

OMGEVINGSANALYSE STAD TIENEN

2020-2025

Samen werken aan het fiere Tienen van morgen

Update externe analyse november 2022

Eindredactie Karel Bloos – Yves Vandijck

Lokaal bestuur Tienen

I. INHOUD

I.	Inhoud	2
II.	Inleiding	9
1.	De omgevingsanalyse als eerste stap in de beheers- en beleidscyclus	9
2.	Welke bronnen hebben we gebruikt?	9
3.	Met wie vergelijken we Tienen?	10
4.	Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen	10
5.	Enkele statistieken over Tienen	10
III.	Demografie	11
1.	Stand van de bevolking	11
1.1.	Evolutie bevolkingsaantallen stad Tienen	11
1.2.	Bevolkingsstructuur stad Tienen	12
1.2.1.	Algemeen overzicht	12
1.2.2.	Leeftijdsopbouw bevolking	14
1.3.	Demografische coëfficiënten Tienen	15
1.3.1.	Grijze druk	15
1.3.2.	Groene druk	16
1.3.3.	Demografische afhankelijkheidsratio	17
2.	Bevolkingsprognoses	17
3.	Loop van de bevolking	18
3.1.	Aangroei van de bevolking	18
3.2.	Leeftijd en geslacht	20
4.	Diversiteit	21
4.1.	Huidige nationaliteit, geboortenationaliteit en herkomst	21
5.	Stand van de huishoudens	22
5.1.	Aantal huishoudens Tienen	22
5.2.	Eigenschappen van de huishoudens	23
5.2.1.	Inwoners naar positie in het huishouden	23
5.2.2.	Aantal personen in het huishouden	23
5.2.3.	Type huishouden	25
5.3.	Huishoudens samengevat	26
6.	Algemeen besluit demografie Tienen	26
IV.	Typologie op basis van de uitrustingsgraad	28
V.	Externe analyse	31
1.	Ruimte en infrastructuur	31
1.1.	Grondgebied	31
1.1.1.	Oppervlakte van het grondgebied	31

1.1.2.	Bevolkingsdichtheid	31
1.1.3.	Ruimtebeslag en open ruimte	32
1.2.	Planning ruimtelijke visie	34
1.2.1.	Ruimtelijk structuurplan	34
1.2.2.	Ruimtelijke beleidsplannen	34
1.2.3.	Structuurplan Tienen	35
1.2.4.	Ruimtelijke uitvoeringsplannen	35
1.2.5.	Bijzonder plan van aanleg	35
1.2.6.	Masterplannen/Visies	36
1.2.7.	Verordeningen	37
1.2.8.	Uitdagingen	37
1.3.	Vergunningen	40
1.3.1.	Evolutie van het aantal vergunningen	40
1.3.2.	Procedure omgevingsvergunning	41
1.3.3.	Beoordelingscriteria	42
1.3.4.	Uitdagingen	42
1.4.	Handhaving	42
1.4.1.	Handhavingsprogramma	42
1.4.2.	Uitdagingen	43
1.5.	Bindend sociaal objectief (BSO)	43
1.5.1.	Decreet grond- en pandenbeleid	43
1.5.2.	Evolutie Bindend Sociaal Objectief Tienen	43
1.5.3.	Uitdagingen	44
1.6.	RO digitaal	44
1.6.1.	Omgevingsvergunningen	44
1.6.2.	Archivering dossiers	45
1.6.3.	Uitdagingen	45
1.7.	Juridisch aanpassen van plannen en reglementen aan de realiteit en noden van deze tijd	45
1.7.1.	Rooilijnplannen	45
1.7.2.	Atlas van de Buurt- en voetwegen	45
1.7.3.	Uitdagingen	46
2.	Wonen en duurzame leefomgeving	47
2.1.	Inleiding “Wonen in de stad”	47
2.2.	Patrimonium	48
2.2.1.	Algemeen	48
2.2.2.	Ouderdom patrimonium	50
2.2.3.	Prijzen woningen en bouwgrond	51
2.2.4.	Eigendomsprofiel	53
2.2.5.	Samenvatting patrimonium	55
2.3.	Woonkwaliteit	55

2.3.1.	Leegstand en verwaarlozing	55
2.3.2.	Ongeschikt- en onbewoonbaarheid en conformiteitsattest	56
2.3.3.	Samenvatting woonkwaliteit	57
2.4.	Betaalbaarheid wonen	57
2.4.1.	Gemiddeld inkomen en bestaansonzekerheid	57
2.4.2.	Sociale woningbestand	62
2.4.3.	Ondersteuning op vlak van wonen	65
2.4.4.	Woonquote	65
2.4.5.	Samenvatting betaalbaarheid wonen	66
2.5.	Duurzaam wonen in Tienen	67
3.	Mobiliteit	69
3.1.	Mobiliteitsplan	69
3.2.	Mobiliteit in cijfers	71
3.2.1.	Vervoersmiddelenbezit	71
3.2.2.	Verplaatsingen	71
3.2.3.	Personenwagencolonne	72
3.2.4.	Pendelintensiteit	73
3.2.5.	Laadpalen voor elektrische voertuigen	74
3.2.6.	Laadpalen voor fietsen	74
3.3.	Verkeersveiligheid	75
3.3.1.	Verkeersongevallen	75
3.3.2.	Veiligheid voor de fietsers	78
3.3.3.	Aanpak verkeersveiligheid	78
4.	Lokaal beleid openbare werken	83
4.1.	Lengte van het wegennet	83
4.2.	Werkzaamheden	83
4.3.	Tevredenheid over de infrastructuur	84
5.	Natuur, milieu en energie	86
5.1.	Milieu- en natuurbeheer	86
5.1.1.	Groenpatrimonium	86
5.1.2.	Groenbeleving	88
5.1.3.	Waterlopen	89
5.1.4.	Bodemverontreiniging	90
5.1.5.	Vergunningenverlening	91
5.1.6.	Handhaving	91
5.1.6.1.	Proactieve handhaving	91
5.1.6.2.	Complexiteit van handhaving	92
5.1.6.3.	Handhaving dierenwelzijn	93
5.1.6.4.	Uitdagingen voor de toekomst	93
5.2.	Klimaat en energie	93

5.2.1.	Klimaatactieplan stad Tienen	93
5.2.2.	CO ₂ -emissie stad Tienen	94
5.2.3.	Energieverbruik.....	95
5.2.4.	Kerncijfers hernieuwbare energie Tienen	97
5.2.5.	Klimaatverandering	97
5.2.6.	Klimaatadaptatiemaatregelen.....	100
5.2.7.	Burgemeestersconvenant (Klimaatmitigatiemaatregelen).....	105
5.2.8.	Stand van zaken uitvoering klimaatactieplan.....	105
5.2.9.	Luchtkwaliteit.....	111
5.2.10.	Andere uitdagingen	112
5.2.11.	Vragen met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen	113
6.	Afvalbeleid en circulaire economie	114
6.1.	Van een afvalbeleid naar een materialenbeleid	114
6.2.	Gescheiden ophaling van huishoudelijke afvalstoffen	115
6.2.1.	Algemeen	115
6.2.2.	Gescheiden huis-aan-huisinzameling van huishoudelijke afvalstoffen stad Tienen	116
6.2.3.	Huis-aan-huisophalingen in cijfers	117
6.2.4.	Invoering selectieve inzameling harde en zachte plastics - wijziging.....	118
6.2.5.	Inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen via brenghmethode.....	118
6.3.	Openbare netheid	120
6.3.1.	Zwerfvuil.....	120
6.3.2.	Belasting op het weghalen en verwijderen van goederen en afvalstoffen	121
6.3.2.1.	Camerabewaking aan de glasbollen.....	122
6.3.2.2.	Invoering van gas-boetes voor beperkte vormen van sluikstorten	122
6.3.3.	Coachingstraject Mooimakers	122
6.3.4.	Nieuwe uitdagingen.....	123
7.	Vrije tijd.....	125
7.1.	Inleiding	125
7.2.	Cultuurcentrum De Kruisboog / Dienst cultuur.....	127
7.2.1.	Ondersteuning	127
7.2.2.	Cultuuraanbod	130
7.2.3.	Informatie en communicatie.....	133
7.2.4.	Inspraak en participatie	134
7.3.	Bibliotheek.....	134
7.3.1.	Algemene inleiding	134
7.3.2.	Aanbod	134
7.3.3.	Informatie en communicatie.....	137
7.3.4.	Inspraak en participatie	137
7.3.5.	Algemeen besluit bibliotheek.....	137

7.4.	Sport.....	138
7.4.1.	Ondersteuning	138
7.4.2.	Sportaanbod	141
7.4.3.	Sportbeleving.....	143
7.4.4.	Aandacht voor doelgroepen	144
7.4.5.	Informatie en communicatie.....	144
7.4.6.	Vorming en educatie (initiatie en stages)	144
7.5.	Dienst groeien – Team kind en jeugd	145
7.5.1.	Een regierol voor alle beleidsdomeinen	145
7.5.2.	Huis van het Kind informeert gezinnen en partners	145
7.5.3.	Huis van het Kind faciliteert en organiseert ontmoeting	145
7.5.4.	Huis van het Kind regisseert het aanbod preventieve gezinsondersteuning	146
7.5.5.	Een kindvriendelijke stad	146
7.5.6.	Lokale situatieschets jeugdwerk	147
7.5.7.	Aanbod voor kinderen	150
7.5.8.	Aanbod voor jongeren	153
7.5.9.	Ruimte voor de jeugd	155
7.5.10.	Aandacht voor bijzondere doelgroepen	157
7.5.11.	Inspraak en participatie	159
7.5.12.	Tiens onderwijsnetwerk	161
7.6.	Erfgoed.....	162
7.6.1.	Ondersteuning	162
7.6.2.	Aandacht voor bijzondere doelgroepen.....	166
7.6.3.	Visietraject erfgoedsite.....	166
7.7.	Evenementen	166
7.7.1.	Coördineren, ondersteunen en organiseren van evenementen.....	166
7.7.2.	Evenementenaanbod	167
7.7.3.	Reglementering	170
7.7.4.	Informatie en communicatie.....	170
7.8.	Toerisme	171
7.8.1.	Ondersteuning	171
7.8.2.	Infrastructuur.....	172
7.8.3.	Toeristisch aanbod	172
7.8.4.	Aandacht voor bijzondere doelgroepen.....	177
7.8.5.	Informatie en communicatie.....	177
7.8.6.	Inspraak en participatie	178
7.9.	Academie Regio Tienen	178
7.9.1.	Ondersteuning	178
7.9.2.	De ART in cijfers.....	181
7.9.3.	Aanbod	181

7.9.4.	Infrastructuur	182
7.9.5.	Aandacht voor bijzondere doelgroepen.....	183
7.9.6.	Inspraak en participatie	183
8.	Samenleven.....	185
8.6.	Veiligheid	185
8.6.1.	Veiligheidsactoren	185
8.6.2.	Instrumenten veiligheidsbeleid	193
8.6.3.	Toekomstige uitdagingen inzake veiligheid	195
9.	Onderwijs en vorming	197
9.1.	Algemeen overzicht indicatoren onderwijs en vorming.....	197
9.2.	Leerlingenaantallen	197
9.3.	Risicokenmerken voor kansarmoede	201
9.4.	Schoolse vertraging en zittenblijven	203
9.5.	Vroegtijdig schoolverlaten.....	205
9.6.	Schoolpendel, mobiliteit van de leerlingen in Tienen	206
9.7.	Tienen, vestigingsplaats van scholen	208
9.7.1	Basisonderwijs.....	208
9.7.2	Secundair onderwijs.....	212
10.	Ondernemen en arbeidsmarkt.....	218
10.1.	Situering economisch beleid Tienen	218
10.2.	Ondernemingen.....	219
10.2.1.	Bedrijvzones	219
10.2.2.	Ruimte voor ondernemen	220
10.2.3.	Evolutie van het aantal ondernemingen	221
10.2.4.	Oprichtingsratio	221
10.2.5.	Uittredingsratio.....	221
10.2.6.	Ondernemingsgraad	222
10.2.7.	Bezettingsgraad	222
10.3.	Land- en tuinbouwbedrijven	223
10.3.1.	Evolutie aantal land- en tuinbouwbedrijven	223
10.3.2.	Oppervlakte gebruikt door landbouw.....	223
10.3.3.	Bedrijven met landbouwproductie	224
10.4.	Detailhandel	224
10.4.1.	Aantal handelspanden	224
10.4.2.	Winkelvloeroppervlakte detailhandel Tienen	225
10.4.3.	Leegstand van handelspanden in Tienen.....	226
10.4.4.	Handelsaanbod Tienen.....	228
10.5.	Winkelgebieden.....	228
10.6.	Arbeidsmarkt	229
10.6.1	Arbeidsmarktpositie van de bevolking	229

10.6.2	Werkzaamheidsgraad	230
10.6.3	Werkzoekendengraad	230
10.6.4	Werkenden.....	231
10.6.5	Werkzoekenden zonder werk	231
11.	Armoede, zorg en gezondheid	234
11.1	Sociaal Huis.....	234
11.2	Sociaal beleid	236
11.2.1	Sociale bijstand	236
11.2.2	Lokaal Opvanginitiatief.....	240
11.2.3	Transitwoningen	240
11.2.4	Activering en tewerkstelling.....	243
11.2.5	Schuldbemiddeling.....	245
11.2.6	Andere sociale bijdragen.....	249
11.2.7	Huurwaarborg.....	250
11.2.8	Verwarmingstoelagen.....	251
11.2.9	Lokale Adviescommissie (LAC) water, gas of elektriciteit	251
11.2.10	Tussenkost in aankoop winterkleding voor kinderen	253
11.2.11	Tussenkost schoolkosten	253
11.3	Woon- en Zorgbeleid	254
11.3.1	Woonzorgcentrum Keienhof	254
11.3.2	Serviceflats Seniorie Houtemhof	255
11.3.3	Assistentiewoningen Groenhof	257
11.3.4	Thuisbezorgde maaltijden.....	258
11.3.5	Klussendienst	260
11.3.6	Overige verrichtingen betreffende ouderen	261
11.4	Kinderopvang	266
11.4.1	Gemeentelijke kenmerken en bijhorende ontwikkelingen	266
11.4.2	Economische ontwikkelingen	267
11.4.3	Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen.....	268
11.4.4	Werkveldspecifieke ontwikkelingen	269

II. INLEIDING

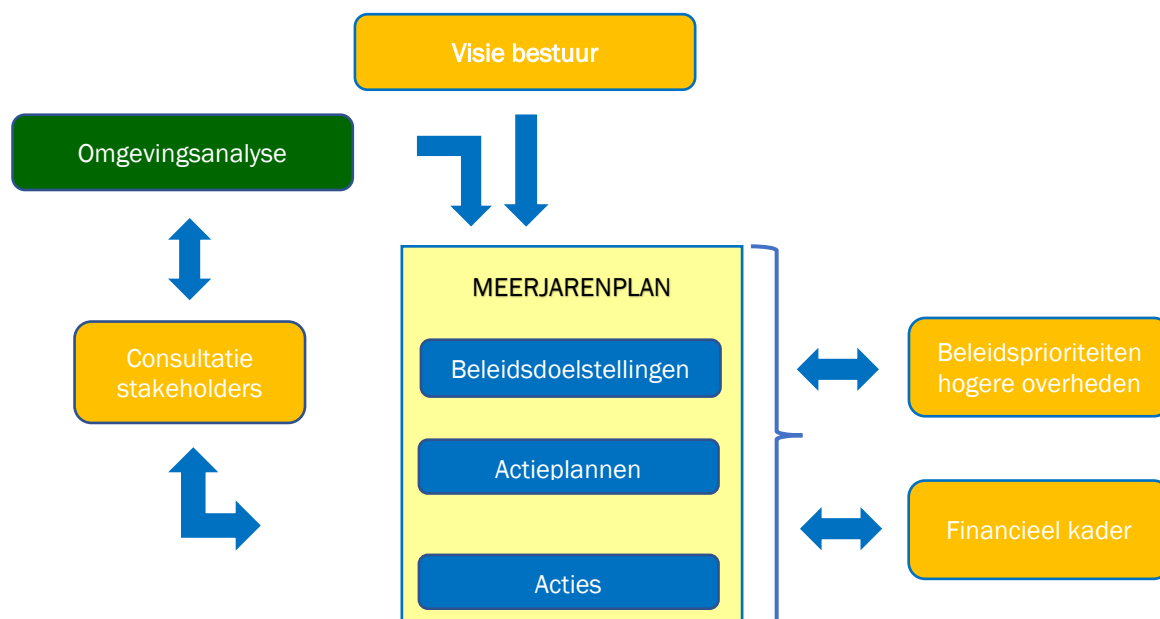
Om het meerjarenplan 2020-2025 op te maken, werd in februari 2019 een omgevingsanalyse opgemaakt, waarin we allerlei gegevens bundelen over onze stad die we verkregen uit verschillende rapporten, onderzoeken en participatietrajecten. Deze omgevingsanalyse wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van bekomen input van verschillende medewerkers van diverse diensten en sectoren uit onze organisatie. Dank aan alle medewerkers die hun steentje bijdroegen aan het cijfermateriaal en de analyse.

1. DE OMGEVINGSANALYSE ALS EERSTE STAP IN DE BEHEERS- EN BELEIDSCYCLUS

De omgevingsanalyse brengt de omgeving in kaart zodat het lokaal bestuur op basis hiervan de nodige beleidskeuzes kan maken voor de inwoners, verenigingen, ondernemingen ...

Het is een dynamisch instrument dat we jaarlijks actualiseren. Daardoor kan het bestuur snel inspelen op de behoeften en gewijzigde omstandigheden en het meerjarenplan daaraan aanpassen. Zo maakt een omgevingsanalyse deel uit van het cyclische planningsproces dat de basis vormt van de beleids- en beheerscyclus.

De plaats van de omgevingsanalyse in het meerjarenplan:

Bij het meerjarenplan hoort ook een toelichting, die alle begeleidende en aanvullende informatie bevat die niet in het meerjarenplan zelf is opgenomen, maar die wel relevant is om de beslissing erover te onderbouwen. De omgevingsanalyse is een van de elementen van de toelichting.

2. WELKE BRONNEN HEBBEN WE GEBRUIKT?

De belangrijkste bronnen die we hebben gebruikt voor de omgevingsanalyse zijn de gemeentemonitor en de databank provincies in cijfers. Daarnaast hebben de diensten zelf cijfers aangeleverd en hebben we de resultaten van enkele studies en participatietrajecten opgenomen. De gemeentemonitor is een initiatief van Agentschap Binnenlands Bestuur en brengt de brede omgeving van elke Vlaamse gemeente en centrumstad in beeld. De monitor bevat meer dan 200 indicatoren, waaronder meer dan 80 survey-indicatoren, die

afkomstig zijn uit een jaarlijkse grootschalige bevraging bij een representatief staal van de inwoners in elke Vlaamse gemeente of stad. In Tienen werden meer dan 400 inwoners bevraged.

3. MET WIE VERGELIJKEN WE TIENEN?

Om de doelstellingen en focus van het beleid te bepalen, is het zinvol om te vergelijken met de situatie van vergelijkbare steden en gemeenten. In deze omgevingsanalyse toetsen we Tienen meestal af aan de provincie Vlaams-Brabant. In toekomstige omgevingsanalyses willen we Tienen meer en meer gaan aftoetsen aan onze referentieregio (de regio Oost-Brabant).

Soms doen we ook een beroep op de methodologie die Belfius heeft ontwikkeld om gemeenten en steden in te delen in een aantal clusters met als doel zo homogeen mogelijke groepen te ontwikkelen. Zo ontstaat er een referentiekader om de toestand van vergelijkbare steden en gemeenten te kunnen vergelijken. Tienen wordt in deze indeling van Belfius in cluster V12 ondergebracht. Dat zijn de gemeenten en kleine steden met centrumfunctie en economische activiteit. We toetsen Tienen regelmatig af aan deze Belfius-cluster.

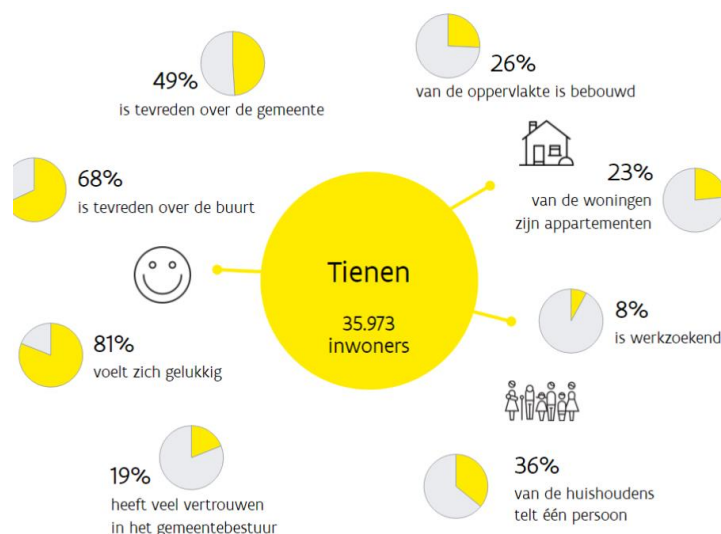
4. DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN

Nieuw in de omgevingsanalyse is het gebruik van de [duurzame ontwikkelingsdoelstellingen](#) van de Verenigde Naties (Sustainable Development Goals, SDG's) als invalshoek bij de voorbereiding van het gemeentelijk beleid. Met de SDG's vormen de Verenigde Naties een nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030. Alle 17 doelstellingen raken aan lokale bevoegdheden en kunnen niet gerealiseerd worden zonder de inzet van de steden en gemeenten. Ook op lokaal niveau liggen kansen en mogelijkheden omdat de gemeente het bestuursniveau is dat het dichtst bij de bevolking staat, het beste weet wat haar bezighoudt en wat ze nodig heeft.

In deze omgevingsanalyse komen gegevens aan bod over thema's die raken aan de SDG's, zoals kwaliteitsvolle dienstverlening, participatie, wonen, mobiliteit ... Bij elk thema in de omgevingsanalyse maken we duidelijk hoe het een bijdrage kan leveren aan de 17 SDG-doelstellingen. Dit vormt een belangrijke stap om in een latere fase van het beleidsplanningsproces duurzame doelstellingen en acties te bepalen.

We hopen dat deze omgevingsanalyse een 360° beeld kan geven over de huidige situatie van Tienen en haar inwoners. Zo kan het een rijke bron vormen om gedragen beleidskeuzes te maken en prioriteiten te bepalen. Samen werken we aan een mooie toekomst voor onze stad. Samen op weg naar het fiere Tienen van morgen!

5. ENKELE STATISTIEKEN OVER TIENEN

Samen werken aan het fiere Tienen van morgen

III. DEMOGRAFIE

1. STAND VAN DE BEVOLKING

De stad Tienen heeft een rijke historiek. Dit verleden gaat al terug tot de vroege ontsluiting in de Romeinse periode, getuige de Drie Tumuli te Grimde. De ontwikkelingen in de middeleeuwen, het rijke handelsverleden, de opkomst van het industriële luik met de suikerindustrie, maakte Tienen tot economische draaischijf en grootste stad van het landelijke Hageland. Tienen is van oudsher altijd een woon- en werkstad geweest. Anno 2022 is dit steeds nog zo. De omgevingsanalyse zal dit ook aantonen.

Inzicht in de bevolkingstendensen is essentieel om het beleid uit te tekenen. Zo zal een groei van het aantal kinderen zich eerst laten voelen in de kinderopvang, later in het basisonderwijs en ten slotte in het secundair onderwijs. De vergrijzing van de bevolking op haar beurt creëert een grotere behoefte aan voorzieningen voor ouderen. Onderstaande indicatoren beschrijven eerst het inwonersaantal en gaan daarna in op het aantal inwoners met een migratieachtergrond en op de leeftijdsstructuur van de bevolking. De geboorte- en sterftecijfers en de migratiedata tonen aan in welke mate de bevolking groeit of afneemt. Daarna wordt een beeld van de huishoudens gegeven. Tot slot schetsen prognoses de verwachte evolutie van het aantal inwoners en het aantal huishoudens.

1.1. EVOLUTIE BEVOLKINGSAANTALLEN STAD TIENEN

Tabel 1: Aantal inwoners stad Tienen (per 1/1/2022)

Aantal inwoners stad Tienen	
2012	32.987
2013	33.233
2014	33.511
2015	33.950
2016	34.185
2017	34.365
2018	34.675
2019	35.004
2020	35.293
2021	35.545
2022	<u>36.017</u>

Bron: Rijksregister

Het aantal inwoners van Tienen is sinds 2012 onafgebroken in stijgende lijn. Het aandeel vrouwen (V=18.543) heeft een licht overwicht op dat van de mannelijke bevolking (M=17.474) wat niet ongebruikelijk is. Sinds 2012 kende Tienen een aangroei van de bevolking van bijna 3.000 inwoners). Door deze aangroei heeft Tienen op 1 januari 2022 volgens het **Rijksregister 36.017 inwoners**. De officiële statistieken, gebaseerd op een verwerking van het Rijksregister door het Belgische statistiekbureau **Statbel**, heeft het over **35.973 inwoners** per 1 januari 2022.

De groei van de bevolking is in Tienen voor de periode van 2012 tot en met 2022 hoger in vergelijking met de groei van de bevolking in de provincie Vlaams-Brabant. Ten opzichte van het Vlaams Gewest is de groei zelfs merkbaar hoger. De aangroei van de bevolking in Tienen is vooral het gevolg van interne migraties en personen die vanuit het buitenland naar onze stad verhuizen maar een nieuw gegeven voor Tienen is dat de natuurlijke aangroei van de bevolking voor het eerst sinds jaren nu ook positief is.

Op datum van 1 september 2022 had Tienen volgens het Rijksregister reeds meer dan 36.500 inwoners. Als deze tendens zich verderzet is de groei zelfs sterker dan voorzien in de voorspellingen van de bevolkingsprognoses voor Tienen.

1.2. BEVOLKINGSSTRUCTUUR STAD TIENEN

1.2.1. ALGEMEEN OVERZICHT

Tabel 2: Algemeen overzicht bevolkingsstructuur Tienen (per 1/1/2022)

ABSOLUTE CIJFERS EN EVOLUTIES				
	Tienen	Leuven (Arr.)	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
TOTALE BEVOLKINGSCIJFERS				
Officiële statistiek totale bevolking (2022)	35.973	517.740	1.173.440	6.698.876
Inwoners volgens rijksregister (2022)	36.017	518.401	1.174.859	6.712.775
<i>Evolutie bevolking (index 2012 = 100)</i>	<i>108,7</i>	<i>105,5</i>	<i>107,1</i>	<i>105,4</i>
Aantal inwoners per km² (2022)	495	443	555	493
GESLACHT EN LEEFTIJD (2022)				
Mannen	17.474	256.085	576.810	3.326.240
Vrouwen	18.543	262.316	598.049	3.386.535
0-2 jaar	1.026	14.258	35.343	196.506
3-5 jaar	1.144	15.196	38.133	206.594
6-11 jaar	2.408	33.373	83.036	447.921
12-17 jaar	2.516	34.609	84.392	452.247
18-24 jaar	2.485	41.193	94.994	513.727
25-49 jaar	11.151	165.327	367.220	2.102.936
50-64 jaar	7.265	106.686	239.175	1.389.057
65-79 jaar	5.639	75.930	163.334	991.873
80-... jaar	2.383	31.829	69.232	411.914
<i>Evolutie (index 2012 = 100)</i>				
<i>Evolutie 0-17 jaar</i>	<i>118,2</i>	<i>103,5</i>	<i>107,8</i>	<i>104,8</i>
<i>Evolutie 18-64 jaar</i>	<i>103,3</i>	<i>101,6</i>	<i>103,7</i>	<i>101,5</i>
<i>Evolutie 65-... jaar</i>	<i>116,4</i>	<i>120,8</i>	<i>117,9</i>	<i>118,9</i>
<i>Evolutie 80-... jaar</i>	<i>113,5</i>	<i>118,6</i>	<i>118,4</i>	<i>121,2</i>
WOONSTABILITEIT (2022)				
Zelfde adres als vorig jaar	32.763	470.767	1.071.364	6.109.924
Ander adres dan vorig jaar	3.254	47.634	103.495	602.851
<i>Evolutie ander adres dan vorig jaar (index 2012 = 100)</i>	<i>95,8</i>	<i>108,1</i>	<i>107,8</i>	<i>106,5</i>

HUIDIGE NATIONALITEIT, GEBOORTENATIONALITEIT EN HERKOMST (2022)				
Niet-Belgische huidige nationaliteit	3.110	49.433	131.544	672.930
Niet-Belgische geboortenationaliteit	6.357	78.738	236.333	1.193.021
Niet-Belgische herkomst	8.663	105.909	336.944	1.658.037
Evolutie (index 2012 = 100)				
<i>Evolutie niet-Belgische huidige nationaliteit</i>	183,7	141,5	141,0	142,2
<i>Evolutie niet-Belgische geboortenationaliteit</i>	204,0	152,2	154,4	144,9
<i>Evolutie niet-Belgische herkomst</i>	206,9	155,5	160,0	148,5
LOOP VAN DE BEVOLKING (2021)				
Geboorten	376	4.815	11.545	66.240
Sterfte	340	4.633	10.410	64.280
Natuurlijk saldo	36	182	1.135	1.960
Intergemeentelijk migratiesaldo	244	1.415	5.452	14.946
Internationaal migratiesaldo	135	3.088	4.594	28.957
Totale aangroei	415	4.685	11.181	45.863
Evolutie (index 2011 = 100)				
<i>Evolutie geboorten</i>	111,2	93,8	101,0	94,5
<i>Evolutie sterfte</i>	90,9	105,8	108,6	110,4
BEVOLKINGSVOORUITZICHTEN (2040)				
Totaal inwoners	38.844	544.927	1.252.464	7.021.319
Mannen	19.136	270.922	618.972	3.482.802
Vrouwen	19.708	274.005	633.492	3.538.517
0-2 jaar	1.201	15.132	36.531	202.096
3-5 jaar	1.166	15.391	38.526	204.735
6-11 jaar	2.358	31.841	81.617	419.735
12-17 jaar	2.567	34.251	87.748	447.759
18-24 jaar	3.236	45.541	108.998	575.403
25-49 jaar	11.869	170.794	383.563	2.135.536
50-64 jaar	7.083	98.209	225.878	1.272.987
65-79 jaar	6.379	91.358	198.403	1.203.049
80-... jaar	2.985	42.410	91.200	560.019

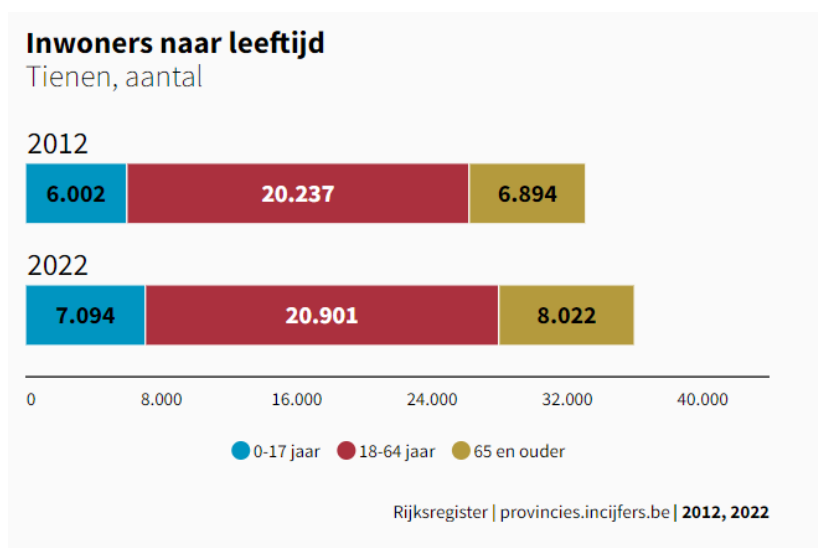
RELATIEVE CIJFERS				
	Tienen	Leuven (Arr.)	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
GESLACHT EN LEEFTIJD, t.o.v. inwoners (2022)				
Mannen	48,5 %	49,4 %	49,1 %	49,6 %
Vrouwen	51,5 %	50,6 %	50,9 %	50,4 %
0-2 jaar	2,8 %	2,8 %	3,0 %	2,9 %
3-5 jaar	3,2 %	2,9 %	3,2 %	3,1 %
6-11 jaar	6,7 %	6,4 %	7,1 %	6,7 %
12-17 jaar	7,0 %	6,7 %	7,2 %	6,7 %
18-24 jaar	6,9 %	7,9 %	8,1 %	7,7 %
25-49 jaar	31,0 %	31,9 %	31,3 %	31,3 %
50-64 jaar	20,2 %	20,6 %	20,4 %	20,7 %
65-79 jaar	15,7 %	14,6 %	13,9 %	14,8 %
80-... jaar	6,6 %	6,1 %	5,9 %	6,1 %
WOONSTABILITEIT, t.o.v. inwoners (2022)				
Zelfde adres als vorig jaar	91,0 %	90,8 %	91,2 %	91,0 %
Ander adres dan vorig jaar	9,0 %	9,2 %	8,8 %	9,0 %
HUIDIGE NATIONALITEIT, GEBOORTENATIONALITEIT EN HERKOMST, t.o.v. inwoners (2022)				

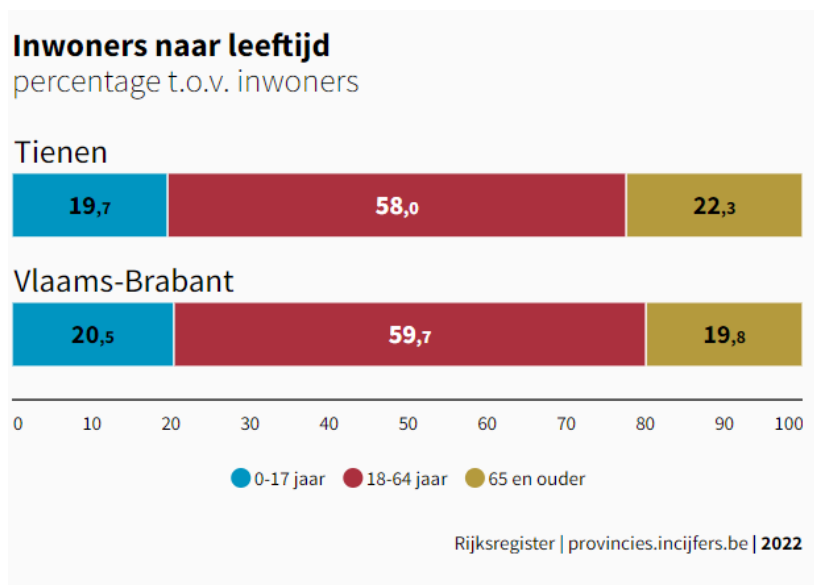
Niet-Belgische huidige nationaliteit	8,6 %	9,5 %	11,2 %	10,0 %
Niet-Belgische geboortenationaliteit	17,6 %	15,2 %	20,1 %	17,8 %
Niet-Belgische herkomst	24,1 %	20,4 %	28,7 %	24,7 %
LOOP VAN DE BEVOLKING, per 1.000 inwoners (2021)				
Geboorten	10,5 ‰	9,3 ‰	9,9 ‰	9,9 ‰
Sterfte	9,5 ‰	9,0 ‰	8,9 ‰	9,6 ‰
Natuurlijk saldo	1,0 ‰	0,4 ‰	1,0 ‰	0,3 ‰
Intergemeentelijk migratiesaldo	6,8 ‰	2,7 ‰	4,7 ‰	2,2 ‰
Internationaal migratiesaldo	3,8 ‰	6,0 ‰	3,9 ‰	4,3 ‰
Totale aangroei	11,6 ‰	9,1 ‰	9,6 ‰	6,9 ‰
BEVOLKINGSVOORUITZICHTEN, t.o.v. inwoners (2040)				
0-2 jaar	3,1 %	2,8 %	2,9 %	2,9 %
3-5 jaar	3,0 %	2,8 %	3,1 %	2,9 %
6-11 jaar	6,1 %	5,8 %	6,5 %	6,0 %
12-17 jaar	6,6 %	6,3 %	7,0 %	6,4 %
18-24 jaar	8,3 %	8,4 %	8,7 %	8,2 %
25-49 jaar	30,6 %	31,3 %	30,6 %	30,4 %
50-64 jaar	18,2 %	18,0 %	18,0 %	18,1 %
65-79 jaar	16,4 %	16,8 %	15,8 %	17,1 %
80-... jaar	7,7 %	7,8 %	7,3 %	8,0 %

1.2.2. LEEFTIJDOPBOUW BEVOLKING

Data over de leeftijdsopbouw bieden een waardevol inzicht in de samenstelling van de bevolking. De leeftijdsstructuur levert nuttige informatie voor het onderbouwen van de beleidsplanning. Hoeveel kinderen en jongeren zijn er? Hoeveel ouderen? Welke vorm heeft de bevolkingspiramide van Tienen?

Grafiek 1: Aantal inwoners per leeftijdsgroep + percentage t.o.v. inwoners (per 1/1/2022):

De tendens van het procentueel aandeel van het aantal **jongeren** in onze bevolkingspiramide is de laatste jaren in stijgende lijn. Terwijl we vroeger onder het gemiddelde zaten, is het aandeel jongeren met 19,7% nu bijna op het niveau van het aantal jongeren in Vlaams-Brabant (20,5%).

Het aandeel van het aantal 18 tot 64-jarigen (**actieve bevolkingsgroep**) zit met 58,0% in Tienen nog altijd onder het gemiddelde van Vlaams-Brabant (59,7%). Het relatief lage aandeel van de actieve bevolking blijft een pijnpunt in de bevolkingspiramide van Tienen. Wel is de laatste jaren stilaan een kentering bezig, maar het zal sowieso toch nog even duren vooraleer Tienen zal toegroeien naar het gemiddelde van Vlaams-Brabant.

Het aandeel van de **65-plussers** blijft in Tienen met 22,3 % merkkelijk hoger dan het gemiddelde van Vlaams-Brabant (19,8%). De vergrijzing ligt in Tienen dus nog steeds hoger dan in Vlaams-Brabant. Het aantal senioren in Tienen is en blijft dus vrij hoog.

1.3. DEMOGRAFISCHE COËFFICIENTEN TIENEN

“Demografische coëfficiënten” vormt een verzameling van een aantal abstracte concepten die de bedoeling hebben om verhoudingen tussen verschillende bevolkingscategorieën weer te geven. Deze begrippen zijn de grijze druk, de groene druk en de interne vergrijzing ratio.

Veel van deze begrippen worden verkeerd geïnterpreteerd. In volgende alinea’s zullen de begrippen verduidelijkt worden en zal nagegaan worden op welke manier ze voor de stad Tienen begrepen kunnen worden.

1.3.1. GRIJZE DRUK

Grijze druk geeft de verhouding weer tussen de leeftijdsgroep van ouderen (vergrijsde bevolking) en de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Dit wordt berekend aan de hand van volgende formule: bevolking 65 jaar en ouder/bevolking tussen 20 en 64 jaar oud.

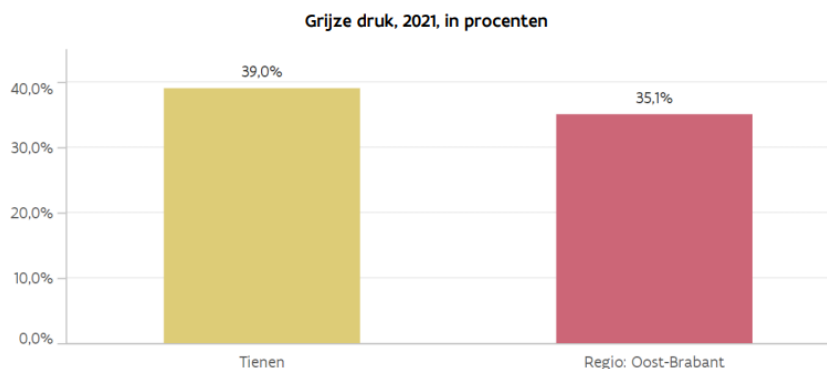
Hét heet hangijzer voor zowel de lokale-, Vlaamse-, federale- als internationale politiek is de toenemende vergrijzing van de bevolking. Deze vergrijzing zorgt voor een toenemende druk op de financiën van voormelde overheden.

Aangezien het pensioenstelsel binnen België gefinancierd wordt door middel van een repartitiestelsel (in tegenstelling tot een kapitalisatiestelsel van omringende landen zoals Nederland), dreigt een afname van de actieve bevolking in combinatie met de toename van de inactieve bevolking boven 65 jaar te leiden tot

enerzijds minder bijdragen en anderzijds hogere uitgaven. De pensioenen van vandaag worden immers gefinancierd door de sociale zekerheidsbijdragen van vandaag.

Er is sprake van grijze druk wanneer de verhouding van de ouderen (vanaf 65 jaar) ten opzichte van de bevolking op actieve leeftijd (20-64 jaar) doorslaat in het voordeel van de eerste leeftijdscategorie. Dit wijst op de mate waarin de niet-meer-actieve bevolking weegt op de bevolking op actieve leeftijd.

Grafiek 2: Grijze druk Tienen in vergelijking met de regio Oost-Brabant

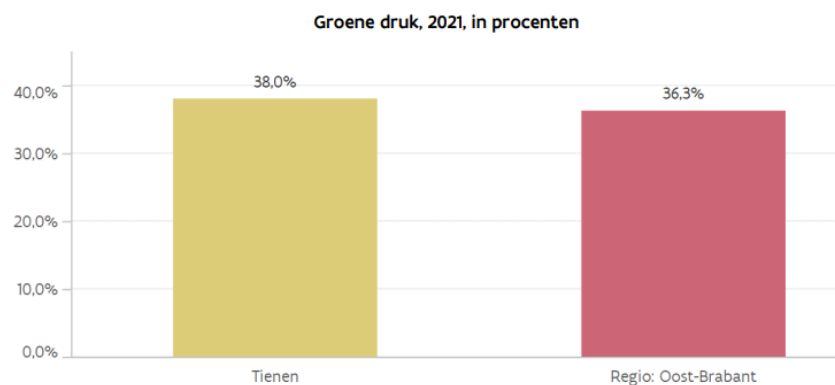
Voor het jaar 2021 bedraagt de indicator van de grijze druk in Tienen 39,0% ten opzichte van 35,1% voor de regio Oost-Brabant. Deze indicator geeft aan dat de grijze druk in Tienen bijgevolg merkkelijk hoger is dan de gemiddelde grijze druk in onze referentieregio.

1.3.2. GROENE DRUK

Groene druk geeft de verhouding weer tussen de jeugdige bevolking en de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Dit wordt berekend aan de hand van volgende formule: bevolking 0-19 jaar / bevolking 20-64 jaar.

'Druk' is een woord met een pejoratieve bijklank, maar hoeft in dit geval niet enkel negatief opgevat te worden. De groene druk is immers de verhouding van de jongeren (0-19 jaar) ten opzichte van de bevolking op actieve leeftijd (20-64 jaar). Het betreft de mate waarin de nog-niet actieve bevolking weegt op de bevolking op actieve leeftijd. Anderzijds heeft een grote groene druk ook positieve gevolgen, in die zin dat de jongeren van nu, de arbeidskrachten van morgen zijn. De groene druk houdt de bevolking binnen de gemeente jong en kan dan ook op termijn de grijze druk verzachten.

Grafiek 3: Groene druk Tienen in vergelijking met de regio Oost-Brabant

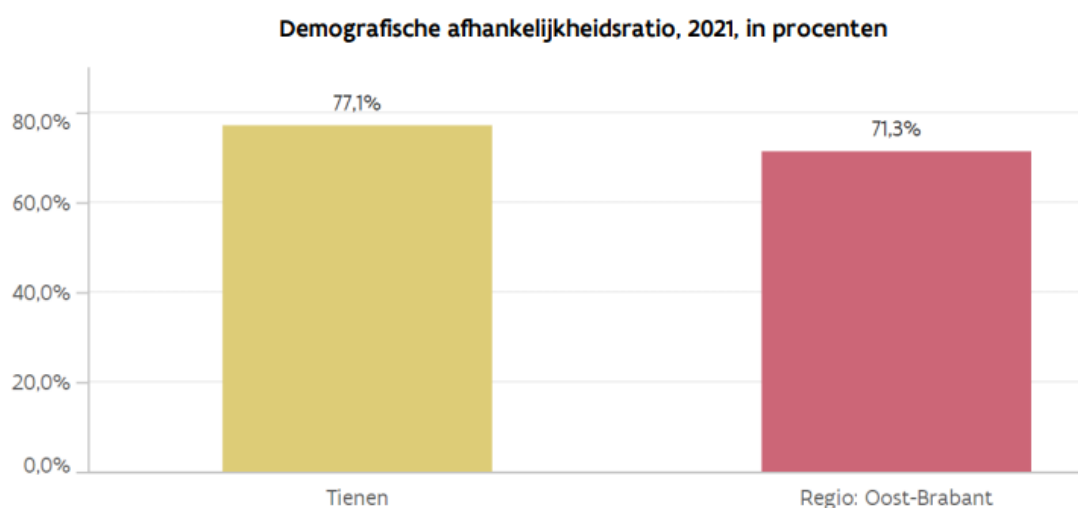
In Tienen ligt de indicator van de groene druk met 38,0% boven het gemiddelde van de regio Oost-Brabant (36,3%).

Gezien zowel de groene maar vooral de grijze druk in Tienen hoog liggen, is de conclusie dat de groep van de actieve bevolking in verhouding nog te laag is en dat beleidsmaatregelen nodig blijven om deze trend te keren en jonge gezinnen naar de stad aan te trekken.

1.3.3. DEMOGRAFISCHE AFHANKELIJKHEIDSRATIO

De demografische afhankelijkheidsratio is de verhouding tussen de bevolking buiten beroepsactieve leeftijd (0-19 jaar en 65 jaar en ouder, niet-actieven) en de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar). Dit is de optelsom van groene druk en grijze druk.

Grafiek 4: Demografische afhankelijkheidsratio Tienen t.o.v. de regio Oost-Brabant

Deze statistiek geeft aan dat verhoudingsgewijs Tienen een hoog percentage heeft van inwoners die zich buiten de beroepsactieve leeftijd bevinden. Deze indicator geeft aan dat Tienen een inhaalbeweging moet doen om het aandeel van de beroepsactieve bevolking in de bevolkingspiramide te verhogen.

2. BEVOLKINGSPROGNOSES

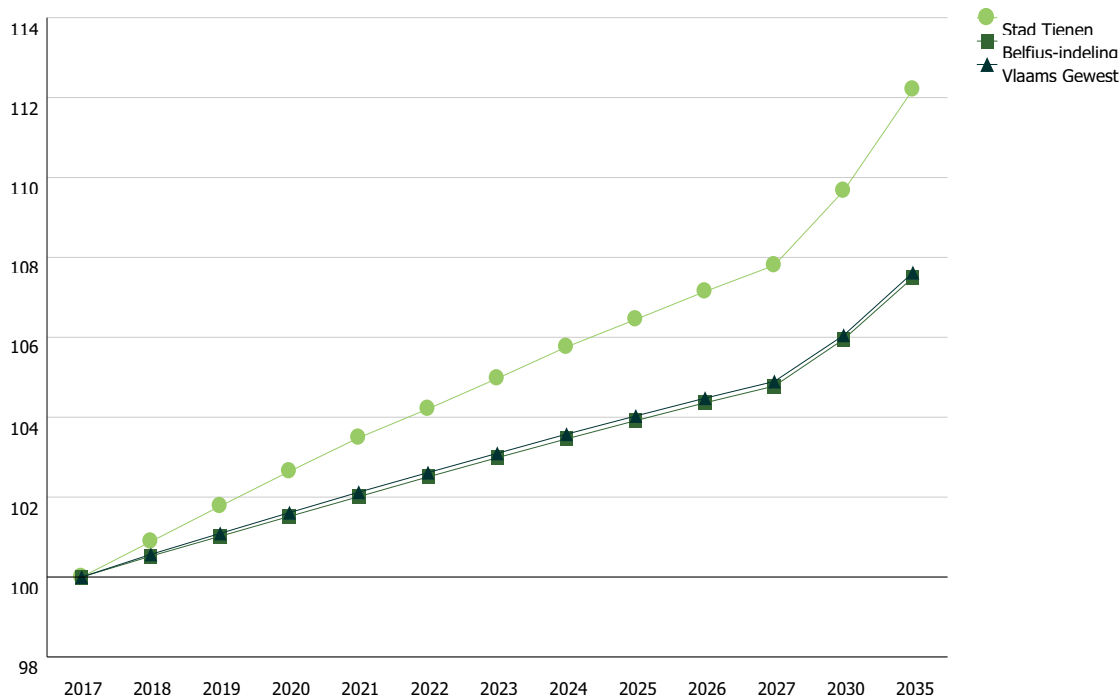
De verwachte bevolkingsaangroei is voor Tienen beduidend hoger dan de verwachte aangroei voor de steden en gemeenten die tot de Belfius-cluster behoren en t.o.v. het Vlaams Gewest. Dit is een gegeven waarmee we op diverse vlakken rekening zullen moeten houden bij de verdere uitbouw van de stad.

Tabel 3: Vooruitberekening van de bevolking

	Tienen		Belfius-Cluster	Vlaams Gewest
	Totale bevolking	Groei Tienen	Groei Belfius	Groei Vlaams Gewest
2017	34.365	100	100	100
2027	37.046	107,8	104,8	104,9
2030	37.687	109,7	106	106,1
2035	38.558	112,2	107,5	107,6

Bron: Statistiek Vlaanderen, Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten 2017-2035

Grafiek 5: Bevolking – Groei (2017 = 100)

3. LOOP VAN DE BEVOLKING

3.1. AANGROEI VAN DE BEVOLKING

De bevolking fluctueert elk jaar door geboorte en sterfte. Het verschil tussen het aantal geboortes en het aantal sterftes noemen we het natuurlijk saldo of de natuurlijke aangroei. Deze aangroei kan ook negatief zijn.

Natuurlijke aangroei

In Tienen werden in 2021 **376** personen **geboren** en **stierven** er **340**.
Het **natuurlijk saldo** bedroeg in 2021 dus **+36**.

Naast geboorte en sterfte, heeft ook migratie een belangrijke impact op de bevolkingsevolutie. Doorgaans is de impact daarvan ook groter. Iemand kan verhuizen naar of komen van een andere gemeente in België of verhuizen naar of komen van het buitenland. Een positief internationaal migratiesaldo betekent dat er meer mensen instroomden vanuit het buitenland dan dat er vertrokken. Een negatief saldo betekent dat er meer mensen vertrokken naar het buitenland dan dat er toekwamen.

Migratiesaldo met het buitenland

Het migratiesaldo met het buitenland van Tienen is dan het aantal verhuizers naar Tienen vanuit het buitenland verminderd met het aantal verhuizers vanuit Tienen naar het buitenland.
Dit saldo bedroeg in 2021 **+135**.

Intergemeentelijke migratiesaldo

Het migratiesaldo met andere Belgische gemeenten wordt op dezelfde manier berekend (immigratie vanuit een andere Belgische gemeente naar Tienen minus de emigratie vanuit Tienen naar een andere Belgische gemeente), Dit saldo bedroeg in 2021 **+244**.

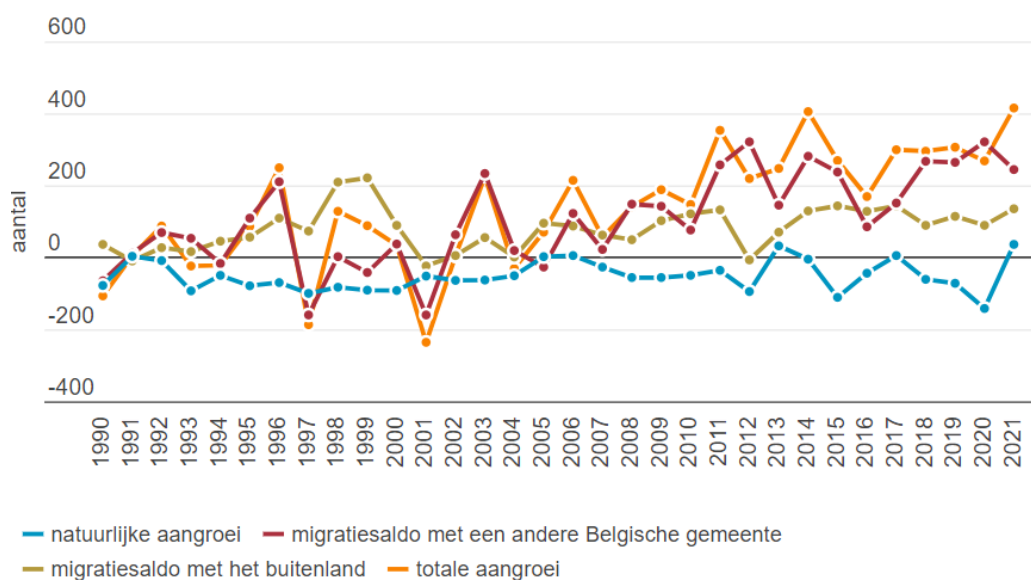
Totale bevolkingaangroei

De som van de natuurlijke aangroei, het intergemeentelijke - en het internationale migratiesaldo is de **totale aangroei**. Wanneer deze aangroei positief is, neemt het aantal inwoners toe.

In 2021 bedroeg de bevolkingaangroei in Tienen +415.

Op grafiek 6 kan je de jaarlijkse evolutie hiervan aflezen.

Grafiek 6 – Evolutie loop van de bevolking in Tienen (1990-2021):

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Het meest opmerkelijk aan deze gegevens is dat de natuurlijke aangroei in Tienen voor het eerst sinds enige jaren weer positief is. Samen met de intergemeentelijke migraties en de migraties vanuit het buitenland zorgt dit ervoor dat de totale aangroei van de bevolking sterk blijft toenemen.

Tabel 4 - Loop van de bevolking, per 1.000 inwoners (2021)

	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
natuurlijke aangroei per 1.000 inwoners	1,0	1,0	0,3
migratiesaldo met een andere Belgische gemeente per 1.000 inwoners	6,8	4,7	2,2
migratiesaldo met het buitenland per 1.000 inwoners	3,8	3,9	4,3
totale aangroei per 1.000 inwoners	11,6	9,6	6,9

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

De totale aangroei per 1000 inwoners ligt in Tienen beduidend hoger dan het gemiddelde in Vlaams-Brabant.

Woonstabiliteit

Naast migraties tussen Tienen en andere gemeenten in België of het buitenland, wordt er natuurlijk ook verhuisd binnen de gemeente zelf. Die verhuizingen zijn niet opgenomen in de migratiesaldi. Bij de berekening van de woonstabiliteit worden ze wel meegerekend. **De woonstabiliteit geeft aan hoeveel mensen hetzelfde adres hebben als het jaar ervoor**, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal inwoners. In **Tienen** is dat **91,0%**. Dat wil zeggen dat 9,0% van de inwoners verhuisd is in het laatste jaar. In Vlaams-Brabant is dat 8,8%.

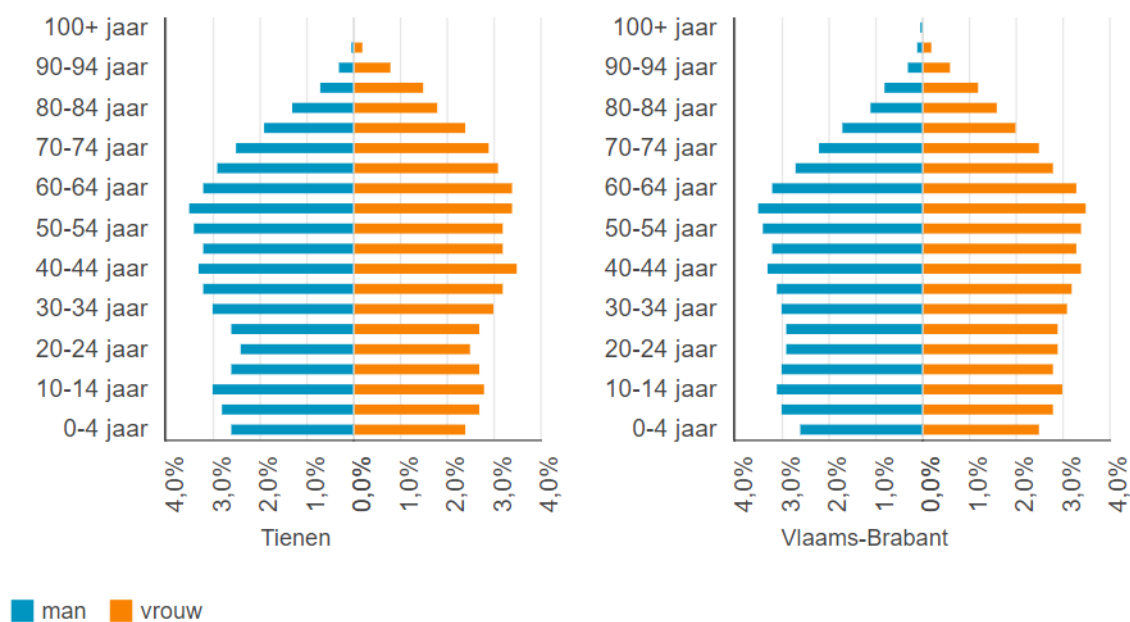
3.2. LEEFTIJD EN GESLACHT

Bevolkingspiramide

In **Tienen** is **19,7%** van de inwoners **minderjarig** en is **22,3% 65 jaar of meer**. Het aandeel vrouwen bedraagt 51,5%. In Vlaams-Brabant is 20,5% minderjarig en 19,8% 65 jaar of meer. Het aandeel vrouwen bedraagt er 50,9%. Grafiek 7 geeft de bevolkingspiramides weer van Tienen en van Vlaams-Brabant.

Een bevolkingspiramide geeft het aantal inwoners naar leeftijd én geslacht (hier uitgedrukt als percentage van de totale bevolking). We zien dat er een relatie is tussen beide: zo zijn er op hogere leeftijd doorgaans meer vrouwen dan mannen, omdat zij een hogere levensverwachting hebben.

Grafiek 7 - Bevolkingspiramide, per leeftijdsklasse van 5 jaar, % t.o.v. alle inwoners (2022)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Gemiddelde leeftijd bevolking

Een samenvattend cijfer voor de leeftijdsverdeling is de **gemiddelde leeftijd**. De gemiddelde leeftijd in **Tienen** bedraagt **43,1** en **41,7** in **Vlaams-Brabant**.

Mediaan leeftijd bevolking

Een ander samenvattend cijfer is de mediaan leeftijd. Deze waarde wordt minder beïnvloed door extreme waarden. De mediaan leeftijd is de middelste leeftijd in de leeftijdsverdeling en geeft dus aan dat er evenveel mensen jonger als ouder zijn dan deze waarde. In **Tienen** bedraagt de **mediaan leeftijd 44 jaar**, in **Vlaams-Brabant** is dat **42 jaar**.

4. DIVERSITEIT

4.1. HUIDIGE NATIONALITEIT, GEBOORTENATIONALITEIT EN HERKOMST

Om de diversiteit binnen een gemeente te bekijken, zijn er 3 belangrijke parameters: huidige nationaliteit, geboortenationaliteit en herkomst.

Bij nationaliteit wordt enkel naar de **huidige nationaliteit** gekeken. Bij **geboortenationaliteit** kijkt men naar de nationaliteit bij geboorte: personen die bijvoorbeeld Belg zijn geworden maar bij hun geboorte een andere nationaliteit hadden, krijgen die nationaliteit als geboortenationaliteit. **Herkomst** kijkt nog verder en houdt ook rekening met de nationaliteit bij geboorte van de ouders. Als voor een bepaalde persoon minstens één van de ouders bij hun geboorte een andere nationaliteit had, krijgt hij of zij die herkomst. Indien zowel vader als moeder een niet-Belgische geboortenationaliteit hebben (die bovendien van elkaar verschilt), dan wordt de herkomst van de moeder overgenomen.

Tabel 5 geeft het aandeel inwoners met een niet-Belgische huidige nationaliteit, geboortenationaliteit of herkomst.

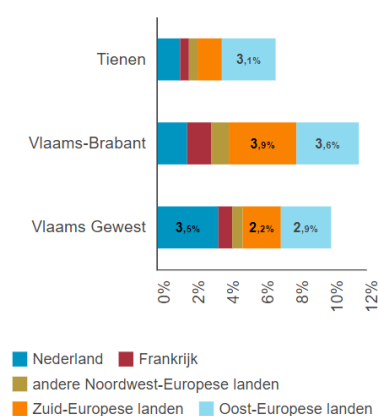
Tabel 5 - Niet-Belgische nationaliteit, geboortenationaliteit en herkomst, % t.o.v. alle inwoners (2022)

	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
huidige nationaliteit niet-Belg	8,6	11,2	10,0
geboortenationaliteit niet-Belg	17,6	20,1	17,8
herkomst niet-Belg	24,1	28,7	24,7

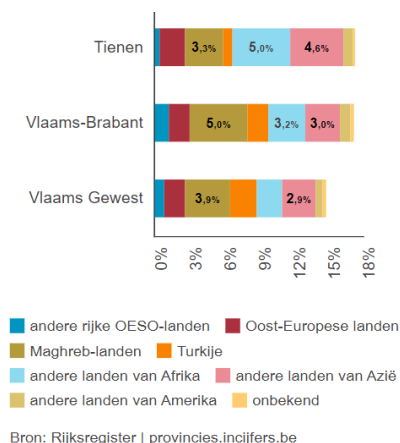
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Grafieken 8 en 9 geven meer details over de herkomst, respectievelijk binnen de EU en buiten de EU (percentage t.o.v. alle inwoners – 2022):

Grafiek 8 – Niet-Belgische EU-herkomst

Grafiek 9 – Niet EU-herkomst

Ten slotte kijken we naar de individuele herkomstnationaliteiten. In tabel 6 zijn de **tien meest voorkomende herkomstnationaliteiten** binnen Tienen opgelijst in de **eerste kolom**. In de **tweede kolom** staat het aantal personen met die **geboortenationaliteit** en in de **derde kolom** het aantal personen met die **huidige nationaliteit**. Deze cijfers kunnen sterk verschillen van de herkomstnationaliteit. Doorgaans is dat het meest uitgesproken bij niet-EU nationaliteiten en/of groepen die reeds lange tijd in het land aanwezig zijn. EU-burgers nemen immers minder snel de Belgische nationaliteit aan, omdat zij via hun lidmaatschap van de EU al heel wat rechten verkrijgen. Bij burgers die hier reeds lang aanwezig zijn, is de kans dan weer groter dat ze uiteindelijk de Belgische nationaliteit aannemen of verkrijgen, zeker bij volgende generaties.

Tabel 6 - Top-10 herkomstnationaliteit in Tienen, en het aantal inwoners met die geboortenationaliteit en huidige nationaliteit (2022):

	Inwoners naar herkomstnationaliteit	Inwoners naar geboortenationaliteit	Inwoners naar nationaliteit
België	27.354	29.660	32.907
Marokko	1.056	592	127
Roemenië	536	499	391
Democratische Republiek Congo	534	362	120
Nederland	462	377	337
Irak	443	383	158
Sovjet-Unie	382	204	-
Polen	352	302	218
Joegoslavië	309	137	x
Italië	287	182	130

Speciale waarden: - Geen waarde

x Verborgene waarde

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Er bestaat vaak een samenhang tussen nationaliteit en herkomst enerzijds, en leeftijd en geslacht anderzijds. Zo zien we dat het aandeel inwoners van niet-Belgische herkomst doorgaans veel kleiner is bij oudere generaties, omdat grootschalige internationale migratie een relatief recent fenomeen is én internationale migranten vaak jong zijn. Tabel 7 geeft het aandeel inwoners van Belgische, EU (niet-België) en niet-EU-herkomst voor verschillende leeftijdsgroepen.

Tabel 7 - Belgische, EU (niet-België) en niet-EU-herkomst per leeftijdsgroep in Tienen, % t.o.v. leeftijdsgroep (2022):

	België (EU)	EU (niet-België)	Niet-EU
0-2 jaar	53,7	9,8	36,5
3-11 jaar	51,6	9,7	38,7
12-17 jaar	61,4	9,3	29,3
18-24 jaar	65,2	10,0	24,7
25-49 jaar	69,2	9,4	21,4
50-64 jaar	86,9	4,7	8,5
65-74 jaar	96,1	1,7	2,2
75+ jaar	97,9	1,0	1,1

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

5.STAND VAN DE HUISHOUDENS

5.1. AANTAL HUISHOUDENS TIENEN

Onder huishouden verstaat men alle personen die in eenzelfde woning wonen en er samen leven. Ook de éénpersoonshuishoudens horen hierbij. Volgens het Rijksregister zijn er in Tienen in 2022 **15.831** huishoudens. De officiële gegevens van Statbel geven **15.956** huishoudens. Dat aantal zou volgens de huishoudensprognose van Statistiek Vlaanderen groeien tot **17.288** in 2035.

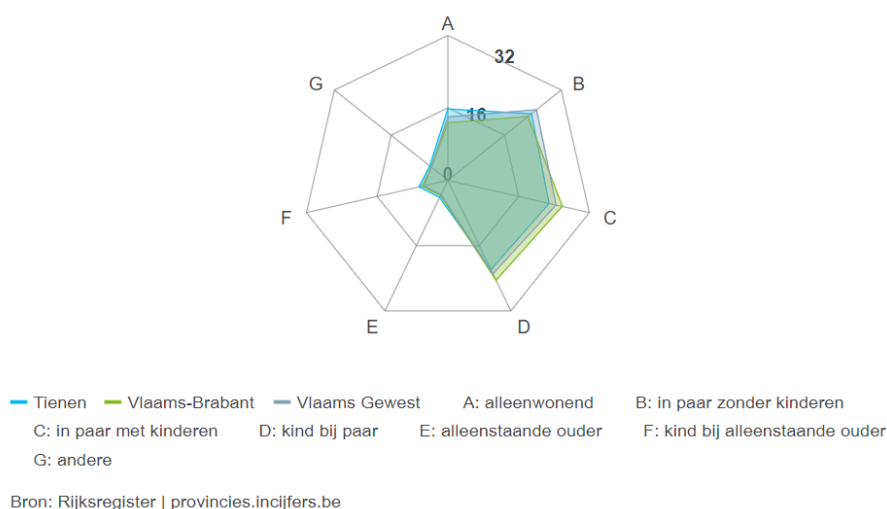
In 2015 waren er in Tienen nog maar 14.940 huishoudens. Op 7 jaar tijd zien we dus een toename van het aantal huishoudens in Tienen met 891 eenheden. Gelijktijdig met de bevolkingstoename stijgt dus ook het aantal huishoudens in Tienen en vooral de laatste jaren in toenemende mate.

5.2. EIGENSCHAPPEN VAN DE HUISHOUDENS

5.2.1. INWONERS NAAR POSITIE IN HET HUISHOUDEN

De inwoners van Tienen worden ook onderverdeeld op basis van de positie in het huishouden. Deze geeft niet alleen het type huishouden weer (bv. een huishouden met kinderen), maar ook de positie van de inwoner daarin (bv. een kind in dat huishouden met kinderen). Inwoners kunnen behoren tot één van de volgende groepen: alleenwonend, partner in een paar zonder kinderen, partner in een paar met kind(eren), kind bij een paar, alleenstaande ouder, kind bij een alleenstaande ouder en andere. Deze laatste categorie telt de volgende groepen samen: inwonende andere persoon bij één van de genoemde huishoudens (bv. een grootouder bij een koppel met kinderen), lid van een collectief huishouden (woonzorgcentra, kloosters, gevangenis...) en personen in een ander type huishouden (bv. iemand die samen woont met haar/zijn broer). Grafiek 10 geeft het aandeel van de bevolking in deze groepen.

Grafiek 10: Inwoners naar positie in het huishouden:

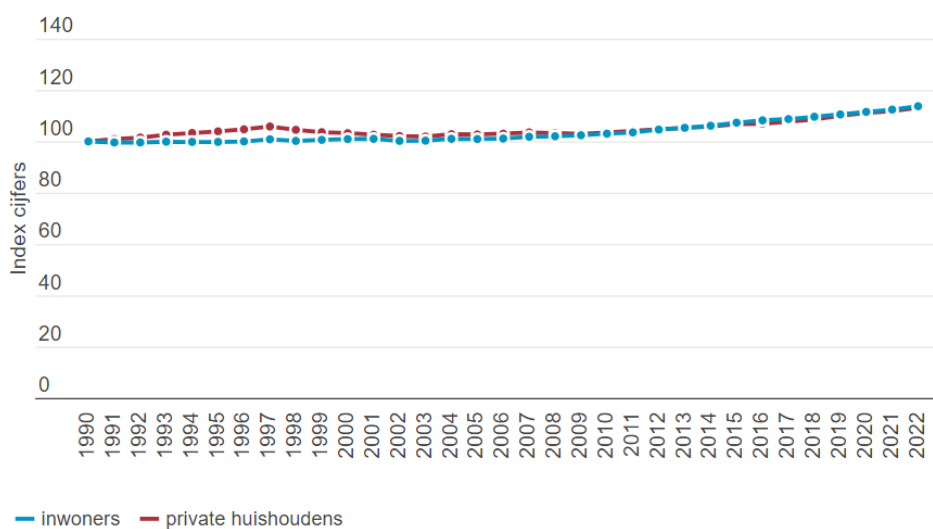

5.2.2. AANTAL PERSONEN IN HET HUISHOUDEN

Cijfers op het niveau van het huishouden zijn onder meer nuttig bij vragen over woningen en woonvoorzieningen: een huishouden komt doorgaans overeen met een woning.

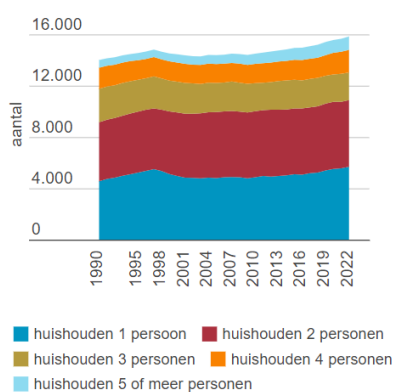
Grafiek 11 geeft de evolutie van het aantal gezinnen, waarbij het aantal gezinnen in het jaar 1990 de waarde 100 krijgt. Wanneer de waarde in een bepaald jaar hoger ligt dan 100, is het aantal gezinnen groter dan in 1990, en omgekeerd. Ook de evolutie van de bevolking wordt afgebeeld, waarbij het bevolkingsaantal in 1990 eveneens de waarde 100 krijgt. De verticale as start in deze grafiek niet op 0. Wanneer er gezinsverdunding optreedt (wat betekent dat het aantal inwoners per huishoudens daalt), ligt de lijn van de huishoudens boven die van de bevolking.

Grafiek 11 - Evolutie inwoners en huishoudens in Tienen (1990-2022, index 1990 = 100):

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Grafiek 12: Evolutie huishoudens in Tienen, naar grootte (1990-2022):

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Gemiddelde huishoudensgrootte

In Tienen bedraagt de **gemiddelde huishoudensgrootte 2,24** in 2022. In Vlaams-Brabant bedraagt de gemiddelde huishoudensgrootte in 2022 2,39.

De tendens van de gemiddelde gezinsgrootte is zowel in Tienen als in Vlaanderen in dalende lijn, maar het is duidelijk dat de **gezinsverdunding in Tienen meer uitgesproken is dan gemiddeld in Vlaams-Brabant of in Vlaanderen.**

Tabel 8 geeft de huishoudens naar grootte, % t.o.v. totaal huishoudens - 2022):

	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
1 persoon	35,9	30,7	32,6
2 personen	32,8	32,7	34,3
3 personen	13,5	14,6	13,7
4 personen	11,2	14,4	12,9
5 of meer personen	6,6	7,7	6,5

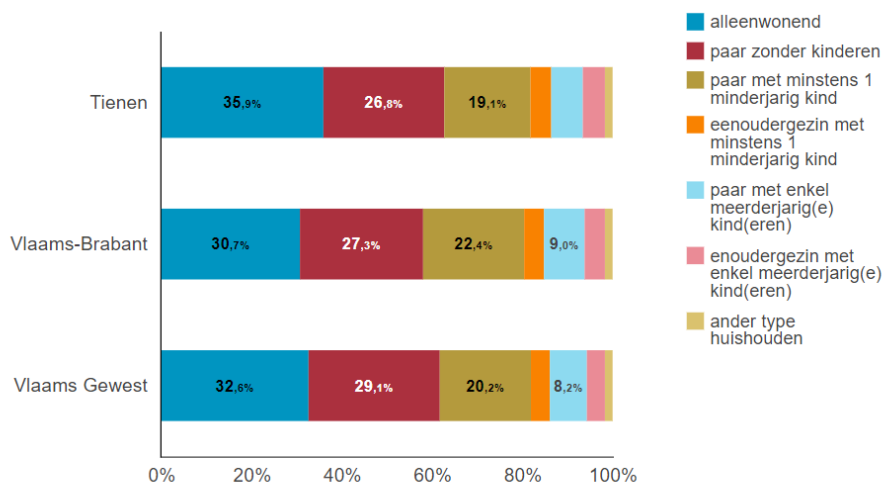
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

De groep alleenstaanden of alleenwonenden in Tienen in 2022 is zoals aangegeven zeer hoog (35,9%). Globaal genomen doet zich in Tienen een opmerkelijke stijging van het aantal kleinere huishoudens voor. Deze tendens doet zich in het algemeen in de maatschappij voor, maar in Tienen toch nog veel meer uitgesproken dan elders. Naast vergrijzing zal ook gezinsverdunding een bepalende factor zijn in de groei van de éénpersoonshuishoudens: gezinnen worden opgedeeld door veranderingen binnen de gezinsvormen, het (meer of sneller) vertrekken van jongeren die alleen gaan wonen of door (meer) scheidingen. De evolutie van het aantal alleenstaanden kan een uiting zijn van deze gezinsverdunding. Ongetwijfeld spelen hierin ook andere factoren een rol. Ook het aantal huishoudens zonder kinderen zijn in Tienen aan een gestage opmars bezig.

5.2.3. TYPE HUISHOUDEN

In grafiek 13 worden de huishoudens opgedeeld naar type. De eerste twee types zijn huishoudens zonder kinderen: alleenwonenden en paren zonder kinderen. Daarna staan de gezinnen met één of meer minderjarige kinderen (onderverdeeld naar paren en alleenstaande ouders), de gezinnen met enkel meerderjarige kinderen (opnieuw onderverdeeld naar paren en alleenstaande ouders), en ten slotte andere types huishoudens (bv. een grootmoeder met een kleinkind).

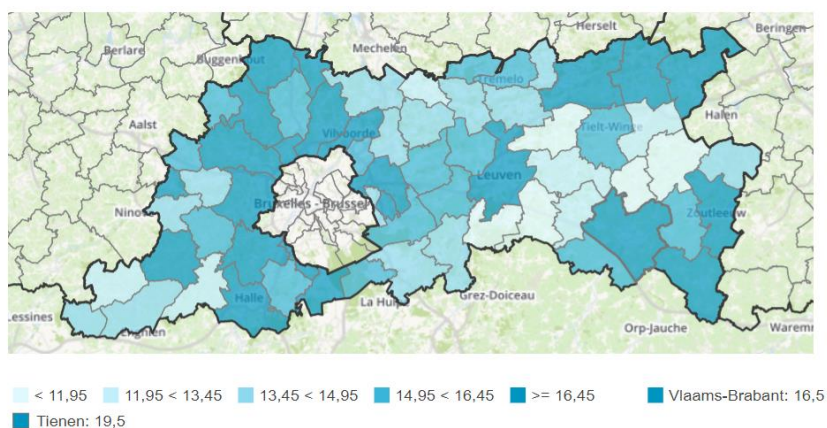
Grafiek 13 - Huishoudens naar type, % t.o.v. totaal huishoudens (2022):

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

In **Tienen** is **19,5%** van de gezinnen met minderjarige kinderen een alleenstaande ouder. In **Vlaams-Brabant** is dat **16,5%**. Kaart 1 toont dit aandeel alleenstaande ouders in de gemeenten van **Vlaams-Brabant**.

Kaart 1 - Alleenstaande ouders, % t.o.v. totaal gezinnen met minderjarige kinderen (2022):

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

5.3. HUISHOUDENS SAMENGEVAT

De huishoudens van Tienen blijven groeien. Deze groei is niet alleen te danken aan de bevolkingstoename. De groei van de huishoudens is het gevolg van de wijziging van de samenstelling:

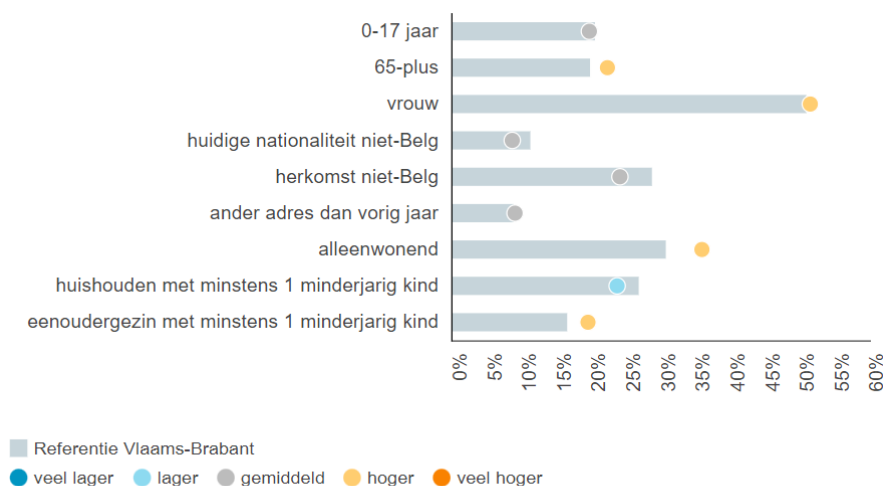
- Huishoudens worden kleiner
- Het aandeel van de éénoudergezinnen neemt toe.
- De groep alleenstaanden en vooral alleenstaande ouderen zal in de nabije toekomst nog groeien.

De gezinsverdunding zal volgens de prognoses de komende jaren nog sterk stijgen.

Hieronder worden een aantal profielstaven getoond die aangeven in welke mate het percentage van enkele kenmerken in Tienen (bol) afwijkt van het percentage in Vlaams-Brabant (staaf).

Scoret Tienen gemiddeld in vergelijking met Vlaams-Brabant dan kleurt de bol grijs. Een blauwe bol wijst op een lager percentage en een oranje bol op een hoger percentage dan Vlaams-Brabant. Bij de eerste zes variabelen gaat het om percentages t.o.v. de inwoners, bij de laatste drie om percentages t.o.v. de huishoudens. De laatste is specifiek een percentage t.o.v. de huishoudens met minstens 1 minderjarig kind.

Grafiek 14 - Samenvattende grafiek (2022):

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

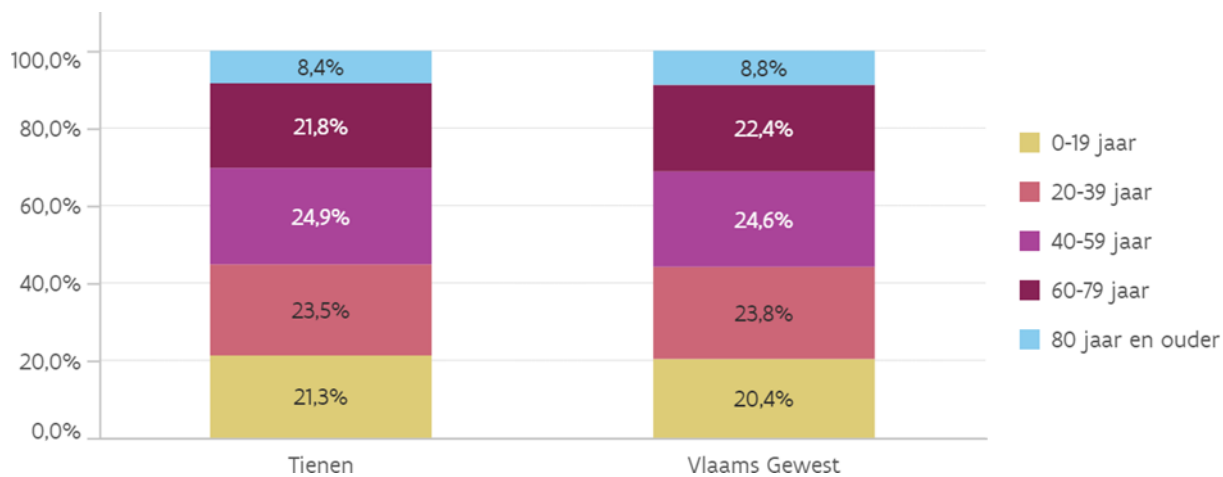
6. ALGEMEEN BESLUIT DEMOGRAFIE TIENEN

De algemene aangroei van de bevolking in Tienen, maar ook in heel Vlaanderen, is een trend die in diverse bevolkingsprojecties duidelijk wordt. De verwachtingen in de komende decennia zijn dat deze aangroei, ondanks de coronapandemie, behoorlijk blijft stijgen. De aangroei van de bevolking in Tienen is voornamelijk te verklaren door inwijkingen maar voor het eerst sinds een aantal jaren is er ook weer een natuurlijke aangroei van de bevolking.

Opvallend in onze bevolkingsstructuur is dat het aandeel volwassenen op potentieel-actieve leeftijd (20-64 jaar) in verhouding lager blijft dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. We zijn stilaan aan een inhaalbeweging bezig, maar desalniettemin blijft het één van de uitdagingen voor Tienen om de jongeren, die nu in onze stad opgroeien, toekomstperspectieven te bieden in eigen streek zodat zij minder gaan uitwijken waardoor het aandeel van potentieel-actieve volwassenen op (relatief korte) termijn in Tienen kan stijgen. Tienen dient daarnaast blijvend in te zetten op het aantrekken van meer beroepsactieve personen want dat blijft momenteel een pijnpunt in onze bevolkingspiramide.

Prognoses van hoe de leeftijdsopbouw in Tienen op termijn zal evolueren wijzen er evenwel op dat het aandeel inwoners op beroepsactieve leeftijd in onze stad in 2040 op hetzelfde niveau zal komen als het gemiddelde voor het Vlaams Gewest.

Grafiek 15: Prognose inwoners naar leeftijd voor het jaar 2040 in procenten in Tienen:

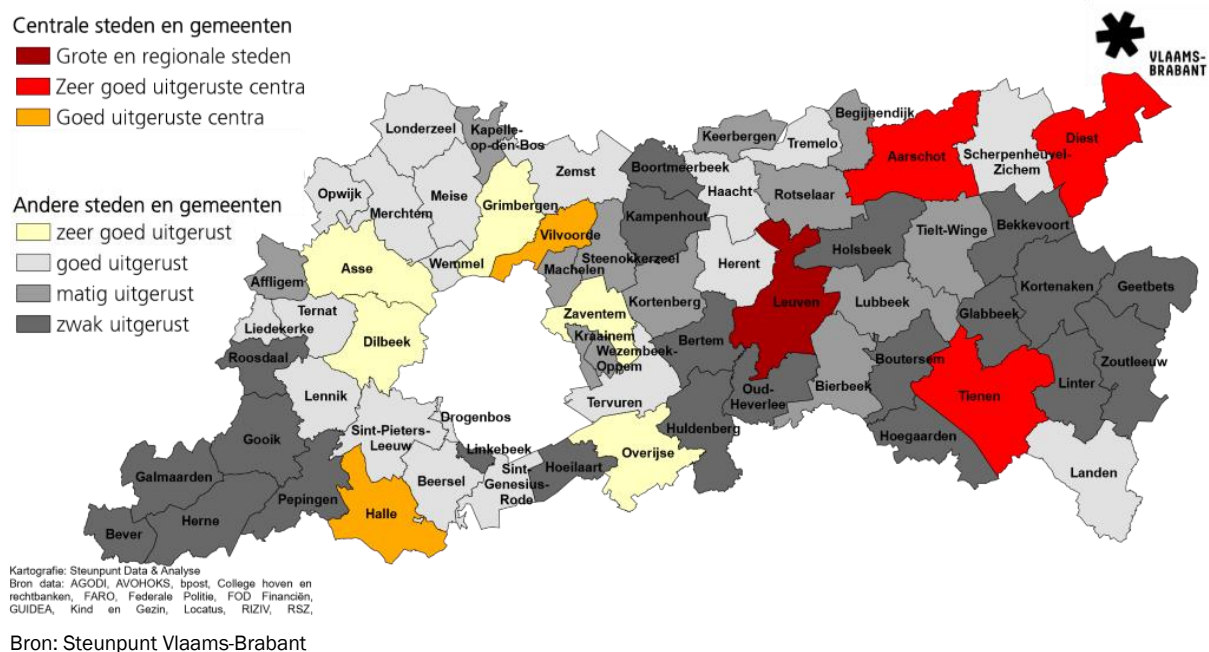

IV. TYPOLOGIE OP BASIS VAN DE UITRUSTINGSGRAAD

In een studie over de uitrustingsgraad van alle Vlaamse gemeenten en meer specifiek die van Vlaams-Brabant worden heel wat gemeenten uit onze regio ingedeeld bij de zwakst uitgeruste gemeenten. Deze studie meet de uitrusting van de Vlaamse gemeenten op acht gebieden: onderwijs, zorg, publieke en zakelijke dienstverlening, persoonlijke dienstverlening, horeca, detailhandel, cultuur en recreatie en sport.

Op basis daarvan werd een typologie opgesteld die de gemeenten onderverdeelt in categorieën. In Vlaams-Brabant vinden we een regionale stad (Leuven) en drie zeer goed uitgeruste centra: Tienen, Aarschot en Diest. In het Hageland zijn verder opvallend veel zwak uitgeruste gemeenten. De inwoners van deze gemeenten maken vaak gebruik van de uitrusting in steden als Tienen, Aarschot en Diest.

Hieronder de grafiek met het overzicht van de typologie van de Vlaams-Brabantse gemeenten op basis van uitrusting:

De volgende kernindicatoren werden opgenomen in onderstaande tabel:

De eerste drie kolommen tonen de variabelen die werden gebruikt om de typologie op te stellen:

- tu: de totale uitrusting van de gemeente, zonder de maximale functie. Het totaal voor het Vlaams Gewest is 1.000.
- upi: de uitrusting per inwoner, zonder de maximale functie. De waarde voor het Vlaams Gewest is 1,00.
- afb: het aantal functies bovengemiddeld, dat wil zeggen hoger dan het Vlaams gemiddelde van 1,00

De volgende acht kolommen (in het grijs) geven aan welke functies bovengemiddeld zijn (aangeduid met een X):

De bekeken functies betreffen: onderwijs, zorg, publieke en zakelijke dienstverlening, persoonlijke dienstverlening, horeca, detailhandel, cultuur & recreatie en sport.

In de volgende kolom is de maximale functie aangegeven: de functie met de hoogste waarde in de gemeente (de zgn. max. functie)

De laatste drie kolommen geven de uitrusting met de maximale functie:

- uitrusting: de totale uitrusting van de gemeente, met de maximale functie. Het totaal voor het Vlaams Gewest is 1.000.
- bevolking: de totale bevolking in de gemeente
- uitrusting (%0): de uitrusting per 10.000 inwoners, met de maximale functie. De waarde voor het Vlaams Gewest is 1,53.

De score op de totale uitrusting voor Tienen bedraagt 5,88. Deze score is hoger dan Aarschot (5,61) en Diest (5,41). De kernindicator waar Tienen het best scoort is “zorg”. Voor 5 van de 8 functies scoort Tienen bovengemiddeld. Enkel voor de functies “onderwijs, publieke dienstverlening en horeca” scoort Tienen niet bovengemiddeld.

	tu	upi	afb	onderwijs	zorg	publ. dienst.	pers. dienst.	horeca	detailhandel	cult. & recr.	sport	max. functie	uitrusting	bevolking	uitrusting (% _{max})	
Grote en regionale steden																
Antwerpen	92,41	1,16	7	x	x	x	x	x	x	x	x		onderwijs	92,51	520.504	1,78
Gent	56,12	1,41	7	x	x	x	x	x	x	x	x		onderwijs	63,01	259.083	2,43
Brugge	32,58	1,80	7	x	x	x	x	x	x	x	x		horeca	29,82	118.187	2,52
Leuven	25,65	1,67	8	x	x	x	x	x	x	x	x	x	onderwijs	31,54	100.291	3,15
Hasselt	22,75	1,92	7	x	x	x	x	x	x	x	x		publieke en zakelijke dienstverlening	21,29	77.124	2,76
Kortrijk	20,54	1,77	8	x	x	x	x	x	x	x	x	x	onderwijs	20,66	75.736	2,73
Oostende	18,03	1,65	7		x	x	x	x	x	x	x	x	horeca	16,82	70.994	2,37
Mechelen	17,68	1,35	7	x	x	x	x			x	x	x	cultuur en recreatie	16,29	85.665	1,90
Aalst	15,57	1,20	6	x	x	x	x			x	x		zorg	16,19	84.859	1,91
Sint-Niklaas	15,17	1,30	7	x	x	x	x			x	x	x	zorg	15,28	76.028	2,01
Roeselare	14,19	1,50	6	x	x	x	x			x	x		zorg	14,52	61.657	2,36
Genk	13,57	1,34	7	x	x		x	x	x	x	x	x	cultuur en recreatie	12,70	65.986	1,93
Turnhout	11,90	1,78	6	x	x	x	x			x	x		cultuur en recreatie	11,02	43.467	2,54
Zeer goed uitgeruste centra																
Knokke-Heist	11,03	2,17	7		x	x	x	x	x	x	x	x	horeca	10,37	33.197	3,12
Sint-Truiden	8,37	1,36	8	x	x	x	x	x	x	x	x	x	zorg	8,48	40.169	2,11
Waregem	8,27	1,42	7	x	x	x	x			x	x	x	cultuur en recreatie	7,80	37.871	2,06
Ieper	8,25	1,54	7	x	x	x	x	x	x	x	x		zorg	8,51	35.014	2,43
Lier	8,10	1,50	8	x	x	x	x	x	x	x	x	x	cultuur en recreatie	7,44	35.244	2,11
Geel	7,88	1,30	6	x	x	x				x	x	x	onderwijs	8,37	39.560	2,12
Dendermonde	7,85	1,12	5		x	x	x			x	x		zorg	8,02	45.583	1,76
Tongeren	7,29	1,54	7	x	x	x	x	x	x	x	x		persoonlijke dienstverlening	6,36	30.865	2,06
Mol	6,89	1,24	5	x	x			x	x			x	sport	6,36	36.151	1,76
Oudenaarde	6,86	1,44	6	x	x	x	x	x	x				publieke en zakelijke dienstverlening	6,30	30.972	2,03
Herentals	6,19	1,45	7	x	x	x	x			x	x	x	sport	5,78	27.800	2,08
Tienen	5,88	1,12	5		x		x			x	x	x	zorg	6,14	34.365	1,79
Aarschot	5,61	1,23	5	x			x	x	x	x			cultuur en recreatie	5,44	29.654	1,83
Diest	5,41	1,49	8	x	x	x	x	x	x	x	x	x	zorg	5,45	23.612	2,31

V. EXTERNE ANALYSE

1. RUIMTE EN INFRASTRUCTUUR

1.1. GRONDGEBIED

1.1.1. OPPERVLAKTE VAN HET GRONDGEBIED

De totale oppervlakte van de stad Tienen is 7.177 ha of 71,77 km².

1.1.2. BEVOLKINGSDICHTHEID

Tabel 1: Bevolkingsdichtheid

	Tienen			Gemeenten (30.000 tot 50.000 inw.)	Vlaams Gewest
	Totale bevolking	Totale oppervlakte in ha	Bevolkingsdichtheid	Bevolkingsdichtheid	Bevolkingsdichtheid
2012	32.987	7.177	460	520	470
2013	33.233	7.177	463	523	472
2014	33.511	7.177	467	526	474
2015	33.950	7.177	473	529	477
2016	34.185	7.177	476	532	479
2017	34.365	7.177	479	535	482
2018	34.675	7.177	477	535	481
2019	34.975	7.177	481	538	484
2020	35.293	7.177	485	542	487
2021	35.545	7.177	489	544	488
2022	35.973	7.177	494	549	492

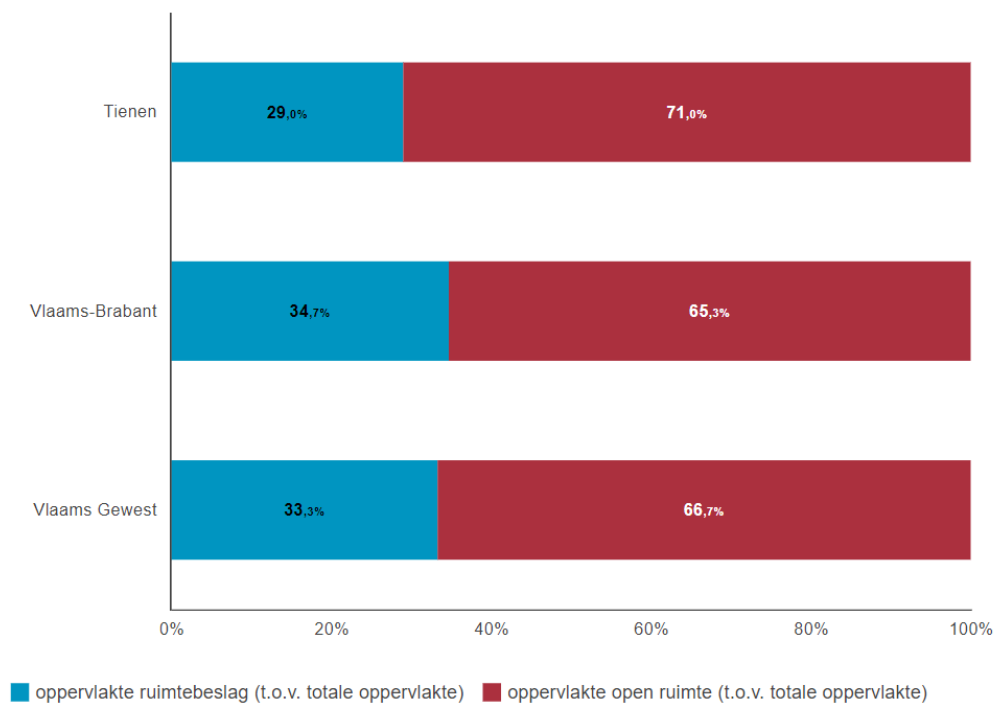
Bron: Kadaster en ADS, verwerking Statistiek Vlaanderen

Opmerkelijk is dat de bevolkingsdichtheid in Tienen omzeggens vergelijkbaar is met het gemiddelde van het Vlaams Gewest. Ten opzichte van de cluster van gemeenten en steden tussen 30.000 en 50.000 inwoners is de bevolkingsdichtheid lager. Waarschijnlijk valt dit te verklaren doordat Tienen een groot grondgebied heeft. Binnen de Vesten is de bevolkingsdensiteit in Tienen zeer hoog, maar buiten de stadskern is de bevolkingsdensiteit in de fusiegemeenten veel lager wat het gemiddelde van de bevolkingsdichtheid naar beneden haalt.

1.1.3. RUIMTEBESLAG EN OPEN RUIMTE

Tienen heeft minder ruimtebeslag dan open ruimte: in 2019 is **29,0%** van de totale oppervlakte ingenomen door ruimtebeslag.

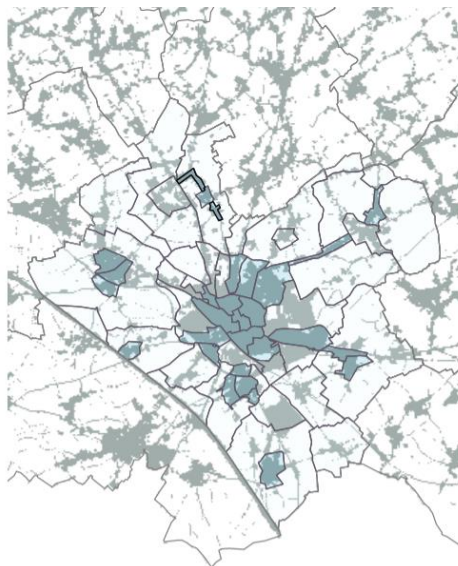
Grafiek 1 - Ruimtebeslag en open ruimte, % t.o.v. totale oppervlakte (2019):

Bron: Landgebruiksbestand | provincies.incijfers.be

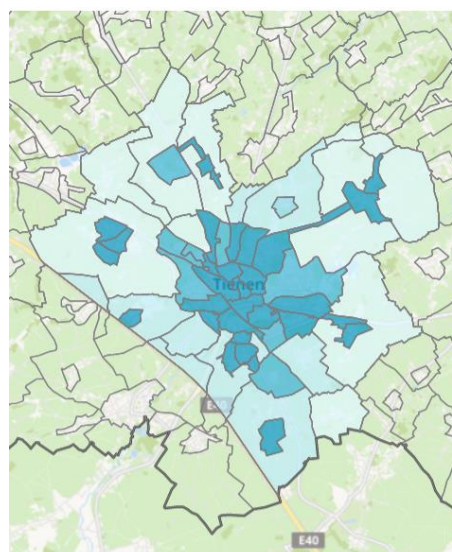
De grijze gebieden op kaart 1 geven een zicht op waar het ruimtebeslag zich situeert in Tienen. Kaart 2 toont het aandeel ruimtebeslag per statistische sector. De donkerblauwe gebieden wijzen op statistische sectoren met hoge percentages ruimtebeslag.

Kaart 1: uitsnede ruimtebeslag Tienen

Bron: Landgebruiksbestand | provincies.incijfers.be

Kaart 2: Ruimtebeslag, % t.o.v. totale opp.

■ < 15 ■ 15 < 30 ■ 30 < 45 ■ 45 < 60 ■ ≥ 60
 ■ Vlaams-Brabant: 34,7 ■ Vlaams Gewest: 33,3

Bron: Landgebruiksbestand | provincies.incijfers.be

Verloren open ruimte per dag

Open ruimte verloren tussen 2013 en 2019 in Tienen: **144 m²/dag** (of **0,01 ha/dag**)

Open ruimte verloren tussen 2013 en 2019 in Vlaams-Brabant: **6.218 m²/dag** (of **0,62 ha/dag**)

Open ruimte verloren tussen 2013 en 2019 in het Vlaams Gewest: **50.549 m²/dag** (of **5,05 ha/dag**)

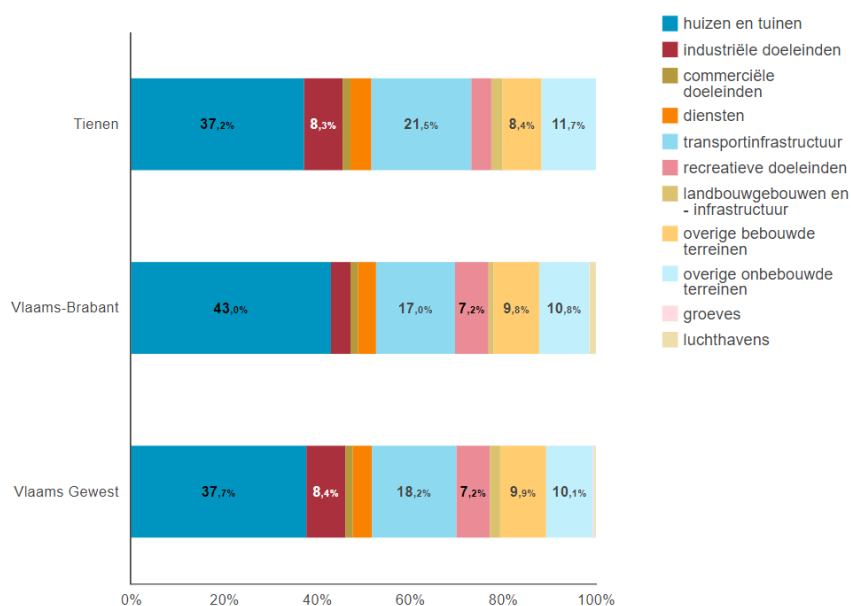
Tienen beschikt in **2019** over **71,0%** open ruimte.

I.k.v. de leefbaarheid en de bouwshift, alsook de ambitie van het beleidsplan ruimte Vlaanderen om geen bijkomend ruimtebeslag meer te hebben in 2040, is het aangewezen om de evolutie van de beschikbare open ruimte goed op te volgen.

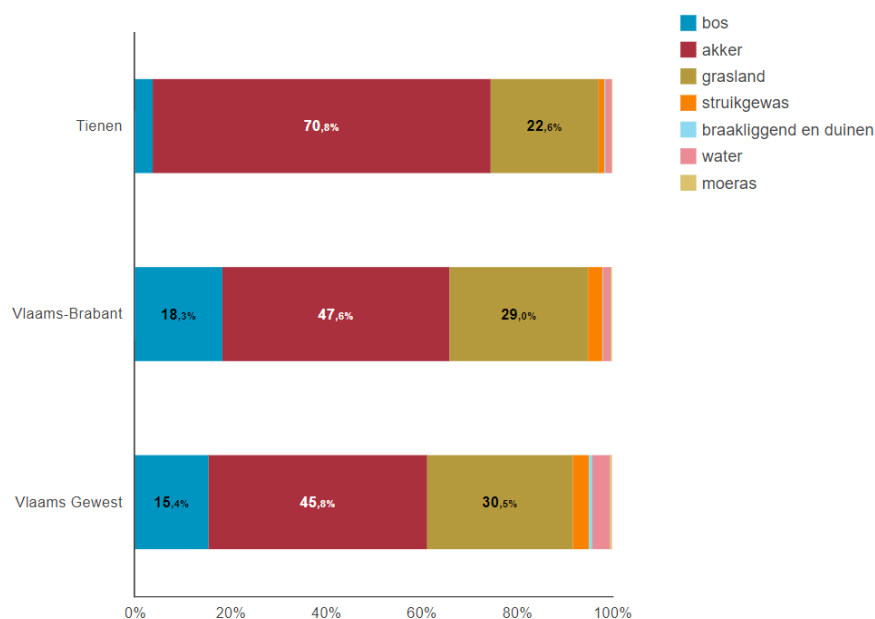
Hieronder bekijken we de samenstelling van het ruimtebeslag enerzijds en de samenstelling van de open ruimte anderzijds.

Samenstelling ruimtebeslag

Grafiek 2 - Ruimtebeslag per categorie, % t.o.v. totale oppervlakte ruimtebeslag (2019):

Grafiek 3 - Open ruimte per categorie, % t.o.v. totale oppervlakte open ruimte (2019):

1.2. PLANNING RUIMTELIJKE VISIE

1.2.1. RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN

Voor ruimtelijke ordening is een beleid op lange termijn van groot belang. Eigenlijk is het geen plan maar een visie. Een visie die aangeeft hoe we in best met onze ruimte omgaan.

Ruimtelijke structuurplannen werden op de volgende niveaus opgemaakt:

- Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen (1997)
- Het ruimtelijk structuurplan Vlaams-Brabant (2004)
- Het gemeentelijke ruimtelijk structuurplan Tienen (2006)

De Vlaamse Regering keurde op 30 maart 2018 het besluit goed met de uitvoeringsregels van ruimtelijke beleidsplannen. Hiermee kwam er een einde aan de opmaak en wijzigen van de structuurplannen. Hiervoor in plaats komen de ruimtelijke beleidsplannen. De bestaande ruimtelijke structuurplannen blijven van kracht zolang ze niet vervangen worden door een ruimtelijk beleidsplan.

1.2.2. RUIMTELIJKE BELEIDSPANNEN

Een ruimtelijk beleidsplan bestaat uit een strategische visie en één of meer beleidskaders die samen het kader aangeven voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling. Het ruimtelijk beleidsplan is erop gericht samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen in de ruimtelijke ordening en is realisatiegericht.

- De strategische visie omvat een langetermijnvisie voor de ruimtelijke ontwikkeling.
- Een beleidskader bevat operationele beleidskeuzes voor de middellange termijn en actieprogramma's voor een thema of voor een gebiedsdeel. Beleidskaders beschrijven onder meer hoe en met wie de gewenste ruimtelijke ontwikkeling wordt gerealiseerd.

In elk ruimtelijk beleidsplan wordt aangegeven hoe het zich verhoudt tot de ruimtelijke beleidsplannen van de andere niveaus.

Ruimtelijke beleidsplannen zullen op de volgende niveaus opgemaakt worden:

- Het ruimtelijke beleidsplan Vlaanderen
- De Vlaamse regering keurde op 20/7/2018 de strategische visie van het beleidsplan ruimte Vlaanderen goed. Tevens werden hiermee volgende voorontwerpen goedgekeurd:
 - o Het voorontwerp van het instrumentendecreet Omgevingsbeleid
 - o Het voorontwerp wijzigingsdecreet dat de ontwikkelingsmogelijkheden voor woonreservegebieden bepaalt
 - o Principiële wijziging van het Bosdecreet i.f.v. bescherming van de meest kwetsbare waardevolle bossen
 - o Het voorontwerp van decreet over de bestemmingsneutraliteit voor de winning van hernieuwbare energie
 - o Principiële wijziging van het besluit over de intergemeentelijke GECORO's
- Het provinciaal beleidsplan ruimte

De provincie is gestart met de opmaak van een nieuw beleidsplan ruimte ter vervanging van hun structuurplan. In de periode 2019-2020 consulteerde de provincie het publiek over de conceptnota en de kennisgevingsnota, ook de stad kon hier een advies op geven; De adviezen worden nu verder bekeken en verwerkt. In 2022 werd het openbaar onderzoek rond het ontwerp van beleidsplan Ruimte Vlaams Brabant en het bijhorende MER rapport opgestart, deze loopt tot maart 2023. Er wordt verwacht de procedure af te ronden in de periode 2023-2024.
- Het gemeentelijk beleidsplan ruimte

Er werden nog geen beleidskaders goedgekeurd.

1.2.3. STRUCTUURPLAN TIENEN

Het structuurplan van Tienen is momenteel nog voldoende recent om te behouden. De visie komt grotendeels overeen met de huidige visie op de ruimtelijke ordening in Tienen. Het is raadzaam om in de toekomst mee te springen op de trein van beleidsplannen en ook voor Tienen een beleidsplan op te maken. In de periode 2019-2025 kan eventueel gestart worden met voorbereidend studiewerk voor de opmaak van het beleidsplan.

Er zijn reeds andere studies (o.a. Masterplan) in uitvoering die eveneens als basis kunnen dienen voor het nieuwe beleidsplan.

1.2.4. RUIMTELIJKE UITVOERINGSPLANNEN

Een ruimtelijk uitvoeringsplan geeft uitvoering aan een ruimtelijk structuurplan. Het heeft een verordenende waarde voor alle overheidsbeslissingen en legt voor de in het plan opgenomen percelen onder meer vast:

- welke activiteiten er mogen plaatsvinden,
- waar al dan niet mag worden gebouwd en aan welke stedenbouwkundige voorschriften huizen en constructies in een bepaalde zone moet voldoen,
- hoe een bepaald gebied ingericht en beheerd moet worden.

Anders dan een beleidsplan of structuurplan gaat het niet om een brede visie maar een concrete invulling van de ruimte met een wettelijk kader die de spelregels bepaalt.

Er worden uitvoeringsplannen opgemaakt op 3 niveaus:

- gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP)
- provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen (PRUP)
- gemeentelijke uitvoeringsplannen (gemRUP)

Voor het grondgebied van Tienen zijn volgende ruimtelijke uitvoeringsplannen van toepassing:

- *Gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen*
 - o GRUP Oppervlaktedelfstoffenzone "Vlaamse Leemstreek": besluit VR 30-10-2015
 - o GRUP Leidingsstraat VTN (Voeren – Opwijk): besluit VR 30-04-2009
- *Provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen*
 - o PRUP "afbakening kleinstedelijk gebied Tienen": MB 25-01-2022
 - o PRUP "Stationsomgeving Tienen – deel stad": MB 9-02-2016
- *Gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen*
 - o gemRUP "Woonproject Anemonenlaan": goedgekeurd door deputatie dd. 21-08-2008
 - o gemRUP "Keienhof": goedgekeurd door deputatie dd. 24-11-2011
 - o gemRUP "Huis in de stad": goedgekeurd door deputatie dd. 24-11-2011
 - o gemRUP "Bosschelstraat": goedgekeurd door deputatie dd. 1-12-2011
 - o gemRUP "Sint-Jorisplein – Herziening: definitieve vaststelling GR 25-02-2015
 - o gem RUP "Doolhof": definitieve vaststelling GR dd. 28-09-2017
 - o gemRUP "De Drie Tommen" – herziening: definitieve vaststelling GR dd. 25-10-2018

1.2.5. BIJZONDER PLAN VAN AANLEG

Voor het bestaan van ruimtelijke uitvoeringsplannen, werkte men met bijzondere plannen van aanleg. Deze geven eveneens een juridisch kader met spelregels voor de concrete invulling van de ruimte in een bepaald gebied. In Tienen zijn nog meerdere BPA's van kracht.

De BPA's zijn oudere plannen met in sommige gevallen een oude visie. De huidige wetgeving laat toe af te wijken op BPA's die ouder dan 15 jaar zijn, zonder dat hiervoor een nieuw ruimtelijke uitvoeringsplan voor noodzakelijk is.

Voor het grondgebied van Tienen zijn volgende bijzonder plannen van aanleg van toepassing:

- BPA 'nr. 9 Houtenveld' d.d. 13/06/1978
- BPA 'nr. 3 Kumtich' d.d. 03/06/1988

- BPA 'nr. 1 Kumtich wijziging' d.d. 03/06/1988
- BPA 'nr. 2 Kumtich wijziging' d.d. 06/08/1988
- BPA 'nr. 5 Windmolenveld' d.d. 11/01/1990
- BPA 'Slachthuisstraat' d.d. 27/02/1991
- BPA 'nr. 2 Kumtich wijziging' d.d. 16/11/1992
- BPA 'Viander' d.d. 11/10/1996
- BPA 'Molinet' d.d. 02/10/2001
- 'sectoraal BPA zonevreemde bedrijven' d.d. 21/01/2004
- BPA 'RWZI Vissenaken d.d. 28/11/2006
- BPA 'RWZI Oplinter' d.d. 02/07/2007
- BPA 'nr. 4 wijk Groeneshof' d.d. 30/11/2007

1.2.6. MASTERPLANNEN/VISIES

Een masterplan is een globale visie op een groot gebied of wijk in de stad. Het plan geeft een beeld van het gebied zich in de toekomst kan ontwikkelen. Een masterplan is geen kant-en-klaar plan dat tot in de puntjes vastlegt hoe een gebied of wijk in de stad eruit zal zien. Het brengt wel troeven en noden in kaart, maakt keuzes en geeft mogelijkheden aan. Het is een soort ruwe schets die de grote lijnen voor verdere ontwikkeling vastlegt, en aangeeft hoe die grote lijnen achteraf uitgewerkt kunnen worden. Een masterplan vormt de basis voor concrete projecten. Een masterplan heeft geen juridische kader.

Voor de periode 2008-2022 werden volgende masterplannen/visies opgemaakt:

- i.o.v. Provincie i.s.m. stad Tienen
 - o 2008: afbakening kleinstedelijk gebied Tienen, hoeksteen voor het gewenste stedelijk gebiedbeleid
 - o 2010: Beeldkwaliteitsplan vesten Tienen-Horizontaal (opgemaakt door SumResearch)
 - o 2011: Stationspark Tienen, strategisch masterplan voor de stationsomgeving van Tienen
 - o 2015: Beeldkwaliteitsplan architectuur vesten Tienen-Vertikaal (opgemaakt door SumResearch)
 - o 2018: Ontwerpend onderzoek locatie ziekenhuis Tienen (opgemaakt door BUUR)
- i.o.v. stad Tienen
 - o 2011: Masterplan Herwaardering site Lyceum, Kerkfabriek en H. Hartziekenhuis Tienen
 - o 2013: studie militair domein Goetsenhoven:
 - bouwfysisch onderzoek van de bestaande infrastructuur
 - ruimtelijke economisch financieel economisch onderzoek
 - o 2014: woonstudie Tienen (opgemaakt door Blauwdruk stedenbouw i.s.m. Palmbout Urban Landscapes)
 - o 2016: Stads kernversterking Tienen (opgemaakt door BUUR)
 - o 2016: Opmaak stedenbouwkundige richtlijnen Donysite (opgemaakt door Urban Platform / Karad)
 - o 2019: Masterplan Vissenaken: Sint-Maarten (opgemaakt door BUUR)
 - o 2022: opstart Masterplan Hof van Kabbeek
- andere:
 - o 2012: Masterplan scholencampus Waaiberg
 - o 2015: Hertogensite Fase I
 - o 2018: Hertogensite Fase II
 - o 2018: Empsensite (Kliniekstraat) – lopende
 - o 2018: Broekstraat - lopende
 - o 2018: herbesteding site ziekenhuis - lopende
 - o 2018: Inbreidingsproject woonblok Hennemarkt – Kleine Kattenstraat – Croonstraat – lopende
 - o 2019: Masterplan Via Waaiberg (opgemaakt door ARAF)

1.2.7. VERORDENINGEN

Stedenbouwkundige verordeningen zijn voorschriften die gelden op het hele grondgebied van de overheid die de verordening afvaardigt. Dit kan het gewest zijn, een provincie of een gemeente. Het zijn juridische kaders die een directe impact hebben op het vergunningenbeleid.

Naast de verordening opgesteld door de Vlaamse Regering en de Provincie Vlaams-Brabant werden door de stad Tienen volgende verordeningen opgemaakt.

- 2006: gemeentelijke stedenbouwkundige verordening met betrekking tot vergunningsplichtige bestemmingen en bestemmingswijzigingen
- 2014: herziening stedenbouwkundige verordening op het aanleggen van parkeerplaatsen en fietsenstallingen buiten de openbare weg
- 2020: stedenbouwkundige verordening ter verbetering van de woonkwaliteit

1.2.8. UITDAGINGEN INZAKE PLANNING RUIMTELIJKE VISIE VOOR DE VOLGENDE 6 JAREN

Juridisch kader

Waar vroeger de wetgeving op ruimtelijke ordening eerder statisch was, is deze de laatste jaren meer en meer en sneller en sneller aan het wijzigen. Dit laat toe in te spelen op de steeds sneller veranderende maatschappij, maar brengt voor de werking van de diensten wel de nodige uitdagingen met zich mee. De veranderingen volgen elkaar zo snel op, dat het up-to-date blijven niet meer vanzelfsprekend is. Om vragen te beantwoorden is daardoor steeds meer opzoekingswerk noodzakelijk zodat men de juiste informatie kan geven.

Niet alle wetwijzigingen hebben een impact op de werking in de stad Tienen maar kunnen gaan over niet relevante zaken, bijvoorbeeld wetgeving over havengebieden. Het is belangrijk de informatie goed te filteren om onnodig werk te voorkomen. Dit is niet langer iets dat elke dossierbehandelaar voor zich kan doen, maar vraagt een meer gestructureerde aanpak op het niveau van de dienst.

De wetgeving wijzigt maar wordt ook steeds ingewikkelder. Ontwikkelaars komen hierdoor soms met advocaten naar een projectvoorstelling. Ook voor de diensten is een goede juridische ondersteuning hierdoor noodzakelijk. Een goed beargumenteerde en juridisch sluitende beslissing van het schepencollege voorkomt dat men in beroep anders zal beslissen. De stad Tienen werkt momenteel samen met een advocatenbureau voor deze juridische ondersteuning. Ook in de toekomst zal meer en meer beroep moeten gedaan worden op advocaten.

Multidisciplinair

Men spreekt niet langer van een stedenbouwkundige vergunning, een milieuvergunning, een kleinhandelsvergunningen of een 'natuurvergunning', maar van een omgevingsvergunning. Al deze aspecten worden geïntegreerd behandeld in één dossier. Daarnaast dient men ook rekening te houden met: kwaliteit, historisch patrimonium, duurzaamheid, economische activiteiten, verdichting, nood aan verschillende typologieën van wooneenheden, mobiliteit, vervoersknooppunten, sociale mix, open ruimte, landbouw, overstromingsgevoelige gebieden waterbuffering,...

In het verleden waren hiervoor verscheidene adviesinstanties actief op het niveau van de Vlaamse administratie. Steeds meer en meer beperken zij zich toch specifieke gevallen en dienen steden en gemeenten een eigen visie te ontwikkelen en op zichzelf te beslissen.

Een voorbeeld hiervan is onroerend erfgoed, vroeger gaven zij bij elk dossier een advies, sinds 2017 geven zij enkel nog een advies wanneer het gaat om monumenten. Zelfs voor de sloop van een pand dat op de inventaris van het bouwkundig erfgoed staat, geven zij geen advies meer. De stad doet bij deze dossier beroep op Portiva. Zij ondersteunen de stadsdiensten bij het behandelen van vergunningsdossier maar staan eveneens in voor de opmaak van een nieuw kader rond de belangrijke historische gebouwen in het stadscentrum. Dit kader wordt momenteel vertaald in een nieuwe stedenbouwkundige verordening.

Een ander voorbeeld is de werking van de riolering. Voor het stadscentrum werd een hydronautstudie uitgevoerd die de aandachtspunten en moeilijkheden aangeeft en een visie op de toekomst. Ook bij verdere

verdichting en het ontwikkelen van nieuwe woon(uitbreidings)gebieden, is het belangrijk om hier de nodige aandacht aan te schenken. Regenbuien worden steeds meer intensiever en de rioleringen zijn beperkt in wat zij aankunnen. Lokale infiltratie, de aanleg van grachten, wadi's, enzovoort moeten al vanaf de start van een project bekeken worden. Als hier nog geen algemene visie over bestaat, dient steeds ad hoc gewerkt te worden bij elk nieuw project. Een duidelijke visie op voorhand kan problemen achteraf voorkomen. Dit wordt verder uitgewerkt in een overkoepelende hemelwaterstudie voor de steden en gemeenten in de Getevallei.

Mobiliteit: Regionet

Ruimtelijke ordening is eveneens gekoppeld aan mobiliteit. De Vlaamse overheid wenst in te zetten op verdichting op de plaatsen waar geen bijkomende mobiliteitsproblemen gecreëerd worden. Men spreekt van de Hoppinpunten. Dit zijn locaties waar een aanbod is van o.a. openbaar vervoer, fietspaden en -snelwegen, enz.

De provincie Vlaams-Brabant startte het onderzoek 'Regionet'. De stad Tienen werd hier niet in opgenomen. De stad Tienen zal bijgevolg zelf moeten instaan voor de opmaak van een duurzame mobiliteitsvisie op zijn volledig grondgebied. Op welke locatie is verdichting mogelijk? Waar kan het aanbod aan openbaar vervoer versterkt worden? Welke trage wegen en fietspaden worden aangelegd, verbeterd, enz.?

Mobiliteit: Noordelijke Ring

Bij de studies aangaande de ontwikkeling van een nieuw industrieterrein en de kleinhandelszone aan de Leuvenseleaan (RUP provincie), werd steeds duidelijk dat mobiliteit een belangrijk knelpunt is. Het aantal vervoersbewegingen zal ten gevolge van deze ontwikkeling in dergelijke maten toenemen dat men aan de noordelijke vesten voor lange tijd in de file zal staan.

Een mogelijke oplossing is de aanleg van de noordelijke ring waarbij de ring rond Tienen volledig wordt gesloten. Dit zou volgende de huidige studies een vlottere doorstroming mogelijk maken en de vesten ontlasten wat nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt. In de toekomst zal verder bestudeerd worden of een volledige of een gedeeltelijke ontsluiting van de ring de beste mobiliteitsoplossing biedt.

Groei

Het aantal inwoners in Tienen is in een stijgende lijn, voor al deze inwoners dient de nodige kwalitatieve huisvesting te worden voorzien. De stad Tienen is een afgebakend kleinstedelijk gebied, binnen dit kleinstedelijk gebied dienen wij een oplossing te zoeken voor het stijgende aantal inwoners.

In de eerste plaats wordt ingezet op een verdere verdichting van het stadscentrum. Bestaande gebieden worden herontwikkeld en kwalitatief verdicht. In een volgende fase kunnen de woonuitbreidingsgebieden ten noordwesten van Tienen ontwikkeld worden. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de bestaande ruimtelijke structuur, het openbaar vervoer, de riolering, natuurwaarde, enz.

Belangrijke kanttekening zijn de plannen van de Vlaamse overheid. Steeds meer en meer wenst men te stoppen met het aansnijden van de open ruimte, de zogenaamde betonstop. Momenteel zijn de woonuitbreidingsgebieden nog onontwikkeld terrein waar we voornamelijk landbouw terugvinden. De Vlaamse overheid startte in de periode 2017-2018 met een eerste onderzoek naar het bestaande aanbod aan woonuitbreidingsgebieden. Hierbij werd aan de steden en de gemeenten eveneens gevraagd of men bepaalde gebieden niet langer wenst te ontwikkelen. Bij het stellen van de vraag was de tijd om te antwoorden zéér beperkt. Om in de toekomst hierop in te spelen, is de ontwikkeling van een duidelijke visie noodzakelijk. In de studie van Blauwdruk (2014) werd reeds een eerste aanzet hiertoe gegeven.

De woonuitbreidingsgebieden van Tienen zijn ideaal gelegen nabij de stadskern. Zij bieden een uitstekende opportuniteit om verder te ontwikkelen op voorwaarde dat alle aspecten in zijn totaliteit worden bekeken.

Ook binnen de dorpskernen is het belangrijk een visie te ontwikkelen rond potentiële groei en groeilocaties en zones waar groei net minder gewenst is. In het beleidsplan ruimte Vlaams-Brabant geeft de provincie hiervoor een aanzet. Belangrijk is dat dit bekeken wordt in de specifieke context van de dorpen op Tiens grondgebied en in relatie met de nabijheid van het stadscentrum.

Groei: Lopende projecten

Lopende projecten die reeds inzetten op de kernversterking zijn:

- **Kazerne+**

De volgende stap in het project was de ontwikkeling van blok C. Deze zal binnenkort volledig afgewerkt zijn en opgeleverd worden. Volgende stap is bekijken hoe het parkeren en de circulatie op het kazerneplein moet aangepast worden aan de nieuwe situatie die dit blok met zich meebrengt.

- **Hertogensite 2**

Dit project is gelegen tussen de Alexianenweg en de Ooievaarstraat en is een vervolg op de Hertogensite die nu in de afwerkingsfase zit. Dit project voorziet een school, appartementen en een ondergrondse parking. De school is ondertussen al in gebruik genomen, de rest wordt nog volop verder afgewerkt.

- **Oude Vestenstraat**

Tussen de historische gevels langs de Oude Vestenstraat, het Groot en Klein Atheneum, de achtertuinen van de Leuvensestraat en het park van het Regionaal ziekenhuis, komt een nieuw residentieel project met een mix aan verschillende woonvormen en een gemeenschapsfunctie in een groene omgeving. Het project is momenteel in constructiefase en zal in verschillende fasen verder worden ontwikkeld.

- **Ziekenhuissite Houtemstraat**

Naast belangrijke woonprojecten is momenteel een project lopende rond de herlokalisatie van het ziekenhuis. Uit de haalbaarheidsstudie is naar voren gekomen dat de huidige site van het ziekenhuis aan de Houtemstraat de voorkeur heeft. Er wordt volop gewerkt aan een inplanting van de activiteiten van het ziekenhuis op deze locatie met respect voor de omgeving.

- **Herbestemming oude ziekenhuissite – Hof van Kabbeek**

Door het samenbrengen van de ziekenhuisactiviteiten op de site aan de Houtemstraat, komt die ziekenhuissite in de Kliniekstraat vrij voor een nieuwe ontwikkeling. In samenwerking met de Vlaamse Bouwmeester wordt hier een project uitgeschreven om een nieuwe wijk in de binnenstad te creëren.

- **Donysite**

Het bouwproject is gelegen tussen de Donystraat, Kapelstraat en O.L.V. Broedersstraat. Het omvat de reconversie van een voormalige scholensite naar een duurzaam en toekomstgericht woonproject.

- **Strategisch project postsite**

In het kader van het masterplan van de ruimere stationsomgeving wil men het voormalige postgebouw en de naburige omgeving te herontwikkelen en hiermee een hefboom te genereren voor de opwaardering van de gehele stationsomgeving. Dit omvat de renovatie van het Postgebouw, een nieuwbouw, het realiseren van een fietsenstalling en een pleinaanleg.

Eigendommen

De laatste jaren worden steeds meer en meer overgegaan tot het verkoop van de gronden in eigendom van de stad. Zo kunnen deze aangewend worden voor nieuwe ontwikkelingen die de stad alleen maar ten goede kunnen komen. Wanneer de stad eigenaar is van een grond, heeft zij extra troeven in de hand om de ontwikkeling ervan te sturen. Een uitdaging voor de toekomst is, zoals hierboven vermeld, het verder inzetten op de kwalitatieve verdichting van het stadscentrum. Wanneer meerdere gronden samen bekeken worden, is meer mogelijk dan bij een aanpak per perceel.

Om grotere ontwikkelingen mogelijk te maken, kan de stad inzetten op een actief aankoopbeleid op strategisch belangrijke locaties. Zo kan na verloop van tijd een aanééngesloten gebied worden gecreëerd waar één grotere ontwikkeling mogelijk is.

Vanaf 1 januari 2019 zullen de stad en het OCMW één entiteit vormen. Ook het OCMW is eigenaar van verscheidene gronden. Het is belangrijk ook deze gronden niet te vergeten bij de opmaak van een visie rond eigendommen en het aan- en verkoopbeleid.

Verordeningen

Door middel van verordeningen kunnen uitdagingen op vlak van ruimtelijke ordening worden aangepakt. Verordeningen zijn een juridisch kader waarbij het nodige denk- en studiewerk vooraf noodzakelijk is. Hierbij zullen studiebureaus en advocaten dienen te worden aangesteld en de nodige budgetten voorzien. Daarnaast is de wetgeving rond verordeningen aangepast en is ook bij een verordening een openbaar onderzoek en inspraak van de bevolking noodzakelijk. Ook voor de opvolging hiervan dient de nodige tijd en middelen te worden voorzien. Volgende onderwerpen zouden in de toekomst onderdeel kunnen uitmaken van een verordening:

- Aanpassen verordening op ontbrekende parkeerplaatsen
- Opmaak verordening rond het erfgoed van de binnenstad (in opmaak)

Verordening: ontbrekende parkeerplaatsen

De verordening op ontbrekende parkeerplaatsen werd in 2014 herzien. Sindsdien is duidelijk dat een aantal praktische zaken beter kunnen worden aangepakt. Bijvoorbeeld:

- Er zijn geen afwijkingsmogelijkheden voor het voorzien van een fietsenstalling, ook niet bij bijvoorbeeld beschermde monumenten of wanneer dit technisch niet mogelijk is.
- Het initiatief ligt bij de ontwikkelaar, hij kan kiezen om minder parkeerplaatsen te voorzien en te betalen of niet. De afwijking kan ook via een collegebeslissing verlopen waarbij rekening kan gehouden worden met de visie in bepaalde zones
- De afmetingen van parkeerplaatsen dienen verder verfijnd
- De afstand tussen de rijen aan parkeerplaatsen bedraagt 7m, dit is breed en kan, met optimale invulling van de ruimte in het achterhoofd, minder.
- Het mogelijks verplichten van ondergrondse parkeerplaatsen
- ...

Verordening erfgoed binnenstad

Portiva stelde een lijst op met belangrijke gebouwen die, vanuit een erfgoedstandpunt, de moeite waard zijn om te behouden. Deze lijst is nog is ondertussen goedgekeurd. Ondertussen werd de opmaak van deze verordening opgestart.

1.3. VERGUNNINGEN

1.3.1. EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERGUNNINGEN

Het is moeilijk om een inschatting te maken van de evolutie het aantal vergunningen voor de periode 2008-2020. In deze periode werden de meldingsplichtige werken ingevoerd, de lijst van de vrijstellingen is uitgebreid, enz.

Vergunningen 2008-2020 van inbreidingsprojecten in centrum van Tienen:

Zorgwijk passionisten

- Vergund dd. 27-01/2014 (B 14179) wegenis- en rioleringswerken in Park Passionisten
- Vergund dd. 07/04/2014 (B 14266): het bouwen van 22 woningen en 91 appartementen en 82 ondergrondse parkings in Park Passionisten

Voormalige Lyceumsite (tss. Kliniekstraat en Albertvest) (in uitvoering)

- Vergund dd. 24/11/2015 (V 1344) verkaveling met wegenisaanleg

- Vergund dd. 19/04/2016 (B 14872) het bouwen van een binnenstedelijk project met 25 woningen, 87 appartementen, ruimte voor commerciële activiteiten, een ondergrondse parkeergarage voor 162 wagens en het aanleggen van een publieke binnenstraat en park

Kazerne

- Blok G: vergund dd. 29/12/2008 (B 12436) bouwen van 31 appartementen (in uitvoering)
- Blok C: vergund dd. 30/01/2018 (B 15527) de realisatie van 24 appartementen met ondergrondse parkeerkelder

School Via Waaiberg: uitgevoerd

- Vergund dd. 10/09/2014 (B 14429) nieuwbouw van een scholencomplex met sporthal voor het Via, na afbraak deel school

School Alexianenweg: (uitgevoerd)

- Vergund 27-06-2014 (B 14376) het bouwen van een nieuwe lagere school voor buitengewoon onderwijs PSBO "De sterretjes"

Hertogensite fase I: (uitgevoerd)

- Vergund dd. 15/11/2016 (V 1371) verkavelen van een voormalige schoolsite
- Vergund periode 2017-2018: sloop, functiewijziging, verbouwingen, nieuwbouw: vergunningen afgeleverd

Stationsgebouw:

- Vergund dd. 18-07-2017 (B 15258) renovatie van bestaande stationsgebouw, bouw van nieuwe luifels en de afwerking van de perrons, trappen, liften en onderdoorgang. Een nieuwe omgevingsaanvraag zal worden ingediend.
- Hertogensite fase II – deel I (in uitvoering)
- Vergund dd. 25-06-2019 (OMV_2018104099) bouwen van een basisschool, 30 woningen en een ondergrondse parking
- Oude Vestenstraat fase I
- Vergund dd. 19-05-2020 (OMV 2020009688) bouwen van 45 appartementen, een gemeenschapscentrum, renovatie van het gebouw genaamd de Brug

1.3.2. PROCEDURE OMGEVINGSVERGUNNING

Inzake vergunningen zijn er veel wijzigingen geweest en komen er nog wetswijzigingen. Sinds 1 januari 2018 is de omgevingsvergunning in voege getreden voor de stad Tienen.

De omgevingsvergunning omvat:

- de oude stedenbouwkundige vergunningen;
- verkavelingsvergunningen (en wijzigingen)
- milieuvergunningen
- kleinhandelsvergunning (sinds aug. 2018)
- natuurvergunning (sinds aug. 2018)

De wetgeving rond procedure is sterk gewijzigd. Een belangrijke aanpassing is het inzetten op digitaal werken. Dossiers dienen in principe verplicht digitaal te worden ingediend. Enkel voor beperkte dossiers, ingediend door particulieren, is analoog indienen nog mogelijk. De gemeente staat dan in voor de digitalisatie van de dossiers.

De volledige afhandeling van de dossiers verloopt eveneens digitaal. Plannen worden niet langer afgedrukt maar op scherm bekeken. Hiervoor werden de nodige bijkomende schermen voorzien op de betrokken diensten. Ook openbare onderzoeken verlopen digitaal via twee grote schermen op de dienst ruimtelijke ordening.

Het digitaal werken brengt bijkomende uitdagingen met zich mee. Intuïtief zou men verwachten dat alles sneller kan verlopen maar in realiteit werkt dit eerder vertragend. Daar bovenop zijn bij de nieuwe wetgeving de procedures ingekort waardoor de behandelingstermijnen moeilijk haalbaar zijn. Bij bv. een dossier dat behandeld wordt door de deputatie, krijgt de gemeente 50 dagen de tijd om een openbaar onderzoek te organiseren, de bezwaren te behandelen en een advies te formuleren. Het openbaar onderzoek op zich neemt reeds 30 dagen in beslag, door vertragingen bij de post kunnen nog tot enkele dagen daarna bezwaren binnenkomen.

Dat laat slechts enkele dagen ruimte om een dossier te agenderen op het schepencollege, het advies te laten ondertekenen en daarna deze op te sturen. Tijdens de zomerperiode vallen regelmatig collegezittingen weg en kunnen bijgevolg de termijnen niet gehaald worden. Bijkomstig is de wetgeving voor meldingen van ingedeelde inrichtingen of exploitaties gewijzigd waardoor de behandelingstermijn slechts 20 dagen betreft. De behandelingstermijnen voor meldingen van stedenbouwkundige handeling is beperkt tot 30 dagen. Dit is inclusief het opsturen van de beslissing.

Ook bij de dossiers waar de gemeente zelf de bevoegde overheid is, zijn de termijnen kort en is er weinig ruimte om problemen op te vangen, zoals bijvoorbeeld ziekte, verlof, enzovoort. Ondanks deze uitdagingen worden over het algemeen de termijnen wel gerespecteerd.

De Vlaamse overheid is bevoegd voor het omgevingsloket, via dit loket worden de dossiers ingediend.

Daarna worden deze dossiers door software van de stad ingeladen in onze eigen systemen. Regelmatig voert de Vlaamse overheid aanpassingen door aan hun systeem, wat op zijn beurt aanpassingen vereist in de systemen van de stad.

Sinds 2021 maken de diensten gebruik van een nieuw softwareprogramma voor de behandeling van de omgevingsvergunningen. Optimalisaties zijn nog mogelijk in de templates maar de overgang is redelijk vlot verlopen.

1.3.3. BEOORDELINGSCRITERIA

Bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag dienen verscheidene criteria te worden beoordeeld, binnen de problematiek van de stad Tienen is bijkomende aandacht nodig voor de woonkwaliteit en de kwaliteit van projecten in het algemeen, woontypologie en het historisch patrimonium van de stad.

1.3.4. UITDAGINGEN VOOR DE VOLGENDE 6 JAREN VOOR VERGUNNINGEN

- het afleveren van de beslissingen en adviezen binnen de vooropgestelde termijnen
- nieuwe regelgeving en de impact op de beoordeling van vergunningen
- budget voor kwalitatieve ondersteuning via een raamcontract
- verdere samenwerking met PORTIVA
- juridische ondersteuning
- flexibel CBS tijdens maanden juli en augustus (indien de noodzaak zich voordoet)
- voldoende administratieve ondersteuning
- nieuw softwareprogramma voor behandeling (reeds uitgevoerd)

1.4. HANDHAVING

Het decreet van 25 april 2015 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning is in werking getreden op 1 maart 2018.

1.4.1. HANDHAVINGSPROGRAMMA

Het handhavingsprogramma RO bouwt verder op het Handhavingsplan 2010, maar wordt aangepast met het oog op de omgevingshandhaving en het bijkomende bestuurlijke instrumentarium. Het programma is bindend voor de gewestelijke handhavers. Het geldt als aanbeveling voor de andere beleidsniveaus en is dus

t.o.v. hen niet bindend. Het programma heeft ook tot doel de invoering van de handhaving van de omgevingsvergunning en de samenwerking met de milieu- en andere handhavingpartners te faciliteren. Het programma wordt vastgesteld voor een tijdsperiode van 5 jaar en is tussentijds aanpasbaar indien vereist.

Het handhavingprogramma voorziet het jaarlijks opstellen van gewestelijke en gezamenlijke prioriteiten:

Overzicht bevoegdheden verbalisanten RO in de VCRO (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening)

- raadgeving en aanmaning geven
- opsporen en vaststellen misdrijven
- vaststellen inbreuken
- stakingsbevelen opleggen indien de werken nog niet voltooid zijn
- in functie van stakingsbevelen het nemen van alle maatregelen, met inbegrip van verzegeling, inbeslagname van materiaal en materieel

Voor bouwovertradingen, welke regulariseerbaar zijn, wordt vaak een regularisatievergunning ingediend. Hierbij wordt in overleg met de overtreder een oplossing gevonden. Wanneer dergelijk overleg geen resultaat oplevert, zijn verdere juridische stappen noodzakelijk. Aangezien het om zeer specifieke wetgeving gaat en procedures die via de rechtbank verlopen, is juridische ondersteuning van de diensten noodzakelijk.

Bij het juridisch afhandelen van bouwovertradingen, houdt het parket rekening met de prioriteiten die de stad opstelt in een handhavingplan. Aan bouwovertradingen waarbij de werken zijn beëindigd en die niet voorkomen op de prioriteitenlijst, wordt door het parket geen verder vervolg geven.

1.4.2. UITDAGINGEN VOOR DE VOLGENDE 6 JAREN VOOR HANDHAVING

Momenteel is er binnen de stadsdiensten te weinig ruimte om proactief op te treden en zelf actief te controleren na het verlenen van vergunningen. Ook voor het verder opvolgen van dossiers waarbij geen regularisatie volgt door de overtreder zelf is bijkomende ondersteuning gewenst indien men hier prioriteit aan wenst te schenken.

1.5. BINDEND SOCIAAL OBJECTIEF (BSO)

1.5.1. DECREET GROND- EN PANDENBELEID

Het Vlaamse woonbeleid wil het sociaal woonaanbod versneld uitbreiden en geografisch spreiden. Elke gemeente kreeg daarom een bindend sociaal objectief (BSO) opgelegd. Binnen een vooropgestelde termijn (periode 2009-2025) moet de gemeente op haar grondgebied een aantal bijkomende sociale huurwoningen realiseren. Als vertrekpunt wordt de nulmeting op datum van 31-12-2007 genomen. Het is aan de gemeente om vanuit haar regisseursrol op het vlak van lokaal woonbeleid concrete initiatieven te nemen om dit BSO tijdig te behalen.

1.5.2. EVOLUTIE BINDEND SOCIAAL OBJECTIEF TIENEN

Het BSO voor Tienen bedraagt **257 bijkomende sociale huurwoningen tegen 2025**. De evolutie van aantal sociale huurwoningen wordt twee keer per jaar besproken op het lokaal woonoverleg, waarop alle relevante huisvestingsactoren, waaronder ook de sociale verhuurders, aanwezig zijn.

Op het moment van de nulmeting (31/12/2007) bedroeg het aantal sociale huurwoningen **485**:

- 439 verhuurd door Huisvesting Tienen cvba
- 46 door SVK WoonregT vzw.

Op 01-11-2019 zijn er in totaal **727** sociale huurwoningen gerealiseerd:

- 604 verhuurd door Cnuz cvba,
- 1 door Sociaal Wonen arro Leuven - SWaL
- 122 door SVK WoonregT vzw.

T.o.v. de nulmeting op 31-12-2007 is er een toename van 242 woningen.

Om het BSO te behalen moeten er tegen 2025 nog 15 sociale huurwoningen gerealiseerd worden. Cnuz cvba plande een project in Goetsenhoven – Kappendaal, waar de maatschappij 26 bestaande woningen overneemt en van plan is bij te bouwen. Op het lokaal woonoverleg van 26-10-2020 liet Cnuz cvba weten dat dit project niet meer zal doorgaan. SVK WoonregT vzw heeft inmiddels wel al 10 woningen meer ingehuurd in Tienen (stand: 132 woningen) en heeft bovendien nog 10 woningen in de pijplijn zitten, wat de cijfers weer in evenwicht zou kunnen brengen. Bovendien start de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen een nieuwe procedure voor private ontwikkelaars onder de naam ‘SVK Pro’. Hiermee wil de Vlaamse regering private partijen stimuleren om woningen te bouwen die ze voor een lange periode (18 jaar) verhuren aan een sociaal verhuurkantoor. De woningen uit een SVK Pro-procedure tellen mee voor het BSO. Het college heeft op 27-10-2020 beslist om principieel akkoord te gaan met deelname van SVK WoonregT vzw aan de SVK Pro-procedure, op voorwaarde dat de woontiteiten tot stand komen via vernieuwbouw na sloop van kwalitatief ondermaatse panden en op voorwaarde dat de nieuwe woningen voldoen aan de voorschriften van de stedenbouwkundige verordening versterken woonkwaliteit.

Rekening houdend met de gewijzigde situatie, moet herbekeken worden of **het opgelegde BSO voor sociale huurwoningen zal behaald worden binnen de opgelegde termijn, zonder bijkomende initiatieven.**

Conclusie: wat de gevolgen zijn van het wegvallen van het geplande sociale woonproject in Goetsenhoven voor het bereiken van het opgelegde BSO huur binnen de opgelegde termijn dient verder bekeken te worden en uitgediept te worden in de visie sociaal wonen. Dit wordt opgenomen op het volgende lokaal woonoverleg.

Wonen Vlaanderen voert een jaarlijkse meting uit en een tweejaarlijkse voortgangstoets, die nagaat hoe ver elke gemeente staat met de realisatie van het BSO. Bij de voortgangstoets 2018 is de conclusie dat Tienen in categorie 1 zit d.w.z. op schema om het BSO te bereiken binnen de vooropgestelde termijn (2025).

1.5.3. UITDAGINGEN: OPSTELLEN VAN EEN GEMEENTELIJKE WOONBELEIDSVISIE ROND SOCIAAL WONEN

Eens het BSO bereikt is, geeft Vlaanderen geen subsidies meer voor de realisatie van sociale huurwoningen. Indien de stad met Vlaanderen een convenant afsluit voor bijkomende woningen, kunnen de sociale huisvestingsmaatschappijen genieten van subsidiëring. De Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen deed in december 2019 een bevraging naar de behoeften op het vlak van bijkomende sociale huurwoningen voor de komende gemeentelijke legislatuur. Het college besliste op 14-01-2020 dat het niet wenselijk is op dit moment een sociaal woonbeleidsconvenant voor bijkomende sociale huurwoningen af te sluiten. Ook werd de principiële keuze gemaakt om binnen de lopende legislatuur geen bijkomende sociale huurwoningen bovenop het BSO te realiseren.

Wonen Vlaanderen raadt aan een gemeentelijke beleidsvisie rond sociaal wonen op te stellen. Deze beleidsvisie vormt een kader voor toetsing aan het gemeentelijk beleid: welke typologie (huur/koop), op welke locatie, wat als het BSO bereikt wordt? Een lokale beleidsvisie schept duidelijkheid voor de sociale huisvestingsmaatschappijen en elk project hoeft niet meer via het college te passeren, omdat de bevoegdheid voor de uitvoering van de lokale woontoets kan gedelegeerd worden. Tienen zet momenteel sterk in op stadskernversterking, waardoor de ontwikkeling van de woonuitbreidingsgebieden is afgeremd. De sociale huisvestingsmaatschappijen beschikken echter over gronden in een aantal van deze woonuitbreidingsgebieden (Lunevillelaan, Breisemveld). Hiermee moet rekening worden gehouden bij het opstellen van een beleidsvisie rond sociaal wonen. Het eerste ontwerp van de visie sociaal wonen voor Tienen werd besproken op het lokaal woonoverleg d.d. 26-10-2020.

1.6. RO DIGITAAL

1.6.1. OMGEVINGSVERGUNNINGEN

De omgevingsvergunningen verlopen digitaal, hierdoor is het belangrijker en belangrijker dat alle informatie ook digitaal beschikbaar is. Zo kunnen bepaalde zaken geautomatiseerd worden. We denken hierbij

bijvoorbeeld aan een deel van het werk bij stedenbouwkundige inlichtingen of het opzoekingswerk bij het behandelen van vergunningsaanvragen.

Om dit mogelijk te maken werkt de stad Tienen sinds 2017 samen met Interleuven en wordt er beroep gedaan op een intergemeentelijke-GIS-coördinator gedurende twee dagen per week. Hierdoor werden volgende zaken reeds uitgevoerd:

- alle plannen (eenvoudige) ingeladen in het DSI. Op basis van deze gegevens kan er een goedkeuring van het plannenregister verkregen worden
- de eigendommen van de stad Tienen, AGB, OCM en andere Vlaamse besturen werden weergegeven op kaart
- een aantal bijkomende kaartlagen werden aangemaakt,...
- digitalisering van de verkavelingsvergunningen en koppeling van de documenten aan ORBIT (ons gis-programma) is gestart (hiermee konden wij pas starten na het uitbreiden van het geheugen van de server)

1.6.2. ARCHIVERING DOSSIERS

Oude dossiers waren analoog en worden in een strikte mappenstructuur opgeslagen zodat deze makkelijk terug te vinden zijn. Ook bij het archiveren van digitale dossiers is het belangrijk dat deze steeds raadpleegbaar zijn en makkelijk terug te vinden. Momenteel bestaat er nog onduidelijkheid over het wie, wat, waar en hoe van het digitaal archiveren. De dossiers zitten allemaal in een softwareprogramma dat door derden wordt beheerd. De vraag stelt zich wat er gebeurt indien er problemen zijn bij deze leverancier of indien deze stopt. Of hoe lang zij deze gegevens zullen bewaren.

1.6.3. UITDAGINGEN VOOR DE VOLGENDE 6 JAREN VOOR RO DIGITAAL

- voortzetting en eventueel uitbreiden van de ondersteuning van een GIS-coördinator (of in eigen beheer)
- tot op heden is er nog geen digitaal archief. Gezien alle omgevingsaanvragen digitaal worden vergund is er nood aan een digitaal archief.
- gaan naar een stabiele software voor de vergunningen (nieuwe interfase in 2021).
- de samenvoeging van de 3 opvolgsystemen voor vergunningen in 1 systeem (gepland in 2021)
- verdere voorbereiding voor de (semi) automatische notarisbrief
- verder digitaliseren: verkavelingsvergunningen, rooilijnplannen, ...
- verder inzetten op nodige hardware, software

1.7. JURIDISCH AANPASSEN VAN PLANNEN EN REGLEMENTEN AAN DE REALITEIT EN NODEN VAN DEZE TIJD

1.7.1. ROOILIJNPLANNEN

De stad heeft ongeveer 28 gemeentelijke rooilijnplannen, welke de oudste dateren van 1846. Deze plannen hebben een juridische basis en een impact op het vergunningenbeleid. De noodzaak dringt zich op om deze plannen één voor één te bekijken en na te gaan of deze reeds uitgevoerd zijn of niet en of deze dienen behouden te blijven of afgeschaft te worden.

1.7.2. ATLAS VAN DE BUURT- EN VOETWEGEN

De atlas van de Buurt en voetwegen dateert van rond 1840. In principe zijn deze buurt- en voetwegen nog steeds rechtsgeldig en dienen deze toegankelijk te zijn zoals getekend op deze plannen. Het valt te begrijpen dat de realiteit niet langer in overeenstemming is met deze plannen. Sommige wegen werden reeds overbouwd of zijn verdwenen, andere zijn verlegd.

Meer en meer steden en gemeenten zien momenteel het belang in van deze buurt- en voetwegen als verbindingswegen voor trage weggebruikers. Zij kunnen ook nu nog een belangrijke meerwaarde bieden in de beleving van de open ruimte en als oplossing voor mobiliteitsproblemen.

Ook bij grote projecten stuit men regelmatig op oude buurt- en voetwegen die een dossier juridisch vast kan zetten (bv. het nieuwe voetbalstadium dan men wenst in te plannen op de grens van Brussel en Grimbergen).

Ook in de kern van de stad lopen nog verscheidene buurt- en voetwegen waar in het verleden geen rekening mee werd gehouden. Op sommige wegen bevinden zich hele bouwblokken.

Binnen de beleidsdoelstellingen en de actieplannen werd een actie voorzien om een beleidsvisie op te maken voor de trage wegen op het grondgebied van Tienen.

1.7.3. UITDAGINGEN VOOR DE VOLGENDE 6 JAREN JURIDISCH AANPASSEN VAN PLANNEN EN REGLEMENTEN

- Er dient een onderzoek ingesteld te worden welke rooilijnplannen verouderd zijn en niet meer worden toegepast. Deze dienen volgens de correcte procedure opgeheven te worden.
- Er wordt een onderzoek ingesteld te worden naar buurt- en voetwegen waar geen procedure werd gevolgd tot afschaffing of verplaatsing. Tevens wordt hierbij een visie ontwikkelt rond de cruciaal gelegen buurt- en voetwegen die zeker behouden dienen te blijven. Deze dienen volgens de correcte procedure afgeschaft of verplaats te worden.

2. WONEN EN DUURZAME LEEFOMGEVING

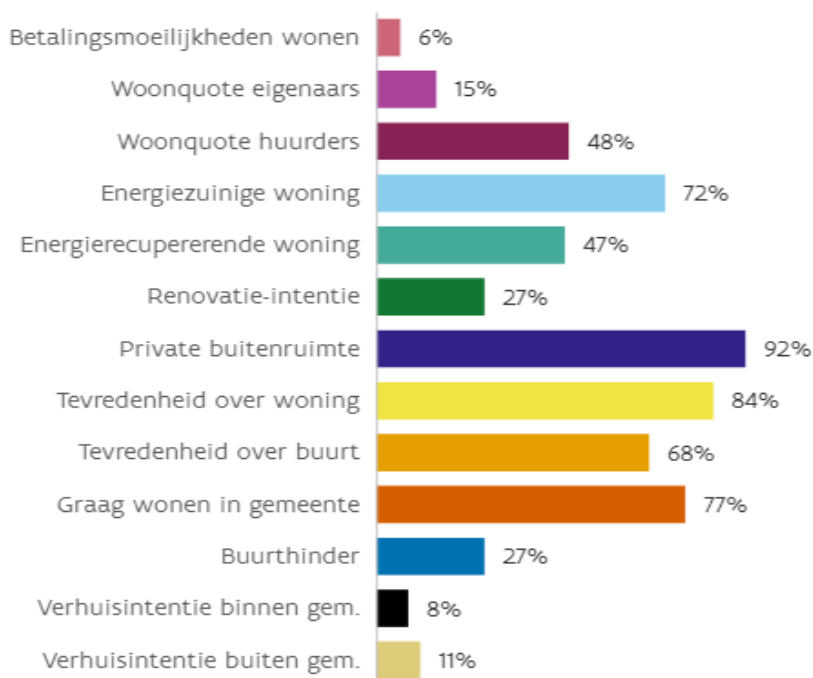
2.1. INLEIDING “WONEN IN DE STAD”

Het woonbeleid maakt integraal deel uit van de beleidsvisie die de stad Tienen vooropstaat. Een gezond stedelijk woonbeleid vraagt een onderbouwde visie en een domeinoverstijgende aanpak. Wonen heeft raakvlakken met diverse andere beleidsdomeinen. Er is een grote verwevenheid met het domein Ruimtelijke Ordening/Omgeving. Ook het sociale beleid, de lokale economie en handel, het duurzaamheidsbeleid, de buurtwerking en het cultuurbeleid hebben allemaal invloed op het wonen in de stad. De stad zelf is, als stedelijk centrum in een rurale omgeving, evengoed verbonden en beïnvloed door de landelijke accenten die vanuit de randstedelijke kern en de deelgemeenten naar voren komen. Een aantal van deze facetten zullen uitgebreid aan bod komen, een groter deel echter niet. Dit zou ons te ver van ons doel brengen: het aangenaam wonen in Tienen bevorderen.

De stad Tienen is geen eiland, ze maakt ook deel uit van het arrondissement Leuven, de Provincie-Vlaams Brabant en Vlaanderen. Vergelijking met deze leefgebieden zullen vooral op het arrondissementeel niveau liggen, aangezien daar de meeste aansluitpunten te vinden zijn.

De stedelijke omgeving is een levend geheel waarbij wonen bij uitstek een domein is dat constant veranderd. Op vlak van wonen zijn er verschillende knelpunten te detecteren die een oplossing en een langetermijnvisie vragen. Een visie die verweven moet zijn met verwante beleidsdomeinen.

Hoe de inwoners zelf over wonen denken wordt weergegeven in de onderstaande staafdiagrammen:

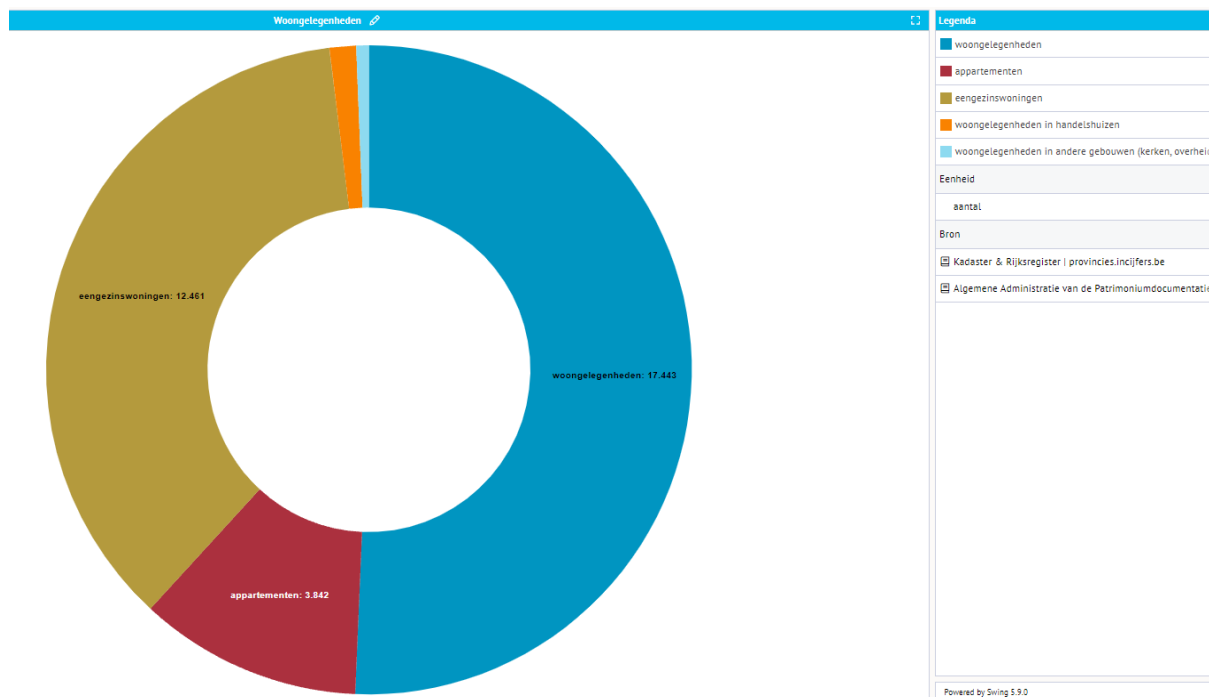
Bron: <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente/tienen/wonen-en-woonomgeving>.

2.2. PATRIMONIUM

2.2.1. ALGEMEEN

Tienen telde in 2020 **17.443 woongelegenheden**, waarvan het merendeel ééngesinswoningen. De appartementen zijn de grootste stijgers, maar de meerderheid zijn ééngesinswoningen. Typisch voor de stadomgeving is het overwicht van gesloten bebouwing.

Grafiek 1: Overzicht aantal woongelegenheden in Tienen naar typologie (2020):

Bron: <https://provincies.incijfers.be/> 07/10/2021

De gebouwen zijn met een oppervlakte van minder dan 104m² gemiddeld genomen kleiner dan deze in het arrondissement, wat mogelijk te verklaren is door het sterk aandeel van kleinere en verouderde fabriekswoningen in de stad, gecombineerd met een flink aandeel van oudere woningen die in vroegere perioden opgedeeld werden in verschillende woonentiteiten of de zogenaamde busnummers. Het merendeel van de woongelegenheden zijn eengezinswoningen, maar het aandeel appartementen groeit.

Tabel 1: Gebouwen naar oppervlakte en bouwtypologie Tienen 2020

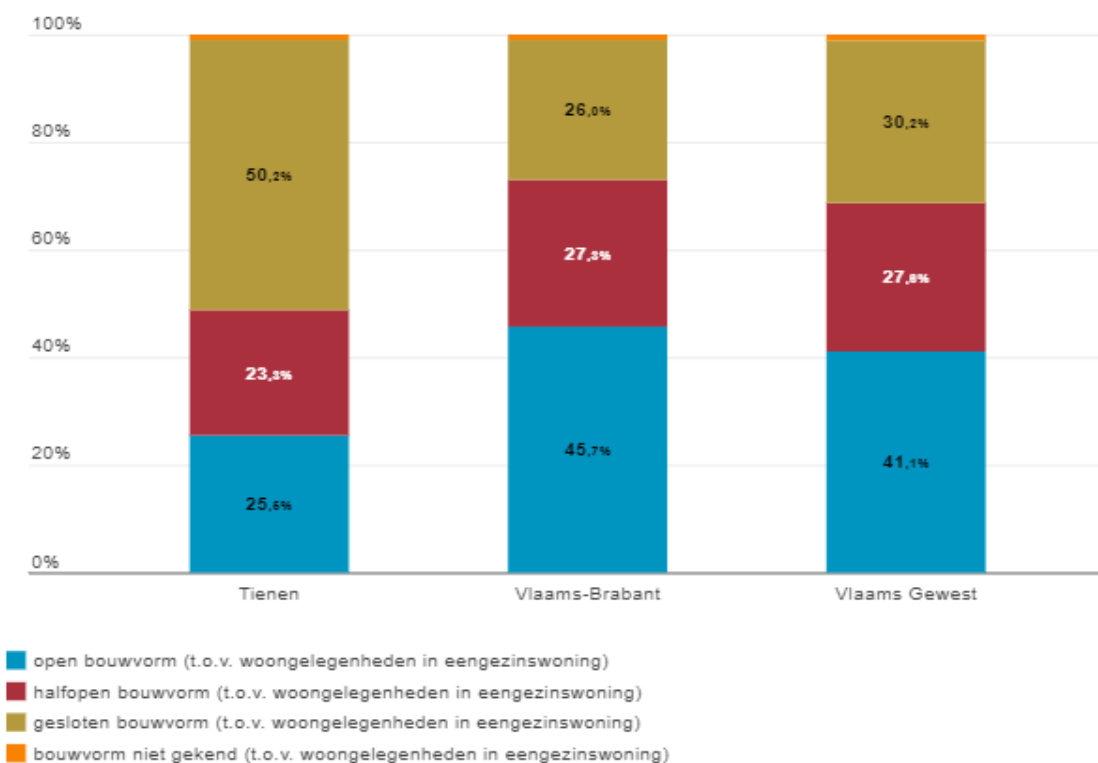
	2020
woongelegenheden [aantal]	17.443
appartementen [aantal]	3.842
eengezinswoningen [aantal]	12.461
woongelegenheden in handelshuizen...	457
woongelegenheden in andere gebou...	217
tot 104 m ² (t.o.v. eengezinswoningen...)	48,7
groter dan 104 m ² (t.o.v. eengezinsw...)	51,3

	2020
woongelegenheden [aantal]	17.443
gesloten bebouwing (t.o.v. eengezins...)	50,2
halfopen bebouwing (t.o.v. eengezins...)	22,3
open bebouwing (t.o.v. eengezinswon...)	27,5

Bron: <https://provincies.incijfers.be/>

De meerderheid van deze ééngesinswoningen zijn gesloten bouwvormen, de stadsomgeving en toename van appartementen spelen hierin zeker een rol.

Grafiek 2: Eéngesinswoningen naar woonvorm:

Bron: Kadaster & Rijksregister | provincies.incijfers.be

Bron: <https://provincies.incijfers.be/>

In Tienen wordt er naar analogie met Vlaanderen ook volop gebouwd. De aangroei van de bebouwde oppervlakte verloopt in Tienen gestaag maar zeker. In de bebouwingsgraad is duidelijk te zien dat deze toename zich vooral in de kern van Tienen situeert

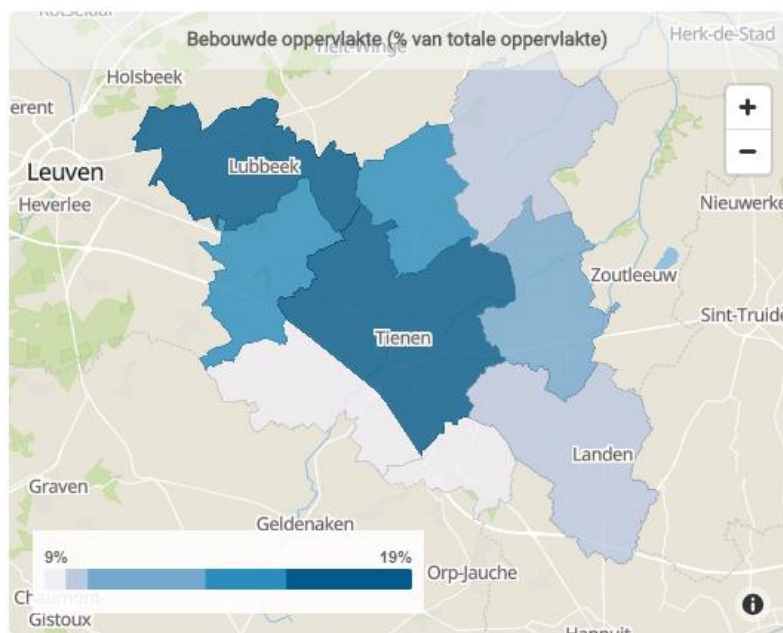
Grafiek 3: bebouwingsgraad per deelgemeente Tienen:

	bebouwingsgraad
Bost (Tienen)	4,8
Goetsenhoven (Tienen)	1,8
Hakendover (Tienen)	2,0
Kumtich (Tienen)	2,2
Oorbeek (Tienen)	2,5
Oplinter (Tienen)	2,3
Sint-Margriete-Houtem (Tienen)	2,2
Tienen (Dg.)	15,2
Vissenaken (Tienen)	2,4

Bron: <https://provincies.incijfers.be/>

In verhouding tot de omliggende gemeenten, met uitzondering van Lubbeek dat een grote invloed kent van de druk van de periferie rond Leuven, is het aandeel van de bebouwde oppervlakte behoorlijk hoog. Voor de landelijkere gemeenten schommelt dit rond de 12%, bijna de helft van de 19% van Tienen.

Kaart 1 : Bebouwde oppervlakte – Tienen 19%:

Bron: <https://statbel.fgov.be/nl/gemeente/tienen#dashboard9> 2019

2.2.2. OUDERDOM PATRIMONIUM

Meer nog dan in de rest van het arrondissement Leuven, heeft Tienen globaal genomen een verouderd patrimonium.

Grafiek 4: Overzicht van de ouderdom patrimonium Tienen- arrondissement Leuven en Vlaams Gewest:

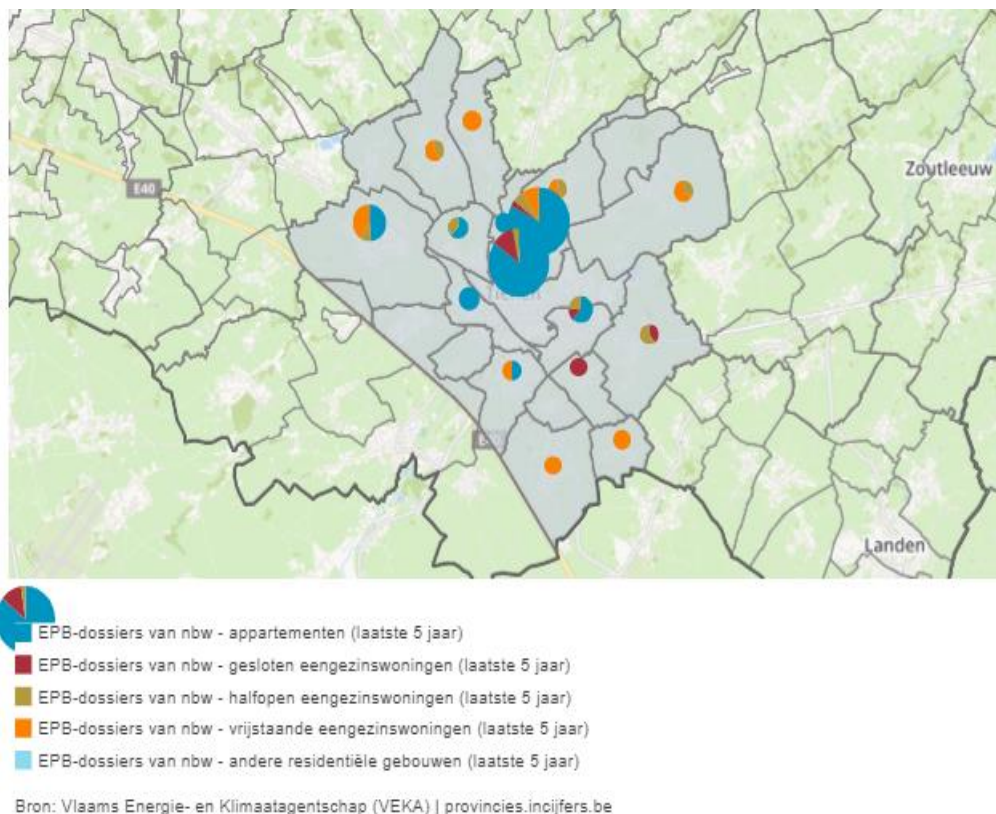
	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
gebouwd vóór 1900 (t.o.v. woongelegenheden)	15,8	7,2	7,5
gebouwd 1900-1945 (t.o.v. woongelegenheden)	24,0	17,4	17,2
gebouwd 1946-1970 (t.o.v. woongelegenheden)	22,0	26,0	24,6
gebouwd 1971-2000 (t.o.v. woongelegenheden)	24,5	33,0	32,5
gebouwd 2001-2010 (t.o.v. woongelegenheden)	6,2	8,4	9,3
gebouwd sinds 2011 (t.o.v. woongelegenheden)	6,6	7,7	8,6

Bron: Kadaster & Rijksregister | provincies.incijfers.be

Deze oudere woningen hoeven niet noodzakelijk te betekenen dat de woningen in slechte staat zijn. Maar het is wel waarschijnlijk dat een groot deel ervan niet meer aan de huidige energienormen en woningvereisten voldoet. In de nieuwbouw zien we uiteraard wel een stijging van het aantal woningen dat aan de huidige energienormen voldoet.

Kaart 2: EPB-dossiers van nieuwbouwwoningen naar woningtype in Tienen (2020):

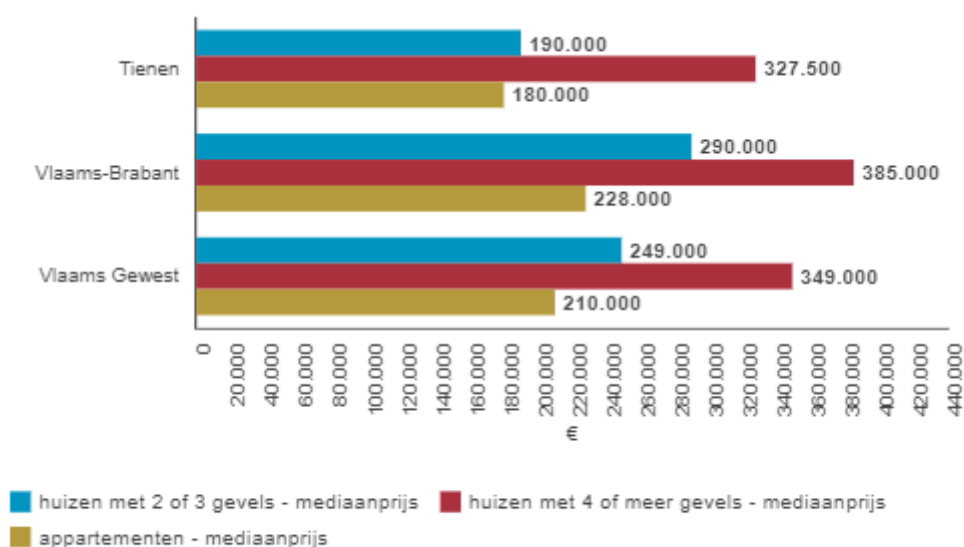

Bron: <https://provincies.incijfers.be/>

2.2.3. PRIJZEN WONINGEN EN BOUWGROND

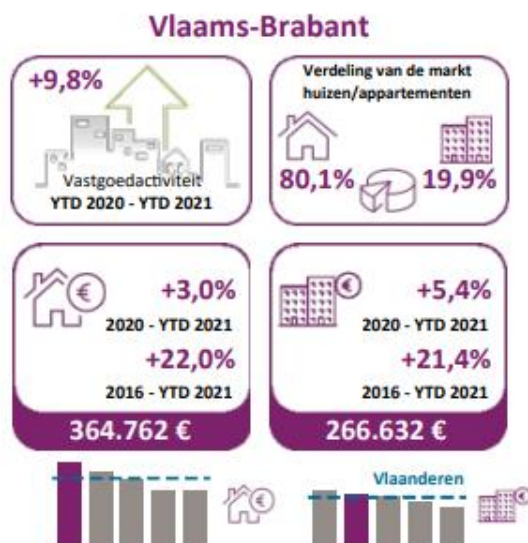
Hoewel de woningprijzen in Tienen volgens Vlaamse normen aan de lagere kant zijn, volgen de woningprijzen de lijn van prijsstijgingen in Vlaanderen. Ook in Tienen, in alle woonvormen, zijn de verkoopprijzen nog steeds aan een gestage opvang bezig.

Grafiek 5: Verkoopprijzen immobiëlen Tienen/provincie Vlaams-Brabant:

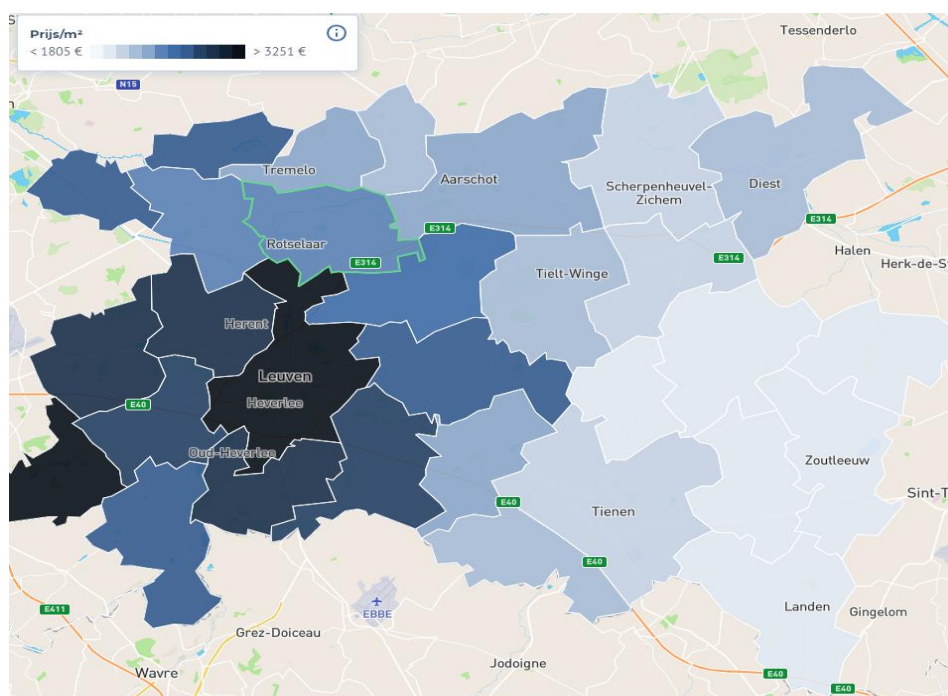
Bron: Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (Kadaster) | provincies.incijfers.be

De provincie Vlaams-Brabant volgt deze tendens van prijsstijgingen, hoewel er in het begin van 2020 wel enkele fluctuaties merkbaar waren. De cijfers van de notarisbarometer, De laatste versie van 2021 geeft voor Vlaams Brabant volgend overzicht:

Bron: vastgoed notarisbarometer

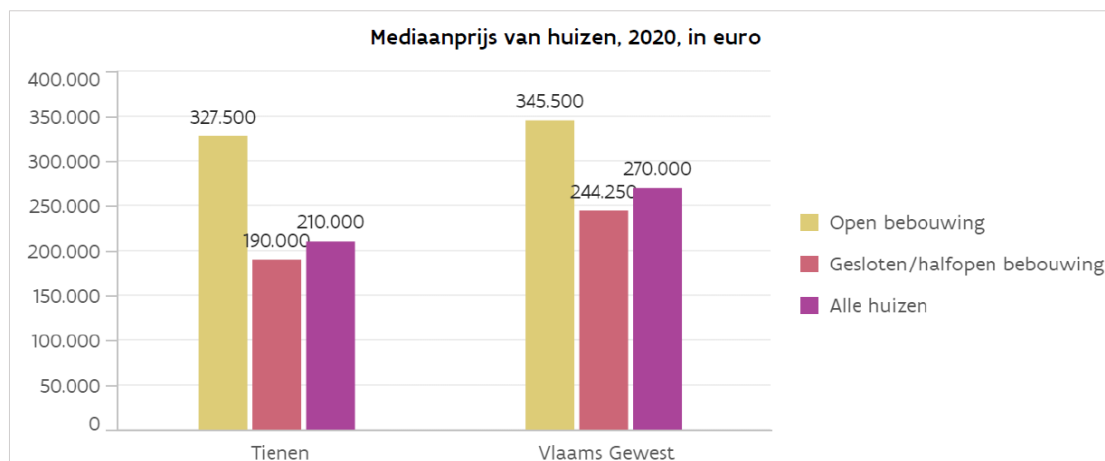
Kaart 3: Gemiddelde vastgoedprijs:

Bron: <https://price.immoweb.be/nl/vlaams-gewest-3/vlaams-brabant-6/leuven-21/tienen-205>

De bovenstaande kaart laat ook zien dat de gemiddelde prijs in Tienen nog steeds een stuk lager ligt dan de rest van het arrondissement. Zeker in vergelijking met de Brusselse rand of met de regio rond Leuven.

Kaart 4: Mediaanprijs van huizen:

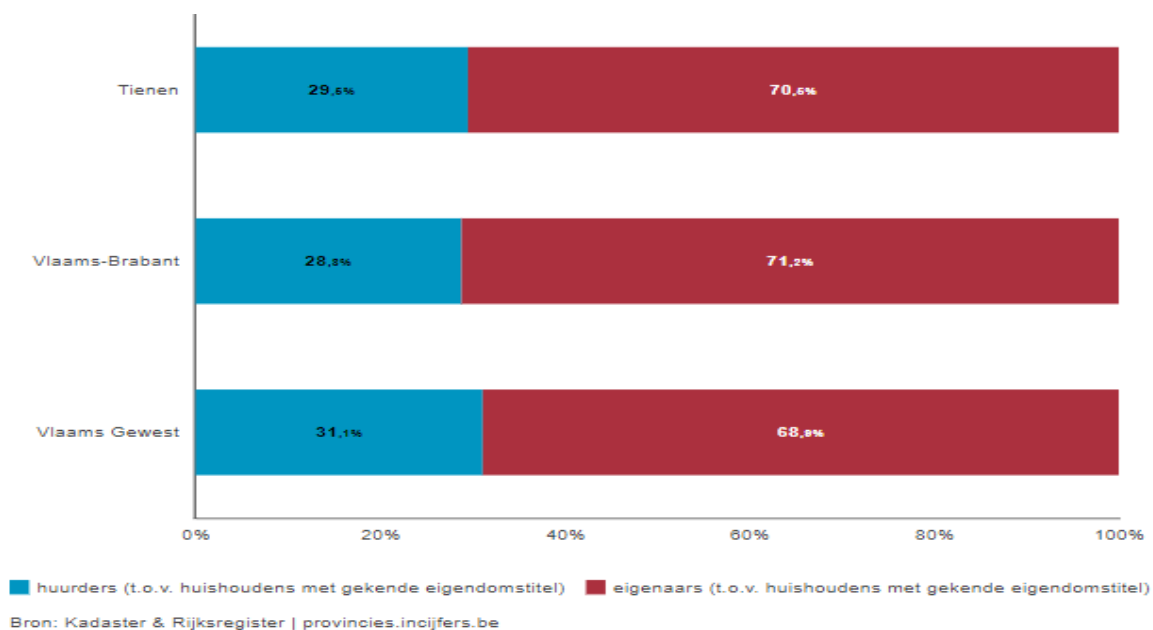

Bron: <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente/tienen/wonen-en-woonomgeving>.

2.2.4. EIGENDOMSPROFIEL

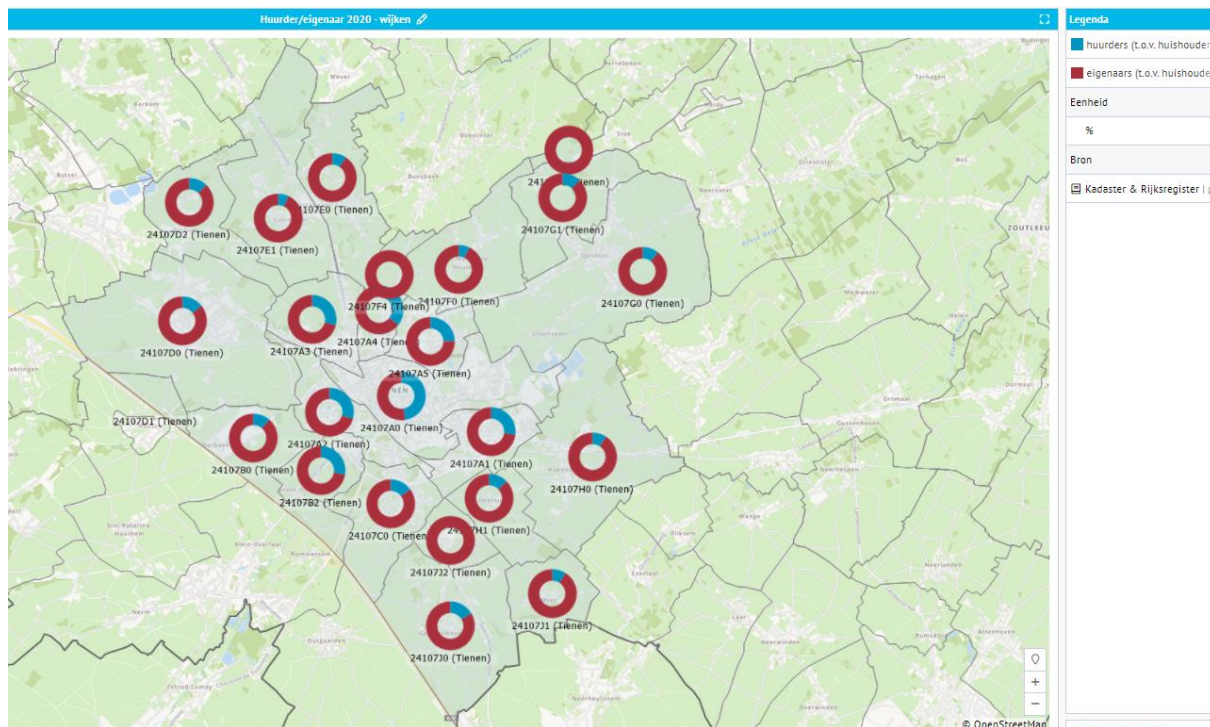
Deze huurmarkt hangt samen met de demografische druk en de bevolkingssamenstelling en de vraagzijde van de markt. De verhouding eigenaar-huurder op de woonmarkt van Tienen is 70,5% - 29,5%, een gemiddelde dat gelijkend is op dat van de provincie Vlaams-Brabant.

Grafiek 6: Woonmarkt Tienen - Verhouding eigenaar-huurder:

Bron: provincie in cijfers, rapport wonen

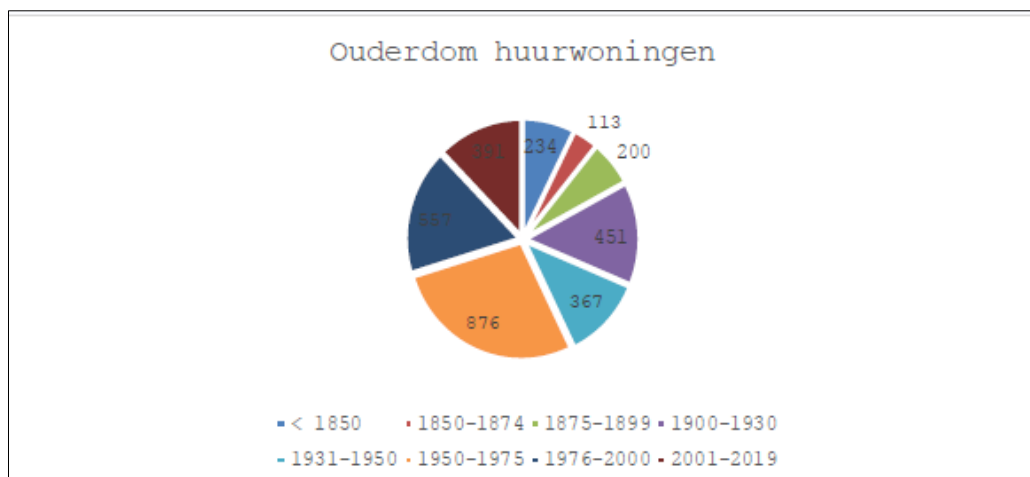
De meerderheid van het huurpatrimonium ligt in en rond de kern van de stad (zie [kaart 5](#) hieronder).

Bron: provincie in cijfers, rapport wonen

Het overgrote deel van dit huurpatrimonium is toch wel van oudere datum. Slechts 12,26% (cijfers 2019) is na 2000 gebouwd (donkerrood). Zoals uit voorgaande cijfers blijkt zit de nieuwbouw evenwel ook in Tienen in stijgende lijn.

Grafiek 7: Huurwoningen volgens bouwjaar:

De omgeving van het station en de uitvalswegen naar de randgemeenten vervat het grootste deel van het meest verouderde patrimonium. Deze delen komen echter pas in 2025 bij de laatste fase van verplichting conformiteitsattest onder de aandacht. Mogelijk is hier een herziening van deze verordening met een versnelde invoering van de verplichting voor de kleinstedelijke rand hier een oplossing.

Er wordt momenteel geen onderzoek gevoerd naar het verband tussen woonkwaliteit en het huurpatrimonium. Dit zou een mogelijk interessante piste kunnen zijn voor de ontwikkeling van toekomstige woonacties.

2.2.5. SAMENVATTING PATRIMONIUM

- Er zijn in het Tiense woongebied verhoudingsgewijze te veel grote eengezinswoningen en te weinig appartementen
- De evolutie van de bebouwde percelen volgt de Vlaamse trend niet. De percelen zijn in vergelijking met Vlaanderen ook groot.
- Het patrimonium van de stad Tienen is rijk maar verouderd.
- Het merendeel van de woonentiteiten zijn niet aangepast aan de huidige energievereisten
- De aankooprijks van woningen en bouwgronden ligt beduidend lager dan deze van het Gewest
- De regio van Tienen heeft verhoudingsgewijze dan ook lagere huurprijzen dan gemiddeld.
- Het merendeel van de bewoners zijn eigenaar van hun woning
- Bewoners geven aan dat hun woning minder energiezuinige ingrepen kennen dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.
- Verhoudingsgewijs zijn er veel (grote) eengezinswoningen en te weinig appartementen of andere woongelegenheden in de stad.
- Het patrimonium is sterk verouderd: een groot deel van de woningen is gebouwd voor 1946.
- Het merendeel van de woongelegenheden voldoet niet aan de huidige energienormen.
- De woningen zijn verhoudingsgewijs goedkoper dan de in rest van Vlaanderen
- 71% van de huishoudens zijn eigenaar van de woning die ze bewonen, wat impliceert dat 29% huurder is van een woning.
- Ook het patrimonium van de huurmarkt is grotendeels verouderd. Een onderzoek naar het verband tussen de ouderdom en de woonkwaliteitsgegevens zou zinvol zijn.

2.3. WOONKwalITEIT

2.3.1. LEEGSTAND EN VERWAARLOZING

Sinds 2010 zijn gemeenten verplicht een register op te maken en bij te houden van leegstaande gebouwen en woningen. Het decreet betreffende het grond- en pandenbeleid bevat de regelgeving met betrekking tot het leegstandsregister, de definitie van een leegstaand gebouw en een leegstaande woning en de procedures tot opname in en schrapping uit het register.

Vanaf 2017 werd het register leegstand en verwaarlozing overgedragen naar de gemeenten. Op 31 augustus 2018 waren er in Tienen 217 panden opgenomen in het leegstandsregister. In 2021 waren dat er 248.

Tabel 2: Overzicht leegstand in Tienen d.d. 31/08/2018 en 08/10/2021:

Bron: eigen registratiedata

	2018	2021 (tot 8 okt.)
aantal opgenomen	217	248
met vrijstelling enige eigendom	3	6
met vrijstelling renovatie monument	11	6
met vrijstelling nieuwe eigenaar	49	40
met vrijstelling verblijf ouderenvoorziening/penitentiaire inrichting/ziekenhuis	1	2
met vrijstelling renovatieschema		16
met vrijstelling omgevingsvergunning	31	24
met vrijstelling gerechtelijke procedure		2

2.3.2. ONGESCHIKT- EN ONBEWOONBAARHEID EN CONFORMITEITSATTEST

In een stad als Tienen met een verouderd patrimonium, een grote aanwezigheid van de doelgroep en een verouderd aanbod op de huurmarkt, is de bewaking van de woonkwaliteit van belang, dit wordt volledig door het IGS wonen opgenomen. Dit houdt zowel de controle en opvolging van leegstand en verwaarlozing in, als de controles en administratieve verwerking van het Conformiteitsattest en de opstart van de administratieve procedure ongeschikt- en onbewoonbaarheid.

Er is jaarlijks een vernieuwing van de leegstand en de verwaarlozing. Alle panden zonder domicilie worden ter plaatse gecontroleerd. Dit gebeurt gefaseerd, waarbij de kern altijd als eerste doorgenomen wordt. Hetzelfde systeem wordt toegepast op de controles van de verwaarloosde panden in de stad. Alle panden die verwaarloosd lijken worden ter plaatse gecontroleerd. Daarnaast wordt samen met de leegstand deelgebied per deelgebied systematisch gecheckt op verwaarlozing. In Tienen is het conformiteitsattest (CA) bij een nieuwe inhuring verplicht.

Dit werd gefaseerd ingevoerd en vanaf 2020 is men als eigenaar bij verhuring binnen de stadsring verplicht het CA te hebben. (Vanaf 2025 zal dit voor heel het grondgebied gelden.) Dit heeft de aanvragen voor een CA en de woningcontroles in functie van woonkwaliteit een stevige boost gegeven. Alhoewel ook hier moet bemerkt dat de impact van corona gewogen heeft op de uitvoering van deze wooncontroles. Waren er voordien slechts sporadisch vragen, dan komen er nu wekelijks aanvragen binnen. Dit heeft in de piek van corona wel een breuk gekend. Tussen 11 maart en 11 mei 2020 werden er geen wooncontroles uitgevoerd t.w.v. het besmettingsrisico.

Tabel 3: Overzicht woonkwaliteit in Tienen d.d. 31/08/2018 en 11/10/2021:

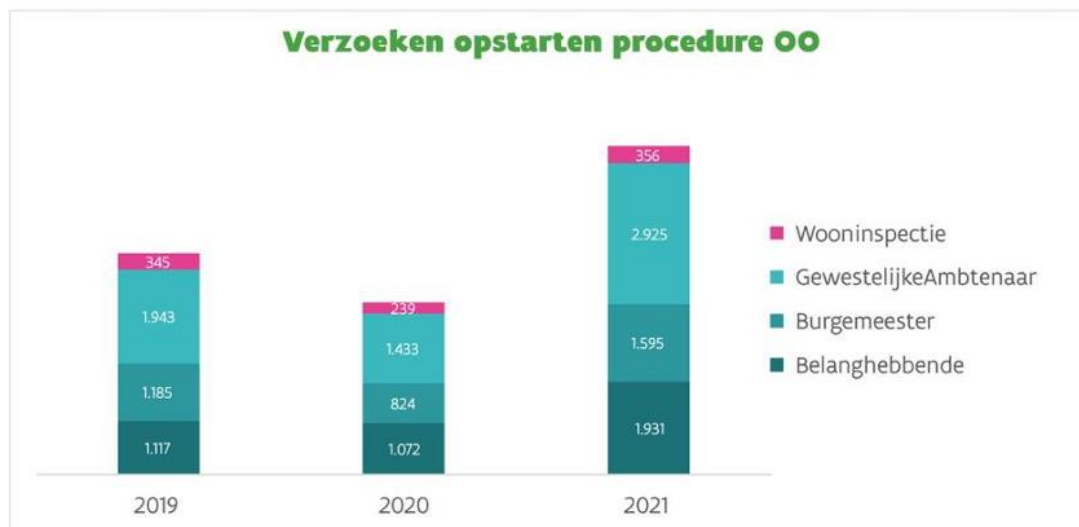
	8/10/2018	24/06/2020	25/06/2020- 11/10/2021
ONGESCHIKT/ONBEWOONBAARHEID			
Totaal besluiten adm. procedure		11	63
Totaal VIVOO	54	57	86
Totaal aantal onderzoeken	103 (tot 5/12/2018)	149	339
CONFORMITEITSATTEST			
Totaal aantal uitgereikte CA's Tienen		70	249
VERWAARLOZING			
Totaal aantal aktes verwaarlozing		82	76

Bron: eigen registratiedata

Sinds 17 mei 2020 is de stad Tienen vrijgesteld van de adviesverplichting in de procedure Ongeschikt-Onbewoonbaarheid en de Overbewoondverklaring van een woning. Dit betekent voor de stad een vereenvoudiging van deze administratieve procedure en een versnelling van de woonkwaliteitswerking.

Er zijn in verhouding veel meer onderzoeken naar woonkwaliteit dan effectieve besluiten en dossiers in de Vlaamse inventaris Ongeschikt- en Onbewoonbaarheid. Dit is echter de regel in Vlaanderen, Tienen is geen uitzondering hierop. Voor 2020 is er echter over de hele lijn van woonkwaliteitsbewaking een breuk in de werking. Dit was voor alle instanties het geval ter wille van de lockdown vanaf einde maart 2020.

Grafiek 8: Aantal verzoeken tot opstart procedure van ongeschikt- en onbewoonbaarheid:

Bron: Jaarverslag 2021 Wonen Vlaanderen :

2.3.3. SAMENVATTING WOONKWALITEIT

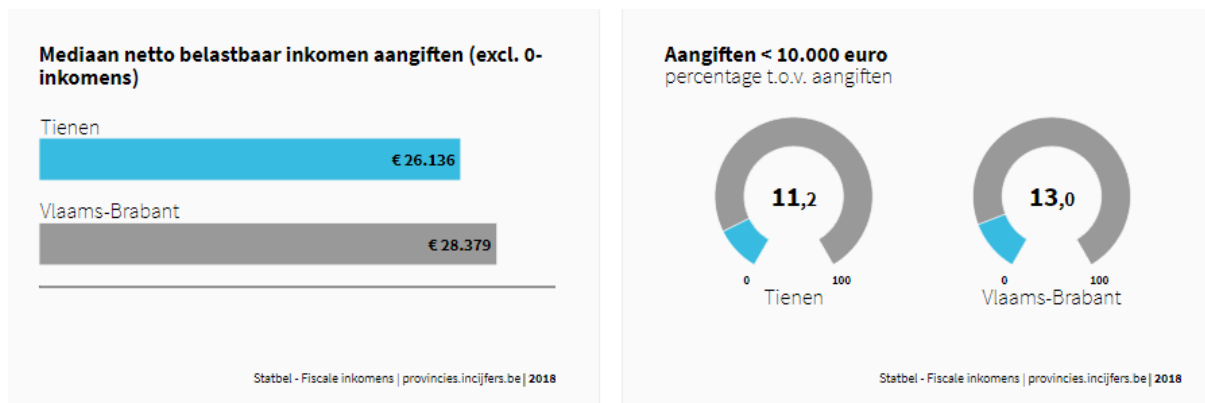
- De kwaliteit van de woningen is nog niet voor het volledige grondgebied in kaart gebracht.
- De ouderdom van het patrimonium speelt een rol in de woonkwaliteit
- De verschillen en tegenstellingen in de regelgeving tussen codex RO en Wooncode moeten in kaart gebracht. Woonkwaliteit zou gekoppeld moeten worden aan een lokaal geregisseerde aanpak.
- De vernieuwing van de Vlaamse registratie Woonkwaliteit (VLOK) zal op termijn nieuwe inzichten geven in de aanpak van woonkwaliteit
- De kwaliteit van de huurwoningen wordt steeds beter opgevolgd sinds de invoering van het verplicht CA.
- Door het BSO is er eveneens een toename (sinds 2007) van 242 sociale huurwoningen. Het aandeel is gegroeid van 3.8% naar 4.6%
- De ontwikkeling van de stadskern is volop bezig. In de ruimtelijke ontwikkelingen van de stad staan aangenaam en kwaliteitsvol wonen & de woonomgeving hoog aangesipt.
- De ontwikkeling en verdichting van de woonkernen staat centraal in de ruimtelijke studies.
- In deze ontwikkelingen is de regionale inbedding van belang.

2.4. BETAALBAARHEID WONEN

2.4.1. GEMIDDELD INKOMEN EN BESTAANSONZEKERHEID

Het gemiddelde inkomen ligt in Tienen iets lager dan het gemiddelde in Vlaanderen, maar het is vooral duidelijk wel veel lager dan het provinciale en arrondissementale gemiddelde. Vermoedelijk is dit te verklaren door de hogere inkomens in de regio Leuven en de duurdere Brusselse rand.

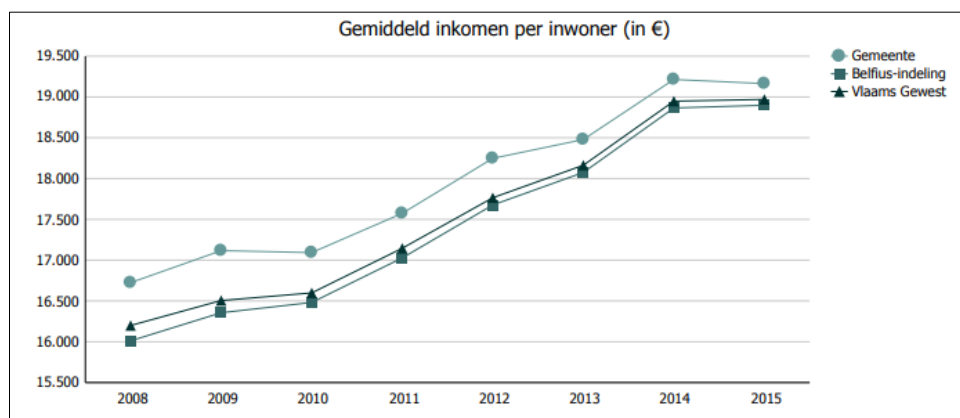
Grafiek 9: Mediaan inkomen (2021):

Bron: <https://provincies.incijfers.be/databank>: Rapport Armoede,

De stad Tienen volgt wel de stijgende groei van het inkomen op de lijn van de Vlaamse gemiddelden, zoals volgende grafiek ook aantoont. In het overzicht van de groei van het inkomen is zelfs duidelijk dat de gemiddelde groei in Tienen hoger ligt dan algemeen in Vlaanderen. Sinds 2015 is er echter wel een lichte daling in deze inkomens waar te nemen en lijken de gemiddelden naar elkaar te groeien.

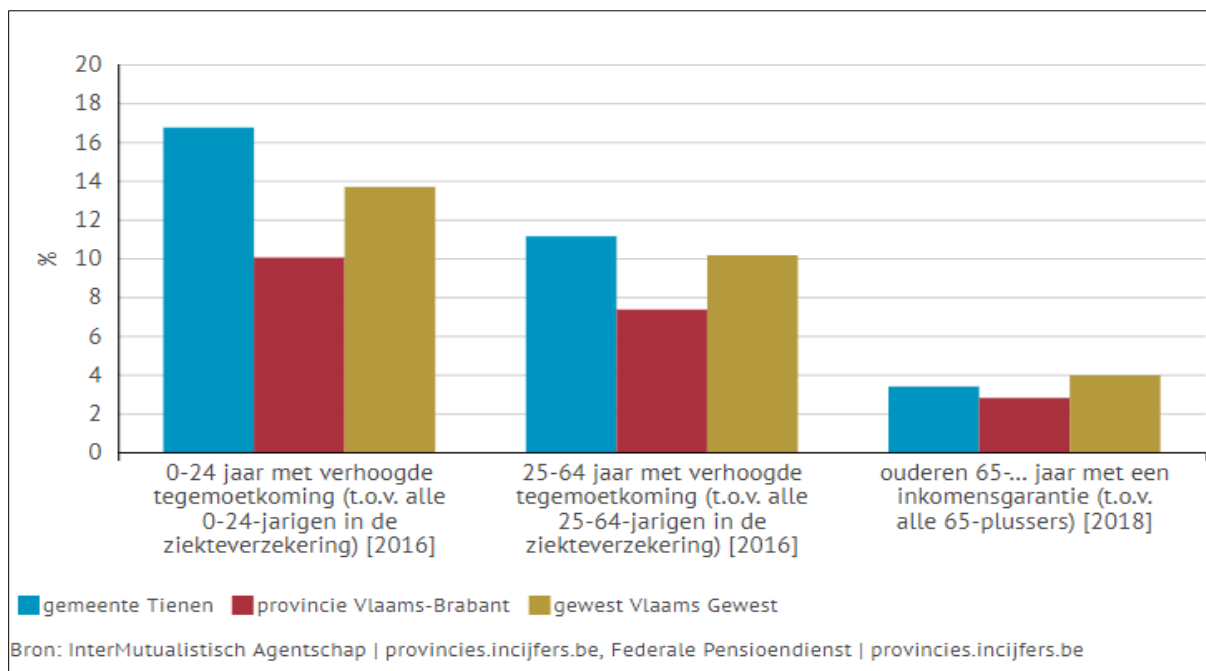
Grafiek 10: Gemiddelde inkomen in Tienen, Vlaams Gewest en Belfius-indeling:

Bron: Gemeente in cijfers, editie 2018, Tienen.

Ondanks dit hogere gemiddelde wat betreft de inkomens kent Tienen een groter aantal mensen die in een bestaansonzekere situatie verkeren. Dit is onder meer af te leiden uit het aandeel van personen met een verhoogde tegemoetkoming en het aandeel ouderen met een inkomensgarantie ten opzichte van dit aandeel in de provincie Vlaams-Brabant en het Vlaamse gewest. Tussen 2016 en 2019 steeg dit aandeel, voor de 0-24 en 25-64-jarigen, in Tienen zelfs meer in vergelijking met de provincie en Vlaanderen.

Grafiek 11: Procentueel aandeel personen verhoogde tegemoetkoming Tienen 2016-2018:

Bron: <https://provincies.incijfers.be/> 06/12/2018

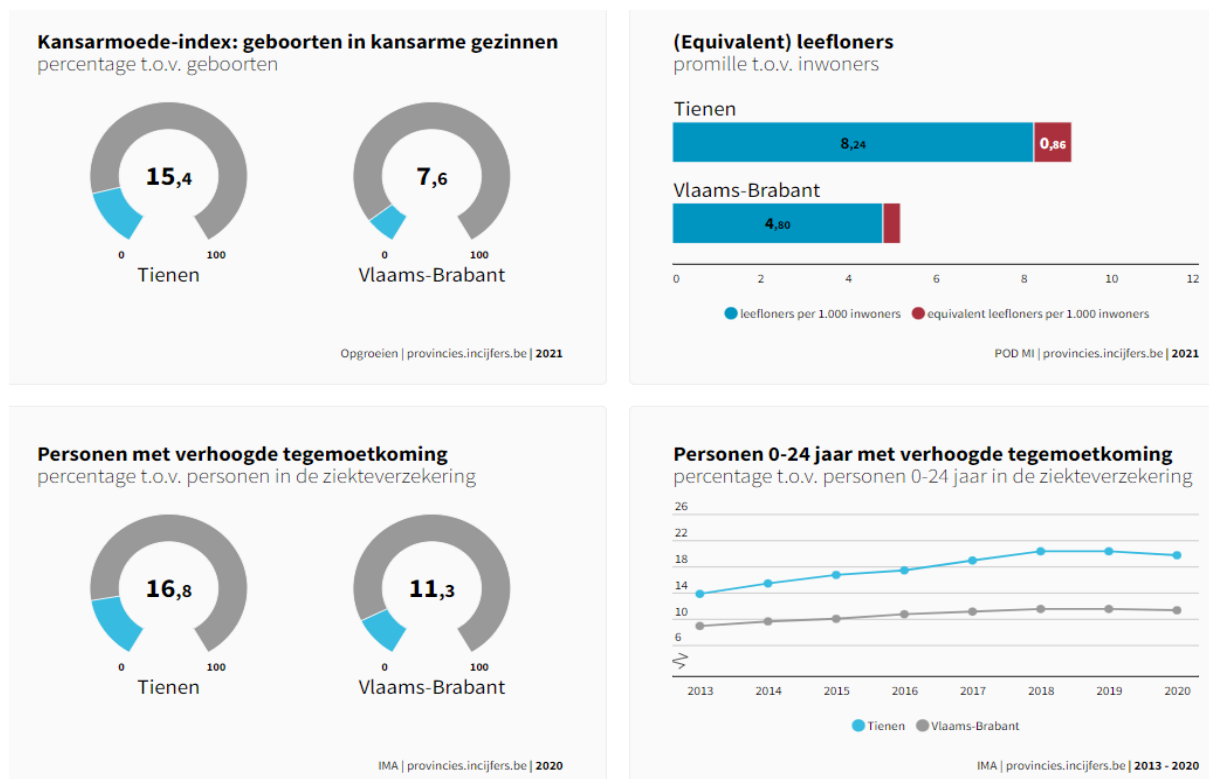
De gemeentemonitor laat eveneens zien dat er in Tienen anno 2021 in vergelijking met het Vlaams gewest een groter aandeel inwoners kent die een armoederisico en betalingsmoeilijkheden kennen.

Indicator	Tienen	Vlaams Gewest
Inkomen		
Gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner	20.051 euro	20.236 euro
Inwoners met een verhoogd armoederisico		
Inwoners met fiscaal inkomen beneden kritische grens		
- individuele aangiften	16,8%	19,1%
- gemeenschappelijke aangiften	5,6%	6,2%
Inwoners met sociale bijstandsuitkering	3,55%	2,90%
Inwoners met betalingsmoeilijkheden		
Inwoners met betalingsachterstand	3,0%	2,2%
Inwoners in subjectieve armoede	15%	13%
Inwoners met betalingsmoeilijkheden	13%	10%
Energie-armoede huishoudens		
- budgetmeters elektriciteit	16,9	12,4
- budgetmeters aardgas	17,6	12,4
	... per 1.000 toegangspunten	... per 1.000 toegangspunten
Kinder- en jongerenarmoede		
Kansarmoede-index van Kind en Gezin	21,8%	14,0%
Onderwijskansarmoede-indicator (OKI)	1,25/4	0,86/4
Kinderen in gezin met zeer lage werkintensiteit	12,2%	10,1%

Bron: Gemeentescan- gemeentemonitor 2021 – Tienen

Het aandeel van mensen die leven onder de armoedegrens stijgt gestaag in Tienen. In vergelijking met de provincie Vlaams-Brabant is dit zelfs het dubbele aantal.

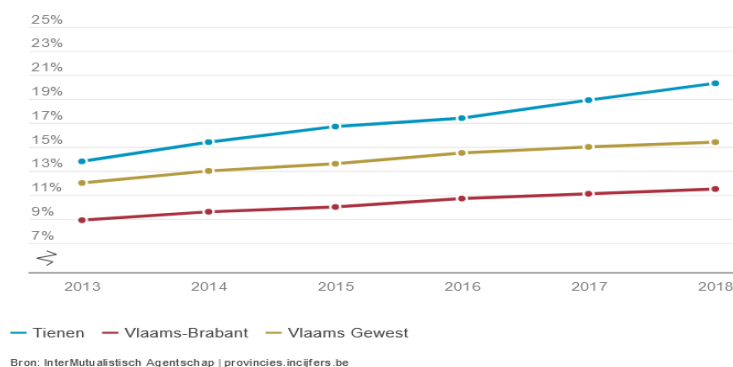
Grafiek 12: Equivalent leefloners en verhoogde tegemoetkomingvergelijk Vlaams-Brabant (2021):

Bron: provincie in cijfers, rapport armoede

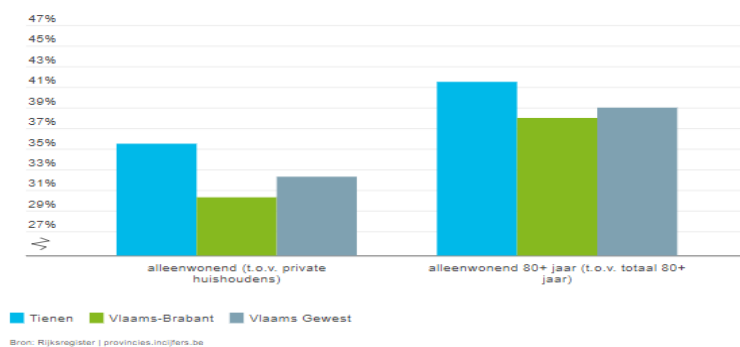
Van deze inwoners stijgt het aantal jongeren:

Grafiek 13: Evolutie van het aandeel 0-24 jarigen met een verhoogde tegemoetkoming (2013-2018):

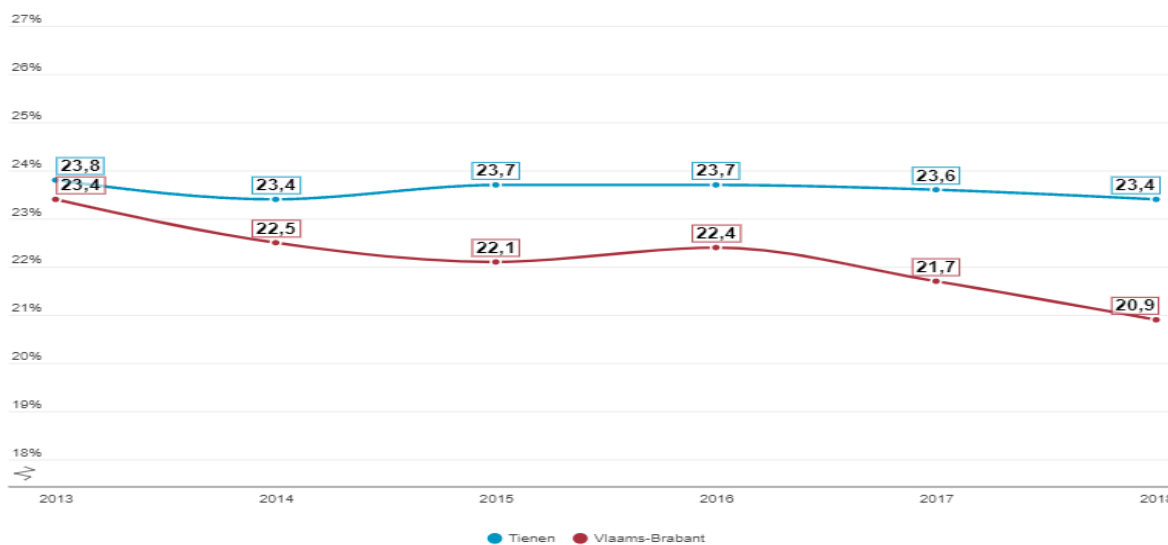

Daarnaast kent Tienen verhoudingsgewijze ook een groot aandeel alleenstaanden onder zijn inwoners. Een groep die gestaag groeit en die ook sneller een risico tot armoede met zich meedraagt.

Grafiek 14: Aandeel alleenwonenden (2021):

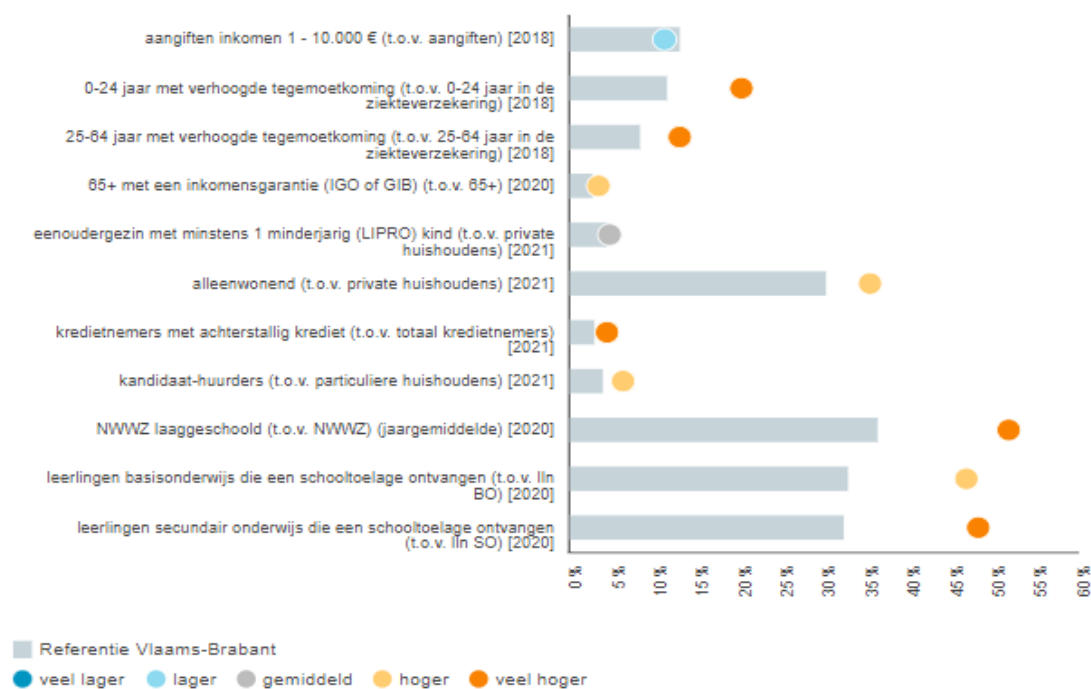
Grafiek 15: Evolutie van het aandeel 25-64 jarigen met een verhoogde tegemoetkoming (2013-2018):

Bron: Provincie in cijfers – armoederapport

Het totaaloverzicht voor risico-indicatoren, zoals onder andere het aandeel leefloontrekkenden, alleenstaande ouderen wijzen ook op een verhoogde samenstelling van risicogroepen in Tienen.

Grafiek 16: Overzicht risico indicatoren voor armoede, vergelijking Tienen – provincie Vlaams-Brabant:

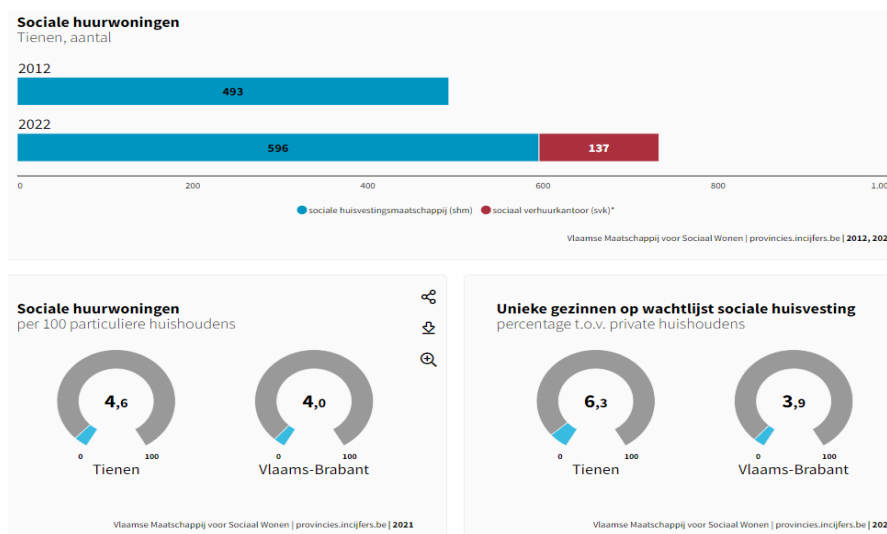

Bron: <https://provincies.incijfers.be/databank>: Rapport Armoede

2.4.2. SOCIALE WONINGBESTAND

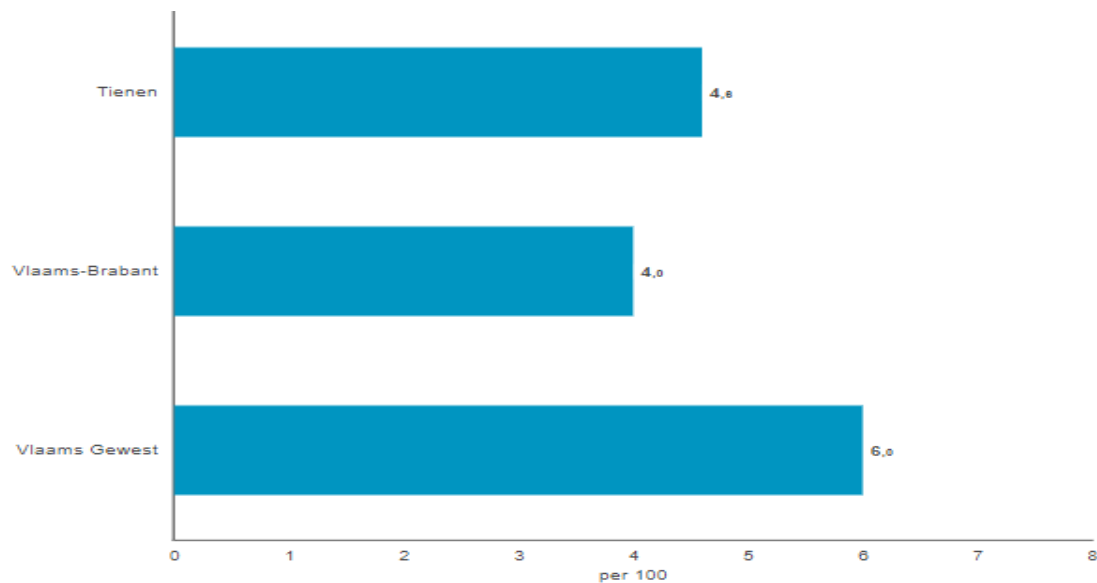
Op 1 januari 2021 waren er in onze provincie in totaal 19.049 sociale woningen. Dit geeft een gemiddeld aanbod van 3,6 sociale woningen per 100 gezinnen. In Vlaanderen is er met 5,5 sociale huurwoningen per 100 inwoners een hoger aanbod. Hiermee is Vlaams-Brabant de provincie met het laagste aantal sociale huurwoningen¹. In Vlaanderen zijn er in totaal 171.629 sociale huurwoningen. De voorzieningen voor sociale doelgroepen zijn in Tienen door de band genomen niet minder dan in de rest van de regio. Tienen telt in 2022 in totaal 596 sociale woningen van het SHM en 137 sociale huurwoningen van het SVK.

Grafiek 17: Overzicht sociale huurwoningen Tienen:

Het BSO bedraagt in Tienen momenteel 4.6% van het woningbestand. Een hoger aandeel dan gemiddeld in Vlaams-Brabant, maar lager dan het gewest.

Grafiek 18: Sociale huurwoningen, per 100 particuliere huishoudens (2021):

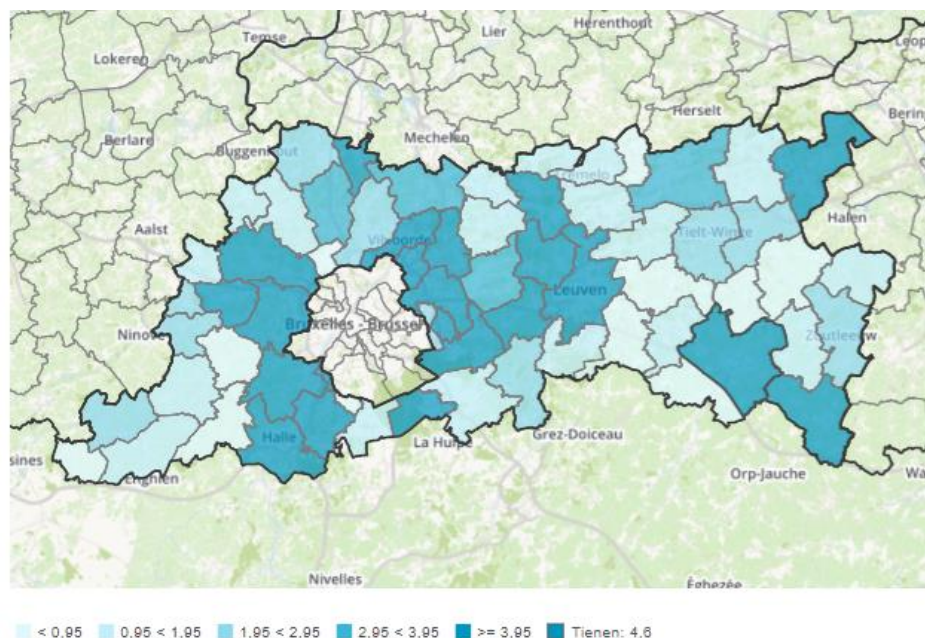

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen | provincies.incijfers.be

Bron: Provincie in cijfers – rapport wonen

De verdeling over de provincie van het aandeel sociale huurwoningen wordt ook duidelijk als we onderstaande kaart zien. Dit toont aan de gemiddeld genomen Tienen, in verhouding tot zijn omgeving, goed scoort wat betreft sociale woningbouw:

Kaart 6: Sociale huurwoningen, per 100 particuliere huishoudens (2021):

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen | provincies.incijfers.be

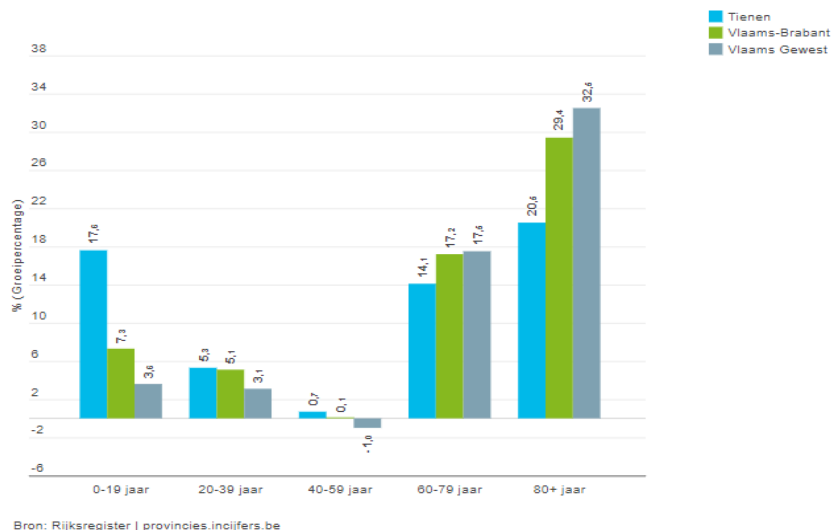
Bron: Provincie in cijfers – rapport wonen

Inwoners die tot de kansengroepen behoren vertegenwoordigen 15% van die bevolking. Deze matching klopt dus niet. Er zijn te weinig sociale woningen in verhouding tot het aandeel sociale groepen. Dit geldt voor

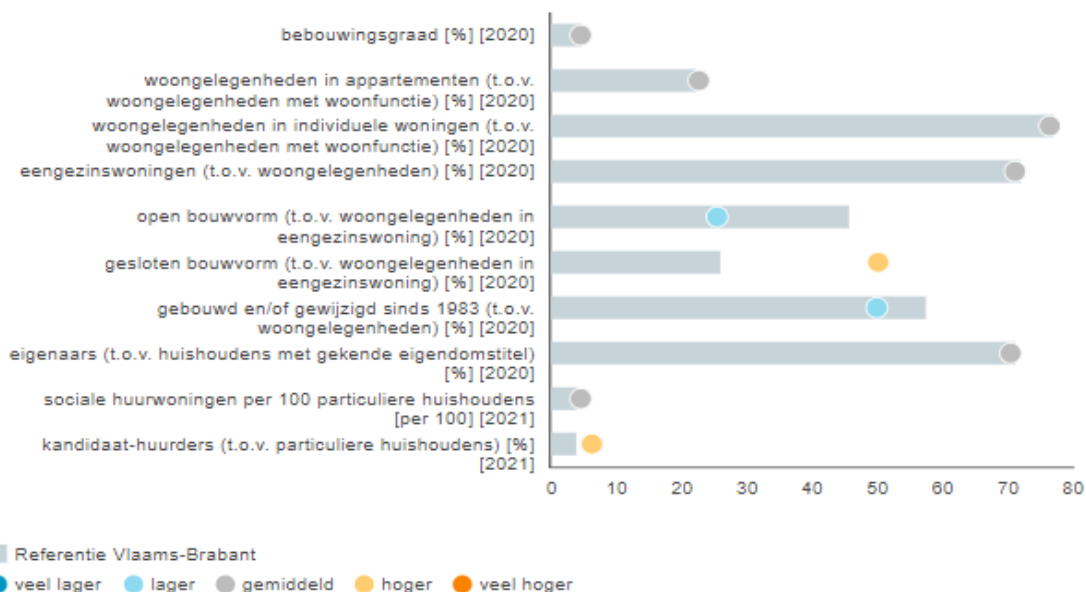
Tienen, maar is ook zo voor heel Vlaanderen. Iedere stad of gemeente heeft immers veel mensen op de wachtlijsten van de lokale sociale huisvestingsmaatschappijen staan.

Ook leeft de vraag of de huidige sociale woningbouw voldoende afgestemd is op demografische verschuivingen. De toename van eenpersoonshuishoudens en éénoudergezinnen, de gezinsverduunning en vergrijzing, dit weerspiegelt zich niet in deze woningbouw.

Grafiek 19: Evolutie inwoners, per leeftijdsklasse van 20 jaar (2010-2021, index 2010 = 100):

Grafiek 20: Samenvattende grafiek sociaal wonen Tienen (2021):

2.4.3. ONDERSTEUNING OP VLAKE VAN WONEN

Ook voor de inwoners van Tienen zijn er diverse ondersteuningsmogelijkheden. Specifiek voor de mensen uit kansengroepen zijn er naast sociale woninghuur ook de huursubsidie en de huurpremie. De rechthebbenden op een huursubsidie stijgen jaar na jaar.

Jaar	# Rechthebbenden	# Rechthebbenden (december)	Bedrag
2017	16.701	9.146	32.946.042,40 €
2018	21.477	12.818	37.037.205,60 €
2019	24.556	15.284	40.393.093,52 €
2020	23.388	18.496	48.782.110,76 €
2021	24.656	19.428	51.226.408,44 €

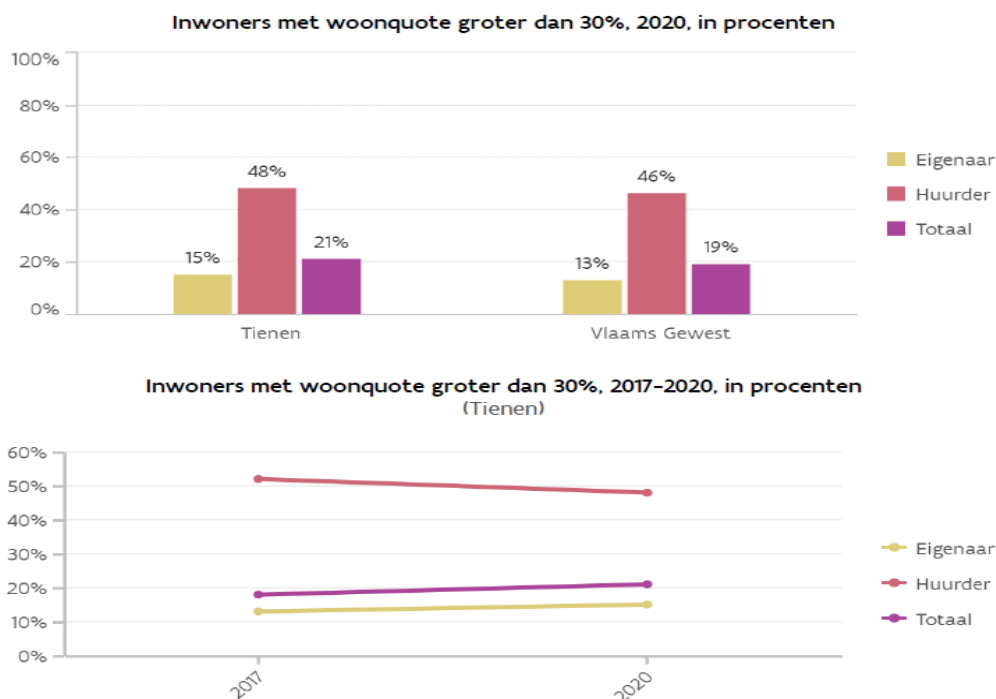
Voor de huurpremie – een ondersteuning die onder voorwaarden toegekend wordt als men langer dan 4 jaar op de wachtlijsten staat -zien we in Vlaanderen eveneens een stijgende lijn. Zowel in de dossiers als in de uitbetalingen.

Jaar	Betalingen	Gemiddelde premie	Aantal rechthebbenden (maandelijks)
2017	17.386.086,32 €	164,53 €	12.711
2018	20.031.005,42 €	169,12 €	13.621
2019	26.158.613,23 €	171,39 €	16.627
2020	32.749.925,23 €	176,86 €	19.010
2021	37.252.706,58 €	180,10 €	20.909

2.4.4. WOONQUOTE

De woonquote is het aandeel (%) van het gezinsinkomen dat aan woonlasten mag besteed worden. De totale uitgaven van het gezin aan woonlasten mogen niet meer dan 30% van het gezinsinkomen bedragen. Voor Tienen ligt dit percentage 2% hoger dan met het Vlaamse gemiddelde. Wat overeenstemt met de iets hogere inwonersaantal uit kansengroepen.

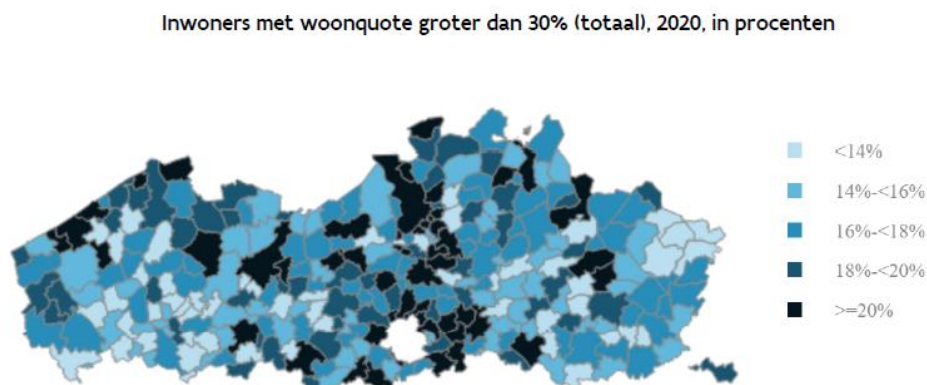
Grafiek 21: Inwoners met woonquote groter dan 30%, 2020, in procenten:

Bron: stadsmonitor Tienen

Kijken we naar het Vlaamse overzicht van de woonquote dan zien we dat Tienen verhoudingsgewijze een groter bevolkingsdeel heeft dat de woonquote van 30% overschrijdt.

Grafiek 22: Inwoners met woonquote groter dan 30% (totaal), 2020, in procenten:

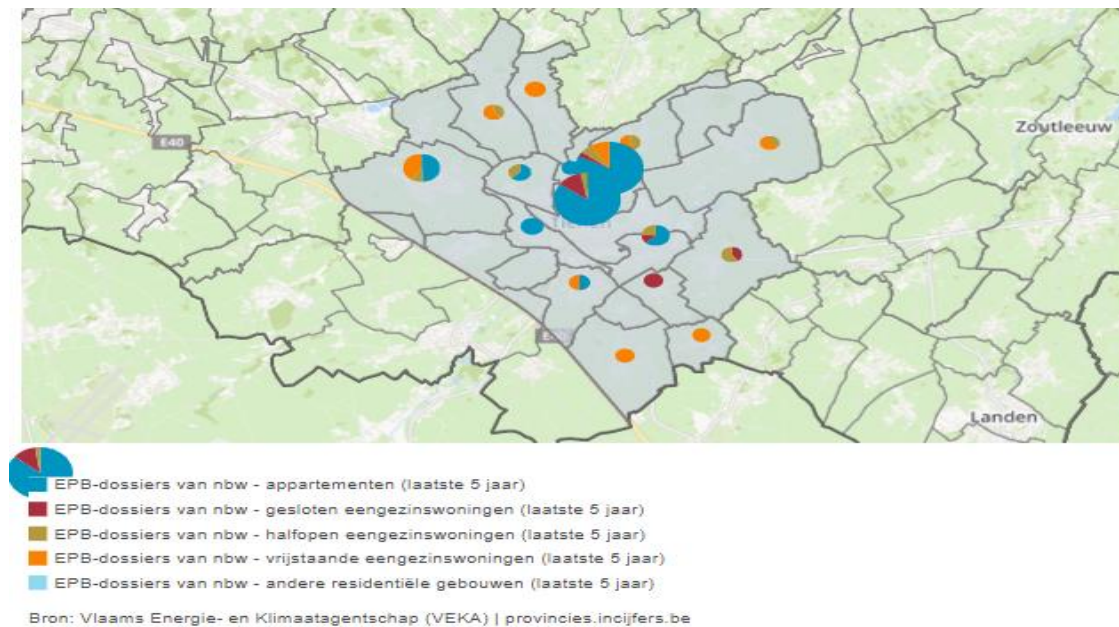
2.4.5. SAMENVATTING BETAALBAARHEID WONEN

- In verhouding tot het inkomensgemiddelde zijn er veel inwoners die in de armoede-index opgenomen zijn
- De besteding van het gezinsbudget aan wonen ligt voor huurders beduidend hoger dan voor eigenaars.
- Het inkomen van de Tienenaar ligt iets hoger dan het Vlaamse gemiddelde
- Het sociale woningbestand ligt onder het Vlaamse gemiddelde, maar niet onder het provinciale gemiddelde

2.5. DUURZAAM WONEN IN TIENEN

De evolutie op vlak van lagere EPB normen is het duidelijk merkbaar in de stadskern, waar de appartementsbouw de hoogste graad kent.

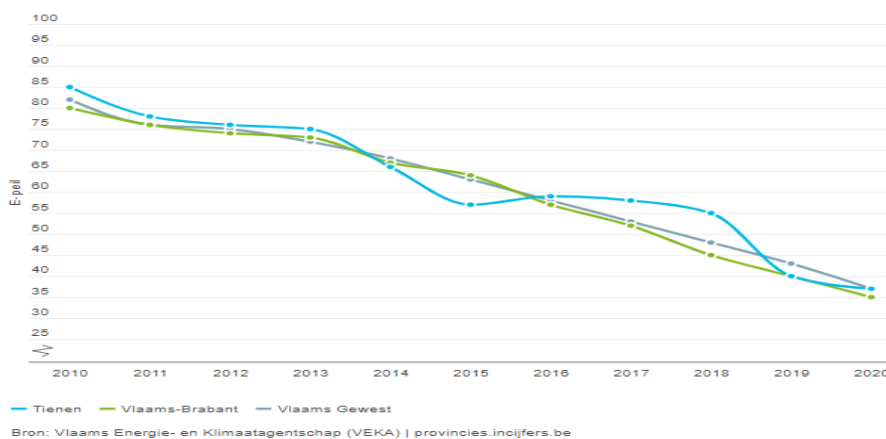
Kaart 7: EPB-dossiers van nieuwbouwwoningen naar woningtype in Tienen (2020):

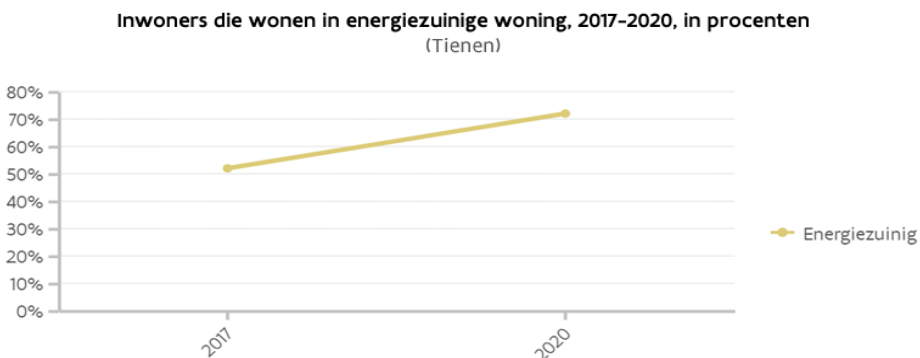
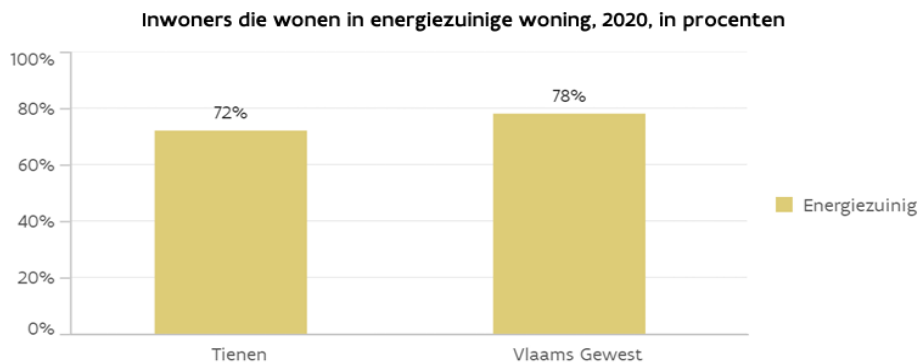
Zeker voor de nieuwbouwwoningen en appartementen zien we een sterke daling van het E-peil. De woningen verduurzamen langzaam maar zeker, mede dan zij de opgelegde energienormen voor nieuwbouwwoningen.

Grafiek 23: Evolutie gemiddeld E-peil van afgewerkte nieuwbouwwoningen (2010-2020):

In Tienen bedroeg het gemiddeld E-peil van afgewerkte nieuwbouwwoningen 85 in 2010 en 37 in 2020:

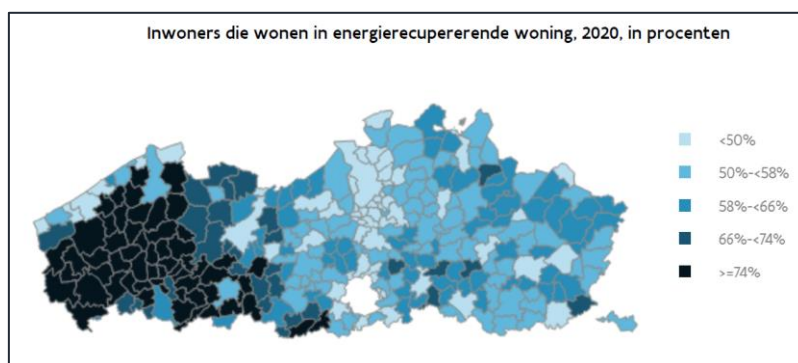
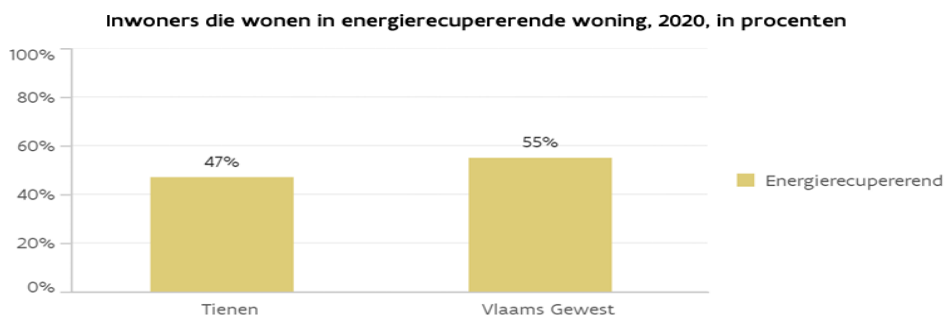

Algemeen geven 72 % van de inwoners aan in een energiezuinige woning te leven. Sinds 2017 kent deze tendens een stevige stijging (zie grafiek 24 hieronder):

De inwoners die een energie recupererende woning hebben zitten eveneens in stijgende lijn, hoewel hier t.o.v. Vlaanderen nog een inhaalbeweging nodig is.

Grafiek 25: Inwoners die wonen in een energierecupererende woning, 2020, in procenten:

Voor Tienen zien we dat minder dan 50% in een energierecupererende woning woont. De stadsomgeving kan hier een mogelijke verklaring zijn. Daar is minder mogelijkheid voor de plaatsing van zonnepanelen en warmtepompen t.w.v. de rijwoningbouw.

3. MOBILITEIT

3.1. MOBILITEITSPLAN

De gemeenteraad keurde op 25 februari 2010 een aangepaste versie van mobiliteitsplan van de stad Tienen goed. Het doel was tweeledig: door middel van een duurzaam mobiliteitsbeleid wenste men enerzijds de verkeers- en vervoersproblematiek te beheersen en anderzijds ook een koppeling te maken met de principes van duurzame ruimtelijke ontwikkeling².

In 2014 werd besloten het mobiliteitsplan aan een evaluatie te onderwerpen. Door middel van een sneltoets werd ervoor geopteerd het bestaande mobiliteitsplan te verbreden en/of te verdiepen met als doel er meer inhoud en diepgang aan te geven zonder evenwel het volledige proces van een nieuw mobiliteitsplan te moeten doorlopen.

Het hele proces verloopt in drie fasen:

- Verkenningsfase
- Uitwerkingsfase
- Opstellen beleidsplan

De verkenningsfase werd afgerond op 14 juni 2016. In de uitwerkingsfase werden de thema's van de verkenningsfase onderzocht en kwam men tot volgende globale analyse en specifieke doelstellingen.

In functie van het verbreden en verdiepen van het mobiliteitsplan werden verschillende onderzoeken uitgevoerd om de problematiek in het centrumgebied in kaart te kunnen brengen. Uit deze onderzoeken komt telkens eenzelfde probleem naar voor, namelijk een hoge verkeers- en parkeerdruk in combinatie met onvoldoende veilige voet- en fietsverbindingen.

De hoge verkeersdruk in het centrum wordt veroorzaakt door:

- doorgaand verkeer doorheen het centrum;
- attractiepolen zoals het station, handel en scholen in het centrum;
- zoekverkeer naar een gratis parkeerplaats.

De hoge parkeerdruk in het centrum wordt veroorzaakt door:

- ruim parkeeraanbod;
- hoog aantal bewonerskaarten;
- de attractiviteit van het station;
- mix van diverse parkeerregimes;
- onvoldoende attractieve alternatieven.

De knelpunten omtrent de hoge verkeersintensiteiten en het hoge auto-aandeel van het bestemmingsverkeer leiden tot een vicieuze cirkel.

- Doordat alternatieven voor de wagen onvoldoende attractief zijn wordt voor de wagen gekozen.
- Het gebruik van de wagen leidt vervolgens tot hoge verkeersintensiteiten in het centrum.
- De attractiviteit van de alternatieven voor de wagen daalt daarom verder aanzien:
 - o fietsen hierdoor onveilig/onaangenaam wordt;
 - o het openbaar vervoer doorstromingsproblemen ondervindt en hierdoor is het geen concurrentie voor de wagen.

² Mobiliteitsplan stad Tienen te raadplegen via <https://www.tienen.be/mobiliteitsplan-3>

1° MET BETREKKING TOT DE PARKEERSITUATIE IN DE STATIONSOMGEVING VAN TIENEN

De stationsomgeving moet voldoende vlot bereikbaar zijn met alle vervoersmodi (te voet, fiets, bus, trein, auto, moto, scooter). In de stationsomgeving moet er een voldoende en efficiënt gebruikt parkeeraanbod zijn voor bewoners, werknemers en bezoekers; en dit voor zowel auto's als fietsen, moto's en scooters. Hierbij wordt gestreefd naar een gedifferentieerd aanbod (de juiste parkeerplaats voor de juiste gebruiker) en wordt zoekverkeer en parkeerdruk uit de omliggende verblijfsgebieden geweerd. Op die manier moet ook de verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers verbeteren.

De parkeerreglementering en looproutes moeten correct gebruik van de parkeervoorzieningen ondersteunen. De visuele en fysieke hinder van de geparkeerde auto's moet zo beperkt mogelijk blijven.

De herinrichting van de stationsomgeving moet duurzamere verplaatsingen niet alleen faciliteren, maar moet ze ook actief aansporen.

2° PARKEERSITUATIE CENTRUMGEBIED VAN TIENEN

De stad Tienen wil een duurzaam parkeerbeleid uitbouwen met aandacht voor leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid.

Leefbaarheid: de openbare ruimte in het centrum moet aantrekkelijk zijn voor bewoners en bezoekers. Het ruimtebeslag en de visuele en fysieke hinder van geparkeerde auto's moet daarom zo beperkt mogelijk blijven. De terugdringing van zoekverkeer moet daarnaast ook een verbetering in luchtkwaliteit teweegbrengen.

Bereikbaarheid: in het centrum moet er een voldoende, gedifferentieerd en efficiënt gebruikt parkeeraanbod zijn voor bewoners, bezoekers en werknemers. Nieuwe ontwikkelingen moeten hun parkeerbehoefte op eigen terrein invullen. Straatparkeren wordt afgebouwd ten voordele van buurtparkeren. Parkings worden ontsloten naar het hogere wegennet via de meest aangewezen route, terwijl kwalitatieve aanlooproutes de verbinding met het commerciële centrum verzorgen.

Verkeersveiligheid: door het afbouwen van straatparkeren ontstaat meer ruimte voor fietsers en voetgangers en vermijdt men parkeerzoekverkeer.

3° IMPACT VAN DE NOORDELIJKE RONDWEG OP DE VERKEERSCIRCULATIE IN TIENEN

Op beleidsniveau zijn de belangrijkste doelstellingen van het project om een vlotte doorstroming te realiseren op de Noordelijke Rondweg en de Vesten maximaal te ontlasten. Daarbij moeten sluiproutes worden ontmoedigd en moet het verkeer uit het centrum van de stad worden geweerd. Een andere doelstelling is het formuleren van ondersteunende maatregelen om het effect van de rondweg te optimaliseren. Daarnaast moeten suggesties worden gedaan voor de ontsluiting van de industriezone Soldatenplein.

4° OPMAAK VAN EEN FIETSBELEIDSPAN MET ONDER MEER AANDACHT VOOR LOKALE FIETSRUTES EN FIETSPARKEREN

Het fietsgebruik in Tienen ligt relatief laag. Een gebrekkige fietsinfrastructuur in combinatie met druk autoverkeer moedigt het fietsgebruik niet bepaald aan.

Verder uitbouwen van een degelijke en veilige fietsinfrastructuur is dan ook een absolute voorwaarde voor het promoten van de fiets.

5° LADEN EN LOSSEN DOOR VRACHTVERKEER IN HET CENTRUMGEBIED VAN TIENEN

Dit thema moet resulteren in een globale visie op vrachttransport en -parkeren, waarbij wenselijke maatregelen met hun effecten duidelijk zijn voorgesteld. Het doel van deze maatregelen moet zijn:

- een vlotte organisatie van leveringen in het centrum;
- stilstaand verkeer voorkomen en de vlotte verkeersstroom bevorderen (met lagere emissies in de binnenstad tot gevolg);
- bereikbaarheid van het commercieel centrum verbeteren;
- gevaarlijke inhaalmanoeuvres vermijden;
- contact tussen vrachtwagens en zachte weggebruikers weren.

Het nieuw, geactualiseerd mobiliteitsplan Tienen werd op 29 oktober '20 door de gemeenteraad goedgekeurd. Het gewenste mobiliteitsbeleid wordt uitgewerkt in 3 werkdomeinen en een actieplan om het uit te voeren (op korte termijn 0-3 jaar), middellange termijn (3-6 jaar) en lange termijn (meer dan 6 jaar).

De 3 werkdomeinen zijn:

- Ruimtelijke ontwikkelingen en hun mobiliteitseffecten
- Verkeersnetwerken
- Ondersteunende maatregelen

3.2. MOBILITEIT IN CIJFERS

3.2.1. VERVOERSMIDDELENBEZIT

De statistiek van het vervoersmiddelenbezit geeft interessante informatie met betrekking tot de aard en de hoeveelheid vervoersmiddelen die een Tiens gezin ter beschikking heeft. In onderstaande tabel wordt telkens het aandeel (%) van de inwoners weergegeven dat in het gezin beschikt over minstens één wagen, motor/bromfiets en/of (elektrische) fiets.

Tabel 1: Vervoermiddelenbezit 2020:

		Abonnement openbaar vervoer	Auto	Bakfiets/ fietskar	Elektrische fiets	Elektrische step/monowheel/hoverboard	Fiets	Lid auto-delen	Lid fiets-delen	Moto/ bromfiets
Tienen	2017	48%	92%	3%	16%	N.A.	83%	1%	N.A.	12%
Tienen	2020	37%	92%	1%	23%	4%	77%	0%	1%	10%
Vlaams-Gewest	2017	39%	92%	3%	18%	N.A.	89%	2%	N.A.	12%
Vlaams-Gewest	2020	29%	93%	3%	34%	3%	85%	1%	2%	10%

Bron: Gemeentemonitor 2020

De nationale tendens van Koning Auto is ook duidelijk zichtbaar in Tienen: het merendeel van de gezinnen is de trotse eigenaar van een wagen. Opvallend is dat 'slechts' 77% van de Tienenaars nog een gewone fiets bezit terwijl dit op gewestelijk niveau toch nog 85% bedraagt. Ook het aandeel inwoners van Tienen die in het bezit zijn van een elektrische fiets zit met 23% een stuk lager dan het Vlaamse aandeel van 34%.

3.2.2. VERPLAATSINGEN

Niet alleen het bezit van vervoersmiddelen is van belang, ook de inzet ervan is de moeite waard om even van naderbij bestudeerd te worden. Zo blijkt uit de cijfers van de gemeentemonitor dat de Tienenaar zich voornamelijk met de auto (61%) naar het werk of de school verplaatst. 22% van de inwoners maakt gebruik van het openbaar vervoer en slechts 6% verplaatst zich met de fiets. Markant is dat 10% van de bevolking aangeeft zich te voet naar het werk te begeven waar dit op Vlaams niveau slechts 4% bedraagt.

Tabel 2: Verplaatsingen 2020:

	Tienen		Vlaams Gewest	
	2017	2020	2017	2020
Te voet	10%	5%	4%	2%
Met de fiets	6%	11%	16%	19%
Openbaar vervoer	22%	25%	16%	16%
Met de auto	61%	56%	59%	60%
Ander	2%	3%	4%	3%

Bron: Gemeentemonitor 2020

Korte verplaatsingen gebeuren gemakkelijk te voet of met de fiets: 72% van de respondenten geeft aan zich minstens wekelijks te voet of met de fiets te verplaatsen. De fiets wordt minder snel ingezet bij korte verplaatsingen. 68% van de Tienenaren heeft in 2020 nooit of slechts uitzonderlijk de fiets genomen om een korte afstand te overbruggen.

Tabel 3: Duurzaam verplaatsingsgedrag korte afstanden 2020:

	Nooit of uitzonderlijk	Minstens maandelijks	Minstens wekelijks
Tienen	9%	19%	72%
Vlaams Gewest	9%	19%	72%

Bron: Gemeentemonitor 2020

Tabel 4: Duurzaam verplaatsingsgedrag korte afstanden 2020:

	Te voet	Fiets
Tienen	68%	33%
Vlaams Gewest	64%	48%

Bron: Gemeentemonitor 2020

3.2.3. PERSONENWAGENPARK

Rekening houdend met de dominantie van de wagen staan we ook even stil bij meer gedetailleerde cijfers met betrekking tot het personenwagenvoertuigpark. In 2019 werden in het totaal 16.252 personenwagens ingeschreven waarvan de overgrote meerderheid rijdt op fossiele brandstoffen (benzine, diesel of gas). We zien wel een sterk stijgende trend in de hybride wagens.

Tabel 5: Overzicht brandstof personenwagens Tienen:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Benzine	6.073	6.144	6.296	6.634	7.079	7.552			
Diesel	9.267	9.301	9.346	9.073	8.747	8.248			
Gas (lpg)	106	98	90	72	67	64			
Elektrisch	2	3	7	6	10	14			
Hybride	33	47	62	89	157	214			
Andere	37	37	39	44	46	60			
Totaal	15.518	15.630	15.840	15.918	16.106	16.152	16.252	16.257	16.567

Bron: Statistieken Vlaanderen – Aangevuld met data Provincies in cijfers (2013 + 2018) + Statbel (2019-2021: aantal personenwagens per gemeente)

Tabel 6: Personenwagens, naar brandstoftype (2020) - Aandeel geregistreerde personenwagens naar brandstoftype in procenten:

	Tienen	Vlaams Gewest
Benzine	51,7%	48,8%
Diesel	45,1%	47,0%
Gas (lpg)	0,5%	0,3%
Elektrisch	0,3%	0,5%
Hybride	2,0%	3,0%
Andere	0,5%	0,6%

Kijkend naar deze cijfers kunnen we volgende vaststellingen doen:

- Het globaal aantal personenwagens blijft toenemen. Ten opzichte van 2013 noteren we in 2021 een toename van ca. 1.000 personenwagens.
- Het aantal dieselwagens kent een dalende evolutie sinds 2016.
- Het aandeel LPG-wagens neemt geleidelijk af.
- Vanaf 2013 verschijnen er ook elektrische en hybride wagens maar hun aandeel blijft verwaarloosbaar.

Als we de stad vergelijken met het Vlaams Gewest stellen we vast dat het totaal aantal personenwagens in het Vlaams Gewest iets sneller toeneemt. Concluderend kunnen we stellen dat met betrekking tot het wagengebruik Tienen de nationale tendensen lijkt te bevestigen.

In de stad Tienen is sinds mei 2021 ook een centraal autodeelsysteem actief. Op het stationsplein stelt Cambio 2 deelwagens ter beschikking en op het Sint-Jorisplein 1.

3.2.4. PENDELINTENSITEIT

De aanwezigheid van het treinstation en de nabijheid van de autosnelweg (E40) zorgen ervoor dat Tienen zeer goed ontsloten wordt en dit zowel over de weg als via het spoor. Dit maakt Tienen op twee vlakken aantrekkelijk: enerzijds als tewerkstellingsplaats, anderzijds als doorgangsgemeente.

Het is bijgevolg interessant om de inkomende en uitgaande pendelintensiteit te onderzoeken en na te gaan of de inwoners vooral actief zijn in de eigen woonplaats of tewerkgesteld zijn in een andere gemeente.

Tabel 7: Pendelintensiteit Tienen:

Jaar	Ingaande pendelintensiteit ³	Uitgaande pendelintensiteit ⁴	Inkomende pendel ⁵	Uitgaande pendel ⁶	Geen pendel ⁷
2016	67,80%	67,60%	8.614	8.543	4.100
2017	67,70%	68,40%	8.432	8.685	4.015
2018	67,70%	68,60%	8.409	8.764	4.019
2019	67,6%	69,0%	8.463	9.025	4.050

Bron: Provincies in Cijfers

³ Ingaande pendelintensiteit = aantal loontrekkenden dat vanuit een andere gemeente komt werken in de stad Tienen in verhouding tot het totale aantal loontrekkenden dat in de stad Tienen werkt.

⁴ Uitgaande pendelintensiteit = aantal loontrekkenden dat vanuit de stad Tienen gaat werken in een andere gemeente in verhouding tot het totale aantal loontrekkenden dat in de stad Tienen woont.

⁵ Inkomende pendel = loontrekkenden die wonen in een andere gemeente maar werken in Tienen.

⁶ Uitgaande pendel = loontrekkenden die wonen in Tienen maar werken in een andere gemeente.

⁷ Geen pendel = loontrekkenden die wonen en werken in Tienen.

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat ongeveer een derde van de beroepsactieve bevolking tewerkgesteld is in Tienen (= geen pendel). In 2016 komen er iets meer mensen werken in Tienen die er niet wonen dan dat er mensen uit Tienen elders gaan werken. Vanaf 2017 is die verhouding omgekeerd. Dit is een factor waarmee best rekening gehouden wordt.

Doorheen de tijd vertonen deze cijfers slechts beperkte schommelingen.

Er is geen duidelijk zicht op de manier waarop inwoners van Tienen die elders werken zich naar hun tewerkstellingsplaats begeven. We beschikken enkel over cijfers van de NMBS met betrekking tot het aantal pendelaars dat dagelijks in het station van Tienen op de trein stapt. Dit kan echter zowel gaan om inwoners van de stad Tienen als inwoners van naburige gemeenten.

Volgens reizigerstellingen uitgevoerd in oktober 2014 stappen er op een weekdag 4.033 personen op. Meer dan de helft van de respondenten verplaatst zich met de auto naar het station, terwijl ongeveer 33% te voet of met de fiets komt. Slechts een beperkt aantal reizigers (14%) maakt gebruik van de bus, wordt gebracht of carpoolt.

Het treinstation van Tienen fungeert als interregionaal knooppunt en biedt de pendelaars IC-connecties naar Leuven en Brussel in westelijke richting en Landen/Hasselt-Luik in oostelijke richting. Ook op het vlak van het busvervoer heeft Tienen vlotte verbindingen met de omliggende steden en gemeenten. Dit basisaanbod wordt uitgebreid met snel-, school-, nacht- en markt- en belbussen. De Waalse vervoermaatschappij TEC zorgt dan weer voor de verbinding met het Franstalig landsgedeelte (Hannuit).

In het kader van de survey van de gemeente- en stadsmonitor werd aan een representatief aantal inwoners gevraagd of zij vonden dat er voldoende openbaar vervoer was in de buurt hetgeen voor een meerderheid van 58% van de ondervraagden het geval bleek te zijn.

Tabel 8: Tevredenheid openbaar vervoer Tienen (2017-2020):

		Oneens	Neutraal	Eens
Tienen	2017	29%	14%	58%
	2020	22%	12%	66%
Vlaams Gewest	2017	24%	12%	64%
	2020	20%	13%	67%

Bron: Gemeentemonitor 2020

3.2.5. LAADPALEN VOOR ELEKTRISCHE VOERTUIGEN

Op Vlaams niveau werd in 2015 het actieplan 'Clean Power for Transport' goedgekeurd waarin het engagement werd aangegaan om tegen 2020 7.400 oplaadpunten of 3.700 laadpalen voor auto's te voorzien met als doel de doorbraak van elektrische voertuigen een duwtje in de rug te geven. In uitvoering van dit actieplan werd voor het Tiens grondgebied afgesproken dat tegen de voorziene streefdatum 22 publieke laadpalen geplaatst zouden worden. Begin 2019 waren er laadpalen op 10 locaties.

In de loop van 2019 en 2020 zijn er op nog respectievelijk 4 en 8 bijkomende locaties laadpalen geïnstalleerd. Via de link <https://www.tienen.be/oplaadpunten> kunnen de locaties van de laadpalen worden opgezocht en kan ook de beschikbaarheid van de laadpalen worden nagegaan.

3.2.6. LAADPALEN VOOR FIETSEN

Samen met de uitgevoerde werken aan de Vesten, de uitgevoerde verbeteringswerken in het Vianderdomein en het project 'Drie Tumuli' werd aandacht besteed aan de plaatsing van oplaadpunten voor fietsen.

Zo werden er op de Albertvest ter hoogte van café 't Hoekske 4 laadpalen (= 8 oplaadpunten) voorzien, in het Vianderdomein naast de brasserie 4 oplaadpunten en binnen het project 'Drie Tumuli' kant Sint-

Truidensesteenweg 1 oplaadpaal (= 2 oplaadpunten). In het ontwerp van de vernieuwde Grote Markt (2021) zijn ook 2 oplaadpalen voorzien aan achterzijde van de kerk in de overdekte fietsenstalling.

3.3. VERKEERSVEILIGHEID

3.3.1. VERKEERSONGEVALLEN

Een belangrijke indicator van de verkeersveiligheid is het aantal verkeersongevallen.

Tabel 9: Overzicht aantal verkeersongevallen:

	Tienen		Vlaams Gewest	
	#	t.o.v. inwoners (per 1.000)	#	t.o.v. inwoners (per 1.000)
2009	133	4,09	30.024	4,82
2010	129	3,95	28.987	4,62
2011	132	4,03	30.468	4,82
2012	126	3,80	28.076	4,41
2013	91	2,73	26.178	4,09
2014	98	2,92	26.046	4,05
2015	88	2,59	25.076	3,88
2016	85	2,48	24.994	3,85
2017	85	2,5	23.239	3,6
2018	78	2,2	23.711	3,6
2019	82	2,3	23.068	3,5
2020	67	1,9	18.653	2,8
2021	88	2,5	21.213	3,2

Bron: Provincies in Cijfers

Sinds 2009 stellen we een belangrijke afname van het aantal verkeersongevallen (met letsel) vast: in 2020 is het aantal nagenoeg gehalveerd. Niettegenstaande deze positieve evolutie is het werk evenwel nog lang niet klaar.

Bij het bestuderen van de verkeersongevallen zijn twee parameters van belang: de verwondingen die worden veroorzaakt en het type voertuig dat bij het ongeval betrokken is.

VERKEERSONGEVALLEN NAAR TYPE VERWONDING

Enkel de verkeersongevallen met letsel worden geregistreerd. Belangrijk daarbij is niet alleen het aantal ongevallen met letsel maar ook het aantal slachtoffers per ongeval. Dit geeft immers ook een impliciete indicatie van de ernst van de ongevallen.

Tabel 10: Overzicht verkeersongevallen naar type verwonding:

	Doden ⁸		Zwaargewonden		Lichtgewonden	
	# ongevallen	# slachtoffers	# ongevallen	# slachtoffers	# ongevallen	# slachtoffers
2009	1	1	15	16	117	158
2010	4	4	15	17	110	149
2011	0	0	18	20	114	168
2012	2	2	8	8	116	161
2013	1	1	8	9	82	111
2014	3	3	11	12	84	116
2015	1	1	11	11	76	105
2016	2	2	8	8	75	108
2017	1	1	4	5	80	90
2018	0	-	4	5	74	100
2019	0	-	10	10	72	96
2020	1	1	7	7	59	59
2021	3	3	6	6	79	79

Bron: Provincies in Cijfers

Niettegenstaande het aantal ongevallen met zwaar- en lichtgewonden in vergelijking met 2009 gedaald is, vond er jaarlijks minstens één dodelijk ongeluk plaats. In 2018 en 2019 waren er geen dodelijke ongevallen, maar in 2020 was er één dodelijk ongeval en in 2021 3 dodelijke ongevallen. Als we bovendien het aantal ongevallen al naargelang het letsel afzetten tegen het totaal aantal ongevallen met letsel stellen we vast dat er voor de ongevallen met doden of zwaargewonden eerder sprake is van een status quo terwijl het aantal ongevallen met lichtgewonden afneemt. Deze tendens manifesteert zich ook op arrondissementen- en gewestniveau.

VERKEERSONGEVALLLEN NAAR TYPE VOERTUIG

Bij het gros van de verkeersongevallen zijn auto's betrokken. Hun aandeel neemt echter geleidelijk aan af. Niettegenstaande de inspanningen die geleverd worden om de fietsinfrastructuur te verbeteren, moeten we vaststellen dat het aantal ongevallen waar fietsers bij betrokken zijn niet afneemt, integendeel zelfs toeneemt tot 2019. In 2020 zien we opnieuw een lichte daling.

Tabel 11: Overzicht verkeersongeval naar type voertuig Tienen:

	2017	2018	2019	2020	2021
Auto-ongevallen	71	65	64	53	67
Fietsongevallen	23	23	29	24	24
Busongevallen	2	0	1	1	4

Bron: Provincies in Cijfers

Als we de cijfers van Tienen afzetten tegen de waarden in het bestuurlijk arrondissement Leuven en het Vlaamse Gewest, komen we tot volgende conclusies:

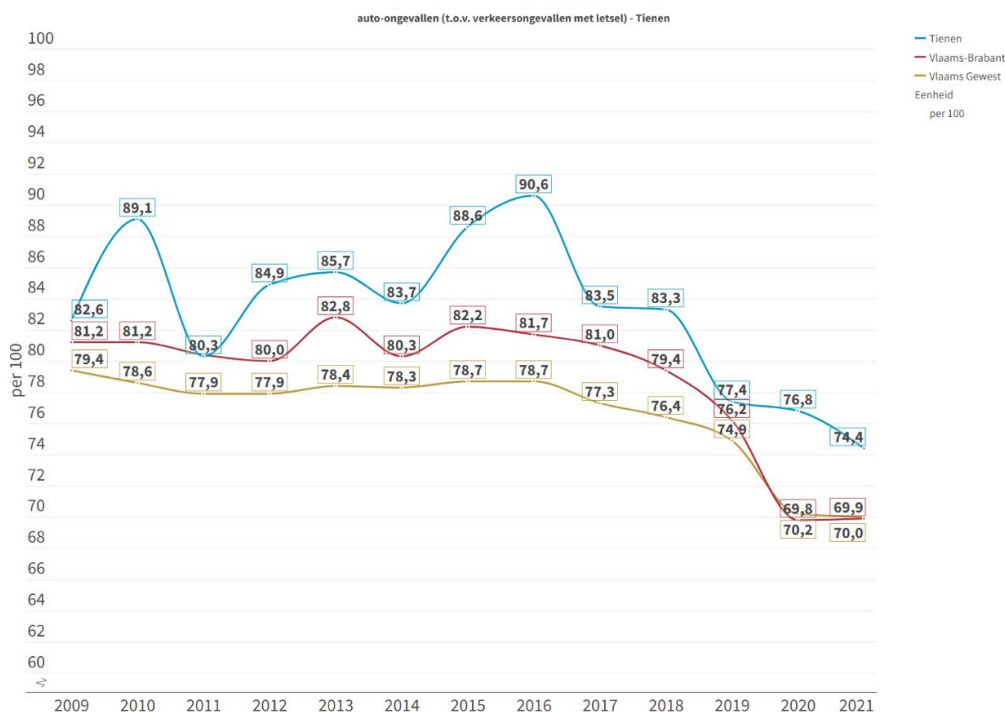
- In Tienen ligt het aantal auto-ongevallen hoger dan in de provincie en het Vlaams Gewest;

⁸ Na 30 dagen

- In Tienen lag het aantal fietsongevallen beduidend lager en sinds 2020 ook lager dan in Vlaams-Brabant.

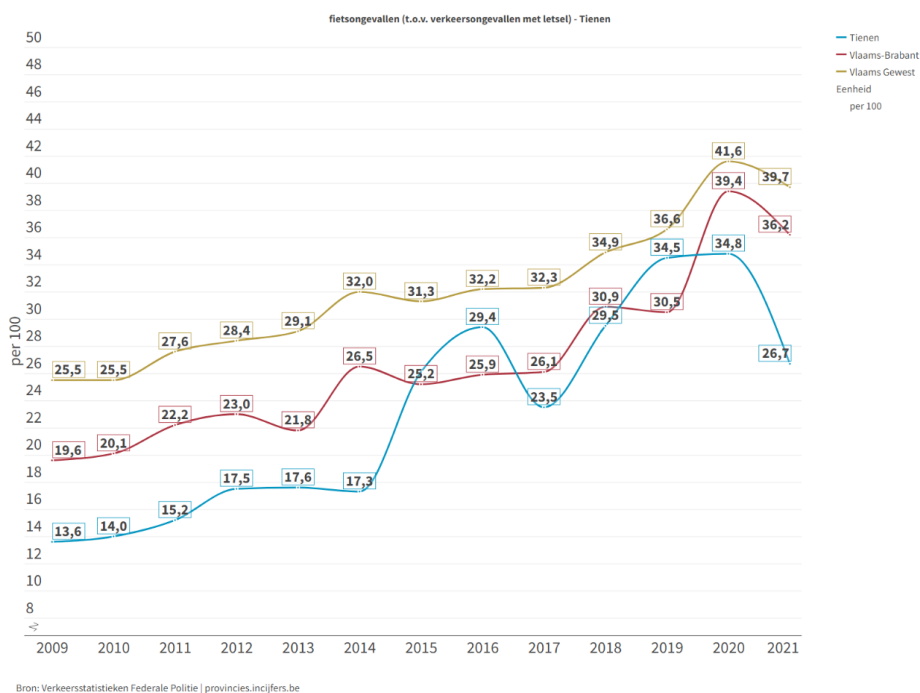
Voor de busongevallen is een soortgelijke vergelijking weinig betekenisvol omwille van de kleine aantallen.

Grafiek 1: Auto-ongevallen t.o.v. aantal verkeersongevallen

Bron: Provincies in Cijfers

Grafiek 2: Fietsongevallen t.o.v. aantal verkeersongevallen:

Bron: Provincies in Cijfers

3.3.2. VEILIGHEID VOOR DE FIETSERS

Met betrekking tot verkeersveiligheid speelt ook de perceptie van de inwoners een belangrijke rol. Tienenaren zijn over het algemeen eerder ontevreden over de veiligheid van de fietsinfrastructuur van de stad zoals blijkt uit onderstaande diagrammen:

Tabel 12: Veilig fietsen – aandeel inwoners dat het veilig fietsen vindt om te fietsen in procenten (2017-2020):

		Oneens	Neutraal	Eens
Tienen	2017	59%	24%	17%
	2020	52%	27%	21%
Vlaams Gewest	2017	41%	28%	31%
	2020	33%	24%	43%

Bron: Gemeentemonitor 2020

Bij verkeersongevallen zijn er steeds verschillende partijen betrokken. Spijtig genoeg plegen sommige overtreeders vluchtmisdrif na het veroorzaken van een verkeersongeval. In 2017 betrof het in totaal 78 ongevallen waarbij in 8 gevallen er bij het ongeluk gekwetsten vielen. Bij de 70 overige accidenten was er enkel sprake van stoffelijke schade.

3.3.3. AANPAK VERKEERSVEILIGHEID

Eind 2017 beslisten de politieraden van beide zones (PZ Tienen-Hoegaarden en PZ LAN) om over te gaan tot een vrijwillige fusie. De installatievergadering van de nieuwe Politiezone Getevallei heeft plaatsgehad op 19 september 2018 om formeel van start te gaan vanaf 1 januari 2019. Voor het bepalen van de strategische prioriteiten werden de verschillende factoren uit de omgevingsanalyse alsook de verwachtingen van de partners meegenomen.

Voor de PZ Getevallei werden volgende strategische prioriteiten weerhouden: Woninginbraken – Verkeersveiligheid – Drugs – Intrafamiliaal geweld – Overlast (sluikstorten-bestuurlijke handhaving).

Deze werden vastgesteld in het goedgekeurde Zonaal Veiligheidsplan 2020-2025.

Met het oog op het verbeteren van de verkeersveiligheid combineert de politiezone een preventieve met een repressieve aanpak. Met betrekking tot de verkeersveiligheid vertaalt de repressieve aanpak zich in volgende politieactiviteiten:

- het uitvoeren van flitscontroles met bemande camera's;
- het uitvoeren van flitscontroles met onbemande camera's;
- het uitvoeren van controles inzake gordeldracht, gsm'en achter het stuur;
- het uitvoeren van controles met betrekking tot fout parkeren;
- het uitvoeren van alcoholcontroles.

FLITSCONTROLES MET BEMANDE EN ONBEMANDE CAMERA'S

De Politiezone controleert de snelheid van bestuurders op het grondgebied van de stad Tienen met zowel bemande als onbemande controles:

Tabel 12: Politieactiviteiten snelheid bemande controles:

	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal gecontroleerde voertuigen	145.469	105.085	142.229	147.748	260.212
Aantal overtredingen	9.242	7.398	11.064	8.148	12.040
Aantal ingetrokken rijbewijzen	54	51	34	32	403
Verhouding snelheids-overtredingen vs. controles	6,35%	7,04%	7,77%	5,5%	4,6%

Bron: Eigen informatie PZ Tienen-Hoegaarden en PZ Getevallei

In 2021 werd het aantal controle-uren van het bemand flitsen verhoogd, hetgeen, tezamen met terug een drukker verkeer (na de Corona-jaren 2020 en 2021), leidde tot een groter aantal gecontroleerde voertuigen (260.212) en aantal vastgestelde overtredingen (12.040).

Wat het aantal 'ingetrokken rijbewijzen' betreft: het getal voor 2021 (403) lijkt een significante stijging van het aantal intrekkingen, doch dit is te wijten aan een andere manier van tellen sedert 01/01/2021. Vanaf begin 2021 zijn in dit getal alle vastgestelde snelheidsovertredingen vervat waarvoor een onmiddellijke intrekking van het rijbewijs mogelijk is (bij snelheden van meer dan 30 km/u binnen bebouwde kom en bij meer dan 40 km/u buiten bebouwde kom), zonder dat deze ook effectief gebeurde (al onze bemande controles zijn in principe zonder interceptie van de overtreeders en dus zonder effectieve onmiddellijke intrekking van het rijbewijs).

Tabel 13: Politieactiviteiten snelheid onbemande controles (tendens 2017-2021):

	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal gecontroleerde voertuigen	5.341.658	5.333.864	2.859.563	2.928.604	2.397.521
Aantal overtredingen	3.372	5.896	3.865	2.278	4701
Aantal roodlichtnegatie	291	306	120	94	148
Verhouding snelheids-overtredingen vs controles	0,06%	0,11%	0,13%	0,08%	0,2%

Bron: Eigen informatie PZ Tienen-Hoegaarden en PZ Getevallei

Sedert het voorjaar 2020 wordt het aantal controle-uren en gecontroleerde voertuigen van de onbemande snelheidscontroles correct geteld, nl. vanaf het insteken van de camera in de OC tot het tijdstip van de laatste vastgestelde overtreding. Voorheen werden de controle-uren en het aantal gepasseerde voertuigen tussen de laatste vastgestelde overtreding en het uithalen van de film eveneens meegeteld, hetgeen een vertekend beeld gaf gezien er eigenlijk geen effectief controle (flitskans) meer was in deze periode. In 2021 werd voor het eerst een gans jaar op deze wijze geteld.

Bovenstaande cijfers tonen aan dat bemande controles belangrijk blijven om snelheidsovertreders te kunnen vatten. Opvallend is wel dat:

- Het aantal overtreeders dat jaarlijks gevat wordt bij bemande controles blijft toenemen niettegenstaande de vele preventiecampagnes die gevoerd worden;
- Het aantal rijbewijzen dat ingehouden moet worden naar aanleiding van een snelheidsovertreding sterk gestegen is in 2021;
- Het aantal overtredingen bij bemande camera's doorheen de jaren sterk verhoogd is;
- Het aantal bestuurders dat een rood verkeerslicht negeert sedert 2017 opnieuw toeneemt.

Sinds 2019 maakt de politiezone gebruik van digitale snelheidscamera's voor het uitvoeren van de bemande snelheidscontroles. Deze digitale camera kan meer verdoken worden opgesteld en flitst bovendien in beide richtingen. Vandaar dat in 2019 het aantal gecontroleerde voertuigen en het aantal overtredingen beduidend hoger liggen. In 2020 merken we een daling in aantal snelheidsovertredingen.

ALCOHOLCONTROLES

Naast overdreven snelheid is ook alcoholgebruik achter het stuur een belangrijke oorzaak van verkeersongevallen en gevaarlijke verkeerssituaties. Daarom worden al sinds jaar en dag BOB-campagnes gevoerd om bestuurders attent te maken op het gevaar dat hier achter schuilgaat. Onze politiezone neemt actief deel aan deze campagnes.

Tabel 14: Overzicht resultaten uitgevoerde alcoholcontroles (evolutie 2017-2021):

	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal uitgevoerde pretesten	3.875	2949	4559	420	0
Aantal uitgevoerde ademtesten	3.398	2131	1853	1243	2059
Aantal negatieve ademtesten	3.108	1919	1631	1125	1935
Aantal alerte ademtesten	88	50	66	18	35
Aantal positieve ademtesten	202	162	156	100	89
Aantal weigeringen alcohol	2	0	0	1	2
Aantal bloedafnames	9	39	16	2	3
Aantal intrekkingen rijbewijs	88	96	147	120	128
Evolutie positieve ademtesten	9%	13%	12%	9,5%	6,0%

Bron: Eigen informatie PZ Tienen-Hoegaarden en PZ Getevallei

Grotendeels in 2020 en in gans 2021 werd n.a.v. corona het gebruik van de samplingtoestellen (snuffeltoestellen naar alcohol in voertuig) verboden in functie van de veiligheid voor de politiemensen (verhoogd risico op besmetting). Vandaar dat er in 2021 dan ook geen pretesten (voorafgaand aan een ademtest) werden afgenomen. Er kon dus enkel gebruik gemaakt worden van het ademtoestel.

Door het verbod op het gebruik van de samplingtoestellen, konden de (gerichte) alcoholcontroles automatisch minder doeltreffend georganiseerd worden, hetgeen zich dan ook vertaalt in een lager percentage positieve ademtesten.

Op basis van bovenstaande resultaten moeten we besluiten dat de bewustmakingscampagnes hun vruchten hebben afgeworpen m.b.t. het alcoholmisbruik achter het stuur. We stellen wel vast dat er in vergelijking met

2012 er in eerste instantie minder rijbewijzen in beslag worden genomen hetgeen er op zou kunnen wijzen dat men nog steeds met een pintje te veel op achter het stuur kruipt maar dat de mate van intoxicatie wel is afgenomen. Sedert 2019 voert men steeds eerst een pretest (sampling) uit alvorens over te gaan tot het afnemen van een alcoholtest. Daardoor zijn de ademtesten meer gericht dan voorheen en ligt het aantal positieve ademtesten hoger. Het percentage neemt af in 2020.

Er worden uiteraard niet alleen alcoholtesten afgenomen bij gerichte politieacties, ook naar aanleiding van een verkeersongeval worden alcoholtesten uitgevoerd. Dit leverde volgende resultaten op:

Tabel 15: Overzicht resultaten alcoholtesten bij verkeersongevallen (tendens 2017-2021):

	Ongevallen met lichamelijk letsel					Ongevallen met stoffelijke schade				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal uitgevoerde ademtesten	106	108	121	84	121	516	504	439	374	353
Aantal negatieve ademtesten	96	99	110	76	116	475	473	409	354	326
Aantal alerte ademtesten	0	0	2	1	2	5	1	4	2	2
Aantal positieve ademtesten	10	9	9	7	3	36	30	26	18	25
Aantal weigeringen alcohol	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Aantal bloedafnames	0	0	0	2	1	4	4	3	0	0
Aantal intrekkingen rijbewijs	9	6	9	8	3	28	25	29	22	24

Bron: Eigen informatie Politiezone Tienen-Hoegaarden

Uit bovenstaande cijfers kunnen we afleiden dat bij de meerderheid van de verkeersongevallen er geen alcohol in het spel is. Als er echter wel een positieve ademtest wordt afgenomen blijkt dat dit met ongevallen met lichamelijk letsel meestal te wijten is aan overmatig alcoholgebruik met inbeslagname van het rijbewijs als gevolg.

CONTROLES INZAKE GORDELDRACHT EN GSM'EN ACHTER HET STUUR

Twee andere belangrijke risicofactoren in het verkeer zijn het niet (correct) dragen van de autogordel en het gebruiken van de gsm/smartphone achter het stuur. Op nationaal en Vlaams niveau werden in het verleden al verschillende preventiecampagnes in het leven geroepen om bestuurders attent te maken op juist rijgedrag maar controles blijven noodzakelijk om hardleerse weggebruikers tot de orde te roepen. Dit blijkt ook uit de cijfers die door de politiezone Tienen-Hoegaarden ter beschikking worden gesteld:

Tabel 16: Resultaten controles op gordeldracht en gsm'en achter het stuur (tendens 2017-2021):

Proces-verbaal	2017	2018	2019	2020	2021
M.b.t. gordeldracht	127	105	273	214	298
M.b.t. bellen achter het stuur	174	151	177	182	217

Bron: Eigen informatie Politiezone Tienen-Hoegaarden

Sedert de fusie van de politiezone in 2019 wordt er meer aandacht besteed aan deze verkeersinbreuken. Ook tijdens de reguliere werking is er oog voor het vaststellen van deze inbreuken met een stijging van het aantal onmiddellijke inningen tot gevolg.

4. LOKAAL BELEID OPENBARE WERKEN

In het kader van de omgevingsanalyse zijn eerder weinig data bekend over de wegeninfrastructuur. Ook andere elementen die onder de noemer openbare werken vallen, worden niet nader bestudeerd.

4.1. LENGTE VAN HET WEGENNET

De laatste officiële opmeting dateert al van even geleden (2005) en leverde indertijd volgende gegevens op:

Tabel 1: Overzicht lengte van het verharde wegennet:

Lengte van het verharde wegennet, waarvan:	366,87 km
- Autosnelweg	9,21 km
- Gewestweg	38,20 km
- Gemeenteweg	319,46 km

Enkel de gemeentewegen vallen onder het beheer van de stad Tienen. Vaak zal er echter overleg gepleegd worden met andere instanties (Infrac, Aquafin, enz.) opdat werken zo optimaal mogelijk gebundeld worden.

4.2. WERKZAAMHEDEN

Volgende werkzaamheden werden in de loop van de vorige legislatuur uitgevoerd:

Project	Periode
Afkoppelen Viander (wegen- en rioleringswerken Industriepark (deel Slachthuisstraat - Bosch), Hamelendreef (Anemonenlaan - Slachthuisstraat), aansluiting Slachthuisstraat en Ambachtenlaan (deel Industriepark - Grote Gete))	2011-2014
Buitengewone onderhoudswerken aan verschillende straten	2013-2014 2014-2015
Plaatselijke herstelling kasseiverharding centrale parking Grote Markt	2016
Heraanleg voetpaden Vianderdomein fase 1 (tussen Hamelendreef en cafetaria)	2017
schoolomgeving Oplinter (St-Genovevaplein, Herestraat t.h.v. schoolpoort, plaatsen rijbaankussens Utsenakenweg, uitbouw bushalte Kloosterstraat)	2017-2018
Nieuwe aanleg Vierde Lansierslaan	2017-2018
Heraanleg Hoveniersstraat	2018-2019

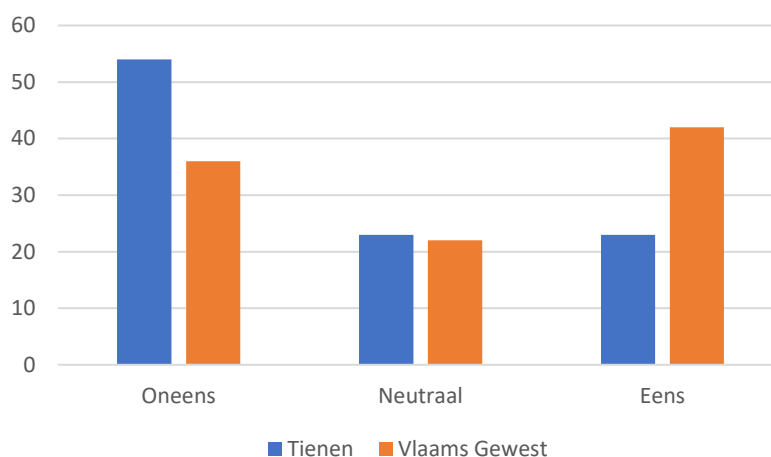
Volgende wegenwerken zijn momenteel in uitvoering:

Project	Periode
Ruilverkaveling Willebringen (Molenbergweg (uitgevoerd), Klein Grijpen, Vondelstraat (deel Klein Grijpen - Kuntich-centrum), Medekersveld, Geeststraat, Geestpad, Tassinstraat (Lindeveldstraat - brug E40), Hoxemsesteenweg (Lindeveldstraat - brug E40), Maalderijweg (deel Klein Grijpen - Spoorwegstraat), fietsverbinding rotonde R27/Grijpenlaan - Kasteelveld)	2004-heden
Onderhouds- en herstellingswerken aan wegen en aanhorigheden in diverse straten	2020-heden
Herinrichting Grote Markt	2005-2022
Heraanleg Noordelijke Vesten	2013-heden
Heraanleg Hoveniersstraat	2018-heden
Voetpaden Vianderdomein fase 2	2019-heden

4.3. TEVREDENHEID OVER DE INFRASTRUCTUUR

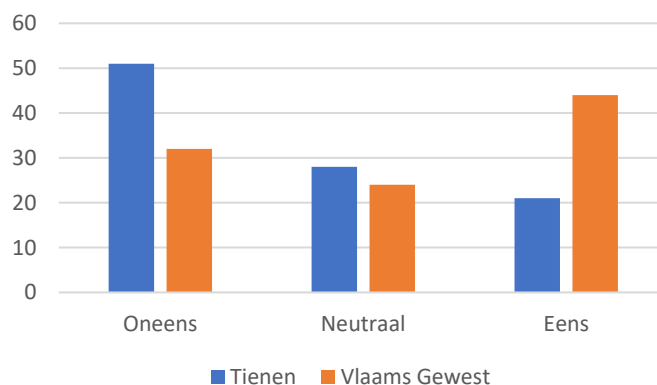
Belangrijk met betrekking tot de wegeninfrastructuur is uiteraard de mening van de burger. Deze blijkt minder tevreden over de staat van de infrastructuur.

Grafiek 1: Aandeel van de bevolking dat vindt dat er voldoende fietspaden zijn in de stad:

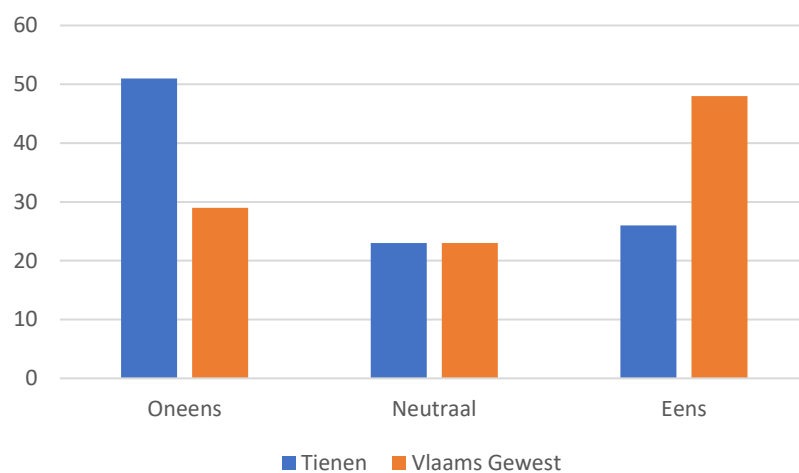
Bron: Gemeentemonitor

Grafiek 2: Aandeel van de bevolking dat vindt dat de fietspaden in goede staat zijn in de stad:

Bron: Gemeentemonitor

Grafiek 3: Aandeel van de bevolking dat vindt dat de voetpaden in goede staat zijn in de stad:

Bron: Gemeentemonitor

5. NATUUR, MILIEU EN ENERGIE

5.1. MILIEU- EN NATUURBEHEER

5.1.1. GROENPATRIMONIUM

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen grote groenelementen nabij het stadscentrum en de overige groengebieden.

GROTE GROENELEMENTEN NABIJ HET STADSCENTRUM

Tienen is gekenmerkt door landelijke woonkernen en de stadskern. De landelijke woonkernen liggen in een voornamelijk landbouwlandschap met verspreide groenelementen bestaande uit bosjes, natuureservaten, holle wegen, kleine landschapselementen, enz. Nabij en in de stadskern bevinden zich eveneens enkele belangrijke groenelementen zoals het stadspark, het stadsrandbos, het Vianderdomein, het Martelarenplein/steentjesplein en de 3 Tumuli.

– Stadspark

Het stadspark kent een belangrijke erfgoedwaarde maar kent reeds enkele jaren een verval. Door het verkopen van de serre en de nieuwe ontwikkelingen nabij het stadspark waait er een nieuwe wind met weer aandacht voor het stadspark. Een belangrijke uitdaging is het continue onderhoud en de opvolging van dat onderhoud. Daarnaast is het belangrijk om het stadspark op een duurzame manier te beheren opdat ook de toekomstige generaties kunnen genieten van het stadspark. De opmaak van een doordacht beheersplan met aandacht voor de verscheidene functies van het stadspark zou kunnen helpen om deze doelstellingen waar te maken.

– Stadsrandbos

Het stadsrandbos bevindt zich langsheen de Getestraat en de Invalsweg op gronden van het OCMW. Samen met verscheidene partners wordt in deze zone een belangrijke groene long gecreëerd waar de Tienenaar zich kan ontspannen. Samen met de VMM staat de aanleg van een nieuwe meander in de startblokken. Zo wordt aandacht geschonken aan de Gete als belangrijke blauwe ader nabij en in de stad en een plaats waar men het water kan beleven. In deze zone is eveneens ruimte voor allerlei vormen van beleving zoals de hondenloopweide, wandelpaden, enz.

– Het Martelarenplein of Steentjesplein

Het Martelarenplein of Steentjesplein is sinds 2018 omgedoopt tot Heldenland. Naast een belangrijke speelfunctie is op dit plein ruimte voor groen. Deze zone heeft een belangrijke potentie om via doordachte aanplantingen het speelterrein af te schermen van de omwonenden en om meer groen te brengen nabij het stadscentrum.

– Domein 3 Tumuli

Het domein 3 Tumuli is gekenmerkt door zijn drie grafheuvels die een belangrijke historische waarde hebben en een actieve herinnering aan de beschavingen die voor ons kwamen. In 2018 werd het domein heropend nadat belangrijke inrichtingswerken werden uitgevoerd met aandacht voor de groene omkadering.

– Het Vianderdomein

Het Vianderdomein is een wandelpark met visvijvers en mogelijkheden om te spelen. Delen van het Vianderdomein worden reeds aangepakt om de belevingswaarde te verbeteren. De uitdaging in de toekomst is het voorzien van een aangepast beheer dat overzichtelijk en haalbaar is met de nodige aandacht voor de recreatieve, educatieve en ecologische functies van het domein.

Ook op de Feed Food Healthcampus, een nieuw ontwikkelend gebied, werd de nodige aandacht gespendeerd aan de groene inplanting. Al deze kleine en grotere groenelementen dragen bij tot een betere weerbaarheid in het kader van klimaatadaptatie en een gezondere buitenlucht.

OVERIGE GROENGEBIEDEN

De stad Tienen maakt deel uit van het Regionaal Landschap Zuid-Hageland, samen met de gemeenten: Boutersem, Geetbets, Glabbeek, Hoegaarden, Kortenaken, Landen Linter en Zoutleeuw. De doelstellingen van het Regionaal landschap zijn de bevordering en promotie van het streekeigen karakter, de natuurrecreatie en -educatie, het natuurbehoud en het beheer, het herstel, de aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen.

In samenwerking met het Regionaal landschap werd op de gronden van het OCMW het stadsrandbos ingericht. Het regionaal landschap werkt verder aan de ontwikkeling van het wandelnetwerk, een visie op het natuurbehoud langsheen de IJzerenweg, de aanplant van hoogstamboomgaarden, enzovoort.

Binnen de gemeentegrenzen heeft Tienen verscheidene natuureservaten: het Aardgat, het Tiens Broek, de Rozendaalbeek, de Zijp, het Terrassenlandschap Kumtich, het Hooibos en bosjes in Goetsenhoven, een deel van de Paddenpoel en een stuk spoorwegzate te Rommersom. Deze worden beheerd door Natuurpunt vzw. Deze zijn grotendeels toegankelijk voor het publiek en spelen eveneens een belangrijke rol in de groenbeleving in Tienen.

– Bermen

De bermen in Tienen worden reeds lang gemaaid conform het bermenbesluit wat geleid heeft tot enkele waardevolle bermen in Tienen. Voortschrijdend inzicht voorziet hier nog groeipotenties door aangepast beheer in het kader van vlinders, bijen, exotenbestrijding (o.a. Japanse duizendknoop), enzovoort. Een verfijnd bermbeheersplan kan hierbij een nuttig instrument zijn.

– Biodiversiteit en soortenbeleid

De stad Tienen ondertekende op 2 juli 2008 het charter van de biodiversiteit in Oost-Brabant. Tienen heeft 7 koestersoorten waarvoor acties op het terrein wordt ondernomen. Zo werden in 2018 bijkomstige nestkasten gehangen voor de huiswaluw aan de ingang van het stadhuis.

Daarnaast wordt door verscheidene externe partners actie ondernomen op het terrein waarbij de stad Tienen een (ondersteunende) rol speelt. Zo werden bijvoorbeeld de bruggen over de Gete voorzien van nestkasten voor de Grote Gele Kwikstraat door de vogelwerkgroep en werden samen met de provincie klimplanten voorzien aan het Sint-Jorisplein.

Door telkens in te springen op kleinere acties en waar mogelijk ondersteunend te werken, kan in het grote geheel vooruitgang geboekt worden bij de verbetering en het behoud van de biodiversiteit in de binnenstad. De stad is hier veelal afhankelijk van andere actoren die elk in hun vakgebied ideeën aanbrengen en ontwikkelen.

– **Straatgeveltuintjes**

De stad Tienen heeft een eigen reglement inzake straatgeveltuintjes. In 2018 kwamen twee aanvragen/informatievragen binnen voor straatgeveltuintjes waarvan één werd vergund. De website werd geüpdatet met duidelijkere informatie over het aanleggen en aanvragen van een straatgeveltuintje.

Belangrijke randvoorwaarde is de veiligheid van de voetgangers en andere gebruikers van het voetpad (jonge fietsers, enz.). Doordat er voldoende ruimte voor deze gebruikers dient vrij te blijven, komen slechts weinig plaatsen in de dorps- en stadscentrum in aanmerking. Dit verklaart het beperkt aantal aanvragen gedeeltelijk.

Ondertussen werd het reglement rond straatgeveltuintjes aangepast en vereenvoudigd. Daarnaast is de mogelijkheid geboden dat de technische dienst van de stad de plantvakken komt aanleggen. Het gevolg hiervan is dat het aantal aanvragen en vergunningen is gestegen.

– **Bomencharter**

In 2020 ondertekende het stadsbestuur van Tienen het Bomencharter. Daarmee gaat zij het engagement aan om jaarlijks gemiddeld 750 bomen aan te planten op eigen grondgebied. Het kan hierbij gaan om nieuwe bomen maar ook vervanging van zieke exemplaren, om individuele bomen maar ook om bossen. In 2020 plantte de stad 725 bomen aan. Het RLZH legde o.a. een boomgaard aan in Meer (Goetsenhoven) en verving enkele dode fruitbomen in een openbare boomgaard in Vissenaken. Ook het Ketelpad en de berm langs de IJzerenweg en Ranshovenbeek werden beplant. Daarnaast kwamen er nieuwe bomen langs de Vesten en in het Medekersveld en het Abelenhof.

– **Milieuadviesraad**

De milieuadviesraad van de stad Tienen geeft advies bij vergunningen en bij het beheer van het groen op het grondgebied van de stad. Verscheidene actoren binnen het milieubeleid worden hierbij betrokken wat tot interessante kruisbestuivingen kan leiden.

– **Impact van het vergunningenbeleid**

Het vergunningenbeleid speelt een belangrijke rol in het behoud van het groen op het grondgebied Tienen. Ook op privé-eigendommen wordt zo een duurzame visie nagestreefd. De stedenbouwkundige verordening van Tienen maakt van het kappen van bomen vanaf een bepaalde dikte een vergunningsplichtige activiteit. Door het opleggen van een heraanplant van liefst streekeigen soorten en het verbod van kapwerken tijdens de broedperiode, wordt het standstilprincipe gehanteerd.

In 2018 werd gestart met het digitaliseren van de oude ARAB en milieuvergunningen. Een huzarenstuk dat het afleveren van stedenbouwkundige inlichtingen, het opvolgen van bestaande ingedeelde inrichtingen en het opmaken van nieuwe vergunningen zal vergemakkelijken. Het digitaliseren van de oude gegevens vraagt een investering maar zal uiteindelijk leiden tot een betere en snellere dienstverlening.

5.1.2. GROENBELEVING

71% van de inwoners van Tienen vinden dat er voldoende groen aanwezig is in zijn buurt, het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest ligt op 80%. Daarnaast vindt slechts 53% dat er voldoende groen aanwezig is in de gemeente, dit tegenover een Vlaams gemiddelde van 81%. Van het aanwezige groen is 44% van de Tienenaren tevreden, tegenover een Vlaams gemiddelde van 75%. Waarschijnlijk zijn deze lage tevredenheidsscores te verklaren doordat Tienen een stadscentrum kent. Eigen aan een stadscentrum, vergeleken met de omliggende dorpskernen, is dat deze dichter bebouwd zijn en minder groen bevatten. Toch zijn er in nabij het stadscentrum enkele grote groenelementen aanwezig (zie hierboven). Een mogelijke reden is dat men in Tienen niet bekend is met al het aanwezige groen. Zo is het stadsrandbos een recent project en zijn de werken aan het domein 3 Tumuli nog maar net afgerond. De ontevredenheid over de kwaliteit van de groenzones is naar alle waarschijnlijkheid gerelateerd aan het onderhoud van dit groen. Hier zijn grote potenties voor verbetering aanwezig door bijvoorbeeld de opmaak van beheersplannen voor de groenzone en optimalisatie van de onderhoudswerken.

Tabel 1: Aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat er voldoende aanbod aan groen is in de buurt:

	Oneens	Neutraal	Eens
Tienen	17%	12%	71%
Vlaams Gewest	11%	9%	80%

Bron: Survey Gemeentemonitor/Stadsmonitor, Statistiek Vlaanderen/ABB

Tabel 2: Aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat er voldoende aanbod aan groen is in de gemeente:

	Oneens	Neutraal	Eens
Tienen	23%	23%	53%
Vlaams Gewest	9%	10%	81%

Bron: Survey Gemeentemonitor/Stadsmonitor, Statistiek Vlaanderen/ABB

Tabel 3: Aandeel (%) tevredenheid inwoners over de natuur- en groenvoorzieningen in de stad:

	Ontevreden	Neutraal	Tevreden
Tienen	26%	30%	44%
Vlaams Gewest	10%	15%	75%

Bron: Survey Gemeentemonitor/Stadsmonitor, Statistiek Vlaanderen/ABB

Tabel 4: Aandeel (%) van de bewoners dat het afgelopen jaar een bos, park of groenzone bezocht in de eigen stad:

	Nooit	Tot 12 keer	Meer dan 12 keer	Niet aanwezig in eigen gemeente
Tienen	17%	46%	34%	3%
Vlaams Gewest	12%	39%	46%	3%

Bron: Survey Gemeentemonitor/Stadsmonitor, Statistiek Vlaanderen/AB

Tabel 5: Aandeel (%) van de bewoners dat het afgelopen jaar een bos, park of groenzone bezocht in een andere gemeente:

	Nooit	Tot 12 keer	Meer dan 12 keer
Tienen	24%	50%	26%
Vlaams Gewest	22%	48%	30%

Bron: Survey Gemeentemonitor/Stadsmonitor, Statistiek Vlaanderen/AB

Bij de grafiek met het aandeel bewoners dat een bos, park of groenzone bezocht in de eigen gemeente zijn de gegevens van het Vlaamse Gewest exclusief de centrumsteden. Dit geeft een vertekend beeld. Tienen is geen centrumstad maar ook niet te vergelijken met meer landelijke gemeenten.

5.1.3. WATERLOPEN

Het grondgebied van Tienen ligt voor een deel in het bekkengebied van de Velpe en voor het grootste deel in het bekkengebied van de Grote Gete. In het kader van de stroomgebiedbeheersplannen en de Europese doelstelling om de waterkwaliteit te verbeteren tegen 2027, werden aandachtsgebieden en speerpuntgebieden aangeduid.

Oppervlaktewaterlichamen worden in de ontwerpplannen als speerpuntgebied geselecteerd als een goede toestand haalbaar lijkt, mits daarvoor de nodige inspanningen gedaan worden.

Aandachtsgebieden zijn waterlichamen waar de goede toestand haalbaar geacht wordt tegen 2027 of waar een sterke lokale dynamiek aanwezig is om acties uit te voeren die in aanzienlijke mate bijdragen aan een verbetering van de toestand. In Vlaanderen werden 21 speerpuntgebieden en 46 aandachtsgebieden voorgesteld.

BEKKENGEBIED DE VELPE

De Velpe werd aangeduid als aandachtsgebied. Hierdoor krijgt de vallei van de Velpe extra aandacht en middelen om de waterkwaliteit te verbeteren. Hierbij worden de verschillende gemeenten en actoren die actief zijn op het terrein betrokken.

BEKKENGEBIED VAN DE GROTE EN DE KLEINE GETE

De Grote en Kleine Gete werden niet geselecteerd als aandachtsgebied of speerpuntgebied. Men gaat er op Vlaams niveau van uit dat de waterkwaliteit niet voldoende kan verbeterd worden tegen 2027. Doch is dit geen reden om de waterkwaliteit in de Getevallei zomaar op te geven.

Onder impuls van de provincie Vlaams-Brabant en het Regionaal Landschap Zuid-Hageland, werd het strategisch project Getevallei opgericht dat zich focust op een intergemeentelijke aanpak in samenspraak met de overige actoren (landbouw, natuur, etc.). Hierbij wordt vertrokken vanuit vier deelprocessen:

- open ruimte
- leefbare dorpen
- recreatie en toerisme
- historisch erfgoed

Het strategisch project Getevallei diende een project in en werd geselecteerd door Water+Land+Schap. Hiertegenover staat een budget waarmee concrete acties op het terrein kunnen gerealiseerd worden. De acties zullen kaderen in een verbetering van de waterkwaliteit, van het landschap, van de landbouwtechnieken en met aandacht voor erosiebestrijding.

5.1.4. BODEMVERONTREINIGING

OVAM, de openbare afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse gewest, bracht samen met de gemeenten de risicogronden in Vlaanderen in kaart in de Gemeentelijke Inventaris van risicogronden. Deze informatie is een belangrijke basis voor de doelstelling om tegen 2036 voor al deze risicogronden het saneringsdossier op te starten. In het totaal zijn er in Vlaanderen ca. 85 000 risicogronden. Het opvolgen van de bodemsaneringsdossiers valt onder de bevoegdheid van OVAM. De stad verleend een ondersteunende rol in het aanleveren van informatie over de vergunningen en eventueel opzoekingswerk in het archief.

Ook de steden en gemeenten en bij uitbreiding de OCMW's hebben vaak risicogronden in bezit. De doelstelling van OVAM is de opstart van de sanering van alle historische verontreinigingen tegen 2036. Om dit te realiseren moeten tegen 2028 alle nodige bodemoriënterende onderzoeken afgerond zijn.

Omdat een oriënterend bodemonderzoek tot 8 jaar kan duren, is het verplicht uiterlijk tegen 2023 of 2027 (afhankelijk van de grond) te starten met de opmaak van een OBO. OVAM bezorgde in de loop van 2018-2019 de steden en gemeenten een lijst met de eigendommen die opgenomen zijn in de inventaris als risicogrond en met de einddatum tegen wanneer de OBO's dienen gestart te zijn. De grote uitdaging zal zijn al deze saneringsprojecten op te volgen. Er wordt hierbij gekeken om gebruik te maken van de overheidsopdracht van OVAM voor het opmaken van OBO's.

5.1.5. VERGUNNINGENVERLENING

Sinds 1 januari 2018 is de omgevingsvergunning ook op het niveau van de gemeenten ingevoerd. Sindsdien spreekt men niet langer van een stedenbouwkundige of een milieuvergunning maar van een omgevingsvergunning. Sinds 1 augustus 2018 werden ook de oude natuurvergunning en de socio-economische vergunning geïntegreerd in de omgevingsvergunning.

Dit alles ging gepaard met het inzetten op het digitaliseren van vergunningen en het digitaal afhandelen van deze vergunningen, wat gepaard ging met de nodige kinderziektes en problemen. De stad is hierin afhankelijk van enerzijds de Vlaamse regering, die via het omgevingsloket het indienen van de dossier beheert en van de softwareontwikkelaars die de software voor het behandelen van de dossiers ontwikkeld. In 2021 werd een nieuw softwareprogramma ingevoerd om de dossiers te behandelen.

Cijfergegevens ingedeelde inrichtingen of activiteiten

Tienen kent in het totaal ca. 590 vergunde ingedeelde inrichtingen of activiteiten. Deze kunnen verder opgesplitst worden in klasse 1, 2 en 3 activiteiten waarbij het in principe de klasse 1 inrichtingen potentieel het meeste en klasse 3 inrichtingen potentieel het minste milieuhinder veroorzaken. Er zijn in Tienen een 60-tal klasse 1 bedrijven, een 200-tal klasse 2 bedrijven en een 330-tal klasse 3 bedrijven. Het aantal niet-vergunde activiteiten is niet gekend.

Het type inrichting of activiteit kent een grote variatie in Tienen. Op het Tiense grondgebied treft men bedrijventerrein aan met grotere inrichtingen, het stadscentrum met horeca en winkelactiviteiten, kleinere particuliere inrichtingen en grote landelijke gebieden met landbouwactiviteiten. De materie is hierdoor zeer divers.

Digitalisering archief milieu

Voor het verlenen en opvolgen van vergunningen is het belangrijk een zicht te hebben op de bestaande en vergunde toestand. Om deze informatie sneller te kunnen raadplegen werd in 2018 gestart met het digitaliseren van het vergunningenarchief met de oude ARAB en milieuvergunningen. Na deze digitalisatie kunnen de vergunningen via het GIS-systeem gekoppeld worden aan de percelen wat het opzoeken van de gegevens beduidend zal vergemakkelijken.

Dit is eveneens belangrijk in het kader van het efficiënt afleveren van stedenbouwkundige inlichtingen en het opvolgen van de gemeentelijke inventaris met de risicogronden.

5.1.6. HANDHAVING

5.1.6.1. PROACTIEVE HANDHAVING

Niet enkel vergunning verlenen maar achteraf ook de opvolging van de verleende vergunningen en het naleven van de voorwaarden is een belangrijk aspect binnen het vergunningenbeleid. Momenteel zijn er geen capaciteiten aanwezig binnen de stadsdiensten om hierin een proactieve rol te spelen. De stad beschikt niet over een eigen milieutoezichthouder. Bij klachten wordt wel bemiddelend opgetreden door de betrokken dienst en indien nodig ter plaatse gegaan. Voor het naleven van de milieuvoorwaarden en bij problemen inzake milieuoverlast wordt beroep gedaan op de politie.

Om verder in te zetten op proactieve handhaving, is het belangrijk is dat hiertegenover de nodige middelen (financieel en personeel) worden voorzien. Voor de lokale handhaving bestaan er eveneens mogelijkheden om intergemeentelijk samen te werken, bijvoorbeeld op niveau van de politiezone of om beroep te doen op externe partners zoals Interleuven. Bij het behandelen van een omgevingsvergunning voor een ingedeelde inrichting of activiteit wordt, afhankelijk van de situatie, tijdens de procedure ter plaatsen gegaan.

Handhaving vraagt tevens een andere soort kennis dan vergunningverlening. Daar waar vergunningverlening bepaalt wat mogelijk is of niet, bestaan handhaving voornamelijk uit het juridische proces om dat wat niet mogelijk is of niet vergund is te corrigeren.

De dienst preventie startte de groep rond bestuurlijke handhaving op. Vaak zijn probleemsituaties gekend bij meerdere diensten. Via de groep bestuurlijke handhaving wordt naar een geïntegreerde oplossing gezocht. Hierbij is er niet enkel samenwerking binnen de stadsdiensten maar ook met verscheidene andere actoren.

ANDERE ACTOREN/HANDHAVERS IN HET MILIEU-LUIK

Handhaving is een zaak waarbij meerdere diensten betrokken zijn (preventie, leefmilieu, ruimtelijke ordening, technische dienst). Buiten de stadsdiensten zijn er nog meerdere actoren op het terrein waaronder delen van de bevoegdheid vallen.

MILIEU-INSPECTIE

Tienen kent meerdere klasse 1 inrichtingen, deze worden vergund door de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant en staan onder het toezicht van milieu-inspectie. In het totaal gaat het om een 60-tal inrichtingen. Klachten die handelen rond hinder afkomstig van deze bedrijven worden steeds doorgestuurd naar milieu-inspectie. De dienst leefmilieu houdt contact met milieu-inspectie om deze klachten mee op te volgen.

NATUURINSPECTIE

Inbreuken op wetgeving rond bos, groen, wildbeheer, openbare visserij of natuur vallen onder de bevoegdheid van natuurinspectie. Overtredingen zoals bijvoorbeeld het verwijderen van kleine landschapselementen worden doorgegeven aan deze instantie.

OVAM

De handhaving met betrekking tot afvalstoffen en bodem worden behandeld door de toezichthouders van OVAM.

VMM

Incidenten met betrekking tot waterlopen dienen te worden gemeld aan de stad of wanneer ze veroorzaakt door een klasse 1 bedrijf aan omgevingsinspectie. De klacht/melding kan daarna doorgeven worden aan de VMM. Hun afdeling rapportering water kan ter plaatse verifiëren en ingrijpen waar nodig.

5.1.6.2. COMPLEXITEIT VAN HANDHAVING

Handhaving is een complex gegeven waarbij vaak meerdere wetgevingen in acht dienen genomen te worden. Het uitgangspunt van de burger is vaak dat de stadsdiensten of de politie hen verder kan helpen. Echter zijn de bevoegdheden verspreid wat het afhandelen of het te antwoord staan van de burgers soms bemoeilijkt.

Het uitwerken van een duidelijk te volgen procedure waarin de bevoegdheden per dienst (intern en extern) wordt bepaald maar met aandacht voor een geïntegreerde aanpak kan hier hulp bieden. Tevens is het belangrijk de burger te informeren wanneer geen verder hulp kan geboden worden maar deze zelf actie dient te ondernemen via bijvoorbeeld het vredegerecht.

Wanneer een proces-verbaal wordt opgemaakt, wordt deze doorgestuurd naar de bevoegde juridische entiteit. Vele kleinere problemen, die op het terrein tot grote ergernissen kunnen leiden, worden vaak geseponeerd. Hiervoor kunnen een verscheidenheid aan redenen zijn. Om kleine inbreuken af te handelen werd een GAS-reglement ingevoerd. Beëdigde ambtenaren kunnen zo sneller vaststellingen doen en sancties opleggen. Hierbij wordt door de verschillende diensten van de stad samengewerkt.

5.1.6.3. HANDHAVING DIERENWELZIJN

Dierenwelzijn krijgt meer en meer aandacht in onze maatschappij. Dieren verdienen een leefbare omgeving waarin zij op zijn minst worden voorzien in hun basisbehoeften. Verwaarlozing van dieren bij particulieren, maar ook dierenwelzijn bij landbouwbedrijven worden belangrijke aandachtspunten.

De stad Tienen ondertekende de beginselverklaring van 'Diervriendelijke Gemeente' en ontving hiervan het label. De stad streeft naar een nauwe samenwerking tussen de stad en de politiezone om het Dierenwelzijn te behartigen. In november 2020 ondertekende de stad de opvolger van de beginselverklaring van Diervriendelijke Gemeente en heeft de stad zich geëngageerd om 14 richtlijnen na te streven in plaats van de oorspronkelijke 10 richtlijnen.

5.1.6.4. UITDAGINGEN VOOR DE TOEKOMST

- Opstart van de sanering van alle historische verontreinigingen tegen 2036
- Vlaanderen asbestveilig tegen 2040
- Europese 2020-doelstellingen inzake hernieuwbare energie
- Sustainable Development Goals tegen 2030
- Aandachtsgebied De Velpe, behalen van een goede toestand tegen 2027
- 2020 en 2030 doelstellingen uit het burgemeestersconvenant
- Kwalitatief groen: onderhoud en visie op het stadspark, Vianderdomein, stadsrandbos, ...
- Nastreven van de 14 punten als Diervriendelijke gemeente

5.2. KLIMAAT EN ENERGIE

5.2.1. KLIMAATACTIEPLAN STAD TIENEN

Ons klimaat verandert. Extremen van temperatuur, neerslag en wind manifesteren zich over de gehele wereld. De stad Tienen levert inspanningen om energieverbruik en broeikasgassen terug te dringen maar hoe hard we ook ons best doen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, een zekere mate van klimaatverandering is nu al onvermijdelijk en daar moeten we ons op voorbereiden. Langs de andere kant geldt ook dat hoe meer de uitstoot van broeikasgassen wordt verminderd, hoe gemakkelijker het wordt om ons op de daaruit volgende klimaatverandering voor te bereiden.

Zonder mitigatie (=het tegengaan of beperken van klimaatverandering) zal een toereikend adaptatiebeleid (=de aanpassing van natuurlijke en menselijke systemen aan de huidige en de te verwachten gevolgen van klimaatverandering) ook niet mogelijk zijn. De veranderingen zouden immers te extreem zijn. De stad Tienen had vooral aandacht voor het terugdringen van de emissies en formuleerde hiervoor tal van maatregelen in het klimaatactieplan terwijl op beide uitdagingen dient te worden ingezet. Met de ondertekening van het burgemeestersconvenant 2030 in november 2020 heeft de stad zich geëngageerd om naast mitigatie ook adaptatie op te nemen in het in opmaak zijnde klimaatactieplan.

Mitigatie en adaptatie zijn keerzijden van dezelfde medaille. En hoewel mitigatie en adaptatie niet los van elkaar te zien zijn, zijn er toch ook een aantal duidelijke verschillen zijnde:

- De tijdshorizon is verschillend. De mitigatiemaatregelen in het klimaatactieplan stad Tienen spitsen zich in eerste instantie toe op 2020 met een doorkijk naar 2030. De uitstoot van broeikasgassen moet immers op 'korte' termijn gereduceerd worden als we de klimaatverandering binnen de perken willen houden. Bij adaptatie kan meer stapsgewijs naar een toekomstbeeld toegewerkt worden. Hiervoor wordt het jaar 2100 gebruikt.
- Hoewel bij beide een groot aantal beleidsvelden betrokken zijn, worden er verschillende sectoren beoogd. Voor mitigatie moet er onder andere gekeken worden naar de uitstoot van het vervoer en de energie-efficiëntie in gebouwen. Voor adaptatie wordt er gekeken naar aspecten zoals

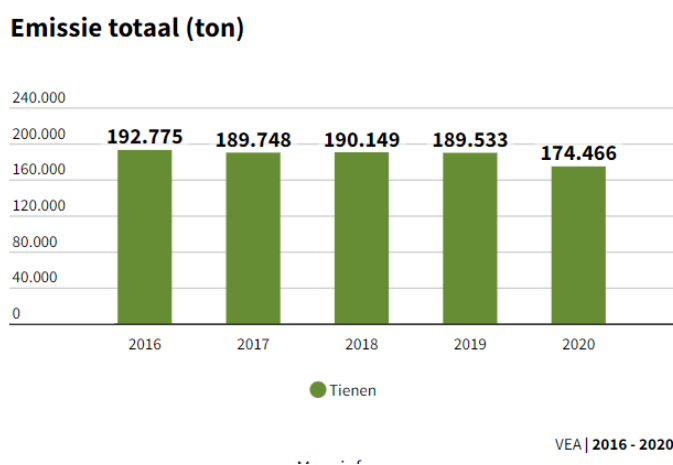
overstromingen, droogte (en het effect daarvan op bijvoorbeeld landbouw of natuur) en hitte in de stedelijke omgeving.

- Verschillende sectoren vragen ook om een verschillende aanpak. Investerings in beide aspecten van het klimaatbeleid kunnen op (korte) termijn kostenbesparend werken, hoewel velen tegen de initiële kost of het ongemak van de werken opzien. Maar, waar bij adaptatie het resultaat van de investering voor de betrokkene direct een eigen voordeel oplevert, is bij mitigatie de link tussen de individuele acties en de daling van de (wereldwijde) broeikasgasuitstoot soms minder evident.

5.2.2. CO₂-EMISSIE STAD TIENEN

De reden waarom we bij klimaat enkel grafieken en cijfergegevens vermelden van de CO₂-emissies en niet van alle broeikasgassen is omdat CO₂ het belangrijkste broeikasgas is en omdat de andere broeikasgassen aan bod komen onder luchtkwaliteit.

Grafiek 1: Totale CO₂-emissie Tienen (2016-2020):

Bron: Departement Leefmilieu, Natuur en Energie – Provincies in Cijfers

Uit de grafiek kan men afleiden dat er in 2020 totaal 174.466 ton aan CO₂ werd uitgestoten. Ten opzichte van 2016 werd ca. 18.000 ton aan CO₂ minder uitgestoten. Desalniettemin blijft er veel werk aan de winkel om de uitstoot substantiëler te verlagen. In vergelijking met Vlaams-Brabant doet Tienen het evenwel nog niet zo slecht qua gemiddelde CO₂-emissie per huishouden.

Grafiek 2: Gemiddelde CO₂-emissie per huishouden (benchmark Tienen t.o.v. Vlaams-Brabant - 2020):

Gemiddelde CO₂-emissie per huishouden

ton

Tienen

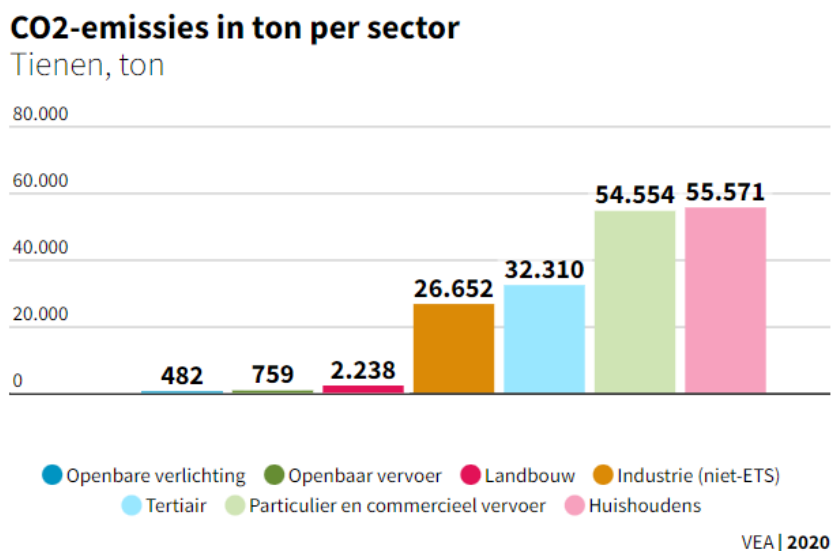

Vlaams-Brabant

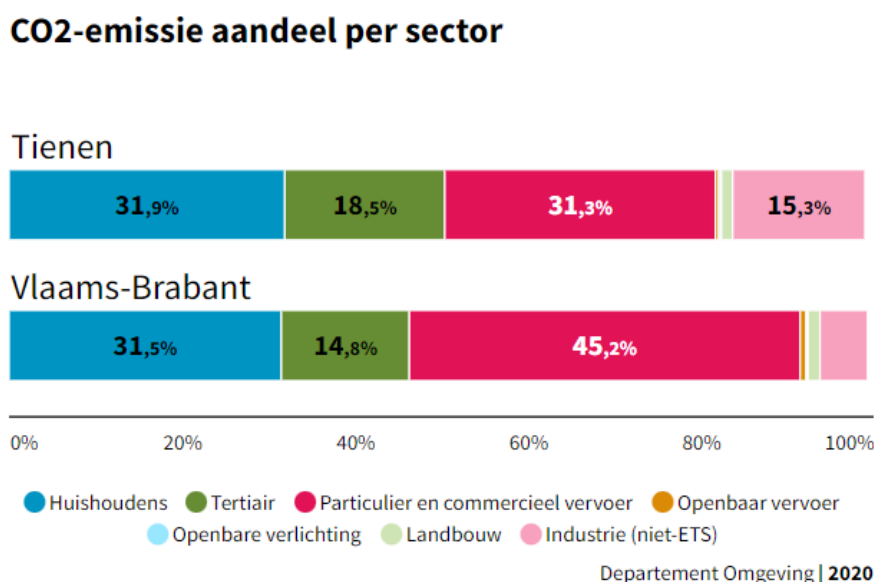
VEA | 2020

Grafiek 3: CO₂-emissies in ton per sector (2020):

Bron: Departement Leefmilieu, Natuur en Energie – Provincies in Cijfers

Grafiek 4: CO₂-uitstoot aandeel per sector (2020):

In de verdeling van de uitstoot uitgedrukt in ton CO₂ voor het jaar 2020 neemt de sector **huishoudens** door gebouwverwarming, sanitair warm water en elektriciteitsverbruik het grootste aandeel in CO₂-uitstoot voor zijn rekening (**31,9%**). Vervolgens neemt de sector **particulier en commercieel vervoer** met 31,3% de tweede plaats in. De **sector industrie** neemt naast de tertiaire sector (18,5%) ook een relatief groot aandeel voor zijn rekening met **15,3%**. De andere sectoren (landbouw, openbare verlichting en openbaar vervoer) nemen een verwaarloosbaar aandeel in m.b.t. de totale CO₂-uitstoot op het grondgebied van Tienen.

5.2.3. ENERGIEVERBRUIK

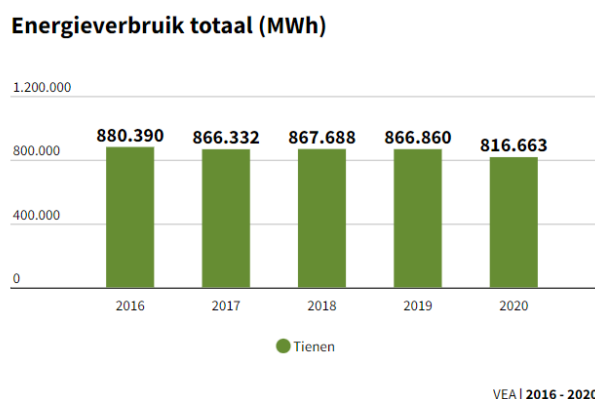
Ons energiesysteem staat voor grote uitdagingen. Om de opwarming van de aarde tegen te gaan, moeten we de broeikasgasuitstoot drastisch terugdringen. Dit betekent dat het totale energieverbruik de komende jaren sterk moet dalen en de resterende energieconsumptie maximaal moet worden ingevuld door hernieuwbare energiebronnen. Tegelijkertijd moet de energievoorziening op alle ogenblikken gegarandeerd blijven en moet de totale kost voor de gezinnen en de bedrijven zo beperkt mogelijk worden gehouden.

In het Belgisch Federaal Energiepact lezen we dat de overgang naar een koolstofarme samenleving een volledige, langdurige transformatie van de economie en in het bijzonder van ons energiesysteem vereist.

De energietransitie zal kosten met zich meebrengen, maar niets doen zou nog duurder zijn en ons grote economische kansen ontnemen. De transformatie van het Belgische energiesysteem moet gepaard gaan met beheersing van de kosten ten laste van de eindgebruiker. Huishoudens – en in het bijzonder kwetsbare huishoudens – moeten tegen betaalbare prijzen toegang tot energie hebben.

Energiearmoede is geen op zich staand feit. Het is een onderdeel van armoede. De aanpak van energiearmoede moet gebeuren aan de bron. Instrumenten ontwikkelen om woningen energie-efficiënt te maken, zorgt voor verlichting van de druk op de energiefactuur. Binnen elke entiteit van de Federale overheid zal een energie-armoedeplan opgesteld worden. Dit plan zal maatregelen voorstellen die gericht zijn op het verminderen van het verbruik. Hoe minder verbruik, hoe lager de factuur. Het terugdringen van het verbruik en het inzetten op energie-efficiëntie moeten binnen dit energie-armoedeplan als topprioriteit gelden.

Grafiek 5: Totaal energieverbruik Tienen in MWh (2020):

Grafiek 6: Energieverbruik door huishoudens per huishouden - benchmark Tienen vs. Vlaams-Brabant:

Energieverbruik door huishoudens per huishouden
MWh

Tienen

Vlaams-Brabant

18,85

VEA | 2020

5.2.4. KERNCIJFERS HERNIEUWBARE ENERGIE TIENEN

Grafiek 7: Lokale productie hernieuwbare elektriciteit (2019)

Lokale productie hernieuwbare elektriciteit

12.675 MWh

Tienen

VEA | 2019

Lokale productie hernieuwbare elektriciteit (t.o.v. elektriciteitsverbruik)

5,6%

Tienen

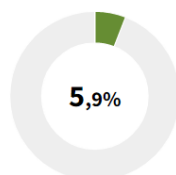
11,1%

Vlaams-Brabant

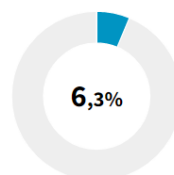
VEA | 2019

Grafiek 8: Benuttingsgraad bruikbare daken voor PV-panelen:

Benuttingsgraad bruikbare daken voor PV

Tienen

Vlaams-Brabant

VEA | 2021

5.2.5. KLIMAATVERANDERING

Klimaatverandering is de verandering van de gemiddelde weersomstandigheden op aarde, een rechtstreeks gevolg van de stijgende concentraties aan broeikasgassen in onze atmosfeer. Klimaatopwarming is een van de grootste mondiale risico's voor mens en maatschappij. Ze zal in Vlaanderen eenvoudig uitgedrukt zorgen voor 'meer hittegolven, drogere zomers, nattere winters en een stijgend zeeniveau'.

Uit het recente IPCC-rapport kan men het volgende afleiden:

- ⇒ 1,5°C opwarming zal heel waarschijnlijk al bereikt worden tussen 2030 en 2052
- ⇒ 0,5 graad opwarming maakt een groot verschil omdat de effecten 2 tot 10 keer groter kunnen zijn
- ⇒ Dringende en vergaande actie is nodig!!

Zoals overal in de wereld zal ook Tienen af te rekenen krijgen met hogere temperaturen, meer droogte, extremere regenval en een toenemend aantal hittegolfdagen.

Hoe kan de stad Tienen zich aan die veranderende omstandigheden aanpassen?

Het beperken van de klimaatverandering (mitigatie) blijft de basis van het Tiense klimaatbeleid en waarvoor de stad Tienen ook al heel wat stappen heeft gezet. Als lokale overheid dienen we alles in het werk stellen om de CO₂-uitstoot zoveel mogelijk te verminderen. Een deel van de klimaatverandering is vandaag al voelbaar, en zal de komende jaren nog verder toenemen. Daarom is het belangrijk dat wij als stad ook inzetten op klimaatadaptatie om de stad Tienen weerbaar te maken tegen de klimaatverandering.

Kaart 1: Wat betekent klimaatverandering voor Vlaanderen

WAT BETEKENT KLIMAATVERANDERING VOOR VLAANDEREN?

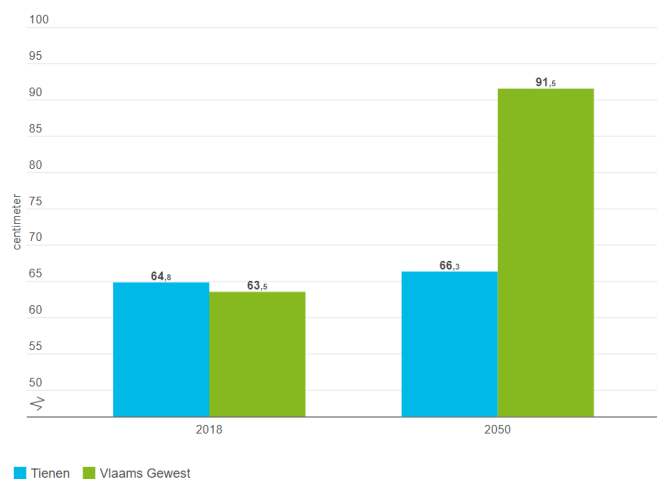

5.2.5.1. KLIMAATEFFECTEN (HUIDIG KLIMAAT-2050)

Overstromingen vanuit waterlopen

Overstromingen vanuit waterlopen (fluviale overstromingen) komen voor in de valleien van waterlopen wanneer deze uit hun oevers treden. Dit komt vooral voor in het winterseizoen, maar kan ook in de zomer voorkomen bij intense neerslag, wanneer het water versneld afgevoerd wordt en de rivieren het water niet meer kunnen slikken. Overstromingen vanuit waterlopen doen zich in het huidige klimaat voor in één vijfde van de gemeenten. Door de klimaatverandering met nattere winters en intensere neerslag zullen overstromingen vanuit waterlopen vaker voorkomen en de waterdieptes stijgen. Ook op plaatsen die tot nog toe geen hinder ondervonden, kunnen in de toekomst problemen ontstaan. De maximale waterdiepte van zones die kunnen overstroomd vanuit waterlopen stijgt van 64,8 cm naar 66,3 cm tegen 2050 in Tienen.

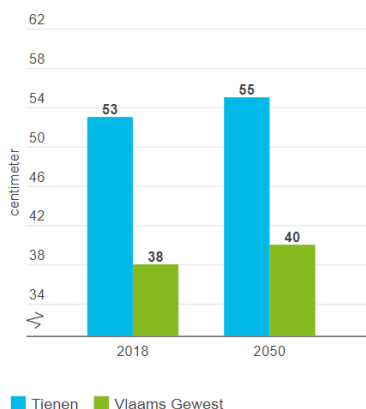
Grafiek 9: Evolutie max. waterdiepte van zones die kunnen overstroomd vanuit waterlopen (huidige klimaat, 2050):

Wateroverlast ten gevolge van intense neerslag

Wateroverlast ten gevolge van intense neerslag (pluviale overstromingen) treedt vooral op op plekken met veel verharding, waar het water niet kan infiltreren of wegstromen. Wanneer neerslag onvoldoende in de bodem kan dringen, stroomt deze over land af naar lager gelegen gebieden. Wateroverlast kan zich zowel voordoen ter hoogte van de tijdelijke waterstroom als vanuit rioleringen, die de watertoevoer niet verwerkt krijgen. In Tienen zal de maximale waterdiepte bij wateroverlast ten gevolge van intense neerslag stijgen van 53 cm naar 55 cm. Daarmee scoort Tienen in 2050 hoger in vergelijking met het Vlaams Gewest (zie grafiek 10).

Grafiek 10: Evolutie maximale waterdiepte bij wateroverlast ten gevolge van intense neerslag (huidige klimaat, 2050):

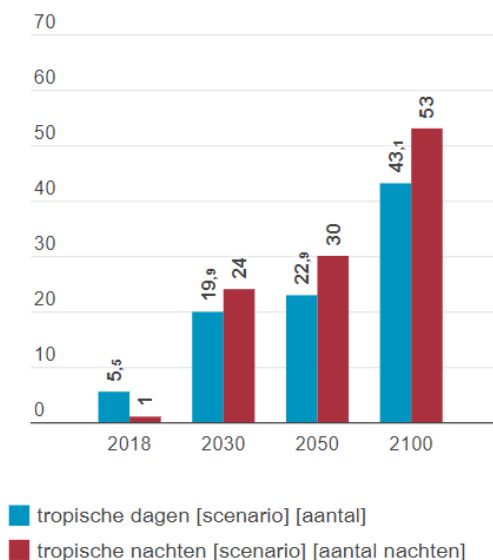

5.2.5.2. KLIMAATTOESTAND (HUIDIG KLIMAAT-2030-2050-2100)

Hitte

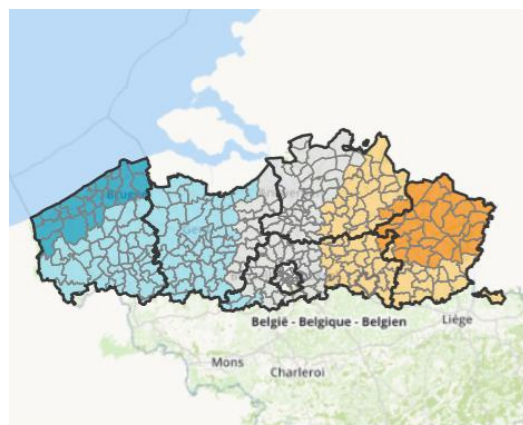
De temperatuur in Vlaanderen zal alleen maar verder toenemen, en dit zeker tijdens de zomermaanden. De gemiddelde zomertemperatuur bedraagt in het huidige klimaat 17,1 °C en kan stijgen tot 25,2 °C in 2100 in Tienen. Door de klimaatverandering neemt ook het gemiddeld aantal dagen waarop de maximumtemperatuur gelijk is aan 30 °C of meer, of tropische dagen, toe (van 5,5 dagen in het huidige klimaat tot 43,1 dagen in 2100). Het aantal tropische nachten waarbij de temperatuur niet beneden de 20 °C zakt, neemt nog veel sterker toe.

Grafiek 11: Evolutie tropische dagen en nachten per jaar Tienen (huidig, 2030, 2050 & 2100):

Bron: Klimaatportaal Vlaamse Milieumaatschappij | provincies.incijfers.be

Grafiek 12: Tropische dagen per jaar Tienen (projectie 2100):

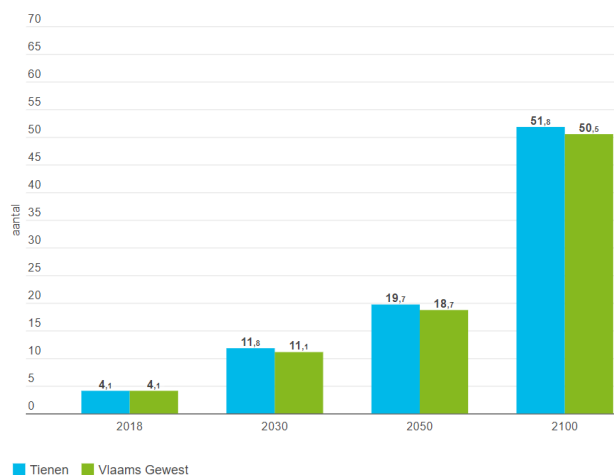
■ veel lager ■ lager ■ gemiddeld ■ hoger
 ■ veel hoger ■ Tienen: 43,1

Bron: Klimaatportaal Vlaamse Milieumaatschappij | provincies.incijfers.be

Aantal hittegolfdagen

Het aantal hittegolfdagen zal toenemen van gemiddeld 4,1 hittegolfdagen in het huidige klimaat tot 19,7 in 2050 en 51,8 in 2100. Hittestress (uitgedrukt in hittegolfgaaddagen) brengt de duur en de intensiteit van hitte mee in rekening. Belangrijke hittestress treedt op vanaf 60 hittegolfgaaddagen of meer. In Tienen bedraagt het aantal hittegolfgaaddagen 14,5 in het huidige klimaat, 97,8 in 2050 en 338,4 in 2100. Dit zijn hallucinante cijfers. Het is duidelijk dat ingrepen nodig zijn om deze tendens te doorbreken.

Grafiek 13: Evolutie hittegolfdagen per jaar (huidige klimaat, 2030, 2050 en 2100):

■ Tienen ■ Vlaams Gewest
 Bron: Klimaatportaal Vlaamse Milieumaatschappij | provincies.incijfers.be

5.2.6. KLIMAATADAPTATIEMAATREGELEN

De Vlaamse overheid stelde het Vlaams Adaptatieplan op dat tot doel heeft een beeld te krijgen van hoe kwetsbaar Vlaanderen is voor klimaatverandering, de weerbaarheid van Vlaanderen tegen de gevolgen van klimaatverandering te verhogen en ons zo goed mogelijk aan te passen aan de te verwachten effecten.

Reageren op de klimaatverandering om zo de negatieve effecten te verminderen en de positieve effecten te benutten, wordt adaptatie genoemd. In de Visienota Ruimte van de provincie Vlaams-Brabant staat

beschreven dat de adaptatie-uitdaging er in bestaat om onze ruimte zo te organiseren dat de provincie en haar inwoners maximaal worden beschermd tegen bovengenoemde risico's.

De stad Tienen stelde een klimaatactieplan op in navolging van de ondertekening van het burgemeestersconvenant. Inmiddels heeft de stad Tienen het klimaatactieplan uitgebreid met een luik klimaatadaptatie waarin klimaatadaptatiemaatregelen worden opgenomen.

Klimaatbestendig inrichten van de publieke ruimte wordt heel erg belangrijk naar de toekomst waarbij ontharden, bebossen, ventileren, warmteopname beheersen, ruimte voor water en tenslotte afschermen zes mogelijke ruimtelijke strategieën zijn.

Het klimaatrobuust maken van de stad moet gezien worden als een belangrijk onderdeel van planning voor de toekomst. De stad Tienen kan zich aanpassen door in te zetten op groen en water in de stad, door verharding weg te werken, water vast te houden en te laten infiltreren. We gaan hieronder in op een aantal indicatoren waarmee we rekening dienen te houden bij het uitwerken van het beleid rond klimaatadaptatie.

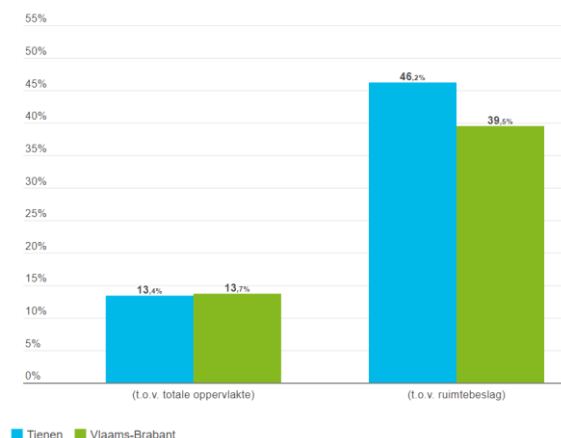
Verhardingsgraad

De grootste uitdaging ligt bij het ontharden van de bebouwde omgeving, dus binnen het ruimtebeslag. Met verharding bedoelen we de afdekking van de bodem door voornamelijk gebouwen, wegen, parkeerterreinen en terrassen. Bodemverdichting door gebruik van zware machines bij het bewerken van landbouwgronden of tijdens het bouwproces zit niet vervat in deze verhardingsgraad. De verhardingsgraad is de oppervlakte verharding ten opzichte van de totale oppervlakte.

Totale verhardingsgraad en verhardingsgraad binnen het ruimtebeslag

Van de totale oppervlakte van Tienen is 13,4% verhard (of ongeveer 9,8 miljoen m²). Dit ligt lager dan het gemiddelde in Vlaams-Brabant (13,7% verharding). De verhardingsgraad binnen het ruimtebeslag, is 46,2%. Dit ligt hoger dan het gemiddelde in Vlaams-Brabant (39,5%).

Grafiek 14: Verharding, % t.o.v. totale oppervlakte en t.o.v. ruimtebeslag:

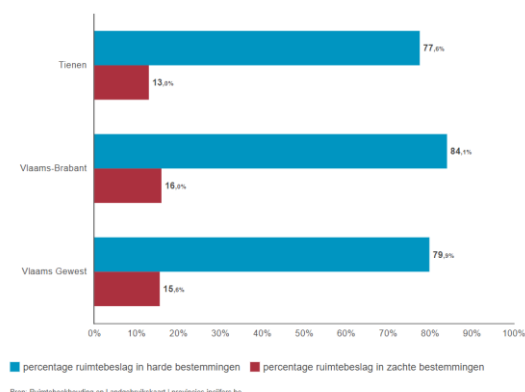
Landgebruik versus bestemming

Het landgebruik geeft aan hoe de ruimte effectief gebruikt wordt. Dit stemt niet altijd overeen met de geplande bestemming van die ruimte. Een bestemming is een door de overheid voorgenomen landgebruik op een grond en is opgenomen in een goedgekeurd plan (bijvoorbeeld gewestplan, ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP)) via stedenbouwkundige voorschriften. De ruimteboekhouding monitort de vastgestelde bestemmingen.

De verschillende bestemmingen kunnen gegroepeerd worden in harde en zachte bestemmingen. Harde bestemmingen zijn bestemd om gedomineerd te worden door ruimtebeslag: wonen, recreatie, transportinfrastructuur, industrie, industrie binnen de poorten, bepaalde categorieën van overig groen en overige. Zachte bestemmingen zijn niet bestemd om gedomineerd te worden door ruimtebeslag: natuur en

reservaat, bos, landbouw, overig groen en overige. In Tienen is 24,7% van de totale planologisch bestemde oppervlakte hard bestemd, t.o.v. 27,5% in Vlaams-Brabant en 27,5% in het Vlaams Gewest. In grafiek 15 vergelijken we ruimtebeslag in harde en zachte bestemmingen. In probleemgebieden (bv. wateroverlast) waar harde bestemmingen een relatief laag ruimtebeslag hebben, kan dit in de toekomst mogelijk bijkomende problemen opleveren bij verdere invulling van die ruimte. Daarentegen kunnen zachte bestemmingen met een relatief hoog ruimtebeslag in sommige gevallen kansen bieden voor ontharding en vergroening. De exacte interpretatie is steeds locatiegebonden.

Grafiek 15: Ruimtebeslag in zachte en harde bestemmingen t.o.v. totale oppervlakte zachte en harde bestemmingen (2020):

Effectief overstromingsgevoelig gebied

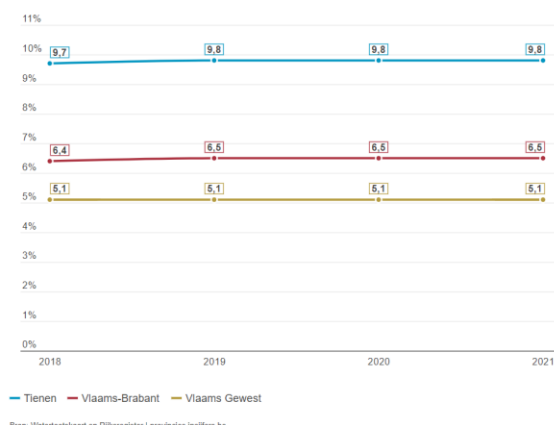
De watertoets is een instrument waarmee de overheid die beslist over een vergunning of een plan inschat wat de impact ervan is op het watersysteem. Voor projecten gelegen in overstromingsgevoelig gebied moet de overheid advies aanvragen bij de waterbeheerder, die aanbevelingen kan formuleren om de verwachte schade aan het watersysteem te vermijden, beperken, herstellen of compenseren. Verkopers en huurders van panden of gronden zijn verplicht om kandidaat-kopers of huurders erover te informeren als hun goed in overstromingsgevoelig gebied ligt.

Plaatsen aangeduid als 'effectief overstromingsgevoelig gebied' kennen in het huidige klimaat al een middelgrote kans op overstroming of hebben in het verleden al te maken gekregen met overstromingen.

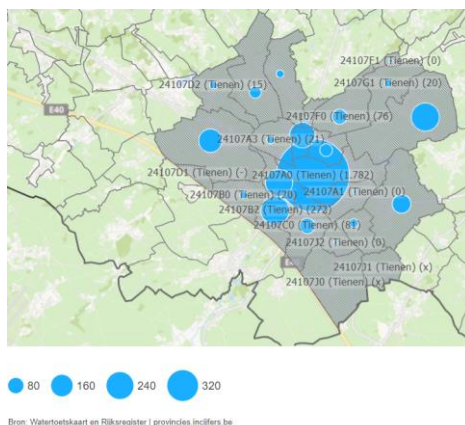
Tienen heeft **4,9% effectief overstroombaar gebied** (2019). Dit gaat over 3.582.057 m² met mogelijke schade aan landbouw, natuur en infrastructuur.

In Tienen woont 9,8% van de inwoners in of bij effectief overstromingsgevoelig gebied. Dit is hoger dan in Vlaams-Brabant (6,5%) en hoger dan in het Vlaams Gewest (5,1%). Voor meer details zoomen we in op het aantal inwoners op wijkniveau in Tienen in.

Grafiek 16: Evolutie inwoners in of bij effectief overstromingsgebied (2018-2021):

Kaart 2: Inwoners in of bij effectief overstromingsgebied in Tienen, op wijkniveau (2021):

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit staat onder druk door de gevolgen van overstromingen en wateroverlast, hitte en droogte. De ecologische toestand van een waterloop wordt ingedeeld in 5 categorieën: zeer goed, goed, matig, ontoereikend en slecht. Een goede ecologische toestand wordt in Vlaanderen bijna nergens bereikt, al is een langzame verbetering merkbaar.

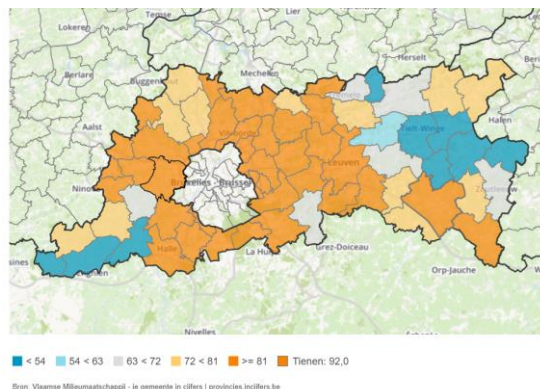
Tabel 6: Kwaliteit van de belangrijkste waterlopen in Tienen:

Waterlichaam	Ecologische toestand
GENOVEVABEEK	Slecht
GROTE GETE + BORGGRACHT	Matig
MENE	Ontoereikend
VELPE	Matig
VELPE L1	Matig

Riolering en zuiveringsgraad

Tienen heeft een rioleringsgraad van **92,0%** in 2021. Hierover mag Tienen bijzonder fier zijn!

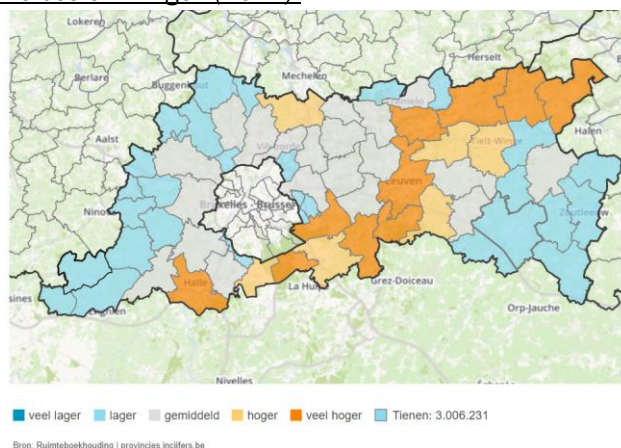
Kaart 3: Rioleringsgraad Tienen(2021):

Oppervlakte groene bestemming

In Tienen is 4,1% van de oppervlakte volgens de ruimteboekhouding ingekleurd als een groene bestemming. Het gaat dan om bestemming natuur en reservaat, bos en overig groen (parkgebieden, bufferzones, speelbossen, enz.). Deze oppervlakte is lager dan in Vlaams-Brabant (17,7%) en lager dan in het Vlaams Gewest (15,5%). We kunnen hier spreken van een heus pijnpunt.

Kaart 4: Oppervlakte groene bestemmingen (2022):

Toegankelijk groen

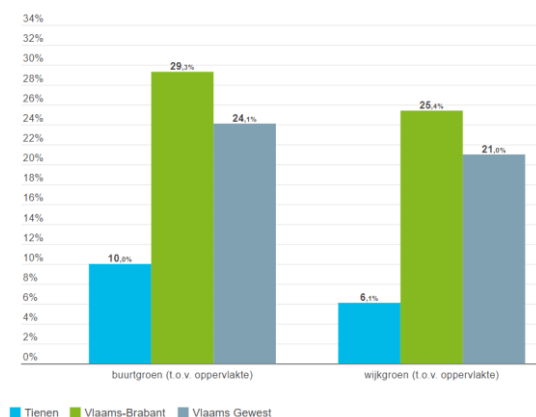
De aanwezigheid van groen in de bebouwde omgeving zorgt voor verkoeling. Niet alleen grotere oppervlakten natuur, maar ook kleinere groene ruimtes verspreid over de bebouwde kern (parken, bomen, hagen en gevelgroen) hebben een groot afkoelend effect. Het is belangrijk dat dat groen ook toegankelijk is en in de nabijheid van woonplaatsen gelegen is, zodat inwoners overdag koele en beschaduwde plaatsen kunnen opzoeken wanneer de temperaturen hoog oplopen. Dit geldt in het bijzonder op plaatsen waar inwoners geen of een heel kleine tuin hebben. Onderstaande indicatoren brengen de oppervlakte en de nabijheid van vrij toegankelijke groene ruimte in kaart.

Typologieën toegankelijke groenclusters 'groen in de buurt'

- buurtgroen Groen met minimum oppervlakte van 0,2 ha
- wijkgroen Groen met minimum oppervlakte van 10 ha

In Tienen is 10,0% van de oppervlakte ingenomen door buurtgroen. In Vlaams-Brabant bedraagt dit 29,3% en in het Vlaams Gewest 24,1%. Wijkgroen is in 2016 van toepassing op 6,1% van de oppervlakte in Tienen (en ter vergelijking: 25,4% in Vlaams-Brabant en 21,0% in het Vlaams Gewest). Dit stellen we vast in onderstaande grafiek 17.

Grafiek 17: Toegankelijk groen (buurtgroen en wijkgroen), % t.o.v. totale oppervlakte:

5.2.7. BURGEMEESTERSCONVENANT (KLIMAATMITIGATIEMAATREGELEN)

De stad Tienen ondertekende op 25 juni 2014 het burgemeestersconvenant samen met 60 andere Vlaams-Brabantse gemeenten. Met de ondertekening van het burgemeestersconvenant engageerde de stad Tienen zich om concrete maatregelen te nemen om de CO₂-uitstoot tegen 2020 met minstens 20% terug te dringen. In navolging hiervan werd een klimaatactieplan opgemaakt dat werd goedgekeurd in zitting van 30 juni 2016.

De stad Tienen dient om te twee jaar te rapporteren over de stand van zaken van de uitgevoerde acties van het klimaatactieplan bij de Europese Commissie en om de vier jaar worden de cijfers ook bekeken.

Op 26 november 2020 ondertekende de stad Tienen het burgemeestersconvenant 2030, de opvolger van het burgemeestersconvenant 2020. De ambities zijn scherper gesteld. Tegen 2030 heeft de stad Tienen zich geëngageerd om de CO₂-uitstoot met minstens 40% te reduceren en om haar veerkracht te verhogen door zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering (klimaatadaptatie).

5.2.8. STAND VAN ZAKEN UITVOERING KLIMAATACTIEPLAN (GEEN UPDATE IN 2022!)

1) Voor de sector huishoudens werden volgende acties opgenomen:

a. Samenaankopen voor isolatiematerialen organiseren/ondersteunen/promoten en inzetten op ontzorging en begeleiding:

De stad Tienen ondersteunde in 2017 en 2018 in samenwerking met IGS de samenaankopen voor dakisolatie, vloerisolatie en gevelisolatie georganiseerd door Kringwinkel Hageland die deel uitmaakt van het Klimaatnetwerk Vlaams-Brabant. Op de klimaatkaart van de provincie Vlaams-Brabant lezen we af dat er vanuit Tienen geen enkele inwoner aan de groepsaankoop van dakisolatie/zoldervloerisolatie/gevelisolatie heeft deelgenomen.

b. Samenaankopen voor alternatieve energie organiseren/ondersteunen/promoten en inzetten op ontzorging en begeleiding.

In 2017 en 2018 nam de stad Tienen deel aan de groepsaankoop voor pv-installaties. Er namen 9 inwoners deel aan de groepsaankoop pv-installatie en in totaal werd 7.088 ton CO₂ gereduceerd.

c. Stimuleren van woonrenovaties door o.a. energiescans bij huishoudens, organiseren van informatiemomenten.

d. Thermografische luchtfoto:

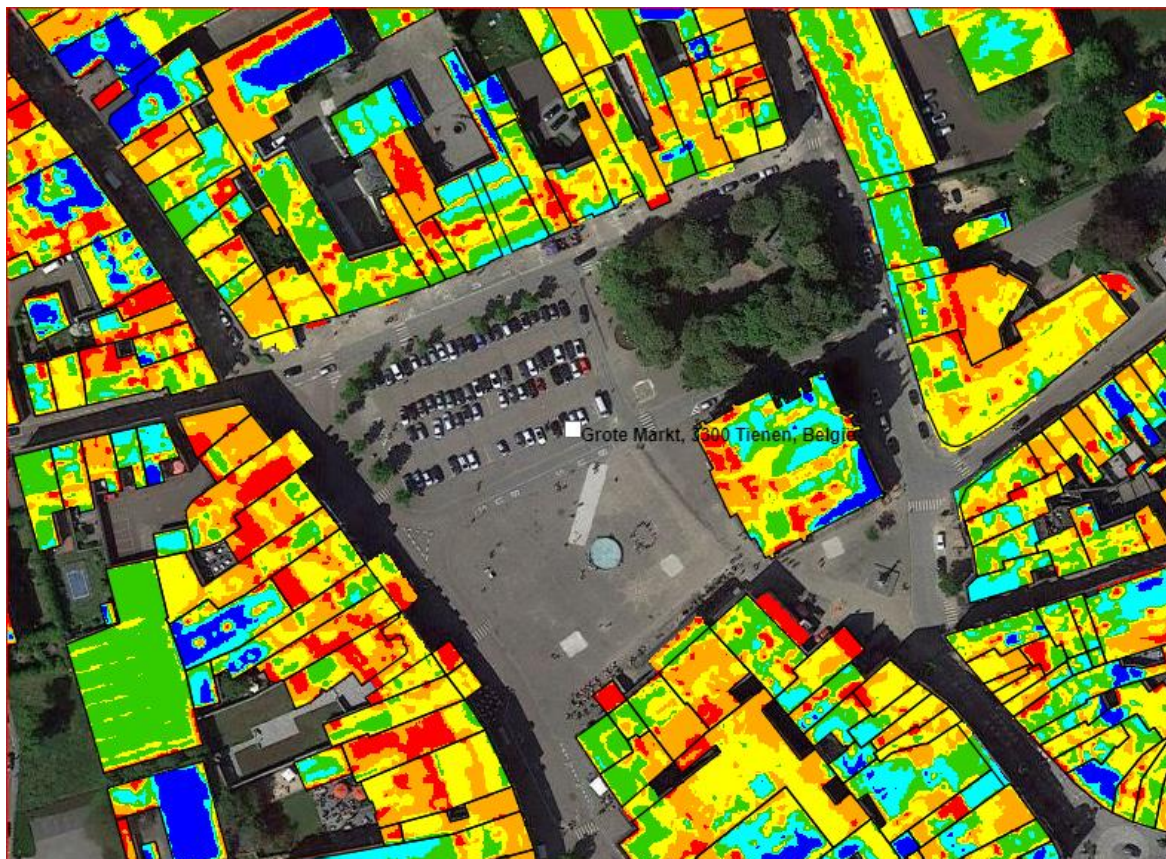
De stad Tienen liet een thermografische luchtfoto maken door de firma Action Air. Op 7, 8 en 12 februari 2018 vloog een tweepropeller vliegtuigje boven het grondgebied van Tienen om een thermografische luchtfoto te maken.

Op deze warmtefoto van de stad kan je zien hoeveel warmte via de daken van de huizen verloren gaat. Dit vormt een indicatie voor de mate waarin daken zijn geïsoleerd.

Een dak isoleren verhoogt het comfort van een woning en kan voor een flinke besparing op de energiefactuur zorgen. Bovendien betekent dit een vermindering van de CO₂-uitstoot.

Inwoners kunnen via de website van de stad Tienen de thermografische luchtfoto raadplegen en zien of hun dak al of niet geïsoleerd is. Om meer informatie te verkrijgen kunnen inwoners terecht bij het Wooninfopunt die naast advies ook info verstrekken over premies voor energiebesparende maatregelen enz.

Kaart 5: Thermografische luchtfoto Grote Markt van Tienen:

In 2018 werd ook de klimaatmobiel ingezet in elke deelgemeente van Tienen zodat de inwoners van de deelgemeenten zich niet naar het stadhuis dienden te begeven om de resultaten van de thermografische luchtfoto te consulteren en advies op maat te krijgen.

e. Bouwblokrenovatie:

In 2017 werd besloten om deel te nemen aan het proefproject 'Bouwblokrenovatie'. De stad Tienen keurde hiervoor een intentieverklaring van de provincie Vlaams-Brabant goed. Het verbeteren van de woningkwaliteit en de energieprestatie van woningen vormen de centrale doelstelling. Vooral in woningen van ouderen, bij lage inkomensgroepen en op het onderste segment van de private huurmarkt is extra inspanning nodig. Recent Vlaams onderzoek toont aan dat daar ondanks de vele beleidsinspanningen van de laatste 10 jaar de situatie niet verbeterd. Nochtans is hier de grootste winst aan energiebesparing te halen wil men de klimaatdoelstellingen bereiken. Het ontbreekt de mensen aan de nodige financiële middelen om de noodzakelijke investeringen te pre-financieren. Hierdoor gaan de vele tegemoetkomingen aan hen voorbij. Veelal zijn ook administratieve kennis en technisch inzicht afwezig.

Tienen is door de provincie gekozen als één van de proefprojecten. Binnen de Stad Tienen heeft het IGS-project Lokaal Woonbeleid (Wonen tussen Zoet & Zout) een inventaris gemaakt op wijkniveau (leegstand/ CA/verwaarlozing/ OO/ verloedering en verwaarloosde handelspanden). Die geeft een beeld van de toestand per individueel pand. Een gefaseerde aanpak wordt aanbevolen, gebaseerd op recente studies van Blauwdruk, Buur en AST 77. Hierin wordt de benedenstad als prioritair deelgebied naar voren geschoven. Na evaluatie van het project kan eenzelfde benadering in andere wijken opgezet worden in een latere fase (bv. stationsomgeving, Grimde, ...).

- 2) Voor de sector industrie werden volgende acties ondernomen:

Belangrijk om te weten is dat er in Tienen 2 ETS bedrijven gevestigd zijn (Tiense suikerfabriek en Citrique Belge). Deze bedrijven krijgen via een Europees emissiehandelssysteem emissierechten toegewezen waardoor zij buiten de scope van het klimaatactieplan vallen en hun CO₂-uitstoot niet werd mee geteld.

a. Stimuleren van energiebesparende maatregelen/gebruik van hernieuwbare energie bij bedrijven

Uitwisselen van ideeën/maatregelen inzake duurzaam ondernemen:

In samenwerking met VOKA werd in 2017 een inspiratielunch georganiseerd voor de Tiense bedrijven waar Kim's Chocolate een presentatie heeft gegeven over hoe zij duurzaam ondernemen (zij bewerkstelligen door het nemen van energiebesparende maatregelen een reductie van 363 ton CO₂ per jaar!).

Akkoord stad Tienen om actief mee te werken in het Zero Emissie voor collectief Busvervoer (ZEB) project Vlaanderen:

Inzet van 2 eerste elektrische bussen zal zorgen voor een besparing van 120 ton CO₂ per jaar. Multiobus mikt op een besparing van 1000 ton CO₂ per jaar tegen 2025.

- 3) Voor de sector mobiliteit werden volgende acties ondernomen:

a. Stimuleren van alternatieve vervoersmiddelen

Met de Green Deal Gedeelde Mobiliteit werd een engagementsverklaring afgesloten tussen de stad en de Vlaamse overheid. In ruil voor acties die de stad onderneemt geeft de Vlaamse overheid zichtbaarheid en ondersteuning en bekijkt de Vlaamse overheid waar knelpunten binnen de regelgeving kunnen worden weggewerkt.

In het kader van de **Green Deal Gedeelde Mobiliteit** worden volgende 4 acties uitgevoerd vóór 31 december 2020:

- Actie 1: stad Tienen sensibiliseert duurzaam verplaatsingsgedrag bij het stadspersoneel;
- Actie 2: stad Tienen zet verder in op fietsdelen en onderzoekt of andere toepassingen van deelfietsen mogelijk zijn;
- Actie 3: stad Tienen zal samen met Fietzersbond Tienen haar parkeerbeleid aanpassen t.v.v. gedeelde mobiliteit, zoals het parkeerplaatsen voorbehouden voor deelauto's en het opdrijven van fietsstallingen voor (deel)fietsen;
- Actie 4: stad Tienen implementeert autodelen door 2 deelauto's ter beschikking te stellen en promoot ook andere autodeelsystemen.

De stad Tienen ondernam reeds volgende acties in het kader van de Green Deal Gedeelde Mobiliteit:

o Implementatie Autodelen

Het dossier 'Autodelen' is in voorbereiding. Voorkeur gaat uit naar de stationsomgeving om daar 2 deelauto's ter beschikking te stellen. Deze locatie zou dan ook op termijn zich kunnen ontwikkelen als een mobipunt. Het CBS ging reeds principieel akkoord om deel te nemen aan het klimaatproject "Maak een mobipunt" van de provincie Vlaams-Brabant en Interleuven.

Een mobipunt is een fysieke plaats waar verschillende mobiliteitsfuncties elkaar ontmoeten: auto- en fietsdelen, halte openbaar vervoer, taxidiensten, fietsparkeren, enz.

Voor de stad Tienen is de stationsomgeving een potentiële locatie gelet op de aanwezigheid van openbaar vervoer, fietsparkeren, fietsdelen, taxidiensten en mogelijk in de zeer nabije toekomst ook autodelen.

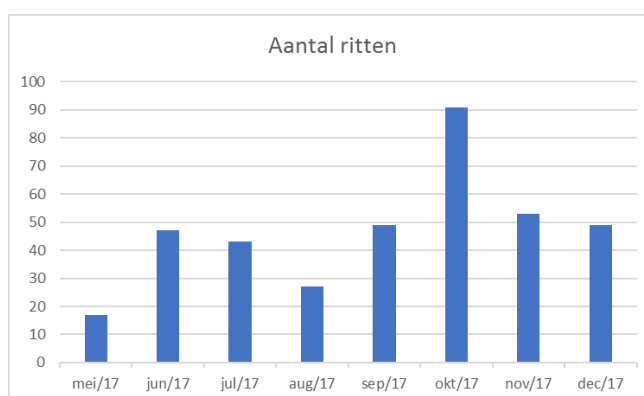
Begin mei 2021 werd het Hoppinpunt station Tienen in gebruik genomen en werden 2 elektrische deelauto's ter beschikking gesteld.

Ook kwam er een deelauto op het Sint-Jorisplein waar inwoners van Tienen gebruik kunnen van maken na de kantooruren en tijdens het weekend.

- Uitrol deelfietsensysteem

In mei 2017 werd het deelfietsensysteem gelanceerd. De stad Tienen ondertekende hiervoor een overeenkomst met Blue-Bike die 8 deelfietsen ter beschikking stelt aan het station van Tienen. Sinds mei 2017 hebben 79 Tienenaars een abonnement bij Blue-Bike.

Grafiek 18: Overzicht van het aantal ritten per maand voor het dienstjaar 2017:

- 4) Voor de tertiaire sector werden volgende acties ondernomen:

In het klimaatactieplan staan volgende maatregelen opgenomen:

a. Stimuleren van energiebesparende maatregelen bij horeca en handelaars

In 2017 nam de stad Tienen deel aan de campagne “Zo Dichtblij”. De campagne “Zo Dichtblij” is een campagne dat uitgaat van de Bond Beter Leefmilieu in samenwerking met UNIZO en de Gezinsbond en die erop gericht is om Vlaamse steden en gemeenten om duurzamer en klimaatbewuster te worden. Er namen 15 handelaars mee.

b. Stimuleren van energiebesparende maatregelen bij scholen

Aangezien de provincie Vlaams-Brabant scholen ondersteunt op vlak van klimaat en energie neemt de stad Tienen eerder de rol van informant en communicator op zich.

Er is wel een project in voorbereiding in het kader van LICHT (Lokaal initiatief voor een Coöperatief Hernieuwbare Energietransitie) van het Klimaatnetwerk Vlaams-Brabant waarbij scholen zullen worden betrokken om hun daken ter beschikking te stellen voor de plaatsing van pv-panelen en waarbij burgers hieraan rechtstreeks kunnen participeren. Een eerste contact werd hiervoor reeds gelegd met scholencampus VIA gevestigd op de Waaiberg.

- 5) Stand van zaken uitvoering maatregelen landbouw, natuur en biodiversiteit en duurzame consumptie:

- Versterken en beschermen van robuuste natuur- en boskernen en fijnere groen-blauwe structurelementen

Het stadsrandbos bevindt zich langsheen de Getestraat en de Invalsweg op gronden van het OCMW. Samen met verscheidene partners wordt in deze zone een belangrijke groene long gecreëerd waar de

Tienenaar zich kan ontspannen. Samen met de VMM staat de aanleg van een nieuwe meander in de startblokken.

- **Strategisch project Getestreek:** intergemeentelijke samenwerking met als doelstelling de kwaliteit van het valleilandschap te verbeteren.

- **Vergroening in de stad**

De meest ingrijpende ruimtelijke verandering bij de heraanleg van de Grote Markt zal de introductie van de kerktuin zijn. Deze omrande tuin, biedt een aantal ruimtelijke kwaliteiten en een sterke visuele impact als grens van de lege ruimte van de Grote markt. Doorheen de tuin worden een aantal doorsteken voorzien van het plein naar de oostelijke rand, een veilige en groene verbinding voor wandelaars en fietsers.

Tegelijk vormt de tuin op grotere schaal een link in de stedelijke biodiversiteit van Tienen. Door te werken met beplanting in meerdere lagen en een mix van soorten, ontstaat een kwalitatieve unieke plek, zowel naar stadsecologie als beleving en ontspanning. De kerktuin wordt tevens ontwikkeld als een beeldentuin. Dit betekent dat de scenografie van het groen zal worden ingezet om de verschillende beelden en het onroerend erfgoed van de Heldensquare op te waarderen en weer in de spotlight te brengen.

- **Uitvoeren van onkruidbestrijdingsplan en aandacht voor pesticiden- en herbicidenvrije ontwerpen**

Zie deel omgevingsanalyse publiek domein.

- **Creëren van een platform en logistieke ondersteuning voor duurzame en lokale landbouw**

In 2017 ging de **Stadsakker** van start op de terreinen achter de ziekenhuis-campus St.Jan aan de Houtemstraat waar verse groenten kunnen worden geoogst. Maar de Stadsakker wil veel meer zijn. Een ontmoetingsplek bijvoorbeeld waar je ideeën kan uitwisselen over lokale voedselproductie, gezonde voeding en de omslag naar een duurzame samenleving. De StadsAkker combineert de energie van de stad met de rust van een groene zone. Het brengt stad en platteland samen. De site wil een positieve verandering teweegbrengen. Niet zozeer met een grote visie, wel met een stevige ‘doe’mentaliteit. Het biedt een positief antwoord op de vraag naar een groene en gezonde leefomgeving, het zorgt voor de inclusie van kwetsbare groepen en het stimuleert het contact en de dialoog tussen inwoners.

- **Creëren van een platform en logistieke ondersteuning voor het tegengaan van voedseloverschotten/-verspilling**

In Tienen is Het Soepcafé actief hetgeen een initiatief is van Opgewekt Tienen. Het Soepcafé bundelt de krachten om voedseloverschotten van lokale winkels te verwerken tot heerlijke soep. De soep wordt gratis uitgedeeld tijdens plaatselijk activiteiten. Op deze manier verbindt het Soepcafé duurzaamheid met een sociaal engagement om de Tienenaars met een kleine portie warmte dichterbij elkaar te brengen.

- **Informereren en sensibiliseren van diverse doelgroepen rond landbouw, natuur, biodiversiteit en duurzame consumptie**

De stad Tienen nam deel aan de provinciale campagne. ‘Leve de tuin’. Verder verschijnen er regelmatig artikels over natuur en biodiversiteit op de website en het stadsmagazine.

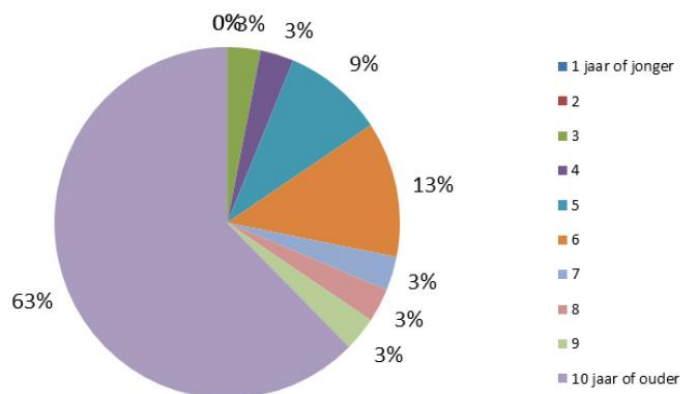
Elk jaar gaat in Tienen het evenement Tienen Proeft door op de Grote Markt waar de inwoners de gelegenheid krijgen om te proeven van streekbieren en andere streekspecialiteiten.

6) Stand van zaken uitvoering maatregelen stedelijke organisatie

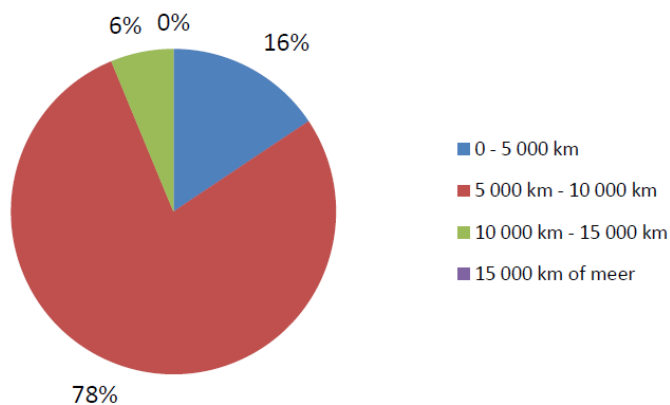
- Het uitvoeren van een duurzaam gebouwenbeheer
- Duurzaam voertuigenpark:
 - Leeftijd van de 48 voertuigen van de stad Tienen:
 - 63% van de voertuigen is ouder dan 10 jaar. De gemiddelde leeftijd is 12 jaar.
 - Brandstoftype: 75% van de voertuigen rijdt op diesel en 25% op benzine.

- 94% van de voertuigen rijdt gemiddeld minder dan 10.000 km/jaar. De gemiddeld gereden afstand/jaar/voertuig bedraagt 6.792 km.
- De gemiddelde ecoscore van de gehele doorgelichte vloot bedraagt 49. De ecoscore van een milieuvriendelijk voertuig bedraagt 75 of hoger.
- In 2018 werden er twee elektrische personenvoertuigen aangekocht.
- In de pipeline zit de aankoop van een terreinwagen 4 x 4 op CNG en een lichte vrachtwagen met achterwaartse kipper op CNG.

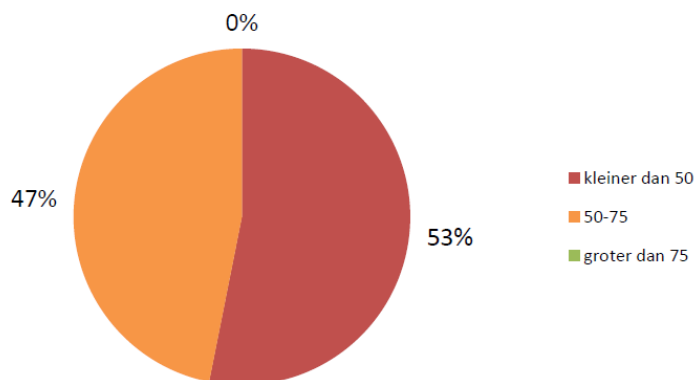
Grafiek 19: Leeftijd wagen voertuigenpark:

Grafiek 20: Gemiddeld aantal kilometer per jaar van de voertuigen:

Grafiek 21: Ecoscore:

– **Uitvoering masterplan Openbare Verlichting**

Eind 2014 was aan Eandis opgedragen om de openbare verlichting te dimmen in de deelgemeenten Oplinter en Kumtich. De verlichting brandt dan op een lager vermogen tussen 22 uur en 6 uur. Zo kan energie worden bespaard zonder in te boeten aan comfort of veiligheid. Het verlichtingspark in zowel Kumtich als Oplinter werd aangepast om dimming technisch mogelijk te maken.

In de dorpskern van Oplinter en langs bepaalde invalswegen werd de verlichting vernieuwd en werden meer dan 100 dimbare lampen geïnstalleerd. Ter hoogte van de school werd niet-dimbare accentverlichting aan de twee zebrapaden aangebracht. Voor de aanstraling van de kerk werden 22 grondspots geïnstalleerd. Daarbij werd het vermogen van de aanstralers gehalveerd en werd de mogelijkheid gecreëerd om te doven tussen 24.00 en 06.00 uur.

In Kumtich werden bestaande palen en armaturen in de 'Bloemenwijk' vervangen. Er werden een 30 -tal armaturen met lampen geplaatst die kunnen worden gedimd tussen 22.00 en 06.00 uur.

5.2.9. LUCHTKWALITEIT

De afgelopen decennia slaagden zowel Vlaanderen als Europa erin de uitstoot van vervuilende stoffen naar de lucht sterk te verminderen en zo de kwaliteit van onze lucht te verbeteren. Toch heeft luchtverontreiniging nog steeds een belangrijke schadelijke impact op onze gezondheid en op het leefmilieu. Luchtverontreiniging is de belangrijkste milieugerelateerde oorzaak van vroegtijdige sterfte in de Europese Unie en in het Vlaamse gewest. Het klimaatbeleid en het luchtkwaliteitsbeleid beogen allebei een vermindering van de emissies van een aantal stoffen in de lucht, respectievelijk broeikasgassen en luchtverontreinigende emissies.

In mei 2018 werd de luchtkwaliteit gemeten waar 20.000 Vlamingen hebben aan geparticipeerd. Onder leiding van professionele wetenschappers verzamelden burgers data over de luchtkwaliteit. Het onderzoek beter bekend als CurieuzeNeuzen Vlaanderen had tot doel om de luchtkwaliteit over heel Vlaanderen gedetailleerd in kaart te brengen, zowel in de stad als op het platteland.

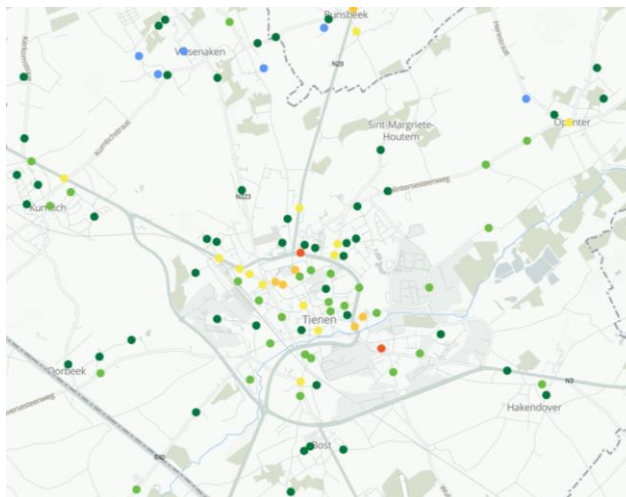
Omdat NO₂ een goede indicator is voor luchtverontreiniging door het verkeer werd enkel de concentraties van NO₂ in de buitenlucht gemeten. De stippenkaart van CurieuzeNeuzen Vlaanderen toont de gemeten NO₂-concentratie (microgram/m³) via een kleurencode.

Recente resultaten van de Vlaamse Milieumaatschappij tonen aan dat luchtkwaliteit niet enkel een probleem is in de grote steden. Ook in kleine gemeenten wordt de Europese norm voor stikstofdioxide (NO₂) overschreden.

Deze moleculen ontstaan bij verbranding op hoge temperatuur, zoals in de motor van een auto. Omdat NO₂ een belangrijke indicator is voor luchtverontreiniging door het verkeer, is het relevant om de stof te meten. Het verkeer is verantwoordelijk voor meer dan de helft van de NO₂-uitstoot in Vlaanderen. Dieselwagens produceren daarbij meer NO₂ dan benzine wagens.

Hoge NO₂-concentraties hebben belangrijke effecten op de gezondheid zoals irritatie van de luchtwegen, verergering van astma of chronische bronchitis. Recent onderzoek toont aan dat hogere NO₂-concentraties ook de kans op een hartaanval vergroten. Stikstofdioxide heeft daarnaast ook een invloed op het milieu door de vorming van smog, en draagt bij aan de verzuring van de oceanen.

Kaart 6: Resultaten onderzoek CuriezeNeuzen Tienen:

Overwegend kan besloten worden dat de luchtkwaliteit relatief goed is op een aantal punten na. De slechtste score in Tienen bedraagt 37,5 microgram per kubieke meter. De Europese norm bedraagt 40 microgram per kubieke meter, maar dat is wel een toegelaten maximum. Het gemiddelde in Tienen bedraagt 20,4 microgram per kubieke meter.

5.2.10. ANDERE UITDAGINGEN

- **In het Belgisch Interfederaal Energiepact staan volgende doelstellingen:**
 - a. In 2050 verwarmen we onze gebouwen niet meer met behulp van fossiele brandstoffen maar gebruiken we hernieuwbare technologieën zoals warmtepomp, warmtenet, geothermie, zonneboiler, biomassa, biogas, ...;
 - b. Vanaf 2035 worden geen nieuwe mazoutketels meer verkocht (industrie en residentieel);
 - c. De openbare gebouwen zijn energieneutraal tegen 2040.

- **Nederland stopt gaslevering tegen 2030**

Hierdoor dient Tienen over te schakelen van arm gas naar rijk gas. In Tienen is deze gasconversie gepland in 2026. Ook voor de stadsgebouwen zal dienen nagegaan te worden of de technische installaties hier al of niet nog aan dienen te worden aangepast.

- **Ontwerp Vlaamse Klimaat- en Energieplan 2021-2030, waarin volgende maatregelen zijn opgenomen:**
 - een actieplan 'Bijna-energie neutrale gebouwen';
 - een sterke verlaging van het EPC-kengetal voor residentiële gebouwen via het Renovatiepact;
 - sensibilisering en informering via de Woningpas en het EPC+;
 - aanmoediging van diepgaande renovaties via financiële stimuli;
 - verstrenging van de energieprestatieregelgeving;
 - ontwikkeling van een actieplan voor niet-woongebouwen (tertiaire sector);
 - beter onderhoud van verwarmingsinstallatie en buitengebruikstelling van energie-inefficiënte toestellen;
 - ontwikkeling van een strategie voor de uitfasering van fossiele brandstoffen (warmtepomp, zonneboiler, warmtenetten, geothermie, biomassa, ...);
 - geen stookolieketels meer in nieuwe woningen en ingrijpende renovaties vanaf 2021;
 - het plaatsen van stookolieketels in nieuwe woningen en bij ingrijpende renovaties wordt vanaf 2021 verboden. Ingrijpende renovaties zijn renovaties waarbij minstens 75% van de bestaande woning geïsoleerd wordt en waarvoor het verwarmingssysteem vervangen wordt;
 - geen aardgasaansluitingen meer in verkavelingen vanaf 2021;

- deze nieuwe woningen zullen dan de keuze hebben tussen een warmtepomp of een aansluiting op een warmtenet. In praktijk zal het hier vooral gaan over projecten gerealiseerd door bouwpromotoren.

5.2.11. VRAGEN MET BETREKKING TOT TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

- Is het wenselijk dat de stad Tienen op lange termijn een lage-emissiezone invoert?
- Hoe bereiden we ons voor op de komst van de zelfrijdende auto? Hoe gaan we daar als stad mee omgaan?
- Hoe kunnen we als stad slim inspelen op de klimaatverandering die zich aan het voltrekken is?
- Hoe kunnen we als stad ons voorbereiden op het loskoppelen van fossiele brandstoffen?
- De stad Tienen ging de ambitie aan om tegen 2020 de CO₂-uitstoot op haar grondgebied met 20% te reduceren? Gaat de stad Tienen de ambitie aan om net zoals de provincie Vlaams-Brabant, de stad Leuven, stad Mechelen, enz. tegen 2030 klimaatneutraal te zijn? Hoe ver gaan we? Achterblijven is geen optie. Waarom dit niet de motor laten zijn van stadsontwikkeling en hierdoor als stad het verschil te maken en zo aanzuigeffect creëren voor jonge gezinnen, bedrijven, enz.?
- Waarom niet als stad Tienen de regisseur rol op te nemen in de energietransitie en hierdoor een gunstig ondernemersklimaat en woonklimaat creëren zodat energiebevoorrading verzekerd kan blijven aan betaalbare prijzen?
- De uitdaging zal er in bestaan om structurele beleidsmaatregelen in te brengen in klimaatplannen en bij de uitvoering en dit te integreren in de Beleids- en Beheercyclus.
- Hoe gaan we als stad omgaan met personeelsleden die met elektrische voertuigen naar het werk komen? Welke policy gaan we hiervoor hanteren? Welke voorzieningen gaan we hiervoor treffen?
- Welke nieuwe instrumenten kunnen we inzetten om inwoners te stimuleren om energetisch te renoveren?
- Hoe gaan we als stad het elektrisch opladen bij particulieren in de binnenstad organiseren?
- Hoe gaan we als stad Tienen omgaan met energie-opslag (accu-systemen, ...)? Spelen we hier al of niet op in?
- Waar zetten we als stad in op collectieve verwarmingssystemen en waar op individuele?
- Hoe stimuleren we nieuwe woonvormen zoals cohousing, woningdelen enz.

6. AFVALBELEID EN CIRCULAIRE ECONOMIE

6.1. VAN EEN AFVALBELEID NAAR EEN MATERIALENBELEID

Het afvalbeleid beoogt een optimale service naar de bevolking, een correcte afvoer van de afvalstromen en het beheersen van de afvalhoeveelheden met aandacht voor een duurzame en nette leefomgeving. De gescheiden ophaling van huishoudelijke afvalstoffen en de werking van het recyclagepark is hierbij essentieel.

Met het in voege treden van het Materialendecreet en het Vlaams Reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen kwam er een verruiming van het afvalbeleid en gaat het niet enkel en alleen meer om het voorkomen en selectief inzamelen van afval. Het materialendecreet richt zich op het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen. Zo is er een definitie voor 'materiaal'. Alle afvalstoffen zijn materialen, maar niet alle materialen zijn afvalstoffen.

Een van de basisprincipes in het Materialendecreet is een duidelijke prioriteitsvolgorde voor de omgang met materialen, en niet alleen afvalstoffen. De prioriteiten komen overeen met de Europese kaderrichtlijn, maar gaan ook verder.

- In de eerste plaats moet de preventie van afvalstoffen worden bevorderd en moeten we werk maken van duurzame productie- en consumptiepatronen.
- De tweede trede stimuleert voorbereiding voor hergebruik. Denk aan kleine reparaties aan of het schoonmaken van herbruikbare goederen.
- Ten derde recycleren we zoveel mogelijk afvalstoffen en sluiten we materiaalkringlopen.
- In de vierde plaats worden andere vormen van nuttige toepassing van afvalstoffen aangemoedigd, zoals energierecuperatie en de inzet van materialen als energiebron.
- Op de vijfde plaats komt de verwijdering van afvalstoffen, met storten als laatste optie.

Het duurzaam materialenbeleid gaat ervan uit dat zoveel mogelijk materialen op een veilige manier voor mens en milieu, (her) ingezet worden in een kringloop. Zowel op korte als op lange termijn kan het materialenbeleid een belangrijke bijdrage leveren aan het klimaatbeleid door een vermindering van de broeikasgassen (bv. inzet van gerecycleerd materiaal leidt tot minder ontginning van primaire grondstoffen waardoor de daarmee verbonden broeikasgassenuitstoot wordt vermeden).

Wil de stad Tienen de ambitieuze klimaatdoelstellingen kunnen halen voor 2020, 2030 en 2050 zullen de agenda's van het materialenbeleid en het klimaatbeleid meer moeten samen sporen.

Lokale materiaalkringlopen moeten bijdragen tot een betere leefkwaliteit en een sterker economisch en sociaal weefsel. Aspecten zoals minder materialen verbruiken, materialen efficiënter verplaatsen en verplaatsing van materialen overbodig maken, maken onderdeel uit van een lokaal materialenbeleid.

Lokaal de stap zetten van een afvalbeleid naar een materialenbeleid kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld:

- Door logistieke systemen efficiënter te organiseren. Daarbij worden de aanvoer en distributie van grondstoffen en producten en de afvoer van afvalstoffen op elkaar afgestemd, bijvoorbeeld met stadsdistributiesystemen en kleinere distributiecentra die zeer gericht werken;
- Door gebouwen en openbare ruimte efficiënter te gebruiken. Dat kan door ze meer functies te laten vervullen en door al in de ontwerpfase van gebouwen, wijken, ... rekening te houden met aanpasbaarheid (veranderingsgericht bouwen) zodat er minder bouwmaterialen nodig zijn en gebouwen vlotter kunnen inspelen op nieuwe behoeften;
- Door de materiaalketen te verkorten. Bijvoorbeeld door stadslandbouw te bevorderen, zodat voedingsproducten een kleinere afstand afleggen en minder verpakking nodig hebben voor ze worden geconsumeerd of door bepaalde bedrijven in de stad te houden, zodat de producten lokaal gebruikt kunnen worden;
- Door symbiose op lokaal niveau te bevorderen, zodat reststromen of restwarmte lokaal gebruikt worden, of primaire grondstoffen vervangen worden door wat lokaal beschikbaar is;

- Door het bevorderen van een decentrale productie op maat, lokaal hergebruik en van lokale herstellen en deelinitiatieven als bron van nieuwe bedrijvigheid

6.2. GESCHEIDEN OPHALING VAN HUISHOUDELIJKE AFVALSTOFFEN

6.2.1. ALGEMEEN

De stad is verantwoordelijk voor de organisatie van de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. De stad besloot op 27 mei 2021 om haar lidmaatschap bij EcoWerk te verlengen voor 18 jaar en beheersoverdracht te doen aan EcoWerk tot 15 december 2039 voor:

- Afvalpreventie en communicatie;
- Inzameling huis-aan-huis van restafval, gft, papier en karton, pmd, grofvuil, snoeihout en verwerking afval huis-aan-huisinzameling;
- Inzameling en verwerking glas;
- Uitbating recyclagepark, verwerking en transporten recyclagepark, DifTar-recyclagepark;
- Dienstverlening kringwinkel.

De wettelijke voorwaarden zijn terug te vinden in het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen. Hieronder volgt een opsomming:

- Ten minste de volgende huishoudelijke afvalstoffen moeten gescheiden worden aangeboden en verder afzonderlijk worden gehouden bij de ophaling of inzameling:
 - Klein gevaarlijk afval van huishoudelijke oorsprong
 - Glazen flessen en borden
 - Papier- en kartonafval
 - Grofvuil
 - Groenafval
 - Textielafval
 - Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur
 - Afvalbanden
 - Puin
 - Asbestcementhoudende afvalstoffen
 - Pmd-afval
 - Recycleerbare harde kunststoffen
 - Gebruikte dierlijke en plantaardige vetten en oliën
- Ten minste de volgende huishoudelijke afvalstoffen moeten gescheiden worden aangeboden en verder afzonderlijk worden gehouden bij de ophaling of inzameling, of, indien aantoonbaar niet mogelijk, naderhand uitgesorteerd worden:
 - Houtafval
 - Metaalafval
- De gemeente past het principe “de vervuiler betaalt” toe bij de berekening van de bijdrage in de kosten door de burger van het beheer van huishoudelijk afval dat via de gemeentelijke kanalen wordt ingezameld.

De lokale besturen hanteren drie vormen van tarieven:

 - de variabele invulling (onder meer retributies);
 - de forfaitaire afvalbelasting;
 - de algemene middelen van de lokale besturen.

De hieronder gehanteerde vork van minima- en maximabedragen betreft de variabele invulling van de tarifiering van onderstaande fracties. De volgende minima- en maximabedragen zijn van toepassing:

Fractie brengmethode:	Minimum variabel	Maximum variabel
zuiver steenpuin zonder milieurisico	0 euro/kg	0,03 euro/kg
huisvuil	0,1 euro/kg	0,3 euro/kg
grofvuil	0,02 euro/kg	0,3 euro/kg
Fractie haalmethode:		
huisvuil	0,1 euro/kg	0,3 euro/kg
grofvuil	0,05 euro/kg	0,6 euro/kg

6.2.2. GESCHIEDEN HUIS-AAN-HUISINZAMELING VAN HUISHOUDELIJKE AFVALSTOFFEN STAD TIENEN

De stad Tienen voldoet aan de wettelijke randvoorwaarden: er is een wekelijkse huis-aan-huisinzameling van restafval, een tweewekelijkse ophaling van gft, een driewekelijkse ophaling van pmd, een vierwekelijkse ophaling van papier en karton en sinds 1 januari 2018 is er ook een zeswekelijkse ophaling van zachte plastics. De zeswekelijkse ophaling van zachte plastics werd stopgezet sinds 1 maart 2021. Sinds 1 maart 2021 mogen de zachte plastics bij de pmd-zak en wordt de pmd-zak tweewekelijks in plaats van driewekelijks opgehaald.

Grof vuil en snoeihout worden op afroep huis – aan - huis opgehaald (1 maal per maand).

Voor wat de huis-aan-huisophaling betreft werd er begin 2017 een wijziging doorgevoerd. Het grondgebied van Tienen werd opgedeeld in 2 sectoren. Sector 1 behelst de binnenstad en sector 2 is het gebied buiten de vesten.

De stad Tienen sloot ook een overeenkomst met een erkend kringloopcentrum zijnde, Kringwinkel Hageland voor de inzameling van herbruikbare goederen. In 2017 opende in Tienen een bijkomend inleverpunt om het inleverpunt in het centrum wat te ontlasten.

De stad Tienen past ook het principe “de vervuiler betaalt” toe en hanteert volgende tarieven overeenkomstig het contant belastingreglement voor de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval dat goedgekeurd werd op 17 december 2020 en in voege ging vanaf 1 januari 2021.

Een aanpassing van het contant belastingreglement drong zich op omdat er een aantal nieuwigheden op komst waren zoals:

- De aanvaardingsplicht voor afgedankte matrassen vanaf 1 januari '21
- De opheffing van de bepalingen inzake de zachte plastics op 28 februari '21
- De inwerkingtreding van de nieuwe pmd-definitie op 1 maart '21

Voor de huis-aan-huisinzameling:

- *Huisvuil*: 2,20 euro/zak groot formaat en 1,40 euro/zak klein formaat
- *Gft-afval*: 0,75 euro/40 liter en 2 euro/120 liter
- *Pmd-afval (60 liter zak)*: 0,15 euro/zak
- *Zachte plastic (60 l/zak)*: 0,25 euro/zak
- *Grofvuil*: per begonnen 1 m³: 15 euro
- *Snoeihout*: tarief per busse: 5 euro/per begonnen 2 m³

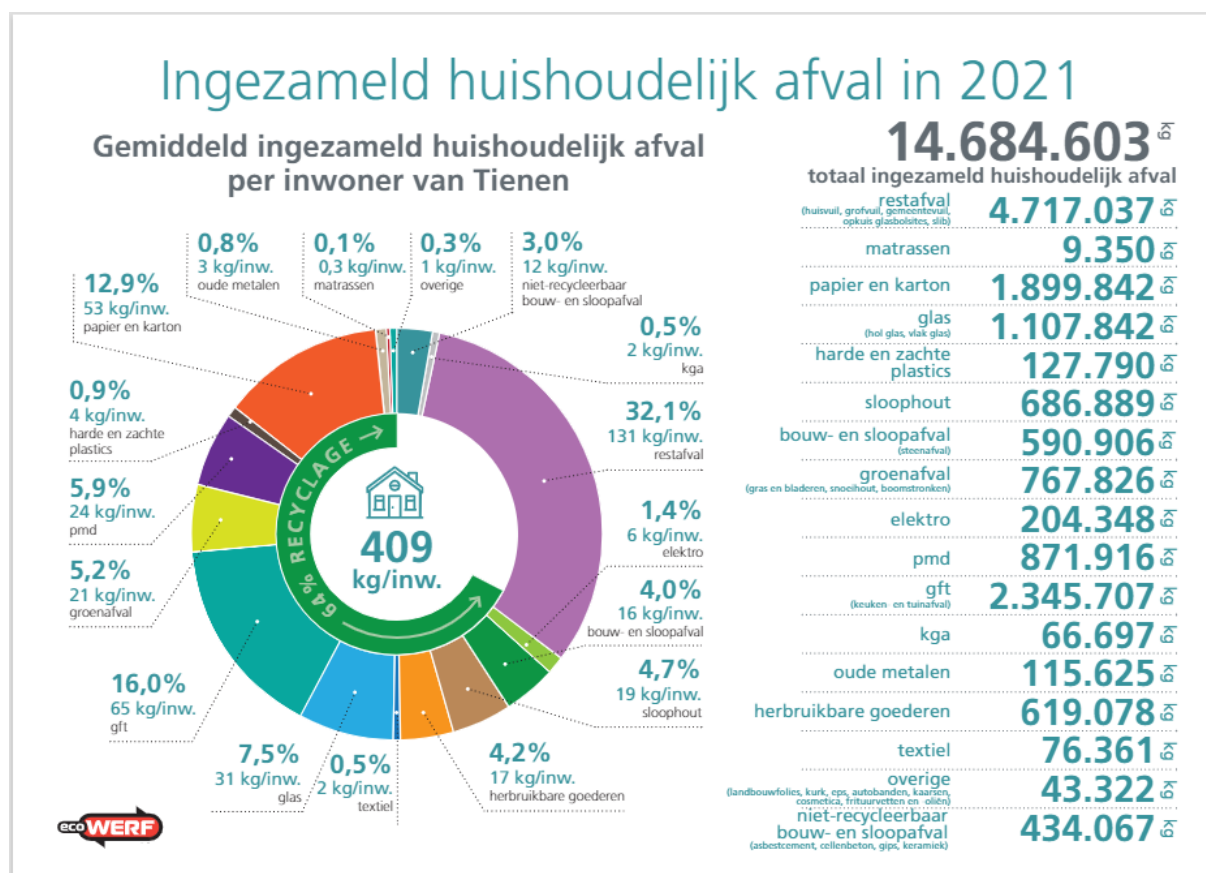
Voor inwoners die gebruik maken van sorteerstraten (ondergrondse afvalcontainers) wordt naast het jaarlijks belastingsbedrag ook maandelijks een vaste beheerskost aangerekend van 3,53 euro voor particulieren en 7,06 euro voor een KMO. Een sorteerstraat is operationeel op de site van Park Passionisten en op de Hertogensite.

6.2.3. HUIS-AAN-HUISOPHALINGEN IN CIJFERS

De hoeveelheid restafval (huisvuil + grofvuil + gemeentevuil + bedrijfsrestafval + bedrijfsgrofvuil + opkuis glas) per inwoner bedroeg volgens EcoWerk in

- 2016: 134,0kg per inwoner;
- 2017: 126,6 kg per inwoner;
- 2018: 126,2 kg per inwoner;
- 2019: 128,5 kg per inwoner;
- 2020: 135 kg/inwoner;
- 2021: 131,8 kg/inwoner.

Grafiek 1: Gegevens van het totaal ingezameld huishoudelijk afval per inwoner van Tienen in 2021:

Volgens het uitvoeringsplan 'Milieuverantwoord beheer van huishoudelijk afval 2008-2015' mocht een gemeente maximaal 180 kg restafval per inwoner produceren vanaf 2010. Die doelstelling gold voor alle gemeenten, hoewel gemeenten onderling sterk verschillen.

Met het in voege treden van het Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval werd een wijziging doorgevoerd en neemt men de Belfius-categorie als basis voor een nieuwe doelstelling. Tienen behoort volgens de Belfius-cluster tot cluster V5-middelgrote steden wat betekent dat de **doelstelling voor restafval werd vastgelegd op 139 kg/inwoner**.

Voor Tienen werd de doelstelling voor restafval vastgelegd op 136 kg/inwoner. Dit komt doordat in het Uitvoeringsplan staat vermeld dat gemeenten die bij het begin of tijdens de planperiode de doelstelling voor hun cluster bereikt hebben, deze behouden of hun resultaat verbeteren tijdens de planperiode.

Met 131,8 kg restafval per inwoner in 2021 voldoet Tienen aan deze doelstelling.

6.2.4. INVOERING SELECTIEVE INZAMELING HARDE EN ZACHTE PLASTICS - WIJZIGING

Een andere nieuwigheid was de invoering van de selectieve inzameling van harde en zachte plastics op het recyclagepark vanaf juli 2016. Vanaf januari 2018 werd de selectieve inzameling van harde en zachte plastics uitgebreid met een zeswekelijkse huis-aan-huisophaling in roze zakken om zo nog meer mensen te motiveren om plastic apart in te zamelen.

Sinds 1 januari 2018 worden er ook zachte plastics om de zes weken opgehaald. Met deze maatregel wil de stad Tienen nog meer mensen motiveren om plastic apart in te zamelen. De aparte inzameling van zachte plastics werd ondertussen stopgezet en de zachte plastics worden sinds 1 maart 2021 samen met het pmd tweewekelijks ingezameld in de blauwe pmd-zak.

6.2.5. INZAMELING VAN HUISHOUDELIJKE AFVALSTOFFEN EN VERGELIJKBARE BEDRIJFSAFVALSTOFFEN VIA BRENGMETHODE

Inzameling glas via glascontainers

Verspreid over het grondgebied van Tienen staan in het totaal 41 duoglasbollen opgesteld. In de maanden mei – juni 2021 zijn deze vervangen door mono-glasbollen.

Volgens het uitvoeringsplan is het verplicht dat er minstens één duobol of 2 monobollen bovengronds of ondergronds per 1000 inwoners staan opgesteld op korte afstand hieraan voldoet de stad Tienen ruimschoots.

Nieuw is dat er aan de Leopoldvest residentie Beatrijs ondergrondse glascontainers werden aangelegd en in 2017 in gebruik werden genomen.

In zitting van 6 juni 2017 ging het college van burgemeester en schepenen akkoord om te onderzoeken of er voor volgende locaties ondergrondse glascontainers kunnen worden geplaatst:

- Huidvettersstraat (in eerste instantie)
- Vissenakenstraat (in tweede instantie)

Omdat er herinrichtingsplannen in de maak zijn voor de Huidvetterstraat besloot het college om voorkeurlocatie te wijzigen en de site aan kerk Grimde naar voren te schuiven.

Ondertussen staan op volgende locaties ondergrondse glascontainers:

- parking kerk van Grimde
- parking hoek van Valkenswaardlaan en Vissenakenstraat
- Mulkplein

Inzameling textiel via textielcontainers

Op het grondgebied van Tienen staan in totaal **59 textielcontainers** opgesteld.

In 2017 werd een overheidsopdracht ‘Leveren, plaatsen, beheren en ledigen van textielcontainers’ uitgeschreven en deze opdracht werd gegund aan Vlaams Inzamelcentrum Textiel. Deze opdracht loopt tot 31 december 2021 maar kan in die tussentijd wel jaarlijks worden opgezegd.

Volgens het uitvoeringsplan huishoudelijke afval en gelijkaardig bedrijfsafval goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 16 september 2016 moet er minstens 1 container per 1000 inwoners geplaatst worden, wat in Tienen een totaal aantal containers van minstens 34 containers betekent.

De stad Tienen ontvangt sinds 1 januari 2018 0,14 euro per kg textielafval terwijl dit voorheen 0,10 euro per kg was. In 2017 werd er in totaal 295.692 kg textiel opgehaald en in 2020 280.229 kilogram textiel.

Inzameling afvalstoffen via het recyclagepark

De stad Tienen droeg het beheer voor de uitbating van het recyclagepark over aan EcoWerk sinds 28 november 2013.

Vanaf 26 november 2014 besloot het stadsbestuur over te gaan tot de invoering van het geautomatiseerde DifTar-systeem op basis van gewicht op haar grondgebied voor de inzameling op het gemeentelijke

recyclagepark van de gesorteerde fracties van het huishoudelijke afval (en daarmee vergelijkbaar bedrijfsafval) voor een termijn van minimaal 8 jaar.

Vanaf de opening van het DifTar-containerpark en voor een termijn eindigend op 31.12.2020, wordt er een contantbelasting gevestigd voor het ter inzameling en verwerking aanbieden van afvalstoffen die zijn toegelaten op het recyclagepark.

In 2016 keurde de Raad van Bestuur van EcoWerk de visienota containerparken goed.

Vernieuwend is dat iedere inwoner niet naar één maar naar meerdere, zelfs naar alle containerparken zal kunnen gaan, in de praktijk naar het park dat hem/haar het beste uitkomt, het dichtst bij de woning of op weg naar het werk. De gemeentegrens is niet langer een grens.

Als inwoner van Tienen kan men ook terecht op het recyclagepark van Glabbeek, Haacht, Herent, Keerbergen, Kortenberg, Landen, Lubbeek, Rotselaar, Tremelo en Scherpenheuvel-Zichem.

Foto 1: Containerpark Tienen:

Inzameling huishoudelijke afvalstoffen via sorteerstraten

Voor nieuwe woonprojecten en bouw van appartementen is het aangewezen om in de beginfase bij opmaak van de plannen de aanleg van een sorteerstraat mee te laten opnemen.

Voor het project Park Passionisten werd een sorteerstraat aangelegd en kunnen de bewoners volgende fracties naar de sorteerstraat brengen:

Gratis fractie: Papier en karton/pmd

Betalende fracties: Restafval en gft-afval

Naar de toekomst is het wenselijk dat er een visie uitgeschreven wordt onder welke voorwaarden en waar het aangewezen is om ondergrondse afvalcontainers te plaatsen.

Het ondergronds brengen van afvalcontainers heeft het voordeel dat deze 7 op 7 dagen en 24 op 24 uur toegankelijk zijn voor de inwoners wat kadert in een kwaliteitsvolle dienstverlening en dat er ook minder dient gereden te worden door EcoWerk wat dan weer bijdraagt aan de klimaat- en mobiliteitsdoelstellingen.

Foto 2: Sorteerstraaf:

Bron: Gemeentemonitor 2018

6.3. OPENBARE NETHEID

6.3.1. ZWERFVUIL

Onderzoek toont aan dat 3 op 4 Vlamingen zich ergert aan zwerfvuil. Niemand wil in een vuile straat wonen of wandelen in een park vol afval. Toch blijft zwerfvuil en sluikestort een hardnekkig probleem ondanks de vele inspanningen die de stad en vrijwilligers leveren.

Van de miljoenen flesjes en blikjes die jaarlijks over de toonbank gaan, belandt nog altijd een aanzienlijk deel naast de vuilbak. Plastic flesjes en blikjes zijn op dit moment verantwoordelijk voor zo'n 40 procent van het volume van het zwerfafval.

Veel zwerfafval dat niet wordt opgeruimd, belandt via wind en water in de zee waar het onderdeel wordt van de plastic soep, de drijvende vuilnisbelten in de oceanen. Daar brengt het op grote schaal schade toe aan vissen, vogels en andere zeedieren, die het in hun maag krijgen, erin verstrikt raken of er in stikken.

In navolging hiervan besloot het college van burgemeester en schepenen in zitting van 30 januari 2018 om zich aan te sluiten bij de Statiegeldalliantie en vroeg aan de regering om structurele en eerlijke oplossingen door te voeren in de vorm van statiegeld op alle PET-flessen en blikjes.

Het college van burgemeester en schepenen nam ook het standpunt in om achter het invoeren van statiegeld op plastic flessen en blikjes te staan op voorwaarde dat dit gepaard blijft gaan met de selectieve inzameling van de blauwe zak en roze zak en later met de uitgebreide blauwe zak.

Tienen investeert heel wat middelen in een propere stad. Dagelijks is het team van de openbare reiniging met acht mensen op pad om vuilbakjes te ledigen, zwerfafval op te kuisen en meldingen van sluikestort op te volgen. Op dinsdag en donderdag worden zij in het stadscentrum bijgestaan door drie medewerkers van de vzw Blankedale. In 2017 alleen al haalde het team zo maar eventjes **92.500 kilogram afval** op en werden er meer dan 1.000 meldingen van zwerfafval afgevinkt.

Op het grondgebied van Tienen staan in totaal 340 vuilnisbakken.

Voorheen stonden drie organisaties in voor het ledigen van de vuilnisbakken zijnde EcoWerk, Blankedale en de Technisch Uitvoerende Dienst (TUD). Sinds 1 september 2020 staat Blankedale nog alleen in voor het ledigen van de vuilnisbakken en opruimen van zwerfvuil.

In 2018 werd ook geëxperimenteerd met slimme vuilnisbakken. Ter gelegenheid van Heldenland werden er op het Martelarenplein 8 slimme vuilnisbakken geplaatst. Een slimme vuilnisbak is uitgerust met een pers op zonne-energie die is ingesteld om het uur te persen zodat het afval samengedrukt wordt en het dus langer duurt vooraleer de vuilnisbak vol is. Een slimme vuilnisbak is ook nog eens uitgerust met een sensor die de vullingsgraad registreert. Hij wordt ingezet om piekmomenten tijdens evenementen af te vlakken, ophalingen te reduceren en tenslotte om te voorkomen dat vuilbakken uitpuilen en het afval eraan op de grond terecht komt. Verder hebben slimme vuilnisbakken ook het voordeel dat er efficiënter kan geledigd worden.

In 2019 werden ook slimme vuilnisbakken ingezet op het Vianderdomein. In 2020 werden geen slimme vuilnisbakken ingezet en in 2021 was geen enkele firma bereid om slimme vuilnisbakken te verhuren voor een beperkte periode.

6.3.2. BELASTING OP HET WEGHALEN EN VERWIJDEREN VAN GOEDEREN EN AFVALSTOFFEN

Sluikafval kost de stad jaarlijks handenvol geld en wordt dan ook streng aangepakt door middel van een belasting op het weghalen en verwijderen van goederen en afvalstoffen, gestort of achtergelaten op daartoe niet voorziene plaatsen of tijdstippen, op niet-reglementaire wijze of in niet-reglementaire recipiënten (of kortweg: belasting op sluikstorten). Naast de leden van de lokale politie kunnen ook beëdigde ambtenaren van de stad vaststellingen doen in het kader van dit belastingreglement. Let wel, het betreft hier geen boete! De vermelde belasting beoogt enkel de opruimingskosten te verhalen op de vervuiler.

Tabel 1: Overzicht aantal vaststellingen in kader van belastingreglement (2011-2021):

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
85	62	60	185	190	89	41	62	86	107	91

	# verslagbladen	Aanplakkingen	Sluikstort	Hondenpoep	Flyers	Wegdek	Bedrag belasting	Bezwaar
2011	85 (3)	40	30	0	15	0	€ 6.220	12
2012	62 (3)	26	30	1	5	0	€ 4.915	3
2013	60	15	34	0	11	0	€ 6.595	0
2014	185 (13)	6	168	0	11	0	€ 18.395	30
2015	190 (9)	9	169	0	10	2	€ 13.765	18
2016	89 (5)	2	81	0	4	2	€ 9.030	8
2017	41 (6)	1	38	0	1	1	€ 7.655	9
2018	69(26)	0	68	0	0	1	€ 11.255	13
2019	86 (52)	1	83	0	1	1	€ 14.360	15
2020	107	0	107	0	0	0	€ 13.225	15
2021	91	0	88	0	3	0	€ 11.250	11

(x) = vaststellingen politie

Op basis van deze cijfers kunnen we volgende vaststellingen doen:

- Stijging vaststellingen 2014: veel parkeerretributies + andere documenten die op straat worden gevonden (uittreksels, brieven...)

- Daling vaststellingen 2016: wijziging reglement n.a.v. uitspraak rechter (brieven/uitreksels die op straat worden gevonden niet meer geldig als bewijs)
- Daling vaststellingen 2017: pensionering medewerker
- 2018: 17 vaststellingen wildplassen Suikerrock
- 2019: 31 vaststellingen op basis van camerabeelden Ecowerf
- 2020: aanpassing tarieven op vraag Agentschap Binnenlands Bestuur (wegvallen forfaitaire kost + aanpassing andere tarieven) – 01/08/2020: start 2 GW-vaststellers
- 2021: geen camera's Ecowerf – full inzet 2 GW-vaststellers

6.3.2.1. CAMERABEWAKING AAN DE GLASBOLLEN

De stad neemt deel aan het project 'Camerabewaking aan de glasbollen' van EcoWerf waarbij camera's werden geplaatst bij een aantal glasbollen.

6.3.2.2. INVOERING VAN GAS-BOETES VOOR BEPERKTE VORMEN VAN SLUIKSTORTEN

Op 25.06.2020 werd het gecoördineerd politiereglement van de politiezone Getevallei goedgekeurd.

Met de goedkeuring werden ook de GAS-boetes voor kleine vormen van overlast ingevoerd.

Onverminderd de toepassing van de milieuwetgeving voorziet de gemeente bij beperkte vormen van sluikstorten door een natuurlijk persoon of rechtspersoon een gemeentelijke administratieve sanctie. Dit geldt enkel bij lichte vormen van sluikstorten door een particulier. Het gaat hier enkel om het gooien van bv. een drankblikje, een stukje papier, een zakje, een sigarettenpeuk, kauwgom, etensresten, ... op de openbare plaats (o.a. openbare weg, veldwegen, ruilverkavelingswegen, grachten, beken en bermnen...) of het niet respecteren van de gemeentelijke reglementering inzake huisvuilinzameling

6.3.3. COACHINGSTRAJECT MOOIMAKERS

Tenslotte werd de stad Tienen geselecteerd voor het coachingstraject Mooimakers van OVAM een initiatief tegen zwerfvuil en sluikstort. Mooimakers voert onderzoek, stimuleert kennisuitwisseling en ondersteunt lokale besturen die zich engageren in de strijd tegen zwerfvuil en zet zelf acties op.

Door deel te nemen aan het coachingstraject worden we door OVAM ondersteunt om het zwerfvuil aan te pakken, sluikstorten te reduceren en meer algemeen om de openbare netheid te vrijwaren.

Het coachingstraject is een traject dat 3 jaar duurt en enkele maatregelen rond zwerfvuil en sluikstorten introduceert in een lokaal bestuur zoals bv. een vuilnisbakkenplan. Daarnaast is er ook ruimte om te werken rond een aantal vrij te kiezen thema's rond zwerfvuil en sluikstorten die de stad naar voren schuift. In navolging hiervan werd het **actieplan 2019-2022 'Proper Tienen'** goedgekeurd. In 2021 werd beslist om de looptijd van het coachingstraject "Mooimakers" te verlengen tot eind 2022.

De vijf pijlers voor een integrale aanpak voor minder zwerfvuil en sluikstort zijn:

- Infrastructuur
- Omgeving
- Communicatie
- Participatie
- Handhaving

6.3.4. NIEUWE UITDAGINGEN

– Verlenging overeenkomst met EcoWerk – beslissing werd genomen om de samenwerking met EcoWerk verder te zetten:

In 2021 nemen de 27 gemeenten van EcoWerk de belangrijke beslissing om het contract met EcoWerk al dan niet te verlengen. EcoWerk stelde een memorandum op en formuleerde reeds de krijtlijnen voor haar ondernemingsplan 2019-2024. Op 27 mei 2021 besloot de stad de samenwerking met de afvalintercommunale EcoWerk verder te zetten voor 18 jaar.

De krijtlijnen die werden uitgezet zijn de volgende:

- Van fysieke afvalinzamelaar naar materiaalbeheerder met intelligentere materiaalinfrastructuur;
- Van databezitter naar kenniscreator en kennismakelaar;
- Van traditionele naar een duurzamere energie – en waterverbruiker en energieproducent;
- Van een bedrijf met veel klanten naar een klantgericht bedrijf;
- Van een sociaal betrokken werkgever naar een aantrekkelijke en sociaal verantwoorde werkgever;
- Van toeschouwer naar maatschappelijk betrokken partner;
- Van intergemeentelijk milieubedrijf naar afvalbeheerder voor en met gemeenten.

– Uitdagingen Vlaams afvalbeleid

Grondstoffen worden almaar schaarser en duurder. Daarom zal moeten ingezet worden op het maken van een omslag naar een duurzaam materialenbeheer en een circulaire economie. De circulaire economie is een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren. Circulaire economie gaat verder dan recycling.

– Uitbreiding sorteerstraten en ondergrondse glascontainers en hiervoor een visie uitschrijven

Naar de toekomst toe zal het belang van **sorteerstraten** bij nieuwe woonprojecten alleen maar toenemen. Als stad is het aangewezen om hierover een visie uit te werken en stil te staan onder welke voorwaarden, wanneer, waar, al of niet mee laten opnemen in stedenbouwkundige verordening enz.

De gemeenteraad keurde op 1 maart 2018 het gemeentelijk reglement goed voor het verlenen van een subsidie voor de aanleg van een sorteerstraat bij bestaande woonprojecten.

De eerste **ondergrondse glascontainer** werd geplaatst aan de Leopoldvest. Nu reeds stelt men vast dat het sluikestortende aldaar is afgenomen. Ondertussen zijn de ondergrondse glascontainers geplaatst op de parking kerk Grimde, parking hoek Vissenakenstraat – Valkenswaardlaan en Mulkplein.

In de pipeline zit de plaatsing van zes ondergrondse glascontainers op parking Carrefour – Albertvest.

Ook hier is het aangewezen om een visie uit te werken en een stappenplan.

– Asbestveilig 2040

Met de goedkeuring van het Actieplan Asbestafbouw is een verhoogde toestroom van asbestcementafval op recyclageparken te verwachten. De ondersteuning voor de stad Tienen bedraagt 39.485 euro.

Deze eenmalige ondersteuning kan worden aangevraagd via een 'toetredingscontract'. Met het 'toetredingscontract' sluit het gemeentebestuur een 'asbestovereenkomst' af met de Vlaamse Regering. Het college van burgemeester en schepenen keurde in zitting van 25 september 2018 het toetredingscontract goed en engageerde zich om in haar meerjarenplanning doelstellingen op te nemen voor de lokale realisatie van een versneld asbestafbouwbeleid. De formulering van deze doelstellingen is mogelijk in de ruime zin (bijvoorbeeld algemene sensibilisering inzake asbest) tot de doorvertaling in concrete acties.

De nieuwe bestuursploeg, die na de gemeenteraadsverkiezingen aan zet is, dient aan OVAM te rapporteren hoe de concrete doorvertaling uiteindelijk gerealiseerd werd. De bestedingsperiode van de in 2018 verkregen enveloppe loopt tot einde 2021. De rapportage gebeurt uiterlijk één jaar na de budgetbesteding met als uiterlijke rapportagedatum 1 juni 2022.

- **Lokaal Materialenplan 2023 -2030**

- Ambitie = **100 kg** huishoudelijk restafval tegen 2030
(2016: 150 / 2019: 143,5 / 2020: 147)
- Vereenvoudigde Belfius-clustering: van 16 clusters naar
 - Hoofdcluster: 83 kg/inw**
 - Brusselse en Antwerpse rand: 130 kg/inw
 - Gent en Antwerpen: 171 kg/inw
 - Andere centrumsteden: 98 kg/inw**
 - Kustgemeenten: 197 kg/inw
- Vlaanderen engageert zich met eigen maatregelen voor 13 kg (reeds ingerekend)
 - Aanvaardingsplicht luiers / UPV textiel / acties voedselverlies
- Nu al lager (34 gemeenten) = gemeentedoelstelling + Vlaams aandeel (13 kg) dient gerealiseerd te worden

7. VRIJE TIJD

7.1. INLEIDING

In de omgevingsanalyse van de sector vrije tijd wordt een overzicht gegeven van de huidige werking van de vrijetijdsdiensten van de stad Tienen, elk met hun eigen specialisatie. Hierdoor leest de omgevingsanalyse niet als één verhaal maar als een dichtbundel met verschillende auteurs.

In juli 2019 werd binnen de sector Ontmoeten en Beleven een traject onder begeleiding van Möbius opgezet om de krachten te bundelen en in te zetten op volgende dienstoverschrijdende uitdagingen:

- het ontwikkelen van een **gemeenschappelijke kalender** en **aanbod** (met bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren en kwetsbare doelgroepen);
- het delen van **infrastructuur**;
- het opstarten van een **vrijetijdsloket** met afgestemde openingsuren en software;
- het inzetten op gemeenschappelijke **communicatie** van het aanbod (al dan niet via een UiTPAS);
- het op een andere wijze organiseren van de **ondersteuning** van verenigingen en hun **participatie**;
- het centraliseren van administratieve **backofficetaken**.

Vanuit dit traject werd in co-creatie eind 2020 een eindnota opgesteld met:

- een voorstel van nieuwe organisatiestructuur, vrijetijdsbalie en uitleendienst met digitaal systeem;
- verbetervoorstellen voor infrastructuur met het oog op een vrijetijdsbalie met gecentraliseerde backoffice;
- aandachtspunten voor overleg en communicatie & andere verbetervoorstellen.

We werkten daarna het toekomsttraject verder uit om tot een burgergerichte organisatiestructuur te komen. Het afdelingshoofd nam hierin de lead en werkte een nieuw organogram en personeelsbehoefteplan uit. Werkgroepen werden opgestart om processen te inventariseren en duidelijke richtlijnen en afspraken te maken rond de nieuwe inhoudelijke werking waar efficiëntie en effectiviteit centraal staan. Het versterken van de teams, inzetten op noodzakelijke digitalisering en het rationaliseren om tot haalbare, gebundelde acties te komen zijn de kernobjectieven van het traject.

MISSIE VRIJE TIJD

Door actief samen te werken met onze inwoners bouwen we aan een warme, uitnodigende en leefbare stad op mensenmaat waarop de burgers fier kunnen zijn. **Door de duurzame uitbouw van een breed vrijetijds-aanbod voelt elke Tienenaar zich thuis en betrokken.**

We ondersteunen de creativiteit en het ondernemend karakter van onze burgers en verenigingen. We engageren ons als een aanspreekbare organisatie met een kwaliteitsvolle en klantgerichte dienstverlening waarbij transparantie en een optimale inzet van mensen en middelen centraal staat.

VISIE VRIJE TIJD

Tienen is een centrumstad op vlak van onderwijs, zorg én vrije tijd.

Op vlak van onderwijs en zorg is onze rol eerder ondersteunend en rekenen we vooral op lokaal sterk aanwezige spelers. Verbindingen tussen vrije tijd en onderwijs enerzijds en verbindingen tussen vrije tijd en

zorg anderzijds dienen dan ook bestendig te worden om zo alle mogelijke doelgroepen optimaal te kunnen bereiken. Inwoners en bezoekers moeten van jongs af vele kansen krijgen om een breed palet aan vrijetijdsuitingen te leren kennen en eraan deel te nemen.

Op vlak van vrijetijdsbeleid zullen we in de eerste plaats **particuliere initiatieven** ondersteunen en complementair, aanvullend een eigen aanbod ontwikkelen voor de eigen bevolking én een ruimere regio.

“Vrijetijdsbeleving is een **recht is voor iedereen**”: dit moet het uitgangspunt zijn in een lokaal vrijetijdsbeleid.

Thuis in Tienen

Vrijetijdsbeleving is een recht (geen luxe!) dat ertoe bijdraagt dat burgers zich thuis voelen in hun stad en zich kunnen vereenzelvigen met Tienen. Vrijetijdsbeleid is niet gratis maar moet verankerd worden in alle deelgebieden van het stedelijk beleid. Een goed vrijetijdsbeleid is de waardemeter voor de levenskwaliteit in de stad.

Vrijetijdsbeleid vertaalt zich in Tienen in een ruim aanbod waarin alle inwoners zich kunnen terugvinden.

Tienen kent een bijzonder rijk en divers verenigingsleven. Het aantal verenigingen blijft stabiel en er komen er regelmatig nieuwe bij. Ondersteuning voor deze verenigingen is een van de speerpunten in het vrijetijdsbeleid van onze stad.

Het rijke verenigingsleven en het diverse aanbod van de vrijetijdsdiensten zorgen er samen voor dat het vrijetijdsaanbod in Tienen zodanig ruim is dat alle inwoners zich erin kunnen terugvinden én dat onze stad op het gebied van vrije tijd een regionale uitstraling heeft.

Dit vrijetijdsbeleid staat niet op zich, maar heeft ook een rol in het samenleven, relaties, sociale cohesie, opvoeding, permanente vorming, ontspanning, ...

De bibliotheek is in deze visie geen stoffige boekentempel voor hooggeschoolde literatuurlijfhebbers, maar een eigentijdse en aantrekkelijke informatie- en cultuurvoorziening voor iedereen, die alle aspecten van het leven ondersteunt en meewerkt aan het dichten van de digitale kloof.

Waarom móét de stad Tienen een vrijetijdsbeleid voeren?

- Omdat een gevarieerd aanbod bijdraagt tot het welzijn van onze inwoners.
- Omdat een gevarieerd aanbod bijdraagt tot de fierheid op Tienen en een tegengif is voor negativisme.
- Omdat een gevarieerd aanbod jonge mensen aan Tienen bindt.
- Omdat dit leven brengt in de stad.
- Omdat een goed vrijetijdsbeleid garant staat voor een kwalitatieve samenleving.
- **Vrije tijd is het cement van de samenleving.**

De omgevingsanalyse is opgebouwd in een structuur bestaande uit weerkerende onderdelen. We behandelen deze (weeckerende) thema's per dienst.

- 1) **Ondersteuning:** in dit onderdeel maakt elke dienst een analyse van wat er in Tienen op particulier vlak in de vrije tijd aanwezig is en hoe elke vrijetijdsdienst deze verenigingen, personen, organisaties ondersteunt. We onderscheiden vier onderdelen: financieel, logistiek, inhoudelijk, infrastructuur. Dit onderdeel komt niet toevallig als eerste aan bod. We willen immers het particulier aanbod dat van onderuit groeit in de eerste plaats zich laten ontplooiën en ondersteunen.
- 2) **Vrijetijdsaanbod:** hieronder omschrijft elke dienst het eigen vrijetijdsaanbod. Hierbij houden we rekening met het particuliere aanbod en zoeken afstemming en samenwerkingen waar mogelijk.
- 3) Aandacht voor **bijzondere doelgroepen:** het wegnemen van participatiedrempels is een rode draad doorheen de hele werking van de vrijetijdsdiensten.
- 4) **Informatie en communicatie:** dit onderdeel gaat over welke informatie we ter beschikking stellen van de bevolking en hoe we communiceren.
- 5) **Vorming** en educatie: vorming is uiteraard een vorm van aanbod maar als apart onderdeel relevant.
- 6) **Kunst**beoefening: hieronder willen we het luik van het deeltijds kunstonderwijs toevoegen.
- 7) **Inspraak en participatie:** verschillende vrijetijdsdiensten beschikken over een inspraakorgaan (tijdelijk of permanent), organiseren regulier formele of informele participatieacties.

7.2. CULTUURCENTRUM DE KRUISBOOG / DIENST CULTUUR

In tegenstelling tot de meeste andere gemeenten werden de **cultuurdienst** en **het cultuurcentrum De Kruisboog** van bij de start als één dienst georganiseerd. Deze combidienst voert dan ook de typische taken uit van een cultuurdienst (bv. subsidies aan verenigingen, culturele projecten, ondersteuning Netwerk Cultuur (de vroegere cultuurraad), ondersteuning buurten en ontwikkeling van een netwerk van ontmoetingscentra...) als de kerntaken van een cultuurcentrum (bv. Infrastructuur ter beschikking stellen van verenigingen en ontwikkelen van een eigen cultureel aanbod).

Het beheer van het cultuurcentrum berust bij het Autonoom Gemeentebedrijf. De cultuurdienst is een reguliere dienst binnen de Tiense administratie.

7.2.1. ONDERSTEUNING

Tiense culturele verenigingen kunnen rekenen op volgende soorten ondersteuning:

- Financiële ondersteuning
- Logistieke ondersteuning
- Inhoudelijke ondersteuning
- Infrastructuur

FINANCIËLE ONDERSTEUNING

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de werkingssubsidie voor culturele organisaties, een financiële incentive voor buurtinitiatieven en ontmoetingscentra, resultaatsverbintenissen met een aantal specifieke verenigingen en organisaties en de tussenkost inzake de billijke vergoeding.

WERKINGSSUBSIDIE

De stad voorziet jaarlijks kredieten om via een "puntenreglement" de socioculturele verenigingen financieel te ondersteunen. Voor 2022 bedroeg dit budget 70.000 euro.

De werkingssubsidie bestaat uit twee delen:

- 1) De basistoelage: toegekend op basis van activiteiten, die het actief bestaan van de vereniging aantonen;
- 2) De werkingstoelage (puntensysteem): toegekend op grond van de ontwikkelde en bewezen activiteiten van de vereniging.

Momenteel zijn er 107 culturele verenigingen erkend.

Tabel 1: Overzicht culturele verenigingen

Culturele verenigingen	
Kunstenorganisaties, waarvan:	24
- 5 beeldend	4
- 14 muziek	14
- 6 woord	6
Socioculturele organisaties	43
Vrijtijdsbewegingen	35
Erfgoedverenigingen	5

Voor concrete up-to-date info: <https://www.tienen.be/culturele-verenigingen>

REGLEMENT BUURTINITIATIEVEN EN ONTMOETINGSCENTRA

Door de ondersteuning van buurtgerichte initiatieven wil de stad de burger maatschappelijk actiever maken door de betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid om hun eigen woon- en leefomgeving te vergroten. Hiervoor zet de stad in op het actief stimuleren en ondersteunen van buurtgerichte acties en buurtinitiatieven die het samenleven in buurten aangener maken en die de bewoners dichterbij elkaar brengen.

Het reglement voorziet kredieten ter ondersteuning van de verschillende initiatieven. Voor 2022 bedroeg dit budget 83.000 euro.

In 2022 werden er veel minder subsidies aangevraagd omwille van corona. De 6 erkende ontmoetingscentra ontvingen een werkingstoelage van 2.000 euro. Het zevende OC van Hakendover is momenteel volop in aanbouw. In 2023 zal deze openen.

OVEREENKOMSTEN OP NAAM

Deze overeenkomsten voorzien in de subsidiëring van een aantal organisaties en verenigingen met een zeer specifieke werking die moeilijk te vatten is in een gewoon subsidiereglement. Er wordt een resultaatverbintenis afgesloten tussen de stad en de vereniging/organisatie.

Momenteel beheert de Dienst Cultuur 5 overeenkomsten:

- 1) Ridders van Brunengeruz vzw
- 2) Processiecomité Hakendover vzw
- 3) Netwerk Cultuur Tienen
- 4) Circus Atelier Salto vzw
- 5) Julia Tulkenswedstrijd (2-jaarlijks)

BILLIJKE VERGOEDING

Het cultuurcentrum De Kruisboog betaalt – op basis van een jaarcontract – de billijke vergoeding voor activiteiten die in de infrastructuur van het cultuurcentrum plaatsvinden.

BESLUIT FINANCIËLE ONDERSTEUNING

Positief is dat het werkingsreglement voor de culturele verenigingen een budget heeft dat voldoende groot is (70.000 euro). Minder goed aan dit reglement is dat dit vrij arbeidsintensief is voor de cultuurdienst én voor de verenigingen. Digitalisering kan hier een oplossing bieden.

Positief is tevens dat de wijzigingen aan het puntenreglement een eerlijkere verdeling van de subsidies mogelijk heeft gemaakt. Jammer genoeg focust het reglement te veel op het kwantitatieve i.p.v. kwalitatieve aspect van activiteiten.

De ondersteuning die gegeven wordt aan buurtwerking en ontmoetingscentra wordt als zeer positief ervaren.

LOGISTIEKE ONDERSTEUNING

Logistieke ondersteuning kan diverse vormen aannemen:

- De dienst **Cultuur** stelt, net als de jeugddienst, technisch materiaal (micro, spots, klank- en lichtbediening, enz.) ter beschikking van verenigingen en organisaties; Voor 2023 voorzien we een fusie met de andere uitleendienst van feestmateriaal.
- CC De Kruisboog voorziet in **ondersteuning** door **technici** voor en tijdens de opvoeringen;
- CC De Kruisboog kan de **ticketverkoop** voor gebruikers van de theaterzaal, de polyvalente theaterzaal en zaal Manege voor haar rekening nemen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen genummerde en ongenummerde ticketverkoop;
- Verenigingen kunnen hun activiteiten bekend maken via één of meer infoportieken gelegen op centrale plaatsen in het centrum van de stad en de deelgemeenten;

- In de brochures van **CC De Kruisboog** (januari en juni) wordt een lijst met gastvoorstellingen die doorgaan in het cultuurcentrum opgenomen;
- In de gebouwen van het cultuurcentrum kunnen er op prominente plaatsen **flyers** gelegd worden en **affiches** opgehangen van activiteiten georganiseerd door verenigingen;
- Verenigingen kunnen hun activiteiten ingeven in de **UIT-databank** (publicatie op UIT-in-Vlaanderen). De website van de stad Tienen (www.tienen.be) selecteert alle activiteiten in Tienen voor publicatie in de eigen Evenementenkalender.

Hoewel de logistieke ondersteuning zeer gewaardeerd wordt door de verschillende verenigingen en organisaties dienen er toch een paar kanttekeningen geplaatst te worden:

- **De infoportieken** zijn populair maar geven vaak praktische problemen (bv. leegstaande plaatsen, verwijdering naar aanleiding van werken, ...).

INHOUDELIJK

Alle informatie met betrekking tot de dienst cultuur en het cultuurcentrum wordt gebundeld aangeboden via de website van de stad Tienen.

Indien de situatie het vraagt, organiseert de dienst cultuur vormingsmomenten voor verenigingen, bijvoorbeeld vorming rond Billijke Vergoeding of een infosessie 'De nieuwe geluidsnormen'.

INFRASTRUCTUUR

OMSCHRIJVING INFRASTRUCTUUR

In Tienen kunnen inwoners en bezoekers op diverse locaties genieten van het culturele aanbod van de stad:

- Infrastructuur **CC De Kruisboog** (Sint-Jorisplein te Tienen)
Het cultuurcentrum beschikt over volgende zalen:
 - Theaterzaal
 - Polyvalente theaterzaal
 - Foyer
 - Crealokaal
 - Vergaderlokalen (4)
 - Zaal Manege
- Infrastructuur ontmoetingscentra
De stad Tienen telt zes erkende ontmoetingscentra (+ 1 in opbouw) die gelegen zijn in de deelgemeenten. De ontmoetingscentra zijn uitgerust met vergader- en/of repetitielokalen:
 - OC Houtem - Sint-Margriete-Houtem
 - OC De Kronkel – Vissenaken
 - OC Oorbeek⁹ (+ pop up OC in de kerk)
 - OC Centrum Kuntich
 - OC De Koepel – Goetsenhoven
 - OC De Buksboom – Bost
 - OC Hakendover (is momenteel in opbouw en zal vermoedelijk eind 2023 in gebruik kunnen genomen worden)
- Pand 10
Pand 10 is een **open huis voor burger- en buurtinitiatieven**. Het vormt tot (eind) 2023 een tijdelijke invulling voor het vroegere stationsbuffet van Tienen en wordt gerund door vrijwilligers. **Verschillende lokale burgerinitiatieven huizen er in samen:** van opgewekTienen, Tienen Helpt, Repaircafé Tienen, TienenTroef, de Klimaatalliantie, de Fietsersbond, Buurtcomité De Mulk, Buurtcomité De Veldmuis

⁹ Infrastructuur eigendom van de kerkfabriek

tot het wereldfeest Tirlemonde. Samen zetten zij initiatieven op die de samenhang versterken, burgerschap en duurzaamheid promoten en de stationsomgeving doen herleven. (www.pand10.be)

BESLUIT INFRASTRUCTUUR

De receptieve functie (verhuringen aan derden) is veel groter dan in andere vergelijkbare cultuurcentra.

De infrastructuur van CC De Kruisboog werd waar nodig vernieuwd, met energiebesparende maatregelen o.a. met een nieuwe dakvloerisolatie, een nieuwe zuinige condensatietank en een nieuwe luchtgroep voor de theaterzaal.

De DRINGENDE vraag om in de theaterzaal naar een duurzamere LED verlichting over te schakelen moet meegenomen worden. Doordat de klassieke vervanglampen niet meer verkrijgbaar zijn, wordt dit wel een nijpend probleem!

De cultuurdienst is ook nauw betrokken bij de bouw van OC Hakendover. Tot nu toe volgde de hoofd-techniker van het cultuurcentrum ook de gebouwen van de OC's mee op. Door een gebrek aan tijd is dit niet meer haalbaar.

7.2.2. CULTUURaanbod

PROGRAMMATIE

De budgetten van CC De Kruisboog zijn de laatste jaren ongewijzigd gebleven. Binnen dit financieel kader slaagt het cultuurcentrum er in een gevarieerde, culturele programmatie aan te bieden. Omwille van corona waren de vorige seizoenen vergelijkbaar met een normale werking. De juiste impact moet nog onderzocht worden.

Onze visie op lange termijn blijft dezelfde:

CC De Kruisboog streeft naar een kwalitatief breed aanbod waarin ook minder toegankelijke of bekende genres aan bod komen. Zo wordt er een forum geboden aan (nog steeds) minder traditionele disciplines zoals dans, jazz, circus, figurentheater en dergelijke meer. Ook nieuw talent krijgt een plaats in de programmatie en/of krijgen repetitiekansen. Ook binnen de genres zelf wordt getracht populaire en minder toegankelijke stukken te combineren. De theaterprogrammatie bevat bijvoorbeeld een mix van volktheater met moeilijkere theaterstukken.

De filmprogrammatie geniet meer bekendheid bij onze klanten. Het Kortfilmfestival, Afrika-filmfestival en Holebi-filmfestival maken deel uit van onze programmatie. Er is ook een namiddagaanbod voor senioren uitgewerkt in samenspraak met enkele seniorenorganisaties (de PLUSfilms). Daarnaast spelen we in op vragen vanuit organisaties (cfr. Food.Film.Fest i.s.m. de Stadsakker).

CC De Kruisboog zet daarnaast in op samenwerkingen met andere actoren in het cultureel landschap. Zo wordt er enerzijds deelgenomen aan een aantal lokale initiatieven die speelkansen creëren voor specifieke disciplines (bv. Eigen Kweek, Boze Wolf, enz.). Anderzijds worden ook partnerships aangegaan met lokale actoren om binnen en/of buiten de muren van CC De Kruisboog een cultuuraanbod te ontwikkelen (bv. Theateracademie, Pasform, coderdojo, ArtX, Bonkitasi, enz.).

CC De Kruisboog bouwt ook een educatief/informatief luik uit met een aanbod aan gevarieerde sprekers rond een specifiek thema. De komst van heel wat bijkomende organisatoren/verenigingen die vorming aanbieden, maakte een eigen aanbod van het cultuurcentrum minder noodzakelijk waardoor het aantal lezingen gereduceerd werd tot een drietal per seizoen.

In dit verband kan ook verwezen worden naar het gevarieerd en uitgebreid cultuuraanbod voor scholen. Per graad worden minstens drie schoolvoorstellingen per graad (kleuter-, basis- en secundair onderwijs) aangeboden. Het kwalitatieve aanbod tegen betaalbare inkomtprijzen zorgt er echter voor dat niet langer voldaan kan worden aan de vraag van de scholen. Een verdere uitbreiding van de schoolprogrammatie is echter geen optie aangezien dit te zeer zou doorwegen op de draagkracht van de werking en de budgetten van het cultuurcentrum.

CC De Kruisboog zet ook actief in op familievoorstellingen met ook voorstellingen in het weekend. De laatste jaren blijkt de ticketverkoop van de familievoorstellingen echter terug te lopen. Het CC zoekt naar een strategie om dit proces om te keren. Familievoorstellingen in schoolvakanties lopen beter wat ticketverkoop betreft en hier zal dan ook meer op ingezet worden in de toekomst.

Tot slot biedt CC De Kruisboog ook een forum voor amateurgezelschappen. Lokaal talent krijgt speelmogelijkheden en ondersteuning. De tentoonstellingsruimte is bijna het ganse jaar (uitzondering zomermaanden) in gebruik voor tentoonstellingen van hoofdzakelijk lokale/ regionale kunstenaars. Toch is de tentoonstellingsruimte zelf nog onvoldoende bekend bij het publiek. De tentoonstellingsruimte zal in 2021 plaats maken voor het huis van het kind. Momenteel zijn we op zoek naar een alternatieve locatie.

BEZOEKERSAANTALLEN

De laatste jaren heeft CC De Kruisboog haar rol als regionale actor opgenomen door jaarlijks een aantal grotere producties in haar aanbod op te nemen (Jef Neve, Herman Van Veen, Alex Agnew, Natalia, Stan Van Samang, ...). Corona strooide roet in het eten van de afgelopen twee seizoenen. Na de crisis zullen we de impact op de werking grondig kunnen meten. Momenteel merken we een normalisering in de ticketverkoop.

HET GEBRUIKERSONDERZOEK

CC De Kruisboog nam deel aan het grote gebruikersonderzoek cultuur- en gemeenschapscentra van Universiteit Antwerpen, VVC en Lokaal Marktonderzoek Vlaanderen¹⁰.

Het onderzoek is gebaseerd op 315 volledig ingevulde bevestigingen voor Tienen. De resultaten van Tienen worden vergeleken met de resultaten van andere B-centra en met de totaliteit van alle bevestigingen (19.174). De vragenlijst maakt gebruik van dynamische vertakkingen waarbij tijdens het invullen van de vragenlijst een profiel werd opgemaakt van de respondent. Afhankelijk van dit profiel werden bijkomende toepasselijke vragen gesteld.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek werden volgende opvallende besluiten geformuleerd:

- Uit de antwoorden van de respondenten blijkt dat CC De Kruisboog over een **tevreden, trouw** (zie pag. 23) publiek beschikt. Opmerkelijk is dat Tienen vooral een **theaterpubliek** heeft (pag. 28: 70% van de respondenten komt naar theater – voor de B-centra en Vlaanderen algemeen is dit 51%).
- De tevredenheid betreffende het aanbod blijkt uit de resultaten.
- Ons publiek bestaat hoofdzakelijk uit **autochtonen** (pag. 15) met een **goed opleidingsniveau** (pag. 12) – een weerspiegeling van het theaterpubliek in Vlaanderen. Opmerkelijk: 34% van de respondenten woont op **wandelafstand** van het CC = Tienen stad. Voor de andere CC's is dit 20 à 22% (pag. 52) De **goede bereikbaarheid met de wagen** en de **beschikbare parking** blijkt een pluspunt.
- **Ticketaankoop** gebeurt **grotendeels online** (85%-pag. 55), net zoals in de meeste centra 68% van de Tiense respondenten vindt dat de tickets voor de populaire voorstellingen **te snel uitverkocht** zijn, wat toch een groot verschil is met de rest van Vlaanderen (42% - zowel voor de Cluster B als voor Vlaanderen in totaal).
- 72% van de Tiense respondenten is **tevreden met de ticketprijzen** (pag. 58).
- 60% van de Tiense respondenten bezit **een abonnement** – voor de rest van Vlaanderen is dat 46,5%.
- 86% van de Tiense respondenten informeert zich op de eerste plaats over het aanbod via de brochure (rest van Vlaanderen 80% - pag. 63). **De brochure** wordt door 97% van de respondenten gelezen. 48% van de respondenten geeft uitdrukkelijk aan dat ze deze brochure op papier wensen te blijven ontvangen en dat een digitale versie geen evenwaardig alternatief is
- 68% raadpleegt tevens onze **website**.
- 60% (iets minder dan het Vlaamse gemiddelde) gaat ook naar andere CC's. Vooral **CC Leuven** en **Scherpenheuvel**. Hoofdrede: er is een 'ander' aanbod (pag. 74).

- 93% van de respondenten zegt in de toekomst terug te komen naar CC De Kruisboog (3% hoger dan bij de andere CC's pag. 78).
- Het grote pijnpunt binnen onze werking is het **Theatercafé**: de infrastructuur krijgt een goede beoordeling (pag. 42) maar de uitbating wordt slecht geëvalueerd: slechte, trage, onvriendelijke bediening, ondermaatse uitbating (pag. 102 e.v. maar ook pag. 113 e.v.).

BESLUIT CULTUURANBOD

CC De Kruisboog heeft -ondanks corona- de voorbije jaren haar rol als lokale en regionale aanbieder van een breed cultuuraanbod vervuld. Op sommige vlakken betalen we een tol voor het succes (o.a. schoolprogrammatie).

Door de crisis dienen enerzijds de ticketprijskorting verminderd te worden, anderzijds dringt een verhoging van de ticketprijzen zich op. Het autonoom gemeentebedrijf, het beheersorgaan van het CC, vraagt om zoveel mogelijk een break-even tussen productiekost (uitkoopsom, Sabam, cateringkosten, inhuur van extra materiaal, enz.) en inkomsten (ticketverkoop, eventueel inkomsten van drankverkoop bij programmatie in de Manege, enz.) na te streven. Dit heeft een invloed op de programmatie: mogelijk verlieslatende producties worden minder snel geboekt en moeten gecompenseerd worden door middel van extra inkomsten door het boeken van populaire producties. Toch moeten we erover waken dat de doelstelling om een 'breed' cultureel aanbod te ontwikkelen, hieronder niet te zeer lijdt.

AANBOD VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN

De taak van een cultuurcentrum bestaat er onder meer in cultuur toegankelijk te maken voor een breed publiek. De stad Tienen koos ervoor specifiek in te zetten voor volgende doelgroepen:

- Anderstalige inwoners
- Jeugd
- Senioren
- Mensen uit kansengroepen

Voor anderstalige inwoners worden volgende initiatieven op touw gezet:

- Ieder jaar wordt een voorstelling geboekt specifiek voor anderstaligen die Nederlands leren

Voor de jeugd worden volgende initiatieven op touw gezet:

- Minimum 8 familievoorstellingen in programmatie, aangevuld met minimum 5 familiefilms gekoppeld aan een laagdrempelige prijzenpolitiek
- Ondersteuning van jong lokaal talent via projecten zoals Eigen Kweek en andere.

Voor de senioren worden volgende initiatieven op touw gezet:

- Organisatie van Plusfilms op maandagnamiddagen (6 per jaar) in samenwerking met Okra
- Toepassing van een goedkoper seniorentarief
- Jaarlijkse seniorenvoorstelling + jaarlijkse livestreaming van een optreden in de rusthuizen.

Voor de mensen uit kansengroepen worden normaal volgende initiatieven op touw gezet:

Mogelijke tussenkomst door het vrijetijdsfonds in tickets voor voorstellingen en filmvertoningen

- Minimum 15 toeleidingsactiviteiten naar regulier aanbod in samenspraak met welzijnsorganisaties, zoals bijvoorbeeld Pasform, Broeders Alexianen (project Cultuurproeven), Erm 'n Erm, Amerant, CVO Volt, Open School, ... Het effectief langsgaan bij de organisaties vond dit jaar niet plaats, omdat op het moment van de start ticketverkoop niet duidelijk was wat de maatregelen zouden zijn voor groepen. Er werden wel afspraken gemaakt i.v.m. de toeleidingen van Pasform.
- Tussenkomst mogelijk maken voor mensen in armoede in functie van een lidmaatschap of deelname bij een socioculturele vereniging door vrijetijdsfonds
- Ringlussysteem in drie zalen, mogelijkheid om eerste rij stoelen te verwijderen voor rolwagengebruikers in TZ, in zaal Manege gewone stoelen verwijderd voor rolwagengebruikers
- CC aanvaardt de begeleiderspas en de European Disability Card

- Deelname aan organisatie van Holebi-filmfestival Vlaams-Brabant met vertoning van 2 films in het kader van dit festival
- Samenwerkingsovereenkomst met Erm 'n Erm in het kader van hun tweejaarlijkse toneelvoorstellingen door mensen in armoede
- Medeorganisator van de Theateracademie voor mensen met een verstandelijke beperking i.s.m. Pasform vzw.

BESLUIT AANDACHT VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN

Er wordt goed samengewerkt met organisaties die zich richten tot kansengroepen en een gevarieerd publiek trachten te bereiken (bv. Pasform, Broeders Alexianen, Amerant, ...). De samenwerking met dergelijke organisaties wordt door alle partners als positief ervaren. Het cultuurcentrum bereikt hierdoor heel wat mensen die anders niet over de vloer van een CC zouden komen.

Het Ringlussysteem wordt door een kleine groep vaste klanten gebruikt. We bereiken heel wat rolstoelgebruikers.

Er wordt met succes ingezet op voorstellingen voor kansengroepen met de formule "in groep onder begeleiding". Individuele deelnemers uit die kansengroepen bereiken we echter veel minder. De drempel om alleen te komen, zonder de vertrouwdheid van de groep, is blijft hoog. Het cultuurcentrum ziet wel individuen terugkomen die eerder met een groep zijn langs geweest (bv. samenwerking met LIGOI).

Ook de doelgroep van de individuele allochtone inwoners wordt nauwelijks bereikt.

7.2.3. INFORMATIE EN COMMUNICATIE

AANBOD

Een belangrijke factor in het bereiken van de Tienenaar is uiteraard de informatieverstrekking en de communicatie. De dienst cultuur en CC De Kruisboog maken normaal gebruik van volgende tools om bezoekers aan te trekken:(door corona werd hier evenwel van afgeweken)

- Programmaboekje Cultuurmail, huis-aan-huis verdeeld (57.000 exemplaren!) in Tienen, Boutersem, Glabbeek, Hoegaarden, Linter, Landen, Bekkevoort, Lubbeek, Geetbets, Kortenaken, Zoutleeuw, Tielt-Winge
- Cultuurkrant (middenseizoensbrochure), huis aan huis verdeeld in Tienen, Linter, Hoegaarden en Glabbeek en strategisch verdeeld (gemeentehuis, bib, bakker, slager, enz.) in de andere gemeenten
- Website CC de Kruisboog met overzicht volledige eigen programmatie, mogelijkheid tot online bestellen tickets en abonnementen, te gast enz., ...
- Communicatie via facebook
- Informatie betreffende het vrijetijdscentrum, verenigingsleven, draaiboeken voor organisators, ingebed in Stadswebsite.
- Flyers (verspreiding via scholen voor familieprogrammatie, specifieke groepen vb. senioren...)
- Affiches
- Communicatie via de stadsinfokanalen

BESLUIT INFORMATIE EN COMMUNICATIE

De communicatie van het cultureel aanbod gebeurt via een goede mix aan informatiekkanalen. Vooral de verdeling van de cultuurmail die verspreid wordt in de ruime regio is een sterke troef. Ook de duidelijke website (www.dekruisboog.be) met mogelijkheid tot online reservaties wordt door de gebruikers gewaardeerd. Jammer genoeg is de culturele informatie (culturele infrastructuur, verenigingsleven, adviesraden, reglementen...) moeilijk te vinden op de website.

7.2.4. INSPRAAK EN PARTICIPATIE

De Vaste Commissie van Advies (Cultuurpact) wordt waargenomen door het bestuur van de Cultuurraad Tienen. Deze laatste geeft advies over de elementen van het beleid die te maken hebben met de ondersteuning van het sociaal-cultureel werk. De cultuurraad is ook lid van het koepelcomité van adviesraden. Vanaf 2019 zijn een aantal adviesraden, waaronder de cultuurraad, niet langer verplicht. De organisatie van **inspraak en participatie** blijft wel verplicht en het betrekken van gebruikers bij het beheer van culturele instellingen (cultuurpact) ook. In 2020 werden de adviesraden hervormd tot netwerken.

Bij de inrichting van nieuwe ontmoetingscentra worden alle lokale verenigingen van bij het ontwerp tot en met de verdere zelfstandige werking van het OC nauw betrokken.

7.3. BIBLIOTHEEK

7.3.1. ALGEMENE INLEIDING

Missie van de bibliotheek

De bibliotheek van Tienen is een laagdrempelige, toegankelijke, fysieke plek waar iedereen die wil leren, lezen of (be)leven welkom is.

Met haar aanbod (fysiek en digitaal; zowel in collecties, diensten en activiteiten) verrijkt de bib burgers, biedt hen ontplooiingskansen en stimuleert 'empowerment' zodat ze (actief) kunnen participeren aan de samenleving.

Visie van de bibliotheek

De Bib is een essentiële partner voor het realiseren van de visie van de Stad Tienen

- Ze maakt informatie voor iedereen toegankelijk en bereikbaar door middel van het aanbieden van professionele en performante bibliotheekdiensten.
- Ze vormt het dynamisch kruispunt ("hub") van de stad die beleving, ontmoeting en verbinding mogelijk maakt.
- Ze speelt in op de steeds veranderende noden in de samenleving met een dienstverlening en activiteiten die inclusief, flexibel, innovatief, technisch vooruitstrevend en op maat zijn.
- Ze focust op levenslang leren, leesbevordering en -plezier, nieuwe ontwikkelingen en het faciliteren van creatie en inspiratie.
- Ze ontwikkelt haar partnerschap verder met alle burgers, onderwijs, organisaties, verenigingen, stadsdiensten, andere bibliotheken, ... en heeft speciale aandacht voor kwetsbare doelgroepen (een bib van, door en voor iedereen).

7.3.2. AANBOD

INFRASTRUCTUUR

BIBLIOTHEEKGEBOUW EN UITRUSTING

Het gebouw is in 2018 en 2022 volledig gerenoveerd en aangepast aan de noden van de inwoners en gebruikers.

Het gelijkvloers huisvest de infobalie, zelfuitleentoestellen, een computer- en leeshoek, maar ook studeer/werkplekken en de informatieve, anderstalige boeken en audiovisuele collectie. Dit is eveneens een flexibele ruimte die omgevormd kan worden tot een plaats voor lezingen en/of workshops.

Op de eerste verdieping vinden we de jeugdafdeling terug met een zelfuitleentoestel, een Bieblo tablet waar kinderen leestips op kunnen vinden, zithoekjes, een boekstarthoek met een collectie voor de allerkleinsten en alle materialen voor kinderen tot 12 jaar.

Op de tweede verdieping zijn er nog meer studeer/werkplekken en staan de Nederlandstalige romans en strips voor volwassenen.

De bib is centraal gelegen in het stadscentrum, maar is niet zichtbaar voor toevallige voorbijgangers omdat ze ingesloten zit. Bewegwijzering doorheen de stad en vanop de Markt is zeker nodig.

Sinds september 2022 is er een digitale inleverbox beschikbaar voor het inleveren van materialen 24/24. Deze vervangt de inleverbox waarbij de materialen de dag nadien manueel door bib medewerkers werden ingenomen.

Het gebouw is voor iedereen toegankelijk, zowel voor leden als niet leden van de bibliotheek. Iedereen krijgt gratis toegang tot de collectie ter plaatse, wifi, internetcomputers en zit- of studeerplekken.

WISE – SLIM NETWERK

In 2022 is de bib overgeschakeld naar WISE, een eengemaakt bibliotheekstelsel voor alle Vlaamse bibliotheken. Ook kunnen leners nu gebruik maken van Mijn Bibliotheek om online materialen te verlengen, reserveren, boekenlijsten aan te maken of in te tekenen op Leestipper (leestips (fictie) voor volwassenen), e-boeken uit te lenen via CloudLibrary of om Fundels (digitale prentenboeken leesniveau boekjes) te lenen.

Hiernaast is de bib ook toegetreden tot het SLIM netwerk dat een groot deel van de Limburgse bibliotheken en die van Vlaams-Brabant omvat. Leners krijgen hierdoor met 1 lidmaatschap toegang tot alle aangesloten bibliotheken van dit netwerk. Op deze manier krijgen ze ook toegang tot een grotere collectie en breed aanbod.

COLLECTIE

COLLECTIE AANBOD

Jaarlijks worden ongeveer 5000 gedrukte en 800 audiovisuele materialen aangekocht. De uitgaven voor collectieaanschaf zijn gezakt van 106.652 € naar 97.000 € in 2022.

De bib biedt een breed en actueel aanbod aan van

- Gedrukte materialen (romans, informatieve boeken, strips, tijdschriften, themakoffers...)
- Audiovisuele materialen (dvd's, cd's, games, Daisy-boeken, luisterboeken, e-boeken)
- Gezelschapsspellen en puzzels voor kinderen

Sinds april 2022 kunnen leners e-boeken van thuis uit lenen op het platform CloudLibrary. De eigen e-boeken collectie van de bib is stopgezet, e-readers kunnen wel nog geleend worden. Er worden wel nog enkele e-readers beschikbaar gesteld met een selectie van e-boeken (maakt geen deel uit van CloudLibrary).

Via Mijn Bibliotheek kunnen leners ook kranten- en tijdschriftartikelen raadplegen op GoPress, Fundels lenen.

De bibliotheek heeft ook een wisselcollectie van Franstalige jeugdboeken, een samenwerking met de bibliotheek van Jodoigne, en Daisyboeken (voor slechtzienden, dyslexie) van de Luisterpuntbibliotheek.

Collectie voor bijzondere doelgroepen

- Taalpunt volwassenen en jeugd
- Boekstart materialen (0 – 2 jaar)
- Grootletterboeken

Uitleencijfers in 2022

- Gedrukte materialen: 126.158 uitleningen
- Audiovisuele materialen: 18.789 uitleningen
- Digitale collectie: 1975 uitleningen van e-boeken (eigen collectie van de bib tot mei 2022)

GEBRUIKERS VAN DE BIB

In 2022 telde de bib 5083 individuele gebruikers van de bib, waarvan 2020 kinderen (tot 14 jaar) en 3063 volwassenen. Hiernaast bereikte de bib ook kinderen van de lagere school via klasuitleen en boekenpakketten (raming 3300 bereikte kinderen) en minder mobiele leners en/of onthaalouders, WZC via Bib aan Huis (raming 150 bereikte volwassenen).

De bib heeft echter ook bezoekers die niets lenen, maar de bib gebruiken voor de internet pc's en wifi of ook als verblijfsplek waar je rustig kan lezen en/of werken, studeren.

In 2022 telde de bib 45.932 bezoekers.

PERSONEEL EN DIENSTVERLENING

De personeelsbezetting is sterk verminderd: van 14 VTE naar 10 VTE. Dit heeft zijn impact op de baliebelasting van de personeelsleden en inkrimping van de tijd nodig voor back office taken, het organiseren van activiteiten, het opzetten van samenwerkingsverbanden en/of nieuwe projecten.

Essentieel is een goede dienstverlening. Hier zetten we dan ook steeds op in. Bezoekers van de bibliotheek verwachten immers een goede dienstverlening waarbij ze geholpen worden met zoekvragen (titels vinden over onderwerpen, vindplaats in de bib), hulp bij het gebruik van de catalogus en/of zelfuitleentoestellen, hulp aan de internetpc's, info over andere stadsdiensten...

Aan de infobalie zitten er in de mate van het mogelijke telkens 2 medewerkers. Aan deze balie gebeuren alle nieuwe inschrijvingen en wordt uitleg over de bibliotheek en de werking van de zelfuitleentoestellen gegeven. Idealiter is ook de balie op de andere afdelingen bemand tijdens de openingsuren, maar met de huidige personeelsbezetting wordt de balie op jeugd en fictie door slechts persoon bemand op dinsdag en 's avonds tussen 18.00 en 19.00 uur. Deze medewerker verplaatst zich over de 2 afdelingen om bezoekers verder te helpen en de boekenlift leeg te maken. Dit betekent dat bezoekers met vragen soms naar de infobalie moeten gaan waarna de medewerker gebeld wordt om naar de afdeling in kwestie te gaan. De bezoeker moet op zijn beurt dan ook weer teruggaan naar de afdeling zelf.

ACTIVITEITEN - DIENSTVERLENING

Sinds de inkrimping van de personeelsbezetting zijn er heel wat zaken zijn geschrapt, zoals leesgroepen voor kinderen, activiteitenaanbod, ...

Het aanbod van de bib focust zich vooral op leesplezier en -bevordering en digitale inclusie. Een greep uit het aanbod zijn: de boekenbabbel (leesgroep voor volwassenen), tax-on-web i.s.m. FOD Financiën, auteurslezingen, workshops (ITSME, robots programmeren), Kom Binnen (NT2 praatgroep), rondleidingen, ART tentoonstellingen...

De bibliotheek voorziet ook steeds een aanbod voor nationale activiteiten zoals de jeugdboekenmaand, voorleesweek, gedichtenweek, Boekstartdag.

SCHOLENWERKING

De bibliotheek heeft een uitgebreid aanbod, zowel materialen als activiteiten, voor scholen in Tienen. Een deel van het materiaalenaanbod kan ook door scholen buiten Tienen aangevraagd worden.

Scholen buiten de ring van Tienen kunnen boekenpakketten in de klas krijgen, de scholen binnen de ring komen (twee)maandelijks op klasuitleen in de bib zelf.

Op vraag van scholen worden er ook introductiebezoeken georganiseerd waarbij de leerlingen uitleg krijgen over de werking van de bib, online opzoeken, plaatsing van de materialen in de bib...

Er zijn ook materialen op maat van scholen voorzien zoals leesoffers, samen lezen-pakketten, educatieve spelkoffers, themapakketten...

Tijdens de jeugdboekenmaand organiseren we voor de scholen auteurslezingen en een bibspel. Spijtig genoeg kunnen we niet aan de (toenemende) vraag tegemoetkomen.

7.3.3. INFORMATIE EN COMMUNICATIE

De bibliotheek zet in op het informeren van de leden en gebruikt hiervoor volgende kanalen:

- Facebook, Instagram en Pinterest pagina (met lees-, luister- en kijktips)
- Maandelijks nieuwsbrief met een overzicht van activiteiten, tips van de bib, weetjes
- Deelwebsite van de bibliotheek op de website van de stad Tienen
- Nieuwe website die eveneens de catalogus van de bibliotheek is. Deze zal systematisch aangevuld worden en alle info bevatten zodat de deelwebsite op de site van stad Tienen nog een doorverwijsfunctie hiernaar heeft
- Flyers en affiches (afzonderlijke activiteiten, attendering van minder gekende bibliotheekdiensten) en brochures (voorjaars- en najaarsaanbod voor volwassenen, activiteiten in kader van nationale acties). Aanbod voor kinderen en jongeren tijdens de vakanties wordt mee opgenomen in de gezamenlijke vrijetijdsfolder.
- Informatiekanalen van de dienst communicatie (persberichten, stadsmagazine, infopanelen)
- In de bib is een TV scherm voorzien voor aankondiging van activiteiten, bibliotheekinformatie, enz.
- Op Mijn Bibliotheek kunnen leners nu ook zich aanmelden voor maandelijks leestips (fictie) afgestemd op hun opgegeven voorkeuren.

Er zijn voldoende communicatieluiken, maar deze dient meer doelgericht te gebeuren, o.a. nieuwsbrief bestemd voor het onderwijs, specifieke doelgroepen, bv. sociale media om jongeren te informeren.

7.3.4. INSpraak EN PARTICIPATIE

Leners krijgen inspraak in de collectievorming d.m.v. aankoopssuggesties. Het Netwerk Bibliotheek adviseert het bestuur over de krachtlijnen van het bibliotheekbeleid. Er is regelmatig contact en overleg met de scholen.

7.3.5. ALGEMEEN BESLUIT BIBLIOTHEEK

Uitdagingen en acties

Blijvend inspelen op de noden van de veranderende maatschappij en lokale gemeenschap. Inzetten op de steeds meer digitaliserende omgeving en uitdagingen ervan.

Het college heeft haar principiële goedkeuring gegeven voor de implementatie van OPEN+ waarbij de openingsuren van de bibliotheek uitgebreid kunnen worden met onbemande uren en toegang tot de bibliotheek via de lenerspas en toegangscode. Op deze manier kunnen mensen gebruik maken van de bibliotheek op meer tijdstippen die voor hun beter uitkomen (na 19.00 uur, tijdens het weekend...).

Samenwerking staat ook hoog op de agenda. Niet alleen samenwerking binnen de dienst Beleven waar een grondige reorganisatie is gebeurd en er o.a. een team programmatie mee de planning en uitwerking van activiteiten op zich zal nemen. Maar ook met andere diensten i.f.v. een digitaliseringsproject.

Samenwerking en kansen

Samenwerking biedt kansen om aan schaalvergroting te doen en een nieuwe kijk en insteek te krijgen op bepaalde acties die de bib jaarlijks doet. Hierdoor wordt ook de draagkracht verbreed en kunnen medewerkers van het team programmatie ook ingeschakeld worden bij de praktische uitvoering van activiteiten.

Digitalisering biedt ook kansen op vlak van het verbeteren van bestaande processen en het efficiënter inzetten van de medewerkers en hopelijk meer tijd vrijmaken voor andere taken.

7.4. SPORT

Een sportbeleid is gericht op het verbeteren van de kwaliteit en omstandigheden voor sportdeelname. Daarnaast is de versterking van de bijdrage van sport voor een betere gezondheid, werkgelegenheid en sociale integratie belangrijk. Een lokale overheid kan (moet) een belangrijke rol spelen in het toegankelijk maken van sportbeleving voor de gehele bevolking. Het spreekt voor zich dat de eisen en verwachtingen van de gebruikers steeds wijzigen. Aan de lokale overheid dus om in te spelen op die gewijzigde behoeften en op geregelde tijdstippen de beleidsprioriteiten bij te stellen. Tienen heeft een sterke traditie betreffende sport en sportbeleving opgebouwd. De opgebouwde kennis vormt een goede uitgangsbasis voor het leggen van nieuwe accenten en het uitzetten van bakens voor een toekomstgericht sportbeleid, dat zo maximaal mogelijk inspeelt op de nieuwe uitdagingen en behoeften die leven bij de Tienenaar op het vlak van sportbeleving.

7.4.1. ONDERSTEUNING

FINANCIEEL

Tienen is een sportieve stad. De stad Tienen telt een 40-tal sporttakken en een 100- tal sportclubs, waarvan er een 80-tal erkend zijn door de stad. Het effectief aantal erkende sportclubs ligt hoger, omdat sommige verenigingen zich gegroepeerd hebben in een verbond (bv. de zaalvoetbalclubs en de biljartclubs).

Tienen telt 13 voetbalclubs, 7 watersporten, 18 zaalsporten, 15 wielersport, 7 bewegingssporten, 11 martiale kunsten, 8 schutterssporten, 11 behendigheidssporten, 6 hobbyclubs en 1 omnisportclub.

De sport- en ontspanningsverenigingen krijgen jaarlijks financiële ondersteuning a.d.h.v. verschillende reglementen. Het betreft:

- **werkingstoelagen** op basis van kwalitatieve criteria (€ 35.000);
- toelagen voor **kwaliteitsvolle jeugdwerking en samenwerkingsverbanden voor erkende Tiense sportverenigingen** ter vervanging van de vroegere impuls subsidie (€ 28.500);
- **toelage Tiense jeugdwerking** op basis van het aantal Tiense jeugdleden (€ 5.000);
- **toelage voor uitzonderlijke sportorganisaties** (€ 4.750 per jaar voor sportactiviteiten van uitzonderlijke aard die buiten de werkingssubsidies vallen);
- **toelage voor het inrichten van wielervedstrijden** (€ 3.500);
- **huurtoelage openluchtsportterreinen** (€ 9.000 *ter vervanging van het reglement huur voetbalterreinen*);
- **renteloze leningen** (binnen grenzen goedgekeurd budget) aan erkende sportverenigingen ter ondersteuning van het bouwen van en/of verbouwen aan onroerende infrastructuur of het aankopen van onroerende goederen die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van de activiteiten die behoren tot de normale werking van de vereniging;
- **fusiepremie** (sinds 2017) ten bedrage van maximaal € 5.000 om clubs te stimuleren om samen te vloeien en de hieraan verbonden kosten te vergoeden.

De werkingstoelagen die worden uitgekeerd zijn in verhouding tot de prestaties en de werking die de verenigingen leveren. De clubs met een uitgebreide jeugdwerking ontvangen de grootste sommen. De door het oude decreet “sport-voor-allen” opgelegde verplichtingen (op basis van een meerderheid aan kwaliteitscriteria) ter ondersteuning van de sportverenigingen hebben een gunstig effect gehad.

Het reglement voor de jeugdwerking op basis van het aantal Tiense jeugdleden belooft die clubs met minimaal 25 Tiense jongeren, maar mist kwaliteitscriteria.

Clubs worden gestimuleerd tot organisatie van uitzonderlijke activiteiten buiten de reguliere clubwerking en krijgen hiervoor een extra toelage. Hiermee mag niet te lichtzinnig worden omgesprongen. Een reglementswijziging is hier aangewezen. Hierbij wordt gedacht aan een cofinanciering van 25% door de aanvragende club.

Het reglement 'Toelage voor het inrichten van wielervedstrijden' zou in dezelfde zin herbekeken kunnen worden. Voor wielersportclubs blijft het steeds een uitdaging om wedstrijden in te richten omwille van de dalende sponsoring.

De bestaande reglementen worden overwegend gunstig ervaren door de sportverenigingen, maar dienen op een aantal kleine onvolkomenheden bijgeschaafd te worden. Essentieel hierbij is dat de kwaliteitscriteria moeten primeren of nog beter dat de kwaliteitscriteria nog zwaarder moeten wegen bij de verdeling van de subsidies.

Het reglement 'toelage voor kwaliteitsvolle jeugdwerking en samenwerkingsverbanden voor erkende Tiense sportverenigingen' moet bijgestuurd worden. Enkele verenigingen zetten in hun aanvraagdossier zwaar in op opleidingen en bijscholingen en strijken zodoende grote bedragen op die een discrepantie veroorzaken in de billijke verdeling van de middelen onder de Tiense sportclubs.

Het mechanisme van het indienen van de subsidiedossiers moet mee in de reglementen vervat worden alsook een vaste jaarlijkse indiendatum. Meer dan 10% van de clubs respecteren de indieningsdatum niet of leveren onvolledige dossiers in. Nadien wordt via achterpoortjes gezocht om toch nog in aanmerking te komen voor subsidiëring. Door de clubs moet meer ernst aan de dag gelegd worden, wetende dat een dossier gemiddeld 500 euro werkingstoelage in het laatje van een club brengt.

LOGISTIEK

Alle verenigingen die bij de stedelijke sportraad aangesloten zijn, kunnen eenmaal per jaar gratis materiaal zoals tafels, stoelen, nadarafsluitingen e.a. ontlenen bij en laten leveren door de stad. Vanaf een tweede aanvraag dienen zij een huurgeld voor deze materialen te betalen indien deze door de stad geleverd dienen te worden.

INHOUDELIJK - PROMOTIONEEL

Sportclubs kunnen met hun vragen i.v.m. oprichting van een vereniging, aansluiting bij de stedelijke adviesraad sport, erkenning door de stad en financiële tegemoetkomingen terecht op de dienst sport.

De sportclubs worden jaarlijks op regelmatige basis uitgenodigd door de sportdienst om deel te nemen aan campagnes van Sport Vlaanderen en/of de sportdienst. De Maand van de Sportclub en de SIS zijn hier voorbeelden van. De sportdienst biedt hiermee een platform aan de clubs om zich kenbaar te maken bij het grote publiek.

De sportpromotionele acties van de sportdienst leveren dikwijls nieuwe leden op bij de deelnemende verenigingen.

INFRASTRUCTUUR

SPORTINFRASTRUCTUUR - ACCOMODATIE

In Tienen is de volgende sportinfrastructuur aanwezig:

- a) Sportinfrastructuur eigendom van de stad en in beheer van AGB Tienen
 - 1 zwemcomplex met een 25-meterbad, recreatie- en peuterbad en duikput (bouwjaar 2000)
 - 1 sportcentrum met 4 sporthallen (hal 1 bouwjaar 1978, hal 2 bouwjaar 1997, hal 3 bouwjaar 2007), 1 atletiekpiste (bouwjaar 2004), 3 voetbalterreinen, 1 skeelerpiste en een looppad.
 - ⇒ Alle (gras)terreinen die buiten de omliggende sportvelden liggen zijn in beheer van de stad.

De sportinfrastructuur van de stad is vrijwel maximaal benut. Tijdens het schooljaar is er overdag een permanente bezetting door de scholen en lessenreeksen van de sportdienst. Tijdens de schoolvakanties is de infrastructuur overdag in gebruik voor allerlei kampen. Van september tot april is de infrastructuur 's avonds en in het weekend bezet door de sportclubs.

Een beperkt aantal clubs (met jeugdwerking) kunnen niet terecht in de stedelijke infrastructuur. Deze wijken dan uit naar privé of schoolsportinfrastructuur. De sportinfrastructuur van de Tiense scholen is dikwijls

verouderd of niet geschikt om competitieploegen er te laten trainen en wedstrijden te spelen. De toegankelijkheid na de schooluren is bij de meeste scholen een probleem. Bij de weinige scholen die toch in aanmerking zouden komen, merken we een onwil om clubs een onderdak te bieden, ondanks de win-win verhouding die hierdoor zou kunnen ontstaan. De huurgelden die de scholen vragen liggen exponentieel hoger dan de huurgelden van de stad.

Als sportclubs wegens overbezetting niet in de infrastructuur van de stad kunnen ingepast worden, is het in bepaalde gevallen wenselijk om deze clubs te ondersteunen in de huurkosten van private infrastructuur om de sportoefening niet in het gedrang te brengen. Een allesomvattend reglement ter zake is wenselijk.

a) Sportinfrastructuur van de stad en in beheer van een sportclub

- overdekte en openlucht petanquebanen, verbruiksruimte (petanqueclub Tienen)
- openlucht boulistenbanen en verbruiksruimte (boulistenclub Tienen)
- 1 voetbalstadion (RFC Tienen-Hageland) – vernieuwbouw 1998
- voetbalterreinen (RFC Tienen-Hageland, VW Hakendover (in faling) en St-Barbarastraat Kuntich)
- 1 balboogschietstand (Willem Tell) & 4 tennisterreinen (RCT Tennis)

b) Privé-sportinfrastructuur

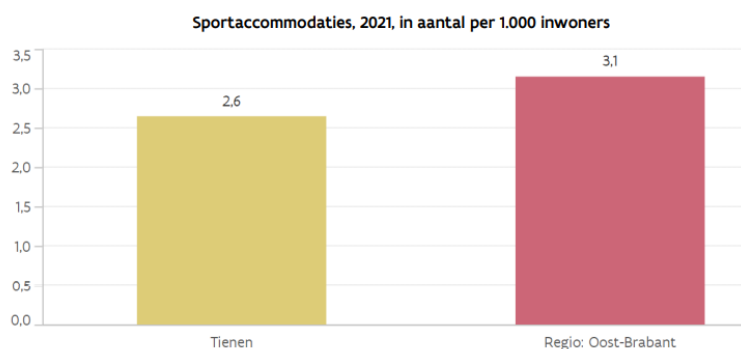
- 12 voetbalterreinen (Sparta Tienen, 2 x KVV Oorbeek, 3 x VV Houtem, 2 x Arsenal Goetsenhoven, 2 x Arsenal Oplinter en 2 x Crossing Vissenaken)
- 1 trapveld (Crossing Vissenaken)
- fitnesscentra (Fit Factory, Life Style Fitness en ChampionGym)
- 1 CrossFit centrum (district 10)
- 1 tenniscentrum met 6 openlucht tennisterreinen (TC Roosendaal)
- 1 tenniscentrum met 4 openlucht en 4 overdekte tennisterreinen, 3 overdekte padelsterreinen, 2 squashbanen, een sportzaal, 2 indoor soccerterreinen en 2 badmintonvelden (Grand Slam)
- 1 sporthal met klimmuur en 2 openlucht tennisterreinen (Broeders Alexianen)
- 1 bowlingcentrum met snooker- en biljarttafels (Acro)
- 1 vliegveld (De Wouw)
- Manèges (De Hoefslag, Roosendaal en 't Hof Lyma Horses)
- 1 pistool- en karabijnschietstand (Arizona)
- 2 danszalen (Dans-je-fit en Dancin'movement)

c) Sportinfrastructuur in beheer van de scholen

- 14 sportzaaltjes
- 2 sporthallen (Via Waaiberg)
- 1 sporthal (De Sterretjes)

Ondanks de verscheidenheid aan sportinfrastructuur blijkt uit grafiek 1 (aantal sportaccomodaties per 1000 inw.) hieronder dat Tienen toch eerder weinig sportinfrastructuur heeft in vergelijking met de regio Oost-Brabant.

Grafiek 1: Aantal sportaccomodaties per 1000 inwoners:

7.4.2. SPORTAANBOD

ACTIVITEITEN

De sportsector is in Tienen een zeer grote vrijetijdsaanbieder. We onderscheiden:

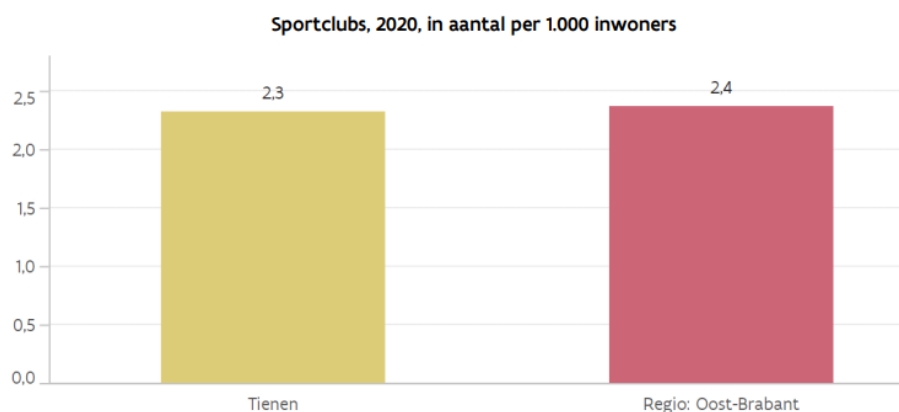
- **Eendaagse activiteiten**
 - Buitenspeeldag i.s.m. de jeugddienst
 - Tienen Fietst
 - schoolsportactiviteiten
 - de PISO Tienen City-run
 - SIS (sportinstuif) voor de 3de graad van het basisonderwijs
 - uitreiking SportAwards
 - wielervedstrijden (Dwars door het Hageland, Baloise, 1.000 km tegen kanker, ...) worden logistiek ondersteund
- **Meerdaagse activiteiten**
 - medewerking aan sportpromotionele acties van Sport Vlaanderen: #sportersbelevenmeer, Maand van de Sportclub, ...
- **Seniorenwerking 50 + Sportelclub**
 - wekelijks aquagym, badminton, dans, fietsen, lessenreeks spierkracht, netbal, onderhoudsgymnastiek, spinning, tai Chi Chuan, wandelen 8 km, wandelen 12 km en yoga
 - ledendag: in januari
- **Activiteiten van langere duur**
 - het project 'schoolzwemmen' voor het basisonderwijs tijdens de schooluren werd in 1983 door de sportdienst opgestart. Het busvervoer voor het schoolzwemmen wordt door de sportdienst gecoördineerd. De stad stelt permanent 2 lesgevers ter beschikking van de basisscholen waarbij in niveaugroepen en volgens een welbepaald lessenspakket wordt gewerkt;
 - de 'Tiense zwemacademie' (zwemlessen in groepsverband) voor 4-, 5- en 6-jarigen, lessen aquagym en zwemlessen voor volwassenen;
 - SNS-pas (sport na schoolpas);
 - Amuze: wekelijks gratis beweeg- en sportaanbod voor mensen in armoede, mensen met een matige mentale beperking en allochtonen i.s.m. de meeste welzijnsorganisaties actief in Tienen;
 - 'Ik Beweeg weer' is een wekelijks beweegproject voor mensen met een ziektebeeld, zoals kanker, spierziekte, burn-out, ... Er kan gekozen worden tussen aquagym en yoga en relaxatie;
 - BOV: het project 'Bewegen Op Verwijzing' zet mensen met bewegingsarmoede aan om meer te bewegen. Met een verwijfsbrief van de huisarts op zak, kunnen personen uit de zorgregio Tienen-Landen (idem zoals de Sportregio Getevallei + Boutersem) een beroep doen op een BOV-coach. Die coach ondersteunt hen om meer beweging in te bouwen in het dagelijks leven.
- **Sportkampen(weken)**
 - de sportkampen voor kinderen en jongeren vanaf 4 jaar worden jaarlijks gedurende 7 weken georganiseerd tijdens de schoolvakanties, namelijk krokus-, paas-, zomer- en herfstvakantie.
- **ILV Sportregio Getevallei**
 - "4 kids2play": overdekte winterspeeltuin in sportcentrum Houtenveld
 - Junior Sportaval (2 sportdagen voor het BUSO en BLO) in sportcentrum Houtenveld
 - "Kijk ik fiets": initiatie fietsen voor kleuters
 - Urban Run: stratenloop door gebouwen
 - Special Days: G-sportkamp
 - Sportweek voor minder-validen: sportweek voor volwassenen met een mentale beperking.
 - Nacht van de Sport: sportavond rond fitness
 - kleuterhappenings
 - G-Omnisportkamp in Tienen

- Hopsakee i.s.m. MOEV: spel- en sportpakketten 1ste kleuterklasjes
- Family Obstacle Run: hindernissenloop
- Doe-maar-mee: sportdagen – beweegprojecten 4- tot 6-jarigen tijdens schooluren

SPORTCLUBS

Sporten is gezond en heeft een positieve invloed op zowel lichamelijk als geestelijk welzijn. Het sociale karakter van een sportclub kan stimuleren om aan sport te doen. Als dat aanbod voldoende gediversifieerd is, dan kan dit een brede waaier aan inwoners aanspreken. Zicht hebben op het aantal sportclubs geeft hiervan een eerste indicatie. Hoeveel sportclubs zijn er actief in Tienen?

Grafiek 2 - Aantal aanwezige sportclubs in Tienen (per 1000 inwoners):

SCHOOLSPORT

De schoolsport blijft de laatste jaren op het vlak van aanbod en deelnemers status quo. MOEV, de vroegere Stichting Vlaamse Schoolsport, heeft een ruim aanbod in Tienen. Het aanbod van de sportdienst beperkt zich tot een zaalvoetbaltornooi voor het secundair onderwijs en 4 activiteiten voor het basisonderwijs. Belangrijkste uitschieters zijn de Kidsrun met jaarlijks 1.400 kinderen verspreid over 2 dagen en de SIS, een sportinstuif op het einde van het schooljaar met telkens 6 à 700 deelnemertjes.

De sportdienst verleent haar medewerking aan de SNS-pas van MOEV. De sportdienst zorgt hierbij voor de contacten met de sportaanbieders in Tienen. De SNS-pas is een sportpas voor leerlingen van het secundair onderwijs waarmee ze gedurende een bepaalde periode aansluitend aan de schooluren kunnen gaan sporten in de Tiense clubs en fitnesscentra. Een pas kost 30 euro voor 1 semester en 45 euro voor een heel schooljaar. Jaarlijks worden gemiddeld 120 pasjes verkocht in Tienen.

Wekelijks zijn er 2.000 leerlingen uit het kleuter- en basisonderwijs die tijdens de schooluren in het kader van het project **schoolzwemmen** naar het zwembad komen. Door dit systeem kan het schoolzwemmen op een veilige en gestructureerde manier verlopen.

ZWEMACADEMIE

Het hele jaar door worden er in het kader van de **Zwemacademie** zwemlessen aangeboden voor kinderen en volwassenen. Al meerdere jaren, en vooral sedert de invoering van de nieuwe zwemlijn, kan er bij de lessen van de kinderen niet voldaan worden aan de vraag.

50+ SPORTELCUB

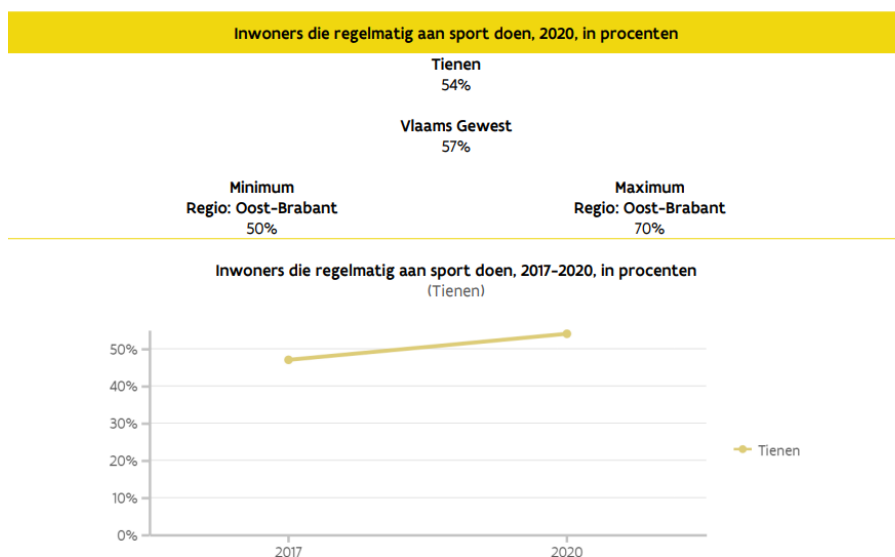
De **50 + Sportelclub** is een zeer waardevol gegeven en bestaat al 3 decennia. De laatste jaren nemen bijna wekelijks 700 leden deel aan het zeer uitgebreide pakket van activiteiten. De gemiddelde leeftijd stijgt jaar na jaar en bedraagt momenteel 67,8 jaar. Om lid te worden betaald men 10 euro per jaar. Al naargelang de activiteit, neemt men gratis deel of betaalt men een beperkt deelnamegeld. De gratis activiteiten zijn het

wandelen en fietsen. Deze worden begeleid door een uitgebreid team van vrijwilligers. De betalende activiteiten zijn zelf bedruipend.

7.4.3. SPORTBELEVING

Doen de inwoners van Tienen regelmatig actief aan sport? Hoeveel onder hen besteedden het afgelopen jaar wekelijks minstens 20 minuten aan zwemmen, fietsen, wandelen, voetballen... (niet kaarten, biljarten of schaken)?

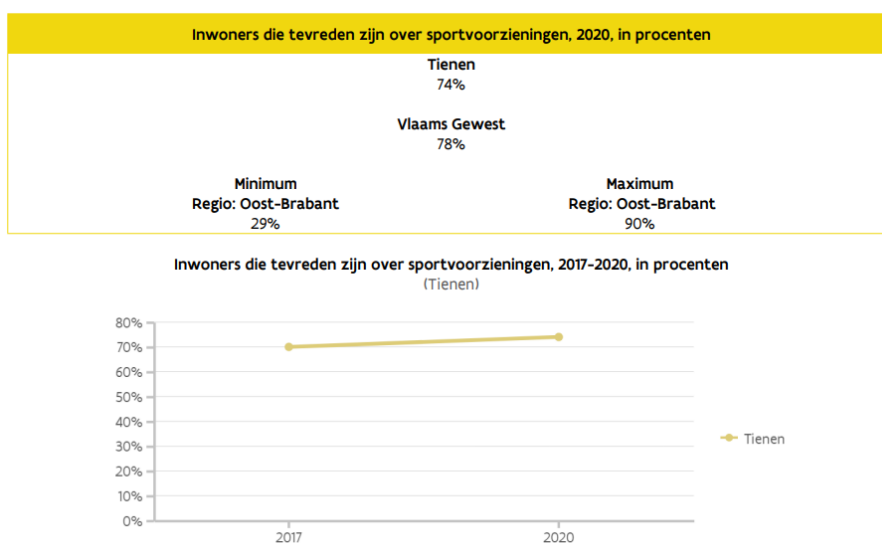
Grafiek 3 - Aandeel inwoners dat regelmatig (minstens wekelijks) actief aan sport doet.

TEVREDENHEID OVER DE SPORTVOORZIENINGEN

Zijn de sporthal, het voetbalveld, de atletiekpiste, de mountainbikeroutes, de wandel- en fietspaden... voldoende kwaliteitsvol, bereikbaar, betaalbaar en toegankelijk? De tevredenheid over dat aanbod geeft aan in welke mate het beantwoordt aan de verwachtingen van de inwoners. Hoeveel inwoners van Tienen zijn tevreden over de sportvoorzieningen?

Grafiek 4 - Aandeel inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen:

7.4.4. AANDACHT VOOR DOELGROEPEN

De sportpromotie richt zich heel nadrukkelijk op het toegankelijk maken van de sport voor specifieke doelgroepen zoals senioren, mensen in armoede, personen met een beperking en ziektebeeld, enz. Dit aanbod kost veel geld, maar mag niet in vraag gesteld worden. De sportdienst vervult op het vlak van bijzondere doelgroepen een voortrekkersrol. In vergelijking met omliggende steden en gemeenten, zelfs op provinciaal vlak, doet de Tiense sportdienst significante inspanningen naar bijzondere doelgroepen. Deze zijn o.a.:

- Senioren: via de 50 + Sportelclub van de sportdienst is bijna dagelijks een beweegaanbod waar een 600-tal 50-plussers aan deelnemen;
- Mensen met een ziektebeeld: is vrijwel uniek voor de ruime regio. 'Ik Beweeg weer' is een wekelijks beweegproject voor mensen met een ziektebeeld, zoals kanker, spierziekte, burn-out, ... Gekozen kan worden tussen aquagym en yoga en relaxatie;
- Mensen in armoede en allochtonen: Amuze is een wekelijks gratis beweeg- en sportaanbod voor mensen in armoede, mensen met een matige mentale beperking en allochtonen. De meeste welzijnsorganisaties in Tienen participeren in dit project; Mensen met een mentale beperking: het aanbod van de sportdienst is voor deze groep heel ruim en divers (Junior Sportaval: 2 sportdagen voor het BLO en BUSO, de Sportweek voor andersvaliden, het G-Omnisportkamp voor kinderen en jongeren vanaf 6 jaar met een mentale beperking tijdens de zomervakantie);
- Sociaal zwakkeren en mensen in beweegarmoede: het project 'Bewegen Op Verwijzing' zet mensen met bewegingsarmoede aan om meer te bewegen (met een verwijfsbrief van de huisarts);
- G-clubwerking: in Tienen is er een behoorlijk sportaanbod voor mensen met een beperking

Nog meer sportclubs moeten gesensibiliseerd worden om bewegen en sport aan te bieden voor bijzondere doelgroepen. Op korte termijn zullen de clubs op de website van de stad een label krijgen, zodat mensen met een beperking weten of er een aanbod is voor hen.

Het is zeer belangrijk dat de sportdienst blijft functioneren binnen de ILV Sportregio Getevallei. Langs die weg valt er een significante financiële en logistieke ondersteuning te rapen.

7.4.5. INFORMATIE EN COMMUNICATIE

De meeste sportactiviteiten worden aangekondigd via een folder of flyer die verspreid wordt in de scholen. De dienst communicatie ondersteunt onze acties naar de plaatselijke pers via persberichten, facebook, website,... De inschrijvingen van de sportkampen gebeuren via een inschrijfprogramma.

De bijdrage van de dienst communicatie is efficiënt en verlicht in beduidende mate de werking van de dienst sport. De sportwebsite van de stad wordt heel veel geraadpleegd, voornamelijk de info van het zwembad en de sportclubs. De administratieve verwerking van de inschrijvingen van de sportkampen liep niet zoals gewenst. Er wordt nu een online inschrijfprogramma gebruikt.

7.4.6. VORMING EN EDUCATIE (INITIATIE EN STAGES)

Om de twee jaar wordt een VTS-cursus Hoger redder in Tienen georganiseerd en jaarlijks een specifieke opleidingscursus van de Vlaamse Trainersschool in samenwerking met een sportclub. Elk jaar lopen verscheidene studenten een stage op de sportdienst in het kader van hun studies.

Door de cursus hoger redder op regelmatige basis in Tienen te organiseren moeten kandidaat-redders uit de regio geen verre verplaatsingen doen en zijn zwemclubs en het Tiense zwembad in staat om de veiligheid van hun leden/bezoekers continu te verzekeren. De voorbije jaren werden verschillende opleidingscursussen aspirant-initiator en initiator georganiseerd voornamelijk in zwemmen, voetbal en basketbal ten behoeve van de clubs. Het aantal gediplomeerde jeugdsportbegeleiders in de Tiense sportclubs is significant gestegen. De Toelage voor kwaliteitsvolle jeugdwerking en samenwerkingsverbanden voor erkende Tiense sportverenigingen werden hiervoor aangewend en verdeeld volgens een reglement.

7.5. DIENST GROEIEN – TEAM KIND EN JEUGD

7.5.1. EEN REGIEROL VOOR ALLE BELEIDSDOMEINEN

In januari 2020 werd de beleidskeuze gemaakt om Huis van het Kind Tienen en de jeugddienst om te vormen tot één dienst. Vanuit ieders eigenheid en met een gerichte, gezamenlijke aansturing kunnen de beide diensten elkaar versterken.

Beide diensten staan in voor dezelfde doelgroep, kinderen en jongeren van Tienen, en delen verschillende gemeenschappelijke doelstellingen. Door te vertrekken vanuit de expertise van de verschillende diensten kunnen beleidsdoelstellingen uit de meerjarenplanning integraler aangepakt worden. Zoals bijvoorbeeld:

- het realiseren van een gecoördineerd aanbod kinderopvang,
- een voldoende ruim vakantieaanbod,
- het opnemen van de regierol in vrijetijdsinitiatieven op maat,
- gezins- en opvoedingsondersteuning met specifieke aandacht voor de meest kwetsbaren in de samenleving,
- ...

In de werking van Huis van het Kind staat preventieve gezins- en opvoedingsondersteuning centraal, ook het specifiek werken rond kinderarmoede staat voorop. De jeugddienst staat in voor het regisseren van het vrijetijdsaanbod voor 'alle' kinderen en jongeren. Door de regie te laten vertrekken vanuit één richting kunnen acties elkaar versterken en beter worden gerealiseerd en wordt het naast elkaar door werken uitgesloten.

Het versnipperde kindbeleid binnen de stad werd in 2022 verder samengevoegd en omgevormd om een integraal lokaal kind- en jongerenbeleid te realiseren. Zo werden naast de jeugddienst en Huis van het Kind ook de dienst voor onthaalouders, het loket kinderopvang en het consultatiebureau Kind & Gezin samengevoegd onder één dienst: dienst groeien, team kind en jeugd.

7.5.2. HUIS VAN HET KIND INFORMEERT GEZINNEN EN PARTNERS

– **Vormingen en workshops**

Tijdens 2020 konden niet alle workshops en vormingen fysiek doorgaan omwille van corona. Als alternatief werd er actief doorverwezen naar vormingen en informatie die online konden worden geraadpleegd. Vanaf de zomer van 2021 werd er opnieuw een aanbod uitgewerkt van vormingen (Veilig online, Niet aan Kind & Gezin verklappen ...) en workshops (wobbelyoga, babymassage, enz.). Het aanbod van vormingen heeft niet altijd het gewenste bereik. Vandaar dat er in 2022 voor werd gekozen om vaker online vormingen aan te bieden, vaker gericht op een specifieke doelgroep en een tweetal keer per jaar een vorming met meer naambekendheid, eventueel in samenwerking met CC De Kruisboog.

– **Samenwerking bibliotheek**

Ook de bib heeft een taak in het informeren van gezinnen en partners.

– **Outreacher**

De outreacher van Huis van het Kind had steeds de taak om gezinnen in een kwetsbare situatie te begeleiden en toe te leiden naar het reguliere aanbod. Tijdens corona, wanneer huisbezoeken niet mogelijk waren, bleef deze actief inzetten op het blijven bereiken van kwetsbare gezinnen.

Eind 2021 wordt de functie van de outreacher opgenomen binnen het speelpunt Koala.

7.5.3. HUIS VAN HET KIND FACILITEERT EN ORGANISEERT ONTMOETING

– **Speelpunt Koala**

Het speelpunt maakt deel uit van het Koalaproject. KOALA staat voor Kind- en Ouderactiviteiten voor Lokale Armoedebestrijding' en is een project gesubsidieerd door Kind & Gezin. Het Koalaproject organiseert activiteiten voor o.a. kwetsbare gezinnen, jonge kinderen -3jaar, samen met hun (groot)ouder of opvoedverantwoordelijke. Ouder en kind samen, net zoals de koala en zijn kleintje.

Tijdens de coronapandemie kon de Koalawerking niet of beperkt doorgaan. Er werd wel steeds contact gehouden met de kwetsbare gezinnen via een gesloten Facebookgroep, via een Whatsappgroep en stoepgesprekken.

Tijdens de zomer van 2021 ging de Koalawerking na een lange coronapauze weer van start. Op woensdag-, donderdag- en vrijdagvoormiddag werd een aanbod aangeboden (buggywandelingen, verschillende workshops, ...).

Begin september 2021 ging de Koalawerking terug van start met haar gekende werking in het speelpunt, afgewisseld met workshops. Het speelpunt is wekelijks geopend op woensdag, donderdag en vrijdag van 09.00 tot 12.00 uur.

- **Koffie- en theemomenten**

Koffie- en theemomenten konden omwille van de coronapandemie niet meer doorgaan in de scholen. In de tussentijd werd gewerkt aan nieuwe infomomenten en werd de werking, samen met de betrokken partners, herbekeken. Aan het begin van het schooljaar 2022-2023 werden er in 4 Tiense basisscholen opnieuw koffie- en theemomenten ingericht met ondersteuning van Huis van het Kind.

7.5.4. HUIS VAN HET KIND REGISSEERT HET AANBOD PREVENTIEVE GEZINSONDERSTEUNING

- **Sociale kaart**

Er werd een sociale kaart van alle Tiense welzijnspartners ontwikkeld, eind 2022 wordt er verder werk gemaakt van de implementatie op de website van de stad Tienen en de bekendheid van deze info.

- **Jeugdwerkoverleg**

In 2021 werd er extra geïnvesteerd in overleg met de verschillende jeugdwerkpartners. Er werd een actiegroep, stuurgroep en projectgroep opgestart in het kader van de verschillende welzijnspartners die de stad financieel ondersteunt. Vanuit de stad nemen we de regierol op om partners rond de tafel te brengen en te kijken hoe we versterkend kunnen werken.

De opdracht is om drempels binnen het brede jeugdwerk te blijven verlagen en om de leefwereld van deze kinderen en jongeren te verbreden. Dit door in te zetten op ontmoeting en bruggen te slaan tussen de verschillende werkingen.

- **Nota Kinderarmoede**

In 2021 werd een nieuwe visienota rond kinderarmoede uitgewerkt, verdere implementatie is voorzien.

7.5.5. EEN KINDVRIENDELIJKE STAD

De verschillende aspecten in de huidige werking rond kinderen en jongeren worden samengebracht om een integraal lokaal kindbeleid te realiseren. De stem van kinderen en jongeren dient meegenomen te worden in alle beleidsdomeinen. Hiervoor dient structureel inspraak en participatie georganiseerd te worden. De stad kiest ervoor om doorheen haar volledige beleid te streven naar respect voor de rechten van het kind. Gelijke onderwijs- en ontwikkelingskansen voor alle kinderen dienen te worden gegarandeerd, dit met specifieke aandacht voor kwetsbare gezinnen.

Tienen wil graag een kindvriendelijke stad zijn, een stad die er naar streeft om de rechten van het kind te realiseren en te implementeren in alle beleidsdomeinen. Dienst groeien, team kind en jeugd, wensen hierop te focussen en zien kinderen en jongeren als volwaardige medeburgers. Om hen hierin te erkennen moeten we in de eerste plaats inspraak en participatie organiseren. De jeugddienst heeft hierin al een hele weg afgelegd want een standaardplan of formulier om aan inspraak en participatie te doen is er niet.

Vanuit de theorie en de opgedane ervaringen wil de dienst groeien, team kind en jeugd, inzetten op 2 domeinen:

- **Participatie/inspraak van kinderen en jongeren in de lokale dynamiek - informeel**

De mening van kinderen en jongeren bevragen en meenemen in het beleid is heel erg belangrijk. De jeugddienst heeft verschillende bevragingen georganiseerd en ging actief aan de slag met de 10-jarige

ambassadeurs van De Tien. Hieruit haalde de dienst ontzettend veel informatie. Kinderen en jongeren zijn zelf dé experts van hun leefwereld.

– **Transversaal werken - formeel**

Kindvriendelijkheid gaat veel verder dan enkel het beleidsdomein jeugd. Belangrijk is dus om inspraak te geven/krijgen in alle verschillende beleidsdomeinen. Vertrekkende vanuit de specifieke deskundigheid dienen we gezamenlijk na te denken over bepaalde thema's die met kinderen en jongeren te maken hebben. Het perspectief van kinderen en jongeren kan daarin verrijkend en motiverend werken voor andere diensten.

Om tot een integraal jeugdbeleid te komen, is het belangrijk te zoeken naar raakpunten binnen een breed veld van beleidsdomeinen: bv. ruimte, sport, kinderopvang, onderwijs, enz. Soms zijn er ook binnen beleidsdomeinen die niet specifiek op kinderen of jongeren zijn gericht, verrassende raakpunten te vinden met het kind- en jeugdbeleid.

Doelstelling/uitdaging is om deze raakvlakken te vinden binnen de verschillende beleidsdomeinen.

Daarom gaat de dienst groeien, team kind en jeugd, via overlegmomenten met verschillende diensten op zoek naar partnerschap. Enerzijds door de ideeën van kinderen en jongeren (participatie georganiseerd door team kind en jeugd) naar de verschillende beleidsactoren te brengen en anderzijds wordt inspraak gevraagd aan kinderen/jongeren. Het tweerichtingsverkeer staat hierin centraal.

Op deze wijze wil de dienst werk maken van de verdere uitbouw van een integraal jeugdbeleid.

7.5.6. LOKALE SITUATIESCHETS JEUGDWERK

De meeste jeugdwerkvormen zijn aanwezig in Tienen. In Tienen is er een zeer sterk aantal aan goed werkende jeugdbewegingen. Verder is de aanwezigheid van nieuwe jeugdwerkinitiatieven (muziekverenigingen, studentenclubs...) zeer opvallend.

Tienen beschikt over volgende particuliere jeugdverenigingen:

- 9 jeugdbewegingen: Akabé Blits, chiro 't Klontje, FOS 213 De Hinde, KLJ Hakendover, KLJ Oplinter, KLJ Vissenaken, KSA Tienen, S&G Bergrakkers, S&G Kriko-Bea
- 1 speelpleinwerking: Speelpleinwerking Ruimte
- 14 jongerenverenigingen: ABC, 3300 BPM, Bietenclub, Company B, Faded, Freya, Jeugdband Oplinter, Jeugd & plezier, Jeugdtoneel De Stekker, Jeugd Rode Kruis, KiKoTi, Kiwanis youth, Leo-Club, Sugarlan Events.

Sinds de vorige omgevingsanalyse zijn 2 verenigingen gestopt (jeugdkoor Invited en WGFcrew) en werden 6 nieuwe verenigingen erkend als jeugdvereniging (ABC, Faded, Freya, Jeugd Rode Kruis Tienen, Kiwanis Youth en de Bietenclub).

- 5 politieke jongerenverenigingen: Jong socialisten, Jong CD&V, Jong NV-A, Jong VLD en Vlaams Belang jongeren.

7.5.6.1 ONDERSTEUNING

FINANCIËLE ONDERSTEUNING

De dienst groeien verdeelt de toelagen van de Vlaamse Gemeenschap onder de particuliere Tiense jeugdwerkinitiatieven. Deze subsidies worden berekend en verdeeld via verschillende subsidiereglementen:

- Het reglement werkingstoelagen;
- Het reglement jeugdwerking met opvang;
- Het reglement speciale projecten heeft aan enkele evenementen de kans gegeven om opgestart te geraken (bv. Zomertoren, een samenspel met als doel de versterking van de samenhang tussen de verschillende jeugdbewegingen);
- Het reglement muzikale evenementen (wordt weinig gebruikt);
- Het reglement voor erkenning van stedelijke jeugdwerkinitiatieven;
- Subsidie ter verbetering van de kwaliteit van de voor- en naschoolse kinderopvang in Tienen.

Voor de berekening van de subsidies in het kader van de subsidiereglementen 'werkingstoelagen' en 'jeugdwerking met opvang' is er een online concept uitgewerkt voor de subsidieberekening. Met het huidige systeem verloopt de administratie door verenigingen vlotter.

Een aantal subsidiereglementen dienen aangepast te worden: reglement muzikale evenementen, speciale projecten, ... Blijvend aandacht hebben voor de bekendmaking van de reglementen bij de juiste doelgroep is en blijft een belangrijk aandachtspunt.

Zoals opgenomen in de meerjarenplanning maakt de stad werk van een hervorming van de verschillende reglementen. De bestaande ondersteuningsreglementen in de vrijetijdssector worden op elkaar afgestemd. De ondersteuning aan verenigingen wordt hervormd en naar een hoger niveau getild, waarbij ook aandacht besteed wordt aan tijdelijke verenigingen.

LOGISTIEKE ONDERSTEUNING

De jeugdverenigingen zijn globaal gesproken zeer tevreden over de logistieke ondersteuning. Het aanbod dient voortdurend afgestemd te worden op de vraag.

Het Tiense jeugdwerk wordt ondersteund door middel van service:

- ***Uitleendienst***

Sedert de verhuis van de jeugddienst naar het Vrijtijdscentrum in 2012 is er één gezamenlijke uitleendienst voor jeugd- en socioculturele verenigingen. Het aanbod van de uitleendienst wordt hoofdzakelijk door cultuurverenigingen gebruikt (straatfeesten...). Het bestaan van 2 uitleendiensten (technische dienst, cultuur en jeugddienst) wordt als verwarrend ervaren.

In het kader van het toekomsttraject van de afdeling Ontmoeten en beleven, door Möbius, wordt de uitleendienst in het beheer van de jeugd- en cultuurdienst overgedragen naar de technische dienst. Beide uitleendiensten worden één geheel vanaf januari 2023.

- ***Kampvervoer***

Sinds een aantal jaren worden er tijdens de zomervakantie containers ter beschikking gesteld voor het kampvervoer van de jeugdverenigingen. De voorbije jaren kwamen hiervoor drie à vier aanvragen per jaar binnen. De aankoop van een hogere en een gesloten container werd zeer positief onthaald. De service zelf wordt zeer positief onthaald en dient zeker behouden te blijven. Het commerciële circuit is voor een jeugdvereniging onbetaalbaar. Rond het kampvervoer wordt er geregeld overleg gepleegd met de technische dienst.

- ***Dag van de jeugdbeweging***

Dienst groeien, team kind en jeugd, werkt jaarlijks mee aan de organisatie van de 'Dag van de jeugdbeweging' in oktober.

INHOUDELIJKE ONDERSTEUNING

Jeugdverenigingen goed informeren blijft een belangrijk aandachtspunt. We merken op dat nieuwe begeleiders in jeugdverenigingen onvoldoende informatie krijgen over het ondersteuningsaanbod van de dienst groeien. Dit dient structureler te verlopen. De top-bottom communicatie blijkt een probleem. De groepsleiders krijgen wel alle informatie maar de doorstroming gebeurt onvoldoende. Om hier een antwoord op te bieden werd vanaf september '22 van start gegaan met een nieuwsbrief voor jeugdverenigingen en werd er een peter- en meterschap (vanuit de dienst groeien, team kind en jeugd) bepaald voor elke jeugdvereniging, deze volgt de jeugdverenigingen van dichtbij op en gaat o.a. bij hen langs.

Het thema 'fuiven' blijft centraal staan bij jongeren. Zowel een geschikte fuifinfrastructuur vinden als de organisatie van fuiven. Vanuit de jeugddienst werd er in 2018 een 'fuifgids' gerealiseerd. Een gids die jongeren helpt met alle praktische informatie, regelgeving ... om hun fuif zo vlot mogelijk te laten verlopen.

Verder heeft elke vereniging zijn eigenheid, daarom stelde de jeugddienst voor om een vormingspakket uit te werken waarbij elke vereniging de mogelijkheid krijgt om jaarlijks één vorming op maat aan te vragen (voor de eigen begeleiderploeg).

De begeleiding van jeugdverenigingen gebeurt in principe vraaggericht. Daarnaast is de doorstroming van informatie naar nieuwe groepsleiders / begeleiders een aandachtspunt.

Het gebruik van alcohol bij jongeren is de laatste jaren sterk veranderd. Ook in Tienen is de tendens van jongeren die overmatig drinken merkbaar. Om deze reden zetten de jeugddienst en de Tiense jeugdraad in 2019 veelvuldig in op het sensibiliseren van jongeren rond het gebruik van alcohol.

Het fuifreglement werd in 2019 aangepast (aanbieden van gratis water, IN is IN, OUT is OUT, enz.). In 2022 werden hier nog enkele zaken aan toegevoegd zoals afspraken rond de affichering van alcoholische dranken en het verplicht aanbieden van alcoholvrij bier. De fuiforganisatoren worden voor het plaatsvinden van de fuif uitgenodigd bij de dienst groeien, team kind en jeugd, om het reglement en alle afspraken te overlopen.

In 2019 werd eveneens een ludieke campagne gelanceerd met slogans op banners zoals 'Kus je lief, niet de wc-pot' die de fuiforganisatoren bij elke fuif dienen op te hangen.

Verder zetten de jeugddienst en de jeugdraad in op de sensibilisering binnen jeugdverenigingen en het verhogen van de weerbaarheid van fuiforganisatoren. Hiervoor werd een samenwerking aangegaan met het CGG Vlaams-Brabant Oost. Voor de fuiforganisatoren wordt 2x per jaar een 'Barbriefing' georganiseerd. Hier krijgen ze tips en tricks rond de wetgeving, weerbaarheid achter de toeg, omgaan met dronkenschap ... De bedoeling is dat ze deze kennis meenemen bij de organisatie van fuiven en zo beter hun verantwoordelijkheid kunnen nemen als organisator. Jeugdverenigingen kunnen eveneens een 'TAD-bingospel' reserveren via de jeugddienst om jongeren te sensibiliseren. Het CGG Vlaams-Brabant Oost komt naar hen toe en speelt het leuke en leerrijke spel met de leiding of met één van de oudere groepen. TAD staat voor tabak, alcohol en drugs, thema's die bij jongeren leven en waar ze via het spel de juiste info over kunnen krijgen. Het TAD-bingospel biedt de kans om deze thema's bespreekbaar te maken binnen de jeugdvereniging.

Omwille van de coronacrisis ging er uiteindelijk één barbriefing door in oktober 2019.

Eind 2021 werden er, na een lange coronapauze, terug fuiven georganiseerd en was een opvolging van kortbij noodzakelijk. In 2022 werd werk gemaakt van een betere afstemming tussen dienst evenementen, CC De Kruisboog en dienst groeien, team kind en jeugd, om fuiforganisatoren nog beter te begeleiden.

7.5.6.2. INFRASTRUCTUUR

Jeugdinfrastructuur blijft een thema waar we als stad in moeten investeren. De vinger aan de pols houden en de jeugdverenigingen waar nodig ondersteunen. De jeugdverenigingen krijgen gemeentelijke infrastructuur zoals jeugdcentrum Rakkersveld, vergaderlokalen in het vrijetijdscentrum, toneelzaal en foyer, ontmoetingscentrum Hakendover, stadsfeestzaal Manege ... ter beschikking.

In het Vrijetijdscentrum zijn er vier vergaderlokalen en twee repetitieruimtes voorzien waar jeugdverenigingen gebruik van kunnen maken.

De stad Tienen beschikt over een **reglement bouwsubsidies**. Jeugdverenigingen die verbouwingen uitvoeren aan hun jeugdlokalen in verband met veiligheid, hygiëne en verfraaiing kunnen een tegemoetkoming van 90% krijgen voor de aankoop van materialen. Dit reglement wordt door de verenigingen positief geëvalueerd.

In 2022 gaven verschillende jeugdverenigingen aan dat ze kampen met verschillende zorgen rond jeugdinfrastructuur. Zo kreeg de Scoutsvereniging FOS 213 een opzegtermijn in Go! De Luchtballon, kampen heel wat verenigingen met opslagproblemen voor hun materiaal en bleek de samenwerking van drie jeugdverenigingen op het Rakkersveld niet optimaal te verlopen.

Met alle jeugdverenigingen werd steeds gezocht naar oplossingen. Voor het Rakkersveld werd gekozen om een studie bureau in te schakelen voor de invulling van de locatie. In 2023 worden verdere mogelijkheden onderzocht.

7.5.7. AANBOD VOOR KINDEREN

VAKANTIEAANBOD

– *Speelpleinwerking Tintel*

De stad Tienen zet in op kwalitatieve speelpleinwerking en biedt dit ook zelf aan onder de vorm van Speelpleinwerking Tintel. Met het oog op het creëren van zoveel mogelijk speelkansen voor kinderen, voorzien we een gevarieerd, creatief aanbod op maat van de leeftijden en noden van de kinderen. Tot op vandaag proberen we onze monitoren hierin zo goed mogelijk te ondersteunen en te vormen.

Speelpleinwerking Tintel kreeg vorm in 2014 met een aanbod voor kleuters van 3 tot 6 jaar en lagere schoolkinderen van 7 tot 12 jaar. Om organisatorische redenen werd ervoor gekozen om een beperkt aanbod te voorzien tijdens de krokus- en de herfstvakantie en een meer uitgebreid aanbod tijdens de paasvakantie en de zomermaanden.

Uit een bevraging (september 2018) over speelpleinwerking Tintel bleek dat de ouders zeer tevreden waren over de werking, de monitoren en het vakantieaanbod.

De reguliere speelpleinwerking Tintel werd aangevuld met uitstappen tijdens de paas- en zomervakantie. Wegens een verminderde interesse voor de uitstappen, worden deze sinds de zomer van 2019 niet meer georganiseerd.

Het laatste aanbod in de vorm van speelpleinwerking Tintel ging door tijdens de paasvakantie van 2020. Hierop ging de coronapandemie van start en werd er een ander vakantieaanbod voorzien.

– *Kampen en workshops*

Het is niet altijd mogelijk om in de kleinere vakanties (herfst- en krokusvakantie) voldoende monitoren te voorzien om speelpleinwerking Tintel te organiseren. Om deze reden kozen we tijdens de herfst- en krokusvakantie regelmatig voor een themaweek of workshops. In dit aanbod wilden we vooral kinderen laten experimenteren en kansen bieden tot zelfontplooiing. Uit de online bevraging aan ouders van speelpleinwerking Tintel bleken veel ouders erg geïnteresseerd in dit alternatieve aanbod. De plaatsen voor dit soort kampen/workshops waren ook steeds onmiddellijk uitverkocht.

– *Ferm Kinderopvang vzw*

Tijdens de zomervakantie van 2020 kreeg Ferm Kinderopvang vzw de opdracht om een aanbod voor 40 kleuters te organiseren in het Vrijtijdscentrum. Eind 2020 kreeg Ferm Kinderopvang vzw de opdracht toegewezen om vanaf 1 januari 2021 in alle Tiense scholen voor- en naschoolse opvang te organiseren en tijdens alle schoolvakanties kinderopvang te organiseren, voor 52 kleuters van 2,5 tot 6 jaar, in het Vrijtijdscentrum.

In 2021 werden er tijdens de zomervakantie dagelijks gemiddeld 50 kleuters opgevangen, tijdens de herfstvakantie waren dat er dagelijks gemiddeld 25, tijdens de eerste week van de kerstvakantie gemiddeld 15, tijdens de tweede week gemiddeld 26.

In 2022 werden tijdens de krokus-, paas- en zomervakantie dagelijks gemiddeld 50 kleuters opgevangen door Ferm in het Vrijtijdscentrum.

– *Algemeen aanbod jeugd en sport*

De coronapandemie zorgde voor een versnelde samenwerking tussen jeugd- en sportdienst. Er diende gezamenlijke noodopvangen te worden georganiseerd tijdens de schoolvakanties en tijdens de verlengingen van deze vakanties. Vanaf de zomer van 2020 t.e.m. de herfstvakantie 2022 kregen alle schoolvakanties een invulling met een algemeen aanbod, noodopvang, voor 6- tot 12-jarigen, met een gemixte begeleiding van monitoren en sportlesgevers, georganiseerd op het Houtenveld. Inschrijven kon, omwille van de coronamaatregelen voor het jeugdwerk, enkel per week.

In 2021 werden er tijdens de krokusvakantie (volle coronapandemie) gemiddeld 16 kinderen per dag opgevangen, tijdens de paasvakantie waren dat er 55.

Voor het aanbod van de zomervakantie werden er 222 unieke kinderen ingeschreven, dagelijks werden er gemiddeld 56 kinderen opvangen, met pieken tot 93 kinderen per dag en dalen tot 26 kinderen per dag. Hier zien we vooral een hoog aantal inschrijvingen tijdens de eerste twee volledige weken van juli en een laag aantal inschrijvingen op de allereerste dagen van juli en de allerlaatste dagen van augustus (halve weken).

Tijdens de herfstvakantie werden er dagelijks gemiddeld 25 kinderen opgevangen.

Het vakantieaanbod is de laatste jaren sterk veranderd. Er zijn verschillende externe organisaties en initiatieven bijgekomen, zeker voor de 7-12 jarigen is er veel extra aanbod waaruit kinderen en hun ouders kunnen kiezen.

De afgelopen jaren hebben de diensten jeugd en sport nauw samengewerkt om een vakantiewerking aan te bieden voor kinderen van 6 tot 12 jaar tijdens de verschillende schoolvakanties.

Team kind en jeugd van de dienst groeien maakte vanuit haar regierol eveneens werk van het in kaart brengen van het volledige externe aanbod dat in de stad Tienen plaatsvindt. Er kwam de laatste jaren heel wat aanbod bij, ook van andere organisaties dan de Tiense verenigingen (High Five, Sportkampen Tienen, Créjaksie, enz.). Het is logisch om het eigen aanbod vanuit de stad Tienen hierop af te stemmen, niet in concurrentie te treden, maar eerder lacunes in te vullen en het externe aanbod te versterken. Vandaar dat we er vanaf de zomer van 2022 voor hebben gekozen om het volledige aanbod te bundelen voor alle schoolvakanties op de website van de stad Tienen.

Eind 2021 lanceerde de dienst groeien, team kind en jeugd, een bevraging bij de ouders van kinderen die hebben deelgenomen aan de vakantiewerkingen van de stad Tienen. Uit de resultaten (70 formulieren werden ingevuld) kunnen we concluderen dat ouders een kwalitatief en betaalbaar aanbod willen. Vooral de inhoud en de mogelijkheid om te kiezen, werd als belangrijk aangegeven. Ook de opvanguren en de kans om in te schrijven per dag kwam veelvuldig aan bod.

Wat de locatie betreft blijkt het Houtenveld, na de vernieuwing van de vloeren, niet langer geschikt voor een aanbod dat gericht is op een niet-sportief aanbod. Daarenboven werden de vroegere sportkampen van de stad uitbesteed aan Sportkampen Tienen en is het niet aangewezen hieromtrent nog een eigen aanbod te creëren. Als locatie voor de vakantiewerkingen is het Rakkersveld dan ook een meer aangewezen keuze.

In 2022 werd dan ook geopteerd voor een laagdrempelige vakantiewerking op het Rakkersveld, met nog steeds een aanbod van speelplein en sport in verweven. Er werd 6 weken lang een vakantiewerking aangeboden met per dag gemiddeld 45 aanwezige kinderen.

Het blijft belangrijk om het vakantieaanbod integraal te bekijken en vorm te geven, om in te zetten op de op het moment geldende noden, meer dan om een eigen vaststaand aanbod te creëren of aan te bieden.

- **Taalspeelweken**

In volle coronatijden, was het belangrijk om in te zetten op noodopvang, maar ook op taalondersteuning voor de meer kwetsbare kinderen. Om deze reden organiseerde de jeugddienst en Huis van het Kind eveneens vier weken lang Taalspeelweken. Wegens het succes, de aanhoudende coronacrisis en de grote vraag naar dit specifieke aanbod, werden de Taalspeelweken ook tijdens de zomer van 2021 en 2022 georganiseerd, dat jaar namen er gemiddeld 35 kinderen per week deel aan dit specifieke aanbod.

Voor de organisatie van de Taalspeelweken ontving Huis van het Kind subsidies van de Vlaamse Overheid.

BUITENSCHOOLSE OPVANG

- **Decreet BOA**

Het decreet 'houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten', afgekort als BOA, brengt een aantal nieuwe uitdagingen met zich mee. Het decreet legt de regierol van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen de buitenschoolse activiteiten bij het lokaal bestuur. Het decreet trad in werking op 1 januari 2021.

Voor de uitwerking van het nieuwe decreet BOA werd er binnen de stad Tienen een werkgroep 'buitenschoolse opvang en afstemming van activiteiten' opgestart. De verschillende vrijetijdsdiensten

werden betrokken en er werd een projectplan uitgewerkt om de huidige situatie in kaart te brengen, cijfers verzameld, visie en doelstellingen bepaald, ... De stad Tienen heeft hierin de taak om een gecoördineerd aanbod kinderopvang te realiseren en de regierol als lokaal bestuur op te nemen.

De stad Tienen ziet het nieuwe decreet BOA als een kantelpunt om de buitenschoolse kinderopvang uit te bouwen, structureel te verankeren binnen de stad én haar regierol als lokaal bestuur ten volle te kunnen opnemen.

- ***Uitrol basisopvang in de Tiense basisscholen.***

Tijdens de coronacrisis werden reeds bestaande uitdagingen op vlak van buitenschoolse kinderopvang scherp zichtbaar. De 'werkgroep buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten' stelde voor om op korte termijn buitenschoolse kinderopvang te organiseren in de Tiense basisscholen. Dit voorstel kaderde binnen het bredere projectplan dat n.a.v. het decreet BOA uitgeschreven werd. Aangezien de buitenschoolse opvang in Tienen nog niet op structurele wijze georganiseerd werd, kreeg deze uitrol absolute prioriteit.

Het bestuur nam eind december 2020 de beslissing om de regierol op te nemen over de organisatie van de buitenschoolse kinderopvang van de 13 basisscholen in Tienen en hiervoor een samenwerkingsverband (na een uitgebreide overheidsopdracht) aan te gaan met Ferm kinderopvang vzw.

Deze basisopvang vormt een voorwaarde voor de verdere uitbouw van de opvang en de afstemming met buitenschoolse activiteiten.

Ferm Kinderopvang vzw kreeg eveneens de opdracht toegewezen om tijdens alle schoolvakanties extra opvang te organiseren voor 53 kleuters, 2,5- tot 6-jarigen.

In september '21 zijn de laatste basisscholen ingestapt in de buitenschoolse kinderopvang door Ferm Kinderopvang vzw, een grote mijlpaal werd bereikt in de meerjarenplanning van de stad Tienen.

BOA in de toekomst

De rechten van het kind vormen de basis bij de verdere visiebepaling en uitbouw van het decreet BOA (buitenschoolse opvang en afstemming activiteiten). Verder vorm geven aan de buitenschoolse opvang en buitenschoolse activiteiten gebeurt aan de hand van volgende pijlers:

- Uitbouwen van het aanbod als een recht voor elk kind = voor wie is er aanbod?
- Met recht op een maximale keuze van elk kind = het aanbod moet zo vorm krijgen dat het kind kan kiezen.
- Met een gevarieerd aanbod aan activiteiten op maat van het kind: rusten, niets doen, creëren, ontmoeten, spelen, sporten, cultuur beleven, leren, enz. = welk aanbod is er?

Voor deze visiebepaling gaat de dienst groeien, team kind en jeugd, eind 2022 aan de slag met een werkgroep van partners en organisatoren, onder begeleiding van Bataljong.

Verdere afstemming tussen de verschillende partners in het Tiense landschap (BKO Klimop, Ferm Kinderopvang vzw en de stad Tienen) zal hieruit voortvloeien. Als lokaal bestuur krijgen we via het decreet BOA de regierol over het buitenschoolse kinderopvanglandschap en krijgen we eveneens de kans de subsidies van de Vlaamse overheid, specifiek voor buitenschoolse kinderopvang, te herverdelen en efficiënt(er) in te zetten.

De dienst groeien werkt sinds eind 2021 eveneens aan een tool waarmee de kinderrechten in elke opvang kunnen worden afgetoetst. Aan de hand van deze tool kunnen we steeds nagaan in hoeverre er inhoudelijk wordt beantwoord aan de visie en de rechten van het kind. Ook de voorwaarden voor het kwaliteitslabel voor kleuteropvang en het ruimere kindbeleid zullen hieraan gekoppeld worden. Het blijft te allen tijde belangrijk om naar het grotere geheel te kijken, overschrijdend over diensten en organisaties heen.

EEN GEBUNDELD AANBOD VOOR KINDEREN VANUIT DE VRIJE TIJD

Het is belangrijk dat de inwoners van Tienen een duidelijk en overzichtelijk vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren aangeboden krijgen. In de eerste plaats dienen we naar buiten te komen met een aanbod dat de vrijetijdsdiensten op elkaar hebben afgestemd. Geen aparte workshops of kleine activiteiten, maar een

aanbod dat kadert binnen een geheel. Voor de inwoners van Tienen een gebundeld overzicht om keuzes te maken voor en met hun kinderen en geen aanbod meer dat verloren gaat of onvoldoende aandacht krijgt.

Hierin werden reeds verschillende stappen gezet, verdere uitwerking en afstemming is voorzien in 2023.

EVENEMENTEN

Omwille van verschillende hervormingen binnen de vrijetijdsdiensten en de afdeling Beleven organiseert de dienst groeien, team kind en jeugd, sinds 2020 geen evenementen meer.

7.5.8. AANBOD VOOR JONGEREN

VAKANTIEAANBOD

– *Tienerwerking Pitt*

Pitt is de vakantiewerking van de stad Tienen voor jongeren tussen 13 en 16 jaar. Tijdens de paasvakantie opent pitt 2 namiddagen haar deuren, tijdens de zomervakantie is dat vier weken lang, alle werkdagen. De jongeren kunnen er zoveel mogelijk zelf bepalen wat ze doen.

Pitt is een goed draaiende werking die veel verschillende jongeren bereikt. Vooral tijdens de zomervakantie is dit een werking die jaarlijks ruim 30 à 40 verschillende jongeren over de vloer krijgt. Pitt is heel waardevol omdat ze vaak heel diverse jongeren bereikt die (nog) nergens bij horen.

Door de komst van Arktos vzw in het Tiense jongerenlandschap is de tienerwerking sinds 2021 mee veranderd: zo vindt er meer samenwerking plaats met andere partners.

– *Monitorenwerking*

Om het vakantieaanbod met o.a. Tintel te realiseren werkt de dienst groeien, team kind en jeugd, met een grote groep van monitoren. Naast het vakantieaanbod van de stad Tienen kunnen zij ook ingeschakeld worden bij workshops, events en andere activiteiten van stad.

De monitoren groep bestaat uit een 100-tal jongeren van 15 tot ± 25 jaar. Om tijdens de verschillende schoolvakanties een vakantieaanbod te kunnen aanbieden, zijn er veel (kwalitatieve) monitoren nodig. Zonder deze monitoren is er geen kwalitatief aanbod mogelijk.

– *Aanbod door jongeren*

Tiense jongeren die een bepaalde discipline beheersen zoals een (bijzondere) sport, kunstvorm, toneel ... kregen in 2019 en 2020 de kans om hun passie over te brengen op kinderen tijdens een initiatieweek.

Jongeren kregen de kans om zelf een themaweek of initiatie te organiseren vanuit hun eigen talent. Dit kan gebeuren in een veilige omgeving met (veel) ondersteuning van de jeugddienst. Zo maakten we jongeren sterker en kregen ze kansen om zichzelf verder te ontplooiën en hun talenten verder uit te werken. Het blijft belangrijk om jongeren aan te moedigen om hun talenten in te zetten en te benutten.

PROJECTEN

– *Studiegeno(o)t - KOKO*

Jongeren uit de derde graad secundair onderwijs konden zich t.e.m. juni 2021 aan het begin van het schooljaar opgeven bij de jeugddienst om ingeschakeld te worden in de voor- en naschoolse kinderopvang. De jongeren worden o.a. ingezet voor begeleiding bij het maken van huiswerk, voorleessessies, enz.

Studiegeno(o)t werd eind 2019 omgevormd naar KOKO: Kansen en ondersteuning in de Kinderopvang. Het uitgangspunt bleef hetzelfde, toch werd de invulling herbekeken omwille van het verouderde reglement en de veranderingen binnen het huidige kinderopvanglandschap.

De voor- en naschoolse kinderopvang werd in alle Tiense basisscholen overgenomen door Ferm Kinderopvang vzw. Op 1 september '21 is deze overname in alle Tiense scholen gebeurd. Vanaf dat moment valt de organisatie van KOKO weg voor de jeugddienst. Studenten konden vanaf dan terecht bij Ferm

Kinderopvang vzw om er eveneens aan de slag te gaan als vrijwilliger in de voor- en naschoolse opvang, verbonden aan de scholen. Ferm zet hier sterk op in.

– **Kras**

Kras is een discussie- en rollenspel voor jongeren uit de derde graad secundair onderwijs. Jongeren worden dankzij de Kras-sessies maandelijks ondergedompeld in de wereld van de democratie. Ze kruipen in de huid van een politiker, een jongere van een andere origine, een journalist of een regering uit een ander land waarbij ze debatteren over mondiale thema's.

In 2017 waren er 6 deelnemers, in 2018 gingen we van start met meer dan 30 Tiense jongeren. Een hernieuwd succes dat we in de toekomst graag verderzetten.

Ook voor het schooljaar 2019-2020 namen er een 25-tal leerlingen deel aan KRAS. Omwille van corona kon het slotmoment, mei 2020, in het Vlaams Parlement niet doorgaan.

In het schooljaar 2020-2021 werd KRAS opgestart. Uiteindelijk enkel met een 15-tal leerlingen van het Atheneum. Omwille van corona wensten de andere scholen even niet mee te werken. Vlak voor de herfstvakantie werd KRAS, ook met de leerlingen van het Atheneum, (tijdelijk) stilgelegd.

In september 2021 kon KRAS opnieuw 'normaal' georganiseerd worden en ging het traject van start met een 25-tal studenten. In september 2022 werd er van start gegaan met een 20-tal jongeren, leerlingen uit het Atheneum en de VIA.

- **Een gebundeld aanbod van Tiense (hulp)organisaties**

Dienst groeien, team kind en jeugd, verzamelde in 2020 en 2021 alle gegevens en projecten die (hulp-)organisaties tijdens de lockdown voor jongeren aanboden. Ook algemene nummers zoals Awel, Zelfmoordlijn ... werden opgelijst. Alles kreeg een plaats op de website van stad Tienen en werd gedeeld via sociale media en de jeugdraad.

- **Filmpje voor en door jongeren**

Dienst groeien, team kind en jeugd, schakelde jonge influencers in om een filmpje op te nemen om jongeren te wijzen op de te volgen coronamaatregelen. 5 jongeren maakten hiervoor een leuke opname over de afstandsregels, mondkapverplicht ... Stampmedia maakte er dan in opdracht van de stad Tienen een mooie compilatie van om door de jongeren te laten delen op hun sociale media.

- **Mentaal welzijn**

Tijdens de coronacrisis hadden heel wat jongeren het (mentaal) moeilijk. Dit kwam ook sterk naar voor in het coronacrisisoverleg met de scholen. Van hieruit werd bepaald om webinars voor zowel het basis als secundair onderwijs te organiseren 'Hoe het basis-secundair onderwijs overleven tijdens en na corona als leerling én als onderwijzers', onder begeleiding van Pedro De Bruyckere.

Eveneens werd vanuit het coronacrisisoverleg geopteerd voor het plaatsen van een display, in elke secundaire school, met allerhande info voor jongeren over corona en hun welzijn.

ONDERSTEUNEN VAN INITIATIEVEN

Het is belangrijk om jongeren te ondersteunen en kansen te geven om hun ideeën te ontwikkelen en zichzelf te ontplooiën. We ondersteunen dan ook graag hun eigen initiatieven zoals optredens tijdens Lokale Helden, Zomertoren, Beiaardcantus ... De focus van het organiseren van eigen aanbod is verschoven naar het ondersteunen van particulieren, tijdelijke verenigingen, nieuwe initiatieven ...

Onze samenleving verandert voortdurend. Als dienst groeien, team kind en jeugd, is het vooral belangrijk om deze veranderingen goed op te volgen en hierop in te spelen. We dienen een aanvullend aanbod te bieden op wat kinderen, jongeren en onze samenleving nodig hebben of missen in het private aanbod. Als jeugddienst is het soms ook experimenteren: wat werkt, wat niet ... Sommige dingen blijven bestaan, anderen zijn eenmalig of komen later terug.

Enerzijds is het belangrijk om ons aanbod af te stemmen op wat er Tienen gebeurt. Anderzijds is het heel belangrijk om ons aanbod af te stemmen op het andere vrijetijdsaanbod in de stad.

7.5.9. RUIMTE VOOR DE JEUGD

SPEELRUIMTE

De dienst groeien, team kind en jeugd, beheert alle 18 speelterreinen in eigendom van de stad Tienen. In de deelgemeenten Oorbeek en Sint-Margriete-Houtem bevindt zich geen speelruimte. Het probleem is dat de stad in deze deelgemeenten niet beschikt over gronden die geschikt zijn voor het inrichten van een speelterrein. In de mate van het mogelijke dient hier speelruimte te worden voorzien.

Gerealiseerde projecten 2014-2021:

- *Uitbreiding Vianderdomein* met een uitgebreid aanbod aan speeltoestellen en graspleinen: een zandspeelplaats, een piramidetoren en een waterspeeltuim. Deze kreeg in 2016 eveneens een prachtige educatieve buitenklas. Ideaal voor scholen om met hun leerlingen naar buiten te gaan, in een klasje waar leerlingen kunnen zitten als het moet, maar ook kunnen leren en ontdekken in het groen. Voordeel is dat de leerlingen in een vertrouwde omgeving de natuur kunnen verkennen en zo ook beter onthouden wat ze hebben geleerd. De buitenklas bevat 7 mooie en interessante educatieve borden.
- *Vernieuwing 't Kouterke in de Rietstraat in Kumtich*
- *Het Sabooike*: helemaal vernieuwd met natuurlijke en duurzame materialen.
- *Heldenland*: in 2018 kreeg Tienen op het Martelarenplein er een ongelofelijk bijzondere speeltuin bij. Een droom van een speeltuin die ontworpen werd door de kinderen zelf en gebouwd werd door De Helden van Ketnet (productiehuis Hotel Hungaria) en het kunstenaarscollectief Timecircus. Hotel Hungaria maakte een prachtige reeks over de bouw van Heldenland waarbij Tienen twee maanden lang elke avond op Ketnet kwam. Met een mooie Heldenbar en tal van activiteiten zette de stad een hele zomer lang in op het verbinden van mensen en cocreatie.

Vanaf de opening tot eind september '18 kregen verenigingen de kans om gedurende enkele dagen/weken de Heldenbar uit te baten. 16 verschillende verenigingen trokken volop de Heldenlandkaart en organiseerden er tal van leuke activiteiten.

In 2019 kon de Heldenbar uitgebaat worden van 12 mei t.e.m. 9 september '19. De uitbating van de Heldenbar werd door 18 verschillende verenigingen verzorgd.

Omwille van de coronacrisis kon er in 2020 pas gestart worden met de uitbating van de Heldenbar vanaf 4 juli t.e.m. 11 oktober '20. 15 verenigingen hebben ingestaan voor de uitbating van de Heldenbar. Ondanks corona bleven de verenigingen onverdeeld positief en dankbaar voor deze kans.

In 2021 kon de uitbating van de Heldenbar, met een beperking van activiteiten omwille van corona, doorgaan vanaf zaterdag 15 mei t.e.m. zondag 26 september '21. Maar liefst 20 verschillende verenigingen stonden in de voor de uitbating, niet alle geïnteresseerden konden een plaats hebben. In 2022 kon de Heldenbar terug zoals voorheen uitgebaat worden, met extra aandacht voor activiteiten georganiseerd door de uitbaters. De Heldenbar kreeg eveneens een vernieuwde look. De bar kon 18 weken lang uitgebaat worden door wekelijks een andere vereniging.

- *Park Passionisten*: sinds het voorjaar van 2019 een nieuw speelterrein in het beheer van de stad Tienen.
- *Kronkelland in Vissenaken*: in 2020 werd het speelterrein in de Kumtichstraat volledig vernieuwd met natuurlijke speelelementen. In 2021 voegde de buurtvereniging 'Vissenaken Ons Dorp Leeft' ook een duoschommel en voetbalwand met basket toe aan Kronkelland.
- *Lunevillelaan*: in 2020 werd een nieuw speeltoestel met klim- en klauterpret geplaatst.
- *Skatepark Houtemveld*: de vernieuwing van het skatepark is voorzien voor 2023. In de loop van 2021 en 2022 werden verschillende inspraakmomenten georganiseerd.
- *Goetsenhoven*: er is een nieuw speelterrein voorzien in de tuin van het woonzorgcentrum Huize Nazareth in Goetsenhoven. De plaatsing en de onthulling van de naam staan gepland voor eind 2022.

AANDACHTSPUNTEN SPEELTERREINEN

VEILIGHEID

De veiligheid van speelterreinen is zeer belangrijk. De opvolging van deze speelterreinen gebeurt zeer nauwkeurig. Een aantal medewerkers van de stad Tienen volgen regelmatig vormingen in verband met de veiligheid. Verder bezoeken de stadswachten zeer geregeld (om de 7 à 14 dagen) elk speelterrein. Zij informeren de dienst groeien, team kind en jeugd, van de meest zichtbare gebreken/beschadigingen via een infofiche. Het is héél belangrijk dat deze opvolging gecontinueerd wordt.

SLIJTAGE & VANDALISME

De gemiddelde levensduur van een speeltoestel is tien jaar. Herstelingswerken zijn noodzakelijk en eventueel zelfs vernieuwing van sommige speelterreinen (Lunevillelaan, skatepark, Valkenswaardlaan en de Veldmuis).

Veel speelterreinen kampen met vandalisme. Vooral terreinen die weinig sociale controle kennen hebben last van vandalisme. Bij de recente herinrichting van het Martelarenplein werd daarom geopteerd voor vandalismebestendige, doorzichtige toestellen.

INSPRAAK BIJ INRICHTING VAN SPEELRUIMTE

Bij de inrichting van nieuwe speelruimte wordt steeds veel belang gehecht aan het organiseren van **inspraak** bij kinderen, jongeren en de buurtbewoners. De stad is zich bewust van het belang van deze inspraak. Op deze manier kunnen we de noden en behoeften van de kinderen en jongeren in kaart brengen en de inrichting van de speelterreinen hierop afstemmen. Het is ook zeer belangrijk om de buurtbewoners hierbij te betrekken. Zij zijn veel beter op de hoogte van het reilen en zeilen in de buurt en kunnen vanuit deze positie interessante opmerkingen formuleren. Deze inspraakvorm dient zeker en vast behouden te blijven.

In 2021 werd een online bevraging gelanceerd via het stadsmagazine Tiens, specifiek voor kinderen, met betrekking tot de speelmogelijkheden in hun buurt. De mogelijkheden om in te gaan op deze ideeën werden eind 2021 verder onderzocht (beschikbare gronden in deelgemeenten, soorten speelmogelijkheden, ...). Inhoudelijk werd het participatie- en inspraaktraject dat voorafgaat aan de inrichting van een nieuw speelterrein heruitgewerkt.

Als dienst groeien, team kind en jeugd, hebben we aandacht voor het belang van buitenspelen voor kinderen, voor het ontdekken van het speelweefsel en om te spelen in eigen tuin.

Naar jaarlijkse gewoonte vieren Vlaanderen en Brussel de 'Buitenspeeldag' in de maand april. Op deze dag wordt er enkel en alleen buiten gespeeld.

Jeugd- en sportdienst kozen verschillende jaren na elkaar voor een groots evenement op het Martelarenplein. Dit trok telkens veel bezoekers en werd steeds als heel positief ervaren. Met de komst van Heldenland werd er in 2018 gekozen voor een ander concept. Inwoners van Tienen werden aangemoedigd om een speelstraat te organiseren. Speciaal voor de Buitenspeeldag konden ze hiervoor een gratis springkasteel ontlenen en kregen ze een speelkoffer cadeau. In totaal gingen 8 speelstraten door.

De focus van de Buitenspeeldag is verschoven van grootse evenementen naar aandacht voor spelen in je eigen buurt. De Buitenspeeldag wil vooral een signaal geven aan kinderen om het avontuur te ontdekken in de eigen achtertuin, straat of buurt. Daarom kozen we ook in 2019 voor kleinere prikkels in groot Tienen. In 2020 kon er geen Buitenspeeldag georganiseerd worden omwille van corona. Ook in 2021 kon dit enkel beperkt in de kijker gezet worden en organiseerde de jeugddienst twee wandelingen, met online opdrachten, langs Tiense speelterreintjes. In 2022 ging de aandacht opnieuw voornamelijk naar het in de kijker zetten van spelen in de eigen buurt. Er werden opnieuw acties opgezet om inwoners aan te zetten tot het organiseren van speelstraten, buurtfeesten, enz. Ook met Ferm Kinderopvang vzw werd samengewerkt om in de verschillende opvanginitiatieven, verbonden aan de scholen, een wedstrijd met stoepkrijt te organiseren.

BESLUIT SPEELRUIMTE

De afgelopen jaren hebben we sterk geïnvesteerd in speelterreinen en in de opvolging van de veiligheid. Tal van deze speelterreintjes zijn ondertussen aan vervanging toe en daarnaast zijn er verschillende deelgemeenten waar nog geen openbare speelruimte aanwezig is. Blijvende investeringen zijn noodzakelijk. Daarnaast is ook de constante opvolging van de veiligheid een must.

7.5.10. AANDACHT VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN

De stad neemt een regierol op voor de uitwerking van vrijetijdsinitiatieven op maat voor kinderen en jongeren die niet kunnen aansluiten bij het reguliere aanbod: wijkgericht, vindplaatsgericht, en/of vraaggericht.

De stad Tienen maakt reeds verschillende jaren aanspraak op de extra middelen ter ondersteuning van jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. De voorbije jaren ontwikkelde de dienst groeien, team kind en jeugd, héél wat initiatieven om de toegankelijkheid van het jeugdwerk te verbeteren. We kunnen stellen dat de dienst groeien, team kind en jeugd, door de jaren heen héél wat kennis heeft opgedaan in de zoektocht naar mogelijke methodieken en initiatieven.

Toch stellen we enerzijds vast dat er nog steeds kinderen en jongeren uit de boot vallen. Het vinden van de gulden middenweg is en blijft een uitdaging. We merken ook op dat er buiten speelpleinwerking Ruimte en scoutsgroep Akabé geen werking is voor kinderen en jongeren met een beperking. Dit beschouwen we als een lacune. In de mate van het mogelijke dienen deze werkingen bijkomend ondersteund te worden.

Concreet voorzien we ondersteuning en financiering van initiatieven van of voor personen in armoede op sportief, jeugdwerk- of cultureel vlak zoals de organisatie van gratis buurtgerichte speelpleinwerking in een maatschappelijk kwetsbare wijk, organisatie van het taalbad voor anderstalige kinderen, organisatie van een gratis tienerwerking met kwetsbare jongeren, enz.

Door de jaren heen heeft de dienst groeien, team kind en jeugd, een grote expertise opgebouwd met betrekking tot dit thema. Met de verschillende initiatieven worden wel degelijk maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren bereikt.

Het blijft belangrijk om de vinger aan de pols te houden en om de verschillende werkingen kritisch te evalueren op vlak van toegankelijkheid. We zien ook meer en meer linken met welzijn. De toegankelijkheid van het particuliere jeugdwerk blijft moeilijk. Sensibiliseren en begeleiden van jeugdverenigingen blijft noodzakelijk.

– **Overeenkomst met Arktos vzw**

In 2019 ging de stad Tienen een samenwerking aan met Arktos vzw. Het reguliere aanbod van de jeugddienst en andere vrijetijdsdiensten bereikt(e) niet alle jongeren. Vooral de kwetsbare doelgroep vraagt een aanpak op maat. Daarom nam de jeugddienst het Vlaams Expertisecentrum Arktos vzw onder de arm. Arktos gaat uit van een visie die de talenten en kwaliteiten van jongeren onderstreept. Deze tot ontplooiing laten komen in een positieve relatie tot de omgeving, vormt de basis voor wederzijds begrip, groeikansen en fijn samenleven. In praktijk betekent dit dat er in de eerste plaats contact gelegd moet worden met deze groep van jongeren. In het voorjaar 2019 werd hiervoor een vormingswerker aangeworven, deze neemt initiatieven om de kans op risicogedrag bij jongeren te verminderen. In eerste instantie hield de opdracht in: *vanuit de interesses en competenties van de jongeren, zal de vormingswerker initiatieven nemen om hen te begeleiden en zo ook de kans op risicogedrag bij hen te verminderen, waar mogelijk worden er bruggen geslagen met het bestaande vrijetijdsaanbod, maar indien nodig wordt er een aangepast aanbod voorzien dat beantwoordt aan hun specifieke noden.* Deze opdracht resulteerde o.a. in de vrijetijdswerking op woensdagnamiddag in het Vrijetijdscentrum en verschillende linken met het bestaande aanbod zoals tienerwerking Pitt.

Tijdens de coronacrisis ging Arktos vzw in opdracht van de stad Tienen actief aan de slag om tijdens de lockdown jongeren op te zoeken en er stoepgesprekken met hen te houden. In de eerste plaats bezochten zij de 80-tal jongeren die voor de werking van Arktos vzw stonden ingeschreven voor het voorbije jaar. Daarenboven lieten ze CLB's, leerlingenbegeleiders en directies weten actief aan de slag te gaan en vroegen ze hen kwetsbare jongeren naar hen door te verwijzen. Er werd op zoek gegaan naar hulpvragen, noden, moeilijke thuissituaties ... Ook de hangplekken werden meermaals per week bezocht.

Voor de organisatie van de stoepgesprekken en het bezoeken van de verschillende hangplekken werd ook één medewerker van de jeugddienst dagelijks ingeschakeld om zo mee noden en pijnpunten te kunnen signaleren.

In 2022 werd de vrijetijdswerking van Arktos vzw terug opgepikt, enerzijds wordt het jeugdlokaal verschillende keren per week geopend en anderzijds wordt er opnieuw ingezet op het vindplaatsgericht werken.

- **Voetbalzomer**

Sinds de eerste versoepelingmaatregelen m.b.t. de coronacrisis (lente 2021) van kracht gingen, kwamen er tijdens de vroege avond vaak jongeren voetballen op Heldenland, wat leidde tot samenscholingen. Na overleg tussen de jeugddienst, de politie, de burgemeester en Arktos vzw werd aan Arktos vzw de opdracht gegeven om een specifiek vakantieaanbod uit te werken voor deze jongeren op Heldenland, 'Voetbalzomer'.

Arktos vzw kreeg voor dit project versterking van Streetsoccer Belgium en KVK Tienen om tijdens de zomermaanden extra in te zetten op deze jongeren. 'Voetbalzomer' was er wekelijks voor jongeren tussen 6 en 25 jaar die weinig aansluiting vonden bij het reguliere jeugdwerk. Waar nodig werkte Arktos vzw ook met het persoonlijke netwerk van elke jongere (ouders, vrienden, school ...) en bood deze individuele ondersteuning en begeleiding voor jongeren die na deelname aan het groepsaanbod de stap wilden zetten richting een club of vereniging.

- **Crazy Summer Sports**

Minister Somers lanceerde begin 2021 een projectoproep m.b.t. jongeren en hun mentaal welzijn. Samen met de partners Arktos en Overkop dienden we een projectaanvraag in 'Crazy Summers Sports'.

Elke maandag en vrijdag van de zomervakantie werd er een laagdrempelig sportaanbod aangeboden op Heldenland en het Houtenveld. Via boks, basket, voetbal en dans bieden we een laagdrempelig aanbod aan voor (kwetsbare) jongeren.

Daarnaast willen we vanuit de jeugddienst, Overkop en Arktos het reguliere zomeraanbod meer op elkaar afstemmen en meer samenwerken.

De opkomst naar het laagdrempelige sportaanbod was sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Toch kunnen we spreken van een succesverhaal. Vooral de sporten 'voetbal' en 'boks' slaan aan bij de jongeren.

In 2021 en 2022 werd Crazy Summer Sports geïmplementeerd in de werkingen van Arktos en Overkop.

- **Taalspeelweken**

Tijdens de coronacrisis in het voorjaar van 2020 hebben heel wat kinderen noodzakelijke schooltijd gemist. Hierdoor ontstond de kans dat vooral de meest kwetsbare kinderen een achterstand zouden ontlopen. Om deze reden gingen de vrijetijdsdiensten een samenwerking aan met verschillende welzijnspartners, scholen en lokale verenigingen (voornamelijk als toeleiders) om gedurende vier weken Taalspeelweken te organiseren tijdens de zomermaanden. Anderstalige kinderen en kinderen uit een kwetsbare thuissituatie, tussen 5 en 12 jaar oud, konden ingeschreven worden. Door samen te spelen, knutselen en ravotten wordt de kennis van het Nederlands op een impliciete manier gestimuleerd.

Deze werking werd verdergezet in 2021 en 2022. Door versterking van de samenwerking met verschillende personen (logopedisten, jobstudenten, medewerkers van dienst groeien, team kind en jeugd) konden we inhoudelijk een sterk taalaanbod in een speelse context realiseren. Elke week hebben er gemiddeld een 35-tal kinderen deelgenomen. De doorverwijzingen van deze kinderen gebeurden in nauwe samenwerking met de Tiense basisscholen.

Dienst Huis van het Kind ontving voor deze organisatie subsidies van de Vlaamse Overheid.

- **Tutorenwerking**

Vanuit het coronacrisisoverleg met de scholen kwam de nood naar voren om een project uit te werken rond tutoren in het onderwijs. Een tutor is een vrijwilliger die aan de slag gaat met een groepje kinderen in de klas. Door gericht op zoek te gaan naar welke leerprocessen nog onvoldoende gekend zijn bij kinderen en deze leerprocessen extra uit te leggen en in te oefenen, zijn we ervan overtuigd dat we de opgelopen leerachterstand konden helpen wegwerken.

Het tutorenproject is van start gegaan in 4 basisscholen en liep van september t/m december '21.

– **Vakantiepakketten voor kwetsbare gezinnen**

Kinderen en jongeren in kwetsbare gezinnen werden dubbel zo hard getroffen door de maatregelen om de coronacrisis te beheersen. Het zijn kinderen en jongeren die opgroeien in moeilijke en stressvolle omstandigheden. Om deze kwetsbare gezinnen te ondersteunen, hebben de jeugddienst en Huis van het Kind vakantiepakketten samengesteld. Deze pakketten bevatten o.a. knutselmateriaal, buitenspeelgoed, een boekje en informatie over de zomeropvang in Tienen. Op deze manier wilde de stad deze kinderen hoop en perspectief bieden, hun veerkracht is immers van enorm belang en zal mee hun toekomst bepalen.

Voor de aanvang van de zomervakantie '20 werden er zo'n 350 vakantiepakketten verdeeld via het OCMW en andere sociale partners.

7.5.11. INSPRAAK EN PARTICIPATIE

Het stadsbestuur tracht een kwalitatief, kindvriendelijk, jeugdbeleid te voeren dat is afgestemd op de noden en behoeften van kinderen en jongeren. Daarom is het zeer belangrijk dat deze kinderen en jongeren kunnen participeren in het jeugdbeleid. Ze moeten de kans krijgen om hun noden en behoeften kenbaar te maken. Het beleid dient hier vervolgens op afgestemd te worden. Hoe beter deze afstemming, hoe beter het kind of de jongere vindt dat er met zijn wensen rekening wordt gehouden.

De dient groeien, team kind en jeugd zet blijvend in op:

- het structureel verankeren van kindvriendelijkheid in het beleid van de stad Tienen;
- het baseren van beleid op bevestigingen en belevingsonderzoeken bij kinderen en jongeren;
- het ontwikkelen van een categoriale kind- en jongerenreflex: anderen activeren om de bril van kinderen en jongeren op te zetten.

Dit door o.a. in te zetten op de bewustmaking van de rechten van het kind (BOA) en extra in te zetten op speel- en jongerenruimte in de stad Tienen.

BEVRAGINGEN EN BELEVINGSONDERZOEKEN

Om een kindvriendelijk beleid te voeren is het op regelmatige basis bevragen van kinderen en jongeren noodzakelijk. Dit kunnen grootste acties zijn zoals de jongerenbevraging rond vrije tijd uit 2015, de 10-jarigen van de Tien... maar ook kleine acties zoals een ideeënbus tijdens de vakantiewerking.

– **Jongerenbevraging – Oost west thuis best – 2018**

Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen gingen we met de jeugddienst, via een bevraging van Debattle (Bataljong) op zoek naar antwoorden op volgende vragen: 'Met welke wilde ideeën en stiekeme bezorgdheden lopen Tiense jongeren rond? Wat is hun mening over de toekomst van Tienen?'

206 Tiense jongeren vulden de online bevraging in. De thema's die hierin aan bod kwamen:

- Veiligheid
- Vrije tijd
- Jeugdruimte
- Verkeer
- Groen en proper Tienen
- Communicatie

Uit deze bevraging bleek dat jongeren willen dat er (meer) rekening wordt gehouden met alle burgers: jong, oud, andere culturen, mensen met een beperking, enz. én met de positie van de jongeren zelf.

De volledige bevraging en de resultaten kunnen nagelezen worden in bijlage.

JEUGDRUIMTE - KIND EN JONGERE ZIJN IN DE STAD.

Om aan kindvriendelijk beleid te doen is het ook belangrijk om in te zetten op ruimte voor kinderen en jongeren. Kinderen en jongeren hebben recht op fysieke ruimte om volop jong te zijn. Deze ruimte moet zo

georganiseerd zijn dat kinderen en jongeren er volwaardig gebruik van kunnen maken. Kinderen en jongeren moeten de ruimte ook zelf mee willen, kunnen en mogen vorm geven.

Maar we wonen in een samenleving waar er in de toekomst nog minder ruimte beschikbaar zal zijn om te spelen of rond te hangen. Daarom is het belangrijk om ruimtes te realiseren door op een duurzame en efficiënte manier om te springen met de beperkte ruimte die we ter beschikking hebben.

Als dienst groeien, team kind en jeugd, geloven we sterk in het inzetten op het delen van en het tijdelijk openstellen van ruimte en infrastructuur naar kinderen en jongeren. (Denk hierbij aan het gebruik van speelplaatsen van scholen na de schooluren ...).

Ook bij de inrichting van openbare plaatsen zou er specifieke aandacht kunnen zijn om deze ruimtes in te richten op maat van kinderen en jongeren (een speelcontainer midden in het centrum van de stad, een hinkelbaan op het voetpad in de winkelstraat ...).

KANALEN VOOR PARTICIPATIE

– **De Jeugdraad**

De jeugdraad is het officiële adviesorgaan van de stad met betrekking tot het jeugdbeleid. Deze brengt op vraag of op eigen initiatief adviezen uit over alle aangelegenheden betreffende jeugdbeleid in de stad, coördineert activiteiten van haar leden, wint relevante informatie in en speelt deze door naar de leden. Ze neemt ook initiatieven om haar doelstellingen te realiseren of om tegemoet te komen aan vastgestelde noden.

Het is voor de jeugddienst belangrijk om de jeugdraad te kunnen inzetten als de stem van de Tiense jongeren. De jeugdraad is één van de belangrijkste kanalen om te weten wat er leeft bij jongeren. Het is dan ook belangrijk dat de jeugdraad een diverse en jonge groep is van jongeren die een achterban, een vereniging, een groep ... vertegenwoordigen.

Zoals opgenomen in de meerjarenplanning worden over alle sectoren heen de adviesraden omgevormd tot sociale netwerken met een adviesopdracht en beleidsimpact. De jeugdraad werd alvast omgedoopt tot Netwerk Jeugd. Deze zal samen met de andere Netwerken meer functioneren als een open structuur die participatiemogelijkheden biedt aan de brede bevolking.

– **Wijkgericht n.a.v. het (her)inrichten van speelruimte**

Bij het (her)inrichten van speelruimte wordt er overleg gehouden met buurtbewoners (kinderen en volwassenen) over hun wensen en behoeften met betrekking tot het speelterrein.

– **Inspraak bij tieners m.b.t. het vrijetijdsaanbod**

Bij de tienerwerking PITT worden de tieners betrokken bij de invulling van het aanbod.

– **KRAS**

De dienst groeien, team kind en jeugd, werkt mee aan het project KRAS van jeugddienst Globelink. KRAS is een project waarbij deelnemers van de derde graad zich een jaar lang in hun vrije tijd verdiepen in een mondiaal thema. Aan het einde van het traject gaan de jongeren in debat met het lokaal bestuur.

– **Klankgroep Kinderopvang**

De stad Tienen wenst haar kindbeleid en de werking van de kinderopvang steeds af te toetsen met de verschillende betrokken partners. Dat zijn in de eerste plaats de kinderen (gebruikers) zelf, maar ook ouders, kinderopvanginitiatieven, partners Huis van het Kind, interne werkgroep BOA ...

Wat is belangrijk in de organisatie van kinderopvang? Wat loopt goed, wat kan beter, waar is nood aan? Dienst groeien, team kind en jeugd, zet in 2022 in op het uitwerken van tools om verder vorm te geven aan het decreet BOA en de kwaliteit van de kinderopvang verder te verhogen.

Dienst groeien, team kind en jeugd, zetelt in **verschillende overlegorganen** gerelateerd aan baby's, kinderen en jongeren.

– De dienst groeien, team kind en jeugd, zetelt in de **coördinatie werkgroep lokaal integratiebeleid stad Tienen**. Vanuit deze werkgroep is het idee gekomen om één keer per maand alle anderstalige

nieuwkomers samen te brengen en te informeren. Tijdens deze informatiemomenten staan volgende thema's centraal: huisvesting, werk, taal, kinderopvang en het vrijetijdsaanbod van de stad. De dienst groeien, team kind en jeugd, leidt deze momenten m.b.t. het vrijetijdsaanbod en kinderopvang.

BESLUIT INSPRAAK EN PARTICIPATIE

Inpraak is ongelofelijk belangrijk en als stad moeten wij hier de nodige ruimte toe creëren. Dit hoeft niet steeds officieel te gebeuren maar het is wel van belang om de voeling met de kinderen, jongeren, ouders, partners, ... te behouden. Daarnaast is het om dezelfde reden belangrijk dat dienst groeien, team kind en jeugd, aanwezig is op diverse overlegmomenten (lokaal en bovenlokaal) om de belangen van deze doelgroep te verdedigen.

7.5.12. TIENS ONDERWIJSNETWERK

Scholen zijn een belangrijke partner voor een stad. Daarom is het belangrijk dat zij goed op de hoogte zijn van het beleid dat een stad voert, zeker de thema's die hen ook aanbelangen zoals bv. verkeersveiligheid, diversiteit, drugs, Zij kunnen ook een belangrijke input geven aan een stad. Het is dus noodzakelijk dat er een overlegorgaan is waar alle beleidsaspecten die scholen aanbelangen, besproken kunnen worden.

Tijdens de coronacrisis werd ervoor geopteerd om wekelijks à 2-wekelijks een overleg te laten plaatsvinden met de verschillende schooldirecties en CLB's, onder leiding van het lokaal bestuur (coronacrisisoverleg). Een overleg met verschillende thema's zoals de coronamaatregelen voor het onderwijs, maar ook noodopvang, mentaal welzijn van kinderen en jongeren tijdens de crisis, opstart Ferm Kinderopvang vzw in de Tiense scholen, ... Tijdens dit overleg werd bijvoorbeeld ook een gemeenschappelijke, netoverschrijdende strategie bepaald voor de communicatie naar ouders toe i.v.m. de nieuwe opvangstructuur in alle Tiense basisscholen.

De stad Tienen neemt hiermee haar regierol op als lokaal bestuur en wenst deze methodiek, dit partnerschap, verder te zetten met een nieuwe vergaderstructuur voor het onderwijs in Tienen.

Het huidige aanbod vanuit de stad voor de Tiense basis- en secundaire scholen is verdeeld over verschillende diensten binnen de stad en OCMW. Daarnaast zijn er ook nog verschillende overlegstructuren, zonder degelijke afstemming, zoals het Lokaal Overleg Kinderopvang (LOK) rond de buitenschoolse kinderopvang verbonden aan de scholen, Lokaal Overleg Platform (LOP) rond gelijke onderwijskansen,

Een duidelijk onderwijsbeleid, een duidelijke richting, een overkoepelende organisatiestructuur en samen met de onderwijspartners de uitdagingen aangaan uit het onderwijsveld, met een lokaal bestuur dat hierin de regierol opneemt. Met de verdere uitbouw van deze positieve samenwerking kan er verbindend gewerkt worden, kan deze doelstelling behaald worden en wordt de link eenvoudig gelegd naar buitenschoolse opvang.

In oktober '21 werd een inspiratiekader 'Samen onderwijs maken' aangeboden tijdens de directievergaderingen van de Tiense basis en secundaire scholen. Ook met de verschillende partners (LOP e.a.) werden verkennende gesprekken gehouden.

Begin 2022 deed de stad Tienen een beroep op expertisebureau Schoolmakers om het Tiense onderwijsnetwerk mee vorm te geven. Een proces dat in verschillende fases verliep en waarbij beroep werd gedaan op het engagement en de betrokkenheid van alle stakeholders die van ver of dichtbij betrokken zijn bij de ontwikkeling van Tiense kinderen en jongeren (= leerlingen).

Zo werden er verschillende focusgroepen georganiseerd met als doel ambities en thema's in kaart te brengen die binnen het Tiense onderwijsnetwerk kunnen opgenomen worden.

Er werden 5 focusgroepen georganiseerd: directies van de Tiense scholen, leerlingenraad, partners Huis van het Kind, partners jongerenwelzijnsoverleg, leerkrachten (2x). Vanuit de input van deze focusgroepen wordt gewerkt aan een visie die zal leiden tot een concreet strategisch plan met doelen en acties voor de volgende jaren.

Begin oktober vond er een grote visie- en strategiedag plaats om het Tiense onderwijsnetwerk verder vorm te geven. Doel is om het proces eind 2022 af te ronden en in 2023 van start te gaan met een nieuwe visie en vergaderstructuur.

7.6. ERFGOED

De Erfgoedsite bestaat uit museum Het Toreke (de museale werking) en het Stadsarchief/Hagelands Historisch Documentatiecentrum (archief- en documentatiewerking).

De Erfgoedsite herbergt en werkt samen met de Intergemeentelijke Onroerende Erfgoeddienst (IOED PORTIVA).

7.6.1. ONDERSTEUNING

LOGISTIEKE ONDERSTEUNING

REGIONALE DEPOTWERKING

Het systeem van permanente bruikleennaam werd verder uitgebreid door de openstelling van de depotruimten voor erfgoedbeheerders, waar vooral de kerkfabrieken uit de omgeving gretig op gingen. Het leeuwenaandeel van de permanente bruikleennames in de depots van de Erfgoedsite spitst zich toe op roerend religieus erfgoed (voorwerpen, meubilair en textiel van afgeschafte religieuze instellingen van de stad en de regio rond Tienen). Daarnaast spitst de regionale depotwerking zich ook toe op de bewaring van archief en het roerende archeologische patrimonium.

De vraag voor opname van stukken uit afgeschafte en herbestemde kloosters en kerken (kerkenbeleidsplan) staat op ons af te komen. Om zicht te krijgen op het integrale religieuze erfgoed in Tienen en de omliggende gemeenten is inventarisatie nodig.

De vraag of de depotruimten van de Erfgoedsite voor de bewaring van erfgoed van derden verhuurd kunnen worden, wordt bij de huidige bruikleengevers bespreekbaar gemaakt. Het uitklaren hiervan moet op de agenda blijven .

DE LEESZAAL VAN HET STADSARCHIEF/ HAGELANDS HISTORISCH DOCUMENTATIECENTRUM

Het archief en documentatiecentrum stelt een leeszaal ter beschikking van 119 m². Deze leeszaal is voor iedereen gratis toegankelijk. Sinds het uitbreken van de coronacrisis wordt lezers wel gevraagd op voorhand een afspraak te maken voor het raadplegen van archiefstukken of boeken. Sinds 1 april 2022 is de leeszaal enkel nog voor bezoekers geopend op dinsdag- en donderdagnamiddag van 13.00 u. tot 17.00 u.

HUISVESTING VAN DE INTERGEMEENTELIJKE ONROERENDE ERFGOEDDIENST (IOED) PORTIVA

De Erfgoedsite stelt kantoorruimte ter beschikking van de twee personeelsleden van IOED PORTIVA

INHOUDELIJKE ONDERSTEUNING

De inhoudelijke ondersteuning van initiatieven en personen die zowel op professioneel als op vrijetijdsvlak met erfgoedwerking bezig zijn, vormde van bij de aanvang één van de basistaken van de Erfgoedsite.

Deze basistaken omvatten:

- het opzetten van een actieve samenwerking met wetenschappelijke centra en andere erfgoedactoren;
- de organisatie van vaste en tijdelijke tentoonstellingen;
- het geven van historisch advies aan derden;
- het actief deelnemen aan onderzoeksprojecten;

- het samenwerken met de ‘Vrienden van de Stedelijke Musea vzw’ (de Erfgoedsite werkt o.a. actief mee aan het erfgoedtijdschrift De Reenstein);
- het jaarlijks participeren aan de inrichting van de ‘Nacht van de Vrienden’;
- het deelnemen aan overkoepelende manifestaties zoals ‘Open Monumentendag’ en ‘Erfgoeddag’.

het samenwerken met PORTIVA: voor de ontsluiting van het onroerend erfgoed (bouwkundig, landschappelijk en archeologisch) in situ.

In de toekomst wil de Erfgoedsite inzetten op de ontsluiting van alle soorten van erfgoed (roerend, onroerend en immaterieel). Dit gegeven zal geïntegreerd worden in de nieuwe opstelling van museum ‘het Toreke’. Er zal ook systematisch meer aandacht besteed worden aan het onroerend erfgoed in situ.

INFRASTRUCTUUR

De Erfgoedsite bestaat uit een deel van het gebouw van het vroegere Suikermuseum, museum Het Toreke, het stadsarchief/Hagelands Historisch Documentatiecentrum en de erfgoeddepots (depot 1 achter de leeszaal, depot 2 in de Gilainstraat, depot 3 in het voormalige suikermuseum en een archeologisch depot in de voormalige St.-Theobalduskapel in de Mulkstraat).

De gebouwen van het voormalige Suikermuseum herbergen een auditorium (Seminarieruimte) met vergaderruimte voor 25 personen (met schrijftafels) en 50 personen (zonder tafels). Daarnaast zijn er ook enkele kantoren van medewerkers ingericht (Druiventil). De museumzalen van het voormalige Suikermuseum op de tweede en derde verdieping werden in 2021 heringericht tot kantoren van het Vredegerecht. Enkel de galerijen op de benedenverdieping van deze gebouwvleugel blijven nog ter beschikking voor de erfgoedwerking. De vierde verdieping werd ingericht tot bijkomende depotruimte.

Sinds de sluiting van het Suikermuseum neemt de Streekshop de ticketverkoop voor museum Het Toreke op.

ERFGOEDAANBOD

De Erfgoedsite van Tienen staat voor museumwerking, archiefbeheer, uitbouw van een documentatiecentrum/bewaarbibliotheek en (regionale) depotwerking. Hierbij wil de Erfgoedsite een eigen traject ontwerpen dat verankerd ligt in de stad en de regio en dat tevens aansluiting zoekt bij grote universele verhalen.

DE MUSEUMWERKING

De uitbouw van een publieks- en museumwerking met aandacht voor participatie en cocreatie

Museum Het Toreke is het museum voor de Tiense en de regionale geschiedenis en toont een deel van de uitgebreide Gallo-Romeinse collectie die door de Erfgoedsite wordt beheerd. Het museum kent een permanente opstelling (de tentoonstelling: ‘Doodgewoon! Rituelen van leven en dood in de Gallo-Romeinse tijd’) en tijdelijke tentoonstellingen. Deze opstelling zal in 2024 herwerkt worden.

De uitbouw van een verantwoord collectiebeleid

De Erfgoedsite wil het collectiebeleid aanpassen aan haalbare normen door het verfijnen van de verzamelcriteria en het uittekenen van een gefundeerd waardering- en afstotingsbeleid (bv. voorwerpen afstoten naar andere meer gespecialiseerde centra en musea of ze herbestemmen). Vooral het gebrek aan beschikbare depotruimte vormt een doorslaggevend argument om deze selectie ook daadwerkelijk door te voeren. Het proces zal zonder twijfel opslagruimte genereren, wat tot besparingen kan leiden.

Tabel 1: Bezoekersaantallen Het Toreke (en het Suikermuseum tot aan de sluiting):

	Betalend	Niet betalend	Totaal
2013	6.678	3.105	9.783
2014	6.459	1.828	8.287
2015	4.262	1.224	5.486
2016	2.714	1.224	4.548
2017			1.609
2018			6.108
2019	1.419	874	2.293
2020	519	571	1.090
2021	565	347	912
2022	730	610	1340

Ondanks het dalend aantal bezoekers blijft het geloof in de (toekomstige) uitbouw van een dynamisch museum als uitvalsbasis voor de ontdekking van de stad en de regio. Innovatie en actieve beleving kunnen hierbij de sleutelwoorden vormen. Het vernieuwde museum zou een plek moeten worden waar de Tienenaar actief kan meewerken en bijdragen aan de uitbouw en het verstevigen van het positieve imago van de stad en haar omgeving. Toch blijft het verbazen dat het museum binnen de huidige beleidsvisie geen rol toebedeeld krijgt binnen de citymarketing.

De sterke daling van bezoekerscijfers in 2020 is uiteraard te verklaren door de sluiting van het museum in maart 2020 ten gevolge van het uitbreken van de corona-crisis. Omwille van werkzaamheden tegen de vochtproblematiek bleef het museum toen gesloten tot 8 februari 2021. Na heropening kon het museum tot 1 oktober 2021 enkel per gezinsbubbel worden bezocht na verplichte reservatie op voorhand. Vanaf 1 oktober werden opnieuw groepsbezoeken toegestaan, zij het ook nog met reservatie op voorhand. In 2022 werd de reservatieplicht afgeschaft en was het museum opnieuw vrij te bezoeken. In dat jaar begonnen de bezoekersaantal opnieuw licht te stijgen, mede dankzij de organisatie van tijdelijke tentoonstellingen.

HET ARCHIEFBEHEER EN DE UITBOUW VAN HET HISTORISCHE DOCUMENTATIECENTRUM

HET STADSARCHIEF

Collectieve geheugen

Stadsarchieven vormen niet alleen het collectieve geheugen van de stad, maar vervullen ook een wetenschappelijke en educatieve rol. Het archief is een wezenlijk onderdeel van het culturele patrimonium van de stad en vormt de belangrijkste bron voor de plaatselijke geschiedschrijving. Naast het bewaren en ter beschikking stellen van de historische archieven speelt het stadsarchief ook een interne, ondersteunende en administratieve rol binnen het stadsbestuur en wordt geacht het documentbeheer in goede banen te leiden.

Behoud en beheer

Een aandachtspunt betreft het behoud en beheer van de archieven. Het probleem van schimmelvorming in depot 2 (Gilainstraat) is nog steeds niet volledig verholpen. Omdat de depots daar zowel archief als museumstukken bevatten is dit een probleem voor de depotwerking in het algemeen. Ondertussen werd geïnvesteerd in een continue monitoring van het bewaarklimaat. Hiermee is het schimmelprobleem echter nog niet opgelost. Nieuwe maatregelen en het eventueel uitkijken naar alternatieve oplossingen voor de depotwerking dringen zich op wil men een zeer kostelijke schimmelbesmetting voorkomen.

Ontsluiting en inventarisatie

De ontsluiting (inbrengen in een speciale database, verpakken en nummeren) vormt een van de basistaken van het stadsarchief. Dit kan alleen gebeuren door gekwalificeerd personeel. De aanwezigheid van een geschoolde archivaris en archiefmedewerker is daarom een noodzaak.

Digitaliseren van de archieven

In de archiefwereld vormt de digitale leeszaal een alsmaar belangrijker onderdeel van het aanbod aan de informatiezoekende burger. Om dit te realiseren moet het digitaliseren van het analoge (papieren) archiefmateriaal dringend verder aangepakt worden. Ook in dit opzicht dringt zich de aanstelling van voldoende gekwalificeerd personeel op. Het digitaliseren wordt momenteel als alomvattende oplossing voor alle archiefproblemen naar voren geschoven. Dit is echter maar een halve waarheid. Digitaliseren houdt immers veel meer in dan wat documenten door een scanner jagen. Vooral het ontsluiten van het gescande materiaal is zeer belangrijk om de toegankelijkheid te bevorderen en de informatiezoekende burger tegemoet te komen.

Digitaal informatiebeheer

Heel wat informatie wordt door de stedelijke diensten tegenwoordig alleen nog maar digitaal aangemaakt (*digital born*). Wat informatiebeheer betreft zit de Tiense stadsadministratie op dat vlak op een digitale tijdbom. De nodige inspanningen zullen in de toekomst moeten geleverd worden om als stad te evolueren naar een organisatie met een doeltreffend werkende, efficiënte en kwaliteitsvolle informatiehuishouding met aandacht voor de principes van geïntegreerd informatiebeheer en informatieveiligheid. Vanuit het stadsarchief kan een geschoolde archivaris/informatiebeheerder hiertoe de nodige expertise aan de stadsdiensten verlenen.

HET HAGELANDS HISTORISCH DOCUMENTATIECENTRUM

Het documentatiecentrum verzamelt een brede waaier aan informatie over de geschiedenis van de regio. Het documentatiecentrum beperkt zich niet alleen tot boeken en publicaties, maar ook kranten, prenten, foto's, affiches en topografische kaarten kunnen geraadpleegd worden. Het Hagelands Historisch Documentatiecentrum beschikt over een wetenschappelijke en gespecialiseerde bewaarbibliotheek.

Gezien de grote vraag naar beeldmateriaal voor gebruik op sociale media dringt zich een verdere digitalisering en ontsluiting van het beeldarchief op. De uitgebreide verzameling oude kaarten van Tienen en de brede regio werd door de inbreng van PORTIVA gedigitaliseerd.

De gedigitaliseerde kaarten en prenten zijn echter niet ontsloten en bijgevolg niet toegankelijk voor het grote publiek. Ook hier dringt zich ontsluiting op.

DEPOTBELEID

DE ERFGOEDDEPOTS

De Erfgoedsite beschikt over vier depotruimten:

- Depot 1: achter de leeszaal van het stadsarchief/Hagelands Historisch Documentatiecentrum
- Depot 2: museum- en archiefdepot Gilainstraat
- Depot 3: deze ruimte is gelegen op de vierde verdieping van het vroegere Suikermuseum en werd onder meer ingericht voor de bewaring van de etnografische suikercollectie, de collectie van de Tiense reuzen en het bakkersmateriaal voor de Totemannenbak
- Depot 4: het regionaal archeologisch depot in de Theobalduskapel dat werd opengesteld voor alle archeologische vondsten van de regio

Momenteel wordt gewerkt aan de herinrichting van de depots via de internationaal ontwikkelde REORG-methodiek. Een aangepast depotbeleidsplan en calamiteitenplan worden uitgewerkt.

Om te kunnen anticiperen op nieuwe calamiteiten en de daarmee gepaard gaande hoge saneringskosten werden dataloggers aangeschaft om schommelingen in het bewaarklimaat te meten en bij afwijking alarm

te slaan. Tekenen van (opstijgend) vocht in de muren wijzen echter op een dieperliggende oorzaak van de vochtproblematiek in het museum- en archiefdepot Gilainstraat, die structureel zal moeten worden aangepakt.

Voor het nijpend plaatstekort in de depots werd voorlopig een oplossing gevonden door het bijhuren van opslagruimte. Werk dient verder gemaakt te worden van het uittekenen van gefundeerde waarderings- en selectiecriteria op basis waarvan stukken kunnen afgestoten en herbestemd worden.

7.6.2. AANDACHT VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN

MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

De tariefregeling die door de Erfgoedsite gehanteerd wordt, laat ruimte voor maatschappelijke integratie:

- gratis toegang voor Tienenaars tijdens het weekend en op feestdagen;
- gratis voor scholen uit de stad en voor de begeleiders van scholen en van personen met een beperking.

Bij het uittekenen van het tentoonstellingsbeleid wordt getracht aan te sluiten bij maatschappelijk relevante thema's en wordt de nodige aandacht besteed aan het aanbieden van verschillende niveaus van informatie.

MULTICULTURALITEIT

Tienen is een zeer multiculturele stad, een trend die onomkeerbaar is. Het is voor de Erfgoedsite een reële uitdaging om nieuwkomers, ongeacht hun herkomst, via specifieke toeleidingsactiviteiten te bereiken. Daarom participeert de Erfgoedsite aan projecten met een etnische en culturele diversiteit en wordt jaarlijks voorzien in specifieke rondleidingen.

7.6.3. VISIETRAJECT ERFGOEDSITE

Met de Erfgoedsite als katalysator ontstond een netwerk van partners, die mee willen werken aan het versterken van de brede erfgoedwerking in Tienen. Het museum zou hierbij de verbindende factor kunnen vormen. Daarnaast kunnen de partnerschappen ingezet worden om Tienen via goed gekozen projecten te profileren als een dynamische erfgoedstad, waar een duurzame omgang met erfgoed hand in hand gaat met beleving. Dit laatste werd in een duidelijk mission statement gegoten dat resulteerde in AP10-ACT2 en hier verder werd uitgebouwd in concrete deelacties. Via participatie werd gewerkt rond thema's als landbouw en voeding, het Gallo-Romeinse Tienen, het religieuze erfgoed en het immaterieel cultureel erfgoed, niet toevallig thema's waarrond de erfgoedsite uitgebreide collecties beheerd of waarop de Erfgoedsite in de toekomstig wil inzetten. Ook de rol van onroerend erfgoed, dat binnen de site vertegenwoordigd wordt door IOED PORTIVA, dient hierin verder uitgetekend en gestimuleerd te worden. Dit voorbereidend werk zal resulteren in het nieuwe concept van museum 'het Toreke' dat in de volgende legislatuur gerealiseerd zal worden.

7.7. EVENEMENTEN

7.7.1. COORDINEREN, ONDERSTEUNEN EN ORGANISEREN VAN EVENEMENTEN

De laatste jaren werd door de stad extra ingezet op het coördineren, ondersteunen en organiseren van evenementen. Het inzetten op evenementen heeft Tienen op dat vlak op de kaart gezet. De evenementen hadden een regionale uitstraling en werden binnen en buiten Tienen ook positief gepercipieerd. Het gevoel dat er in Tienen nooit iets te doen is, klopt al een tijd niet meer. Daarnaast heeft het zeer veel verenigingen/organisatoren getriggert om zelf initiatieven te nemen waardoor de evenementenkalender momenteel uit haar voegen barst. Vanuit de stad worden diverse evenementen op basis van verschillende reglementen gefinancierd:

- dienst cultuur: reglement op buurtinitiatieven en ontmoetingscentra met toelagen voor kleine buurtinitiatieven (niveau straat- en wijkfeesten) en grote buurtinitiatieven (dorpsfeesten zoals Festinaken, Oplinter kermis, Oorbeek kermis, enz.). Het reglement werd in 2021 aangepast. Enerzijds verdwenen de aanpassingen i.f.v. corona, anderzijds werd de mogelijkheid om drie initiatieven te organiseren op jaarbasis teruggebracht naar 2 maar met een verhoging van het budget. Ook de budgetten voor grote buurtinitiatieven werden verhoogd.
- jeugddienst: reglement toelage speciale projecten voor kinderen en jongeren (in het kader van dit event kreeg Zomertoren twee jaar lang financiële ondersteuning) + het reglement toelage ter ondersteuning van muziek evenementen voor jongeren.
- sportdienst: toelage voor het inrichten van wielervedstrijden en uitzonderlijke sportmanifestaties.

De dienst evenementen financiert ook evenementen van stadsdiensten of evenementen in samenwerking met derden. Binnen de stad bestaan er toelagen voor Suikerrock, Paardenprocessie Hakendover, Carnavalstoet, enz.

Een evenement is een speciale, tijd -en plaatsgebonden gebeurtenis die door een initiatiefnemer (individu, groep of organisatie) is gepland en die gericht is op een bepaalde doelgroep om met een bewust gekozen vorm een bepaald doel te realiseren. Wie een evenement wil organiseren, dient in bepaalde gevallen toelating te vragen aan het college van burgemeester en schepenen. Toelating is vereist voor evenementen:

- op openbaar domein;
- waarvoor advies politie/brandweer vereist is;
- waarvoor een afwijking op de geluidsnormen/muziekvergunning aangevraagd moet worden;
- of voor een fuif met openbaar karakter.

Daarnaast wensen initiatiefnemers soms het evenement in samenwerking met de stad te organiseren.

De dienst toerisme en evenementen ontvangt sinds 1 mei 2018 alle evenemентаanvragen en/of ondersteunt de initiatiefnemer bij het indienen van de aanvraag. Ze verzamelt de adviezen van de betrokken (veiligheid)diensten, agendeert het evenement op het schepencollege en informeert de indiener over de genomen beslissing. Sinds eind oktober werd een digitaal evenementenloket in gebruik genomen.

Zowel intern als extern dient het begrip ‘evenement’ nog meer duidelijk gemaakt te worden. Zo worden innames van het openbaar domein in het kader van bv. commerciële acties (product tasting) makkelijk afgeschoven naar de dienst evenementen. Het organiseren van recepties behoort evenmin tot de werking van dienst evenementen. De ondersteunende rol (financieel / inhoudelijk / logistiek) die de dienst evenementen naar andere diensten opneemt dient ook verfijnd te worden. Om dit te concretiseren vonden er reeds intern voorbereidende vergaderingen plaats. Door de effectieve uitrol van het organogram zullen ook een aantal elementen opgelost worden.

7.7.2. EVENEMENTENAANBOD

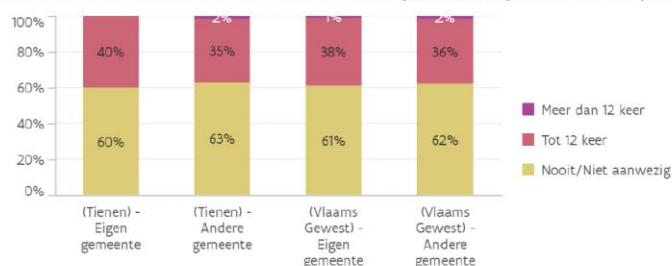
De organisatie van evenementen naar een extern publiek behelst evenementen waarbij de stad initiatiefnemer of één van de initiatiefnemers is. Gezien de veelheid aan evenementen werd een evenementencoördinator aangesteld. Heel concreet coördineert of organiseert of ondersteunt de dienst toerisme en evenementen alle evenementen die kaderen binnen:

- Een voorjaarsevenement
- Zomerprogrammatie: Zomeren in Tienen
- Najaarsevenement (Kweikersdag en intrede sint)
- Wintermagie

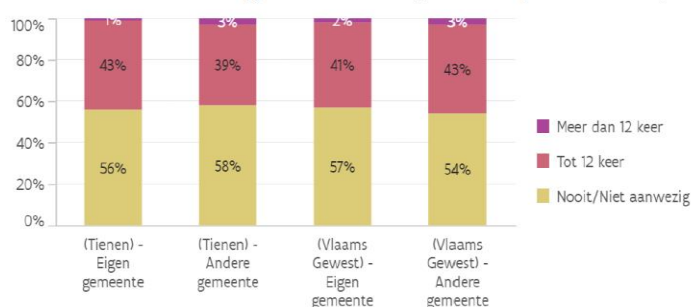
Bij de organisatie van externe evenementen wordt er waar mogelijk maximaal rekening gehouden met de lokale horeca en handel en middenstand. De Paardenprocessie van Hakendover werd toegevoegd aan de lijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed. Na Suikerrock is dit één van de grootste evenementen van de stad. Door de erkenning verwachten we in de toekomst nog meer belangstelling. Een professionelere aanpak dringt zich op. De stad zal het processiecomité bijstaan om dit verder uit te rollen.

Grafieken 1 & 2: Bezoek aan evenement/culturele activiteit in eigen stad/andere gemeente:

Inwoners die festival, evenement of fuif bezocht hebben in eigen of andere gemeente, 2020, in procenten

Inwoners die een culturele activiteit bijgewoond hebben in eigen of andere gemeente, 2020, in procenten

Op basis van bovenstaande cijfers blijkt dat de inwoners van Tienen meer evenementen in eigen stad bezoeken. Ook op vlak van culturele activiteiten zitten we rond het Vlaams gemiddelde. Corona heeft er wel voor gezorgd dat er gedurende een hele periode enkel zeer kleinschalige initiatieven konden genomen worden. Er zijn nog geen recente cijfers beschikbaar maar de evenementen die de voorbije twee jaar werden georganiseerd konden op een zeer ruime publieke belangstelling rekenen. Voor het openingsevenement van Wintermagie mochten we bezoekers van over heel België ontvangen.

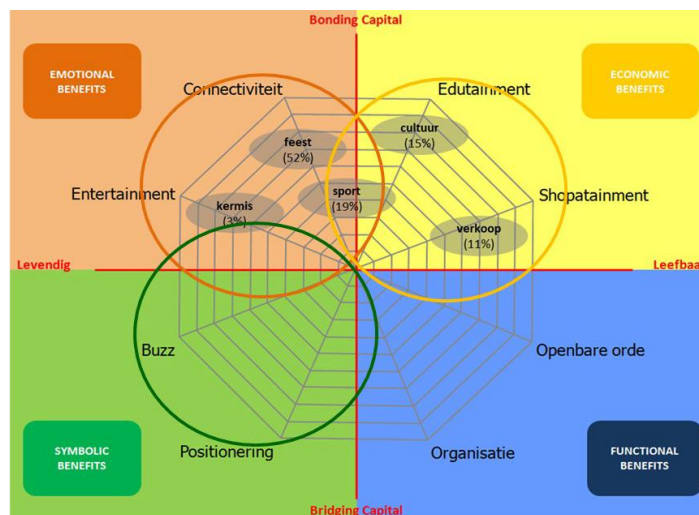
SCREENING EVENEMENTENPORTFOLIO VAN DE STAD TIENEN

Op 7 maart 2020 werd er een workshop georganiseerd door het Expertisecentrum Publieke Impact van de Karel de Grote Hogeschool. Zij deden een screening van het evenementenportfolio van de stad.

Deze methodiek werd in het voorjaar van 2020 reeds toegepast door KdG om een publieke impactanalyse te maken op het evenementenportfolio van de stad Tienen. Zij gebruiken hiervoor de Return On Investment methodologie.

Gewenste positionering (vanuit onderzoek KdG)

Tienen moet idealiter evolueren naar een stad waarin haar erfgoed, gezondheid en feest centraal staan. Vertaald naar het objectievenmodel dient de focus daarom meer op de economic benefits en dan meer bepaald op **edutainment** en **shopatainment** gelegd te worden, zonder de balans met het genieten en de verbondenheid (emotional benefits) uit het oog te verliezen. Momenteel ligt de focus (te) sterk op connectiviteit en entertainment. Meer nog, om de gewenste positionering te kunnen realiseren dient Tienen te investeren in de symbolic benefits met behulp van minstens één sterk merk en met nog een extra groeimerk dat kan uitgroeien tot een sterk merk.

De keuze van het (toekomstig) sterk merk als boodschappendrager dient dan ook de USP's van Tienen centraal te stellen. Een geschikt evenement hiervoor zou **Suikerrock** kunnen zijn. Belangrijk is dan wel om te evolueren naar een 2.0-versie die de gekozen positionering van de stad beter ondersteunt en meer inwoners aantrekt.

Rekening houdend met het DNA van Tienen en de identiteit van de Tienenaar is het voorts ook aangewezen om als groeimerk **Wintermagie** goed in de markt te zetten en te positioneren als **lokaal en bovenlokaal evenement**. Wintermagie biedt veel mogelijkheden tot **samenwerking met de lokale handel** wat bovendien een ontzettend grote troef is, maar ook duidelijke afspraken en overleg vereist.

Als stad dienen we het overzicht te bewaren op bestaande initiatieven. Welke initiatieven kunnen we een duwtje geven en waar blijven er tenslotte lacunes over. In eerste instantie is het onze taak om op deze lacunes in te spelen en deze in te vullen. Daarbij kijken we naar doelgroepen en locaties. De evenementen die de stad organiseert of mee organiseert zijn evenementen die het verschil maken. We positioneren ons als stad op lokaal en bovenlokaal niveau. De evenementen zijn kwaliteitsvol en professioneel georganiseerd. We houden rekening met de aanbevelingen van KdG en werken met de ROI-methodologie. Waar mogelijk worden evenementen geclusterd tot één sterk evenement. Dit gaat versnippering tegen. Er worden ook initiatieven genomen die het handelskerngebied versterken. Het is niet de ambitie om meer omzet te genereren maar door mensen naar het handelskerngebied te lokken, beogen we dit wel op een indirecte manier. Dergelijke initiatieven worden steeds in overleg met de handelaars(vereniging) uitgewerkt.

Alle inzichten hebben geleid tot een aanpassing van de actie in het Meerjarenplan (GR november 2021):

- De stad Tienen voert een **transversaal evenementenbeleid** dat fundamenteel bijdraagt aan de **belevingswaarde van de stad (en deelgemeenten) voor inwoners en bezoekers**. De evenementprogrammatie is **gedifferentieerd** en **impactvol** op vlak van **connectiviteit** (versterking van het lokale sociaal weefsel), **entertainment, edutainment** (inhoudelijk verrijkend en maatschappelijk relevant) en **shoptainment** (economische stimulans voor lokale handel en middenstand). Afhankelijk van de aard van het evenement wordt er gezorgd voor een **duidelijke positionering** en **lokale of bovenlokale uitstraling**. De evenementen waarbij de stad optreedt als organisator zijn **kwalitatief** en **professioneel** georganiseerd met aandacht en respect voor de openbare orde. Daarnaast worden **verenigingen en particulieren** via financiële en logistieke ondersteuningsmaatregelen aangemoedigd om zelf initiatief te nemen. De stad **faciliteert, verbindt en versterkt** deze initiatieven en houdt bij het toewijzen van de ondersteuningsmaatregelen rekening met de publieke impact ervan.

De voorbije jaren werden evenementen vooral georganiseerd in de geest van de ROI-methodologie. De meerwaarde is absoluut duidelijk. De tool zelf werd echter nog niet gebruikt en daarin dient zeker verandering te komen.

De dienst is gestart met het opstellen van een evenementensvisie. Dit dient nog verder geconcretiseerd te worden. Verder werd er ook gestart met het uitwerken van een visie m.b.t. het gebruik van de Grote Markt tijdens evenementen.

7.7.3. REGLEMENTERING

Als stad ondersteunen we evenementen logistiek en/of financieel. We beschikken over een aantal reglementen m.b.t. subsidies (bv. reglement kleine en grote buurtinitiatieven, reglement muzikale evenementen voor jongeren, reglement toelage inrichten van wielervedstrijden, enz.) en reglementen m.b.t. logistiek (zaalverhuur, uitleendienst, feestmateriaal, enz.). Het is héél duidelijk dat de reglementen ernstig hervormd dienen te worden. De reglementen i.f.v. de reguliere werking van verenigingen dienen op elkaar afgestemd te worden. Budgetten dienen te worden samengevoegd en reglementen herschreven.

Zeer dikwijls krijgen we als stad de vraag om een evenement logistiek en/of financieel te ondersteunen. Meestal gaat het om evenementen die in geen enkel bestaand reglement passen of waarvan we als stad vinden dat het toch zinvol is om deze te ondersteunen. De hoogte van de subsidiebedragen is evenmin onderbouwd. Het ontbreken van een 'wettelijke basis' is echt een probleem. Het geeft de perceptie naar de buitenwereld dat we willekeurig ondersteuning toekennen (*vriendjespolitiek*). In die zin lijkt het ons zinvol om de ROI-methodologie van het Expertisecentrum Publieke Impact ook op te nemen in het vernieuwde ondersteuningsbeleid rond evenementen. Dit gebeurt nu reeds op een succesvolle manier in andere steden en gemeenten. Op die manier zullen we de focus leggen op initiatieven die een positieve impact (een effectieve meerwaarde) hebben op onze stad. Daarnaast is er het grote voordeel dat de toekenning van de ondersteuning geobjectiveerd wordt.

Het lijkt ons ook zinvol om bij het opmaken van een nieuw reglement een stimulansbeleid te ontwikkelen maar met een degressieve ondersteuning. Bv. een evenement krijgt gedurende drie jaar een bepaald subsidiebedrag maar dat bedrag daalt elk jaar en na het derde jaar ontvangt het bv. geen subsidies meer. Zo blijft er financiële ruimte voor de ondersteuning van nieuwe initiatieven. De logistieke ondersteuning kan ook 'in geldwaarde' worden uitgedrukt. Bv. het gebruik van het mobiel podium heeft een financiële waarde van 750 euro. Stel dat je een vereniging 2.000 euro toekent dan kan dat om een effectieve toelage van 1250 euro én het mobiele podium gaan. Uiteraard beseffen we dat er altijd uitzonderingen op de regel zullen zijn maar deze werkwijze zal alleszins blijf geven van een consistent en doordacht beleid.

7.7.4. INFORMATIE EN COMMUNICATIE

EVENEMENTENLOKET

Een online digitaal evenementenloket is geïnstalleerd waarbij organisatoren op een laagdrempelige manier een evenement kunnen aanvragen. De procedure is erg vereenvoudigd. Elke aanvraag wordt automatisch getoetst aan een risicoscan op het vlak van veiligheid en voorziet in een makkelijk opvolgsysteem waarbij personen die advies dienen te geven met betrekking tot het evenement dit eenvoudig kunnen toevoegen. Het systeem genereert de nodige administratieve documenten ten behoeve van het schepencollege, veiligheidsoverleg, interne diensten en de aanvragers. De aanvrager kan op elk moment de status van zijn dossier raadplegen.

Aanvragen moeten twee maanden op voorhand gebeuren. Op de website van de stad staat een uitgebreide handleiding die de aanvrager door de procedure loodst. Organisatoren die niet in de mogelijkheid zijn hun aanvraag digitaal in te dienen, kunnen op afspraak terecht bij de Backoffice Evenementen. Het evenementenloket ging eind oktober 2018 van start.

De evenementaanvragen verlopen via het digitale evenementenloket. Dit heeft zijn nut reeds uitgebreid bewezen. De kwaliteit van de aanvragen is verhoogd, de procesflow duidelijk en alle informatie wordt op één plaats verzameld en gebundeld.

Ondertussen is het duidelijk dat het evenementenloket aan een grondige vernieuwing toe is. Voor inname openbaar domein wordt er gewerkt met het programma spotbooking. Er wordt onderzocht of dit ook

bruikbaar is voor evenementen. Tegelijkertijd dient de procesflow voor evenementaanvragen gediversifieerd te worden in functie van de aard van de aanvraag.

COMMUNICATIECAMPAGNE

Aan elk evenement georganiseerd door de stad wordt een hele communicatiecampagne (flyer, affiches, sociale media, enz.) gekoppeld. Deze worden gecoördineerd door de dienst communicatie.

BEVRAGINGEN

Op beleidsmatig vlak werd er in het kader van evenementen formeel nog niet veel rond inspraak gewerkt. Dit dient in de toekomst bekeken te worden (bv. bij organisatoren, bezoekers, adviesraden,...).

7.8. TOERISME

7.8.1. ONDERSTEUNING

FINANCIELE ONDERSTEUNING

CONVENANT BETREFFENDE DE TOERISTISCHE WERKING IN REGIO HAGELAND 2020-2025

Eind 2019 sloot de stad een nieuwe convenant af met Toerisme Vlaams-Brabant vzw voor de periode 2020-2025. Tegenover de jaarlijkse bijdrage van 0,35 eurocent per inwoner staat het volgende:

Een jaarlijks uitgewerkt thematisch programma:

Coördinatie en adviesfunctie:

- Regionale werking met als contactpersonen regiocoördinator en regiomedewerker
- Organisatie Toeristisch Overlegplatform (TOP) Hageland (2x), ambtenarenoverleg (2x), thematische workshops (i.f.v. noodzaak)
- Vorming: opleiding, regio-excursie, teambuilding
- Communicatie over de dienstverlenende en toeristische werking van TVB vzw

Thematische projectwerking:

- Regiobepalende thema's uitwerken zowel op niveau productontwikkeling als vermarkting
- Thema's zijn o.a. bloesems/fruit, Hagelandse wijn, bier, wielercultuur / Sportief-actief, mysterieuze bossen

Lange termijn engagement van TVB vzw voor wat betreft:

- Een uitgebreid dienstverleningspakket aan de geconvenanteerde gemeenten m.b.t. distributie, productontwikkeling, sectorwerking, projecten, promotie en informatie.

JAARLIJKSE THEMAWANDELINGEN TIENSE GIDSENBOND

Jaarlijks betaalt de dienst voor toerisme de gidsbeurten van de themawandelingen georganiseerd door de Tiense Gidsenbond. Het betreft een 6 à 7-tal gidsbeurten aan 75 euro (jaarlijks totaal: een 450 à 500 euro).

De Tiense Gidsenbond bepaalt zelf deze wandelingen. Er werd extra overleg gehouden met de Tiense gidsenbond en er werden concrete plannen gemaakt i.f.v. een gidsencursus. Door corona kon deze nog niet opgestart worden.

TOERISTISCHE RESERVERINGEN

De reserveringen zijn een belangrijk onderdeel in het verkoopproces van “ons product Tienen”. Het gaat hier over een goede service bieden. Na het op punt stellen van ons product (aanbod), de algemene reclame en publiciteit via verschillende kanalen naar verschillende doelgroepen, volgt de reservatie en organisatie van de bezoeken aan onze stad. Het proces bestaat uit het verschaffen van informatie en documentatie aan de klant, het opstellen van een op maat gemaakt dagprogramma en het opvolgen van de reservatie.

Het jaarlijks aantal bezoekers aan onze stad is (buiten de cijfers van toerisme Vlaams-Brabant) moeilijk meetbaar. Enkel groepen die gebruik maken van onze dienst voor toerisme (reservatie gids, lunch, enz.) en/of diegene die een toegangstarief betalen voor een toeristische bezienswaardigheid in onze stad (bv. de musea) zijn meetbaar. Globaal stellen we een terugloop van het aantal toeristische groepsbezoeken vast.

De individuele toerist die eveneens bijdraagt aan onze stedelijke economie is veel minder zichtbaar en moeilijk meetbaar (bv. een fietsend gezin dat gebruik maakt van ons fietsknooppuntennetwerk en een gastronomische stop maakt in onze stad).

Om het toerisme in Tienen meetbaarder te maken zou het inzetten van slimme camera's op een aantal locaties (bv. Necropolis) een hulpmiddel kunnen zijn.

INHOUDELIJKE ONDERSTEUNING

In 2008 bleek onze regio te beschikken over een prachtig fiets- en wandelparadijs, maar een tekort te hebben aan overnachtingsmogelijkheden. Tienen en omgeving had nood aan extra slaapgelegenheden voor verschillende doelgroepen. We denken hierbij aan de individuele toerist, de fietser op doorreis, de zakenman, het gezin. Onze inspanningen om (potentiële) logiesuitbaters te informeren en te ondersteunen wierp zijn vruchten af want intussen is er een ruimer aanbod aan overnachtingsmogelijkheden voor de toerist. Alle uitbaters kunnen steeds rekenen op ons advies en op publiciteit. De dienst toerisme fungeert als tussenpersoon tussen de uitbater en de officiële instanties betreffende vergunningen, brandveiligheid, enz.

7.8.2. INFRASTRUCTUUR

In de stad is geen toeristische bewegwijzering meer aanwezig. Hier is zeker en vast nood aan en dient bekeken te worden in functie van het circulatieplan. De fietsroute Suikerroute werd gedigitaliseerd en de signalisatiebordjes werden verwijderd. Er wordt nagedacht over een subtiele vorm van signalisatie.

7.8.3. TOERISTISCH AANBOD

TOERISTISCH INFOKANTOOR/STREEKSHOP

Het toeristisch infokantoor werd door Toerisme Vlaanderen erkend als Regionaal Infokantoor.

Naast informatie en documentatie over het Hageland, Vlaanderen en Wallonië, kan je er ook terecht voor fiets-, wandel- en autoroutes. Je vindt er uiteraard alle up-to-date informatie over Tienen zelf (overnachtingsmogelijkheden, groepsbezoeken, educatieve uitstappen, restaurants, toeristische inlichtingen, informatie over evenementen, contactgegevens van alle andere stadsdiensten, wandel- en fietsroutes, ...).

In het infokantoor is eveneens de Streekshop ondergebracht. Je kunt er een keuze maken uit een breed gamma van museumartikelen, Hagelandse en andere streekproducten. Tot 2017 bood de Streekshop fietsverhuur aan, maar dit werd stopgezet.

Het toeristisch kantoor krijgt een nieuwe locatie op de huidige site met toegang van op de Grote Markt. Het aanbod van streekproducten wordt beperkt en meer afgelijnd. Het feit dat het een toeristisch kantoor is krijgt meer zichtbaarheid.

BELEVING

Beluister.be vzw is een organisatie van Geert Verdickt (gekend als de zanger van Buurman) en Jochen Smets. Zij hebben met succes een projectvoorstel ingediend binnen de subsidielij 'bovenlokale culturele projecten' van de Vlaamse overheid. In een driejarig traject van 2022 tot en met 2024 wil Beluister.be op zoek naar het verhaal van 'den IJzeren weg', 'het bietenspoor' en 'fruittracé' dat zo bepalend was voor de regio Zuid-Hageland en Haspengouw. Het bracht de vruchtbare regio in verbinding met het land en heel Europa, leerde het begrip tijd kennen, zorgde voor migratie en bracht in haar tijd verwondering naar de landelijke streek. Vandaag is de spoorlijn een fietsroute die je meeneemt van Tienen naar Drieslinter via Zoutleeuw, Sint-Truiden naar Borgloon en Tongeren en ademt ze naast mooie natuur en prachtig historisch erfgoed ook de verhalen van onze voorouders uit. Daarnaast verbindt deze geografische lijn ook het Gallo-Romeinse verleden van de streek, met de oude Romeinse heirbaan tussen Tongeren en Tienen. Het is rond deze spoorlijn (haar erfgoed, haar verhalen, haar bewoners) dat Beluister.be een cultureel project wil uitvoeren, waarbij verwondering voor bewoners en voor toeristen centraal staat.

De stad is hier in mee gegaan in functie van twee verhalen en een slotevenement in 2024.

Daarnaast werd er een subsidiedossier ingediend bij Toerisme Vlaanderen voor de financiering van een derde verhaal rond de Paardenprocessie van Hakendover. In dezelfde subsidieaanvraag worden kredieten gevraagd in functie van de inrichting van het portaal van de kerk van Hakendover als belevingsruimte voor de Paardenprocessie.

FIETSRUTES

- In 2018 werd het fietsknooppuntennetwerk Hageland van de provincie vernieuwd.
- Verschillende themaroutes op het fietsknooppuntennetwerk (o.a. bloesemroute, WOI-route, ...).
- de Suikerroute (in eigen beheer bewegwijzerd): route langs de Tiense deelgemeenten met vertrek en aankomst op de Grote Markt. Dit is de enige fietsroute in volledig eigen beheer (geen subsidies van de provincie). Keuze uit drie afstanden: 25, 35 of 55 km. De suikerroute werd helemaal herbekeken en er werden drie lussen gemaakt vanuit het centrum. De route werd ook gedigitaliseerd. De signalisatie werd verwijderd in afwachting van nieuwe subtielere signalisatie. De fietsroute werd uitgegeven als pocketcard.
- In het spoor van de Romeinen - Fietsen met de Gallo-Romeinen door Tienen. Bezoek aan 'Doodgewoon!' en fietstocht langs de archeologische vindplaatsen.
- Rondje Tienen: een ommetje langs kapelletjes. Tijdens deze fietsroute van 17,5 of 43,7 km staan 27 zeer verschillende kapelletjes in de kijker.
- Tienen maakt deel uit van 'De Getelinie fietsroute'. Deze volgt de Gete van Halen, Geetbets, Linter, Zoutleeuw naar Tienen en is 69 km lang (inkortingen mogelijk). Deze route ligt op het fietsknooppuntennetwerk van de provincie Vlaams-Brabant. Deze oorlogsmonumenten kom je in Tienen tegen tijdens de fietstocht: Station van Grimde, Necropolis: het monument ter ere van de Tiense gesneuvelden en gedeporteerden van de Eerste Wereldoorlog, het monument ter ere van de gesneuvelden in Sint-Margriete-Houtem, militaire begraafplaats van Sint-Margriete-Houtem. Deze fietsroute maakt deel uit van het pakket 'Historische fietsroutes Grote Oorlog in Vlaams-Brabant: fietsen langs de sporen van de Grote Oorlog', bestaande uit 3 fietskaarten.
- In 2018 gaf de dienst toerisme ook de brochure 'Als de klaprozen ...' uit, met gedichten van Gui Nijss en foto's van Eddy Verloes van alle oorlogsmonumenten in Tienen. Hieraan werd ook een fietsroute gekoppeld.

WANDELROUTES

- In 2019 werd gestart met het uitwerken van digitale wandelingen. De theaterwandeling in Sint-Margriete-Houtem en Oplinter werd gedigitaliseerd als proefproject. Daarna volgde een korte en lange stadswandeling. Er werd gekozen voor de gratis app IZI.travel. De stad Tienen nam deel aan het LEADER-project Happy Travel in IZI Hageland waarbij de digitale wandelingen vanuit IZI.travel

worden geïmplementeerd in de app Happy Hageland. Tijdens corona werden er zeer veel wandelingen bij gecreëerd waardoor de stad nu over 17 digitale wandelingen beschikt. Alle wandelingen werden ontsloten via nieuwe pocketcards die gratis te verkrijgen zijn in het toeristisch infokantoor en de overnachtingsmogelijkheden. De korte stadswandeling werd vertaald naar het Frans en het Engels en respectievelijk ingesproken door Christophe Deborsu en Mick Shorter. De vertaalde pocketcards zijn intussen uitgebracht.

- Tiense Wandelbrochure (uitgave van dienst toerisme Tienen): wandelingen doorheen de deelgemeenten van Tienen.
- Vrouwenwandeling: bewegwijzerde stadswandeling, met als invalshoek anekdotes over bekende Tiense vrouwen (bewegwijzering via bijdrage TRAP).
- Themawandeling rond WOI voor scholen.
- Wandelen door het historisch hart van Tienen: zie omschrijving in de toeristische brochure 'Welkom in Tienen'.

OVERNACHTINGSMOGELIJKHEDEN IN TIENEN

Volgende overnachtingsmogelijkheden zijn één van onze grootste toeristische ambassadeurs in binnen- en buitenland. Zij zetten onze troef 'genieten in onze prachtige regio' extra kracht bij:

- Alpha Hotel, Leuvensestraat 95
- Hotel Kronacker, Dr. J. Geensstraat 32-34
- B & B Koeimet, Veemarkt 32
- B & B Nokernote, Romeinsebaan 55
- B & B Tiskeshof, Houtemstraat 511
- Vakantiewoning Ten Tweelinden, Tiensebaan 102
- Mini-camping De Mulkerij, Mulkstraat 162
- Vakantiewoning De Schuur, Sint-Pietersstraat 119

Het ontbreekt ons daarentegen aan occasionele verblijfsaccomodaties zoals bv. een Sanizuil, een permanente camping, een overnachtingplaats voor mobilhomes, een kampplaats voor jeugdbewegingen, een jeugdherberg, enz.

HET HISTORISCH PATRIMONIUM VAN DE STAD

Deze infrastructuur wordt beheerd door een andere stadsdienst (bv. TUD), of een andere instantie zoals de provincie Vlaams-Brabant (de randinfrastructuur van het Fietsknooppuntennetwerk), of is in handen van een Kerkraad (religieus erfgoed zoals kerken), of is in privébezit.

Wat toeristisch relevant is, is subjectief.

Een poging van toeristisch relevant patrimonium:

- Historisch centrum van de stad:
 - de heraangelegde Grote Markt met o.a. 'de Tinnen Schotel' en het bronzen standbeeld 'De Groene' op de Heldensquare
 - de Onze-Lieve-Vrouw ten Poelkerk
 - het stadhuis
 - de Kalkmarkt. 'de gouden madam' of 'de vliegende engel'
 - de Sint-Germanuskerk en het Vrijthof
 - De toren van de Sint-Germanuskerk met beiaard van Willem Witlockx met zijn 54 klokken
 - de huizen Van Ranst
 - het huis 'het Gulden Vlies'
 - de huizen 'de Lombaard' en 'de Prins van Luik'
 - de Sint-Helenasluis

- het Begijnhof
- het huis de Berg van Lening
- het Bogaardenklooster
- de Gasthuismolen
- het voormalig weeshuis
- de kapel van de Cellebroeders
- huis de Ark van Noë
- het voormalige klooster van de Annuntiaten
- het Waaiberghof
- het voormalig Kabbeekklooster
- Art-Nouveau-woning in de Leuvensestraat
- het stadspark
- Heilig Hartkerk
- de ruïne van de Paterskerk. De Begijnhofkerk, gelegen aan de Bostsestraat 60 te Tienen omvat de ruïne van de kerk en de ruïnetuin. De basisfuncties van deze site zijn voornamelijk: rust- en ontmoetingsplaats voor de wijkbewoners, rustplaats voor (fiets)toeristen, als educatief groenpark voor scholen en groepen en als historische bezoekplaats voor toeristische groepen. In juni 2018 werden er veiligheidsnetten geplaatst vermits het gebouw afbrokkelt. Een degelijke restauratie dringt zich op. Tegelijkertijd wordt er meermaals geopperd dat het een mooie eventlocatie is en er wordt soms gedroomd van een overkapping. Afhankelijk van budgetten zou dit een optie kunnen zijn.
- Rondom het centrum:
 - Overlaar: Sint-Lambertuskerk
 - Goetsenhoven: Sint-Laurentiuskerk, voormalig kasteel van Goetsenhoven
 - Bost: Sint-Odulphuskerk
 - Hakendover: de Paardenprocessie, de Kerk van de Goddelijke Zaligmaker, het Dertienmaal
 - Vissenaken: kerk van Sint-Pietersbanden, Sint-Martinuskerk
 - Kumtich: Sint-Corneliuskapel Breisem, Sint-Gilliskerk
 - Oorbeek: Kasteel van Oorbeek, Sint-Joriskerk
 - Oplinter: Sint-Genovevakerk, Abdijhoeve ‘Maagdendaal’
 - Sint-Margriete-Houtem: Sint-Margarethakerk
 - Grimde: Kapel van O.-L.-V. ten Steen, de drie tumuli (in 2018 opende de vernieuwde tumulisite.
 - Grimde: Necropolis - Dit is een driebeukige, Romaanse kerk met vrijstaande Westertoren, een schip met drie traveeën en een recht afgesloten koor in de typische overgangsstijl van de vroege 13de eeuw. In 1922-1928 werd de buiten gebruik zijnde Sint-Pieterskerk gerestaureerd en omgebouwd tot de Necropolis. 140 Belgische soldaten die sneuvelden aan de poort van Tienen op 18 augustus 1914 werden er begraven. Binnen het Europese Interreg A-project ‘Onthaastingstoerisme’ werd de Necropolis in Grimde als uitzonderlijke ‘stiltesite’ opgewaardeerd.

De site werd begin 2014 geopend. Na de opening en mede door de herdenking van 100 jaar WOI kent deze locatie zeer veel bezoekers. Het is onmogelijk om het aantal in te schatten maar we vermoeden dat het hier over minstens 5.000 bezoekers per jaar gaat.

Onderhoud, restauratie, herwaardering en de toegankelijkheid van dit historisch patrimonium is essentieel voor een goed toeristisch beleid. Enkele voorbeelden: de tumuli, Sint-Lambertuskerk in Overlaar, de Necropolis, de Begijnhofkerk, de toren van Sint-Germanus, ...

In 2018 werd op het Martelarenplein Heldenland geopend, de alternatieve speeltuin uit het gelijknamige Ketnetprogramma. De dienst toerisme heeft hier o.a. via advertenties de voorbije jaren extra aandacht aan besteed.

DAGPROGRAMMA'S VOOR GROEPSBEZOEKEN

Groepen kunnen uit alle mogelijkheden van bezienswaardigheden kiezen. De dienst voor toerisme biedt op deze manier een op maat gemaakt dagprogramma aan. De bezoekers kunnen de stad en haar omgeving verkennen tijdens verschillende wandelingen en busritten onder begeleiding van een stadsgids. Wij bieden deze groepen ook lunchmogelijkheden, ontbijt, koffie en gebak, enz. aan in verschillende Tiense horecazaken. Het uitdenken van nieuwe arrangementen en het samenwerken met andere bezienswaardigheden (bv. met omliggende gemeenten) of verenigingen (gidsenverenigingen) of organisaties (bv. City Golf) is belangrijk.

Overzicht:

- Museum Het Toreke
- Wandelingen met gids
 - ‘De duistere kantjes van Tienen’
 - ‘Dames met pit’
 - ‘Het historische hart van Tienen’
 - ‘Waar gotiek in wording was’
 - ‘Wandelen met stijl(en)’
 - ‘Kapellen en Kapelletjes’
 - ‘In ’t Tins gezajd’
 - ‘Nijver Tienen’
 - ‘Mannen met lef’
 - ‘Funeraire wandeling’
 - ‘Van kerk tot oorlogsbegraafplaats: Necropolis’
- City Golf in Tienen (Ludieke variant van de golfsport in de binnenstad), recent ook aangevuld met City Foot Golf
- Citygames: een aantal privéinitiatieven bieden citygames aan. Meestal wordt hierover geen contact gelegd met de dienst toerisme hoewel hierrond steeds afspraken mogelijk zijn.
- Geocaching: alternatieve GPS-wandeling. Iemand verstopt ergens een waterdichte doos, met daarin een logboek en een aantal voorwerpen. Met een hand-GPS bepaalt hij de precieze coördinaten van de schuilplaats. Vervolgens publiceert hij die op het internet: www.geocaching.com. Andere mensen lezen op de Geocache-website die coördinaten en kunnen dan op zoek gaan naar de ‘cache’ (schat). Vinden ze hem, dan schrijven ze hun bevindingen over de tocht neer in het logboek en mogen ze uit de doos een voorwerp nemen, maar ze moeten er ook weer één bijplaatsen. Zo verandert de inhoud van de schat voortdurend. We zijn op de hoogte van verschillende geocaches op het Tiense grondgebied.
- Busritten met gids
 - ‘Op en af door ’t Zoete Land’
 - Busritten op maat
- Dagarrangementen
 - ‘De Tiense Suikerraffinaderij’ (in combinatie met een andere bezienswaardigheid)
 - Romeinse dag in de natuur
 - Hoe doodgewoon waren de Gallo-Romeinen? De 3 Tumuli en tentoonstelling ‘Doodgewoon! Rituelen van leven en dood in de Romeinse tijd’ in museum Het Toreke
 - In het spoor van de Romeinen - Fietsen met de Gallo-Romeinen door Tienen. Bezoek aan ‘Doodgewoon!’ en fietstocht langs de archeologische vindplaatsen
 - Fietsen langs de vesten - fietstocht langs de vroegere middeleeuwse omwalling van de stad
- Ook de moeite waard!
 - Combinaties met omliggende gemeenten

Samenwerken met bezienswaardigheden in de omgeving is een troef om toeristen naar onze stad te lokken.

Trend: bezoeken van de individuele toerist (gezin, wielertoeristen, ...) neemt toe. De georganiseerde groepsreizen worden steeds moeilijker te verkopen. De senior is zelfstandiger geworden (en reist gratis met de trein), terwijl het huren van een bus voor een school of vereniging een zeer dure aangelegenheid is geworden.

7.8.4. AANDACHT VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN

Toegankelijkheid verbeteren blijft een belangrijk aandachtspunt: bv. het uitbrengen van een toegankelijk wandel- en fietspad voor mindervaliden.

Het aanbevelen van toegankelijkheids-screenings door het Toegankelijkheidsbureau van toeristisch relevante gebouwen.

Verskillende dagprogramma's voor groepsbezoeken zijn toegankelijk voor mensen met een verstandelijke beperking (onder begeleiding van Pasform vzw).

Intrede van de Sint: sinds enkele jaren bouwen we een stop aan MPI M.M. Delacroix in.

7.8.5. INFORMATIE EN COMMUNICATIE

Promotie van de horeca, musea, toeristische infrastructures, enz.:

- Reclame (betalend) en publiciteit (gratis) naar een zo groot mogelijke doelgroep (individuele bezoekers, groepen, busmaatschappijen, verenigingen, enz.
- Multimedia, waaronder de website www.tienen.be (via dienst communicatie).
- De pagina's over toerisme op de Tiense website scoren zeer goed.
- Eigen folders en brochures (Brochures moeten constant geüpdatet worden)
- Groepsuitstappen, 'Overnachten in Tienen en omgeving' en 'Horeca in Tienen'
- Tiense Wandelbrochure
- Het toeristisch Stadsplan werd vervangen door een pocketcard met digitale wandeling
- Printmedia (lokale, regionale en nationale pers)
- Bevoorrading van onze toeristische folders in andere toeristische infokantoren en bezienswaardigheden en bevoorrading van ons eigen Toeristisch Infokantoor
- Opstellen van persberichten voor tijdelijke projecten en persconferenties bijwonen en organiseren

Uiteraard vergeten we de digitale kanalen niet (Facebookpagina Tienen, UIT databank, enz.). Dit alles gebeurt steeds i.s.m. de dienst communicatie. Deze informatie bestaat steeds uit een objectieve opsomming van het aanbod.

De 5 troeven van Tienen die in folders worden uitgespeeld zijn:

- Centrale ligging: Welkom in de stad van de Tiense Kwèèkers...
- Het historische hart van Tienen: Stap in het verleden
- Een Gallo-Romeinse stad: Schatten uit de grond
- Tienen ongerept: Een fiets- en wandelparadijs
- Tienen suikerzoet: Genieten in Tienen

Het voeren van een goed promotiebeleid voor onze stad is een belangrijk aandachtspunt. De nieuwe pocketcards van digitale wandelingen en fietsroutes zijn een groot succes. Er blijft wel nood aan een (betalende) brochure waarin al deze info gebundeld wordt.

Er werd een start gemaakt van een upgrade van de toeristische folders. Nieuwe folders en nieuwe toeristische arrangementen zijn in voorbereiding. Het advertentiebeleid dient ook herbekeken te worden.

De stad trad op als copromotor bij de subsidieaanvraag van het processiecomité van Hakendover binnen Leader Hageland i.f.v. de uitwerking van een promofilmje over de Paardenprocessie. Dit project werd gehonoreerd en dit zal worden uitgerold.

7.8.6. INSPRAAK EN PARTICIPATIE

- **Toerisme Vlaanderen:** het bijwonen van vergaderingen en vormings sessies met als hoofddoel het versterken van de toeristische positie van onze stad en regio binnen Vlaanderen en over de landsgrenzen. Het aanleveren van inhoudelijk en promotioneel materiaal is cruciaal.
- **Toerisme Vlaams-Brabant:** het bijwonen van vergaderingen, het samen uitbrengen van toeristische publicaties en het uitwerken van projecten. Twee hoofddoelen zijn:
 - het versterken van de toeristische positie van Tienen binnen onze eigen provincie;
 - onze regio nationaal én internationaal promoten.
- **Samenwerking met de collega's in het Hageland:** nieuwe contacten leggen, vergaderingen bijwonen, mee coördineren van activiteiten. Het contact met de andere collega's uit de regio is vruchtbaar.
- **Samenwerking met andere Tiense stadsdiensten:** is essentieel (bv. samenwerking met dienst openbare werken voor de realisatie van een uitgebouwd wandel- en fietsnetwerk).
- **Samenwerken met organisaties zoals City Golf** (golven in de stad) is een meerwaarde voor het toeristisch aanbod, zonder enige financiële inbreng
 - van de stad.
- **Samenwerken met Beluister vzw** m.b.t. de ontsluiting van het project Den IJzerenweg

7.9. ACADEMIE REGIO TIENEN

Onze kunstacademie is een echte **regio-academie** en één van de grootste instellingen voor deeltijds kunstonderwijs in Vlaanderen. Zij biedt alle domeinen aan die men in het deeltijds kunstonderwijs kan inrichten: muziek, woordkunst-drama, dans en beeldende & audiovisuele kunst.

De ART telt in 2022-2023 ongeveer **3.000 inschrijvingen** en **140 personeelsleden** verdeeld over niet minder dan **19 vestigingsplaatsen**. Om zo'n grote 'onderneming' op een goede manier aan te sturen is een stevig beleidskader onontbeerlijk. De academie wordt door een directieteam geleid. Door niet alle macht bij 1 persoon te leggen wordt 'kwetsbaarheid' in bepaalde situaties vermeden. Het directieteam houdt wekelijks overleg om de grote beleidslijnen uit te zetten met de focus op het strategisch lange termijn denken.

Elk lid van het directieteam heeft specifieke sterktes die zeer gericht en flexibel ingezet worden. Over elke beleidskeuze binnen de academie wordt uitvoerig gedebatteerd, waarbij elk lid van het directieteam zijn eigen mening heeft kunnen toelichten. Zo komen alle mogelijke nuances boven water en worden er betere en weloverwogen keuzes gemaakt.

Een sterk beleid in verschillende vestigingen vereist een uniform beleid op alle vlakken. We namen in 2020 het initiatief om een **Interlokale Vereniging Academie Regio Tienen** op te richten met alle betrokken gemeentebesturen. Het doel is om heldere en uniforme afspraken te maken met betrekking tot financieel beleid, voorzieningen en infrastructuur. Ook zullen toekomstige uitdagingen veel krachtiger én gemeenschappelijk aangepakt kunnen worden door een duidelijk overleg met het beheerscomité van de interlokale vereniging en kunnen we op grotere schaal werken aan het welzijn van onze leerkrachten door dezelfde kwaliteitsvereisten van infrastructuur vast te leggen.

De huidige staat van de academie, het lopende beleid en de beleidslijnen voor de toekomst werden omstandig neergeschreven in 2 beleidsplannen, een voor de afdeling Podiumkunsten (Muziek, Woordkunst-Drama en Dans) en een voor de afdeling Beeldende en Audiovisuele Kunst.

7.9.1. ONDERSTEUNING

FINANCIËLE ONDERSTEUNING

De financiële ondersteuning wordt sinds dit schooljaar geregeld binnen het kader van de interlokale vereniging.

Door op financieel vlak quota vast te leggen die rechtstreeks verbonden zijn aan het aantal inschrijvingen in de desbetreffende gemeente, wordt de kwaliteit van verbruiks- en gebruiksmiddelen gegarandeerd. De financiële afspraken zijn als volgt geregeld (de vermelde bedragen zijn de referentiewaardes van 2020 die jaarlijks worden geïndexeerd):

- De werkings- en ICT-toelage die het schoolbestuur ontvangt van de Vlaamse Overheid wordt gebruikt om algemene kosten (gemeenteoverschrijdende kosten) te dekken
- Elke gemeente voorziet in een gemeentespecifieke bijdrage die gebruikt wordt voor exploitatiekosten in de desbetreffende gemeente: 20 euro per inschrijving podiumkunsten, 40 euro per inschrijving beeldende en audiovisuele kunst
- Elke gemeente voorziet investeringsbudgetten:
 - Aankoop instrumenten: 15 euro per inschrijving muziek
 - Aankoop informatica- en audiomateriaal: 5,50 euro per inschrijving podiumkunsten en 6,20 euro per inschrijving beeldende en audiovisuele kunst
 - Aankoop rollend materieel, installaties, machines en klasuitrusting: 13 euro per inschrijving beeldende en audiovisuele kunst.

Ondanks het feit dat de academie ongeveer 140 personeelsleden telt, zijn zo goed als alle lonen (directie, administratieve medewerkers en leerkrachten) ten laste van de Vlaamse Overheid. Cursussen die niet binnen het gesubsidieerd curriculum vallen nemen de stad en de aangesloten gemeentes voor hun eigen rekening (muziekinitiatie 4- en 5-jarigen en Music4Specials). Ook komen zij tussen in een aantal uren administratieve omkadering. Daarnaast neemt de stad de lonen ten laste als er nieuwe cursussen worden ingericht (voor 1 jaar), of als het lestijdenpakket van het departement Onderwijs (tijdelijk) ontoereikend is, zodat het aanbod gegarandeerd blijft.

Cursussen ten laste van de stad (2022-2023):

- Muziekinitiatie 4- en 5-jarigen (4u)
- Music for Specials (4u)
- Beeldende en audiovisuele kunsten Boutersem(4u) (loon wordt teruggevorderd van de gemeente Boutersem)

LOGISTIEKE ONDERSTEUNING

Dankzij een uitgebreid verhuurinstrumentarium en de democratische tarieven waaraan deze verhuurd worden, kan de academie tegemoet komen aan de noden van bijna al haar leerlingen.

Het gebruik van de specifieke ateliers door leerkrachten wordt aanzien als een persoonlijke meerwaarde in de ontwikkeling van het eigen oeuvre. De aanwezigheid van een bibliotheek, hoe beperkt ook, geeft richting en zet aan tot tastbare verdieping en vertraging van het creatie-proces van de kunstenaar. Daarnaast kan men in het leslokaal via computer en/of iPad het onderwerp verder bestuderen.

Blijvend investeren in didactische mogelijkheden en specifieke materialen bevordert het leerproces/de eigen ontwikkeling en is een onlosmakelijk onderdeel van kwalitatief onderwijs.

In de loop van het schooljaar 2021-2022 ontving de Academie Regio Tienen een substantiële financiële injectie van de Vlaamse Overheid voor aankoop van ICT-materiaal. Het betreft een éénmalige boost van ca. 50.000 euro om het onderwijzend personeel in staat te stellen om hun opdracht op informaticavlak in de academie en thuis tot een goed einde te brengen. In het beheerscomité van de interlokale vereniging werd een voorstel uitgewerkt dat werd goedgekeurd door de vakorganisaties. De aankoop en uitrol van de toestellen staat gepland voor het schooljaar 2022-2023. Nog belangrijk om te vermelden hierbij is dat de hogere overheid duidelijk stelt dat dit een éénmalige boost. In de toekomst zal elke onderwijsinstelling deze middelen zelf moeten voorzien.

INHOUDELIJKE ONDERSTEUNING

PROGRAMMATIEREGELGEVING

Sinds 1 september 2018 beschikt het deeltijds kunstonderwijs (waartoe de Academie Regio Tienen behoort) over een nieuw decreet. De programmatiestop werd vervangen door een programmatieregelgeving waardoor vele nieuwe studierichtingen en opties mogelijk worden. De voorbije jaren heeft de Academie hiervan al gebruik gemaakt, bv. door de oprichting van een unieke optie Sounddesign of de mogelijkheid om Folk- en Wereldmuziek te volgen (in de vestigingsplaats Lubbeek). Ook werd het aanbod uitgebreid met onder andere opleidingen dirigent. Een goed overwogen uitbreiding van het aanbod draagt rechtstreeks bij tot het succes van de academie.

ONDERWIJSINSPECTIE - DOORLICHTING

Omdat de academie behoort tot het 'officieel gesubsidieerd onderwijs', is zij onderworpen aan doorlichting door de onderwijsinspectie. In november 2017 werd de academie geselecteerd om vrijwillig een proefdoorlichting te ondergaan. Onze academie kreeg zeer goede feedback na deze proefdoorlichting, waarbij de inspecteurs benadrukten dat de academie al aardig op weg was met het opstarten van het vernieuwings- en bewustwordingsproces. De academie presteert over het algemeen zeer sterk inzake kwaliteitsontwikkeling, kwaliteitsvol onderwijs en onderwijsleerpraktijk.

In 2021 vond een zogenaamd verkennend onderzoek plaats door de onderwijsinspectie waarbij opnieuw werd bevestigd dat de Academie Regio Tienen op een heel kwaliteitsvolle wijze kunstonderwijs aanbiedt. Op geen enkel onderzoeksgebied werden punten ter verbetering geformuleerd. Er werden enkel adviezen gegeven, waarmee de academie de komende jaren aan de slag zal gaan.

HET REFERENTIEKADER VOOR ONDERWIJSKWALITEIT

Sinds 2017 werd het referentiekader voor onderwijskwaliteit, kortweg het 'ROK', geïntroduceerd in het onderwijs. Dit referentiekader stimuleert scholen om een eigen (kwaliteits)beleid te maken en een eigen weg uit te stippelen. Het ROK bevat kwaliteitsverwachtingen en ondersteunt de dialoog tussen de verschillende onderwijspartners, een cruciaal element om tot ontwikkeling te komen.

Scholen, centra en academies kunnen het referentiekader gebruiken met het oog op hun eigen ontwikkeling. Het referentiekader wil in de eerste plaats de goede praktijken en inzichten die in scholen reeds aanwezig zijn versterken.

Om meteen een duidelijk beeld van ons kunstonderwijs te krijgen, organiseerde de Academie Regio Tienen eind 2017 voor de eerste maal een groot leerkrachtendebat. Het is de bedoeling dit debat elke 5 jaar te (re)organiseren om op die manier ieder personeelslid te bevragen en aansluitend het beleid te evalueren en bij te sturen.

Tijdens dit eerste debat werden enorm veel meningen, suggesties, visies, ... in kaart gebracht. De directie van de academie is daar vervolgens mee aan de slag gegaan. In eerste instantie werd het Artistiek Pedagogisch Project (APP), zeg maar: de 'visie' van de academie, geactualiseerd.

HET ARTISTIEK PEDAGOGISCH PROJECT

Het is onze ambitie om van het nieuwe Artistiek Pedagogisch Project (=APP) de hoeksteen van onze academie te maken. Op basis van de verzamelde feedback tijdens het groot leerkrachtendebat werd een korte, algemene tekst geschreven die de kernwaarden van onze academie helder weergeeft. De komende jaren zal het APP verder geconcretiseerd worden:

- “In dit huis sta jij, de **leerling**, centraal.
- In dit huis heerst **verbinding** tussen leerlingen, leerkrachten, ouders en collega's.
- In dit huis wonen **leerkrachten** met een passie voor hun vak.
- Kom binnen in ons huis, je bent welkom.”

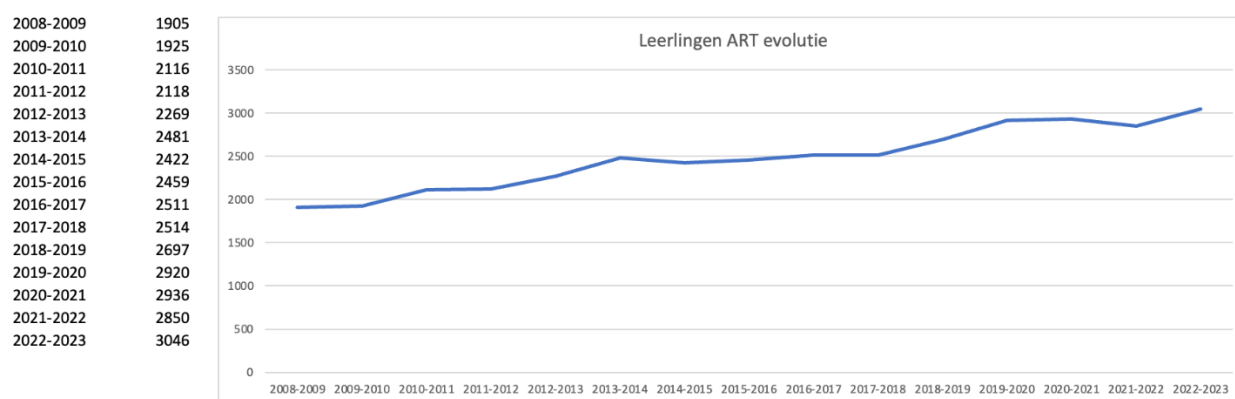
7.9.2. DE ART IN CIJFERS

De Academie Regio Tienen telt vandaag (oktober 2022) 3046 inschrijvingen als volgt verdeeld:

Tabel 1: Inschrijvingen Academie Regio Tienen (schooljaar 2022-2023):

Domein	Aantal inschrijvingen	Percentage
Beeldende en audiovisuele kunst	909	29,8%
Dans	267	8,8%
Muziek	1.615	53,0%
Woordkunst-drama	255	8,4%
TOTAAL	3046	100%

Grafiek 1: Aantal leerlingen per schooljaar:

Het aantal inschrijvingen stijgt jaarlijks. Door de overname van de plaatselijke muziek- en tekenscholen in Glabbeek en Lubbeek, werd in 2019-2020 een grote sprong vooruit gemaakt. De academie is ook relatief ongeschonden door de coronacrisis gekomen. De laatste jaren merkt de academie wel een daling van het aantal leerlingen dans. De voornaamste reden hiertoe is dat de infrastructuur in de hoofdschool inzake dans niet voldoet. Bijkomende ruimte werd intussen wel gevonden op het Houtenveld. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het aantal leerlingen dans sinds het schooljaar 2022-2023 opnieuw in de lift zit.

7.9.3. AANBOD

Het aanbod van de Academie Regio Tienen is onder te verdelen in 4 graden en enkele kortlopende studierichtingen.

AANBOD MUZIEK

In het domein muziek worden volgende opties georganiseerd:

- Kinderacademie
- Instrument/zang klassiek
- Instrument/zang Jazz-Pop-Rock
- Instrument Folk & Wereldmuziek
- Dirigentenopleiding
- Muziek creëren
- Muziekgeschiedenis

- Music for specials

AANBOD DANS

In het domein dans worden volgende opties georganiseerd:

- Dansinitiatie (1ste graad)
- Danslab
- Klassieke dans
- Hedendaagse dans

AANBOD WOORD

In het domein woordkunst-drama worden volgende opties georganiseerd:

- Woordatelier (2de graad)
- Dramastudio (3de graad)
- Verteltheater
- Speltheater
- Kunst- en Cultuuratelier (4de graad)
- Schrijfatelier

AANBOD BEELDENDE EN AUDIOVISUELE KUNST (BAK)

In het domein beeldende en audiovisuele kunst (BAK) worden de volgende opties georganiseerd:

- Beeldatelier (1ste, 2de en 3de graad)
- Audiovisueel atelier (3de graad)
- Initiatieatelier beeld voor volwassenen (3de graad)
- Beeldateliervolwassenen (3de graad)
- Tekenkunst (4de graad)
- Schilderkunst (4de graad)
- Keramiek en functionele keramiek (4de graad)
- Non-toxische grafiek (4de graad)
- Projectatelier (4de graad)
- Cross-over-project (4de graad)
- Levend model (4de graad)
- Sounddesign (4de graad)
- Beeldende en audiovisuele kunst (4de graad)
- Specialisatie

Het volledige overzicht van het aanbod kan je vinden op <https://art.tienen.be>.

7.9.4. INFRASTRUCTUUR

Het hoofdadres van de afdeling podiumkunsten is Grote Markt 3 te Tienen en beschikt sinds september 2016 over een gedeelte nieuwbouw en een gerenoveerd gedeelte. Op deze site is de afdeling podiumkunsten gehuisvest.

Het hoofdadres van de afdeling beeldende en audiovisuele kunst is gevestigd op het St.-Jorisplein. De afdeling beeldende en audiovisuele kunst heeft haar intrek genomen in een nieuwbouw, samen met de cultuur- en jeugdinst.

De twee nieuwe gebouwen werden ontworpen voor het kunstonderwijs en hebben bijgevolg alle voorzieningen om alle studierichtingen optimaal te organiseren.

De Academie Regio Tienen organiseert ook deeltijds kunstonderwijs in volgende gemeenten:

- Tielt-Winge
- Kortenaak
- Boutersem
- Hoegaarden
- Lubbeek
- Glabbeek

Een weloverwogen visie m.b.t. de infrastructuur en het onthaal, niet alleen in de hoofdvestigingsplaats maar ook in de verschillende vestigingsplaatsen, zorgt voor een aangename en veilige lesomgeving en maakt deel uit van ons kwaliteitsbeleid.

Hier en daar loopt de infrastructuur tegen zijn limieten aan. Dat is het geval voor sommige ateliers beeldende en audiovisuele kunsten in de hoofdvestigingsplaats of voor dans in het gebouw aan de Grote Markt. Voor de eventuele uitbouw van een 'FabLab' is extra ruimte nodig. Sommige lokalen in de vestigingsplaatsen zijn aan verfrissing of vernieuwing toe. De komende jaren zijn daar investeringen nodig.

7.9.5. AANDACHT VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN

Zorg is een breed begrip dat ruimer gaat dan de aanpak van problemen en preventief werken. Het gaat om het geheel van initiatieven die door alle schoolbetrokkenen worden genomen om optimale ontwikkelingskansen te creëren voor alle leerlingen. Zorg op school heeft steeds betrekking op de domeinen leren en studeren, onderwijsloopbaan, psychisch, sociaal en fysiek welbevinden van de leerling en leerkrachten. De Academie beschikt over een schat aan 'unieke ikken'.

De stad subsidieert de cursus Music4Specials. In deze cursus op maat kunnen mensen met een beperking alsnog muziek leren. Sinds 1 september 2018 gaan enkele van deze lessen door in Stichting Delacroix om op die manier de drempel voor deze doelgroep te verlagen. Met succes overigens, want in 2020-2021 werden maar liefst 35 leerlingen ingeschreven. Twee jaar later, in 2022-2023, steeg dat aantal zelfs naar 62!

Voor leerlingen van 4 en 5 jaar voorziet de hogere overheid geen opleidingen. De stad organiseert voor deze doelgroep de cursussen muziekininitiatie waarin op speelse wijze kennis gemaakt wordt met muziek.

Gedurende 6 jaar heeft de afdeling beeldende en audiovisuele kunst 'Kunstzin' georganiseerd. Een atelier voor mensen met psychische beperkingen. Deze cursus werd gesubsidieerd door de stad. In juni 2018 kwam hier een einde aan. Sinds september 2018 zijn 50% van deze leerlingen mee geïntegreerd in de lessen beeldatelier voor volwassenen, enkele stroomden door naar de 4de graad.

7.9.6. INSpraak EN PARTICIPATIE

OVERLEG EN ADVIES

Het vroegere overleg in een speciaal daartoe opgerichte adviescommissie is vervangen door vast overleg in de beheerscommissie van de interlokale vereniging, waar meteen ook alle gemeenten waar de academie vestigingsplaatsen heeft, vertegenwoordigd zijn.

Verder vindt er op regelmatige basis ad hoc overleg plaats tussen de directie en beleidsverantwoordelijken van zowel het schoolbestuur als de gemeenten waar er vestigingsplaatsen zijn.

BEVRAGING

De afdeling beeldende en audiovisuele kunst organiseerde in november-december 2018, in functie van de verruiming van haar aanbod, een enquête. Een bevraging aan de bevolking, leerlingen, ouders en oud-leerlingen. Op deze manier wil zij te weten komen wat er leeft in de stad rond het verlangen naar kunstonderwijs.

Om met ons kwaliteitsbeleid de resultaten en effecten te bereiken kiest de academie ervoor om voortaan elke 6 jaar (elke bestuursperiode) een brede bevraging te organiseren van alle leerlingen en ouders, maar ook van stadsdiensten, alternatieve leercontexten en andere partners.

Daarnaast worden leerlingen en/of ouders op regelmatige tijdstippen bevraagd over belangrijke kwesties. Zo werden de afgelopen schooljaren de ouders en leerlingen bevraagd naar aanleiding van onze aanpak van de coronapandemie en de communicatie daaromtrent.

PARTICIPATIEORGAAN

Het is de overweging waard om in de toekomst een participatieorgaan op te richten met ouders, leerlingen en betrokken actoren (bv. delegatie uit lokale muziekverenigingen). Het nieuwe decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs (1 september 2018) maakt een dergelijk orgaan mogelijk, doch niet verplichtend.

KUNST = DE DIALOOG VAN MENS EN WERELD, voortdurende verkenning van wat het betekent om in de wereld te zijn

8. SAMENLEVEN

8.6. VEILIGHEID

8.6.1. VEILIGHEIDSACTOREN

ACTOR 1: POLITIEZONE GETEVALLEI

De politiezones LAN (Landen, Linter en Zoutleeuw) en Tienen-Hoegaarden smolten op 1 januari 2019 vrijwillig samen tot de politiezone Getevallei. Met een totale oppervlakte van 243 km², meer dan 73.000 inwoners en 176 medewerkers is de nieuwe politiezone de tweede grootste van het gerechtelijk arrondissement Leuven.

De 7 basisfunctionaliteiten (wijkwerking, onthaal, interventie, recherche, verkeer, slachtofferbejegening en openbare ordehandhaving), die in elke politiezone met een voorgeschreven minimale werkings- en organisatienorm moeten worden georganiseerd teneinde overal in het land een gelijkwaardige minimale politionele dienstverlening te garanderen, zullen na de fusie beter of minstens even goed uitgevoerd kunnen worden dan voordien. De winst is duidelijk voor beide politiezones, al is die niet onmiddellijk in geldelijke termen uit te drukken. Een kwaliteitsvolle en betere dienstverlening en een meer optimale bedrijfsvoering staan voorop.

Op korte termijn zal de fusie kostenneutraal zijn. Maar ook op langere termijn zijn er heel wat ‘wins’ te halen. Gelet op de toenemende werkdruk voor de lokale politie, de verandering van het criminaliteitsbeeld en de verwachtingen van de bevolking ten aanzien van de politie, zal een fusie ook voor de toekomst heel wat voordelen bieden op het vlak van veiligheid.

Naast het invullen van de 7 basisfunctionaliteiten behoudt de lokale politie uiteraard haar maatschappelijke plicht om, zowel preventief als repressief, op te treden tegen alle vormen van overlast en criminaliteit.

Rekening houdende met zowel de objectieve criminaliteitsgegevens als met eerder subjectieve bronnen, en na toetsing met de prioriteiten en doelstellingen van zowel de bestuurlijke als de gerechtelijke overheden, en met het nationaal veiligheidsplan van de federale politie, kwam de zonale veiligheidsraad van onze politiezone tot het weerhouden van volgende prioriteiten voor de komende beleidscyclus:

- Diefstal in woningen en andere gebouwen
- Cluster Verkeersonveiligheid
- Intrafamiliaal geweld
- Drugs in/rond scholen

Daarnaast werden ook nog twee fenomenen weerhouden als bijzonder aandachtspunt:

- Milieu / sluikstorten / zwerfvuil
- Terrorisme & radicalisering

De bekommernis van de bestuurlijke overheid is een zichtbare en aanspreekbare politie die op kwaliteitsvolle, onpartijdige en integere wijze ten dienste staat van haar inwoners en die alle vormen van overlast in de gemeenschap kordaat aanpakt.

De bekommernis van de gerechtelijke overheid gaat vooral uit naar het terugdringen van het aantal feiten, zeker wat betreft de inbraken in woningen, de ophelderinggraad doen stijgen en het aantal onbekende daders bekend en gekend doen worden.

Onze politie steunt op het concept van de Community Policing. De eerste voorwaarde daartoe is de optimale integratie van de politie in de gemeenschap. Community Policing is zowel een filosofische als een organisatorische strategie die de politie en de lokale bevolking in staat stelt nauw samen te werken teneinde de misdaden en wanbedrijven op te lossen alsmede het onveiligheidsgevoel, de verstoring van de samenleving en de wijkdelinquentie te voorkomen.

Voortdurende nauwe en persoonlijke contacten vormen hier een eerste voorwaarde want een maatschappelijk geïntegreerde politie kan over meer maatschappelijke informatie beschikken. De lokale

politie richt zich op de onveiligheidsgevoelens en problemen van de bevolking. Door zichtbaar, aanspreekbaar en contacteerbaar te zijn wil de politie deze (on)veiligheidsproblemen oplossen en dit in overleg met de lokale overheden, de bevolking en alle andere instanties die daartoe een bijdrage kunnen leveren.

ACTOR 2: DIENST INTEGRALE VEILIGHEID EN VERGUNNINGEN

De dienst integrale veiligheid is een nieuwe dienst, opgericht op 27 november 2020 en ontstaan uit de dienst preventie. Waar voorheen de focus van het bestuur op preventie werd gelegd, wordt er nu ingezet op de ontwikkeling van een integraal en geïntegreerd beleid om overlast en onveiligheid aan te pakken. Er wordt een integraal veiligheidsplan ontwikkeld met focus zowel op preventieve als op bestuurlijke handhaving. Door een organogramwijziging, goedgekeurd door de gemeenteraad op 24 februari '22 wijzigde nogmaals de naam van de dienst en werd deze omgedoopt in "dienst integrale veiligheid en vergunningen". De dienst wordt nu ook verantwoordelijk gesteld voor de behandeling van vergunningen inname openbaar domein voor werken en verhuis.

SCHEPPEN VAN KANSEN

Enerzijds wordt een breed preventief en proactief beleid ontwikkeld in samenwerking met alle scholen van ons grondgebied met het oog op het voorkomen van problemen. Dit gebeurt door het creëren van kansen om gewenst gedrag en gunstige ontwikkelingen te bevorderen door o.a. het aanbieden van vormingen, informatie, educatieve pakketten, enz. De focus ligt op thema's waarmee zowel de stad als de scholen worden geconfronteerd: drugs, pesten, geweld, verkeer, enz.

De verregaande samenwerking met de scholen van basis- en secundair onderwijs is een weloverwogen keuze geweest. Vroege ervaringen en leerprocessen hebben een grote impact op biologische, psychologische en sociale kwetsbaarheid gedurende de ganse levensloop. Attitudes en waarden worden in deze periode gevormd, gedragspatronen opgebouwd. Investeren in deze doelgroep is dus van groot belang: zowel voor de ontwikkeling van de individuele ontplooiing van de kinderen, als voor de bevordering van de sociale samenhang en een duurzame economische ontwikkeling in onze stad.

De verdere ontwikkeling en uitvoering van dit luik werd overgedragen aan de afdeling Beleven, in het kader van de ontwikkeling van een Tiens OnderwijsNetwerk

CRIMINALITEITSPREVENTIE

Anderzijds wordt gewerkt rond het verhogen van de objectieve en subjectieve veiligheid van de Tiense bevolking. Verschillende onderwerpen komen aan bod: inbraakpreventie, fietsdiefstal, gauwdiefstal, overlast. Gezien inwoners van Tienen het risico op slachtofferschap van een inbraak als een grote bezorgdheid beschouwen, biedt de dienst integrale veiligheid elke burger de mogelijkheid om een gratis diefstalpreventieadvies op maat van de eigen woning te krijgen. Dit advies wordt ter plaatse verstrekt door een door het ministerie van Binnenlandse Zaken erkende diefstalpreventieadviseur. Iedereen – inbraakslachtoffers in het bijzonder - die dit wenst, krijgt een advies op maat. Ook vanuit de wijkdienst van de lokale politie gebeuren doorverwijzingen.

Tabel 1: Aantal huisbezoeken diefstalpreventie:

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
108	110	130	97	99	80	84	91	91	60	32	22	39

Op basis van onderzoek en de feedback ontvangen van de burgers die dergelijk advies hebben ontvangen, kunnen we aantonen dat dit initiatief van zeer grote positieve impact is, zowel op het veiligheidsgevoel van de burger als op de objectieve kans op een geslaagde inbraak .

De dienst integrale veiligheid werkt bij de uitvoering van haar opdrachten nauw samen met politie, maar ook met andere relevante actoren binnen de welzijnssector.

UITROL CAMERANETWERK

In de meerjarenplanning 2020-2025 wordt de uitrol van een cameranetwerk voorzien. Omwille van corona diende de opstart in eerste instantie te worden uitgesteld. Op 30 maart 2021 besliste het college van burgemeester en schepenen om de focus te leggen op het bestrijden van overlast en onveiligheid. Op 28 september 2021 keurde het college van burgemeester en schepenen de beleidsnota camerabewaking goed. In overleg met de lokale politie werden een aantal locaties opgesteld waar camerabewaking noodzakelijk of wenselijk is. Aan elk van deze locaties werd een prioriteit (van 1 tot 3) toegekend. Het klassieke cameratoezicht (vaste camera's) van straten en pleinen zal in handen liggen van de lokale politie; de aanpak van sluikstort op hotspots gebeurt met verplaatsbare camera's en wordt opgevolgd door de dienst integrale veiligheid.

In de opzet van camerabewaking op ons grondgebied wordt vertrokken vanuit de idee dat de stadsdiensten verantwoordelijk zijn voor de aangelegenheden inzake reinheid van het openbaar domein. Door camerabewaking kunnen hotspots onder toezicht worden geplaatst. Beelden kunnen door daartoe speciaal aangestelde ambtenaren uitgesteld worden bekeken om vervuilers te identificeren. Door te werken met verplaatsbare camera's kunnen diverse locaties afwisselend onder toezicht worden geplaatst. Naast de aangelegenheden inzake reinheid valt het toezicht op diverse andere vormen van overlast/criminaliteit onder de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie onder de bevoegdheid van de lokale politie. De politie wil weten wat er op het grondgebied gebeurt/gebeurde, wil daders kunnen identificeren en wil interventieploegen op het terrein kunnen aansturen. Enkel de politie is bovendien bevoegd om live beelden te bekijken op zgn. niet-besloten plaatsen (openbaar domein). Stad Tienen en PZ Getevallei zullen samen optreden als verwerkingsverantwoordelijke.

In een eerste fase wordt camerabewaking voorzien op volgende lokaties:

- Grote Markt en onmiddellijke omgeving: vaste camera's
- skatepark Houtenveld: vaste camera
- hotspots sluikstort: verplaatsbare camera

Om dit te realiseren besliste het college van burgemeester en schepenen op 15 februari 2022 om in te stappen in de raamovereenkomst Smartville van Cival-Schaubroeck.

De uitrol van het cameraproject op de Grote Markt wordt echter vertraagd door het feit dat de Grote Markt momenteel niet helemaal voldoet aan de vereisten inzake connectiviteit (glasvezel, UTP...) om het mogelijk te maken beelden live te bekijken. Er dienen dus eerst nog een aantal (kleine) infrastructuurwerken te gebeuren. Ook wat het skatepark Houtenveld betreft, dienen er aanpassingen te gebeuren (doortrekken glasvezel...). Deze problemen doen zich uiteraard niet voor bij de verplaatsbare camera voor de hotspots sluikstort vermits beelden hier lokaal worden opgeslagen. De aankoop van een eerste sluikstortcamera is voorzien voor 2022; de volgende jaren zullen nog bijkomende camera's worden aangekocht.

GEMEENSCHAPSWACHT

De dienst gemeenschapswacht is ingebed in de dienst integrale veiligheid. De taakinvulling van de gemeenschapswachten is ongewijzigd gebleven. Zij zijn belast met veiligheids- en preventieopdrachten conform de wet op de gemeenschapswacht. Een belangrijke taak blijft het realiseren van functionele sociale controle door een zichtbare aanwezigheid in het straatbeeld en het informeren/signaleren van problemen inzake veiligheid, milieu en het openbaar domein. De gemeenschapswachters vormen een belangrijk aanspreekpunt voor de bevolking.

Voor het ingeven/opvolgen van meldingen maken de GW gebruik van tablets, gekoppeld aan de mobiele applicatie van het programma Topdesk.

Tabel 2: Overzicht meldingen gemeenschapswachten periode 2008 – 2021:

	Meldingen	Opgelost	Oplossings%	Interacties met bevolking
2008	2.805	2.540	90%	1.927
2009	2.735	2.423	88%	1.967
2010	2.805	2.480	88%	1.726
2011	2.508	2.347	93%	1.172
2012	3.146	2.850	90%	1.847
2013	3.290	2.431	74%	1.485
2014	3.199	3.001	94%	1.678
2015	4.167	3.890	93%	1.472
2016	3 818	3 394	89%	1 369
2017	1 533	1 288	84%	511
2018	1848	1839	99%	1121
2019	2074	2062	99%	1741
2020	3126	3055	98%	1922
2021	7303	6488	89%	3637

Stad Tienen beschikt sedert 2020 over 6 gemeenschapswachten (statuut wijk-werker) en 2 gemeenschapswacht-vaststellers. De gemeenschapswacht-vaststellers zijn sedert 1 augustus 2020 aangeworven in contractueel verband. Na het succesvol beëindigen van de basisopleiding gemeenschapswacht-vaststeller kunnen zij ingezet worden voor het maken van vaststellingen op basis van het GAS-reglement. Het aantal gemeenschapswachten is in de periode 2020-2022 geslonken tot 3 wegens ontslag en/of pensionering.

Het nieuwe gecoördineerde politiereglement van de PZ Getevallei is in voege sedert 1 oktober 2020 en werd ondertussen reeds een aantal keren bijgestuurd. De laatste aanpassing dateert van 30 juni 2022.

MELDINGEN CENTRAAL MELDPUNT

De bedoeling van het Centraal Meldpunt is het registreren en opvolgen van alle meldingen die bij de stad toekomen alsook het tijdig geven van correcte feedback (o.a. uitvoeringstermijnen) aan de melder inzake het gevolg dat aan de melding wordt gegeven. Hiervoor is het uiteraard van het grootste belang dat interne diensten en externe organisaties (hogere overheden, nutsmaatschappijen, ...) de nodige info terugkoppelen zodat de melder kan worden geïnformeerd. In de praktijk verloopt dit niet altijd even vlot en dient er meermaals contact te worden opgenomen met de uitvoerende dienst/instantie.

In 2017 werden 3.658 meldingen geregistreerd en opgevolgd in het Centraal Meldpunt (incl. de 1.533 meldingen via de gemeenschapswachten).

Het zwaartepunt van de meldingen situeren zich rond:

- zwerfvuil/sluikstort (29,9%),
- meldingen inzake onderhoud wegen (12,2%)
- groenbeheer (11,7%)
- signalisatie (9,9%)
- riolen (9,5%)
- fietspaden/voetpaden (8,5%)

In 2018 werden 3.837 meldingen geregistreerd en opgevolgd in het Centraal Meldpunt (incl. de 1.848 meldingen via de gemeenschapswachten).

Het zwaartepunt van de meldingen situeren zich rond:

- zwerfvuil/sluikstort (33,4%),
- groenbeheer (14%),
- meldingen inzake onderhoud wegen (11,8%)
- signalisatie (9,3%)
- riolen (8,7%)

In 2019 werden 3.803 meldingen geregistreerd en opgevolgd in het Centraal Meldpunt (incl. de 2.074 meldingen via de gemeenschapswachten).

Het zwaartepunt van de meldingen situeren zich rond:

- zwerfvuil/sluikstort (37,4%),
- groenbeheer (13,7%),
- meldingen inzake onderhoud wegen (9,2%)
- signalisatie (8,8%)
- riolen (7,8%)

In 2020 werden 5.980 meldingen geregistreerd en opgevolgd in het Centraal Meldpunt (incl. de 3.126 meldingen via de gemeenschapswachten).

Het zwaartepunt van de meldingen situeren zich rond:

- zwerfvuil/sluikstort (40%),
- groenbeheer (9,1%),
- meldingen inzake straatmeubilair (8,2%)
- signalisatie (7,8%)
- meldingen inzake onderhoud wegen/parkings/pleinen (6,7%)

In 2021 werden 7.303 meldingen geregistreerd en opgevolgd in het Centraal Meldpunt (incl. de 4.020 meldingen via de gemeenschapswachten).

Het zwaartepunt van de meldingen situeren zich rond:

- zwerfvuil/sluikstort (43%),
- meldingen inzake straatmeubilair (13%)
- signalisatie (9%)
- meldingen inzake groenbeheer (8%)

UITVOERING VERGUNNINGENBELEID

Sedert 2020 maakt stad Tienen werk van een vergunningenbeleid. De stad streeft naar een kwaliteitsvol openbaar domein en heeft hiervoor een aantal instrumenten tot haar beschikking.

De dienst integrale veiligheid staat in voor de administratieve coördinatie van de vergunningen in het kader van economische activiteiten en de vergunningen inname openbaar domein ten gevolge van werken/verhuis, weliswaar met uitzondering van het toekennen van vergunningen in het kader van ruimtelijke ordening, leefmilieu en evenementen. Met uitzondering van de taxivergunningen, zijn de vergunningen die de dienst behandelt gebaseerd op lokale regelgeving. Daarnaast staat de dienst ook in voor de aanvragen inzake ambulante handel en de zondagsopeningen.

Willen we problemen voorkomen dan moeten we een stevige vinger aan de pols houden: weten wat er op ons grondgebied beweegt op vlak van opening en uitbating handelszaken is er één van. Voorwaarden verbinden aan de opening van bepaalde zaken voorkomt problemen op vlak van onveiligheid en overlast.

Daarom werden er recent een aantal reglementen ingevoerd voor het bekomen van een vestigings- en/of uitbatingsvergunning:

- Horecareglement
- Reglement inname openbaar domein voor commerciële doeleinden
- Handcarwashes
- Nacht- en belwinkels
- ...

Daarnaast werd ook een GAS-reglement ontwikkeld waarin heel wat onderwerpen aan bod komen gerelateerd aan (het voorkomen van) overlast en onveiligheid. Zo werd er een meldingsplicht ingevoerd voor nieuwe handelszaken en ook inzake inname van het openbaar domein, o.a. door terrassen werden bepalingen opgenomen.

Het niet naleven van de bepalingen opgenomen in de bovenvermelde regelgeving kan bestraft worden met administratieve sancties (gasboetes, schorsing, tijdelijke sluiting, sluiting,...).

Tienen telt momenteel ca. 750 handelszaken en ca. 150 horecazaken. De medewerkers staan, naast de uitvoering van het vergunningsbeleid, eveneens in voor het actualiseren en up-to-date houden van de inventaris van alle handels- en horecazaken. Daarenboven moet elke handelaar/horeca uitbater op de dienst terecht kunnen voor een degelijke, grondige informatie omtrent alle mogelijke rechten en plichten waarmee hij als (startende) zelfstandige dient rekening te houden.

In Tienen worden op jaarbasis ca. 3.000 vergunningen afgeleverd voor de uitvoering van werken en/of verhuis. Deze opdracht werd, samen met de medewerker, op 1 augustus '22 overgeheveld van dienst openbare werken naar dienst integrale veiligheid en vergunningen. De digitalisering van deze vergunningen zal de basis vormen voor de verdere digitalisering van de andere vergunningen, o.a. horeca- en terrasvergunningen.

MELDINGEN GELUIDSOVERLAST (GEREGISTREERD BIJ LOKALE POLITIE)

Tabel 3: Overzicht aantal meldingen geluidsoverlast

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
360	366	378	373	414	379	417

ACTOR 3: NOODPLANNINGSCOÖRDINATOR

Het KB van 22 mei 2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties op gemeentelijk en provinciaal niveau legt de principes aangaande noodplanning vast. In Tienen werd er conform Art. 4, §2 van dit KB een gemeentelijke veiligheidscel opgericht. Deze cel is samengesteld uit de burgemeester, de noodplanningscoördinator en minstens één vertegenwoordiger van elke discipline (brandweer, medische diensten, politie, logistieke ondersteuning en communicatie).

Deze veiligheidscel heeft verschillende taken: het opstellen en actualiseren van de nood- en interventieplannen, het opmaken van een risico-inventaris, het organiseren van oefeningen De veiligheidscel komt ca. 3 à 4 maal per jaar samen om overleg te plegen rond de hierboven vermelde opdrachten. Daarnaast wordt, in samenwerking met de verschillende disciplines, ingezet op de ontwikkeling van bijzondere nood- en interventieplannen inzake actuele risico's zoals langdurige hitte, of dreigend stroomtekort.

De noodplanningscoördinator heeft een multidisciplinaire opdracht en coördineert de noodplanning noodplanningsopdrachten, stuurt de werkzaamheden van de veiligheidscel aan en coördineert er het secretariaat van, adviseert de burgemeester op het vlak van noodplanning. In de praktijk werd de voorbije jaren deze opdracht uitgevoerd door de preventieambtenaar, bijgestaan door de 2 medewerkers van de dienst integrale veiligheid

Voor een optimale uitvoering van de taken van de noodplanningscoördinator werd van deze functie sedert mei 2021 een voltijdse opdracht gemaakt. Het bestuur heeft er alle belang bij om een uitgebreide noodplanning te ontwikkelen en maximaal voorbereid te zijn om mogelijke zware incidenten het hoofd te bieden. Daarenboven heeft een voltijdse opdracht het voordeel dat de noodplanningscoördinator de nodige ervaring kan opdoen in zijn/haar effectieve inzet bij noodsituaties door zich bij te scholen/bijwonen van oefeningen op Belgisch grondgebied. Vandaar dat er ook werk wordt gemaakt van een interlokaal samenwerkingsverband met de gemeentebesturen behorend tot de politiezone en dat er een samenwerkingsverband wordt opgestart met andere steden met een voltijdse noodplanningscoördinator in de buurt.

Tienen leeft. En dat merken we aan het ruime aanbod van evenementen in de loop van het jaar. Om de grote evenementen in goede (veilige) banen te leiden, organiseert de noodplanningscoördinator een multidisciplinair overleg. Tijdens dit overleg worden, op basis van de door de organisator ingediende evenementenaanvraag en het voorgelegde inplantingsplan, afspraken gemaakt tussen organisator, stadsdiensten en veiligheidsdiensten. Deze afspraken worden bindend gemaakt door het schepencollege, die de naleving van de afspraken opneemt in de toelating voor de organisatie van het evenement.

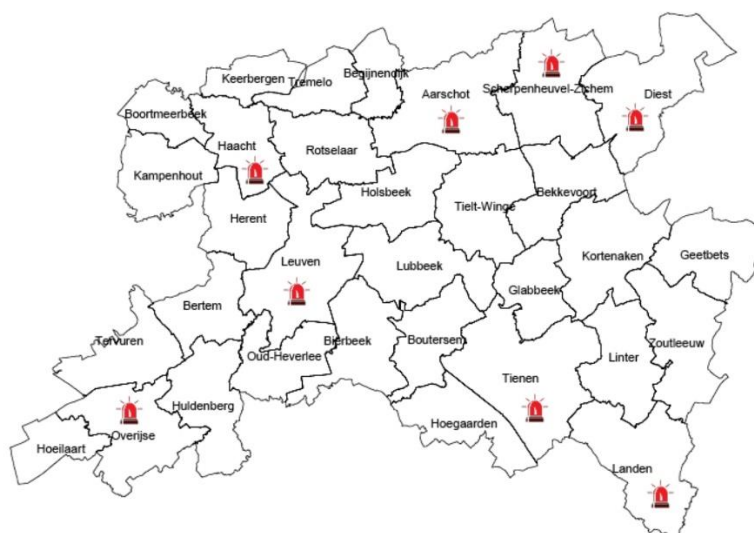
ACTOR 4: BRANDWEER

HULPVERLENINGSZONE OOST, VLAAMS-BRABANT – POST TIENEN

De hulpverleningszone Oost, Vlaams-Brabant, staat door de hervorming van de civiele veiligheid, sinds 1 januari 2015 in voor de brandweer- en deels ziekenwagens dienstverlening in 32 gemeenten van Vlaams-Brabant.

De hulpverleningszone is de samenvoeging van de voormalige gemeentelijke brandweerdiensten in deze zone en bestaat momenteel uit 8 posten: Aarschot, Diest, Haacht, Landen, Leuven, Overijse, Scherpenheuvel-Zichem en Tienen. Het is een evenwichtig en op elkaar afgestemd netwerk van brandweerposten dat optreedt als een professioneel en betrouwbaar team, met een gelijkwaardig niveau van hulpverlening voor elke burger.

Kaart 1: Brandweerposten Hulpverleningszone Oost:

Preventie en repressie van gevaar vullen elkaar aan om de rol van de hulpverleningszone in de volledige veiligheidsketen efficiënt en effectief waar te maken. Zo staat binnen de Hulpverleningszone Oost een team van brandpreventiedeskundigen in voor het verwerken van meer dan 2500 aanvragen per jaar.

Waar de vroegere brandweerdiensten gemeentelijke diensten waren, is de hulpverleningszone een autonome openbare dienst geworden die de eigen ondersteunende diensten organiseert: personeel, financiën, aankoop, IT, enz.

De hulpverleningszone -Oost heeft momenteel 530 personeelsleden: 41 in het administratief kader en 489 in het operationeel kader, waarvan 251 beroeps en 238 vrijwilligers.

Het bestuur van de hulpverleningszone bestaat uit de 32 burgemeesters van de gemeenten deel uitmakend van de zone, die samen met de zonecommandant en de secretaris de zoneraad vormen. Het zonecollege bestaat momenteel uit 12 burgemeesters. Deze bestuursorganen keuren alle plannen goed, bewaken de voortgang, beoordelen de resultaten en sturen bij indien nodig.

Informatie over de Hulpverleningszone Oost is te vinden op de website:

<https://oost-vlaams-brabant.hulpverleningszone.be>

Brandweerpost Tienen bestaat uit een gemengd korps (vrijwilligers en beroeps) en is gehuisvest aan de Diestsesteenweg 360 te Tienen. Naast een brandweerdienst beschikt deze post ook over een ziekenwagendienst.

Uiteraard zijn de brandweer- en ambulancemedewerkers verantwoordelijk voor het blussen van branden en het redden van mensen die in gevaar zijn. Hun takenpakket gaat nog veel verder dan dat.

- Redden van personen en dieren in nood: redding op hoogte, persoon opgesloten in lift of bekneld in een voertuig, ...
- Hulp bieden bij wateroverlast: overstromingen, ondergelopen kelder
- Hulp bieden na stormschade
- Wespennesten verwijderen
- Maar ook het verwijderen van bomen op de openbare weg, het instorten van huizen voorkomen, bestrijden van vervuiling en van het vrijkomen van gevaarlijke stoffen, leveren van logistieke ondersteuning bij ongevallen, ...

Naast interventies is preventie een andere hoofdtaak van de brandweer.

Dit omvat:

- het verlenen van adviezen op basis van reglementering (er bestaat reglementering voor nagenoeg alle gebouwtypes, behalve ééngezinswoningen)
- het verlenen van adviezen voor evenementen
- sensibiliseringsopdrachten (bv. rond rookmelders) om het brandveiligheidsbesef en de zelfredzaamheid van de burger te vergroten

De inkomsten van de zone bestaan naast retributies voor sommige interventies en ziekenwageningen grotendeels uit federale en gemeentelijke dotaties. Voor elke gemeente deel uitmakend van de hulpverleningszone wordt via een vastgestelde verdeelsleutel de dotatie bepaald.

ACTOR 5: WOONCONTROLEURS

De gemeentelijke wooncontroleurs voeren controles in woningen uit op basis van de kwaliteitsvoorschriften van de Vlaamse Wooncode. Bij deze controles wordt de technische toestand van de woning grondig nagegaan en in kaart gebracht. Woningen die niet voldoen aan de technische vereisten worden op VIVOO geplaatst, de Vlaamse Inventaris van Ongeschikte en Onbewoonbare woningen. In de marge van deze controles worden ook onveilige woontoestanden in kaart gebracht. Dit situeert zich niet enkel op niveau van technische veiligheid. Ook inbreuken op vlak van domiciliefraude, bij overbewoning of illegale onderverhuur en huisjesmelkerij worden mee onderzocht. Er zijn in Tienen 4 wooncontroleurs in het kader van de Vlaamse Wooncode aangesteld, zij zijn allen voor de stad Tienen werkzaam via het IGS 'Best Wonen tussen zoet & zout'.

Daarnaast heeft Riet Peeters van de afdeling stadsontwikkeling politionele bevoegdheden om inbreuken op vlak van ruimtelijke vergunningen vast te stellen. Bij overtredingen in het kader van gezondheids- en veiligheidsrisico's kunnen de gemeentelijke wooncontroleurs ook de Vlaamse wooninspectiedienst inschakelen. Zij hebben politionele bevoegdheden voor het opstellen van pv's betreffende inbreuken tegen de Vlaamse Wooncode.

8.6.2. INSTRUMENTEN VEILIGHEIDSBELEID

POLITIEREGLEMENT WORDT GAS-REGLEMENT

Het politiereglement fungeert als wettelijke basis voor bepaalde tussenkomsten van de politiediensten. Naast de politiediensten kunnen ook stadsdiensten in bepaalde gevallen verwijzen naar bepalingen in het politiereglement. Zo kunnen burgers bijvoorbeeld worden aangemaand hun voetpaden en percelen netjes te onderhouden voor zover deze grenzen aan het openbaar domein. De meeste burgers geven hieraan gehoor maar in een aantal gevallen lukt dit niet. In dergelijke gevallen kan de politie proces-verbaal opstellen maar ook dan is het niet zeker dat (kleine) vergrijpen/inbreuken effectief worden vervolgd. Het huidige politiereglement (of enig ander gemeentelijk instrument) laat momenteel evenmin toe om op privaat domein vormen van kleine overlast effectief aan te pakken, bijvoorbeeld bij klachten over ongedierte bij de burens, overhangende takken in tuinen enz. Burgers wenden zich tot de stad maar door het ontbreken van instrumenten dient geregeld te worden doorverwezen naar de vrederechter. Burgers hebben dan soms het gevoel dat zij in de steek worden gelaten door administratie/politie.

Het implementeren van GAS-boetes voor bepaalde inbreuken kan hiervoor een oplossing bieden. Implementeren van GAS-boetes houdt dan in dat er – naast de politie – ook vaststellende ambtenaren (en eventueel ook een sanctionerend ambtenaar tenzij een beroep wordt gedaan op de provinciale sanctionerende ambtenaar) moeten worden aangesteld en opgeleid. Tevens dient er een keuze te worden gemaakt voor welke vergrijpen/inbreuken een GAS-boete wordt uitgeschreven.

In de loop van 2020 werd het politiereglement hervormd tot een zonaal GAS-reglement zodat zowel politie als GAS-vaststellers aangesteld door de gemeenteraad en gemeenschapswacht-vaststellers kunnen optreden om inbreuken vast te stellen. Tevens werd de provinciale sanctionerend ambtenaar van de provincie aangesteld om de boetes uit te schrijven.

Het nieuwe gecoördineerde politiereglement van de PZ Getevallei is in voege sedert 1 oktober 2020 en werd ondertussen reeds een aantal keren bijgestuurd. De laatste aanpassing dateert van 30 juni 2022.

Onderstaand een overzicht van het aantal vaststellingen inzake inbreuken op het politiereglement:

	2020	2021
Vaststellingen door gemeenschapswacht-vaststellers	2	86
Vaststellingen door GAS-vaststellers	4	7
Vaststellingen door lokale politie	7	53
Totaal	13	146

BELASTING OP HET WEGHALEN EN VERWIJDEREN VAN GOEDEREN EN AFVALSTOFFEN

De statistieken m.b.t. het belastingreglement op sluikestorten staan reeds vermeld bij punt 6.4 inzake openbare reinheid.

De voorbije jaren werden beëdigde ambtenaren (verspreid over diverse diensten) aangesteld om vaststellingen te doen in kader van dit reglement om de opruimingskosten te verhalen op de vervuiler. Ook

leden van de lokale politie zijn hiertoe gemachtigd. De sterkte van dit reglement is de laagdrempeligheid. Een groot aantal medewerkers van de technische dienst (openbare reiniging en groendienst) werden aangesteld als beëdigd ambtenaar. Vermits zij effectief werkzaam zijn op het terrein zijn zij de juiste personen om vaststellingen te doen. Het louter hebben van een reglement is immers ondergeschikt aan het effectief vaststellen van inbreuken.

Sedert 2020 gebeuren de meeste vaststellingen door de gemeenschapswacht-vaststellers. Zij zijn quasi full-time werkzaam op het terrein en doorzoeken sluikestort alvorens dit wordt opgeruimd.

BUURTPREVENTIENETWERKEN TER VOORKOMING VAN WONINGINBRAKEN

Op 25 januari 2018 keurde de gemeenteraad het huishoudelijk reglement goed voor opstart van buurtpreventienetwerken in Tienen. Stad en lokale politie engageren zich om een kader te creëren en de opstart te faciliteren.

Tot op heden werden 8 netwerken opgestart:

- Goetsenhoven (15/05/2018)
- Oplinter (05/06/2018)
- Hakendover (11/09/2018).
- Bost (20/11/2018)
- Kuntich (20/11/2018)
- Vissenaken (13/02/2019)
- Wijk Station (04/02/2020)
- Sint-Margriet-Houtem (11-02-2020)
- Oorbeek (15-12-2020)

In de verschillende deelgemeenten werden buurtpreventieborden geplaatst op de voornaamste invalswegen.

DIVERSE PREVENTIECAMPAGNES

Gemeenschapswachten houden wekelijks toezicht op de dinsdagmarkt in kader van de preventie van gauwdiefstal. Tijdens de kerstmarkt worden flyers/gadgets uitgedeeld.

Gemeenschapswachten en wijkinspecteurs van de lokale politie organiseren jaarlijks diverse fietsgraveeracties in het centrum en de deelgemeenten. In 2020 en 2021 vonden geen georganiseerde fietsgraveeracties plaats omwille van Corona.

Tabel 4: Overzicht resultaten fietsgraveeracties: aantal gegraveerde fietsen:

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
260	276	360	267	422	246	357	403	474	393	252	-	-

In het najaar vinden telkens preventieve fietscontroles plaats in de secundaire scholen. Deze worden gevolgd door politionele fietscontroles op de weg, eventueel gevolgd door een zgn. jongeren-pv (verplichte verkeersles).

Tabel 5: Overzicht preventieve fietscontroles:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
OK	234	172	211	183	171	175	244	241	159	205	234	241	249
Niet OK	149	111	150	111	136	111	158	142	152	178	163	245	235
Totaal	383	283	361	294	307	286	402	383	311	383	397	486	484

ZONALE VEILIGHEIDSPAN

Het zonaal veiligheidsplan is een beleidsplan van de politie op strategisch niveau. Hierin wordt, rekening houdend met de gerechtvaardigde verwachtingen van alle belanghebbenden en na grondige analyse, vooropgesteld aan welke strategische doelstellingen de komende vier jaar prioritair zal worden gewerkt. Het zonaal veiligheidsplan heeft tot doel een kwaliteitsvolle dienstverlening aan te bieden aan burgers, overheden en andere belanghebbenden waarbij continu wordt gewerkt aan verbetering en vernieuwing van de organisatie in al haar aspecten.

De rode draad in het huidige doorheen dit plan is het streven naar een **“excellente politiezorg”**.

OVERLEGFORA

- Veiligheidsoverleg: ad hoc overleg tussen organisatoren van evenementen en hulpdiensten
- Veiligheidscel: periodiek overleg tussen stad, OCMW en hulpdiensten in kader van de noodplanning
- Veiligheidsraad: periodiek overleg tussen de burgemeesters van Tienen en Hoegaarden, lokale en federale politie, parket, arrondissementscommissaris en preventieambtenaar
- Lokaal overlegplatform gelijke kansen – B.O. en S.O.: periodiek overleg met schooldirecties in kader van gelijke kansen
- Preventieraad – werkgroepen B.O. en S.O.: periodiek overleg met schooldirecties, CLB's, politie en andere relevante actoren i.f.v. het te behandelen thema
- Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC): overleg tussen stad, politie en relevante actoren in kader van terrorisme en radicalisering
- Operationele tafel: overleg tussen burgemeester, stadsdiensten, politie, brandweer en externe inspectiediensten

8.6.3. TOEKOMSTIGE UITDAGINGEN INZAKE VEILIGHEID

ONTWIKKELING VAN EEN PERFORMANT BESTUURLIJK HANDHAVINGSBELEID

Elke gemeente wordt op haar grondgebied geconfronteerd met georganiseerde criminaliteit: aanmaak en verkoop van drugs, witwaspraktijken, mensenhandel, huisjesmelkerij, domiciliefraude... Ook Tienen kan met dergelijke misdrijven worden geconfronteerd.

Criminele netwerken maken dikwijls gebruik van legale circuits om hun illegale praktijken te ontwikkelen en/of uit te breiden. Dit doen ze door gebruik te maken van plaatselijke ondernemingen en infrastructuren of zich te huisvesten in lokale panden, uitbatingen, woonwijken.

Een dergelijke vermenging van legale en illegale circuits heeft negatieve gevolgen op vlak van het veiligheidsgevoel van onze burgers, de leefbaarheid van de woonwijken, het bonafide ondernemerschap, maar ook op de geloofwaardigheid en slagkracht van het lokale bestuur.

Een lokaal bestuur kan een cruciale rol spelen in de strijd tegen dergelijke vormen van georganiseerde criminaliteit.

De strafrechtelijke aanpak van deze fenomenen is steeds reactief en meestal heel tijdrovend. Het lokale bestuur heeft er dus alle belang bij om proactief in te grijpen en via bestuurlijke maatregelen barrières op te werpen zodat deze criminelen hun activiteiten niet kunnen ontwikkelen/uitbreiden op het grondgebied van de gemeente. Bovendien kan zo de perceptie van onmiddellijk en daadkrachtig ingrijpen gecreëerd worden, wat op korte termijn een ontradend effect genereert.

Bestuurlijke handhaving omvat alle maatregelen die door relevante diensten/organisaties kunnen genomen worden om georganiseerde criminaliteit/criminaliteits- en onveiligheidsfenomenen te voorkomen of tegen te werken: weigeren of intrekken vergunningen, sluiten van panden, screenen subsidieaanvragen,...

Door enerzijds het toepassen en, indien nodig, ontwikkelen van een performante regelgeving en anderzijds de coördinatie van een interdisciplinaire samenwerking worden drempels opgeworpen die sterk afremmend zullen werken.

De bestuurlijke aanpak is dus complementair aan de strafrechtelijke én fiscale aanpak. Een gecoördineerde inzet van deze strategieën resulteert in een geïntegreerde aanpak.

Stad Tienen heeft nood aan de ontwikkeling van een performant handhavingsbeleid door het opzetten van een efficiënte structuur voor de inbedding van een multidisciplinaire samenwerking in eerste instantie op lokaal niveau, op termijn op zonaal niveau (politiezone) met het oog op het voorkomen van georganiseerde criminaliteit door middel van preventieve acties en maatregelen:

- uitwisselen van informatie
- gecoördineerd optreden
- geïntegreerde aanpak door nauwe samenwerking en afstemming tussen diensten/organisaties
- detectie knelpunten en afstemming diverse diensten
- inventarisatie huidig instrumentarium, de toepasbaarheid ervan en de mate van toepassing
- juridische bijsturing (invoeren GAS, bijsturing lacunes en harmonisering politiereglement,...)
- aanreiken good practices en handvaten die op korte termijn effectief zijn

In de loop van 2019 werd hiermee gestart door enerzijds bijsturing en ontwikkeling van de lokale regelgeving: ontwikkeling GAS-reglement, politiereglement betreffende horecazaken en horecavergrunning, politiereglement betreffende nachtwinkels en private bureaus voor telecommunicatie, reglement betreffende vestigingstoelating voor handcarwashes en het reglement inzake inname openbaar domein voor commerciële doeleinden. Daarnaast werd er ook een belasting(verhoging) ingevoerd voor nachtwinkels, shishabars, CBD-shops, privéclubs, bars, rendez-voushuizen, wedkantoren en de inname van het openbaar domein bij werken of een verhuis.

Anderzijds wordt gewerkt met "operationele tafels", overlegmomenten van interne en externe diensten waarbij fenomenen van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit worden besproken en aangepakt.

9. ONDERWIJS EN VORMING

9.1. ALGEMEEN OVERZICHT INDICATOREN ONDERWIJS EN VORMING

Het rapport inzake onderwijs en vorming is opgebouwd in twee delen. Het eerste deel beschrijft de leerlingen die in Tienen wonen, ongeacht of deze leerlingen ook effectief in Tienen naar school gaan. In een tweede deel wordt een overzicht gegeven van de leerlingen die in Tienen naar school gaan. Wanneer de indicator eindigt op 'WP' betreft het hier een indicator op niveau van de woonplaats van de leerling. Wanneer de indicator daarentegen eindigt op 'VP' gaat het om een indicator op het niveau van de vestigingsplaats van de school waar de leerling naar school gaat.

9.2. LEERLINGENAANTALLEN

Leerlingen die in Tienen wonen

In Tienen wonen volgens de officiële statistieken 35.973 mensen:

- 1.144 inwoners zijn tussen 3 en 5 jaar;
- 2.402 inwoners zijn tussen 6 en 11 jaar;
- 2.511 inwoners zijn tussen 12 en 17 jaar.

Dit zijn de doelpopulaties voor respectievelijk het kleuteronderwijs (KO), het lager onderwijs (LO) en het secundair onderwijs (SO).

Het aantal inwoners tussen 3 en 17 jaar kan verschillen van het aantal leerlingen wonend in Tienen omwille van diverse redenen. Ten eerste wordt een ander adres gebruikt. Het Rijksregister waarop het aantal inwoners gebaseerd is gaat, per definitie, uit van het officieel adres. In de leerlingendatabank wordt vertrokken van het adres dat de leerling aan de school doorgeeft. Verder worden kinderen en jongeren die wonen in een Vlaamse gemeente en schoollopen in een privéschool, een Europese of internationale school, een Franstalige school in Vlaanderen, Brussel of Wallonië wel geteld bij de inwoners en niet bij de leerlingen. Tot slot, kunnen ook de leeftijdsgrenzen voor verschillen zorgen. Zo zijn instappers vanaf 2,5 jaar mogelijk in de leerlingendatabank. Verder verlaten door schoolse voorsprong of vertraging, niet alle jongeren op hun 17de het onderwijs.

In Tienen tellen we **6.261 inwoners** die schoollopen in een school die gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse overheid

=>3.744 in het basisonderwijs

=>2.517 in het secundair onderwijs

Tabel 1 geeft achtereenvolgens het aantal en aandeel leerlingen, ingedeeld volgens de structuur van het onderwijs:

Het *basisonderwijs* wordt opgesplitst in gewoon kleuteronderwijs (GKO), buitengewoon kleuteronderwijs (BKO), gewoon lager onderwijs (GLO) en buitengewoon lager onderwijs (BLO).

Het *secundair onderwijs* bestaat uit drie onderdelen, met name het gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO), het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) en het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO).

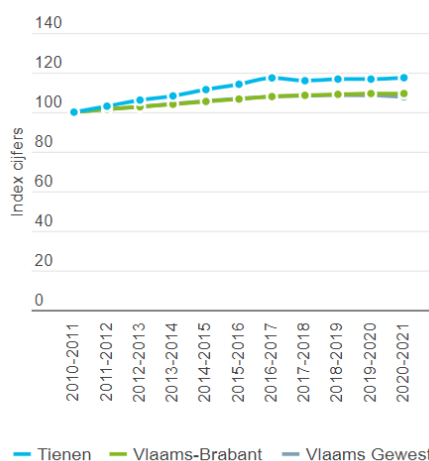
Tabel 1 - Leerlingen volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle leerlingen (2020-2021):

	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - WP	1.341	40.971	241.215
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - WP	10	278	2.303
leerlingen gewoon lager onderwijs - WP	2.150	70.284	418.438
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - WP	243	3.042	25.334
leerlingen gewoon voltijds SO - WP	2.354	69.020	423.106
leerlingen deeltijds beroepssecundair onderwijs - WP	19	700	8.443
leerlingen BuSO - WP	144	2.349	21.347
Totaal	6.261	186.644	1.140.186

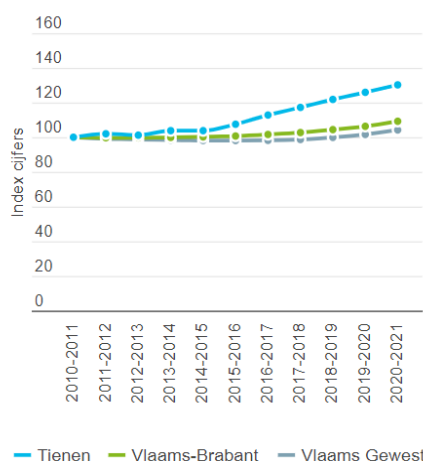
	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - WP	21,4	22,0	21,2
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - WP	0,2	0,1	0,2
leerlingen gewoon lager onderwijs - WP	34,3	37,7	36,7
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - WP	3,9	1,6	2,2
leerlingen gewoon voltijds SO - WP	37,6	37,0	37,1
leerlingen deeltijds beroepssecundair onderwijs - WP	0,3	0,4	0,7
leerlingen BuSO - WP	2,3	1,3	1,9
Totaal	100,0	100,0	100,0

De grafieken hieronder tonen de evolutie van het aantal leerlingen basis- (grafiek 1), dan wel het secundair onderwijs (grafiek 2). Een indexcijfer boven de 100 geeft aan dat er een procentuele stijging is ten opzichte van het basisjaar, 2010-2011. Zo geeft een waarde 110 aan dat het aantal leerlingen met 10% gestegen is ten opzichte van 2010-2011. Een cijfer lager dan 100, duidt op een daling ten opzichte van het basisjaar.

Grafiek 1 | Evolutie leerlingen basisonderwijs volgens woonplaats (index 2010-2011=100)

Grafiek 2 | Evolutie leerlingen secundair onderwijs volgens woonplaats (index 2010-2011=100)

Het buitengewoon onderwijs wordt ingericht voor kinderen die, permanent of tijdelijk, specifieke ondersteuning nodig hebben omwille van een lichamelijke of geestelijke handicap, ernstige emotionele problemen of gedragsproblemen en/of ernstige leerstoornissen. Het buitengewoon kleuteronderwijs laat kleuters van 2,5 tot 6 jaar toe, het buitengewoon lager onderwijs kinderen tussen 6 en 13 jaar en het buitengewoon secundair jongeren tussen 13 en 21 jaar.

In Tienen wonen 253 kinderen die ingeschreven zijn in het buitengewoon basisonderwijs en 144 jongeren die ingeschreven zijn in buitengewoon secundair onderwijs. Ze vertegenwoordigen 6,8% van de leerlingen basisonderwijs en 5,7% van de leerlingen secundair onderwijs.

De leerlingen die gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO) volgen, worden verder opgedeeld in graden en onderwijsvormen.

De 1ste graad, dit zijn de eerste twee leerjaren, wordt gezien als algemene vorming. Deze graad bestaat dus maar uit één onderwijsvorm: het gemeenschappelijk secundair onderwijs (GSO). Er wordt wel een onderscheid gemaakt tussen de A-stroom en de B-stroom. Leerlingen die de eerste graad A-stroom succesvol beëindigen kunnen doorstromen naar elke onderwijsvorm. De B-stroom is gericht op doorstromen naar het beroepssecundair onderwijs.

De 2de en 3de graad zijn ingedeeld in vier onderwijsvormen:

- Algemeen secundair onderwijs (ASO);
- Technisch secundair onderwijs (TSO);
- Kunstsecundair onderwijs (KSO);
- Beroepssecundair onderwijs (BSO).

In het secundair onderwijs worden daarnaast ook klassen ingericht die zich richten op anderstalige nieuwkomers, OKAN (onthaalklas anderstalige nieuwkomers). De voornaamste doelstelling van deze onthaalklassen is de leerlingen zo snel mogelijk Nederlands te leren.

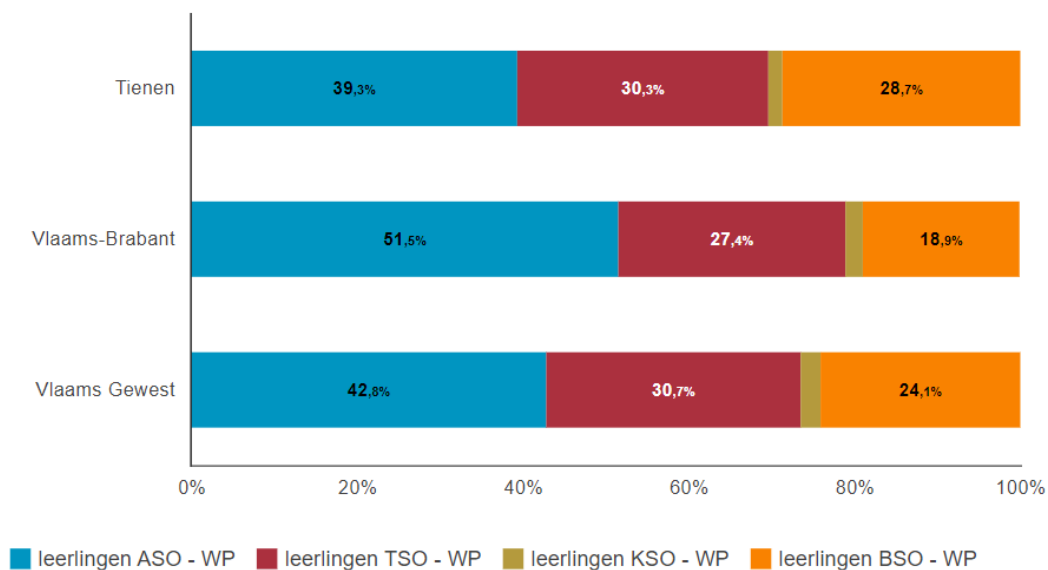
Tabel 2: Aantal en aandeel leerlingen die gewoon voltijds secundair onderwijs volgen, ingedeeld naar de verschillende onderwijsvormen:

	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - WP	35	519	4.570
leerlingen GSO A-stroom - WP	673	20.822	121.917
leerlingen GSO B-stroom - WP	147	2.544	19.925
leerlingen ASO - WP	589	23.262	118.501
leerlingen TSO - WP	454	12.367	84.914
leerlingen KSO - WP	26	960	6.611
leerlingen BSO - WP	430	8.546	66.668
Totaal	2.354	69.020	423.106

	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - WP	1,5	0,8	1,1
leerlingen GSO A-stroom - WP	28,6	30,2	28,8
leerlingen GSO B-stroom - WP	6,2	3,7	4,7
leerlingen ASO - WP	25,0	33,7	28,0
leerlingen TSO - WP	19,3	17,9	20,1
leerlingen KSO - WP	1,1	1,4	1,6
leerlingen BSO - WP	18,3	12,4	15,8
Totaal	100,0	100,0	100,0

Het aandeel leerlingen uit de tweede en derde graad gewoon voltijds secundair onderwijs dat ASO, BSO, TSO dan wel KSO volgt, wordt weergegeven in grafiek 3.

Grafiek 3 | Leerlingen naar onderwijsvorm in de 2de en 3de graad volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen 2de en 3de graad GVSO (2020-2021)

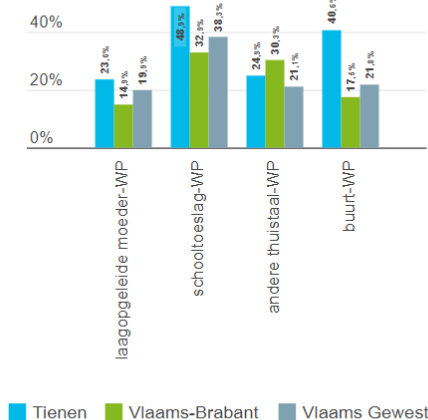
9.3. RISICOKENMERKEN VOOR KANSARMOEDE

In het kader van het Gelijke Onderwijskansenbeleid worden gegevens over de thuissituatie van kinderen en jongeren verzameld. Om kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen te geven, krijgen de scholen een extra pakket lestijden/lesuren en extra werkingsmiddelen voor kinderen die aan bepaalde gelijke kansenindicatoren voldoen. Voor het toekennen van extra werkingsmiddelen in het gewoon onderwijs houdt men rekening met opleidingsniveau moeder, schooltoelage, thuistaal en een buurtindicator. Deze buurtindicator wordt niet gebruikt voor de toekenning van de extra lestijden.

- *Laagopgeleide moeder.* Dit is het geval wanneer de moeder niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs.
- *Schooltoelage / schooltoeslag.* Tot het schooljaar 2018-2019 scoort de leerling op deze indicator als hij in aanmerking komt voor een schooltoelage én deze aangevraagd heeft. Een leerling blijft scoren op deze indicator als hij het recht op schooltoelage verliest (bijvoorbeeld door veelvuldig spijbelen). Vanaf schooljaar 2019-2020 wordt de schooltoeslag uitbetaald als deel van het groeipakket. De toeslag moet niet langer aangevraagd worden, maar de toekenning gebeurt voortaan automatisch. De inkomensgrenzen worden daarenboven ook verruimd. Dit maakt dat het aantal leerlingen met een schooltoeslag sterk stijgt tussen 2018-2019 en 2019-2020.
- *Andere thuistaal.* De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal. De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden met maximum één gezinslid de onderwijstaal spreekt. Broers en zussen worden steeds als één gezinslid beschouwd.
- *Wonend in een buurt met veel schoolse vertraging.* De leerlingen worden onderverdeeld volgens de buurt waarin ze wonen. Op basis van deze indicator wil men een kwart van de leerlingen extra financiering toekennen. Het gaat hierbij om de 25% leerlingen die in buurten met het hoogste percentage schoolse vertraging wonen. Bij de berekening van dit percentage gaat men uit van het aantal 15-jarigen van de zes afgelopen jaren, die minstens twee jaar schoolse vertraging hadden. Leerlingen die behoren tot de trekkende bevolking en thuislozen scoren steeds op deze indicator.

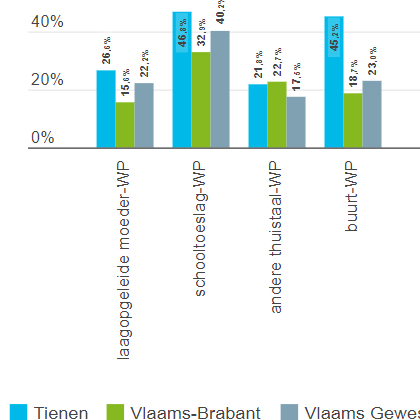
Grafiek 4 en grafiek 5 tonen het aandeel leerlingen dat aantikt op deze risicokenmerken voor kansarmoede voor de leerlingen gewoon basisonderwijs, respectievelijk voor de leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs.

Grafiek 4 | Risicokenmerken leerlingen gewoon basisonderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GBO (2020-2021)

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Grafiek 5 | Risicokenmerken leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GVSO (2020-2021)

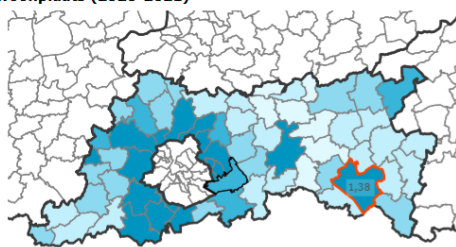
Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Als samenvattende indicator wordt vaak de onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) berekend. Deze maakt een optelsom van de vier hoger beschreven risicokenmerken gedeeld door het aantal leerlingen en ligt bijgevolg tussen 0 en 4. Hoe hoger de OKI-waarde, hoe groter de kans op kansarmoede. De OKI wordt vaak gebruikt om een vergelijking te maken doorheen de tijd, tussen verschillende gebieden of onderwijsvormen. Door de veranderde definitie van de schooltoeslag zien we ook bij de gemiddelde OKI een significante stijging tussen 2018-2019 en 2019-2020.

De OKI van de inwoners van **Tienen** die gewoon basisonderwijs volgen is **1,38**.

Kaart 1 geeft een overzicht van de OKI binnen **Vlaams-Brabant**. Een evolutie van de OKI van de leerlingen gewoon basisonderwijs wordt getoond in **grafiek 6**.

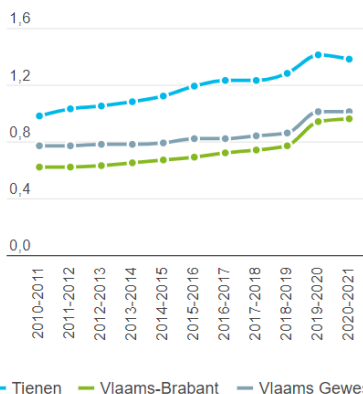
Kaart 1 | Gemiddelde OKI gewoon basisonderwijs volgens woonplaats (2020-2021)

< 0,395 0,395 < 0,595 0,595 < 0,795
 0,795 < 0,995 >= 0,995
 Vlaams-Brabant: 0,96 Vlaams Gewest: 1,01
 Tienen: 1,38

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Grafiek 6 | Evolutie gemiddelde OKI gewoon basisonderwijs volgens woonplaats

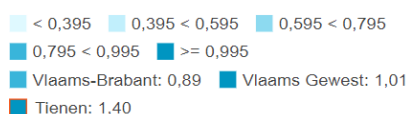
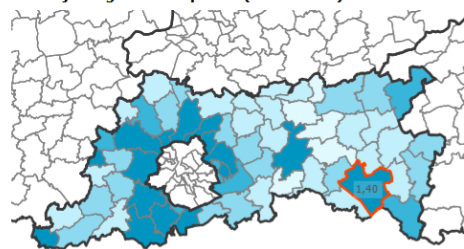

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De OKI van de inwoners van **Tienen** die gewoon voltijds secundair onderwijs volgen is **1,40**.

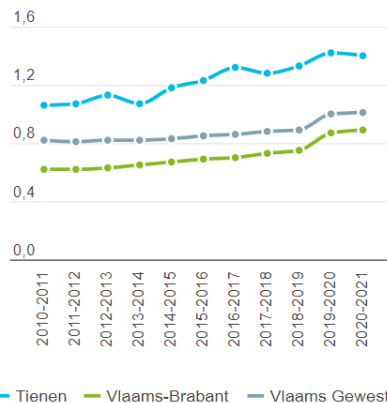
Kaart 2 geeft een overzicht van de OKI binnen **Vlaams-Brabant**. Een evolutie van de OKI van de leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs wordt getoond in **grafiek 7**.

Kaart 2 | Gemiddelde OKI gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats (2020-2021)

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

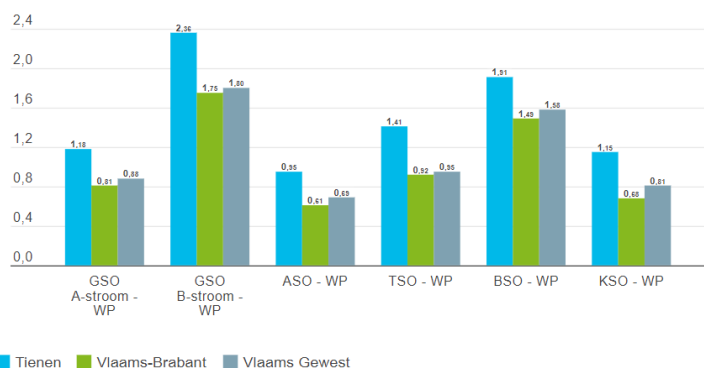
Grafiek 7 | Evolutie gemiddelde OKI gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De OKI varieert doorgaans sterk tussen de verschillende onderwijsvormen (grafiek 8). In de B-stroom en het BSO is er vaak een hogere gemiddelde kansarmoede.

Grafiek 8 | Gemiddelde OKI naar onderwijsvorm volgens woonplaats (2020-2021)

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

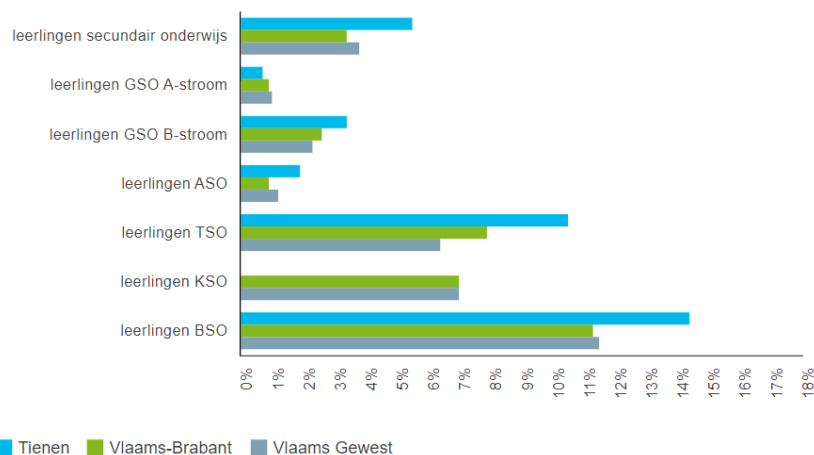
9.4. SCHOOLSE VERTRAGING EN ZITTENBLIJVEN

De schoolse vordering wordt berekend als het verschil tussen het leerjaar waarin de leerling zich effectief bevindt, ten opzichte van het leerjaar waarin de leerling zich normaalgezien zou bevinden op basis van zijn geboortjaar. Een leerling kan zo schoolse vertraging of voorsprong oplopen, dan wel normaal gevorderd zijn. We bekijken hier enkel de leerlingen die schoolse vertraging hebben. Vaak gaat het hier om een achterstand opgelopen door zittenblijven, maar ook andere zaken kunnen hier spelen. Zo kunnen leerlingen ook later ingestapt zijn in het secundair onderwijs of een atypische schoolloopbaan hebben (bijvoorbeeld 1ste jaar B-stroom -> 1ste jaar A-stroom -> 2de jaar ...).

In Tienen hebben 123 leerlingen van het gewoon voltijds secundair onderwijs een vertraging van twee of meer jaar. Zoals aangeeft, blijken er vaak grote verschillen te zijn naargelang de gevolgde onderwijsvorm. Hierbij moet wel in het achterhoofd gehouden worden dat leerlingen ASO, TSO, KSO en BSO in de 2de en 3de

graad zitten, ouder zijn en dus meer kans gehad hebben om twee of meer jaar schoolse vertraging op te lopen dan de leerlingen GSO die in de 1ste graad zitten.

Grafiek 9: Leerlingen met twee jaar of meer schoolse vertraging in het gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GVS0 (2020-2021):

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Zittenblijven is een belangrijke reden waardoor een leerling schoolse achterstand kan oplopen. Een zittenblijver is een leerling die in februari van het huidig schooljaar in hetzelfde leerjaar was ingeschreven als in februari van het vorige schooljaar. Over bepaalde leerlingen kan geen uitspraak gedaan worden, omdat ze bijvoorbeeld het voorgaande jaar niet ingeschreven waren in het Vlaams onderwijs of ze ingeschreven waren in het buitengewoon onderwijs, deeltijds beroepssecundair onderwijs, OKAN of modulair onderwijs. Bij de berekening van het percentage wordt geen rekening gehouden met deze leerlingen in de noemer. geeft het aantal en aandeel zittenblijvers in het secundair onderwijs. In sommige gemeenten gaat het om erg kleine cijfers. In dit geval is het beter het driejarig gemiddelde te gebruiken.

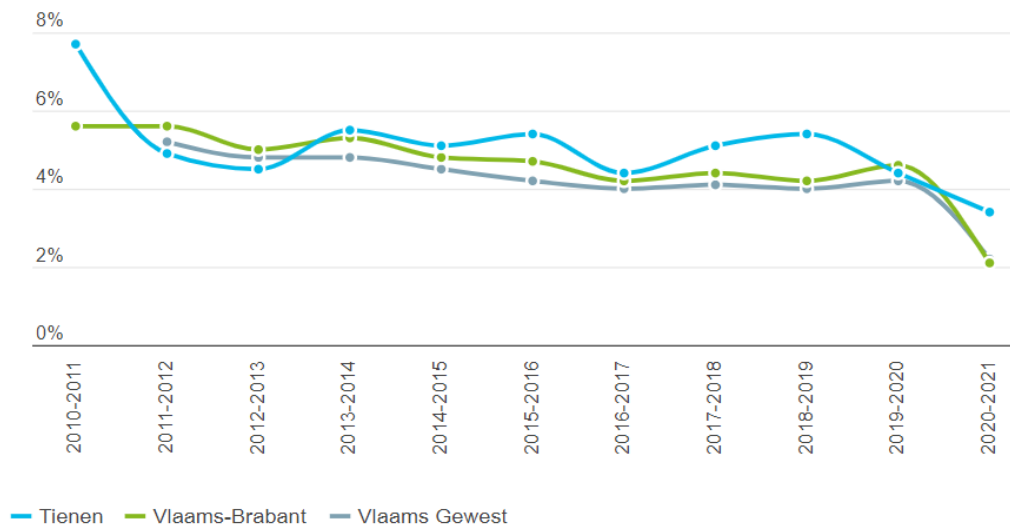
Tabel 3 | Zittenblijvers in het secundair onderwijs volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle leerlingen SO

	Tienen		Vlaams-Brabant		Vlaams Gewest	
	zittenblijvers secundair onderwijs - WP [aantal]	zittenblijvers secundair onderwijs (t.o.v. leerlingen secundair onderwijs) - WP [%]	zittenblijvers secundair onderwijs - WP [aantal]	zittenblijvers secundair onderwijs (t.o.v. leerlingen secundair onderwijs) - WP [%]	zittenblijvers secundair onderwijs - WP [aantal]	zittenblijvers secundair onderwijs (t.o.v. leerlingen secundair onderwijs) - WP [%]
2018-2019	113	5,4	2.676	4,2	15.258	4,0
2019-2020	95	4,4	2.958	4,6	16.348	4,2
2020-2021	75	3,4	1.378	2,1	8.772	2,2
Gemiddelde	94	4,4	2.337	3,6	13.459	3,4

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De evolutie van het percentage zittenblijvers in het gewoon voltijds secundair onderwijs wordt uitgetekend in grafiek 10.

Grafiek 10 | Evolutie zittenblijvers in het gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GVSO

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Hoe meer schoolse achterstand een leerling oploopt, hoe meer kans hij heeft om de school vroegtijdig te verlaten. Het departement Onderwijs geeft aan dat leerlingen die twee of meer jaren gedubbeld hebben, 90% meer kans hebben om zonder diploma het onderwijs te verlaten dan leeftijdsgenoten die normaal doorstroomden.

9.5. VROEGTIJDIG SCHOOLVERLATEN

Een *vroegtijdige schoolverlater* is een leerling die niet langer leerplichtig is en die het Vlaams secundair onderwijs verlaat zonder kwalificatie met een beroepsfinaliteit of een finaliteit doorstroom hoger onderwijs. Concreet gaat het dan om:

- een diploma secundair onderwijs;
- een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs (BSO);
- een eindgetuigschrift behaald in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO);
- een certificaat behaald in de leertijd (Syntra);
- een getuigschrift behaald in de opleidingsvorm 3 (OV3) van het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO);
- een certificaat behaald in het modulair stelsel van het BSO, het DBSO en BuSO OV3.

Tabel 4 geeft enerzijds het aantal vroegtijdige schoolverlaters. Anderzijds wordt hun aandeel ook binnen de groep van alle schoolverlaters bekeken. Voor beide indicatoren wordt ook het gemiddelde van de drie meest recente jaren gegeven.

Tabel 4 | Vroegtijdige schoolverlaters volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle schoolverlaters

	Tienen		Vlaams-Brabant		Vlaams Gewest	
	vroegtijdige schoolverlaters - WP [aantal]	vroegtijdige schoolverlaters (t.o.v. schoolverlaters) - WP [%]	vroegtijdige schoolverlaters - WP [aantal]	vroegtijdige schoolverlaters (t.o.v. schoolverlaters) - WP [%]	vroegtijdige schoolverlaters - WP [aantal]	vroegtijdige schoolverlaters (t.o.v. schoolverlaters) - WP [%]
2017-2018	39	13,7	1.040	10,3	7.413	11,5
2018-2019	59	16,7	1.047	10,3	7.524	11,8
2019-2020	43	13,6	735	7,5	5.665	9,1
Gemiddelde	47	14,7	941	9,4	6.867	10,8

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

9.6. SCHOOLPENDEL, MOBILITEIT VAN DE LEERLINGEN IN TIENEN

In deze paragraaf gaan we na of de leerlingen die in Tienen wonen, naar school gaan in de eigen gemeente of naar een school in een andere gemeente pendelen. De gegevens worden in apart getoond voor de kleuters, leerlingen lager onderwijs en leerlingen secundair onderwijs. De pendel kan immers sterk verschillen naargelang het onderwijsniveau. Dit heeft vooral te maken met aanbod. In een gemeente wordt doorgaans basisonderwijs aangeboden. Kleuters en lagere schoolleerlingen gaan dan ook vaak in eigen buurt naar school. In het secundair onderwijs zijn er meer keuzeopties en bovendien biedt lang niet iedere gemeente secundair onderwijs aan. De uitstroom ligt dan ook vaak hoger in het secundair onderwijs dan in het lager onderwijs.

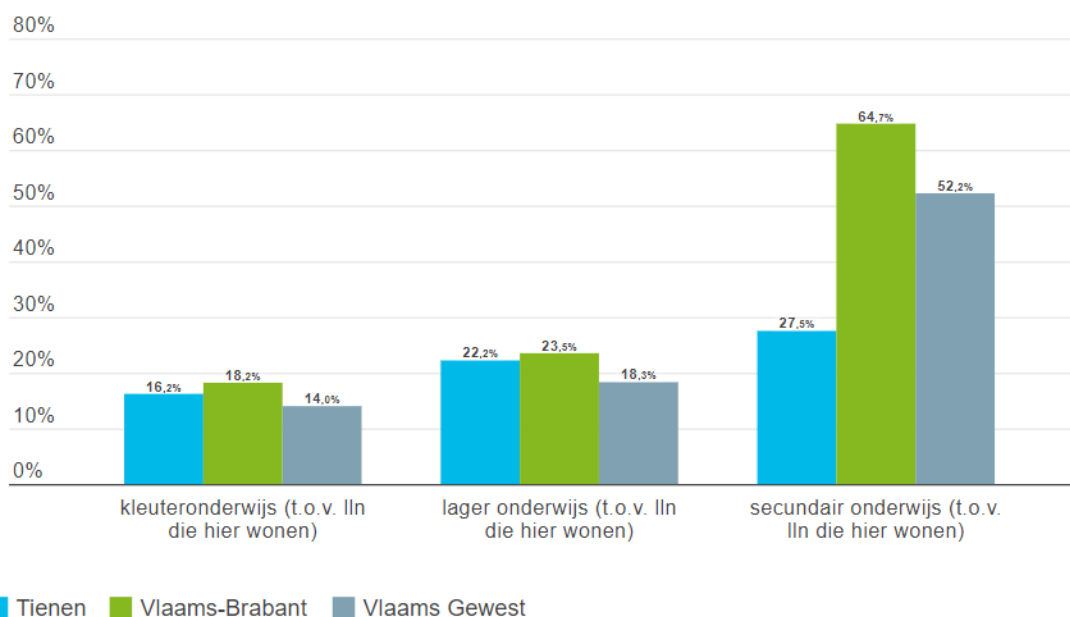
Tabel 5 | Pendel van leerlingen die in Tienen wonen

	2020-2021
In kleuteronderwijs die onderwijs volgen in eigen gemeente	1.132
In kleuteronderwijs die onderwijs volgen in een andere gemeente	219
In lager onderwijs die onderwijs volgen in eigen gemeente	1.862
In lager onderwijs die onderwijs volgen in een andere gemeente	531
In secundair onderwijs die onderwijs volgen in eigen gemeente	1.826
In secundair onderwijs die onderwijs volgen in een andere gemeente	691
Totaal	6.261

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De *uitstroomratio*, weergegeven in , wordt vaak gebruikt om de mobiliteit van de leerlingen wonend in de gemeente weer te geven. Deze ratio wordt berekend als het aandeel van de leerlingen die in de geselecteerde gemeente wonen maar naar school gaan in een andere gemeente, de uitstromers, ten opzichte van alle leerlingen die in de gemeente wonen.

Grafiek 11 | Uitstroomratio, % uitstromers t.o.v. alle leerlingen BO die in de gemeente wonen (2020-2021)

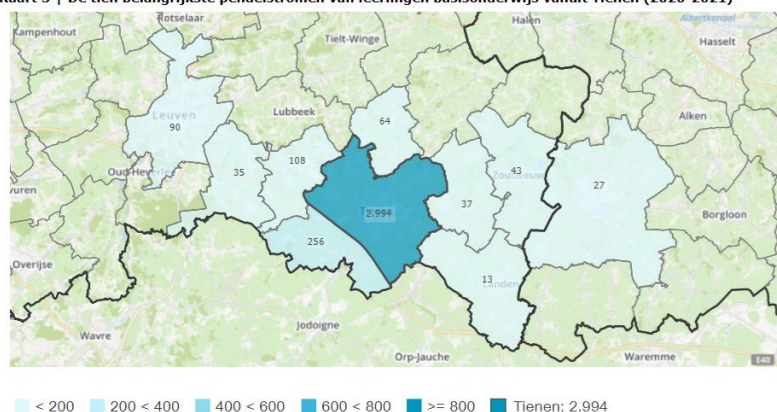

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Van de 3.744 leerlingen basisonderwijs wonend in Tienen gaan 2.994 naar school in de eigen gemeente. 750 of 20,0% van alle leerlingen basisonderwijs stromen uit naar een school in een andere gemeente.

De tien gemeenten waar de meeste leerlingen basisonderwijs, wonend in Tienen, naar school gaan zijn, in aflopende volgorde: Tienen (2.994 of 80,0 %), Hoegaarden (256 of 6,8 %), Boutersem (108 of 2,9 %), Leuven (90 of 2,4 %), Glabbeek (64 of 1,7 %), Zoutleeuw (43 of 1,1 %), Linter (37 of 1,0 %), Bierbeek (35 of 0,9 %), Sint-Truiden (27 of 0,7 %), Landen (13 of 0,3 %) (kaart 3).

Kaart 3 | De tien belangrijkste pendelstromen van leerlingen basisonderwijs vanuit Tienen (2020-2021)

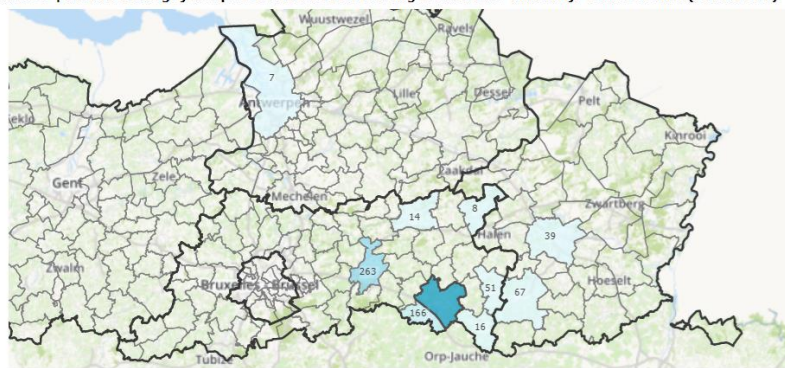
Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Van de 2.517 leerlingen secundair onderwijs wonend in Tienen, gaan 1.826 naar school in de eigen gemeente. De 691 anderen, of 27,5% van alle leerlingen secundair onderwijs stromen uit naar een secundaire school in een andere gemeente. Gezien niet in elke gemeente secundair onderwijs wordt aangeboden is de dynamiek voor het secundair onderwijs mogelijk heel anders dan die van het basisonderwijs.

De tien gemeenten waar de meeste leerlingen secundair onderwijs, wonend in Tienen, naar school gaan zijn, in aflopende volgorde: Tienen (1.826 of 72,5 %), Leuven (263 of 10,4 %), Hoegaarden (166 of 6,6 %), Sint-

Tuiden (67 of 2,7 %), Zoutleeuw (51 of 2,0 %), Hasselt (39 of 1,5 %), Landen (16 of 0,6 %), Aarschot (14 of 0,6 %), Diest (8 of 0,3 %), Antwerpen (7 of 0,3 %) (kaart 4).

Kaart 4 | De tien belangrijkste pendelstromen van leerlingen secundair onderwijs vanuit Tienen (2020-2021)

■ < 100
 ■ 100 < 200
 ■ 200 < 300
 ■ 300 < 400
 ■ >= 400
 ■ Tienen: 1.826

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

9.7. TIENEN, VESTIGINGSPLAATS VAN SCHOLEN

In dit tweede luik bekijken we de plaats waar kinderen naar school gaan. De leerlingen die hier beschreven worden, wonen dus niet per definitie in **Tienen**, maar zijn er wel ingeschreven in een school. Achtereenvolgens wordt het basisonderwijs en het secundair onderwijs besproken.

9.7.1 BASISONDERWIJS

LEERLINGENAANTALLEN IN HET BASISONDERWIJS

In **Tienen** gaan **3.490** leerlingen naar het basisonderwijs; **1.291** kleuters en **2.199** lagere schoolleerlingen. Tabel 6 geeft het volledige overzicht voor het basisonderwijs.

Tabel 6 | Leerlingen basisonderwijs volgens vestigingsplaats van de school, aantal en % t.o.v. alle leerlingen BO (2020-2021)

	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - VP	1.285	42.519	244.386
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - VP	6	208	2.277
leerlingen gewoon lager onderwijs - VP	2.094	72.734	423.176
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - VP	105	2.887	25.484
Totaal	3.490	118.348	695.323

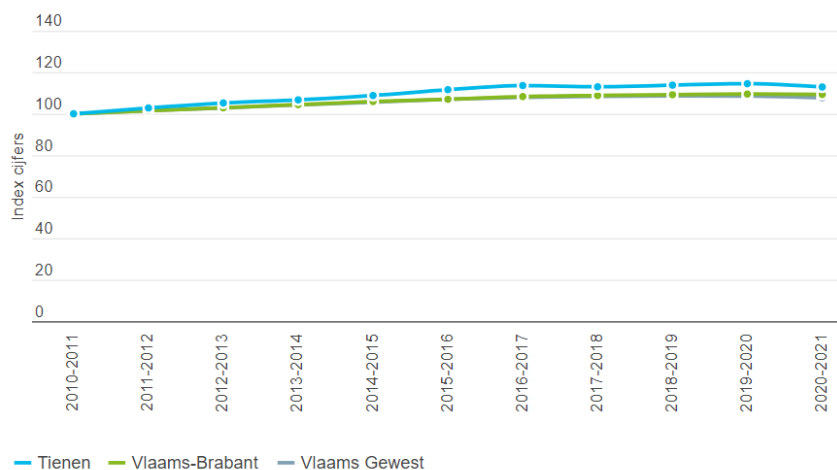

	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - VP	36,8	35,9	35,1
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - VP	0,2	0,2	0,3
leerlingen gewoon lager onderwijs - VP	60,0	61,5	60,9
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - VP	3,0	2,4	3,7
Totaal	100,0	100,0	100,0

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De evolutie van het aantal schoolgaande leerlingen in Tienen wordt getoond in . We werken hier met een index ten opzichte van het basisjaar (2010-2011). Wanneer de index in de daaropvolgende jaren de 100 overschrijdt, stijgt het aantal leerlingen die schoollopen in de gemeente. Omgekeerd duidt een index kleiner dan 100 op een dalende evolutie.

Grafiek 12 | Evolutie leerlingen basisonderwijs volgens vestigingsplaats (index 2010-2011=100)

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

RISICOKENMERKEN VOOR KANSARMOEDE

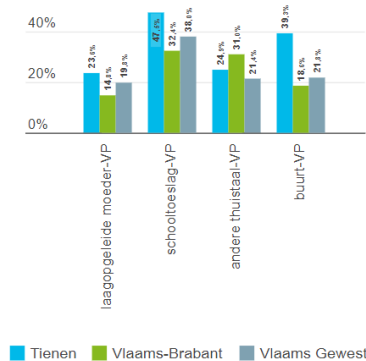
De onderwijskansen van leerlingen kunnen beperkter zijn wanneer ze aantikken op een aantal risicokenmerken. Op basis van deze leerlingkenmerken komt een school in aanmerking voor extra financiering/lestijden. De kenmerken die geassocieerd worden met een hoger risico op kansarmoede zijn een laag opleidingsniveau van de moeder, een studietoelage / studietoelage, de gezinstaal die niet Nederlands is en wonen in een buurt met een hoge mate van schoolse vertraging. Concreet worden voor de indicator 'opleidingsniveau van de moeder' de leerlingen geteld van wie de moeder geen diploma van het secundair onderwijs of studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs of van een daarmee gelijkwaardig studiebewijs behaalde. Een leerling scoort op de indicator 'thuisstaat' als een leerling thuis met niemand, of slechts met een minderheid van de gezinsleden Nederlands spreekt. Een leerling tikt aan op de indicator 'schooltoelage' als hij of zij een schooltoelage krijgt. Grafiek 13 geeft aan in welke mate de verschillende risicokenmerken voor kansarmoede voorkomen bij de leerlingen die basisonderwijs volgen in Tienen.

Deze risicokenmerken worden ook gebruikt in een aantal samenvattende indicatoren zoals indicatorleerling en de onderwijs kansarmoede-indicator, of OKI.

Een kind wordt als indicatorleerling omschreven als ofwel de moeder niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift secundair onderwijs, ofwel het gezin een schooltoelage van de Vlaamse Gemeenschap heeft gekregen. Het is met andere woorden een soort definitie voor kansarmere leerlingen. Een niet-indicatorleerling is iemand die aan geen van beide voorwaarden voldoet. Om een goede sociale mix te creëren kan een school vooraf een percentage indicatorleerlingen en niet-indicatorleerlingen bepalen. Wanneer het plafond in één groep bereikt is, krijgen de inschrijvingen van leerlingen uit de andere groep voorrang. Dit systeem van dubbele contingentering is verplicht voor de instroomjaren (instapklas en 1ste kleuterklas, 1ste leerjaar van het lager onderwijs en het 1ste leerjaar van de eerste graad van het secundair onderwijs), voor scholen die met een aanmeldingsprocedure werken en voor alle scholen in een LOP-gebied.

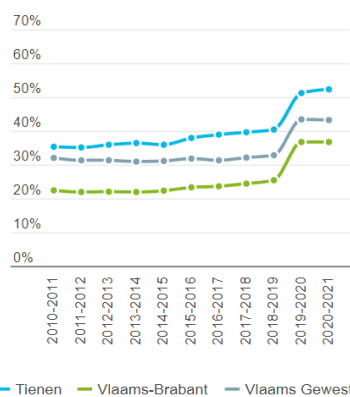
In 2020-2021 telde het basisonderwijs in Tienen 1.766 indicatorleerlingen. Dit is 52,3% van de leerlingenpopulatie. De evolutie van deze indicator wordt getoond in grafiek 14.

Grafiek 13 | Risicoenmerken basisonderwijs volgens vestigingsplaats, % t.o.v. alle leerlingen BO 2020-2021

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Grafiek 14 | Evolutie indicatorleerlingen basisonderwijs volgens vestigingsplaats, % t.o.v. alle leerlingen BO

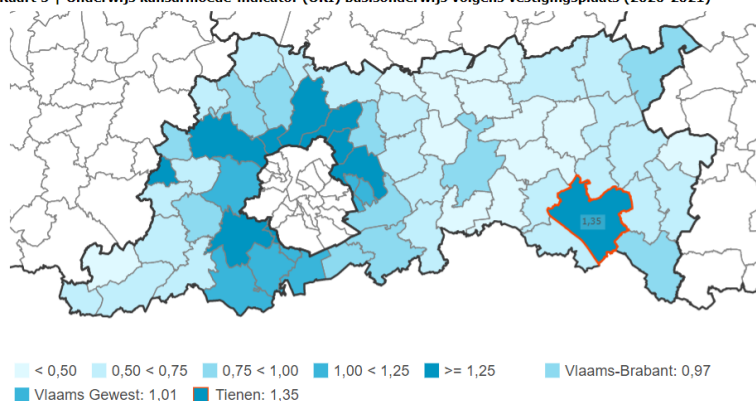

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De OKI of onderwijs kansarmoede-indicator is een gemiddelde waarde die wordt berekend als de som van de vier hoger beschreven risicoenmerken (laagopgeleide moeder, schooltoeslag, andere thuistaal en buurt met hoge schoolse achterstand) gedeeld door totaal aantal leerlingen. De OKI van de basisschoolpopulatie van Tienen is 1,35.

Kaart 5 geeft de gemiddelde waarden van de OKI in Vlaams-Brabant

Kaart 5 | Onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) basisonderwijs volgens vestigingsplaats (2020-2021)

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

ONGEWETTIGDE AFWEZIGHEDEN IN HET BASISONDERWIJS

Scholen moeten voor leerplichtige leerlingen afwezigheden registreren. Kinderen zijn leerplichtig vanaf 1 september van het kalenderjaar waarin ze 6 jaar worden en/of het moment dat ze ingeschreven zijn in het lager onderwijs. Een ongewettigde afwezigheid wordt in dit systeem omschreven als "een afwezigheid die niet verantwoord werd, of waarvan de verantwoording in vraag gesteld kan worden". Ongewettigde afwezigheden worden in halve dagen geteld. Vanaf het schooljaar 2016-2017 is de inschakeling van het Centrum Voor Leerlingenbegeleiding (CLB) en het opmaken van een begeleidingsdossier verplicht vanaf 5 halve dagen. Voorheen was dit vanaf 10 halve dagen. Wanneer leerlingen twee schooljaren op rij 30 of meer halve dagen ongewettigd afwezig zijn, wordt hun schooltoeslag voor het tweede schooljaar teruggevorderd.

Tabel 7 geeft een overzicht van de ongewettigde afwezigheden in Tienen in de voorbije drie jaren.

Tabel 7 | Ongewettigde afwezigheden in het gewoon basisonderwijs volgens vestigingsplaats van de school

	2018-2019	2019-2020	2020-2021
leerlingen gewoon basisonderwijs: 5-9 halve dagen ongewettigd afwezig - VP	95	60	75
leerlingen gewoon basisonderwijs: 10-19 halve dagen ongewettigd afwezig - VP	39	32	50
leerlingen gewoon basisonderwijs: 20-29 halve dagen ongewettigd afwezig - VP	8	11	7
leerlingen gewoon basisonderwijs: 30 of meer halve dagen ongewettigd afwezig - VP	11	6	28
Totaal	153	109	160

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

SCHOOLPENDEL, AANTREKKINGSKRACHT VAN DE BASISCHOLEN IN TIENEN

Tot slot bekijken we de schoolpendel vanuit het standpunt van Tienen als vestigingsplaats van de scholen. Doorgaans wordt dit omschreven als de aantrekkingskracht van de betreffende gemeente als schoolplaats. toont, naast de leerlingen in dezelfde gemeente wonen én naar school gaan, de grootte van de instroom. Deze laatste groep zijn de leerlingen die niet de gemeente wonen, maar er wel naar school gaan.

Tabel 8 | Leerlingen die in Tienen naar school gaan

	2020-2021
In kleuteronderwijs die onderwijs volgen in eigen gemeente	1.132
In kleuteronderwijs die uit een andere gemeente komen	159
In lager onderwijs die onderwijs volgen in eigen gemeente	1.862
In lager onderwijs die uit een andere gemeente komen	337
Totaal	3.490

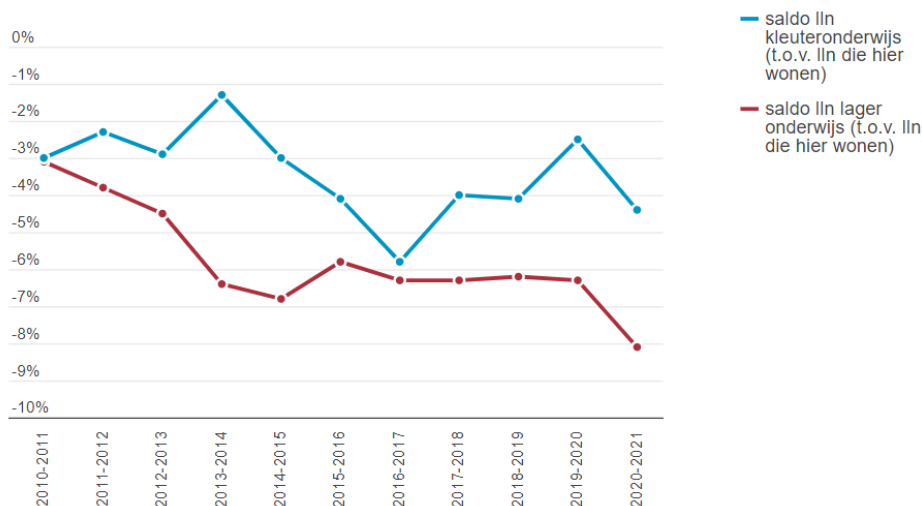
Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De aantrekkingskracht van een gemeente als schoolgemeente wordt vaak weergegeven als een *instroomratio*. Dit is het aandeel niet-inwoners of instromers ten opzichte van het totale aantal leerlingen dat naar een school in de geselecteerde gemeente gaat. In Tienen gaat het om 12,3% van de kleuters die instromen vanuit een andere gemeente en 15,3% van de leerlingen lager onderwijs.

Om de centrumfunctie van een gemeente als schoolgemeente te bekijken is het daarenboven van belang rekening te houden met het pendelsaldo. Dit saldo wordt berekend als het aantal instromende leerlingen verminderd met het aantal uitstromende leerlingen. Een negatieve waarde geeft aan dat de instroom kleiner is dan de uitstroom. In Tienen zijn er 159 kleuters en 337 leerlingen lager onderwijs die instromen, en 219 kleuters en 531 leerlingen lager onderwijs die uitstromen. In Tienen is dit saldo dus -60 kleuters en -194 leerlingen lager onderwijs.

De evolutie van dit saldo ten opzichte van de leerlingen die wonen in de gemeente wordt getoond in grafiek 15.

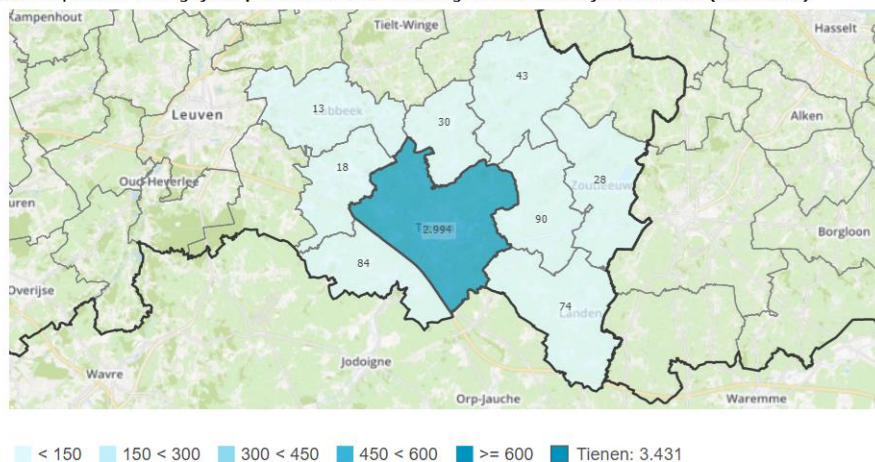
Grafiek 15 | Evolutie saldo (instroom-uitstroom),% t.o.v. alle leerlingen die wonen in de gemeente

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De tien gemeenten waar de meeste leerlingen basisonderwijs, die naar schoolgaan in Tienen, wonen zijn, in aflopende volgorde: Tienen (2.994 of 85,8 %), Linter (90 of 2,6 %), Hoegaarden (84 of 2,4 %), Landen (74 of 2,1 %), Niet te lokaliseren (57 of 1,6 %), Kortenaken (43 of 1,2 %), Glabbeek (30 of 0,9 %), Zoutleeuw (28 of 0,8 %), Boutersem (18 of 0,5 %), Lubbeek (13 of 0,4 %) (kaart 6).

Kaart 6 | De tien belangrijkste pendelstromen van leerlingen basisonderwijs naar Tienen (2020-2021)

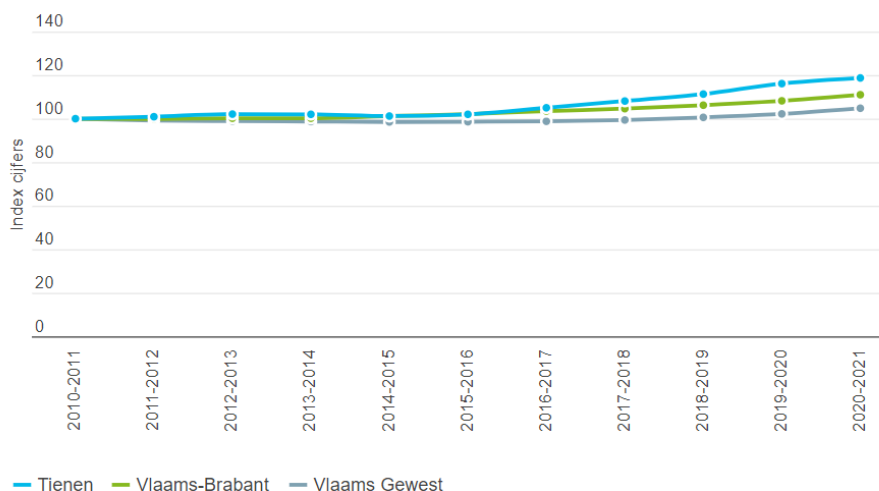
Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

9.7.2 SECUNDAIR ONDERWIJS

LEERLINGENAANTALLEN IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

In Tienen gaan 3.342 leerlingen naar het secundair onderwijs; 3.342 onder hen volgen gewoon voltijds secundair onderwijs, 0 buitengewoon secundair onderwijs en 0 deeltijds beroepssecundair onderwijs.

De evolutie van het aantal schoolgaande leerlingen in Tienen wordt getoond in grafiek 16. We werken hier met een index ten opzichte van het basisjaar 2010-2011.

Grafiek 16 | Evolutie leerlingen secundair onderwijs volgens vestigingsplaats (index 2010-2011 = 100)

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Het aangeboden gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO) wordt verder ingedeeld in graden en onderwijsvormen. De 1ste graad bestaat uit één enkele onderwijsvorm, het gemeenschappelijk secundair onderwijs (GSO). Er wordt wel een onderscheid gemaakt tussen de A-stroom en de B-stroom waarbij de laatste gericht is op doorstroom naar het beroepssecundair onderwijs. In de 2de en 3de graad worden de studierichtingen ingedeeld in 4 onderwijsvormen: het algemeen secundair onderwijs (ASO), het technisch secundair onderwijs (TSO), het kunstsecundair onderwijs (KSO) en het beroepssecundair onderwijs (BSO). Tot slot is er ook de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers, OKAN, die als voornaamste doelstelling heeft nieuwkomers zo snel mogelijk Nederlands te leren. bevat een volledig overzicht van de leerlingaantallen en -aandelen binnen het gewoon voltijds secundair onderwijs.

Tabel 9 | Leerlingen per aangeboden onderwijsvorm volgens vestigingsplaats, aantal en % t.o.v. alle leerlingen GVSO (2020-2021)

	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - VP	76	489	4.595
leerlingen GSO A-stroom - VP	924	20.211	123.344
leerlingen GSO B-stroom - VP	173	2.638	20.558
leerlingen ASO - VP	858	21.873	119.342
leerlingen BSO - VP	570	8.691	69.078
leerlingen TSO - VP	741	12.092	86.719
leerlingen KSO - VP	0	433	6.292
Totaal	3.342	66.427	429.928

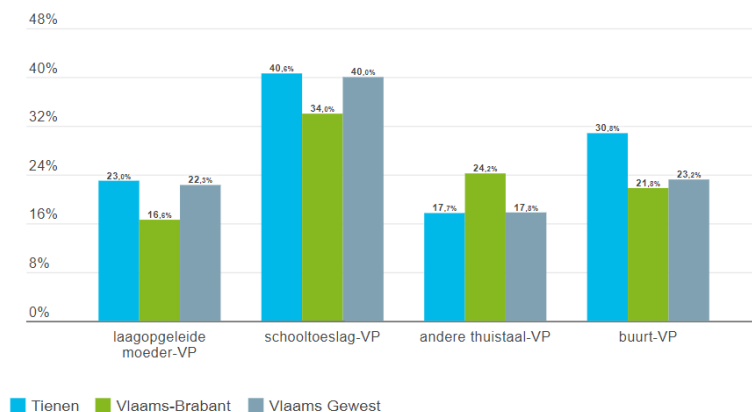
	Tienen	Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - VP	2,3	0,7	1,1
leerlingen GSO A-stroom - VP	27,6	30,4	28,7
leerlingen GSO B-stroom - VP	5,2	4,0	4,8
leerlingen ASO - VP	25,7	32,9	27,8
leerlingen BSO - VP	17,1	13,1	16,1
leerlingen TSO - VP	22,2	18,2	20,2
leerlingen KSO - VP	0,0	0,7	1,5
Totaal	100,0	100,0	100,0

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

RISICOKENMERKEN VOOR KANSARMOEDE IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Scholen secundair onderwijs ontvangen extra lestijden voor het voeren van een gelijk onderwijskansenbeleid. De toekenning van deze lestijden gebeurt op basis van de leerlingkenmerken die geregistreerd worden in de leerlingendatabank: een laag opgeleide moeder, studietoeslag, andere thuistaal en woonbuurt met veel schoolse vertraging. Deze kenmerken worden beschouwd als risicokenmerken voor kansarmoede. Grafiek 17 geeft een overzicht van deze kansarmoede indicatoren in het secundair onderwijs.

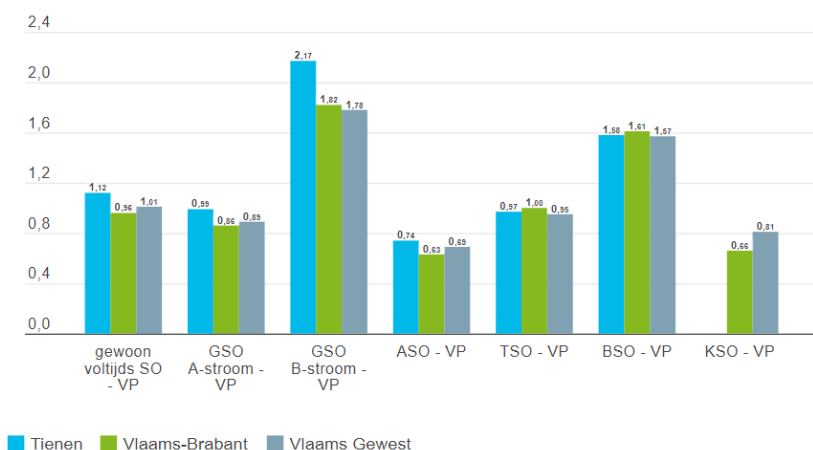
Grafiek 17 | Risicokenmerken voor kansarmoede in het secundair onderwijs volgens vestigingsplaats, % t.o.v. alle leerlingen gewoon secundair onderwijs (2020-2021)

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Als samenvattende indicator wordt vaak gebruik gemaakt van de onderwijs kansarmoede-indicator of OKI. De OKI-waarde wordt berekend als de som van de 4 risicokenmerken waarop de leerlingen aantikken gedeeld door het aantal leerlingen en ligt bijgevolg tussen 0 en 4. Hoe hoger de waarde, hoe groter het risico op kansarmoede. In grafiek 18 worden de OKI-waarden voor het volledige gewoon voltijds secundair onderwijs en de verschillende onderwijsvormen gegeven.

Grafiek 18 | OKI naar onderwijsvorm in het secundair onderwijs (2020-2021)

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

ONGEWETTIGDE AFWEZIGHEDEN EN TUCHTMELDINGEN IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Ook in het secundair onderwijs moeten afwezigheden van leerlingen verantwoord worden. Als een leerling zonder wettiging afwezig is, noemen we dat een ongewettigde afwezigheid. Deze afwezigheden worden geteld in halve dagen. Het totaal aantal ongewettigde afwezigheden wordt opgeteld over het gehele schooljaar, ook als de leerling van school of van studierichting verandert. De vestigingsplaats van de school

is deze waar de leerling op het einde van het schooljaar ingeschreven is. Regelmatig aanwezig zijn op school is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor een schooltoelage. Leerlingen die gedurende twee opeenvolgende schooljaren 30 of meer halve schooldagen ongewettigd afwezig zijn, moeten hun schooltoelage van dat tweede schooljaar terugbetalen. Tabel 10 geeft voor de afgelopen 3 jaren het aantal leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs voor wie een ongewettigde afwezigheid geregistreerd werd.

Tabel 10 | Ongewettigde afwezigheden in het gewoon voltijds secundair onderwijs volgens vestigingsplaats

	2018-2019	2019-2020	2020-2021
leerlingen voltijds gewoon secundair onderwijs: 5-9 halve dagen ongewettigd afwezig - VP	403	337	303
leerlingen voltijds gewoon secundair onderwijs: 10-19 halve dagen ongewettigd afwezig - VP	215	184	251
leerlingen voltijds gewoon secundair onderwijs: 20-29 halve dagen ongewettigd afwezig - VP	45	41	71
leerlingen voltijds gewoon secundair onderwijs: 30 of meer halve dagen ongewettigd afwezig - VP	84	71	102
Totaal	747	633	727

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Scholen kunnen tuchtmaatregelen nemen als de leerling de leefregels van de school zodanig schendt dat dit een gevaar of ernstige belemmering vormt voor het normale onderwijsgebeuren of voor de fysieke of psychische integriteit en veiligheid van de anderen op school. Onder tuchtmaatregelen vallen onder meer de tijdelijke en de definitieve uitsluiting. In afwachting van een tijdelijke of definitieve uitsluiting kan de leerling preventief worden geschorst als bewarende maatregel. De tuchtmeldingen zijn gebaseerd op de meldingen 'tucht' die elke secundaire school moet doen wanneer ze een leerling definitief van school verwijdt. Preventieve en tijdelijke uitsluitingen worden niet doorgegeven. Een definitieve uitsluiting is zowel mogelijk tijdens, als op het eind van dat schooljaar. In de praktijk houdt dit in dat scholen kunnen beslissen dat een leerling onmiddellijk de school moet verlaten of dat de betrokken leerling niet meer toegelaten wordt vanaf de start van het volgend schooljaar.

In tabel 11 wordt een overzicht gegeven van het aantal tuchtmaatregelen.

Tabel 11 | Tuchtmaatregelen in het secundair onderwijs volgens vestigingsplaats

	In SO met tuchtmelding - VP
2017-2018	14
2018-2019	26
2019-2020	11
Gemiddelde	17

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

SCHOOLPENDEL, AANTREKKINGSKRACHT VAN DE SECUNDAIRE SCHOLEN IN TIENEN

Tot slot bekijken we de aantrekkingskracht van Tienen als schoolplaats voor het secundair onderwijs. toont onder meer de grootte van de instroom. Dit zijn de leerlingen die niet in Tienen wonen, maar er wel naar school gaan.

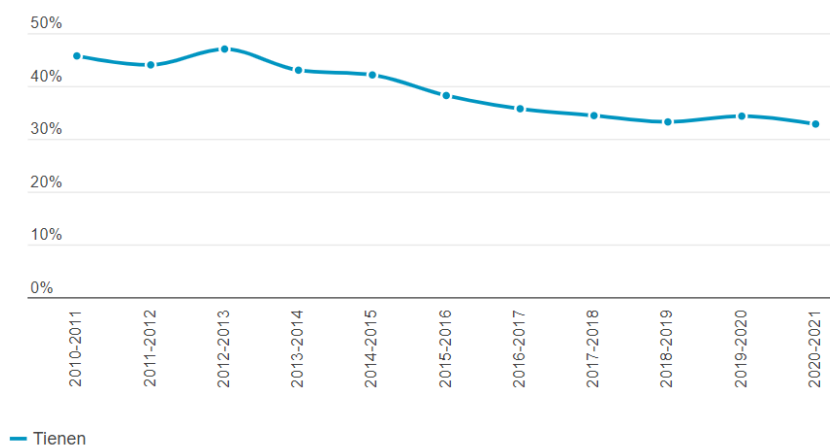
Tabel 12 | Leerlingen secundair onderwijs die in Tienen naar school gaan

	2020-2021
In secundair onderwijs die uit een andere gemeente komen	1.516
In secundair onderwijs die onderwijs volgen in eigen gemeente	1.826
Totaal	3.342

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De aantrekkingskracht van de gemeente als schoolgemeente wordt vaak vertaald als een instroomratio. Dit is het aandeel niet-inwoners of instromers ten opzichte van het totale aantal leerlingen dat naar een school in de geselecteerde gemeente gaat. Voor Tienen is dit 45,4% van de leerlingen.

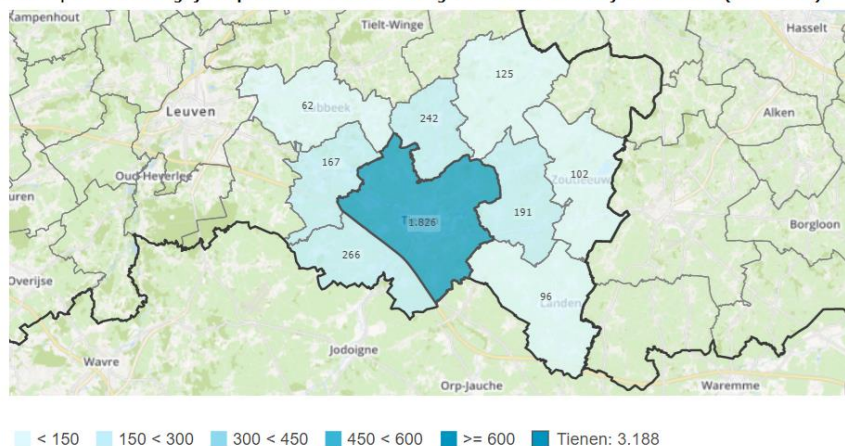
Het is mogelijk dat een gemeente veel instromende scholieren ontvangt, maar dat er omgekeerd ook veel scholieren uit die gemeente in een andere gemeente naar school gaan. Om die reden is het van belang ook rekening te houden met het pendelsaldo. Dit saldo wordt berekend als het aantal instromende leerlingen verminderd met het aantal uitstromende leerlingen secundair onderwijs. Tienen telt 1.516 instromers en 691 uitstromers, het saldo is dus 825. De evolutie van dit saldo ten opzichte van de leerlingen die wonen in de gemeente wordt getoond in grafiek 19.

Grafiek 19 | Evolutie saldo (instroom-uitstroom), % t.o.v. alle leerlingen secundair onderwijs die in de gemeente wonen

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

De tien gemeenten waar de meeste leerlingen secundair onderwijs, die naar school gaan in Tienen, wonen, zijn in aflopende volgorde: Tienen (1.826 of 54,6 %), Hoegaarden (266 of 8,0 %), Glabbeek (242 of 7,2 %), Linter (191 of 5,7 %), Boutersem (167 of 5,0 %), Kortenaken (125 of 3,7 %), Niet te lokaliseren (111 of 3,3 %), Zoutleeuw (102 of 3,1 %), Landen (96 of 2,9 %), Lubbeek (62 of 1,9 %) (kaart 7).

Kaart 7 | De tien belangrijkste pendelstromen van leerlingen secundair onderwijs naar Tienen (2020-2021)

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

SAMENVATTING ONDERWIJS

In Tienen tellen we in het jaar 2020 6.154 inwoners die schoollopen in een school die gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse overheid; 3.720 in het basisonderwijs en 2.434 in het secundair onderwijs. Het basisonderwijs wordt opgesplitst in gewoon kleuteronderwijs (GKO), buitengewoon kleuteronderwijs (BKO), gewoon lager onderwijs (GLO) en buitengewoon lager onderwijs (BLO). Het secundair onderwijs bestaat uit drie onderdelen, met name het gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO), het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) en het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO).

Een leefbare en duurzame stad heeft een kwaliteitsvol en breed aanbod aan onderwijsvoorzieningen. Die liggen verspreid over het grondgebied en zijn afgestemd op de behoeften van de inwoners. Dat aanbod stelt kinderen en jongeren in staat om de schoolcarrière te voltooien en een eindkwalificatie te halen.

Onderstaande indicatoren beschrijven het bereik en de aantrekkingskracht van de onderwijsvoorzieningen. Er komen ook een aantal drempels aan bod die wijzen op het risico op een lagere eindkwalificatie. De tevredenheid over het aanbod beantwoordt de vraag of de onderwijsvoorzieningen aan de verwachtingen voldoen, de betaalbaarheid de vraag in hoeverre financiële drempels een belemmering zijn. Het aantal studenten hoger onderwijs geeft ten slotte een indicatie van de deelname daarvan vanuit de eigen stad.

10. ONDERNEMEN EN ARBEIDSMARKT

10.1. SITUERING ECONOMISCH BELEID TIENEN

Het economisch beleid heeft een flinke vlucht voorwaarts genomen. Bovenop het organiseren van een basisdienstverlening voor ondernemers en het uitvoeren van een aantal opgelegde taken, moeten stadsbesturen nu resoluut kiezen voor een meer proactieve houding. Het ontwikkelen van een visie, het durven gaan voor innovatieve projecten en het herdenken van de dienstverlening maken nu deel uit van het economisch beleid. Het integrale beleid, waarbij economie een synergie vormt met andere relevante beleidsdomeinen, krijgt stilaan vorm.

Economie dient benaderd te worden als horizontaal beleidsdomein met verwevenheid met andere beleidsdomeinen zoals ruimtelijke ordening, milieu, mobiliteit, werkgelegenheid en fiscaliteit. Om een goede inbreng in de integrale beleidsplanning te kunnen garanderen, blijft een duidelijke visie op het economisch leven en de uitdagingen die aangepakt moeten worden, evenwel onmisbaar.

Tienen heeft belangrijke troeven om bedrijven, winkels en zelfstandigen aan te trekken:

- goede ligging vlakbij de autosnelweg E40
- op relatief korte afstand van Leuven, Brussel en Zaventem
- de Feed Food Health campus is een unieke kenniscluster die ruimte biedt voor onderzoek en bedrijvigheid in het brede domein van gezonde voeding voor mens en dier
- tal van gevestigde bedrijven in Tienen
- nabijheid en intensief samenwerkingsverband met de KU Leuven
- Tienen beschikt over een duurzaam en dynamisch economisch netwerk (o.m. Businessclub, VOKA, Unizo).

Als lokaal bestuur zetten we in op het faciliteren van het ondernemerschap in de meest ruime betekenis. De dienst lokale economie ziet erop toe dat vergunningen binnen de kortst mogelijke termijn kunnen afgeleverd kunnen worden.

Hoe ziet het ondernemingsweefsel in Tienen eruit? Kent het een solide groei? Hoeveel jobs zijn er? Wordt er veel gependeld vanuit Tienen of naar Tienen?

In onderstaande overzichtstabel worden een aantal indicatoren belicht zoals het economisch weefsel, de werkgelegenheid en de pendelbewegingen van en naar Tienen. Een economisch duurzame stad is een aantrekkingspool die vraag en aanbod op elkaar afstemt, die economisch veerkrachtig is en die beschikt over een brede waaier aan activiteiten die zorgen voor een maatschappelijke meerwaarde, werkgelegenheid en waardig werk voor iedereen.

Tabel 1: Overzichtstabel samenstelling economisch weefsel Tienen:

Indicator	Gemeente	Benchmark	Minimum Benchmark	Maximum Benchmark	Vlaams Gewest
Samenstelling economisch weefsel					
Btw-plichtige ondernemingen					
- natuurlijke personen	52,3%	48,2%	36,0%	59,7%	45,5%
- rechtspersonen	47,7%	51,8%	40,3%	64,0%	54,5%
Vestigingen naar sector					
- primair	1,9%	2,2%	0,0%	17,4%	2,2%
- secundair	13,4%	13,2%	5,5%	26,9%	17,6%
- tertiair	65,4%	65,3%	42,6%	73,8%	64,3%
- quartair	19,3%	19,3%	8,6%	26,5%	15,9%
Toegevoegde economische waarde					
Bruto toegevoegde waarde per inwoner	37.563 euro	33.647 euro	14.298 euro	77.639 euro	37.706 euro
Dynamiek economisch weefsel					
Demografie van de onderneming					
- oprichtingsratio:	10,0	10,1	7,1	12,7	10,4
<i>aantal oprichtingen</i>					
- stopzettingratio:	6,0	6,1	4,1	7,9	6,0
<i>aantal stopzettingen</i>					
- netto-groeiratio:	4,0	4,0	1,1	8,6	4,4
<i>oprichtingsratio - stopzettingratio</i>					
- turbulentieratio:	16,0	16,3	12,6	19,5	16,3
<i>oprichtingsratio + stopzettingratio</i>					
			... per 100 ondernemingen		
Bezettingsgraad van bedrijventerreinen	74,4%	79,5%	15,7%	100,0%	84,9%
Tewerkstelling					
Jobratio	73,4	64,0	31,4	126,0	73,7
			... jobs per 100 inwoners		
Bezoldigde werkgelegenheid naar hoofdsectoren					
- primair	0,1%	0,5%	0,0%	7,9%	0,6%
- industrie	17,4%	8,2%	0,7%	44,8%	15,0%
- bouw	2,1%	2,8%	0,6%	21,1%	5,6%
- tertiair	32,1%	41,8%	18,2%	60,8%	45,6%
- quartair	48,2%	46,7%	15,4%	73,1%	33,2%
Pendel					
- inkomende pendel naar de gemeente	67,7%	-	55,4%	85,5%	-
- uitgaande pendel vanuit de gemeente	68,6%	-	50,2%	93,5%	-

Op een aantal van deze indicatoren gaan we nu dieper in.

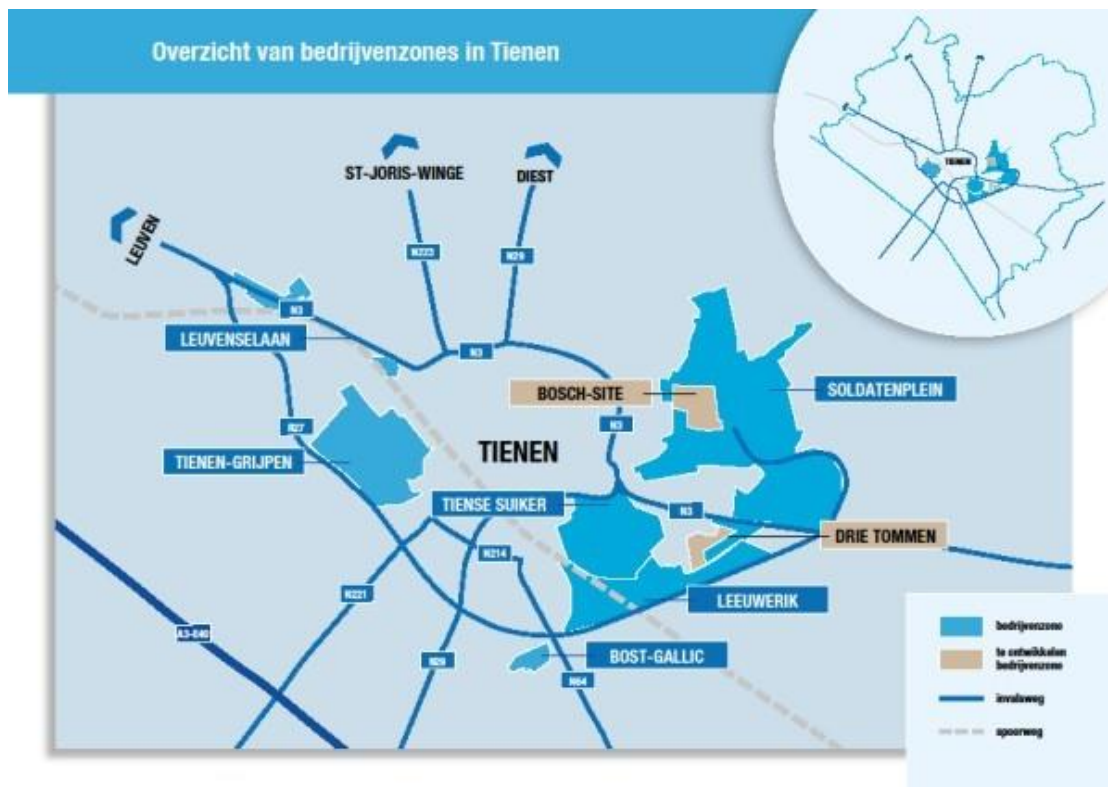
10.2. ONDERNEMINGEN

10.2.1. BEDRIJVENZONES

Tienen is een aantrekkelijke vestigingsstad voor bedrijven. De stad Tienen telt vandaag acht bedrijvzones:

- bedrijvzone Soldatenplein met Bosch-site;
- bedrijvzone Bost-Gallic;
- bedrijvzone Tienen-Grijpen;
- bedrijvzone Leeuwerik;
- bedrijvzone Drie Tommen;
- bedrijvzone Tiense Suiker;
- bedrijvzone Leuvenselaan;
- Feed Food Health-campus.

Kaart 1: Overzicht van de bedrijvzones in Tienen

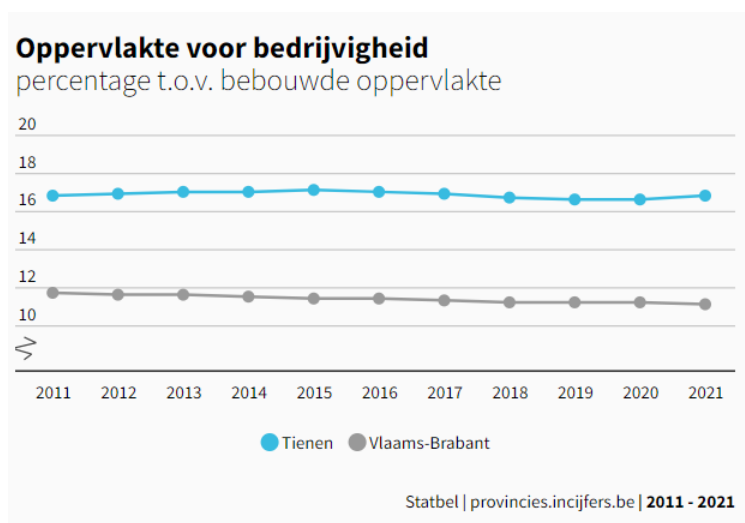

De stad heeft nog industriegebied beschikbaar aan de Ambachtenlaan om bijkomende lokale en regionale bedrijventerreinen te ontwikkelen (goedkeuring van het deelplan 'Regionaal bedrijventerrein Soldatenveld'). In de nieuwe KMO-zone de Drie Tommen in Grimde is nog ruimte beschikbaar voor bedrijven.

10.2.2. RUIMTE VOOR ONDERNEMEN

In Tienen is **16,8%** van de bebouwde oppervlakte bestemd voor bedrijvigheid (2021). Dit lijkt vrij veel ten opzichte van 11,1% in Vlaams-Brabant, maar bij vergelijkbare steden en gemeenten uit de Belfius-cluster is ca. 19% van de bebouwde oppervlakte bestemd voor bedrijvigheid.

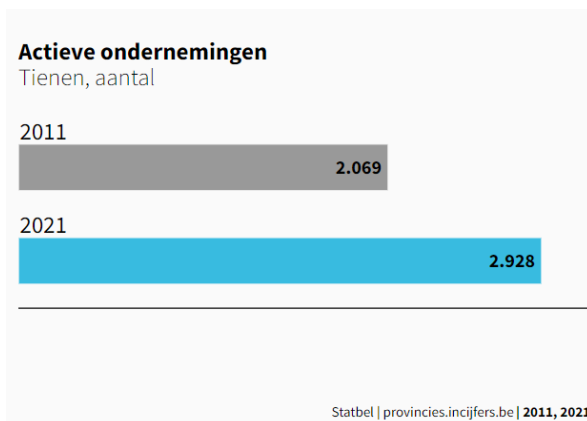
Grafiek 1: Oppervlakte voor bedrijvigheid t.o.v. bebouwde oppervlakte:

10.2.3. EVOLUTIE VAN HET AANTAL ONDERNEMINGEN

Het aantal ondernemingen in Tienen stijgt jaarlijks, maar hetzelfde fenomeen doet zich voor bij de andere gemeenten in het Arr. Leuven en de provincie Vlaams-Brabant.

Grafiek 2: Evolutie aantal actieve ondernemingen in Tienen (2011 vs 2021):

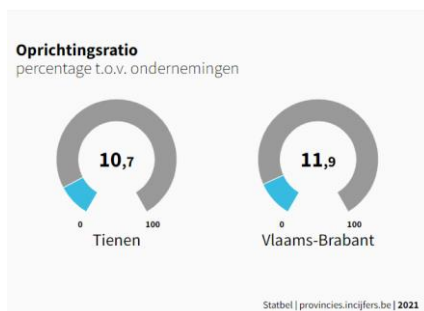

De stijging in Tienen is te verklaren door het hoge aantal bedrijvzones (zowel KMO als industrie). De verwachting is dat deze cijfers in de volgende jaren zullen blijven stijgen aangezien er verder zal geïnvesteerd worden in bijkomende ontwikkelingen zoals de industriezone aan de Ambachtenlaan.

10.2.4. OPRICHTINGSRATIO

De oprichtingsratio geeft de verhouding weer tussen het aantal oprichtingen in een bepaald jaar tegenover het aantal ondernemingen in dat jaar.

Grafiek 3: Oprichtingsratio Tienen (2021):

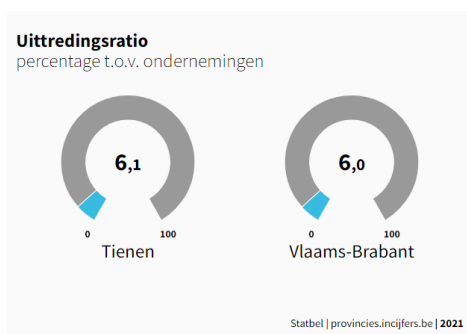
De oprichtingsratio lag in het jaar 2021 in Tienen op een lager niveau in vergelijking met de provincie Vlaams-Brabant. Het aantrekken van nieuwe KMO's en bedrijven blijft toch wel aandachtspunt in de regio Tienen.

10.2.5. UITTREDINGSRATIO

De uittredingsratio geeft de verhouding weer tussen het aantal stopzettingen in een bepaald jaar tegenover het aantal actieve ondernemingen in dat jaar.

De uittredingsratio in Tienen licht iets lager dan het gemiddelde van de andere gemeenten in de provincie Vlaams-Brabant.

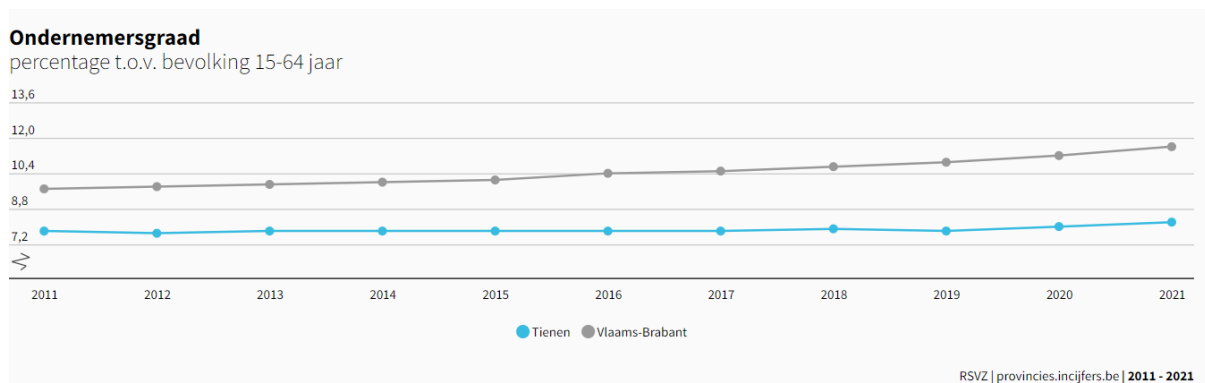
Grafiek 4: Uittredingsratio of stopzettingsratio van ondernemingen in Tienen (2021):

In 2021 hebben in Tienen gemiddeld genomen evenveel ondernemingen hun activiteiten stopgezet dan in de provincie Vlaams-Brabant.

10.2.6. ONDERNEMINGSGRAAD

Grafiek 5: Evolutie ondernemersgraad Tienen (2011-2021):

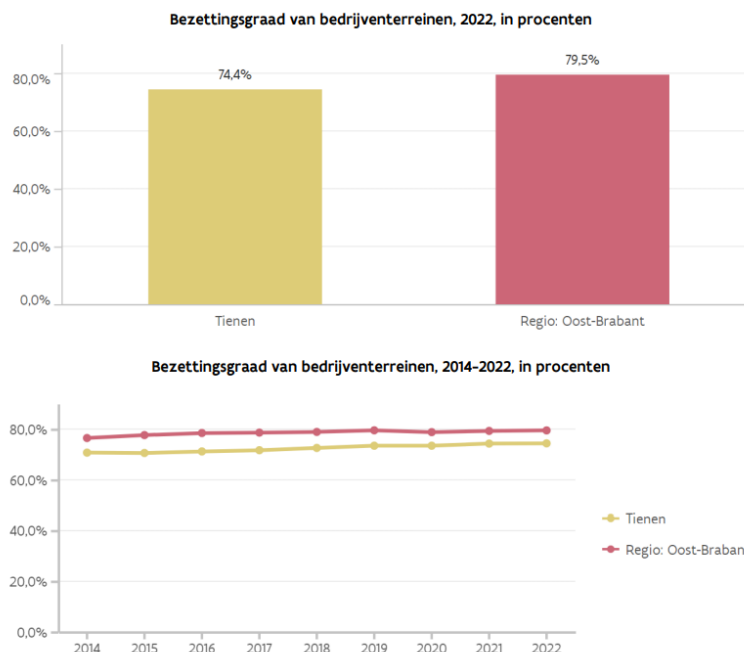

De ondernemersgraad geeft het aantal zelfstandigen en helpers in hoofdberoep aan ten opzichte van het aantal inwoners van 15-64 jaar. De ondernemersgraad in Tienen ligt onafgebroken sinds 2011 opmerkelijk lager dan de gemiddelde ondernemersgraad van de andere steden en gemeenten in de provincie Vlaams-Brabant.

10.2.7. BEZETTINGSGRAAD

Zicht op de bezettingsgraad van bedrijventerreinen geeft een indicatie van het beschikbare potentieel binnen een stad. Hoe lager het percentage, hoe groter de beschikbare voorraad aan vrijliggende ruimte voor economie. Hoeveel ruimte is er in Tienen beschikbaar voor economische activiteiten?

Grafiek 6: Bezettingsgraad van bedrijventerreinen in 2022 in procenten:

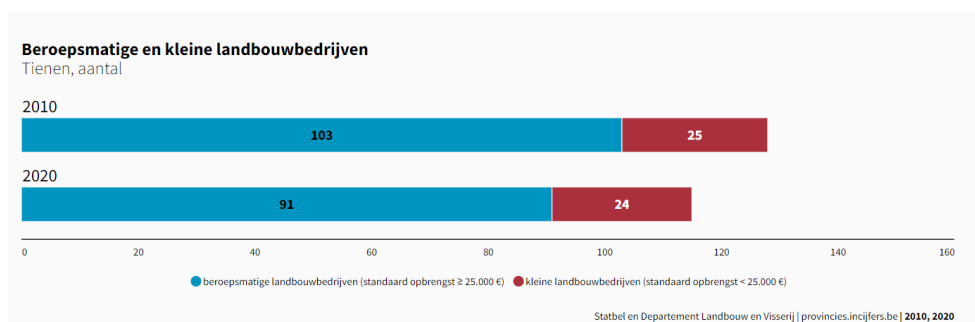

De eerder lage bezettingsgraad van de bedrijventerreinen in Tienen is opvallend. Beleidsmatig dient gewerkt te worden aan een betere benutting van de bestaande bedrijventerreinen. De lage bezettingsgraad kan ook aanzien worden als een opportuniteit omdat er beschikbare bedrijfsruimte aanwezig is om nieuwe ondernemingen aan te trekken.

10.3. LAND- EN TUINBOUWBEDRIJVEN

10.3.1. EVOLUTIE AANTAL LAND- EN TUINBOUWBEDRIJVEN

Grafiek 7: Aantal land- en tuinbouwbedrijven (evolutie 2010-2020):

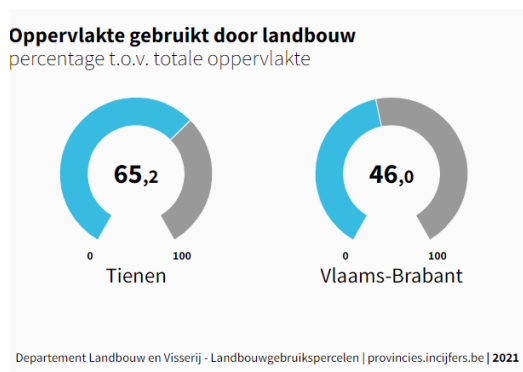

De tendens van het aantal land- en tuinbouwbedrijven in Tienen is dalend maar zeker niet spectaculair. Deze sector blijft zeer belangrijk voor onze stad. De landbouwbedrijven kan je ook niet meer vergelijken met de landbouwbedrijven van 10 jaar geleden. De meeste land- en tuinbouwbedrijven kenden een schaalvergroting.

10.3.2. OPPERVLAKTE GEBRUIKT DOOR LANDBOUW

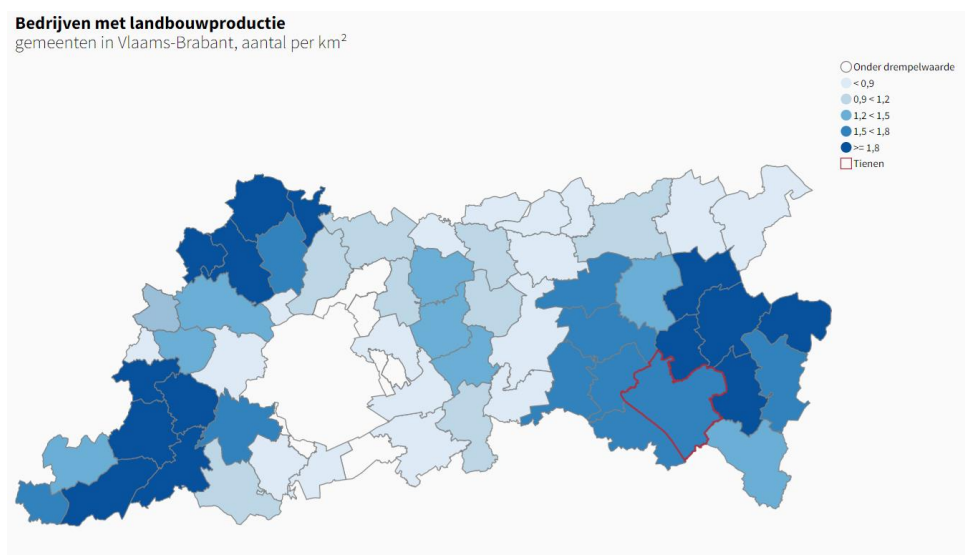
Uit volgende grafiek blijkt dat de landbouwsector belangrijk blijft voor Tienen:

Grafiek 8: Oppervlakte gebruikt door landbouw:

10.3.3. BEDRIJVEN MET LANDBOUWPRODUCTIE

Grafiek 9: Ratio bedrijven met landbouwproductie (2021):

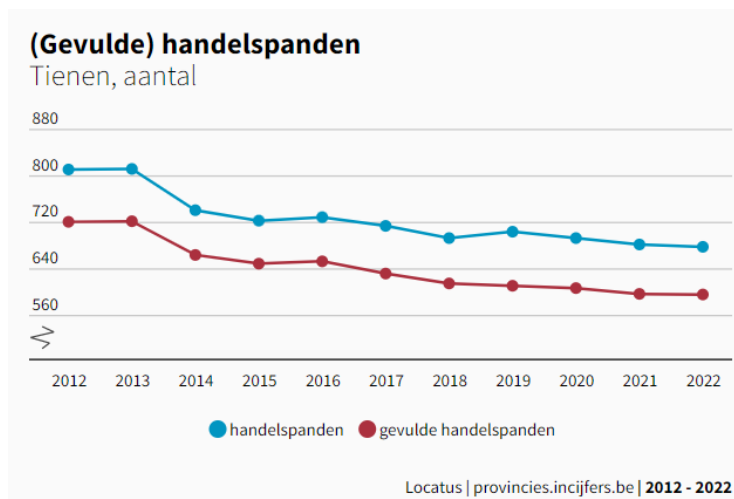
De ratio van de bedrijven met landbouwproductie op de totale oppervlakte (in m²) in Tienen bedraagt **1,5** (ter vergelijking: Glabbeek 2,0 – Leuven: 0,6 – Landen 1,3 – Hoegaarden 1,5).

10.4. DETAILHANDEL

10.4.1. AANTAL HANDELSPANDEN

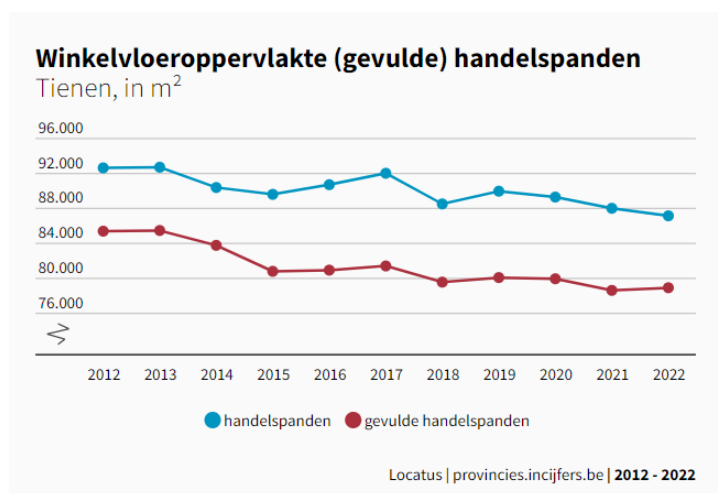
In Tienen is sinds 2014 een dalende trend in het aantal commerciële panden (niet leegstand + leegstand) waar te nemen: in absolute cijfers gaat het m.b.t. het aantal gevulde handelspanden over een afname van 720 (2012) naar 595 panden (2022).

Grafiek 10: Evolutie aantal (gevulde) handelspanden:

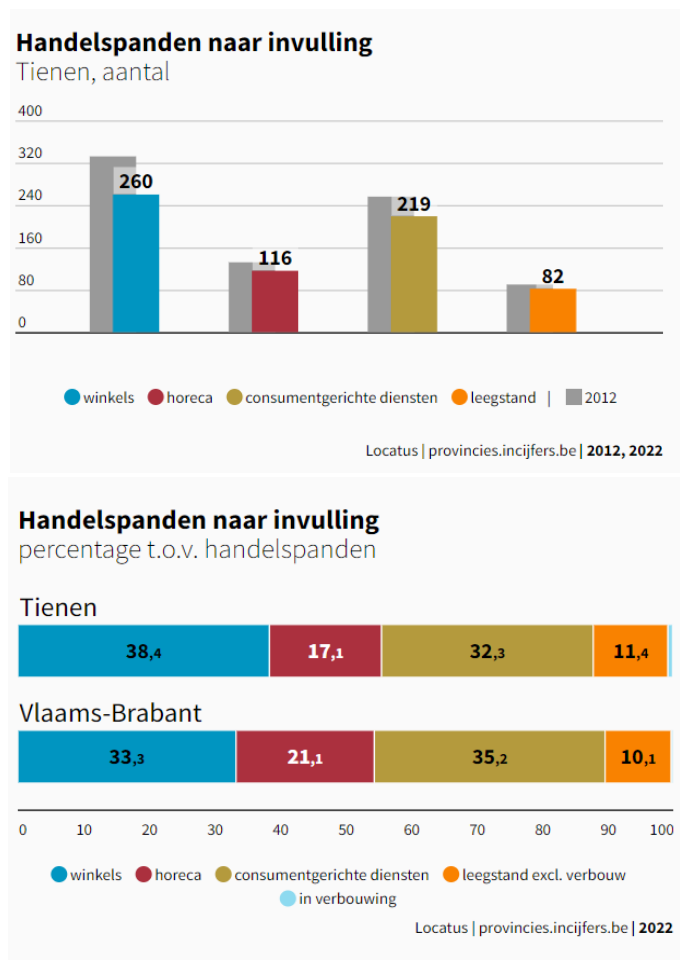
10.4.2. WINKELVLOEROPPVLAKTE DETAILHANDEL TIENEN

Grafiek 11: Winkelvloeroppervlakte detailhandel Tienen:

De afname van de winkelvloeroppervlakte in steden is een tendens die zich overal in Vlaanderen voordoet. Tienen ontkomt niet aan deze algemene tendens. De winkelvloeroppervlakte van de gevulde handelspanden daalde van 85.322 m² in 2012 naar 78.850 m² in 2022.

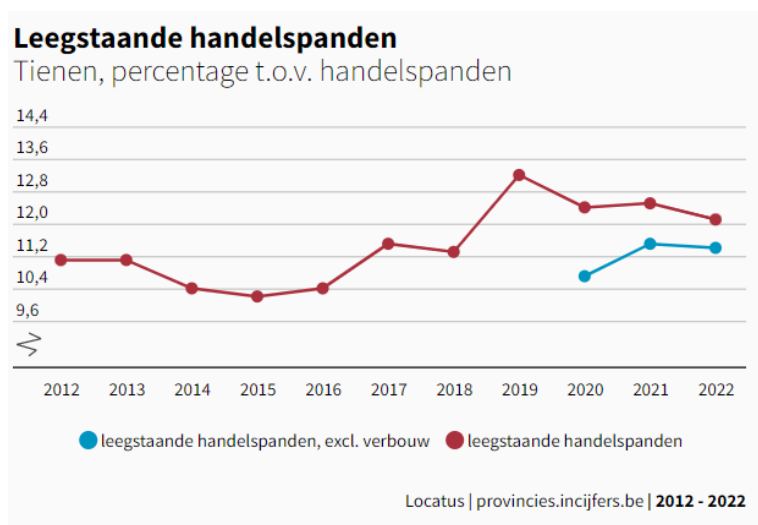
Grafiek 12: Handelspanden naar invulling:

T.o.v. Vlaams-Brabant is het aandeel horeca in Tienen eerder laag. De leegstand is in Tienen iets hoger t.o.v. de gemiddelde leegstandscijfers in Vlaams-Brabant. De rubrieken hieronder gaan hierop dieper in.

10.4.3. LEEGSTAND VAN HANDELSPANDEN IN TIENEN

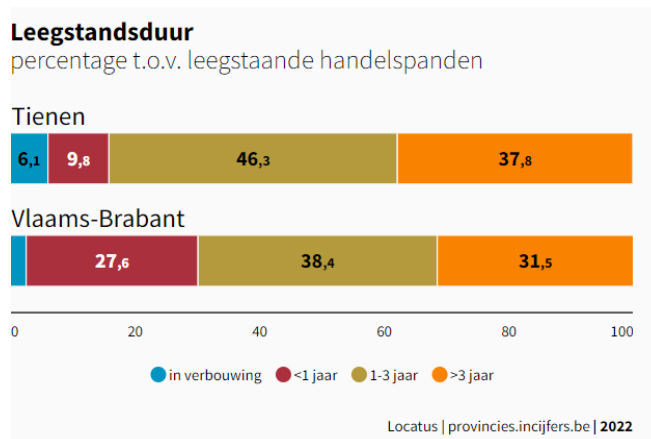
Grafiek 13: Leegstandspercentage van alle handelspanden in Tienen:

Van het totaal aantal handelspanden in Tienen staan er in 2022 **12,1 %** leeg (exclusief verbouw is het leegstandscijfer 11,4%). Het leegstandscijfer exclusief verbouw is in Vlaams-Brabant 10,1%.

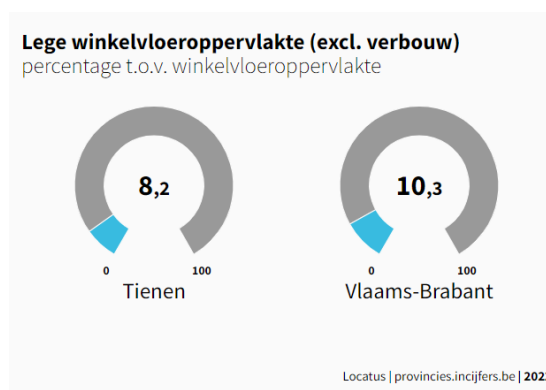
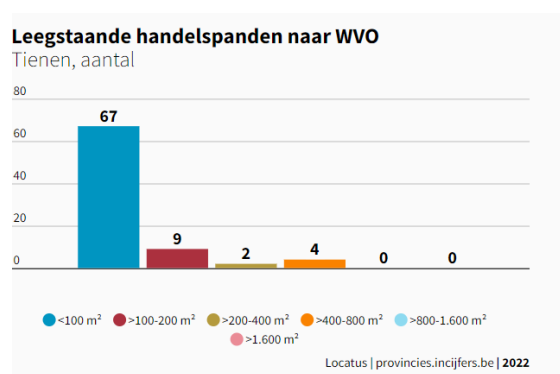
In 2019 was het percentage aan leegstand in Tienen echter hoger. De trend is de laatste jaren lichtjes dalend, maar het percentage aan leegstaande handelspanden blijft wel merkkelijk hoger dan 10 jaar geleden.

Grafiek 14: Leegstandsduur:

De gemiddelde leegstandsduur is in Tienen langer dan in Vlaams-Brabant. Voornamelijk de structurele leegstand (=leegstand langer dan 3 jaar) vormt een aandachtspunt voor het beleid op zowel korte, middellange als lange termijn. Leegstandscijfers zijn steeds een momentopname maar voor de structurele leegstand geldt deze redenering uiteraard niet. De structurele leegstand van handelspanden is dus zeker een aandachtspunt in Tienen.

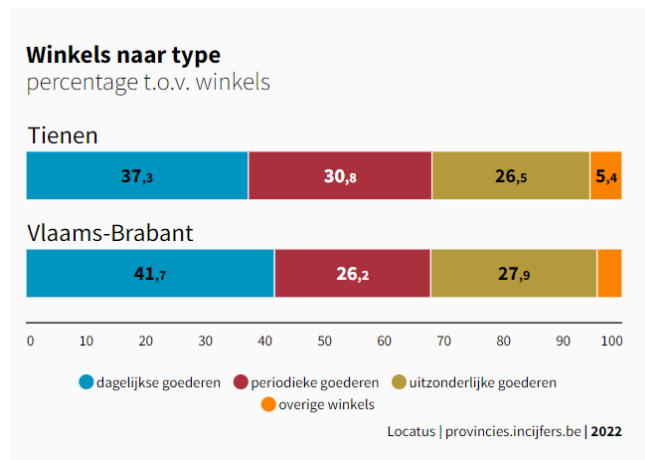
Grafiek 15: Leegstaande handelspanden naar winkelvloeroppervlakte (WVO):

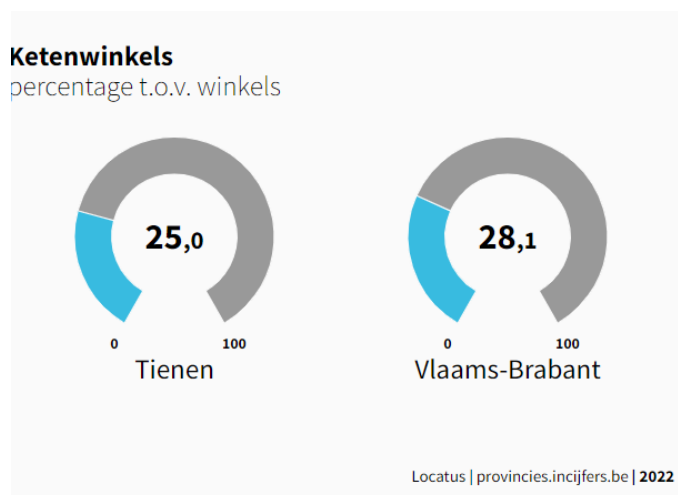
Tienen kent een vrij hoog percentage aan leegstaande handelspanden (12,1 %) maar het is wel belangrijk om deze cijfers in perspectief te plaatsen. Uit de grafiek hierboven blijkt dat het percentage lege winkelvloeroppervlakte t.o.v. de totale winkelopervlakte in Tienen lager is dan deze in Vlaams-Brabant.

10.4.4. HANDELSAANBOD TIENEN

Grafiek 16: Winkels naar type:

Grafiek 17: Ketenwinkels t.o.v. winkels:

10.5. WINKELGEBIEDEN

In Tienen zijn de winkelgebieden veel te veel versnipperd en spreken we van 6 handelsconcentraties:

- centrum Tienen;
- baanconcentratie Ambachtenlaan;
- kernondersteunend Slachthuisstraat;
- baanconcentratie Leuvenselaan;
- kernverzorgend centrum Oplinter;
- kernondersteunend centrum Grimde.

Versterking handelskerngebied

Verspreide bewinkeling en leegstand verhogen het negatief beeld van de handel. Eén van de manieren om dit aan te pakken, is een duidelijke afbakening van het handelskerngebied. Vandaar de keuze van de stad om te investeren in haar stadskerngebied om de binnenstad aantrekkelijker te maken om te wonen, te werken en te winkelen. Hiertoe schreef de stad enkele jaren geleden de studieopdracht ‘versterken van de detailhandel in Tienen’ uit.

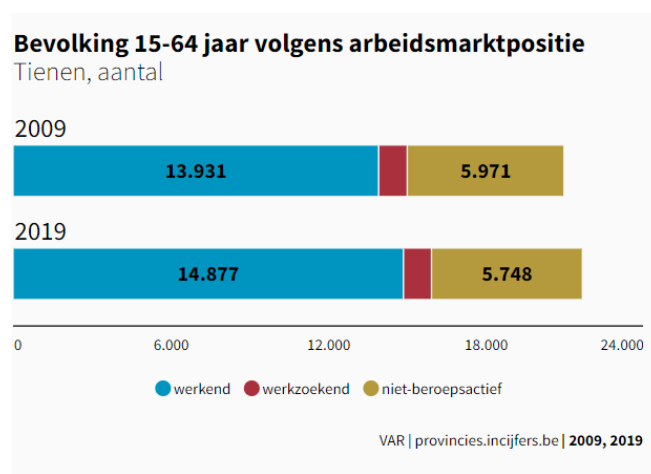
Eenzijds wil de stad het kernwinkelgebied afbakenen en een actieplan opstellen met concrete voorstellen om deze afbakening zichtbaar te maken en gerichte maatregelen te nemen. Het actieplan omvat daarnaast voorstellen om de leegstand tegen te gaan. Handelaars komen in aanmerking voor subsidies van de Vlaamse overheid. Het blijft echter een uitdaging om het actieplan verder te concretiseren en in de praktijk uit te rollen.

Anderzijds wordt erop toegezien dat uitbreidingen van handelsoppervlakten buiten het stadscentrum zo min mogelijk concurrentie vormen voor de detailhandel in het centrum.

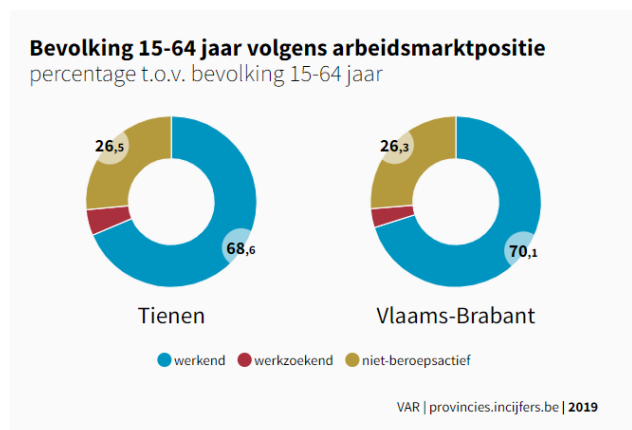
10.6. ARBEIDSMARKT

10.6.1 ARBEIDSMARKTPOSITIE VAN DE BEVOLKING

Grafiek 18: Arbeidsmarktpositie van de bevolking: cijfers Tienen:

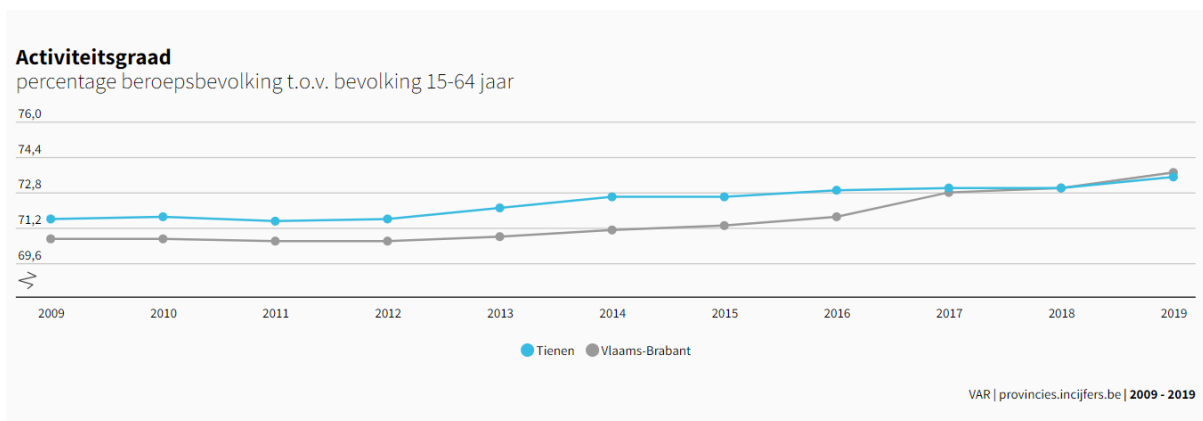
Grafiek 19: Arbeidsmarktpositie van de bevolking: cijfers Tienen in verhouding tot Vlaams-Brabant:

Uit grafiek 19 kan geconcludeerd worden dat het aantal werkenden in Tienen iets lager is dan gemiddeld in Vlaams-Brabant. Het aantal werkzoekenden in Tienen (4,9%) ligt al jaren structureel hoger in Tienen dan gemiddeld in Vlaams-Brabant (3,6%). Dit is een trend die reeds jaren bezig is en die blijkbaar moeilijk om te buigen is.

Grafiek 20: Activiteitsgraad:

De activiteitsgraad geeft de verhouding aan van het aandeel werkenden en werkzoekenden t.o.v. de totale beroepsbevolking.

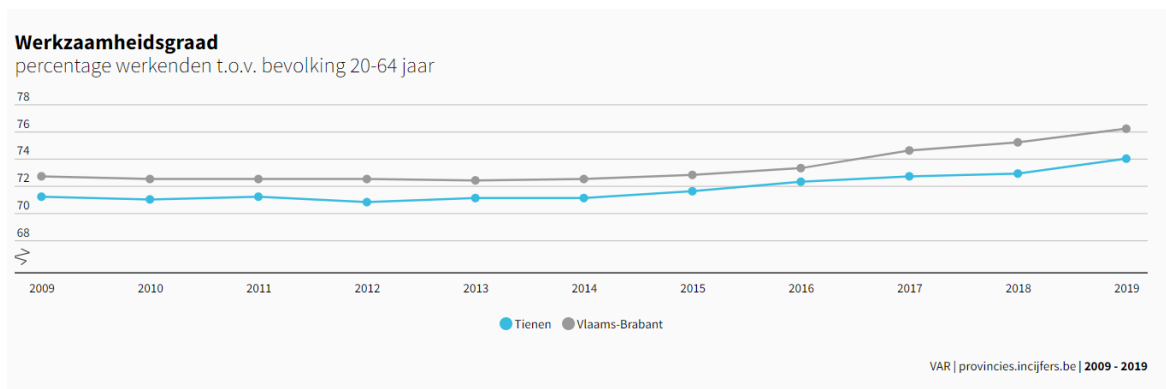

De activiteitsgraad in Tienen ligt bijna op het gemiddelde niveau van de provincie Vlaams-Brabant maar vroeger (van 2009 tot en met 2016) lag de activiteitsgraad in Tienen gemiddeld wel hoger dan deze van de provincie Vlaams-Brabant.

10.6.2 WERKZAAMHEIDSGRAAD

De werkzaamheidsgraad is het aandeel van de werkende bevolking tegenover de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar):

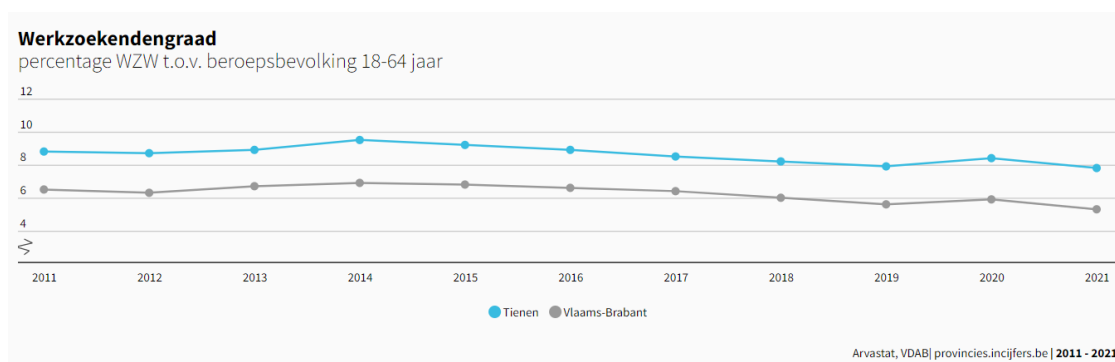
Grafiek 21: Werkzaamheidsgraad in Tienen t.o.v. Vlaams-Brabant:

De werkzaamheidsgraad in Tienen is de laatste jaren in licht stijgende lijn. De werkzaamheidsgraad bij vrouwen ligt nog steeds beduidend lager. Ten opzichte van Vlaams-Brabant is de werkzaamheidsgraad in Tienen evenwel nog steeds beduidend lager en kunnen we niet spreken van een inhaalbeweging.

10.6.3 WERKZOEKENDENGRAAD

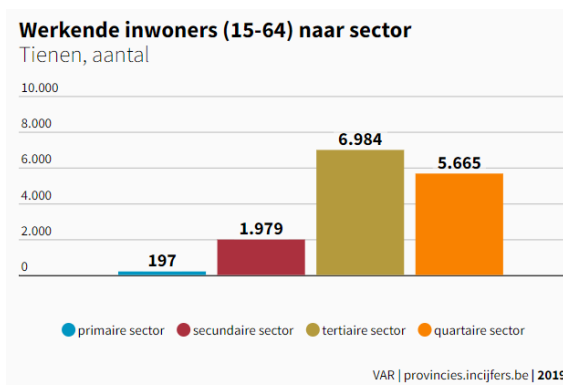
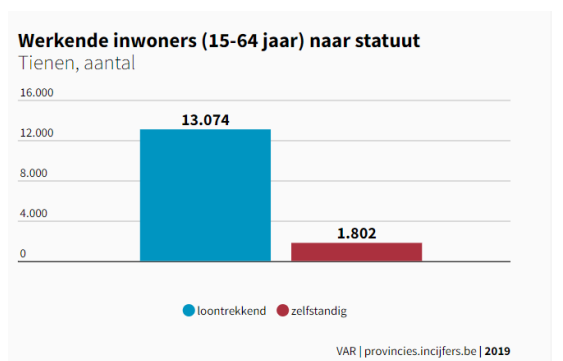
Grafiek 22: Werkzoekendengraad Tienen t.o.v. Vlaams-Brabant:

De werkzoekendengraad (=werkzoekenden zonder werk t.o.v. de som van de werkenden) in Tienen ligt in 2021 met 7,8 % structureel hoger dan de gemiddelde werkzoekendengraad in de provincie Vlaams-Brabant. De werkzoekendengraad in Vlaams-Brabant is in 2021 met 5,8 % echter structureel lager dan het Vlaamse gemiddelde. Tienen kent historisch een hogere werkzoekendengraad in vergelijking met de omliggende steden Aarschot en Diest. Dit komt door de specifieke arbeidsreserve binnen de stad. Zo ligt het aandeel van werkzoekenden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hoger binnen de Tiense werkzoekende populatie. Als gevolg hiervan kent Tienen een hoger aandeel langdurige werkzoekenden en werkzoekenden met een arbeidsbeperking. Ook het aandeel van laaggeschoolde werkzoekenden ligt in Tienen hoger.

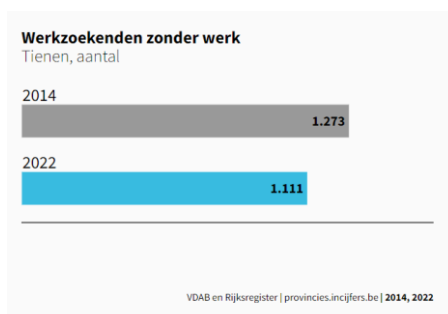
10.6.4 WERKENDEN

Grafiek 23: Aantal werkende inwoners naar statuut:

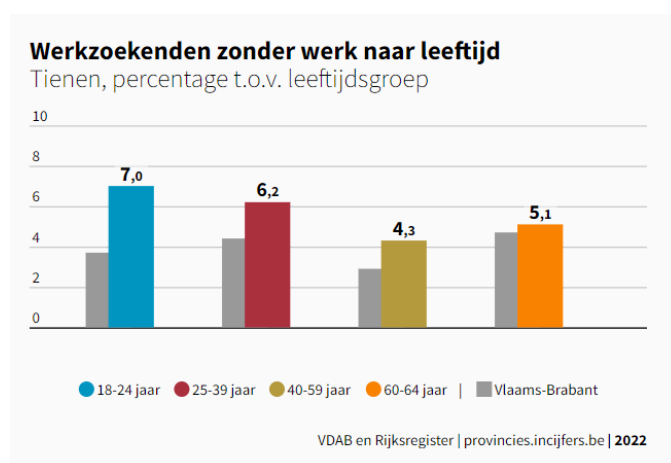
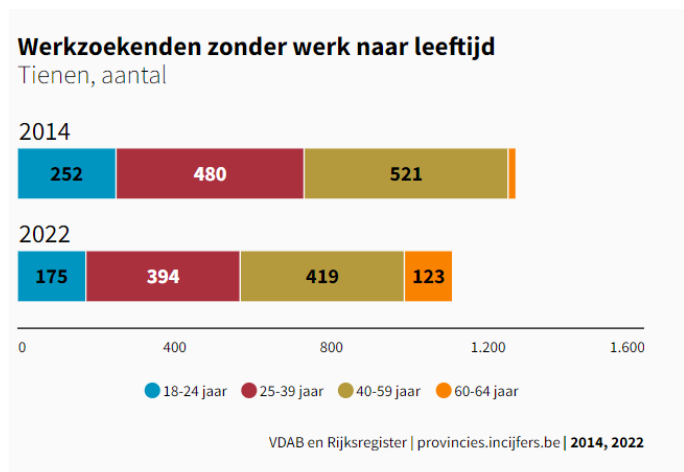

10.6.5 WERKZOEKENDEN ZONDER WERK

Grafiek 24: Aantal werkzoekenden zonder werk:

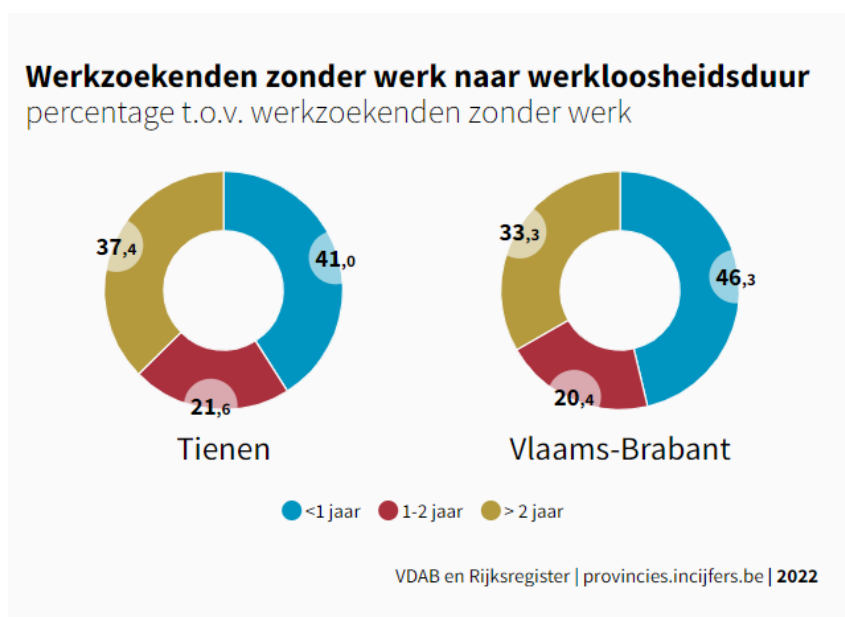

Grafiek 25: Aantal werkzoekenden zonder werk naar leeftijd:

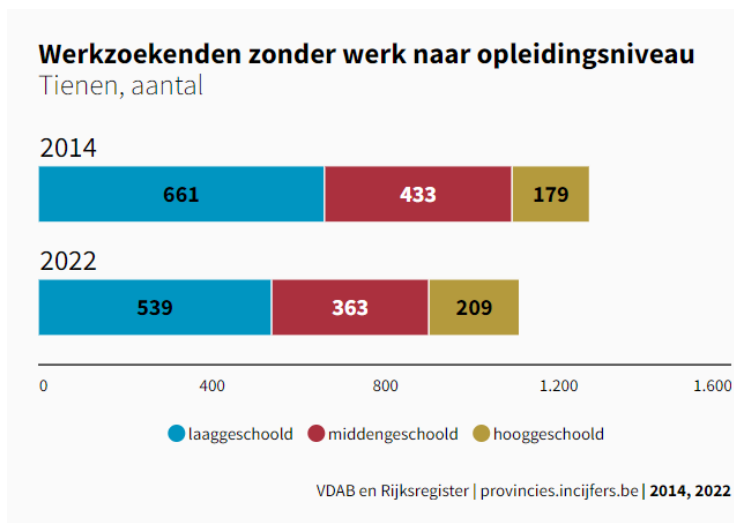
Opvallend in deze statistieken is dat Tienen merkelijk meer jongeren heeft die werkzoekend zijn zonder werk dan gemiddeld in Vlaams-Brabant.

Grafiek 26: Aantal werkzoekenden zonder werk naar werkloosheidsduur:

De structurele werkloosheid blijft een hardnekkig probleem in Tienen. Dit is ook de reden waarom Tienen blijft kampen met een hogere werkzoekendengraad t.o.v. Vlaams-Brabant.

Grafiek 27: Werkzoekenden zonder werk naar opleidingsniveau:

Bij de opdeling naar opleidingsniveau van de werkzoekenden zonder werk in Tienen valt op dat in onze stad de groep van de laaggeschoolden enorm oververtegenwoordigd is.

11. ARMOEDE, ZORG EN GEZONDHEID

11.1 SOCIAAL HUIS

Het samenbrengen van verschillende diensten op één locatie heeft duidelijk drempelverlagend gewerkt, gelet op het aantal bezoekers dat zich dagelijks meldt bij de frontoffice van het Sociaal Huis. Meer dan de helft van de bezoekers heeft een afspraak met een maatschappelijk werker van het OCMW. Ook de diverse ziddagen¹¹ lokken veel bezoekers naar het Sociaal Huis

Doordat het OCMW in het Sociaal Huis beschikt over tien ontvangstlokalen, kan de wachttijd voor cliënten en gebruikers beperkt gehouden worden. Via de frontoffice wordt namelijk iedereen doorverwezen om zo snel mogelijk geholpen te worden door de juiste persoon. In deze lokalen kunnen alle cliënten ontvangen worden in een professioneel kader met maximale garantie voor hun privacy.

© Foto's Steven Massart

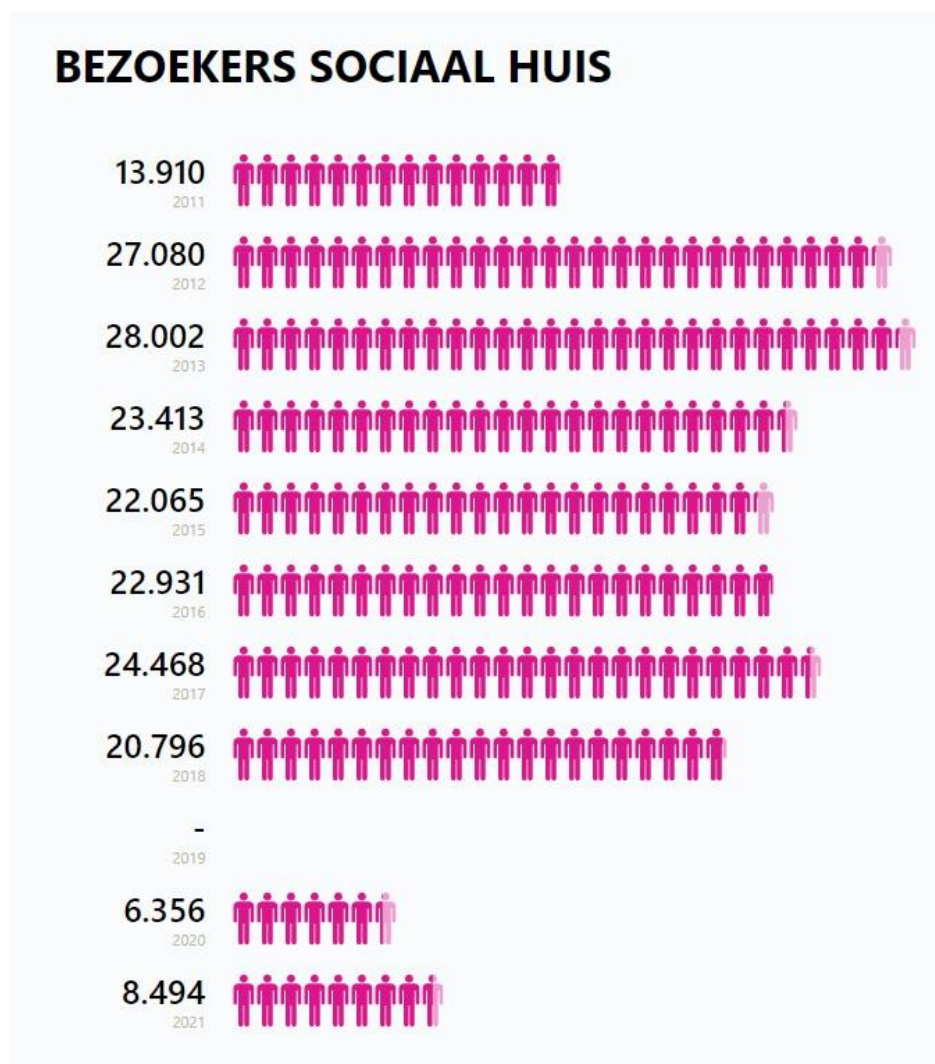
Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezoekersaantallen van het Sociaal Huis. Voor het jaar 2019 zijn er geen gegevens beschikbaar; voor de jaren 2020 en 2021 is het effect van de pandemie overduidelijk.

¹¹ Rijksdienst voor Pensioenen (werknemers), Rijksdienst voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen (zelfstandigen), Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers, Directie-generaal personen met een handicap van de FOD Sociale Zekerheid, Dyzo vzw (begeleiding van zelfstandige ondernemers in moeilijkheden), Vlaams Woningfonds, Huurdersbond

Tabel 1: Overzicht aantal bezoekers Sociaal Huis

Jaar	Bezoekers	Gecumuleerd
2011	13.910	13.910
2012	27.080	40.990
2013	28.002	68.992
2014	23.413	92.135
2015	22.065	114.200
2016	22.931	137.131
2017	24.468	161.599
2018	20.796	182.395
2019	geen gegevens	
2020	6.356	
2021	8.494	

Grafiek 1: Overzicht aantal bezoekers Sociaal Huis

11.2 SOCIAAL BELEID

Wat volgt in de volgende hoofdstukken zijn de cijfers met betrekking tot het OCMW van Tienen. Voor een vergelijking met de provincie Vlaams-Brabant en het Vlaamse Gewest verwijzen we naar het “Rapport Armoede Tienen”.

Dit rapport brengt de bevolking in beeld die zich voor kortere of langere duur in een kwetsbare positie bevindt in de gemeente Tienen. In een eerste deel worden een reeks indicatoren op een rijtje gezet die wijzen op een beperkte financiële armslag. In een tweede deel worden een aantal groepen afgebakend die een verhoogd risico kennen op armoede of sociale uitsluiting.

11.2.1 SOCIALE BIJSTAND

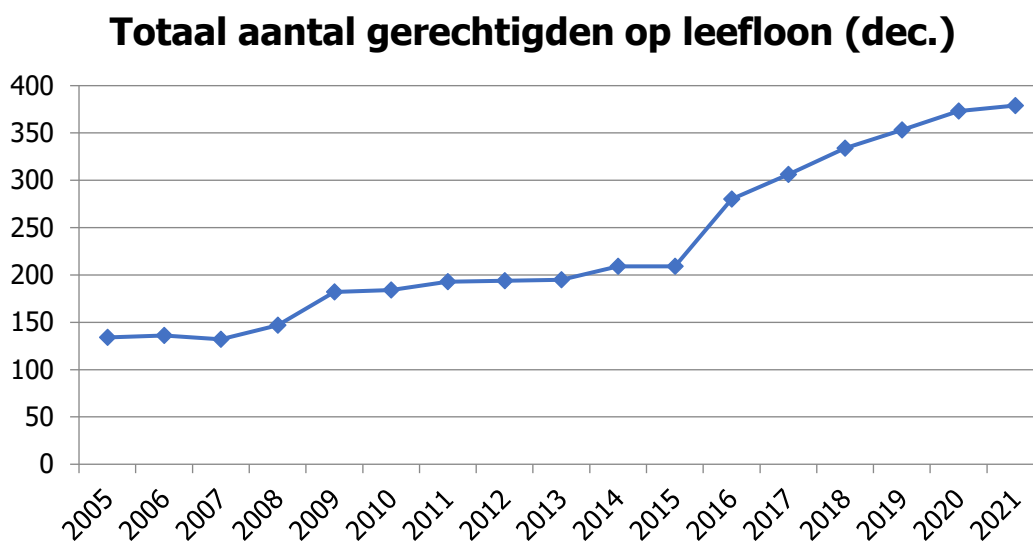
LEEFLOON

De wet op het bestaansminimum werd vanaf 1 oktober 2002 vervangen door de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie. In deze ‘Leefloonwet’ wordt uitgegaan van een individueel recht op een leefloon.

Tabel 2: Overzichtstabel aantal gerechtigden op leefloon per categorie (december)

Omschrijving	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Categorie 1: Samenwonende	43	43	41	52	61	67	71	78	86	89
Categorie 2: Alleenstaande	67	64	72	62	94	104	109	112	120	126
Categorie 3: Persoon met minderjarige kinderen ten laste	61	65	76	74	101	114	121	132	139	146
Tewerkstelling art. 60, §7	17	15	12	16	20	18	29	27	23	16
Geactiveerd leefloon	6	8	8	5	4	3	4	4	5	2
Totaal	194	195	209	209	280	306	334	353	373	379

Grafiek 2: Totaal aantal gerechtigden op leefloon (dec.)

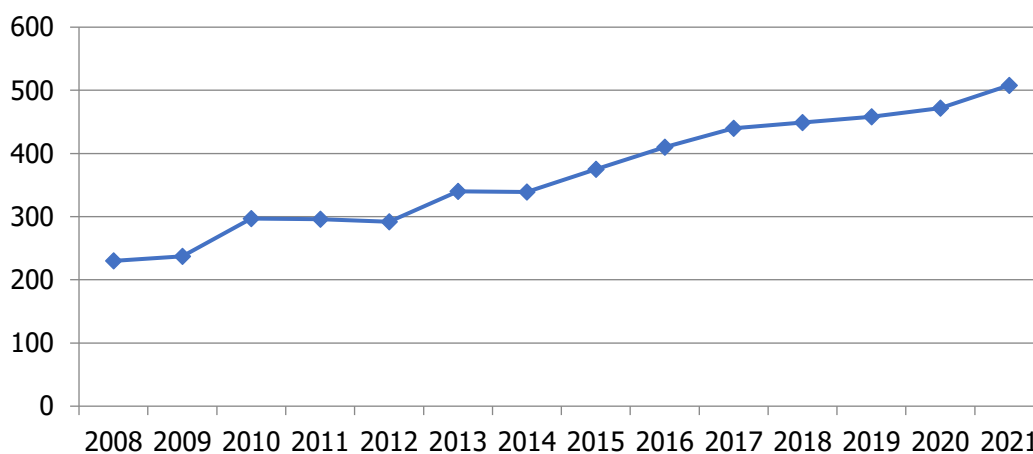
Bovenstaande cijfers geven een momentopname weer, meer bepaald de toestand in december van het betreffende jaar. Onderstaande cijfers van de POD Maatschappelijke Integratie zijn de totaalcijfers per jaar van het aantal leefloontrekkers.

Tabel 3: Totaalcijfers per jaar aantal leefloontrekkers

Leefloon	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tienen	292	340	339	375	410	440	449	458	472	508

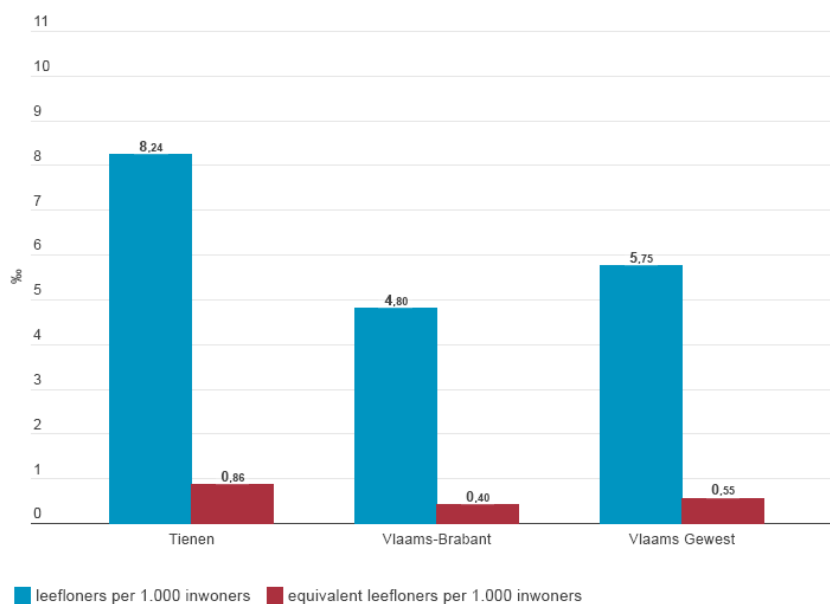
Bron: POD Maatschappelijke integratie

Grafiek 3: Totaal aantal gerechtigden op leefloon

Bron: POD Maatschappelijke integratie

Grafiek | Rechthebbenden van een leefloon en equivalent leefloon (per 1.000 inwoners) (2021)

Bron: POD Maatschappelijke integratie | provincies.incijfers.be

De stijging van het aantal leefloners situeert zich voornamelijk in de categorieën eenoudergezinnen en jongeren (zowel studenten als schoolverlaters). Eenoudergezinnen zijn vaak ook multiprobleemgezinnen. Dit wil zeggen dat ze behalve de financiële tekorten ook vaak de hieraan gelinkte kansarmoede problemen ervaren die zich situeren in alle aspecten van het leven:

- gebrek/nood aan essentiële voorzieningen betreffende:
 - voeding → goedkope, minderwaardige voeding
 - gezondheidszorgen → beperkte medische zorg, hygiëne
 - scholing, vorming, opleiding → nood aan vaardigheden, kwalificaties
 - wonen → sociale huisvesting, dure energie
 - opvoeding → arm aan structuur, motivering, attitude
 - cultuur, ontspanning → beperkt (bv. tot café), geen kansen
- weinig tewerkstellingskansen
 - laaggeschoolden → in minst betaalde jobs, wisselende jobs,
 - geen diploma's → vuil werk, ondergewaardeerd
 - beschutte werkplaatsen
 - geen werk → financiële problemen, schulden
 - vervangingsinkomsten → idem
- oorzaken en gevolgen in sociaal netwerk
 - kinderen groeien op in dezelfde 'sfeer', zijn achtergesteld, worden uitgesloten
 - laag zelfbeeld/weinig zelfvertrouwen
 - regelmatige verhuis; vaak in zwakkere buurten, vereenzaming
 - wisselende relaties; ongewenst zwanger, geplaatste kinderen, alimentatie
 - meer vatbaar voor alcohol-, drugsproblemen, criminaliteit
 - overconsumptie, leningen, schulden
 - gebrek aan zekerheden en veiligheid (ervaren geen steun of bemoediging)
 - druk/controle door begeleidende instanties: OCMW (budgetbeheer, tewerkstelling), politie, rechtbank (onder voogdij), CLB (leerlingenbegeleiding), sociale hulpverleners ('inmenging')

Idealiter zou er aandacht moeten zijn voor en impact op het disfunctioneren van elk deelaspect van de kansarmoede van de cliënt om zo de totale integratie te kunnen bevorderen (zie verder 'Visie').

MISSIE EN VISIE

Eind 2021 keurde de raad voor maatschappelijk welzijn een nieuwe missie en visie op sociaal beleid en dienstverlening goed. De medewerkers van de sociale dienst namen deel aan inspiratiesessies, de antwoorden werden besproken en aangevuld door het beleid en er vond een brainstorm plaats met de leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst (BCSD). Het resultaat is een tekst over de missie en de visie op sociaal beleid in Tienen, die gedragen worden door de verschillende stakeholders.

Missie

De stad Tienen voert een toegankelijk, laagdrempelig en outreachend sociaal beleid en neemt hierin de regierol op in de samenwerking met sociale partners.

Het sociaal beleid ondersteunt alle Tienenaars op weg naar een goede levenskwaliteit. Het versterkt de meest kwetsbaren door hun zelfredzaamheid te verhogen en hen voldoende kansen te bieden (cfr. acties taal en werk in het meerjarenplan 2020-2025).

Visie

Het lokaal bestuur van Tienen streeft naar een **toegankelijke, laagdrempelige** en **outreachinge** werking binnen een **gelijkwaardig, integer** en **objectief** kader.

Zij beschouwt dit als een gedeelde visie met alle Tiense sociale partners die voor **betrokkenheid** zorgt dankzij gemeenschappelijke doelstellingen. Deze visie geldt als **houvast** op beleidsniveau, organisatieniveau en cliëntniveau, en draagt op elk niveau bij aan de **kwaliteit** van en het **vertrouwen** in de werking van de eigen organisatie en de **samenwerking** met andere organisaties.

De visie schept een duidelijk kader waarbinnen het beleid **accenten** kan leggen. In de huidige legislatuur (2020-2025) liggen de accenten op werk (activering), taal, jonge kinderen en ouderen.

De stad hanteert naast het wettelijk kader de volgende uitgangspunten voor de werking van het OCMW:

- **Integrale hulpverlening.**
Het OCMW zorgt voor een integrale hulpverlening voor cliënten en verwijst hulpvragers door naar partners als dit de meest passende vorm van maatschappelijke dienstverlening is. De medewerkers van het OCMW communiceren duidelijk welke hulpverlening men van het OCMW kan verwachten.
- **Preventieve ondersteuning.**
Het OCMW zorgt voor preventieve ondersteuning indien mogelijk.
- **Laagdrempelig.**
*Het OCMW wil drempelverlagend en **outreaching** werken en organiseert zitdagen van sociale partners in het Sociaal Huis.*
- **Gelijke behandeling.**
*Door te handelen overeenkomstig de visie wordt gezorgd voor een **uniforme, duidelijke en gelijkwaardige behandeling** van hulpvragen.*
- **Zelfredzaamheid.**
*Het OCMW wil mensen **versterken**, inzetten op zelfredzaamheid en mensen **kansen bieden**, met het oog op een **menswaardig leven**.*
- **Integratie.**
Het OCMW wil bijdragen aan de integratie van de cliënt in de maatschappij.
- **Begeleiding op maat.**
*Het OCMW streeft naar begeleiding op maat van de cliënt met het oog op integratie en bekijkt het traject van de cliënt vanuit zijn **individuele mogelijkheden en beperkingen**.*

Om deze missie en visie te vertalen naar de praktijk werd een verandertraject opgezet voor de sociale dienst. Het doel hiervan is te komen tot een dienstverlening die in lijn is met de vooropgestelde missie en visie, efficiënt werken maximaal mogelijk te maken en wendbaar te zijn als organisatie, zodat snel geschakeld kan worden bij maatschappelijke veranderingen die een impact kunnen hebben op de sociale dienst.

11.2.2 LOKAAL OPVANGINITIATIEF

SITUATIESCHETS

Het OCMW van Tienen ging in april 2000 van start met de organisatie van een systeem van materiële opvang, het Lokaal Opvanginitiatief. Daarbij huurt het OCMW Tienen huizen en appartementen om er asielzoekers in onder te brengen. Het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil) reguleert de modaliteiten van de opvang en staat in voor de subsidiëring van het Lokaal Opvanginitiatief.

In navolging van de beslissing van de gemeenteraad d.d. 25 november 2021 werd de LOI-werking volledig stopgezet om zo tijd en middelen maximaal te besteden aan de wettelijk verplichte kerntaken van het OCMW en aan de prioriteiten die met betrekking tot sociaal beleid werden vooropgesteld in het meerjarenplan. De huurcontracten voor de wooneenheden werden gefaseerd opgezegd en de conventie met Fedasil werd opgezegd met ingang van 1 juni 2022.

CIJFERGEGEVENS

EVOLUTIE OPVANGPLAATSEN, BEZETTINGSGRAAD

Tabel 4: Overzicht evolutie opvangplaatsen

Jaar	Aantal wooneenheden	Aantal opvangplaatsen	Bezettingsgraad
2008	13	47	87,3%
2009	13	47	Niet gekend
2010	13	47	Niet gekend
2011	13	47	Niet gekend
2012	13	47	Niet gekend
2013	16	56	76,4%
2014	15	51	75,5%
2015	9	30	82,6%
2016	12	46	72,1%
2017	12	46	68,3%
2018	12	46	66,0%
2019	5	26	81,9%
2020	5	26	54,1%
2021	5	26	57,6%
2022	5	26	12,2%

11.2.3 TRANSITWONINGEN

SITUATIESCHETS

In het kader van het Sociaal Impulsfonds 2000-2002 werd dit project goedgekeurd. Vanuit de vaststelling dat we geregeld geconfronteerd worden met personen die dakloos zijn, werd geopteerd voor de uitbouw van transitwoningen in Tienen.

Er werden voor het eerst een gebruikswijzer en gebruiksovereenkomsten opgemaakt en goedgekeurd door de raad voor maatschappelijk welzijn op 8 mei 2001. Ondertussen beschikt het OCMW van Tienen over 6 transitwoningen (ook wel noodwoningen of doorgangswoningen genoemd).

Een transitwoning is een woning die het OCMW voor een korte periode ter beschikking stelt aan personen die zich in een staat van behoefte bevinden en (omwille van omstandigheden buiten hun wil om) geen onderdak hebben. Dit kan bijvoorbeeld omwille van een woningbrand, waterschade, een gezinsconflict, acuut woongevaar in de huidige woonst, enz.

Alvorens iemand in een noodwoning ondergebracht wordt, gaat de maatschappelijk werker steeds na of de persoon in kwestie beschikt over een sociaal netwerk dat tijdelijke opvang kan bieden en of er beschikbare plaatsen zijn in centra voor crisisopvang.

Indien de conclusie is dat er geen andere opvangmogelijkheden zijn en dat de persoon in kwestie in aanmerking komt voor een noodwoning, kan deze na goedkeuring door de voorzitter (en/of het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst) en na de ondertekening van een huishoudelijk reglement en gebruikersovereenkomst worden ondergebracht in de noodwoning. Momenteel bedraagt de gebruikersvergoeding voor de noodwoningen € 20/dag. In deze prijs zit het verbruik van de nutsvoorzieningen inbegrepen.

In 2021 werden 4 appartementen in het politiegebouw gelegen te Gilainstraat 109 ingericht als noodwoningen. Deze woningen werden in gebruik genomen in april 2019. Het betreft volgende woningen:

- Gilainstraat 109 bus 2: maximum 4 personen
- Gilainstraat 109 bus 3: maximum 6 personen
- Gilainstraat 109 bus 5: maximum 6 personen
- Gilainstraat 109 bus 6: maximum 4 personen

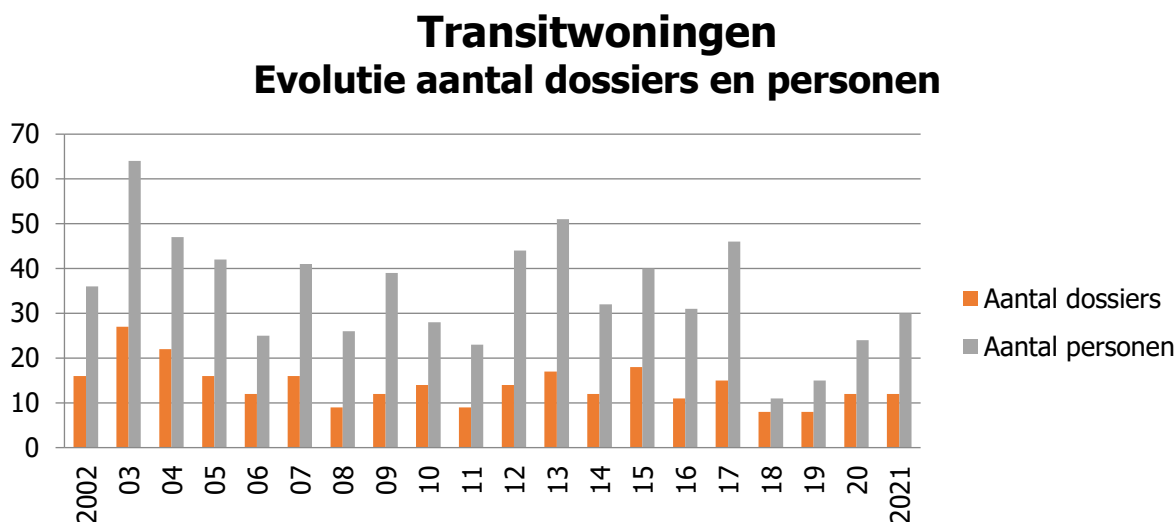
Sinds mei 2021 werd eveneens de woning gelegen te Oude Leuvensestraat 97 (een gewezen LOI-woning) de facto als noodwoning gebruikt.

TRENDS 2002-2019

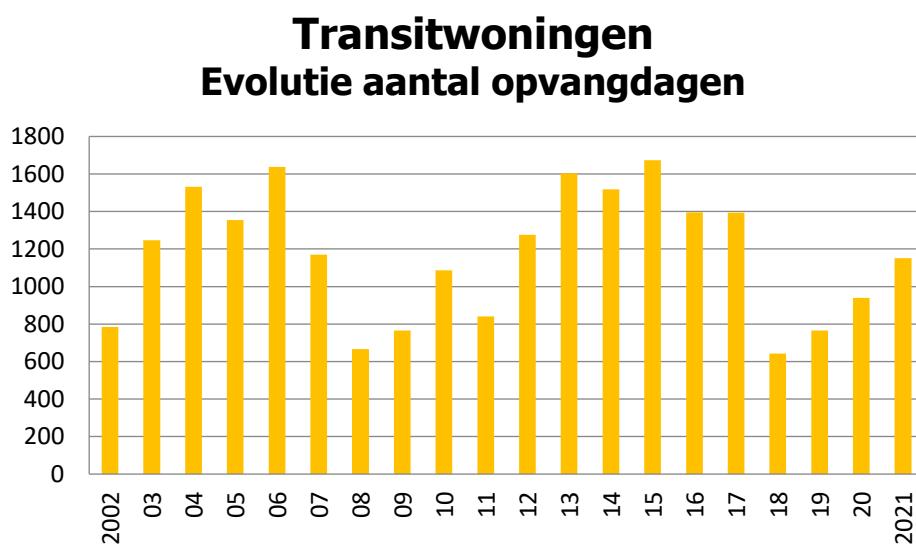
Tabel 5: Overzicht bewoners transitwoningen

Jaar	Aantal dossiers	Aantal personen	Aantal dagen opvang	Bezettingsgraad
2002	16	36	784	80,1
2003	27	64	1.247	85,4
2004	22	47	1.532	80,9
2005	16	42	1.354	61,8
2006	12	25	1.638	74,8
2007	16	41	1.170	53,4
2008	9	26	666	30,4
2009	12	39	765	41,9
2010	14	28	1.086	59,5
2011	9	23	840	46,0
2012	14	44	1.276	58,3
2013	17	51	1.603	73,2
2014	12	32	1.518	63,9
2015	18	40	1.673	76,4
2016	11	31	1.396	63,7
2017	15	46	1.393	76,3
2018	8	11	642	37,4
2019	8	15	766	47,2
2020	12	24	939	64,0
2021	12	30	1152	67,6

Grafiek 5: Transitwoningen: Evolutie aantal dossiers en personen

Grafiek 6: Transitwoningen: evolutie aantal opvangdagen

CIJFERS KALENDERJAAR 2021

In 2021 waren er in totaal 12 dossiers transitwoning, waarbij in totaal 30 personen betrokken waren.

In totaal werden er 1.152 dagen opvang gerealiseerd, wat een bezetting van 67,56% betekent van de beschikbare capaciteit.

Grafiek 7: Overzicht van de bewoners in 2021

Omschrijving	Aantal
Alleenstaande	5
Eenoudergezin	4
Echtpaar zonder kinderen	0
Echtpaar met kinderen	2
Samenwonenden	1
TOTAAL	12

11.2.4 ACTIVERING EN TEWERKSTELLING

ARTIKEL 60

Om personen, gerechtigd op een leefloon, optimale kansen te geven op een volwaardige re-integratie in onze samenleving, is tewerkstelling een belangrijke ingangspoort. Artikel 60, §7 van de OCMW-wet voorziet een kader van sociale tewerkstelling onder begeleiding van een maatschappelijk werker en dit alles met het oog op doorstroom naar het normaal economisch circuit (NEC).

In 2021 stelde het OCMW van Tienen 32 personeelsleden in het kader van artikel 60, §7 tewerk (in 2020 waren dit er 42).

Om deze personeelsleden in de beste omstandigheden te kunnen tewerkstellen, wordt samengewerkt met andere participanten: vzw Blankedale, de Zorggroep Alexianen Tienen, Champignola BVBA, De Hartjes, De Winning, Delta vzw, Hestia vzw, IGO-Leuven, vzw De Kringwinkel Hageland (winkel én sorteercentrum), KDV Ooievaarsnest, Spit vzw, de sportdienst van de stad Tienen, de technisch uitvoerende diensten van de stad Tienen, Tuinaanleg Laenen, SVK WoonregT vzw, WGC Vierkappes, WZC Keienhof, vzw Mobiel, Emino vzw, VELO vzw, RZ Heilig Hart ziekenhuis Tienen, A.N.T. bvba, bvba Charter (Pizza Hut), iTEK nv, Party Eventing, Kleine Kauter, Riso en Vigiliae. Op die manier konden personen in diverse werkplaatsen tewerkgesteld worden, in functie van hun eigen mogelijkheden en interesses, onder begeleiding van gemotiveerde verantwoordelijken en in continu overleg met de sociale dienst van het OCMW Tienen.

Het gaat hier duidelijk om een investering in mensen, die dankzij deze tewerkstelling opnieuw een groter gevoel van eigenwaarde krijgen, kunnen ontsnappen aan de negatieve spiraal van schulden en onbetaalde rekeningen, de kans krijgen hun gezin een menswaardig bestaan te verzekeren en hun kinderen te laten studeren. Heel belangrijk is en blijft het feit dat deze personen, en dus ook hun gezinsleden, een kans krijgen op een volwaardige re-integratie in onze samenleving.

Sinds 1 januari 2017 kadert artikel 60, §7 binnen het project Tijdelijke Werkervaring, wat een VDAB-bevoegdheid is. Telkens is het doel een opstap en doorstroom naar het normaal economisch circuit. In het kader hiervan is het team Tewerkstelling continu op zoek naar privéwerkgevers die openstaan voor een tewerkstelling via artikel 60, §7. Een privéwerkgever zorgt voor een realistische voorstelling van de verwachtingen op de arbeidsmarkt. Daarnaast is de kans op doorstroming na een tewerkstelling via artikel 60, §7 ook veel groter.

Naast de begeleidingen van artikel 60, §7-tewerkstellingen wordt ook aandacht besteed aan sollicitatiebegeleidingen, contacten met VDAB en andere netwerkpartners. Er wordt intensief begeleidt naar verschillende tewerkstellingsmogelijkheden, zoals reguliere tewerkstelling, interimwerk, opleidingen, IBO-tewerkstelling, maatwerkbedrijven, wijkwerken, vrijwilligerswerk, ...

In 2021 is het OCMW van Tienen er in geslaagd om 36 cliënten toe te leiden naar een betaalde tewerkstelling in het normaal economisch circuit en het sociaal economisch circuit. In 2020 waren dit er 34 en in 2019 55. De invloed van de coronapandemie was duidelijk merkbaar, zowel in de reguliere als de artikel 60, §7-tewerkstellingen.

Het mag duidelijk zijn dat het team Tewerkstelling veel inspanningen heeft geleverd om tot dit resultaat te kunnen komen. Intussen wordt het team ook steeds meer bevraagd door:

- het beleid: vanuit het bijzonder comité voor de sociale dienst (BCSD) wordt van de cliënten een inzet gevraagd richting activering. De stappen die zij daarin zetten, worden begeleid door het team tewerkstelling. Dit houdt o.m. in cliënten ontvangen voor een intakegesprek, hun competenties screenen, cv's opstellen, sollicitatiebrieven schrijven, actief solliciteren met de cliënten, hen opstarten in het kader van artikel 60.
- de VDAB: het verhaal van de Tijdelijke Werkervaring (TWE) betekent een grotere administratieve dossierlast voor het team. Er wordt een dubbele registratie gevraagd, er moet vaker geëvalueerd

worden, POP's¹² moeten worden opgemaakt en cliënten dienen ook na afloop van de tewerkstelling als artikel 60 verder begeleid te worden naar werk. Ook het actief op zoek gaan naar extra werkplaatsen (bij voorkeur privéwerkgevers) vergt een grote tijdsinvestering. Daarnaast is er ook een constante zoektocht naar nieuwe mogelijke samenwerkingsovereenkomsten, want een groter aanbod van werkplaatsen maakt het mogelijk om gerichter mensen te plaatsen en in te zetten op de competenties en mogelijke doorstroom.

- de collega's: het team wordt bevestigd om actief inzetbare maar ook de 'restgroep' van niet-toeleidbare cliënten naar betaald werk te activeren (bv. met vrijwilligerswerk). Het opstarten, opvolgen, evalueren en opbouwen van onbetaalde arbeid om zo een doorstart te kunnen maken naar bv. wijkwerken, artikel 60, enz. is erg tijdsintensief.

Het team Tewerkstelling bestaat momenteel uit 1,8 voltijdse equivalenten. Dat maakt het aanhouden van de huidige taken reeds zeer moeilijk, laat staan dat er ruimte is om in te zetten op nieuwe projecten (bv. de projectoproepen vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF) m.b.t. activering), op modules rond arbeidsattitudes, op het aanbieden van groepswerkingen, het zoeken van nieuwe werkplaatsen, enz.

REGIEROL SOCIALE ECONOMIE & WERK (SE&W)

De regierol SE&W werd door de Interlokale Vereniging Zuidoost Hageland opgenomen in 2021 met de stad Tienen als trekker van de regierol.

Activiteiten die onder een regierol vallen zijn:

- Omgevingsanalyse: actoren bevragen op alle relevante informatie om een goed en omvattend beeld van de lokale situatie te verkrijgen.
- Visievorming en beleidsplanning: stimuleren van visievorming en gemeenschappelijke beleidslijnen uitzetten voor het geheel van de betrokken actoren.
- Netwerking: organiseren van samenwerking, actoren mobiliseren en inspireren om bij te dragen aan de beleidsplannen, afstemmen van de verschillende maatregelen en acties.
- Verantwoording van het handelen en de resultaten van het geheel, toezicht houden op de inzet en de inbreng van actoren alsook terugkoppelen van de resultaten.

De regierol SE&W werkt rond 3 pijlers;

1. de lokale uitdagingen en lokale partners op het vlak van sociale economie en werk in kaart brengen;
2. het overleg, de samenwerking en de netwerking tussen die partners bevorderen;
3. een beleidsvisie en beleidsdoelstellingen ontwikkelen over de sociale economie en over de tewerkstelling van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de reguliere en de sociale economie.

In 2021-2022 werden er verschillende acties rond sociale economie georganiseerd. Om deze acties te kunnen uitwerken werd een Interlokale Vereniging opgericht met stad Tienen als beherende gemeente. De Interlokale Vereniging Zuidoost Hageland werd in 2019 opgericht en bestaat uit 7 lokale besturen uit de regio Zuidoost Hageland: Tienen, Hoegaarden, Geetbets, Linter, Kortenaken, Landen en Zoutleeuw. Die gemeenten slaan de handen in elkaar om bruggen te bouwen naar de arbeidsmarkt. Via netwerking en samenwerking met relevante partners wil de Interlokale Vereniging werken in eigen streek promoten en de opleidingsmogelijkheden in de regio verder bekendmaken.

Een overzicht van de verschillende acties:

- Op 15 oktober 2021 organiseerde de Interlokale Vereniging in samenwerking met Voka de herlancering van het Talentenplatform. Het Talentenplatform is een netwerkplatform voor bedrijven en organisaties

¹² POP's zijn Persoonlijke Ontwikkelingsplannen, dewelke een uniek beeld geven van de doelstellingen en competenties van onze cliënten in beeld moeten brengen om zo het traject af te stemmen op elk individu.

uit de reguliere en sociale economie, maar daarnaast ook een platform voor onderwijsinstellingen en tenderpartners. We gebruiken het platform om diverse thema's te bespreken en vooral om in contact te staan met elkaar. Op deze manier houden we een mooi overzicht van wat de noden en opportuniteiten zijn van partners uit de regio Zuidoost Hageland.

- Een van de opgelegde acties vanuit de Vlaamse overheid binnen de regierol sociale economie en werk was om een samenwerkingsovereenkomst te maken tussen VDAB en de Interlokale Vereniging Zuidoost Hageland. Deze werd in 2021 opgemaakt en ook ondertekend door VDAB en de zeven lokale besturen van de ILV ZO-Hageland. In deze samenwerkingsovereenkomst staan verschillende acties rond het bevorderen van tewerkstelling in de regio, waaronder het organiseren van de Jobbeurs.
- In samenwerking met VDAB, UNIZO en Voka werd op maandag 23 mei '22 een grootschalige jobbeurs georganiseerd in de Manege in Tienen. De Jobbeurs die de Interlokale Vereniging Zuidoost Hageland organiseerde op 23 mei '22 in Tienen heeft zijn effect niet gemist: van de 18 personen die dankzij de beurs effectief een job vonden, zijn er vijf maanden later nog altijd 13 aan de slag.
- Op 6 september '22 stapte de ILV ZO-Hageland in het project Jobroad. In samenwerking met partners als Voka, VDAB en Travi ontvouwde JobRoad het netwerkproject 'Integratie door werk'. De missie van de ivzw JobRoad is dat elke kwetsbare persoon in de samenleving het fundamenteel recht heeft om volwaardig te participeren aan het maatschappelijk leven. De oorzaak van de kwetsbaarheid doet er niet toe: een andere origine, al dan niet tijdelijke omstandigheden, ingrijpende maatschappelijke veranderingen, enz. Bedrijven ontmoeten via JobRoad nieuw talent volgens 'blind hiring'. Op die manier worden er kansen gecreëerd op basis van het gesprek en motivatie, in plaats van het cv.
- Bij de opstart van de ILV ZO-Hageland werd ook een stuurgroep aangesteld en in 2022 werd er daarnaast ook een werkgroep opgestart om de acties mee te helpen coördineren en om ervoor te zorgen dat er een vlotte communicatie is doorheen de zeven lokale besturen die deel uitmaken van de ILV ZO-Hageland.
- Volgens de 'Barometer Digitale Inclusie' van de Koning Boudewijnstichting (2020) ervaren mensen in een kwetsbare positie in de samenleving een hoger risico op digitale uitsluiting. Deze kloof is aanwezig op verschillende vlakken. Zo hebben mensen in een kwetsbare positie een ongelijke toegang tot technologie zoals een laptop of internetverbinding. Ook beschikken ze vaak over minder digitale vaardigheden waardoor ze minder gebruik maken van e-dienstverlening. De Vlaamse overheid wil kwetsbare groepen meekrijgen in de digitaliseringsgolf door de oprichting van digibanken. De ILV ZO-Hageland diende hun e-inclusie dossier in en is momenteel wachtende op de feedback van de Vlaamse overheid. Het e-inclusieproject DiGiTAAL staat voor een kwaliteitsvolle dienstverlening in de gemeenten Tienen, Landen, Hoegaarden, Linter, Zoutleeuw, Kortenaken en Geetbets. Het project vertrekt vanuit de (digitale) noden van de bevolking, met specifieke aandacht voor de digitaal kwetsbare doelgroepen van senioren, niet-werkende werkzoekenden, anderstalige nieuwkomers en kansarmen, en zal getrokken worden door de Interlokale Vereniging Zuidoost-Hageland met stad Tienen als promotor.

Elk jaar herevalueren we de gekozen acties binnen de regierol sociale economie en werk en passen we deze toe in de regio Zuidoost Hageland.

11.2.5 SCHULDBEMIDDELING

De dienst schuldhulpverlening doet aan schuldbemiddeling, budgetbegeleiding en -beheer en geeft informatie en advies rond collectieve schuldenregeling.

Schuldbemiddeling is een hulpverlening die verstrekt wordt met het oog op het tot stand brengen van een regeling tussen de cliënt en zijn schuldeiser(s) over de wijze van betaling van de schuldenlast van de schuldenaar. Binnen schuldbemiddeling wordt ook de gegrondheid en verjaring van schulden nagekeken.

Budgetbegeleiding en -beheer zijn twee vormen van financiële educatie die aangeboden worden met als doel het leren beheren van de inkomsten en uitgaven. In geval van budgetbegeleiding beheren cliënten zelf hun budget, maar ze worden bijgestaan met advies en ondersteuning. Budgetbeheer is een vorm van hulpverlening waarbij het beheer van de gelden van de cliënt/gezin geheel of gedeeltelijk wordt overgelaten aan de erkende instelling voor schuldbemiddeling.

Collectieve schuldenregeling is een gerechtelijke procedure voor structurele schuldproblemen. Het doel is om in de mate van het mogelijke de schulden af te betalen waarbij de cliënt/het gezin tijdens die afbetalingsperiode toch nog menswaardig kan leven. De dienst schuldhulpverlening maakt voor mensen met beperkte administratieve vaardigheden de verzoekschriften voor het aanvragen van deze procedure.

Om erkend te blijven als instelling voor schuldbemiddeling moet een aantal verplichtingen nageleefd worden. Eén daarvan is de basisregistratie. Elk jaar moeten de 332 erkende instellingen voor schuldbemiddeling in Vlaanderen uiterlijk op 28 februari cijfergegevens bezorgen betreffende het aantal gezinnen dat bij hen in budget- en of schuldhulpverlening was in het voorbije werkjaar.

De gecentraliseerde verwerking van deze gegevens van de basisregistratie door de Vlaamse Overheid via SAM (Steunpunt Mens en Samenleving vzw) leidt jaarlijks tot een rapport dat een globaal overzicht verschaft van het aantal gezinnen dat in budget- en/of schuldhulpverlening was bij de 332 erkende instellingen voor schuldbemiddeling in Vlaanderen. Deze kwantitatieve gegevens zijn niet alleen zinvol voor de beleidsmakers maar ook voor de betrokken instanties die dit kunnen aanwenden om hun preventie- en hulpverleningsbeleid efficiënter te organiseren.

De basisregistratie heeft tot doel een zicht te krijgen op het aantal gezinnen dat het voorbije werkjaar in begeleiding was bij de erkende instellingen voor schuldbemiddeling. Een gezin kan maar onder één rubriek worden geregistreerd. Als voor een gezin meerdere hulpverleningsmodules werden ingezet, wordt dat gezin geregistreerd in de rubriek waar alle ingezette modules vermeld staan.

Tabel 6: Overzicht aantal dossiers in het kader van schuldbemiddeling

Jaar	Dossiers behandeld	Dossiers afgerond
2021	485	89
2020	527	75
2019	566	97
2018	663	190
2017	707	144
2016	671	105
2015	765	140
2014	698	169

De reden van de vermindering van het aantal dossiers in 2021 lag onder andere aan de manier van registreren. De Vlaamse overheid vroeg om eenmalige tussenkomsten in schulddossiers niet meer te registreren als schuldbemiddeling. Ook de dossiers leefloon waarvoor er louter inhoudingen gedaan worden voor vaste kosten en/of schulden worden aanzien als administratieve tussenkomsten en niet als budgetbegeleidingen. Ook tussenkomsten via de Lokale Adviescommissie mogen niet meer opgenomen worden.

Ook het aantal dossiers dat werd behandeld in 2021 ligt lager dan in 2020. Desondanks blijft onze wachttijd even lang, namelijk ongeveer 3 maanden. Dit heeft volgende oorzaken:

- de dossiers zijn veel complexer geworden;
- we doen zelf meer onderzoek van de kredietovereenkomsten, omdat we hierin meer expertise hebben;
- verschillende medewerkers zitten in allerlei werkgroepen die veel tijdsinvestering vragen;
- we worden belast met veel bijkomende externe taken, waardoor de tijd voor hulpverlening vermindert;

- het aantal personeelsleden dat budgetbeheer en -begeleiding deed is in de loop van 2021 gedaald met 2 VTE;
- er wordt meer ingezet op afbouw van budgetbeheeren: dit is een tijdsintensief traject.

Tot slot is en blijft het een misvatting dat alleen personen die te veel geld uitgeven in schuldbemiddeling terechtkomen. Uit onderzoek van SAM (Steunpunt Mens en Samenleving vzw) blijkt dat vooral tegenslag de rode draad is. Mensen die geconfronteerd worden met ziekte, hun werk verliezen of alleen komen te staan, ontvangen een lager inkomen en kunnen zo hun kosten niet meer betalen. Het is zeker niet eenvoudig om een schuldenlast aan te pakken. Het vraagt veel inspanningen van de cliënt, maar het vooruitzicht op een nieuwe start werkt motiverend. De maatschappelijk werker zoekt, in samenspraak met de cliënt, naar mogelijkheden om de inkomsten te verhogen en mogelijkheden om te besparen. Hierbij wordt er steeds rekening gehouden met de menselijke waardigheid.

Tabel 7: Basisregistratie - OCMW Tienen

<i>Gezinnen waarvoor het voorbije werkjaar geen procedure collectieve schuldenregeling liep</i>					
	2017	2018	2019	2020	2021
A.1: budgetbegeleiding (uitsluitend)	152	140	52 ¹³	39	17
A.2: budgetbeheer (uitsluitend)	162	149	153	153	145
A.3: budgetbegeleiding en budgetbeheer	4	8	9	9	10
A.4: schuldbemiddeling (uitsluitend)	33	37	46	50	48
A.5: schuldbemiddeling en budgetbegeleiding	24	27	24	22	16
A.6: schuldbemiddeling en budgetbeheer	125	123	121	110	113
A.7: schuldbemiddeling, budgetbegeleiding en budgetbeheer	2	3	0	4	4
	502	487	405	387	353
<i>Gezinnen waarvoor het voorbije werkjaar een procedure collectieve schuldenregeling liep</i>					
	2017	2018	2019	2020	2021
C.1: in combinatie met budgetbegeleiding	7	6	11	7	9
C.2: in combinatie met budgetbeheer	82	59	58	40	27
C.3: in combinatie met budgetbegeleiding en budgetbeheer	3	3	2	2	1
C.4: in combinatie met schuldbemiddeling	10	14	7	6	7
C.5: in combinatie met schuldbemiddeling en budgetbegeleiding	6	4	5	1	2
C.6: in combinatie met schuldbemiddeling en budgetbeheer	96	88	76	80	85
C.7: in combinatie met schuldbemiddeling, budgetbegeleiding en budgetbeheer	1	2	2	4	1
	205	176	161	140	132
Totaal aantal dossiers schuldhulpverlening:	707	663	566	527	485

¹³ Voor 2019 werden de dossiers leefloon waarop inhoudingen gebeurden voor afbetalingen aan schuldeisers of voor vaste kosten wel geregistreerd als budgetbegeleiding. Door een gewijzigde manier van registreren is het aantal dossiers budgetbegeleiding (A 1) in 2019 verminderd ten aanzien van 2018 en eerder.

De volgende tendensen tekenen zich af in het profiel van de cliënten:

- een groot aantal psychisch kwetsbaren, die omwille van corona hun moeilijkheden nog verder zagen escaleren (eenzaamheid, psychisch lijden, beperkte sociale vaardigheden, extra schulden zoals coronaboetes, enz.);
- schulddossiers met 'multi-problems': cliënten met veel zorgvragen.

De volgende tendensen zijn merkbaar in de schuldenproblematiek:

- bijkomende schulden zoals bv. corona-boetes;
- een schuldenproblematiek die nog verergert ten gevolge van een wachtlijst voor budget- en schuldhulpverlening.

De beleidssignalen voor de schuldenproblematiek die we daar als team Schuldhulpverlening van het OCMW Tienen kunnen uit afleiden zijn:

- door corona is de intensiteit van begeleiding toegenomen;
- er wordt ingezet op afbouw van budgetbeheer, maar bij sommige cliënten is geen financiële educatie mogelijk waardoor ze langdurig in begeleiding zullen blijven;
- voor de begeleiding van 'multi-problem'-gezinnen is gekwalificeerd personeel nodig, maar er is een tekort op de arbeidsmarkt.

11.2.6 ANDERE SOCIALE BIJDRAGEN

TUSSENKOMST VOOR AANKOOP BABYVOEDING

Heel wat cliënten hebben geregeld te maken met extra uitgaven door de geboorte van een baby in hun gezin. De aankoop van babyvoeding (voornamelijk eersteleefstijds melk), verzorgingsproducten en pampers kosten heel veel. Deze kosten wegen vaak bijzonder zwaar door in een toch al beperkt budget. Vooral gezinnen en vaak ook alleenstaande moeders die afhankelijk zijn van een leefloon kunnen deze extra uitgaven moeilijk betalen.

Ook Kind en Gezin bevestigt dat in Tienen heel wat kinderen geboren worden in kansarme gezinnen en dat de mama's geregeld aan de verpleegkundige extra voeding vragen. Baby's die te weinig of niet de gepaste voeding krijgen, worden vaak sneller ziek, wat dan weer extra dokters- en apothekerskosten met zich meebrengt.

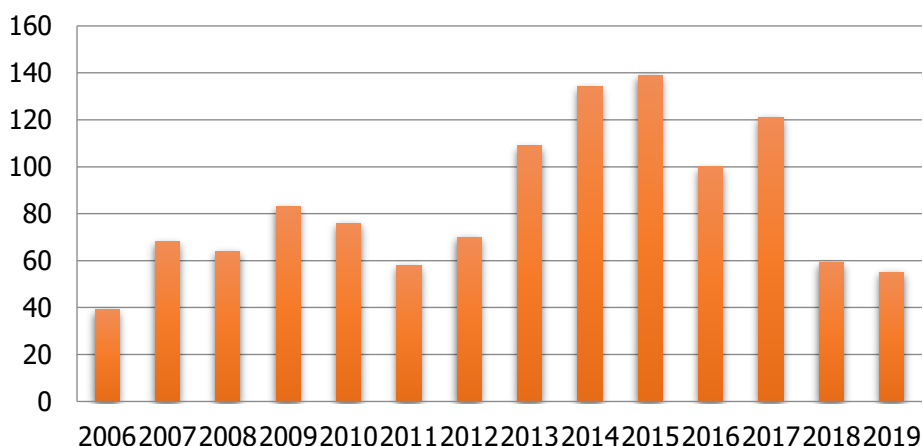
Het bijzonder comité voor de sociale dienst van het OCMW was van oordeel dat we hierin een nieuwe preventieve taak moesten opnemen om de moeders een extra mogelijkheid te geven om babyvoeding te kopen, zodat deze baby's ten minste in hun eerste levensmaanden geen honger zouden hebben en voldoende gezonde voeding krijgen.

In het bijzonder comité voor de sociale dienst van 14 februari 2006 werd de mogelijkheid goedgekeurd dat dan een waardebon van € 25 per maand wordt gegeven voor de aankoop van babyvoeding bij een apotheek naar keuze in Tienen. In het bijzonder comité voor de sociale dienst van 9 september 2014 werd dit bedrag verhoogd tot € 40 per maand.

Tabel 8: Overzicht aantal waardebonnen voor babyvoeding

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
jan	0	5	7	8	5	3	3	8	6	12	16	10	9	5
feb	0	5	8	9	7	4	4	8	10	14	10	9	3	9
maa	4	6	9	9	8	5	5	11	12	13	12	8	4	8
apr	6	5	6	6	6	5	4	11	12	10	12	10	3	7
mei	5	5	4	7	7	6	3	10	14	10	11	9	4	5
jun	5	7	3	5	7	7	6	11	15	9	3	11	5	4
jul	4	4	6	7	6	7	7	10	15	9	5	11	6	3
aug	3	5	4	7	5	5	6	12	11	11	6	10	7	1
sep	3	4	2	6	6	3	6	8	10	11	6	10	5	3
okt	3	7	5	6	7	4	8	7	11	12	8	12	6	3
nov	3	8	5	6	6	5	10	6	8	13	8	13	4	4
dec	3	7	5	7	6	4	8	7	10	15	3	8	3	3
tot	39	68	64	83	76	58	70	109	134	139	100	121	59	55
# gezinnen			16	18	15	13	15	23	32	31	23	30		

Grafiek 8: Overzicht totaal aantal waardebonnen voor babyvoeding

11.2.7 HUURWAARBORG

Bij verhuis vormt het betalen van de waarborg vaak een probleem. In feite moet er op dat ogenblik een bedrag van driemaal de huur betaald worden (waarborg = 2 maand huur + eerste maand huur).

In de loop van 2001 werd een overeenkomst afgesloten met het toenmalige Dexia (nu Belfius Bank) om via de bank een bankwaarborg af te leveren. Daarnaast werden ook overeenkomsten afgesloten met CV Huisvesting en SVK WoonregT voor het afleveren van een schriftelijke waarborg door het OCMW. Deze waarborg kan door de cliënt wedersamengesteld worden op een geblokkeerde rekening bij Belfius Bank. Eens het bedrag van de initiële waarborg wedersamengesteld is, kan de geblokkeerde rekening ofwel worden omgezet in een geblokkeerde waarborgrekening tussen huurder en verhuurder, ofwel kan het bedrag worden overgeschreven op de rekening van sociale huisvestingsmaatschappij Cnuz.

In 2018 werden in totaal 123 huurwaarborgen verleend, waarvan 50 door middel van een waarborgbrief van het OCMW, 55 bankwaarborgen en 18 geldelijke waarborgen. In 2019 ging het over 45 huurwaarborgen waarvan 23 door middel van een waarborgbrief van het OCMW, 16 bankwaarborgen en 6 geldelijke

waarborgen. Het Vlaams Woningfonds verstrekt vanaf 1 januari 2019 huurwaarborgleningen onder bepaalde voorwaarden opdat huurders hun waarborg zouden kunnen betalen bij het huren van een woning/appartement. Dit verklaart de daling van de waarborgen verleend door het OCMW (van 123 in 2018 naar 45 in 2019). De huurwaarborglening is niet geldig voor het huren van een woning/appartement via sociale huisvestingsmaatschappij Cnuz: in dergelijk geval kan het OCMW wel een waarborgbrief voorzien.

In 2020 werden in totaal 29 huurwaarborgen verleend, waarvan 9 door middel van een waarborgbrief van het OCMW en 20 bankwaarborgen. In 2021 ging het over 39 huurwaarborgen waarvan 9 door middel van een waarborgbrief van het OCMW, 27 bankwaarborgen en 3 geldelijke waarborgen. Geldelijke waarborgen worden weliswaar niet langer gegeven.

11.2.8 VERWARMINGSTOELAGEN

Krachtens het koninklijk besluit van 20 oktober 2004 betreffende de verwarmingstoelage werd door de overheid aan de OCMW's de opdracht gegeven om aan personen en gezinnen die een beperkt inkomen hebben een bijkomende verwarmingstoelage te verlenen. Deze toelagen werden, verhoogd met 10% administratiekosten, terugbetaald aan het OCMW.

Tabel 9: Totaalbedrag uitgekeerde verwarmingstoelagen

Jaar	# dossiers	Uitgekeerd bedrag
2021		15.550
2020		18.389
2019		27.109
2018		16.189
2017	101	18.505
2016	96	17.348
2015	126	23.069
2014	146	26.500
2013	165	31.641
2012	163	30.931
2011	214	29.777
2010	236	30.528
2009	196	26.859

11.2.9 LOKALE ADVIESCOMMISSIE (LAC) WATER, GAS OF ELEKTRICITEIT

Iedereen heeft, volgens het decreet van 20 december 1996, steeds recht op een ononderbroken en minimale levering van elektriciteit, gas en water voor huishoudelijk gebruik. Elektriciteit, gas en water mogen daarom enkel nog in hoogst uitzonderlijke gevallen worden afgesloten.

De Lokale Adviescommissie (LAC) komt samen op vraag van de leveranciers van water, gas of elektriciteit die een verzoek hebben tot afsluiting van de energietoevoer van een klant. Binnen deze commissie worden dossiers besproken over onbetaalde facturen. Het is de bedoeling om met alle betrokken partijen tot een oplossing te komen.

De LAC gaat uit van het basisprincipe dat elke persoon recht heeft op een minimale en ononderbroken levering van elektriciteit, gas en water voor huishoudelijk gebruik om menswaardig te kunnen leven. Elke klant die er besproken wordt, wordt uitgenodigd op de LAC.

LAC ELEKTRICITEIT EN GAS

Wie geen nieuwe leverancier vindt, komt automatisch terecht bij de sociale leverancier (EANDIS). Worden ook die facturen niet tijdig betaald, dan zal de sociale leverancier een budgetmeter plaatsen die vooraf moet opgeladen worden. Een budgetmeter is een elektriciteits- of aardgasmeter waarbij op voorhand betaald moet worden voor de elektriciteit of het aardgas. Aan het onthaal van de sociale dienst kunnen deze mensen hun kaart laten opladen. De eerste oplading in het OCMW van Tienen gebeurde op 23 maart 2004.

Met een budgetmeter kunnen mensen hun budget beter beheren en het verbruik goed opvolgen. Wanneer de budgetmeter voor elektriciteit leeg is, schakelt hij automatisch over op de minimumlevering van 10 ampère. Als de netbeheerder ook deze minimumlevering wil stopzetten, moet hij daarvoor toestemming krijgen van de Lokale Adviescommissie.

Tabel 10: Aantal dossiers besproken op de vergaderingen van de Lokale Adviescommissie (LAC) m.b.t. elektriciteit en gas

Jaar	# dossiers
2021	191
2020	198
2019	200
2018	276
2017	313
2016	308
2015	286
2014	317
2013	353
2012	349
2011	279
2010	328
2009	393
2008	345

LAC WATER

Voor wat betreft de waterfacturen wordt niet gewerkt met een budgetmeter. Als de waterleverancier een verzoek tot afsluiting heeft, krijgt de klant vanuit de LAC een betaalplan voorgesteld. Bij niet-naleving van dit betaalplan kan alsnog de afsluiting volgen.

Tabel 11: Aantal dossiers besproken op de vergaderingen van de Lokale Adviescommissie (LAC) m.b.t. water

Jaar	# dossiers
2021	108 ¹⁴
2020	312
2019	369
2018	435
2017	338
2016	351
2015	305
2014	307
2013	462

11.2.10 TUSSENKOMST IN AANKOOP WINTERKLEDING VOOR KINDEREN

Het bijzonder comité voor de sociale dienst heeft op 14 december 2015 besloten aan alle personen die een financieel dossier hebben bij de sociale dienst (leefloon, equivalent leefloon, steun, budgetbeheer, CSR, LOI-bewoner) een eenmalige forfaitaire tussenkomst te verlenen voor de aankoop van winterkledij (uiterlijk aan te vragen tot en met februari 2016) van € 60 per kind.

Sinds 2015 werd samengewerkt met een exclusieve partner in Tienen, nl. C&A Tienen. Het OCMW Tienen kocht voor cliënten die hiervoor in aanmerking kwamen cadeaubonnen aan € 60 en C&A Tienen verhoogde het effectieve aankoopbedrag op zijn beurt met 10%.

De bedeling van de cadeaubonnen gebeurde door de maatschappelijk werkers van het OCMW, dit na een sociaal en financieel onderzoek en een gunstige beslissing door het bijzonder comité voor de sociale dienst.

In 2019-2020 werd voor het laatst een principesbeslissing genomen inzake de aankoop van winterkledij.

Sindsdien worden cliënten doorverwezen naar andere sociale partners in Tienen die een aanbod hebben, zoals B.O.M. vzw en De Kringwinkel.

11.2.11 TUSSENKOMST SCHOOLKOSTEN

Het begin van een nieuw schooljaar betekent voor ouders met schoolgaande kinderen extra uitgaven. Ook tijdens het jaar kunnen schoolfacturen zwaar doorwegen op het gezinsbudget. Ouders die moeilijkheden hadden om de schoolrekeningen te betalen, konden ook voor het schooljaar 2021-2022 terecht bij het OCMW van Tienen voor een tussenkomst in schoolkosten.

Het systeem van de tussenkomsten in de schoolkosten wordt jaarlijks geëvalueerd door een interne werkgroep die jaarlijks een aangepast reglement voorbereidt.

¹⁴ Deze daling heeft te maken met een nieuwe manier van werken van De Watergroep, waarbij een solvabiliteitscheck gebeurt en men inzet op plaatsbezoeken bij geraamde meterstanden.

Tabel 12: Totaalbedrag jaarlijkse tussenkomst schoolkosten

Jaar	Bedrag tussenkomst schoolkosten
2019	24.151
2018	40.948
2017	54.793
2016	37.397
2015	34.079
2014	26.776
2013	29.579
2012	33.469
2011	29.145
2010	24.899
2009	23.472

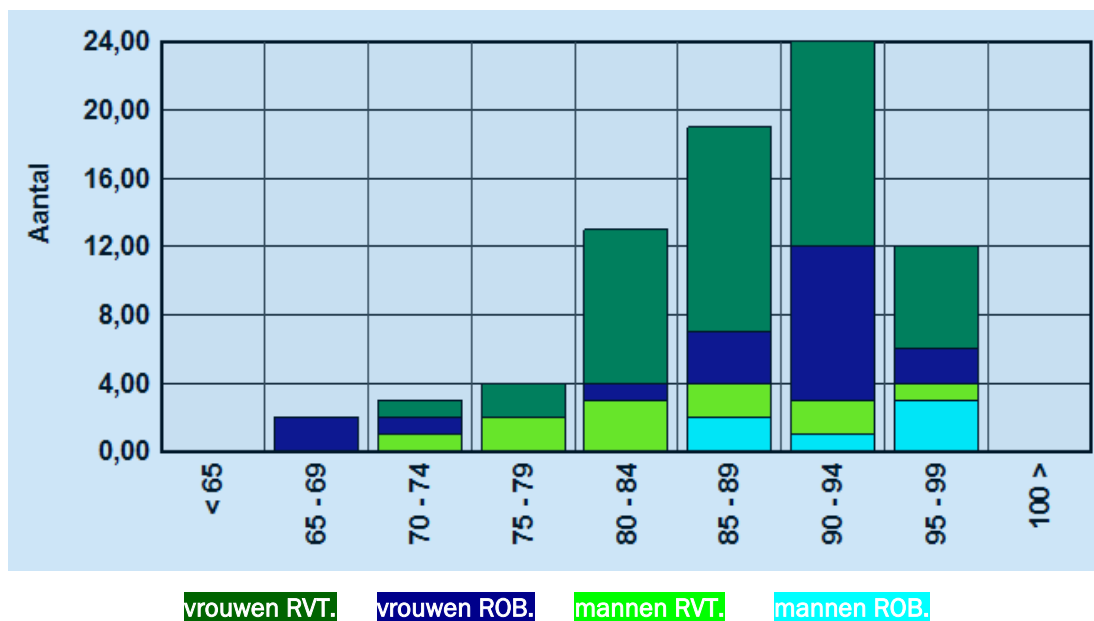
11.3 WOON- EN ZORGBELEID

11.3.1 WOONZORGCENTRUM KEIENHOF

Geldende erkenningen vanwege het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (n=89):

- Centrum voor kortverblijf (CVK): 3 bedden
 - Bezettingsgraad (1/07/2021-30/06/2022):
 - VAZG-ligdagen: 74,06% (# VAZG-ligdagen: 811)
 - Verblijfsligdagen: 75,25% (# Verblijfsligdagen: 824)
 - Kortste verblijfsduur (in dagen, 01/07/2021-30/06/2022): 6
 - Langste verblijfsduur (in dagen, 01/07/2021-30/06/2022): 118
 - Gemiddelde verblijfsduur (in dagen, 01/07/2021-30/06/2022): 43
 - Aantal opnames CVK: 17

- Woonzorgcentrum (WZC)
 - Rust- en verzorgingstehuis (RVT): vanaf 01/07/2021: 86
 - Bezettingsgraad (1/07/2021-30/06/2022):
 - Rizivligdagen: 93,12% (# VAZG-ligdagen: 29230)
 - Verblijfsligdagen: 95,04% (# Verblijfsligdagen: 29832)
 - Zorgzwaarte (1/07/2021-30/06/2022): zwaar zorgbehoevend (cat. B, C en CD)= 74,14%
 - 2 afdelingen:
 - Binnenhof (gesloten afdeling): 28 bedden
 - Buitenhof: 58 bedden
 - Aantal opnames (1/07/2021-30/06/2022, CVK excl.): 28
 - Aantal overlijdens (1/07/2021-30/06/2022, CVK excl.): 32
 - Leeftijdscurve (30/06/2022, CVK excl.):

Gemiddelde leeftijd: 88 jaar, 3 maand, 4 dagen

Leeftijd jongste bewoner: 65 jaar

Leeftijd oudste bewoner: 99 jaar

Totale capaciteit

73 eenpersoonskamers, 8 tweepersoonskamers en 2 crisis-/reservekamers

Kostprijs

dagprijs eenpersoonskamer	€ 53,45
dagprijs tweepersoonskamer	€ 50,19
dagprijs voor echtpaar in tweepersoonskamer	€ 46,22

Wachtlijstbeheer

Er staan 89 personen op de wachtlijst voor het Buitenhof en 45 personen op de wachtlijst voor het Binnenhof (de gesloten afdeling).

Heel wat mensen plaatsten zich preventief op de wachtlijst voor definitief verblijf; anderen willen graag opgenomen worden maar voldoen (nog) niet aan de voorwaarde van zorgbehoevendheid (minimum KATZ-schaal B). Dit zorgt ervoor dat bejaarden die voldoende zorgbehoevend zijn (KATZ-schaal B, C en CD), tegenwoordig meestal snel opgenomen kunnen worden in een woonzorgcentrum.

11.3.2 SERVICEFLATS SENIORIE HOUTEMHOF

Erkenning vanwege het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid:

- Houtemhof I: erkend onder nummer CE 2607 met ingang van 1 april 2008 tot en met 31 maart 2023 voor maximaal 31 wooneenheden

- Houtemhof II: erkend onder nummer CE 2706 met ingang van 1 april 2010 tot en met 31 maart 2023 voor maximaal 31 wooneenheden

Totale capaciteit

Houtemhof I: 31 serviceflats

Houtemhof II: 31 serviceflats

Kostprijs

Dagprijs gelijkvloers en eerste verdieping	€ 33,57
Dagprijs tweede verdieping	€ 32,35
Maandelijks huurprijs Familiehulp (SF II)	€ 700,00

Facultatieve kosten: huur autostaanplaats (€ 15/maand), huur locker (€ 5/maand), gebruik maken van de OCMW-klussendienst en/of de OCMW-dienst maaltijden aan huis, deelname aan betalende activiteiten (bv. kerstdiner), enz.

Bezetting

Houtemhof I

Verhuurde flats op 30/09/2022: 22

71 %

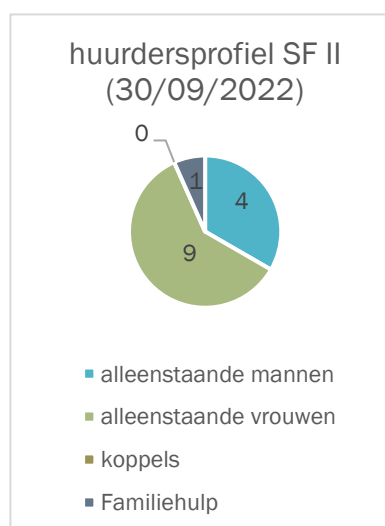
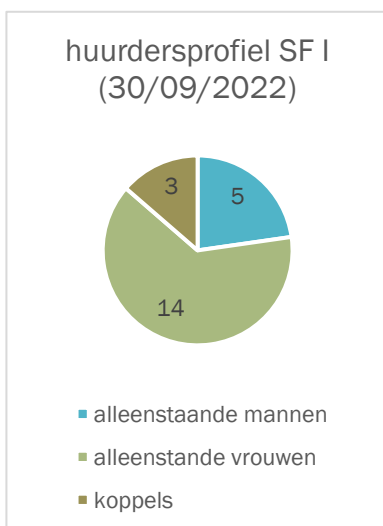
9 flats beschikbaar op 01/10/2022

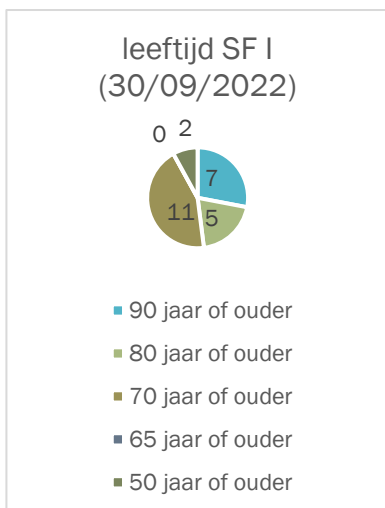
Houtemhof II

Bezettingsgraad (1/10/2020-30/09/2021):

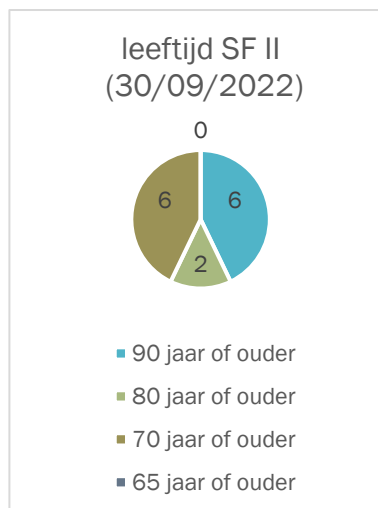
48,4 % (incl. NOAH-project, Familiehulp)

16 flats beschikbaar op 01/10/2022

Gemiddelde leeftijd SF I: 80j 0m 0d
 Leeftijd jongste bewoner SF I: 55j 1m 22d
 Leeftijd oudste bewoner SF I: 93j 3m 14d

Gemiddelde leeftijd SF II: 84j 1m 27d
 Leeftijd jongste bewoner SF II: 70j 5m 4d
 Leeftijd oudste bewoner SF II: 95j 11m 21d

Wachlijstbeheer

Er staan in SF I in de maand oktober 2022 drie opstarten op de agenda, twee bewoners hebben hun opzeg gedaan. Dat maakt dat er op 30/11/2022 nog 8 woningen beschikbaar zullen zijn.

In SF II staan er twee opstarten gepland in het najaar van 2022, twee bewoners hebben hun opzeg gedaan en verlaten hun woning eind oktober. Dat maakt dat er op 1/01/2023 nog steeds 16 flats beschikbaar zijn. Er waren nog mensen met interesse die hun gegevens hebben achtergelaten op de opendeurdag van 30 september '22, mogelijks zijn hier nog enkele mensen bij die op termijn ook naar de SF zullen verhuizen.

Er staan geen personen op de wachtlijst: gelet op het aantal beschikbare flats kan er, bij interesse, onmiddellijk overgegaan worden tot een overeenkomst.

11.3.3 ASSISTENTIEWONINGEN GROENHOF

De groep van assistentiewoningen Groenhof, gelegen Groenhofstraat 25 in 3300 Tienen (Kumtich), uitgebaat door het OCMW van Tienen, werd erkend onder nummer CE3357 met ingang van 1 augustus 2019 voor onbepaalde duur voor maximaal 30 wooneenheden.

Ingebruikname: 01/08/2018.

Totale capaciteit

30 assistentiewoningen, 4 verschillende types die variëren in grootte:

- 17 x type 1 (51 m²)
- 6 x type 2 (57 m²)
- 1 x type 3 (66m²)
- 6 x type 4 (≥77m² met 2 slaapkamers)

Kostprijs

dagprijs type 1	€ 34,19
dagprijs type 2	€ 36,26
dagprijs type 3	€ 38,33
dagprijs type 4	€ 40,40

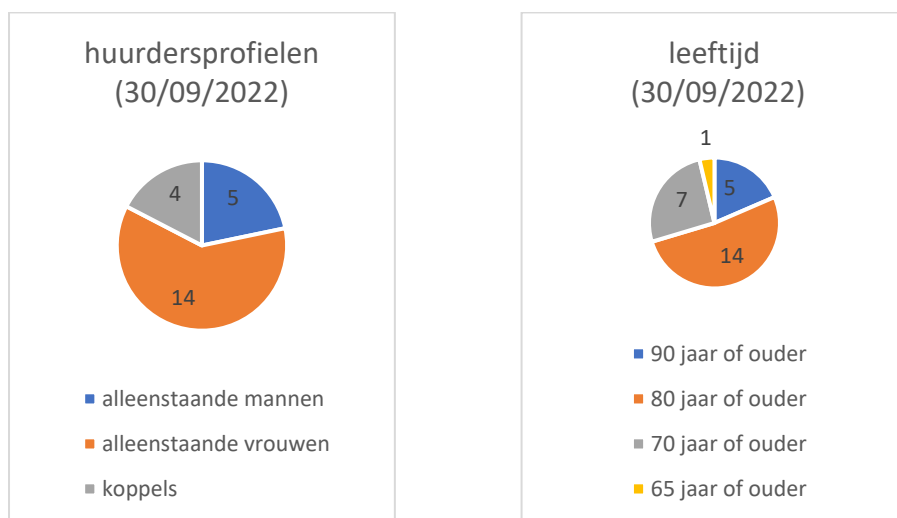
Facultatieve kosten: gebruikmaken van facultatieve diensten van het WZC Keienhof (maaltijden, pedicure, manicure, kapsalon), gebruikmaken van de OCMW-klussendienst, deelname aan betalende activiteiten (bv. kerstdiner), enz.

Bezetting

Verhuurde flats op 30/09/2022: 13 x type 1 / 4 x type 2 / 1 x type 3 / 5 x type 3

Totaal verhuurde flats op 30/09/2022: 23

7 verhuurbare flats ter beschikking op 01/10/2022.

Gemiddelde leeftijd GAW: 83 jaar 4 maand 0 dagen

Leeftijd jongste bewoner GAW: 69 jaar, 0 maand en 5 dagen

Leeftijd oudste bewoner GAW: 94 jaar, 11 maand en 0 dagen

Wachtlijstbeheer

Er staan momenteel 4 opnames op de agenda voor in het najaar 2022 (2x type 1, 1x type 2, 1x type 4), wat maakt dat er op 1/01/2023 nog 3 verhuurbare flats ter beschikking zullen staan.

Gelet op het aantal beschikbare flats kan er, bij interesse, onmiddellijk overgegaan worden tot een overeenkomst. Een aantal personen hebben zich preventief op de wachtlijst geplaatst en wensen momenteel nog niet op te starten. Deze mensen zullen, na verloop van enkele maanden, opnieuw gecontacteerd worden.

11.3.4 THUISBEZORGDE MAALTIJDEN

Via deze dienst worden, in samenwerking met de firma Medirest (Compass Group Belgilux nv), gekoelde maaltijden aan huis geleverd bij personen en gezinnen die niet of onvoldoende in staat zijn hun maaltijd zelf te bereiden en hiervoor geen beroep kunnen doen op mantelzorgers. Naast de gewone maaltijden kunnen ook dieetmaaltijden besteld worden. Elke maaltijd bestaat uit soep, hoofdgerecht en dessert.

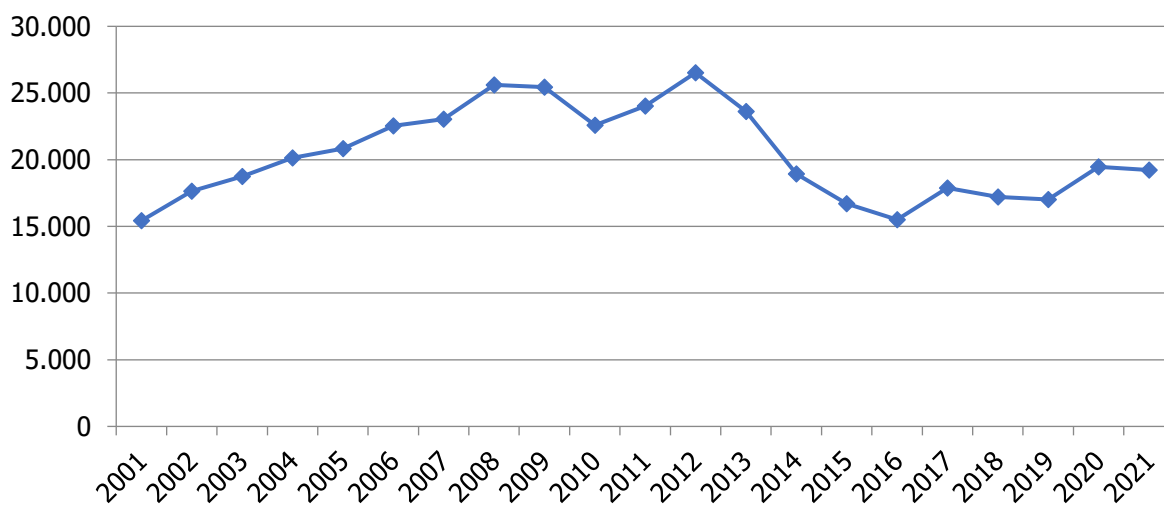
De gebruiker betaalt een bijdrage volgens zijn inkomen. In 2021 bedraagt de prijs voor een alleenstaande minimaal € 4,30 en maximaal € 8,75 voor een maaltijd; voor een gezin bedraagt de prijs voor een maaltijd minimaal € 3,50 en maximaal € 8,75.

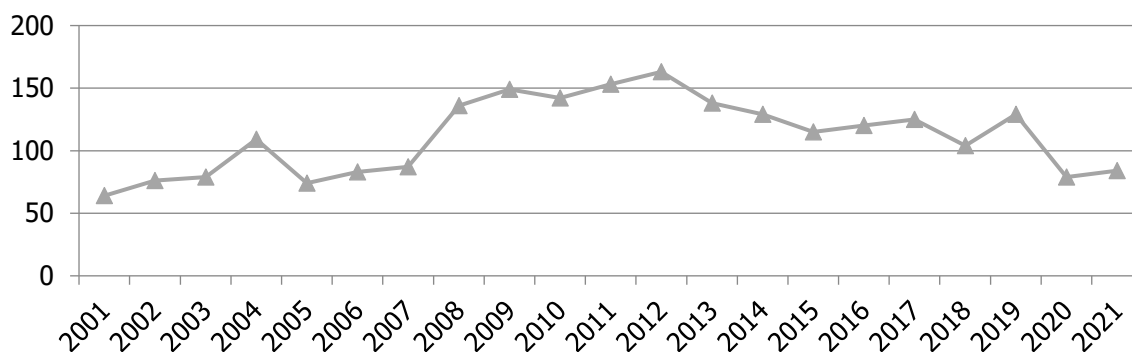
Er werden in totaal 19.230 maaltijden geleverd in 2021 bij gemiddeld 84 personen.

Tabel 13: Overzicht aantal thuisbezorgde maaltijden

	Aantal maaltijden	Aantal personen
2001	15.426	64
2002	17.631	76
2003	18.737	79
2004	20.136	109
2005	20.826	74
2006	22.534	83
2007	23.042	87
2008	25.616	136
2009	25.447	149
2010	22.583	142
2011	24.021	153
2012	26.522	163
2013	23.609	138
2014	18.934	129
2015	16.698	115
2016	15.516	120
2017	17.893	125
2018	17.210	104
2019	17.015	129
2020	19.466	79
2021	19.230	84

Grafiek 9: Overzicht aantal maaltijden

Grafiek 10: Overzicht aantal personen

11.3.5 KLUSSENDIENST

In het kader van het Sociaal Impulsfonds 2000-2002 werd dit project goedgekeurd, waarin aan senioren hoofdzakelijk bijkomende ondersteuning en praktische hulp wordt verleend zodat ze langer in hun eigen vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen.

Op 16 oktober 2017 keurde het bijzonder comité voor de sociale dienst (BCSD) een nieuw reglement voor de klussendienst goed.

De klussendienst is voorbehouden voor personen die omwille van leeftijd (65+), handicap, chronische ziekte of andere noodsituatie hulp nodig hebben bij het uitvoeren van klussen binnenshuis en/of in de tuin en hiervoor geen beroep kunnen doen op mantelzorgers.

De werken zijn steeds van beperkte omvang, waardoor men er op de reguliere arbeidsmarkt geen oplossing voor kan vinden.

De kostprijs van de klussendienst is afhankelijk van de gezinssamenstelling en het netto-inkomen. De minimumbijdrage is vastgelegd op € 6,45 per uur, waarbij elk begonnen uur volledig wordt aangerekend.

Voor verplaatsingskosten en gebruik van materiaal wordt een bedrag van € 15 per klus aangerekend voor de eerste werkman en € 10 per dag voor elke bijkomende werkman. Voor het wegbrengen van afval naar het containerpark wordt een supplement van € 10 per rit aangerekend.

In 2021 werden door de klussendienst in totaal 33 personen/gezinnen geholpen en bedroeg het aantal gepresteerde werkuren 204.

Tabel 14: Overzicht gepresteerde uren door klusjesdienst

Jaar	Gezinnen	Gepresteerde uren
2021	33	204
2020	31	246
2019	52	546
2018	50	391
2017	49	361
2016	43	326
2015	59	561
2014	53	603
2013	95	1.374
2012	82	1.231

11.3.6 OVERIGE VERRICHTINGEN BETREFFENDE OUDEREN

Het team ouderenzorg staat ten dienste van alle Tiense senioren en heeft – naast het verstrekken van maaltijden aan huis en het organiseren van klussenhulp (zie eerder) – nog volgende taken:

INFORMATIE EN AANVRAGEN

In concreto onderscheiden we bij het verstrekken van informatie en het behandelen van aanvragen volgende taken:

- informatie verstrekken over het zorgaanbod in de regio (individueel of op groepsbijeenkomsten van seniorenverenigingen, lokale dienstencentra, enz.);
- actieve bijstand verlenen bij doorverwijzingen naar diverse thuiszorgdiensten;
- hulp bieden bij het aanvragen van tegemoetkomingen en financiële voordelen waarop de 65- plusser recht heeft;
- indicatiestellingen doen voor zwaar zorgbehoevenden in het kader van de Vlaamse sociale bescherming.

Het team ouderenzorg krijgt hiervoor steeds meer en meer spontane aanvragen (van de 65-plusser zelf, via doorverwijzing door mantelzorgers en professionelen).

Vanuit deze kernopdrachten werd er in april 2016 gestart met een systematische screening van de Tiense 85-plussers, beginnende met de hoogste leeftijdscategorieën.

In 2018 kregen, in het kader van de systematische screening van de 85-plussers, ongeveer 136 senioren (met geboortedatum tussen 02-05-1925 en 31-12-1927) een folder van de dienst ouderenzorg toegestuurd, samen met een brief met het aanbod dat een maatschappelijk werker een huisbezoek kan brengen. Tijdens het huisbezoek wordt samen met de senior (en de mantelzorgers) een checklist overlopen: het recht op de premies en tegemoetkomingen, het wooncomfort en het sociale netwerk wordt hierbij onderzocht. Door middel van een warme doorverwijzing, actieve hulp en ondersteuning worden de rechten van de bezochte senioren maximaal uitgeput, het wooncomfort verhoogd en de sociale netwerken versterkt.

In 2018 heeft het team ouderenzorg voor alle 277 geholpen 65-plussers een totaal extra inkomen van € 12.185,10 per maand kunnen bekomen. Het gaat hier om toekenningen van het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden, het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood, het sociaal telefoontarief, enz.

In 2019 kregen, in het kader van deze systematische screening, ongeveer 439 senioren (met geboortedatum tussen 01-01-1928 en 14-06-1932) een folder van de dienst ouderenzorg toegestuurd, In 2019 heeft de dienst ouderenzorg voor de 421 geholpen 65-plussers een totaal extra inkomen van € 25.555,18 per maand kunnen bekomen. In 2019 was dit extra totaal bekomen inkomen aanzienlijk hoger dan in 2018 omdat we door de afronding van het D-scope project terug meer tijd aan deze screening konden besteden.

In het kader van de systematische screening kregen in 2020 ongeveer 150 thuiswonende senioren (met geboortedatum tussen 15-06-1932 en 15-08-1933) een folder van de dienst ouderenzorg toegestuurd en gebeurde er een screening via huisbezoek/afpraak op bureel/telefonisch. Het aantal screenings van 85-plussers ligt aanzienlijk lager omdat we door de coronamaatregelen geen huisbezoeken mochten afleggen en we ook meer moesten inzetten op andere (preventieve) taken.

Vanuit deze screenings en de andere spontane aanvragen/doorverwijzingen van senioren bekwamen we in 2020 voor de 281 geholpen 65 plussers een extra totaal inkomen van € 13.768,11 per maand.

In 2021 werden in het kader van deze systematische screening van de 85-plussers 50 screenings uitgevoerd bij senioren met geboortedatum tussen 17-09-1933 en 31-12-1933. Het aantal screenings in 2021 is net zoals in 2020 aanzienlijk lager dan de voorgaande jaren omdat door de coronamaatregelen tijdelijk geen huisbezoeken mochten afgelegd worden en er werd ingezet op andere taken.

Vanuit deze screenings en de andere spontane aanvragen/doorverwijzingen van senioren bekwamen we in 2021 voor de 243 geholpen 65 plussers een extra totaal inkomen van € 13.099,98 per maand.

Bij de interpretatie van het totaal extra inkomen moeten we vermelden dat er geen precies cijfer kan worden gegeven voor de nog bijkomend verworven voordelen zoals het sociaal elektriciteits- en gastarief, verhoogde tegemoetkoming mutualiteit, vrijstelling kosten waterverontreiniging, vermindering kabeldistributie, gratis parkeren door het gebruik van de parkeerkaart, enz.

GEMEENTELIJKE MANTELZORGPREMIE

De raad voor maatschappelijk welzijn heeft op 10 maart 2010 een reglement goedgekeurd waarbij een mantelzorgpremie wordt ingevoerd. Gelet op de voortdurende vergrijzing van de bevolking kan dit een waardevolle en noodzakelijke aanvulling betekenen op ons globale aanbod aan thuiszorg. De zorg door familie, kennissen en vrijwilligers is absoluut noodzakelijk om te kunnen blijven ingaan op de toenemende vraag om ondersteuning van voornamelijk zorgbehoevende senioren in de thuissituatie. Dankzij de mantelzorg kunnen senioren langer in hun vertrouwde omgeving blijven wonen. De gemeentelijke mantelzorgpremie is dan ook een vorm van waarderingsvergoeding voor de inzet van de mantelzorgers.

Bij elke aanvraag brengt een medewerker van het OCMW een huisbezoek en wordt een dossier samengesteld. De belangrijkste voorwaarden voor de toekenning van een mantelzorgpremie zijn:

- de leeftijdsvoorwaarde: de zorgbehoevende persoon moet minimum 65 jaar zijn;
- de inkomensvoorwaarde: de zorgbehoevende persoon mag over een inkomen beschikken van maximum 1,5 maal het bedrag van het leefloon, en mag tevens niet meer dan één woning in volle eigendom hebben;
- zorgbehoevend zijn¹⁵: geheel of gedeeltelijk niet meer in staat zichzelf te verzorgen en de elementaire taken te verrichten die een gezonde persoon normaliter kan uitvoeren, en waardoor blijvende hulp van een derde persoon noodzakelijk is;
- de zorgbehoevende mag niet het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in het kader van de Vlaamse sociale bescherming ontvangen;
- de zorgbehoevende persoon moet minstens één jaar voorafgaand aan de datum van zijn aanvraag, ingeschreven zijn in het bevolkings- of vreemdelingenregister van de stad Tienen en er effectief wonen.

De mantelzorgpremie bedroeg aanvankelijk € 12,50 per maand per zorgbehoevende persoon. Dat bedrag werd een eerste keer verhoogd bij besluit van de raad voor maatschappelijk welzijn van 11 april 2012: per 1 januari 2012 bedroeg de gemeentelijke mantelzorgpremie daardoor € 25 per maand per zorgbehoevende persoon en werd hij om de zes maanden uitbetaald. Vanaf 1 januari 2016 werd de gemeentelijke mantelzorgpremie bij besluit van de raad voor maatschappelijk welzijn van 14 januari 2016 nogmaals verhoogd van € 25 naar € 50 per maand per zorgbehoevende en wordt deze premie maandelijks i.p.v. zesmaandelijks uitbetaald.

Bij besluit van de raad voor maatschappelijk welzijn van 30 januari 2020 werd de gemeentelijke mantelzorgpremie vanaf 1 maart 2020 vastgesteld op € 60 per jaar per zorgbehoevende persoon. De gemeentelijke mantelzorgpremie wordt eveneens vanaf dan jaarlijks, uiterlijk op 31 december, uitbetaald aan de zorgbehoevende persoon.

In 2020 werd in totaal € 1.995 uitgegeven voor 21 dossiers mantelzorgtoelage; in 2019 werd in totaal € 9.550 uitgegeven voor 19 dossiers mantelzorgtoelage. In 2021 werd in totaal € 470 uitgegeven voor 13 dossiers mantelzorgtoelage.

¹⁵ De zorgbehoevendheid wordt aangetoond:

- ofwel door middel van een reeds bestaand attest met een mindervaliditeitsscore van minstens 12 punten beoordeeld aan de hand van de zelfredzaamheidscriteria van de POD Sociale Zaken;
- ofwel door een recent uitgevoerde BEL-score door de sociale dienst van het OCMW, met een score van minimaal 25 en maximaal 34 punten.

Tabel 15: Overzicht uitgekeerde mantelzorgtoelagen

Jaar	# dossiers	Uitgekeerd bedrag
2021	13	470
2020	21	1.995
2019	19	9.550
2018	13	6.550
2017	10	4.450
2016	7	2.950
2015	14	1.800
2014	19	4.200
2013	16	3.275
2012	8	1.550
2011	6	662

BETALINGSVERBINTENISSEN EN BORGSTELLINGEN WOONZORGCENTRA

Het OCMW van Tienen komt tussen in de tekorten in de verblijfskosten van een woonzorgcentrum wanneer de eigen financiële middelen ontoereikend zijn.

2018

- betalingsverbintenissen: 26 dossiers waarvan 18 lopende;
- borgstellingen: 8 nieuwe aanvragen (geen lopende dossiers).

2019

- betalingsverbintenissen: 46 lopende dossiers en 9 nieuwe aanvragen;
- borgstellingen: geen nieuwe aanvragen.

2020

- betalingsverbintenissen: 54 lopende dossiers en 10 nieuwe aanvragen;
- borgstellingen: geen nieuwe aanvragen.

2021

- betalingsverbintenissen: 47 lopende dossiers en 9 nieuwe aanvragen;
- borgstellingen: 1 nieuwe aanvraag.

NAZORG BIJ OVERLIJDEN

Een dierbare verliezen, zorgt voor moeilijke momenten in het leven. Het is een ervaring waarmee iedereen vroeg of laat geconfronteerd wordt. Een overlijden is niet alleen emotioneel erg zwaar. Het brengt ook heel wat administratieve formaliteiten met zich mee, die vaak zo snel mogelijk moeten afgehandeld worden.

Het OCMW Tienen heeft per 1 oktober 2012 een maatschappelijk werker belast met het verlenen van nazorg bij overlijden. Deze hulp kan zich op meerdere vlakken situeren:

- de nodige diensten op de hoogte brengen van het overlijden;
- informatie verstrekken omtrent het overlevingspensioen, de begrafenisvergoeding van het ziekenfonds en de verhoogde tegemoetkoming;
- informatie verstrekken omtrent deblokking van de bankrekening en aangifte van nalatenschap;
- contact opnemen met nutsvoorzieningen in verband met het afsluiten van contracten;
- voorschot op pensioen aanvragen;

- controleren op welke sociale voordelen men recht heeft;
- inschakelen van OCMW- of andere thuiszorgdiensten indien nodig;
- rouwverwerking, een rustig gesprek.

In 2020 werden in dit kader 101 brieven verstuurd en 10 huisbezoeken afgelegd. Omwille van de coronamaatregelen moesten huisbezoeken vaak vervangen worden door telefonische contacten.

In 2021 werden 95 brieven verstuurd en 24 huisbezoeken afgelegd. Omwille van coronamaatregelen werden 30 gesprekken telefonisch gevoerd.

Tabel 17: Overzicht nazorg bij overlijden

Jaar	# brieven	# huisbezoeken
2021	95	24
2020	101	10
2019	111	30
2018	122	39
2017	111	34
2016	109	25
2015	125	45
2014	121	31
2013	126	34
2012	39	10

BEGELEIDEN FAMILIEGROEP DEMENTIE

In samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen organiseerde de dienst ouderenzorg in het verleden een familiegroep dementie. Mantelzorgers en familieleden van personen met dementie kwamen dan samen om informatie, ervaringen en steun uit te wisselen en hun zorgen te delen met lotgenoten. Deze familiegroep werd afwisselend begeleid door 1 van de maatschappelijk werkers van het team ouderenzorg.

De opkomst voor de familiegroep dementie was de voorbije jaren echter eerder laag. Bovendien kon in 2020 omwille van de coronamaatregelen geen fysieke familiegroep dementie worden georganiseerd.

Op voorstel van de dienst ouderenzorg en met goedkeuring van het vast bureau (d.d. 23-02-2021) werd de organisatie van de familiegroepen vanuit het OCMW stopgezet.

De familiegroepen worden vanaf 2021 opgenomen in de algemene werking van de Praatcafé's Dementie, een organisatie van de Alexianen Zorggroep Tienen, de stad en het OCMW Tienen, het Regionaal Ziekenhuis Tienen en het Memo Expertisecentrum Dementie Vlaams-Brabant. De dienst ouderenzorg neemt in deze organisatie geen trekkersrol meer op.

SPECIFIEKE ACTIES IN 2020 IN HET KADER VAN CORONA

- **Belronde 1** (door dienst ouderenzorg en sociale dienst / opvolgtelefoons door dienst ouderenzorg)

In april 2020 werden de Tiense alleenstaande 75-plussers en gehuwde 85-plussers opgebeld om te peilen naar hun welzijn en eventuele hulpvragen.

- 75+ alleenstaande

De lijst bestond uit 1.755 personen. 767 personen werden niet bereikt, zij kregen een kaartje in de bus. 60 personen werden nadien opnieuw gecontacteerd en indien nodig verder opgevolgd.

- 85+ gehuwden

199 personen werden gecontacteerd. 31 personen ontvingen een kaartje, 29 personen werden opnieuw gecontacteerd en indien nodig verder opgevolgd.

- **Belronde 2** (door vrijwilligersteam bestaande uit medewerkers zwembad / opvolgtelefoons door dienst ouderenzorg)

In november 2020 werd opnieuw een belronde georganiseerd. De 80-plussers (alleenstaanden en gehuwden) werden gecontacteerd. Het betrof een lijst van 1.673 personen. 599 personen werden niet bereikt, zij ontvingen een kaartje in de bus. 29 personen werden nadien opnieuw gecontacteerd en indien nodig verder opgevolgd.

- **Boodschappendienst**

Organisatie van een boodschappendienst voor personen die omwille van de lockdown/quarantaine de woning niet konden of mochten verlaten. Tijdens de eerste golf betrof het 20 aanvragen, tijdens de tweede golf 10 aanvragen.

- **Kerstactie**

1.700 kerstkaartjes met bemoedigende kerstwensen werden verstuurd naar de 80-plussers. Hierop kwamen tal van positieve reacties: kaartjes, e-mails en telefoons met wensen en bedankingen.

- **Aanmeldingen**

Bij het begin van de quarantainemaatregelen werd door de dienst ouderenzorg een algemeen telefoonnummer (016 80 11 28) en e-mailadres gecommuniceerd (ouderenzorg@tien.be).

Tijdens de eerste golf werden 122 telefonische meldingen geregistreerd: vragen betreffende mondkapjes, thuiszorg, administratieve ondersteuning, maaltijdbedeling en catering, boodschappen, enz. Tijdens de tweede golf werden de meldingen niet meer systematisch geregistreerd, maar de vragen waren gelijkaardig.

SPECIFIEKE ACTIES IN 2021 IN HET KADER VAN CORONA

- **Belronde 3 - opvolging vaccinaties kwetsbare 85-plussers**

De dienst ouderenzorg heeft in maart 2021 zestig 85-plussers gecontacteerd. Dit zijn personen waarvan tijdens de vorige belrondes een bepaalde kwetsbaarheid werd opgemerkt (gebrek aan sociaal netwerk, fysieke en of psychische kwetsbaarheid). Ook personen jonger dan 85 jaar die binnen onze dienst gekend zijn als bijzonder kwetsbaar werden extra gecontacteerd. Er werd info en tussenkomst geboden waar nodig.

- **Boodschappendienst**

Net zoals in 2020 werd in 2021 een boodschappendienst georganiseerd voor personen die omwille van een coronabesmetting/-quarantaine de woning niet konden of mochten verlaten. In 2021 kregen we hiervoor 79 aanvragen (voornamelijk via het 'contact tracing'-systeem) en werd er 25 keer effectief boodschappen gedaan.

CONCLUSIE TEAM OUDERENZORG

In Tienen zijn er maar liefst 7.843 inwoners die ouder zijn dan 65 jaar. In 2021 ontving 3,3% van de 65-plussers de Inkomensgarantie voor ouderen (IGO), een uitkering die toegekend wordt aan 65-plussers die niet over voldoende financiële middelen beschikken. Het gemiddelde voor Vlaams-Brabant in deze leeftijdscategorie is 2,7% (Federale pensioendienst/provincie.incijfers.be 2021)

Wat betreft de verhoogde tegemoetkoming (voordeelregeling bij de mutualiteit bij beperkt inkomen) zijn de laatst beschikbare cijfers deze van 2020: 22,4% van de Tiense 65-plussers krijgt een verhoogde tegemoetkoming, terwijl het gemiddelde voor Vlaams-Brabant 19,4% is (IMA. provincie.incijfers.be 2020).

Tienen heeft m.a.w. een relatief oudere en financieel minder begoede/meer kwetsbare bevolking.

In die optiek verdienen volgende acties onze blijvende aandacht;

- het verder uitwerken van de dienst als infopunt;

- het versterken van de samenwerking met externe partners om kwetsbare ouderen die nu onder de radar blijven te detecteren;
- het ondersteunen van de wijkwerking;
- het team ouderenzorg de stem van de senioren laten vertolken naar de lokale overheid.

11.4 KINDEROPVANG

11.4.1 GEMEENTELIJKE KENMERKEN EN BIJHORENDE ONTWIKKELINGEN

DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN (BRON: STATISTIEKVLAANDEREN.BE)

AANTAL KINDEREN TUSSEN 0 EN 2,5 JAAR:

In de stad Tienen zien we dat het aantal kinderen tussen 0 en 2,5 jaar ongeveer gelijk bleef in de periode van 2018-2022. Deze groep kinderen omvat ongeveer 2,8% van de totale bevolking van onze gemeente.

Tabel 16: Evolutie aantal kinderen tussen 0 en 2,5 jaar in de gemeente Tienen

	2008	2018	2022
Aantal kinderen 0 - 2,5 jaar	880	901	1.026
% van de bevolking	2,7%	2,6%	2,8%

ONTWIKKELINGEN:

Wanneer we de geboortes in de stad Tienen bekijken over de periode van 2020 tot en met 2021 zien we in 2021 opnieuw een lichte toename van het aantal geboortes. Om deze evolutie van het aantal geboortes te kunnen duiden, kijken we naar evoluties in de samenstelling van de populatie vrouwen (qua leeftijd en nationaliteit) en naar vruchtbaarheidscijfers, die een indicatie geven over de verhoudingen tussen het aantal borelingen bij vrouwen en het totaal aantal vrouwen.

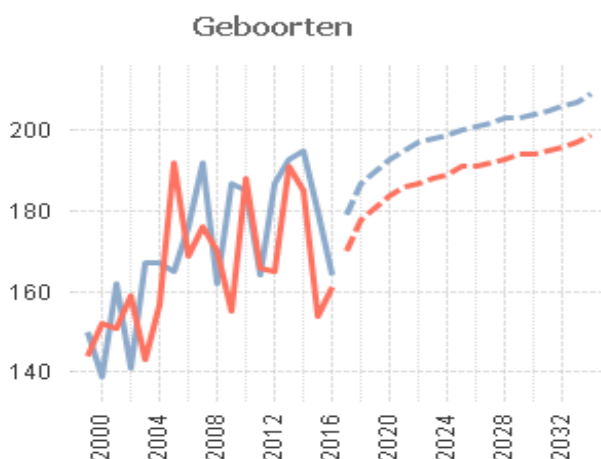
Als er een vergelijking gemaakt wordt van het aantal vrouwen op de meest vruchtbare leeftijden (20-40 jaar) voor 2020 en 2021 op het niveau van het Vlaamse Gewest, zien we dat er in 2021 minder vrouwen tussen 20 en 40 jaar waren dan in 2020 (-1.259). De stijging van het aantal geboorten komt dus niet voort uit het feit dat er minder vrouwen waren. We zien echter wel dat meer vrouwen tussen 30 en 35 jaar waren (+3.745, 1,8%). Dit kan een verklaring zijn voor de stijging van het geboortecijfer. Het is echter niet de hoofdreden, want de evolutie is te beperkt om de volledige stijging van het aantal geboorten te verklaren.

Bron: <https://www.opgroeien.be/cijfers-en-publicaties>

Tabel 17: Evolutie aantal geboortes per jaar in de stad Tienen

	2020	2021
Totaal	313	371
Aantal geboorten per 1.000 inwoners	8,86	10,30

PROGNOSE VAN DE GEBOORTES IN DE GEMEENTE TIENEN

GEBRUIK VAN DE KINDEROPVANG:

Een opvangplaats kan door meerdere kinderen gebruikt worden. Kind en Gezin registreert hoeveel kinderen tijdens een bepaalde periode minstens 1 keer aanwezig waren in de opvanglocatie. Het gebruik van formele vergunde opvang is de verhouding tussen het aantal aanwezige kinderen en het aantal kinderen tussen 0 en 3 jaar. In de provincie Vlaams-Brabant zagen we in 2021 een gebruik van 49,8%. Hiermee kent Vlaams-Brabant het laagste aandeel.

11.4.2 ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

Voor de inzichten inzake economische ontwikkelingen baseren we ons op de gegevens van de gemeentemonitor 2022 (<https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be/>).

WERKZAAMHEIDSGRAAD

De stijging in de werkzaamheidsgraad blijft lichtjes toenemen. Van 2015 tot en met 2019 zien we in Tienen een stijging in de werkzaamheidsgraad van 71,6% naar 74%.

Opvallend hierbij is dat de werkzaamheidsgraad bij de mannen lichtjes daalt van 76,7% naar 74,7%, terwijl deze bij de vrouwen stijgt van 62,9% naar 68,5%. Het feit dat meer vrouwen gaan werken, doet ook de vraag naar kinderopvang toenemen. De cijfers in 2016 geven een verdere stijgende trend op vlak van werkzaamheidsgraad, zowel bij mannen (75,1%) als bij vrouwen (69,5%).

WERKLOOSHEIDSGRAAD

Wanneer we de werkloosheidsgraad bekijken over de periode van 2015 tot en met 2021 zie we dat deze blijft dalen. In 2015 bedroeg de werkloosheidsgraad 8,2% in 2021 bedraagt deze 7,8%.

Kinderopvang kan een belangrijke rol spelen bij de activering van deze groep niet-werkenden. Bij het toekennen van plaatsjes in de kinderopvang wordt er dan ook onder andere voorrang gegeven aan ouders die in het kader hier van een opvangnood hebben.

Een blijvende nood in onze gemeente situeert zich op het vlak van de dringende en tijdelijke opvang. Het gaat dan onder meer om anderstalige en/of allochtone ouders die een inburgeringscursus moeten/willen volgen of naar de Nederlandse les moeten/willen gaan. We stellen vast dat deze ouders bovendien nood hebben aan een opvangplaats in Tienen centrum. Dit enerzijds omwille van de ligging ten opzichte van de cursuslocaties, anderzijds vaak ook omwille van mobiliteitsproblemen (o.a. niet in bezit zijn van een auto).

GEMIDDELD INKOMEN GEZINNEN

Wanneer we kijken naar de periode van 2008 tot en met 2015 zien we een toename in het gemiddelde inkomen van de gezinnen. In 2005 bedroeg het gemiddelde inkomen per aangifte € 27.400. Dit steeg geleidelijk aan doorheen de jaren tot € 32.759 in 2015.

11.4.3 SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

Voor de inzichten inzake sociaal maatschappelijke ontwikkelingen baseren we ons op de gegevens van de gemeentemonitor 2022 (<https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be/>).

AANTAL LEEFLOONGERECHTIGDEN

Het aantal leefloongerechtigden in de gemeente is doorheen de jaren sterk toegenomen. In 2007 waren er 4,5 leefloongerechtigden per 1.000 inwoners. In 2017 bedroeg dit 8,1 leefloongerechtigden per 1.000 inwoners.

Dit aantal ligt veel hoger dan in andere gelijkaardige steden (Belfius-indeling) en dan in het Vlaams Gewest in zijn totaliteit.

AANTAL ALLEENSTAANDE OUDERS MET KINDEREN <3 JAAR

Wanneer we het aantal alleenstaande ouders met kinderen jonger dan 3 jaar bekijken voor de periode van 2007 tot en met 2017 zie we een duidelijke toename. In 2007 waren dit er 1.308 en in 2017 1.461.

Teneinde deze alleenstaande ouders de mogelijkheid te bieden om te werken, opleidingen te volgen, enz. moeten zij beschikken over een geschikte opvangplaats voor hun kind(eren).

KANSARMOEDE-INDEX KIND EN GEZIN

Wanneer we de kansarmoede-index bekijken voor de stad Tienen, zien we een daling in 2020 ten opzichte van 2019 van 21,76% naar 19,9%.

Een vergelijking met de gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant toont ons dat de kansarmoede-index in Tienen hoger ligt dan in de provincie.

Internationaal wetenschappelijk onderzoek toont aan dat kwaliteitsvolle kinderopvang essentieel is om kinderen alle kansen te geven. Kwaliteitsvolle kinderopvang heeft positieve effecten op de verstandelijke, sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen, effecten die blijven doorwerken in hun verdere levensloop.

Kinderopvang kan dus van grote betekenis zijn voor kinderen in armoede en bijgevolg een belangrijke rol spelen in de strijd tegen armoede, op voorwaarde dat het deel uitmaakt van een algemeen sociaal beleid gericht op een structurele verbetering van de levensomstandigheden van mensen in armoede.

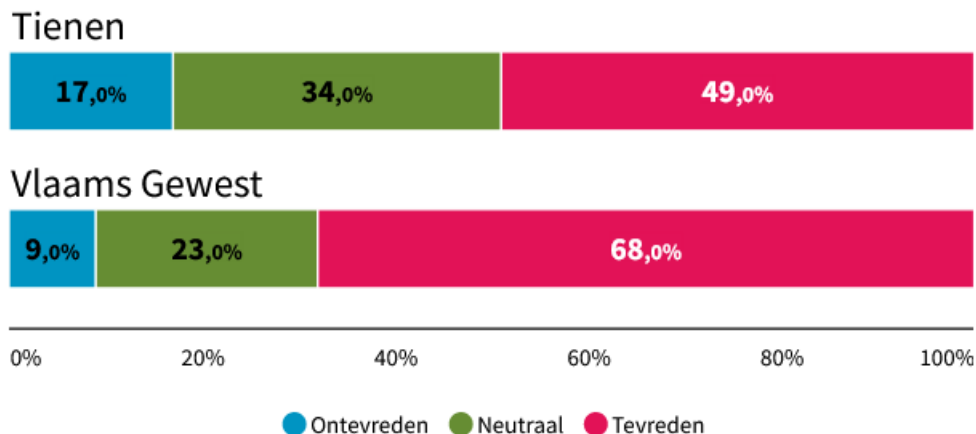
WENSEN EN VERWACHTINGEN VAN KLANTEN EN BURGERS

Uit onderzoek blijkt dat in 2020 17% van de inwoners vond dat het aanbod van kinderopvang in de stad Tienen onvoldoende was. 49% vond dat het aanbod wel voldoende was. 34% van de inwoners was eerder neutraal over het aanbod kinderopvang in Tienen.

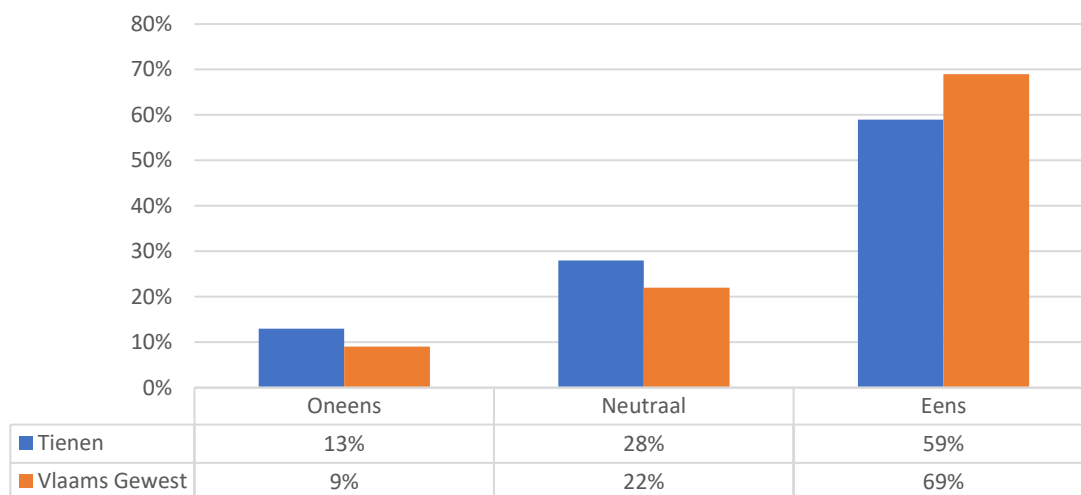
We stellen vast dat ook in 2020 de tevredenheid over de grootte en de kwaliteit van het aanbod van kinderopvang in Tienen lager ligt dan in de provincie Vlaams-Brabant in zijn geheel.

Grafiek 11: Aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat er voldoende aanbod aan kinderopvang is in de gemeente/stad

Tevreden over kinderopvang

Grafiek 12: Aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over de kinderopvang in de gemeente/stad

11.4.4 WERKVELDSPECIFIEKE ONTWIKKELINGEN

Voor de inzichten inzake werkveldspecifieke ontwikkelingen baseren we ons op de gegevens van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (Vlaams beleid kinderopvang) en Kind & Gezin (Aanbod kinderopvang).

VLAAMS BELEID KINDEROPVANG

In de loop van 2022 werd er door Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Hilde Crevits, een audit aangevraagd voor het evalueren van het inspectieproces en handhaving bij Opgroeien en Zorginspectie in de kinderopvang voor baby's en peuters. Volgende punten kwamen uit deze audit naar boven:

- 1) Onduidelijke procedure rond klachten en meldingen: Opgroeien moet de procedure rond de beoordeling en behandeling van klachten en meldingen actualiseren en verduidelijken.

- 2) Gebrek aan een efficiënte en ondersteunende IT: het dossiersysteem van Opgroeien moet toekomstbestendig zijn en er moeten ook richtlijnen komen om een uniforme, kwalitatieve en volledige dossieropbouw en -opvolging te kunnen doen.
- 3) Onvoldoende opleiding en opbouw van expertise binnen Opgroeien, naast een te grote individuele verantwoordelijkheid van de klantenbeheerders: betere sturing en ondersteuning van de klantenbeheerders. Betere omschrijving van rollen en verantwoordelijkheden van de klantenbeheerders moeten duidelijker omschreven worden.
- 4) Onvoldoende focus op financiële thema's: Opgroeien moet een kader uitwerken voor handhaving in dossiers met financiële inslag. Ook de focus en de expertise op de financiële thema's moet verhoogd worden.
- 5) Onvoldoende afstemming tussen Opgroeien en Zorginspectie: er moet op regelmatige basis afgestemd worden om expertise uit te wisselen, om meer zicht op de impact van de beslissingen te krijgen en de noden te kennen, ... zodat op een degelijke manier aan inspectie en handhaving kan worden gedaan.
- 6) Onvoldoende inzet op sensibilisering: zowel Opgroeien als Zorginspectie moeten voldoende ruimte krijgen om organisatoren te sensibiliseren en proactief kennis aan te reiken

Op basis van deze bevindingen komt er op niveau van de Vlaamse overheid een investering in de kinderopvang.

AANBOD KINDEROPVANG IN DE GEMEENTE EN DE ZORGREGIO (BRON: KIND EN GEZIN)

In de stad Tienen waren er in 2021:

- 43.74 plaatsen per 100 kinderen van 0 tot 3 jaar;
- 447 plaatsen waarvan 132 plaatsen binnen de gezinsopvang, 274 plaatsen binnen de groepsopvang, waarvan 41 plaatsen binnen de groepsopvang samenwerkende onthaalouders;
- 30 opvanglocaties, waarvan 21 binnen de gezinsopvang, 6 binnen de groepsopvang en 3 binnen de groepsopvang samenwerkende onthaalouders;
- 89 opvangplaatsen niet-inkomensgerelateerd en 358 wel inkomensgerelateerd.

In de zorgregio Tienen (Boutersem, Geetbets, Glabbeek, Hoegaarden, Kortenaeken, Landen, Linter, Tienen, Zoutleeuw) waren er in 2021:

- 44.65 plaatsen per 100 kinderen van 0 tot 3 jaar;
- 1.277 plaatsen, waarvan 335 plaatsen binnen de gezinsopvang, 857 plaatsen binnen de groepsopvang en 85 plaatsen binnen de groepsopvang samenwerkende onthaalouders;
- 80 opvanglocaties, waarvan 49 binnen de gezinsopvang, 25 binnen de groepsopvang en 6 binnen de groepsopvang samenwerkende onthaalouders;
- 269 opvangplaatsen niet-inkomensgerelateerd en 1.008 wel inkomensgerelateerd.

ONTWIKKELINGEN

Op het niveau van de Vlaamse overheid komt er een investering in de kinderopvang. Er zal extra ingezet worden op:

- Meer basissubsidie (trap 1 stijgt begin 2023 met 50%).
- Ook plaatsen zonder basissubsidie in de groepsopvang (trap 0) kunnen de basissubsidie opnieuw aanvragen.
- In de loop van 2023 kan men voor ongeveer 3.000 plaatsen met vrije prijs (trap 1) een aanvraag indienen om over te schakelen naar de hoogste subsidie (trap 2A) met inkomstenstarief.
- Alle plaatsen met inkomstenstarief schakelen over naar de hoogste subsidie, trap 2A.
- Indexering van de onkostenvergoeding en jobbonus voor 'sui generis' onthaalouders.
- Zorginspectie en Opgroeien en hun onderlinge samenwerking worden versterkt. De performantie van het IT-systeem ter ondersteuning van een elektronisch dossierbeheer voor de opvolging van de kinderopvang wordt opgevoerd.
- Eén centraal contactpunt voor alle klachten en meldingen

Op het niveau van de stad Tienen:

Het aantal opvangplaatsen blijft lichtjes stijgen (van 439 in 2019 naar 447 in 2021). We zien hierbij een stijging binnen de gezinsopvang (van 116 plaatsen in 2019 naar 132 plaatsen in 2021); het aantal plaatsen groepsopvang is gelijk gebleven. Binnen de groepsopvang samenwerkende onthaalouders zien we een daling van de cijfers (van 49 plaatsen in 2019 naar 41 plaatsen in 2021).

Verder zien we dat het aantal inkomensgerelateerde plaatsen procentueel stijgt van 72% naar 78%.

SPREIDING VAN HET AANBOD OVER DE GEMEENTE

Wanneer we kijken naar de spreiding van het aanbod van de kinderopvang in onze gemeente, zien we dat de opvanglocaties binnen de gezinsopvang (zie kaart: groene bollen) ruimer gespreid zijn. Ongeveer 33% van deze locaties bevindt zich in of dicht bij het centrum van Tienen. De opvanglocaties binnen de groepsopvang zijn minder gespreid (zie kaart: rode bollen). 60% bevindt zich in of dicht bij het centrum.

In totaal bevinden zich dus ongeveer 43% van de opvanglocaties in of dicht bij het centrum van Tienen. We kunnen hieruit afleiden dat het voor meer mobiele gezinnen gemakkelijker is om een opvangplaats te vinden, aangezien voor hen ook de verder van het centrum gelegen plaatsen bereikbaar zijn.

Kaart 1: Spreiding aanbod kinderopvang

KWALITEIT VAN DE OPVANG

Elke vergunde kinderopvang krijgt regelmatig Zorginspectie over de vloer. Zij maken na elk bezoek een verslag op van het bezoek. Wil je een inspectieverslag inkijken, dan moet je de vraag schriftelijk overmaken aan Zorginspectie: openbaarheid@zorginspectie.be, Zorginspectie, Koning Albert II-laan 35, bus 31, 1030 Brussel.

Eventuele klachten over een kinderopvangvoorziening kan je opvragen bij Klachtendienst Kind en Gezin. Tevredenheid van de ouders over de kinderopvang kan je halen uit de resultaten van tevredenheidsmetingen (bij de voorziening).

LEEFBAARHEID VAN DE KINDEROPVANG

Onthaalouders/kinderbegeleiders kunnen werken met volgende statuten:

- Aangesloten gezinsopvang (vroegere aangesloten onthaalouder) bij een organisator

Een kinderbegeleider die aangesloten is bij een organisator gezinsopvang (ook wel dienst voor onthaalouders) is onderworpen aan het sociaal statuut voor onthaalouders. Deze kinderbegeleider is geen werknemer en ontvangt geen loon, maar een belastingvrije onkostenvergoeding. Dit heeft onder meer als nadeel dat het maandelijks inkomen van de onthaalouders sterk schommelt naargelang de aanwezigheid van de kinderen. Verder zijn ook hun vakantiedagen onbetaald.

Elke organisator heeft de mogelijkheid en de vrijheid om zijn/haar onthaalouders/kinderbegeleiders te ondersteunen.

Voor de onthaalouders verbonden aan de dienst voor onthaalouders van de stad Tienen voorziet de stad als organisator:

- bij opstart van de opvang: een installatiepremie van € 430;
 - driejaarlijks kan er een investeringstoelage worden aangevraagd voor aankopen die bijdragen tot de kinderopvang. Deze bedraagt € 500 voor de gezinsopvang en € 1.000 voor de groepsopvang;
 - een onthaalouder gezinsopvang die samen met een collega-onthaalouder een groepsopvang opstart, krijgt een opstartvergoeding van € 1.500.
- Proefproject werknemersstatuut aangesloten onthaalouders

De Vlaamse Regering gaf op 14 februari 2014 haar goedkeuring aan de conceptnota 'proefproject werknemersstatuut aangesloten onthaalouders'. Het proefproject wil nagaan of en hoe een werknemersstatuut in de praktijk kan worden toegepast bij onthaalouders die zijn aangesloten bij een dienst voor onthaalouders, en liep tot 31 december 2016. De Vlaamse Regering besliste op 24 februari 2017 om het project te verlengen met twee jaar, tot 31 december 2018. Recent namelijk op 17 november 2020 besliste de Vlaamse Regering om dit project opnieuw te verlengen tot 31 maart 2023. De verlenging biedt de kans om de financiële en fiscale implicaties beter in kaart te brengen en om aan te sluiten bij keuzes die zullen volgen uit de lopende strategische visie-oefening over de gezinsopvang.

- Onthaalouders/kinderbegeleiders met een zelfstandig statuut

Zelfstandigen zijn onderworpen aan het statuut voor zelfstandigen: Zij zijn verplicht om zicht aan te sluiten bij een sociaal verzekeringsfonds voor zelfstandigen en een ziekenfonds. Zij betalen sociale zekerheidsbijdragen en hebben daardoor recht op een pensioen, kraamgeld, adoptiepremie, kinderbijslag en een ziekte- en invaliditeitsverzekering. Er is een vermindering of vrijstelling van sociale zekerheidsbijdragen mogelijk. Bv. bij een bijberoep of wanneer het inkomen onder een bepaald min. blijft en men via de partner verzekerd is. De kinderbegeleider bouwt dan wel zelf geen socialezekerheidsrechten op, zoals een pensioen.

LOKAAL LOKET KINDEROPVANG

Op 24 maart 2019 werd het regionaal digitaal platform www.kinderopvanginmijnbuurt.be opengesteld voor het publiek, onder coördinatie van Interleuven. Sinds 2019 heeft de stad Tienen een Lokaal Loket Kinderopvang met volgende decretale opdrachten:

- De registratie van kinderopvangvragen en van de voorkeur van gezinnen voor kinderopvanglocaties coördineren, zodat een gezin maar één keer de vraag hoeft te stellen.
- Gezinnen binnen een redelijke termijn informeren over beschikbare kinderopvangplaatsen en hen zo nodig in contact brengen met de kinderopvanglocaties, met aandacht voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen.
- Samenwerken met alle kinderopvanglocaties binnen het werkingsgebied, met instanties die werken met gezinnen die kinderopvangvragen kunnen hebben, en met andere lokale loketten kinderopvang in functie van de opdrachten.

Tienen heeft een gesubsidieerd Lokaal Loket Kinderopvang en ontvangt jaarlijks een subsidie van het Agentschap Opgroeien. Een gesubsidieerd Lokaal Loket Kinderopvang dient alle unieke opvangvragen gesteld via het loket te registreren. Het aantal niet-beantwoorde opvangvragen moet apart vermeld worden. Deze gegevens dienen jaarlijks overgemaakt te worden aan het Agentschap Opgroeien.

Het Lokaal Loket Kinderopvang is een neutraal informatie- en ondersteuningspunt voor gezinnen met een vraag naar kinderopvang voor baby's, peuters en schoolgaande kinderen. Ouders of toekomstige ouders kunnen op één centrale plaats alle info vinden omtrent kinderopvang in Tienen. Voor baby's en peuters werd hier ook een centraal aanvraag- en registratiesysteem aan gekoppeld, waardoor de zoektocht naar kinderopvang eenvoudiger wordt. Intussen kan men via het digitaal platform naast Leuven en Tienen ook een aanvraag voor baby- en peuteropvang indienen in Bekkevoort, Bierbeek, Boortmeerbeek, Diest, Herent, Hoeilaart, Holsbeek, Keerbergen, Lubbeek, Overijse, Steenokkerzeel, Tervuren, Tielt-Winge en Zemst.

De bekendmaking is succesvol gebeurd en de meeste opvanginitiatieven werken actief mee. Het blijft belangrijk dat alle opvanginitiatieven de ouders adviseren en aansporen om zich te registreren in het digitaal loket kinderopvang. Wanneer alle ouders met een opvangvraag dit doen, kunnen we via het loket correcte cijfersgegevens bekomen over de noden en behoeften naar kinderopvang.

Cijfergegevens loket kinderopvang 2021

Werkingsgebied 3300 Tienen	Aantal unieke opvangaanvragen aan het lokaal loket met <u>startdatum opvang in 2021</u> Status op: 28/02/2022				
		Onbeantwoorde opvangaanvragen		Aantal deels onbeantwoorde opvangaanvragen met een opvangvoorstel dat aanvaard werd door het gezin, maar afwijkt van de oorspronkelijke vraag	
	Totaal unieke opvangaanvragen bij lokaal loket met oorspronkelijke startdatum 2021	Aantal onbeantwoorde opvangaanvragen zonder opvangvoorstel	Aantal onbeantwoorde opvangaanvragen met opvangvoorstel niet aanvaard door gezin	Aantal deels onbeantwoorde opvangaanvragen - minstens 1 maand later	Aantal deels onbeantwoorde opvangaanvragen - minder opvangdagen dan gevraagd
Totalen	381	69	43	81	64
Vraag naar inclusieve opvang voor kind met specifieke zorgbehoeftes	2	1	0	0	0
Vraag naar dringende opvangplaats	65	11	6	15	14
Vraag naar een plaats met ruimere openingsmomenten	109	24	10	21	19
Vraag van een gezin dat voldoet aan de voorrangregels	168	38	17	36	20
Vraag van kwetsbaar gezin	158	37	14	32	18

Het Lokaal Loket Kinderopvang is zowel telefonisch als via e-mail en volgens afspraak bereikbaar.

Kwetsbare gezinnen kunnen steeds terecht bij de medewerker van het loket. Hier krijgen ze de nodige info over en begeleiding bij hun zoektocht naar kinderopvang. Bij de aanvraag wordt rekening gehouden met de

mogelijkheden en beperkingen van het gezin zoals mobiliteit, afstand, betaalbaarheid, gezins- of groepsopvang. Voor kwetsbare gezinnen volgt de medewerker de aanvraag actief op, eventueel in samenspraak met andere betrokken welzijnsorganisaties. Het is de bedoeling om samen met de partnerorganisaties binnen het LOK de noden te inventariseren en te bekijken welke ondersteuning hierbij een meerwaarde kan betekenen.

Er werden toeleidersaccounts aangemaakt voor welzijnsorganisaties (OCMW, Agentschap Integratie en Inburgering, Perinti, Huis van het Kind, Koala) zodat deze zelf aanvragen kunnen ingeven voor hun cliënt en het dossier mee kunnen opvolgen. Het opvolgen van de aanvraag door de toeleiders betekent een meerwaarde voor kwetsbare gezinnen.

PROJECTPLAN 2021 BABY- EN PEUTERBELEID

In de meerjarenplanning 2020-2025 wordt een duidelijke en prominente plaats gegeven aan een gecoördineerd kindbeleid. Het stadsbestuur besliste unaniem om de regierol baby en peuter op te nemen.

Uit de omgevingsanalyse van het projectplan 2021 baby- en peuterbeleid blijkt dat de nood aan kwaliteitsvolle en betaalbare kinderopvang in Tienen groot is: vooral in het centrum van Tienen is de vraag naar opvang groot. Het is hierbij uitermate belangrijk om de toegekende gesubsidieerde kinderopvangplaatsen voor Tienen te behouden en na te denken over de rol die het lokaal bestuur kan spelen in de ondersteuning van de kinderopvanginitiatieven.

Het project valt onder de volgende actie binnen het meerjarenplan: T3 BD12 AP21 ACT1.

- Beleidsdoelstelling: het creëren van ontwikkelingskansen voor kinderen.
- Actieplan: het uitwerken van een gecoördineerd kindbeleid (0-25-jarigen).
- Actie: het realiseren van een gecoördineerd aanbod kinderopvang. Dit houdt in dat er voldoende opvangplaatsen zijn voor voorschoolse opvang (0-2,5 jaar), dat er buitenschoolse kinderopvang (cfr. nieuwe decreet voor kleuters en lagereschoolkinderen) wordt uitgewerkt en dat er een voldoende ruim vakantieaanbod wordt voorzien. Het vakantieaanbod heeft niet alleen voldoende plaats, maar houdt ook rekening met het werkregime van de ouders.

Uitdagingen:

Als adviesorgaan van en voor alle betrokkenen bij de opvang van kinderen in de stad Tienen kan het LOK een belangrijke rol spelen in materies die relevant zijn voor de kinderopvang en in het bepalen van de beleidsdoelstellingen voor kinderopvang. Het LOK Tienen neemt deze rol in de praktijk slechts beperkt op. Het LOK een boost geven is dan ook een belangrijk thema en vraagt een duidelijke trekker en een stappenplan. Het is de taak van de deskundige om het LOK te heractiveren in nauwe samenwerking met de partnerorganisaties. Het is essentieel om te komen tot een lokaal kader met duidelijke afspraken rond o.a. wie deelneemt aan dit overleg, welke rol het LOK wil opnemen en welke thema's er aan bod komen om zo samen de lijnen uit te tekenen voor het kinderopvangbeleid in Tienen in 2022. Het is de bedoeling om tweejaarlijks samen te komen met alle opvanginitiatieven.

HISTORIEK

Tijdens de gemeenteraad van 27 oktober 2022 werd het volgende beslist:

- De gemeenteraad neemt de principiële beslissing om de twee subsidiegroepen 'gezinsopvang en groepsopvang samenwerkende onthaalouders' van de stad Tienen over te dragen aan i-mens.
- De gemeenteraad beslist dat de overnameprocedure kan opgestart worden en dat i-mens tijdens de overgangsfase de inhoudelijke, administratieve en praktische ondersteuning kan verderzetten volgens in gezamenlijk overleg bepaalde noodzakelijkheden.

Onze dienst heeft 131 vergunde plaatsen voor wat betreft de gezinsopvang en 12 vergunde plaatsen wat betreft de groepsopvang. Dagelijks trachten onze onthaalouders een kwalitatief hoogstaande opvang te bieden aan ongeveer 200 kinderen tussen 0 en 12 jaar.

Onze dienst is gehuisvest in het Sociaal Huis, Kabbeekvest 110 (1ste verdieping), 3300 Tienen. In hetzelfde gebouw bevindt zich ook het consultatiebureau van Kind en Gezin, het sociaal verhuurkantoor en de diensten van het OCMW. Het gebouw is voorzien van een ruime parking en een lift, zodat we gemakkelijk bereikbaar zijn voor ouders met kleine kinderen.

In de meerjarenplanning 2020-2025 wordt een duidelijke en prominente plaats gegeven aan een gecoördineerd kindbeleid. Om een geïntegreerde samenwerking te bevorderen, is de dienst voor onthaalouders in juni '22 verhuisd naar het Sint-Jorisplein.

DE AANGEBODEN KINDEROPVANG

De dienst voor onthaalouders organiseert binnen de regio Tienen-Linter-Glabbeek-Boutersem hoofdzakelijk gezins- en groepsopvang voor baby's en peuters die nog niet naar de basisschool gaan. Een aantal onthaalouders doet ook opvang van schoolgaande kinderen. Deze opvang kan tot het einde van de basisschool, in overleg met de onthaalouder.

Bij gezinsopvang komen kinderen terecht in een groep van maximaal 8 kinderen. Bij groepsopvang is het maximaal aantal toegelaten kinderen 18.

Als dienst voor onthaalouders staan wij ook open voor de opvang van kinderen met een extra of specifieke zorgbehoefte.

Alle kinderen zijn welkom, wij discrimineren niemand op basis van cultuur, afkomst, nationaliteit, geslacht, geloof of levensovertuiging.

Om de beschikbare opvangplaatsen toegankelijk te maken voor alle gezinnen, werken we via inkomenstarief. In samenwerking met het OCWM trachten we ook gezinnen verder te helpen voor wie dit tarief nog moeilijk haalbaar is. Zij kunnen een individueel verminderd tarief aanvragen.

OPVANGVRAGEN EN -AANBOD

Jaar na jaar komt er een groot aantal opvangvragen bij onze dienst terecht en doen wij er alles aan om zoveel mogelijk gezinnen verder te helpen in hun zoektocht naar een geschikte opvang.

Tabel 18: Aantal opvangvragen en geplaatste kinderen per jaar

Jaar	Opvangvragen	Aantal geplaatste kinderen
2013	238	220
2014	235	216
2015	225	200
2016	260	225
2017	244	236
2018	305	202
2019	255	199

Verder zien we jaarlijks wijzigingen in onze groep onthaalouders. Zo zijn er regelmatig onthaalouders die, om zeer uiteenlopende redenen, stoppen met het uitoefenen van deze job. We merken dat het steeds moeilijker is om nieuwe kandidaat onthaalouders/gezinsopvang te vinden.

Tabel 19: Overzicht aantal aangesloten onthaalouders gezins- en groepsopvang DVO stad Tienen

Jaar	Aantal aangesloten onthaalouders gezinsopvang	Aantal aangesloten onthaalouders groepsopvang
2013	33	3
2014	30	3
2015	29	3
2016	29	3
2017	29	3
2018	26	3
2019	25	2
2022	13	2

Uit onze contacten met (kandidaat-)onthaalouders leiden we af dat er een toenemende interesse is om i.p.v. gezinsopvang in de eigen woning, groepsopvang te organiseren op een andere locatie-

FOCUS OP KWALITEIT VAN DE KINDEROPVANG

Als dienst voor onthaalouders bieden wij pedagogische ondersteuning aan onze onthaalouders door hen vormingen aan te bieden in de vorm van dag- en avondcursussen. Hierbij wordt enerzijds aandacht besteed aan het aanbieden van bruikbare instrumenten en kennis om de kwaliteit te verbeteren en is er daarnaast ook ruimte voor uitwisselen van ervaringen in groep, het bijleren van elkaar. We vragen onze onthaalouders om minstens 12 uur vorming te volgen per kalenderjaar.

Ook tijdens onze huisbezoeken trachten wij de onthaalouders te ondersteunen. Twee- à driemaandelijks gaat er een dienstverantwoordelijke langs bij de onthaalouder. Tijdens deze bezoeken bespreken we samen de ontwikkeling van de kinderen, pedagogische thema's, thema's zoals veiligheid, regelgeving... Verder kunnen de onthaalouders ook steeds met hun vragen bij ons terecht.

Indien wij tijdens onze huisbezoeken problemen detecteren in de ontwikkeling van een kind of bezorgheden i.v.m. de gezinssituatie, proberen wij het nodige te doen om de ouders hierin te begeleiden of door te verwijzen door contacten te leggen met de bevoegde diensten.

VOORRANGSREGELS

Bij verscheidene vragen naar opvang op hetzelfde moment verdelen we de plaatsen volgens bepaalde voorrangsregels. We geven absolute voorrang aan gezinnen die opvang nodig hebben omwille van de werksituatie van de ouders. Ook is er voorrang voor alleenstaanden, ouders met een laag inkomen, pleegkinderen, kinderen met een broer of zus in de opvang.

Bijkomend stelt de wet dat 20% van de kinderen die wij op jaarbasis opvangen, kinderen zijn van kwetsbare gezinnen die tot 1 van volgende groepen behoren:

- opvang nodig voor de werksituatie en alleenstaand zijn
- opvang nodig voor de werksituatie en een laag inkomen hebben
- opvang nodig voor de werksituatie en een pleegkind hebben
- alleenstaand zijn en een laag inkomen hebben
- alleenstaand zijn en een pleegkind hebben
- een laag inkomen en een pleegkind hebben
- opvang nodig voor de werksituatie en problemen hebben met de gezondheid of zorg nodig hebben
- opvang nodig voor de werksituatie en een laag opleidingsniveau hebben
- alleenstaand zijn en problemen hebben met de gezondheid of zorg nodig hebben
- een laag inkomen hebben en problemen hebben met de gezondheid of zorg nodig hebben

- een laag inkomen en laag opleidingsniveau hebben
- problemen hebben met de gezondheid of zorg nodig hebben en een laag opleidingsniveau hebben

Zolang 20% niet bereikt is, kan afgeweken worden van de absolute voorrang in het kader van de werksituatie.

Tabel 20: Percentage kwetsbare gezinnen en voorrangsgroepen van de geplaatste kinderen per jaar

DVO stad Tienen	Percentage kwetsbare gezinnen					Percentage voorrangsgroepen					
Subsidie-groep	2015	2016	2017	2018	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2021
Groeps-opvang		75,76	61,76	61,53	54,55	57,14	75,76	61,76	65,38	69,23	63,64
Gezins-opvang						23,08	28,77	27,18	28,18	34,41	40,30

SPEEL-O-THEEK 'DE KRAAL'

Speel-o-theek De Kraal was een vrijwillig initiatief van onthaalouders verbonden aan de dienst voor onthaalouders van de stad Tienen. Deze bevond zich in het Sociaal Huis.

In de speel-o-theek konden iedereen elke tweede dinsdagavond van de maand (aangesloten onthaalouders, andere kinderbegeleiders, ouders...) terecht om speelgoed te ontlend. Het jaarlijks lidgeld bedroeg € 24.

De bedoeling van De Kraal was om zoveel mogelijk kinderen te laten kennismaken met een ruim aanbod aan speelgoed. Kinderen ontwikkelen mede via hun spel. Speelgoed is voor kinderen vooral didactisch materiaal.

In de loop van 2021 is de werking van speel-o-theek de Kraal stopgezet.

STATUUT VAN ONZE ONTHAALoudERS

Een kinderbegeleider die aangesloten is bij onze dienst, is onderworpen aan het sociaal statuut voor onthaalouders. Hij bouwt een pensioen op en kan zelf een recht op gezinsbijslag doen ontstaan. De onthaalouder is verzekerd tegen ziekte, arbeidsongeschiktheid, beroepsziekten en arbeidsongevallen. Als er kinderen buiten zijn wil afwezig zijn, dan krijgt hij van de RVA een opvanguitkering.

De socialezekerheidsbijdragen worden door de organisator aan de bron van de kostenvergoeding ingehouden en aan de RSZ gegeven. De organisator betaalt ook zelf een bijdrage aan de RSZ.

De hoogte van de meeste socialezekerheidsuitkeringen hangt af van de gezinssituatie, het aantal opgevangen kinderen en het aantal dagen dat die kinderen opgevangen zijn.

Onthaalouders zijn dus geen werknemers. We merken dat diegenen die voor deze job kiezen dit dan ook bewust doen, omdat ze hier echt gemotiveerd voor zijn. Het nadeel van dit statuut is dat we onze onthaalouders niets kunnen opleggen. Toch zien we dat zij doorgaans open staan voor onze adviezen.

Onze onthaalouders krijgen op dit moment een dagprijs van € 23,80 per kind dat een ganse dag aanwezig is. Deze vergoeding is belastingvrij. De onthaalouders voorzien hiermee onder andere zelf in de voeding van de kinderen in de vorm van een gezond en gevarieerd middagmaal en een vieruurtje/fruitmaaltijd.

SUBSIDIERING

Kinderopvang voor baby's en peuters wordt gesubsidieerd door Kind en Gezin:

- De basissubsidie is de subsidie voor kinderopvang met 220 openingsdagen.
- De subsidie voor inkomenstarief is de subsidie voor kinderopvang waar de gezinnen een prijs betalen op basis van het inkomen. Kinderen van bepaalde gezinnen krijgen voorrang en vertegenwoordigen samen met kwetsbare gezinnen minstens 20% van de opgevangen kinderen.

- De plussubsidie is de subsidie voor kinderopvang die kwetsbare gezinnen ondersteunt. Kinderen van deze gezinnen krijgen voorrang en vertegenwoordigen minstens 30% van de opgevangen kinderen.

Verder worden ook de dienstverantwoordelijken gesubsidieerd door Kind en Gezin.

SAMENWERKING MET DERDEN

De dienst voor onthaalouders werkt nauw samen met derden in functie van het realiseren van een toegankelijke kinderopvang. Zij werken o.a. samen met Kind en Gezin, OCMW, VDAB, CVO, Open School, Inburgering en Integratie, CAW, Huis van het Kind, de gesubsidieerde kribbes, enz.

ROL VAN HET LOKALE BESTUUR

In de meerjarenplanning 2020-2025 wordt een duidelijke en prominente plaats gegeven aan een gecoördineerd kindbeleid. Het stadsbestuur besliste unaniem om de regierol baby en peuter op te nemen.

Een aantal belangrijke redenen om als lokaal bestuur in te zetten op publieke kinderopvang zijn (bron: VVSG):

BEKENDHEID

Voldoende informatie over je lokaal kinderopvangaanbod is essentieel voor de gebruiker. Dit verhoogt de toegankelijkheid van je dienstverlening. Door de partners en organisaties die actief zijn op je grondgebied samen te brengen en door te investeren in een goede samenwerking, kan je meer realiseren. Het geheel is meer dan de som van de delen.

Als lokaal bestuur bied je reeds een breed cultuur-, sport- en vrijetijdsaanbod aan. Wanneer je daarnaast ook kinderopvang aanbiedt, kan je de samenwerking tussen deze diensten eenvoudig aansturen en samen de bekendheid van het aanbod vergroten.

BEREIKBAARHEID

Bereikbaarheid zegt iets over de mate waarin je opvangaanbod fysiek en in tijd toegankelijk is. Een gunstige ligging van je kinderopvanglocaties met gunstige openingsuren is een meerwaarde voor jonge gezinnen. Dat kan je als lokaal bestuur bieden door opvang in de verschillende wijken te organiseren, te zorgen voor goede verbindingen (openbaar vervoer) en flexibele openingsuren waar nodig.

Bereikbaarheid gaat ook over psychologische bereikbaarheid. Sommige ouders zien kinderopvang als iets dat 'niet voor hen' is, omdat men bijvoorbeeld niet actief is op de arbeidsmarkt. Het is belangrijk dat opvanginitiatieven zich bewust zijn van het beeld dat de buitenwereld van hen heeft, want drempels om kinderopvang te gebruiken, kan je zelf actief wegwerken.

Organiseer je zelf kinderopvang, dan kan je expliciet inzetten op het bestrijden van kinderarmoede en het realiseren van de sociale functie. Je kan werken aan de uitwerking van de regeling 'bestellen is betalen', het voorrangbeleid, het prijsbeleid of aan een personeelsbeleid dat aandacht heeft voor diversiteit. Door eigen kinderopvang te organiseren bereik je kwetsbare doelgroepen makkelijker en zorg je ervoor dat zij toegang krijgen tot de kinderopvang.

Kinderopvang georganiseerd door het lokaal bestuur, kenmerkt zich tot slot door haar pluralistisch karakter.

BETROUWBAARHEID

Een betrouwbare opvang is een opvang die niet oordeelt, betrouwbare informatie geeft en geen gegevens uitwisselt zonder toestemming van de betrokkenen. Een opvang waar ouders zich welkom en gerespecteerd voelen in hun ouderrol, is toegankelijker.

Wie als lokaal bestuur zelf geen kinderopvang organiseert, heeft geen of weinig impact op de betrouwbaarheid van de dienstverlening. Wanneer je de teugels zelf in handen hebt, waarborg je de betrouwbaarheid en de continuïteit (en kwaliteit) van de dienstverlening in jouw gemeente.

Door zelf kinderopvang te organiseren, realiseer je bovendien lokale werkgelegenheid en creëer je lokale, kwalitatieve jobs.

BESCHIKBAARHEID

Om toegankelijkheid te verzekeren is voldoende kinderopvang binnen je gemeente noodzakelijk. Een tekort aan kinderopvangplaatsen is de eerste reden waarom gezinnen geen opvang vinden of niet terecht kunnen bij een kinderopvang in hun buurt. Als je zelf actor bent, garandeer je een (deel van het) aanbod kinderopvang voor alle burgers van je gemeente. Je kan als lokaal bestuur nieuwe initiatieven ontwikkelen, buiten de lijntjes kleuren en zoeken naar innovatieve en lokale antwoorden op lokale (opvang-)vragen, vaak los van bestaande subsidies.

BETAALBAARHEID

Opvang moet betaalbaar zijn, zowel de inschrijving als de organisatorische kosten. Als je als lokaal bestuur zelf kinderopvang organiseert, bepaal je zelf je prijsbeleid, binnen de klijntijnen van de Vlaamse regering. Je kan oog hebben voor ouders die minder financiële mogelijkheden hebben, door bv. een automatische toekenning van de laagste tarieven. Het lokaal bestuur oefent met een lagere prijszetting ook invloed uit op de andere actoren in het veld, met doorgaans positieve gevolgen voor de gebruiker.

Betaalbaarheid gaat anderzijds ook over de betaalbaarheid voor de gemeente zelf. Want kinderopvang organiseren kost geld. Besparen kan, maar heeft vaak een grote impact. De investeringen die je doet, betalen zich terug op andere (maatschappelijke) vlakken. Welzijn primeert hier boven winst.

BEGRIJPBAARHEID

Begrijpbaarheid verwijst naar de mate waarin gegeven informatie over het aanbod te begrijpen is voor iedereen. Het taalgebruik verdient daarbij, zowel schriftelijk als mondeling, de nodige aandacht. Je moet ervoor zorgen dat iedereen het begrijpt. Het gaat daarbij niet alleen om de taal op zich, maar evenzeer om een specifiek soort Nederlands dat de voorzieningen gebruiken. Bij woorden zoals verluieren, flesvoeding, activiteitenaanbod ... kan zich niet iedereen direct iets voorstellen.

BRUIKBAARHEID

Als er opvang beschikbaar is, maar de organisatie ervan is niet aangepast aan de noden van de gebruikers, dan is je opvang niet bruikbaar. Een opvang met openingsuren die niet overeenkomen met de werkuren van de ouders, is niet bruikbaar.

In elke gemeente zullen de prioriteiten anders liggen. Als lokaal bestuur heb je een goed zicht de lokale situatie. Is er een grote werkgever in je gemeente die veel ouders tewerkstelt of bijvoorbeeld een ploegensysteem hanteert? Werken veel burgers in de horeca? In een ziekenhuis?

BELEID

Een eigen kinderopvang helpt je om de in de meerjarenplanning geformuleerde strategische doelstellingen op vlak van gezinsbeleid te realiseren, dit geldt ook voor andere beleidsdoelstellingen zoals op vlak van mobiliteit, (kinder-)armoede, activering en wijkontwikkeling. Zo kijk je als lokaal bestuur op een integrale manier naar welzijn en maak je dwarsverbanden met verschillende beleidsdomeinen (ruimtelijke ordening, infrastructuur, mobiliteit, duurzame ontwikkeling ...). Zo heeft publieke zorg aandacht voor de mens in al zijn aspecten.